

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ****Ιωάννη ΒΟΪΛΑ, ε.τ. Προέδρου Δικηγορικού Συλλόγου Τρικάλων**

Κάθε πολιτεία που στοχεύει στην πολλαπλή ανάπτυξη και στην ευημερία των πολιτών της οφείλει, προεχόντως, να έχει προβεί σε ακριβή καταγραφή και περιγραφή της πραγματικότητας, η οποία και μόνον οδηγεί στην ορθή διάγνωση των υφισταμένων δυνατοτήτων, θεμάτων και προβλημάτων. Η ορθή διάγνωση της πραγματικότητας διευκολύνει τα μέγιστα την επίτευξη των στόχων και σκοπών της πολιτείας, αλλά, συγχρόνως, η διάγνωση αυτή ουσιαστικά προσδιορίζει και την ενδεδειγμένη οργανωτική και Διοικητική δομή που πρέπει να έχει αυτή.

Οι διαρθρωτικές αδυναμίες για ανάπτυξη δεν οφείλονται στην ανεπάρκεια πόρων και παραγωγικών συντελεστών, αλλά στην οργανωτική και τεχνική ανεπάρκεια, στην έλλειψη αξιολογών στελεχών και μεθόδων, καθώς και στην εμπειρική και ξεπερασμένη διοικητική και χωροταξική διαίρεση της χώρας μας.

Η έλλειψη και ανεπάρκεια των παραπάνω αποτελεί την αποκλειστική αιτία των αδυναμιών ταχύτερας ανάπτυξης και ορθής και άμεσης αντιμετώπισης και επίλυσης των συσσωρευμένων προβλημάτων της χώρας.

Η παραπάνω κατάσταση στην Δημόσια Διοίκηση καθιστά επιτακτική την ανάγκη ριζικής αναδιάρθρωσης αυτής. Απαιτείται, προεχόντως, η αναδιάρθρωση αυτή να περιέχει μία ορθή και σύγχρονη διοικητική διαίρεση της χώρας, ένα σαφές και ξεκάθαρο νομοθετικό πλαίσιο, που να προσδιορίζει την αποστολή, τις επιδιώξεις και τις αρμοδιότητες των διοικητικών βαθμίδων και των φορέων αυτών, καθώς και ένα απλό, κατανοητό και ελάχιστα γραφειοκρατικό σύστημα διεξαγωγής και λειτουργίας της κρατικής μηχανής, ώστε να κινείται δυναμικά, άμεσα και αποτελεσματικά αυτή.

Είναι σαφές και γίνεται αντιληπτό ότι η σωστή οργάνωση και λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί το κιβώτιο ταχυτήτων της κρατικής μηχανής, το οποίο ρυθμίζει και καθορίζει τους ρυθμούς παραγωγής και (οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής) ανάπτυξης και γενικότερα τους ρυθμούς του παραγόμενου πλούτου. Εντεύθεν και η κατεπείγουσα αναγκαιότητα των ριζικών διορθωτικών αλλαγών στον Διοικητικό χάρτη και στους Διοικητικούς μηχανισμούς, ώστε να ξεφύγουμε από το διαφαινόμενο τέλμα και την γενικότερη συρρίκνωση των αναγκών μεγεθών και να ορθοποδήσει αυτός ο τόπος.

Η σημερινή διοικητική διαίρεση της Ελλάδας στηριζόμενη στην αποκέντρωση, που προβλέπει στον περιορισμό της γραφειοκρατίας, των δαπανών λειτουργίας του Κράτους, στην άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη και στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην αποστολή της και τις επιτακτικές ανάγκες των καιρών με την σημερινή διαίρεση και οργανωτική δομή της.

Είναι ακατανόητο και απαράδεκτο όπου σε πάρα πολλές περιπτώσεις για να ληφθεί μια απόφαση πρέπει να διέλθει τέσσερα διοικητικά επίπεδα (Δήμου, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Περιφέρειάς και Κεντρικής Διοίκησης) και να συναποφασίσουν τρεις και τέσσερις Κρατικοί Λειτουργοί για το ίδιο θέμα. Συνεπεία αυτής της ανορθόδοξης και αντιεπιστημονικής διεξαγωγής και λειτουργίας της Κρατικής μηχανής έχουμε τα φαινόμενα της ταλαιπωρίας του πολίτη, των υπερβολικών δαπανών, της ανευθυνότητας των κρατικών λειτουργών, της αυξημένης γραφειοκρατίας, της αποθάρρυνσης των επενδυτών και φυσικά της καθυστέρησης και του φρεναρίσματος της προόδου.

Οι καιροί και οι σύγχρονες θέσεις της εφαρμοσμένης οργανωτικής και διοικητικής επιστήμης απαιτούν και προϋποθέτουν μείωση των επιπέδων διοικητικής διάρθρωσης της χώρας και δημιουργίας δύο μονάδων επιπέδων αυτοδιοίκησης. Οι μονάδες αυτές είναι αρκετές να ανταποκριθούν στις παραπάνω απαιτήσεις και αναγκαιότητες. Βασική μονάδα της Διοίκησης πρέπει για προφανείς λόγους να είναι ο μεγάλος Δήμος, ο οποίος με σωστή οργάνωση, στελέχωση και οικονομικούς πόρους επαρκείς να μπορεί να επιτυγχάνει τους στόχους και την πολύπλευρη αποστολή του.

Η άλλη μονάδα στην οργανωτική δομή της πολιτείας πρέπει να είναι η μεγάλη περιφέρεια, η οποία θα διακρίνεται από ορισμένους κατά το δυνατό ομοειδείς και συγγενείς γεωφυσικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς συντελεστές, έτσι ώστε να επιτυγχάνει τους κοινωνικοοικονομικούς στόχους που σχεδιάζει και προγραμματίζει.

Η Κεντρική Διοίκηση είναι αναγκαίο να αναδιαρθρωθεί και αυτή, έτσι ώστε να περιορισθεί στο επιτελικό έργο (γενικότερους κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς κ.λπ. σχεδιασμούς) και να είναι ολιγομελής η σύνθεση της για λόγους αποτελεσματικότητας και μείωσης περιττών δαπανών.

Οι Δήμοι και οι περιφέρειες είναι διαπιστωμένο από αρκετούς μελετητές και ερευνητές της όλης κατάστασης της Δημόσιας Διοίκησης της χώρας μας ότι αριθμητικά πλεονάζουν αρκετά σε σχέση με τον πληθυσμό και την έκταση αυτής και ως εκ τούτου πρέπει να μειωθούν, έτσι ώστε να αποφεύγονται πρόχειρες, βραχυπρόθεσμες και άσκοπες δαπάνες και συγχρόνως να διευκολύνονται οι στόχοι και οι επιδιώξεις της νέας οργανωτικής δομής της χώρας.

Εδώ οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι οι δύο αυτοδιοικούμενες μονάδες (διοικητικά επίπεδα) δεν θα λειτουργούν αυτόνομα και αποκομμένα από την Κεντρική εξουσία (Κυβέρνηση). Δεν θα νομοθετούν, δεν θα κυβερνούν και ούτε θα αποτελούν επιμέρους κρατίδια δύο επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας, εκφράζουν μέρος του ενιαίου συνόλου του Διοικητικού και οργανωτικού συστήματος του Κράτους και ανήκουν στο αδιαίρετο της ελληνικής επικράτειας, με διοικητική αυτοτέλεια και αρμοδιότητες που άπτονται των αναγκών των υποθέσεων και των προβλημάτων των περιοχών τους και που καθορίζονται από το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους.

Με την υλοποίηση των παραπάνω και με όσα έχουμε αναφέρει σε προηγούμενες εργασίες και δημοσιεύσεις θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσει καλύτερα το Κράτος και θα επιτευχθεί η αναγκαία και πολύπλευρη ανάπτυξη της χώρας μας.

ΧΡΗΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ ΩΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Αντωνίου ΜΑΝΙΑΤΗ, Λέκτορας (ΠΔ 407/80) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,
Νομικού Συμβούλου Δήμου Καλαμάτας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Υπόθεση χρήσης κοινόχρηστου χώρου

Έχει ανακύψει ένα νομικό ζήτημα στο Δήμο Καλαμάτας, το οποίο προέκυψε μέσα από μία εξώδικη διαμαρτυρία - όχληση και τις συνακόλουθες ενέργειες της ερωτώσης δημοτικής Διεύθυνσης Διοίκησης - Οικονομίας¹.

Α. Το ιστορικό των υπηρεσιακών ενεργειών

Η εξεταζόμενη υπόθεση ξεκίνησε με την παραλαβή μίας εξώδικης διαμαρτυρίας - όχλησης ενός ιδιώτη κατά μίας επιχειρηματία και του Δήμου Καλαμάτας², ενώ την ίδια ημέρα ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος απαντούσε με έγγραφό του³ σε προηγούμενη αίτηση του ιδίου⁴, με την οποία ζητούσε ακριβές αντίγραφο άδειας χρήσης πεζοδρομίου⁵.

Ο πολίτης ενημερωνόταν ότι κατόπιν σχετικής αιτήσεως από την προαναφερθείσα επιχειρηματία, η οποία διατηρεί ανθοπωλείο σε οδό της πόλεως της Καλαμάτας, και μετά από σχετική έγκριση του αρμοδίου Τμήματος Τροχαίας, χορηγήθηκε σε αυτήν άδεια κοινοχρήστου χώρου⁶, έκτασης 8 τ.μ.. Το εμβαδό αυτό προκύπτει ως γινόμενο των 2 μέτρων κατά πλάτος και των 4 μέτρων κατά μήκος. Η αδειοδότηση αυτή αφορά την τοποθέτηση ειδών του καταστήματος, δηλαδή φυτών, στο πεζοδρόμιο. Τέλος, ο πολίτης ενημερωνόταν ότι αρμόδια για τον έλεγχο των κοινοχρήστων χώρων είναι η Δημοτική Αστυνομία.

Εξάλλου, στην προαναφερθείσα εξώδικη διαμαρτυρία - όχληση καλείται ο Δήμος να εξετάσει αν χρησιμοποιείται ορθά η άδεια χρήσης πεζοδρομίου από την ανθοπώλη και να προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να μην προκαλούνται στο όμορο εμπορικό κατάστημά του προβλήματα. Ζητείται ο περιορισμός της άδειας στην τοποθέτηση φυτών μόνο σε γλάστρες πάνω στον επιτρεπόμενο χώρο του πεζοδρομίου και όχι σε ράφια. Μάλιστα, το ίδιο ακριβώς αίτημα απευθύνεται και στην καταστηματάρχη, κατά της οποίας πρωτευόντως στρέφεται το εξώδικο αυτό, έτσι ώστε να μην περιορίζεται η ορατότητα προς το κατάστημα του διαμαρτυρομένου.

¹ Αρ. Πρωτ. 610/11-1-08, βλ. και τη Γνωμοδότηση Α. Μανιάτης, Κοινόχρηστο Πηγάδι, Αρχείο Νομολογίας (υπό δημοσίευση).

² Αρ. Πρωτ. 29811/21-12-07.

³ Αρ. Πρωτ. 28951/3304/21-12-07.

⁴ Αρ. Πρωτ. 28951/11-12-2007.

⁵ Βλ. Α. Τάχος, Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999), Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2002, σ. 124.

⁶ Αρ. Πρωτ. 126/07.

Περαιτέρω, σε περίπτωση ανανέωσης της άδειας χρήσης του πεζοδρομίου από την ανθοπώλη, αυτός ζητεί να μην επιτραπεί σε αυτήν να τοποθετήσει στο πεζοδρόμιο ράφια ή άλλες κατασκευές για την εναπόθεση φυτών, οι οποίες, λόγω του ύψους και μεγάλου όγκου θα αποκρύψουν το κατάστημά του προκαλώντας ζημία στην επιχείρησή του.

Εξάλλου, λίγες ημέρες αργότερα παρενέβη στην ίδια διοικητική υπόθεση και η Διεύθυνση της Δημοτικής Αστυνομίας με έγγραφό της⁷. Αυτή η νεοπαγής υπηρεσία αναφέρει προς το Τμήμα Προσόδων ότι κατόπιν του εξωδίκου διενήργησε έλεγχο στο ανθοπωλείο και διαπίστωσε παράνομη κατάληψη κοινόχρηστου χώρου, με βάση τη συνημμένη έκθεση αυτοψίας⁸ και ζητεί να προβεί το Τμήμα στις δικές του ενέργειες.

Η έκθεση αναφέρει ότι στις 31.12.2007 διαπιστώθηκε ότι η ανθοπώλης είχε προβεί σε κατάληψη κοινόχρηστου χώρου με φυτά, τόσο με γλάστρες με φυτά στα εμβαδά Ε1, Ε2, Ε3, και Ε6, όσο και με κινητά μεταλλικά ράφια στα εμβαδά Ε4 και Ε5. Παρατηρείται ότι έτσι προκύπτει:

α) Υπέρβαση της αντίστοιχης άδειας κατάληψης κοινόχρηστου χώρου που της έχει χορηγηθεί κατά 1,72 τ.μ..

β) Τα είδη του καταστήματος δεν έχουν τοποθετηθεί στον κοινόχρηστο χώρο ως η παραπάνω άδεια ορίζει (σε απόσταση το μέγιστο 2 μέτρων από την πρόσοψη του καταστήματος).

γ) Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (Ν. 1080/80, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, υπ' αριθμ. 235/2007 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου) αναφέρεται μόνο η κατά πλάτος κατάληψη κοινόχρηστου χώρου από τα λειτουργικά στοιχεία του καταστήματος.

Β. Ερμηνευτική προσέγγιση των υπηρεσιακών ενεργειών και των αξιώσεων του ιδιώτη

Το έντυπο της έκθεσης αυτοψίας, σε συνδυασμό με το σχετικό σχεδιάγραμμα από το οποίο συνοδεύεται, παρουσιάζει τα εξής ελαττώματα:

α) Για τα Ε4 και Ε5 δεν διευκρινίζεται αν το αναγραφόμενο ύψος αφορά μόνο τα μεταλλικά ράφια, ενώ θα μπορούσε να αναφέρεται κατά πόσον ενδεχομένως προεξέχουν οι γλάστρες με τα φυτά.

β) Ειδικά για το Ε5 δεν ορίζεται ότι τα ράφια μόνο κατά το μικρότερο μέρος βρίσκονται έναντι της εισόδου διπλανής σε σχέση με το ανθοπωλείο πολυκατοικίας.

γ) Για το Ε6 δεν διευκρινίζεται ότι οι γλάστρες μόνο εν μέρει βρίσκονται έναντι της πρόσοψης του ανθοπωλείου και ότι κατά το υπόλοιπο βρίσκονται έναντι της πρόσοψης της όμορης πολυκατοικίας.

δ) Θα έπρεπε να διευκρινίζεται ότι μόνο μερικά από τα είδη του καταστήματος δεν έχουν τοποθετηθεί στο προβλεπόμενο από την άδεια μέγιστο μήκος από την πρόσοψη του ανθοπωλείου.

Εξάλλου, η Δημοτική Αστυνομία είναι υποχρεωμένη να ενεργοποιήσει την ποινική δια-

⁷Αρ. Πρωτ. 00013/02-01-08.

⁸Αριθ. 136.

δικασία ενώπιον του Πταισματοδικείου για τη διάπραξη του διαπιστωθέντος πταίσματος, κατά το άρ. 3 του Ν. 1080/1980. Σύμφωνα με την παρ. 15 αυτού του άρθρου τιμωρείται με τις ποινές του άρ. 458 Π.Κ. ο καθ' υπέρβαση της χορηγηθείσας άδειας ποιούμενος χρήση των κοινόχρηστων χώρων. Κατά αυτήν την ποινική διάταξη, όπως ισχύει, όποιος με πρόθεση παραβαίνει επιτακτική ή απαγορευτική διάταξη διοικητικών νόμων τιμωρείται με πρόστιμο τουλάχιστον 59 ευρώ. Πρόκειται για περίπτωση διοικητικού καταναγκασμού σε ευρεία έννοια, δηλαδή με την ποινική καταστολή σε βάρος του παραβάτη.

Μάλιστα, κατά την παρ. 8 του άρ. 3 του Ν. 1080/1980, όπως ισχύει, σε περίπτωση αυθαίρετης χρήσης κοινοχρήστων χώρων, των οποίων έχει επιτραπεί η παραχώρηση της χρήσης, καταλογίζεται σε βάρος του υποχρέου με απόφαση του δημάρχου, εκτός από το αναλογούν τέλος και χρηματικό πρόστιμο διπλάσιο προς το αναλογούν τέλος, ανεξάρτητα από το διάστημα της αυθαίρετης χρήσης. Άρα, πρέπει ο Δήμος να προβεί χωρίς καθυστέρηση και στο διοικητικό καταναγκασμό σε στενή έννοια, μέσα από την επιβολή της διοικητικής ποινής του προστίμου, και αυτό σωρευτικά σε σχέση με τον προαναφερθέντα διοικητικό καταναγκασμό σε ευρεία έννοια, ποινικής υφής.

Επιπλέον, η Δημοτική Αστυνομία και ευρύτερα ο Δήμος είναι από το νόμο υποχρεωμένοι σε διαρκή παρακολούθηση της υπόθεσης, όπως εξελίσσεται. Ειδικότερα, σε περίπτωση που γίνεται αυθαίρετη χρήση του χώρου καθ' υποτροπήν, επιβάλλεται, κάθε φορά, και μέχρι δύο φορές το πρόστιμο αυτό. Αν εξακολουθεί η παράβαση, ο Δήμος οφείλει τότε να προβεί στην αφαίρεση κάθε είδους αντικειμένων, με τη συνδρομή της Δημοτικής Αστυνομίας και να επιβάλει ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθήκευσης, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού, που καθορίστηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση της χρήσης.

Εξάλλου, η άδεια στην οποία αναφέρεται η εξώδικη διαμαρτυρία - όχληση του ιδιώτη έχει πλέον λήξει, καθώς αφορούσε το ημερολογιακό έτος 2007. Βέβαια, δυνάμει της παρ. 12 του άρ. 3 του Ν. 1080/1980 η χορηγηθείσα άδεια χρήσεως είναι ανανεώσιμη με αίτηση της ενδιαφερομένης. Όμως, σύμφωνα με την παρ. ι του άρ. 6 της κανονιστικής απόφασης 770/2007 του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας «Τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων - αιγιαλού - διαφήμισης», για τους ήδη κατέχοντες κοινόχρηστους χώρους καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των νέων αδειών καθορίζεται η 28η Φεβρουαρίου κάθε έτους. Μετά την παρέλευση της παραπάνω προθεσμίας, η χωρίς νέα άδεια κατάληψη κοινόχρηστου χώρου, του οποίου έχει παραχωρηθεί η χρήση, θεωρείται παράνομη και επιβάλλεται εκτός από το αναλογούν τέλος και χρηματικό πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο του αναλογούντος τέλους.

Εφόσον εφαρμόζεται η ισχύουσα κανονιστική απόφαση, η ιδιώτης έπρεπε ήδη να έχει υποβάλει αίτηση, ενώ μέχρι και τις 28 Φεβρουαρίου 2008 θα έπρεπε να εκδοθεί σχετική απόφαση. Το γεγονός ότι εκείνη έχει αδρανήσει, με την έννοια ότι δεν έχει μεριμνήσει για την ενδεχόμενη ανανέωση της άδειας, ενώ συνεχίζει να καταλαμβάνει τμήμα του πεζοδρομίου μπροστά από το κατάστημά της με προϊόντα της, μερικά από τα οποία είναι σε

κινητά μεταλλικά ράφια, θέτει ζήτημα νομιμότητας. Η πρακτική του Τμήματος Προσόδων του Δήμου να προσκαλέσει τους ενδιαφερόμενους κατόχους αδειών να υποβάλουν μέχρι το τέλος Μαρτίου του τρέχοντος έτους αιτήσεις για ανανέωση άδειας και η πρόθεσή του να εκδοθούν οι σχετικές αποφάσεις εντός του Μαΐου είναι αντίθετες στην προαναφερθείσα κανονιστική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και επομένως μη νόμιμες. Αντιθέτως, εφόσον υφίσταται κατάληψη κοινόχρηστου χώρου κατά το νέο ημερολογιακό έτος 2008 χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση ανανέωσης της άδειας είναι παράνομη και επισύρει κανονικά τις προαναφερθείσες κυρώσεις. Επιπλέον, ακόμη και στην περίπτωση που υποβληθεί αίτηση ανανέωσης μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2008, θα πρέπει να επιβληθούν οι αναλογούσες κυρώσεις για το μετέπειτα χρονικό διάστημα της κατάληψης μέχρι και την ενδεχόμενη λήψη απόφασης για την ανανέωση της άδειας. Μάλιστα, είναι προφανές ότι τίθεται και θέμα διοικητικού καταναγκασμού, δηλαδή τόσο του διοικητικού μέτρου της απομάκρυνσης των αυθαιρέτως τοποθετημένων αντικειμένων, όσο και ενεργοποίησης της ποινικής διαδικασίας ενώπιον του Πταισματοδικείου για όσους χωρίς άδεια κάνουν χρήση των κοινοχρήστων χώρων, οπότε πρέπει να τιμωρηθούν με βάση το άρ. 458 Π.Κ..

Πέραν τούτων, σε περίπτωση που υποβληθεί αίτηση ανανέωσης, δεν αποκλείεται η κατά λογική αναγκαιότητα εκπρόθεσμη ανανέωση. Είναι εξεταστέο αν είναι δυνατό, κατά το αντίστοιχο αίτημα του διαμαρτυρούμενου ιδιώτη, να μην επιτραπεί στην καταστηματούχο να τοποθετήσει στο πεζοδρόμιο ράφια ή άλλες κατασκευές για την εναπόθεση φυτών, οι οποίες λόγω του ύψους και του μεγάλου όγκου θα αποκρύψουν το κατάστημά του, προκαλώντας ζημία στην επιχείρησή του.

Κατ' αρχάς, η ληγμένη άδεια αφορούσε ρητά την τοποθέτηση φυτών, πράγμα που σημαίνει, με βάση τα συναλλακτικά ήθη, ότι ήταν επιτρεπτό να τοποθετηθούν στο πεζοδρόμιο και τα αντικείμενα που είναι πρόσφορα για την ικανοποίηση του ιδιαίτερου δικαιώματος της αδειούχου, όπως είναι κυρίως οι γλάστρες και οι βάσεις των γλαστρών, χωρίς να αποκλείονται και τα κινητά μεταλλικά ράφια κατά τα προαναφερθέντα. Όμως, αυτό δεν σημαίνει ότι είναι επιτρεπτή η χρήση των ραφιών κατά τρόπο που να οδηγεί σε μία όχι απλή τοποθέτηση των εκθεμάτων, αλλά σε μία φυσική τους ανύψωση, τουλάχιστον όταν αυτή φθάνει ένα σχετικά μεγάλο ύψος, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, η οποία είναι συγκρίσιμη με το ανθρώπινο ανάστημα. Σε αυτήν την περίπτωση, το ορθότερο είναι να θεωρηθεί ότι υπάρχει παραβίαση της άδειας, η οποία αφορά την κατάληψη πεζοδρομίου και καθορίζει τέλος ανά εμβαδό. Σε περίπτωση που η αδειούχος συνθέτει μη προβλεπόμενες «στήλες» αποτελούμενες από την υψηλή συστοιχία των ραφιών και δη με προεξέχοντα φυτά σε γλάστρες, αυτό πιθανόν να έπρεπε να οδηγήσει σε μία διαφορετική προσέγγιση, υπαγόμενο στην περίπτωση γ και όχι στην περίπτωση α της παρ. 3 του άρ. 3 του Ν. 1080/1980.

Συγκεκριμένα, κατά την επικουρική ρήτρα της περίπτωσης γ, «Επί πάσης άλλης περιπτώσεως, το τέλος ορίζεται δι' αποφάσεως του οικείου συμβουλίου». Θα έπρεπε δηλαδή να συνυπολογιστούν όλα τα κρίσιμα δεδομένα, όπως είναι και τα κυβικά μέτρα του καταλαμβάνόμενου όγκου. Σε κάθε περίπτωση, το αναλογούν τέλος είναι ολοκληρωτικά κα-

ταβλητέο στο δημοτικό ταμείο πριν την παράδοση της άδειας χρήσεως. Στην άδεια πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός του γραμματίου εισπράξεως, ενώ η είσπραξη ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του Δήμου.

Είναι αξιοσημείωτο ότι έχει κριθεί⁹ παρόμοιο περιστατικό, συνιστάμενο στην επιβολή τέλους χρήσεως κοινοχρήστου χώρου και προστίμου για αυθαίρετη χρησιμοποίηση κοινοχρήστου πεζοδρομίου με την ανάρτηση για 3 εβδομάδες σε στύλο, όπου το οικείο φωτεινό διαφημιστικό σήμα, 2 μη φωτεινών διαφημιστικών πινακίδων, διαστάσεων 1 X 1,5 μ., η καθεμία. Ερμηνεύτηκε ότι το τέλος επιβλήθηκε για τη χρήση του πεζοδρομίου προς τοποθέτηση διαφημιστικής πινακίδας, δηλαδή όχι ακριβώς για χρήση του υπεράνω του κοινοχρήστου χώρου εναέριου χώρου, αλλά για χρήση υπαγόμενη στην παρ. 1 του άρ. 13 του β.δ. από 24-9/20.10.1958 (όπως είχε αντικατασταθεί με το άρ. 3 του Ν. 1080/1980). Αυτό το τέλος χρήσης, που δεν περιορίζεται σε μόνη την επιφάνεια του κοινοχρήστου χώρου, προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα όχι στα εδ. α και β της παρ. 3 του άρ. 13, αλλά στο εδ. γ αυτής της παραγράφου.

Όμως, στο παρόν ζήτημα εκτιμάται ότι ακόμη και αν αντιμετωπιστεί αυτό το ενδεχόμενο, θα πρέπει να ληφθεί αρμοδίως υπόψη ότι η χρήση των ραφιών είναι κατ' αρχήν επισφαλής. Ειδικότερα, κατά την προαναφερθείσα εξώδικη δήλωση - όχληση, όταν βρέχει ή φυσά αέρας, κάποιες από τις γλάστρες που βρίσκονται στα υψηλότερα ράφια πέφτουν στο πεζοδρόμιο και τα χώματα διασκορπίζονται στο χώρο του πεζοδρομίου μπροστά από το κατάστημα του αναφερομένου και πολλές φορές και τη βιτρίνα του καταστήματός του, με αποτέλεσμα να προκαλείται πρόβλημα στην εικόνα του καταστήματός του.

Μπορεί να επισημανθεί ότι κατά την παρ. α του άρ. 6 της ισχύουσας σχετικής απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου η χρήση των χώρων καθιστά υπεύθυνους τους επαγγελματίες για την καθαριότητά τους και την ευπρεπή παρουσία τους.

Ανεξάρτητα από τη βασιμότητα του ισχυρισμού αυτού, είναι εύλογο ότι ενδέχεται να προκύψει κίνδυνος για τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα των διερχομένων, χωρίς να αποκλείεται να συντρέχει η εφαρμογή της διάταξης του άρ. 290 ΠΚ για τη διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών. Αυτό το ζήτημα θα πρέπει να εξεταστεί με σχολαστική προσοχή από το Δήμο και για τον ιδιαίτερο λόγο ότι κατά νόμο η ανανέωση της άδειας δεν απαιτεί και νέα γνωμάτευση της αστυνομικής αρχής σχετικά με την ασφάλεια πεζών και τροχοφόρων, πράγμα πάντως το οποίο συνιστάται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Είναι ευνόητο ότι θα πρέπει να ληφθούν *in concreto* υπόψη και οι τυχόν πιθανές λύσεις, για την ασφαλή στερέωση των γλαστρών που βρίσκονται στα ράφια.

Εξάλλου, πέρα από το πρωτεύον ζήτημα της διασφάλισης της ασφάλειας πεζών και τροχοφόρων, αντικείμενο προβληματισμού αποτελεί και η ενδεχόμενη περιουσιακή ζημία του ιδιώτη επιχειρηματία. Παραπλήσιες μπορούν να θεωρηθούν υποθέσεις σε επίπεδο προσωρινής δικαστικής προστασίας. Έτσι, έχει κριθεί ότι η εγκατασταθείσα από τον καθ' ου η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων υπαίθρια διαφημιστική πινακίδα, χωρίς μάλιστα δημοτι-

⁹Σ.Τ.Ε. 1220/1996.

κή άδεια, προσβάλλει παράνομα το δικαίωμα των αιτουσών για ακώλυτη και ασφαλή χρήση του πεζοδρομίου, αλλά και την ικανότητα αυτών για απρόσκοπτη ανάπτυξη κάθε νόμιμης οικονομικής δραστηριότητας¹⁰.

Μεγαλύτερη συνάφεια με το εξεταζόμενο θέμα παρουσιάζει μία άλλη παρόμοια δικαστική απόφαση¹¹. Πολιτικό δικαστήριο έλαβε υπόψη ότι η ελευθερία χρήσης κοινόχρηστου πράγματος, όπως είναι και το πεζοδρόμιο κατά το άρ. 967 ΑΚ, προστατεύεται κατά το άρ. 57 ΑΚ, καθόσον το δικαίωμα κάθε δημότη για χρήση αυτού του πράγματος δεν συνιστά νομή ή οιονεί νομή ή κατοχή. Πιθανολογήθηκε ότι οι καθ' ων η υπό κρίση αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, δηλαδή ο εμπλεκόμενος Δήμος και ο ιδιώτης κάτοχος της άδειας χρήσης, πρόσβαλαν το δικαίωμα προσωπικότητας της αιτούσας, το οποίο περιλαμβάνει και την ακώλυτη ανάπτυξη της επαγγελματικής της δραστηριότητας, παράνομα και χωρίς τη θέληση της τελευταίας. Επρόκειτο για περίπτωση τοποθέτησης πάγκου πωλήσεως εφημερίδων με διαστάσεις νέες, μεγαλύτερες από ό,τι παλιότερα προβλεπόμενες, με αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η μετατόπιση του νέου πάγκου του ιδιώτη κατόχου αδειάς. Η μετατόπιση από την αρχική θέση, μπροστά από το συναφές κατάστημα του κατόχου, έγινε σε άλλη, ακριβώς μπροστά από την πρόσοψη - βιτρίνα του καταστήματος πωλήσεως γυναικείων ρούχων της αιτούσας. Ο Δήμος θεωρήθηκε ότι έπρεπε να είχε επέμβει για να υποδείξει το νέο σημείο τοποθέτησεως του πάγκου, αντί να αφήσει ελεύθερα αυτό το θέμα της αρμοδιότητάς του στη βούληση του κατόχου της αδειάς.

Θα πρέπει πάντως να ληφθεί υπόψη ότι η εξεταζόμενη περίπτωση που απασχολεί το Δήμο Καλαμάτας φαίνεται σημαντικά διάφορη, καθώς τα ράφια με τα φυτά δεν βρίσκονται ακριβώς μπροστά από το κατάστημα του διαμαρτυρούμενου επιχειρηματία, αλλά παραπλεύρως, δηλαδή ακριβώς μπροστά από το κατάστημα της κατόχου της αδειάς. Μάλιστα, παραμένει ευδιάκριτη η πινακίδα του καταστήματος του ιδιώτη, η οποία είναι αναρτημένη στο οικείο σημείο του αντίστοιχου κτιρίου. Επιπλέον, η θέαση των εκθεμάτων της αντίστοιχης βιτρίνας από το δρόμο είναι ούτως ή άλλως δυσχερής, ιδίως λόγω του μεγάλου πλάτους του πεζοδρομίου. Αν και πρόκειται για ένα πολύπλοκο πραγματικό ζήτημα, με βάση το διαθέσιμο υλικό δεν φαίνεται να προκύπτει ότι ο Δήμος Καλαμάτας παρανομεί με τη χορήγηση της άδειας, ειδικά ως προς τον ισχυρισμό της πρόκλησης ζημίας στην επιχείρηση του ιδιώτη λόγω του περιορισμού της θεατότητάς της.

Εκτιμάται ότι πρόκειται για μία ιδιωτική διαφορά, η οποία ενδέχεται να χρειάζεται προσέγγιση και με βάση το άρ. 281 ΑΚ, εξειδίκευση του οποίου θεωρείται και η αρχή της φειδούς στη συγκρίσιμη περίπτωση της ασκήσεως του δικαιώματος της δουλείας¹². Από την αντιδικία αυτή μεταξύ των γειτόνων ο Δήμος θα πρέπει κατ' αρχάς να απέχει, με επιφύλαξη βέβαια όσων προαναφέρθηκαν ιδίως για το ζήτημα της ασφάλειας πεζών και τροχοφόρων.

¹⁰Ειρ. Νίκαιας 69/2002 (Α' Δημοσίευση ΝΟΜΟΣ).

¹¹Ειρ. Θεσσαλονίκης 739/1993, Αρμενόπουλος, 1994, 48, σ. 1037.

¹²Α. Γεωργιάδης, Εγχειρίδιο Εμπραγμάτου Δικαίου. Τεύχος Δ', Αθήνα 1984, σ. 466.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Διοικητικός καταναγκασμός και αυστηρή εξέταση τυχόν αίτησης ανανέωσης της άδειας

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, ο Δήμος Καλαμάτας οφείλει να προβεί στις υπηρεσιακές ενέργειες διοικητικού καταναγκασμού που του αναλογούν, δηλαδή ως προς την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων και την ενεργοποίηση της ποινικής διαδικασίας ενώπιον του Πταισματοδικείου, όχι μόνο για το χρονικό διάστημα ισχύος της ληγμένης άδειας, αλλά και για το μετέπειτα. Σε περίπτωση αίτησης για ανανέωση της άδειας, θα πρέπει στο πλαίσιο του νόμου να επανεξετάσει το όλο θέμα αυστηρά, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διαθέσιμα δεδομένα, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και ιδιαίτερα την ασφάλεια των πεζών και των τροχοφόρων. Σε κάθε περίπτωση, οφείλεται απάντηση στο εξώδικο έγγραφο του διαμαρτυρόμενου πολίτη, με ενημέρωσή του για τις υπηρεσιακές ενέργειες και απόψεις.

Τέλος, η Δημοτική Αστυνομία οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά της σχολαστικά, εφαρμόζοντας πλήρως το νόμο, χάριν του δημοσίου συμφέροντος και ο Δήμος να προβαίνει στις υπηρεσιακές ενέργειες που του αναλογούν έγκαιρα και ακριβοδίκαια.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

332/2007

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγητής: Αποστ. Παπαγεωργίου

Δικηγόροι: Σωτ. Παταβούκας, Αικατερίνη Αλεξίου

Στοιχεία αγωγής εργολαβικής αμοιβής. Η ένσταση εξόφλησης δεν απαιτεί μνεία του χρόνου καταβολής. Αντένσταση ότι η εξόφληση αφορούσε άλλο χρέος.

Κατάπτωση ποινής αν ο οφειλέτης αδυνατεί υπαίτια να εκπληρώσει την παροχή ή περιέλθει σε υπερημερία, έστω και χωρίς ζημία του δανειστή. Επί ποινής για μη προσήκουσα και δη μη έγκαιρη εκπλήρωση, ο δανειστής μπορεί να αξιώσει την ποινή και την εκπλήρωση της παροχής. Υπερημερία οφειλέτη, εκτός αν η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη.

Στοιχεία αγωγής ποινικής ρήτηρας.

Ο συμψηφισμός κατά επίδικης απαίτησης, αν η ανταπαίτηση αποδεικνύεται αμέσως, προτείνεται σε κάθε στάση της δίκης, ακόμη και κατά την εκτέλεση.

Διακοπή παραγραφής με άτυπη αναγνώριση της αξίωσης. Πράξεις αναγνώρισης χρέους. Δεν συνιστά αναγνώριση η μη άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής.

Διακοπή παραγραφής με έγερση αγωγής. Συμπλήρωση παραγραφής εν επιδικία, εφόσον δεν μεσολάβησε νέα διαδικαστική πράξη ή άλλος λόγος διακοπής πριν την τελεσίδικη περάτωση της δίκης.

5ετής παραγραφή αξιώσεων εργολάβου κατά εργοδότη από τη σύμβαση έργου.

Η παραγραφή προτείνεται κατ'ένσταση, ο δε ισχυρισμός διακοπής αποτελεί αντένσταση. Εγκυρότητα παραίτησης από την παραγραφή μετά τη συμπλήρωσή της, εφόσον ο παραιτούμενος γνωρίζει τούτο. Κατάχρηση δικαιώματος λόγω προηγούμενης συμπεριφοράς του δικαιούχου ή δημιουργηθείσας πραγματικής κατάστασης, που καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκηση, χωρίς ανάγκη υπαιτιότητας του δικαιούχου.

Αντένσταση καταχρηστικής άσκησης ένστασης παραγραφής, εάν ο οφειλέτης παρεμπόδισε, έστω και ανυπαίτια, το δικαιούχο να διακόψει την παραγραφή, με την πρόκληση πεποίθησης ότι δεν θα ασκήσει το δικαίωμα.

Από τις διατάξεις των άρθρων 681, 682 και 694 ΑΚ συνάγεται ότι, για το ορισμένο αγωγής εγειρομένης από εργολάβο για την καταβολή της αμοιβής του πρέπει να εκτίθενται η καταρτισθείσα σύμβαση μισθώσεως έργου, το έργο και η αμοιβή που συμφωνήθηκε, ο χρόνος παραδόσεώς του και ότι το εκτελεσθέν έργο προσφέρθηκε στον εργοδότη (ΑΠ 972/1995 ΕΕΝ 1995. 578). Στην προκειμένη περίπτωση οι ενάγοντες με την κρινόμενη αγωγή τους, εκθέτουν ότι το μήνα Μάιο του έτους 1990 συμφώνησαν με την εναγομένη ανώνυμη ξενοδοχειακή εταιρία και ιδιοκτήτρια ενός ξενοδοχείου στην Κ. και ανέλαβαν από κοινού τον ελαιοχρωματισμό των λεπτομερώς αναφερομένων στην αγωγή χώρων του ξενοδοχείου

αυτού, αντί συμφωνηθείσας αμοιβής 900 δρχ. το τ.μ., συμπεριλαμβανομένης στην τιμή αυτή και της αγοράς των υλικών (ελαιοχρωμάτων). Ότι οι ενάγοντες εκτέλεσαν από κοινού το ανωτέρω έργο, το οποίο είχαν αναλάβει από το Μάιο του έτους 1990 μέχρι και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, η δε συνολική αμοιβή τους ανήλθε στο ποσό των 14.794.000 δρχ., έναντι του οποίου η εναγομένη, η οποία και ενέκρινε το έργο, τους κατέβαλε σε διάφορα χρονικά διαστήματα το ποσό των 5.000.000 δρχ. Με βάση το ιστορικό αυτό και επειδή η εναγομένη δεν έχει καταβάλει το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό των 9.794.005 δρχ. για το ανωτέρω εκτελεσθέν έργο, ζητούν να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον καθένα τους συμμέτρως το ποσό των 4.897.002 δρχ., με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Στην αγωγή γίνεται επαρκής περιγραφή για την αναγόμενη προς κρίση διαφορά της καταρτισθείσας μίσθωσης έργου, του έργου που εκτελέστηκε και της αμοιβής που συμφωνήθηκε, του χρόνου παραδόσεως αυτού καθώς και ότι το εκτελεσθέν έργο προσφέρθηκε στην εργοδότη εταιρία και ότι αυτή το ενέκρινε. Είναι επομένως επαρκώς ορισμένη η αγωγή αυτή σύμφωνα με το άρθρο 216 παρ. 1 ΚΠολΔ. Η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 681 επ. καθώς και σε αυτήν του άρθρου 346 ΑΚ. Συνεπώς, εφόσον καταβλήθηκε και το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου με τα δικαιώματα τρίτων, όπως έγινε δεκτό με την εκκαλούμενη απόφαση, πρέπει, αφού απορριφθεί ως μη νόμιμος ο προβαλλόμενος με τον πρώτο λόγο της έφεσης ισχυρισμός της ενα-

γομένης, που προβάλλεται με τον πρώτο λόγο της έφεσης της περί αοριστίας της αγωγής, να ερευνηθεί αυτή (αγωγή) ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, κατά την προκειμένη τακτική διαδικασία.

Επειδή, από το άρθρο 416 ΑΚ, σαφώς προκύπτει ότι ο οφειλέτης έχει το βάρος της αποδείξεως της καταβολής, η οποία επιφέρει την απόσβεση του επιδικίου χρέους, εάν δε ο δανειστής, εις απόκρουση της περί εξοφλήσεως αυτού (χρέους) ενστάσεως του οφειλέτη, κατ' αντένσταση ισχυρίζεται ότι η καταβολή αφορούσε άλλο χρέος, εφ' όσον αυτός αποδείξει τα παραγωγικά γεγονότα του χρέους τούτου, ο οφειλέτης φέρει το βάρος της αποδείξεως ότι η καταβολή έγινε προς εξόφληση του επιδικίου χρέους (ΑΠ 854/2005, Νόμος). Εξάλλου για το ορισμένο της ενστάσεως εξοφλήσεως του οφειλέτη με καταβολή δεν απαιτείται να αναφέρεται και χρόνος της καταβολής (ΕΑ 5651/2000, Νόμος).

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 404 ΑΚ, ο οφειλέτης μπορεί να υποσχεθεί στο δανειστή ως ποινή χρηματικό ποσό ή κάτι άλλο (ποινική ρήτρα), για την περίπτωση που δεν θα εκπλήρωνε ή που δεν θα εκπλήρωνε προσηκόντως την παροχή. Κατά το άρθρο 405 ΑΚ η ποινή καταπίπτει αν ο οφειλέτης αδυνατεί υπαίτια να εκπληρώσει την παροχή ή αν περιέλθει σε υπερημερία. Η κατάπτωση της ποινής επέρχεται και αν ακόμη ο δανειστής δεν έχει υποστεί καμία ζημιά. Τέλος, κατά το εδ. α' του άρθρου 407 ΑΚ, αν η ποινή συμφωνήθηκε για την περίπτωση της μη προσήκουσας και ιδίως της μη έγκαιρης εκπλήρωσης της παροχής, ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει εκτός από την ποινή

που κατέπεσε και την εκπλήρωση της παροχής.

Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι ο οφειλέτης μπορεί να υποσχεθεί στο δανειστή, ως ποινή, χρηματικό ποσό για την περίπτωση που δεν θα εκπληρώσει ή δεν θα εκπληρώσει προσηκόντως την παροχή, η ποινή δε αυτή καταπίπτει, αν ο οφειλέτης αδυνατεί υπαίτια να εκπληρώσει την παροχή ή αν περιέλθει σε υπερημερία. Εξ άλλου, κατά τα άρθρα 330, 341 παρ. 1 και 342 ΑΚ, ο οφειλέτης καθίσταται υπερήμερος με μόνη την παρέλευση της προς εκπλήρωσης της παροχής του συμφωνηθείσας ημέρας, εκτός αν η καθυστέρηση της παροχής οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη. Τέλος, από τις προαναφερόμενες διατάξεις και εκείνες των άρθρων 111 παρ. 2, 118 περ. 4 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι, σε περίπτωση συνομολογήσεως ποινικής ρήτηρας για την περίπτωση της μη προσήκουσας, υπό τη μορφή της μη έγκαιρης, εκπλήρωσης της παροχής, ο δανειστής, απαιτώντας την ποινή, οφείλει, για το ορισμένο της αγωγής του, να επικαλεσθεί και, σε περίπτωση αμφισβήτησης, να αποδείξει: α) τη σύμβαση που πρέπει να εκπληρωθεί, β) τη συμφωνία για την ποινική ρήτρα και γ) τις προϋποθέσεις της υπερημερίας, δηλαδή την όχληση του οφειλέτη ή ότι παρήλθε ή δήλη ημέρα εκπληρώσεως της παροχής (ΑΠ 1460/2005, Νόμος, ΕΑ 4000/2005, Νόμος).

Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των άρθρων 416, 440 και 441 ΑΚ, ο συμψηφισμός αποτελεί τρόπο καταβολής της παροχής. Ειδικότερα, ο συμψηφισμός επιφέρει απόσβεση των μεταξύ δύο προσώπων

αμοιβαίων απαιτήσεων, όσο καλύπτονται, αν είναι ομοειδείς κατ' αντικείμενο και ληξιπρόθεσμες, επέρχεται δε (ο συμψηφισμός), αν ο ένας τον επικαλεστεί, με δήλωση προς τον άλλον. Η πρόταση του συμψηφισμού επιφέρει την απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων, από τότε που συνυπήρξαν. Με την πρόταση του συμψηφισμού, δηλαδή, που είναι αδιάφορο πότε θα γίνει, οι αμοιβαίες απαιτήσεις, εφόσον διατηρούνται κατά το χρονικό αυτό σημείο, αποσβεννύονται αναδρομικώς, δηλαδή από του χρονικού σημείου, κατά το οποίο συνυπήρξαν και που είναι ο χρόνος, κατά τον οποίο συνέτρεξαν και για τις δύο απαιτήσεις οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού (Πολυζωγόπουλος, εις «Γεωργιάδη- Σταθόπουλο» Ερμηνεία ΑΚ, τ. ΙΙ, σελ. 540, υπ' άρθρο 442). Ο συμψηφισμός, κατά επίδικης απαίτησης, αν η ανταπαίτηση αποδεικνύεται αμέσως, προτείνεται σε κάθε στάση της δίκης, ακόμη και κατά την εκτέλεση (ΕΑ 4000/2005, Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση η εναγομένη εταιρία με την κρινόμενη έφεση και τις έγγραφες προτάσεις της, ομολογεί την επίδικη σύμβαση έργου και την παράδοση του έργου στις 31-12-1990. Συνεπώς περί αυτών δεν θα ταχθεί θέμα αποδείξεως. Περαιτέρω η εναγομένη ισχυρίζεται με τον δεύτερο και τρίτο λόγους της έφεσής της ότι με το από 1-4-1990 ιδιωτικό συμφωνητικό εργολαβίας συμφώνησε με τους ενάγοντες και ανέλαβαν αυτοί με δικά τους υλικά την κατασκευή των ελαιοχρωματισμών της ξενοδοχειακής της μονάδας στην Κ. με τους υπάρχοντες σ' αυτό όρους και συμφωνίες. Ειδικότερα οι ενάγοντες α) ανέλαβαν την κατασκευή των ελαιοχρωμάτων με τις τιμές που αναφέ-

ρονται αναλυτικά, β) ανέλαβαν, προκειμένου να αρχίσει η λειτουργία του ξενοδοχείου, την υποχρέωση με τον όρο 3 του συμφωνητικού αυτού να παραδώσουν τα 61 δωμάτια του ξενοδοχείου, που προορίζονταν για τη διανυκτέρευση των τουριστών, το αργότερο μέχρι της 30ης Ιουνίου 1990, των δε λοιπών χώρων και του όλου κατασκευαστικού έργου το αργότερο μέχρι της 30ης Αυγούστου 1990 και γ) ότι άλλως θα ήταν υποχρεωμένοι οι ενάγοντες, για κάθε ημέρα καθυστέρησης, να καταβάλουν στην εναγομένη, ως συμφωνημένη, με τον ίδιο όρο, ποινική ρήτρα το ποσό των 50.000 δρχ. (ημερησίως). Παρά την μη έγκαιρη παράδοση του έργου αυτή (εναγομένη) κατέβαλε κατά την παράδοση του έργου (31-12-1990) τη συμφωνηθείσα αμοιβή τους, με αποτέλεσμα να μην οφείλει τίποτα πλέον. Οι ενάγοντες δεν παρέδωσαν στην εναγομένη, μέχρι τις 30-6-1990, το έργο του ελαιοχρωματισμού των 61 δωματίων του ξενοδοχείου της, κατά τα συμφωνημένα, με αποτέλεσμα να καταπέσει υπέρ αυτής η συμφωνηθείσα ποινική ρήτρα, που ανέρχεται σε 9.000.000 δρχ. (180 ημέρες X 50.000 δρχ. ημερησίως). Η εναγομένη την ανταπίτηση αυτή της ποινικής ρήτρας 9.000.000 δρχ., που κατέπεσε λόγω μη έγκαιρης παράδοσης του έργου, προτείνει, επικουρικά, σε περίπτωση που δεν γίνει δεκτή η ένσταση εξοφλήσεως, προς συμψηφισμό με την αγωγική απαίτηση των εναγόντων ποσού 9.794.005 δρχ., κατά το μέρος που αποσβεννύονται αμοιβαίως οι απαιτήσεις αυτές. Οι ισχυρισμοί αυτοί της εναγομένης είναι ορισμένοι και νόμιμοι, στηριζόμενοι στις προαναφερθείσες διατάξεις, και συνιστούν τις ενστάσεις εξο-

φλήσεως και του συμψηφισμού, αντίστοιχα, και πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω κατ' ουσία.

Επειδή, από το άρθρο 260 ΑΚ, που ορίζει ότι η παραγραφή διακόπτεται όταν ο υπόχρεος αναγνωρίσει την αξίωση με οποιοδήποτε τρόπο, συνάγεται σαφώς, ότι δεν απαιτείται μεν δικαιοπρακτική δήλωση βουλήσεως του οφειλέτη γενόμενη προς σκοπό δεσμεύσεως και παραγωγής υποχρεώσεως, ήτοι αναγνώριση κατά τους όρους του άρθρου 873 ΑΚ, αλλ' αρκεί οποιαδήποτε πραγματική ενέργεια και συμπεριφορά αυτού. Η τέτοια όμως ενέργεια του οφειλέτη πρέπει να απευθύνεται προς τον δανειστή και να περιέρχεται σ' αυτόν (ΑΠ 1231/2006, Νόμος). Από την ενέργεια αυτή πρέπει να προκύπτει ότι ο πρώτος, ευρισκόμενος σε πλήρη επίγνωση της αξίωσης του τελευταίου, θεωρεί αυτήν ότι υπάρχει. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η αναγνώριση της αξίωσης για να επιφέρει αποτελέσματα, δηλαδή διακοπή της παραγραφής, πρέπει να γίνει πριν από τη συμπλήρωση της παραγραφής, σε τρόπο ώστε να μην είναι αναγκαία η έγερση της σχετικής αγωγής, χωρίς να είναι απαραίτητο η τοιαύτη συμπεριφορά ή ενέργεια του οφειλέτη να έχει δικαιοπρακτικό χαρακτήρα ή να γίνεται με το σκοπό αναλήψεως υποχρεώσεως ή να γίνει αποδεκτή από το δανειστή. Ενέργειες που συνιστούν αναγνώριση είναι η πληρωμή τόκων, η παροχή ασφαλείας της αξιώσεως, η μερική καταβολή και η μερική προσφορά του χρέους, η αίτηση προθεσμίας ή απαλλαγής από το χρέος (ΑΠ 68/2001 Δνη 42. 727, ΑΠ 1206/2001 Δνη 43. 157, ΕΑ 1481/2005, Νόμος, ΕΠειρ 1297/1987 ΕΝαυτΔ 19. 82). Επίσης, ο νόμος δεν α-

παιτεί η αναγνώριση να φέρει χαρακτήρα δικαιοπραξίας, δηλαδή δηλώσεως βουλήσεως επί παραγωγή υποχρεώσεως εξ αυτής του οφειλέτη, ούτε να υποβληθεί σε κάποιο τύπο (ΑΠ 489/1994 Δνη 36. 192, ΑΠ 559/1987 ΝοΒ 36. 1624, ΑΠ 924/1977 ΝοΒ 26. 726, ΑΠ 1178/1976 ΝοΒ 25. 710, ΕΑ 5288/2004, Νόμος, Μπαλής ΓενΑρχ Εκδ. Δ' παρ. 154, Απ. Γεωργιάδης, ΓενΑρχ παρ. 350, Γεωργιάδης - Σταθόπουλος στον ΑΚ, άρθ. 260). Η μερική καταβολή συνιστά αναγνώριση όχι όμως και η σιωπή του οφειλέτη στην όχληση προς πληρωμή. Η μη άσκηση ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής δεν συνιστά αναγνώριση (ΕΛ 116/2003).

Ακολουθώντας, κατά την διάταξη του άρθ. 261 ΑΚ, την παραγραφή διακόπτει η έγερση της αγωγής. Η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτό αρχίζει και πάλι από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου. Από την διάταξη αυτή συνάγεται ότι αν η παραγραφή διακόπηκε με την άσκηση της αγωγής, η ίδια παραγραφή δηλ. ομοειδής μ' αυτήν που διακόπηκε, αρχίζει σε κάθε περίπτωση και ανεξαρτήτως του είδους της ως βραχυπρόθεσμη ή συνήθης (ΟΛΑΠ 15/1992, Νόμος), ευθύς από την αγωγή αυτή, διακόπτεται δε μετά από κάθε διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου και αμέσως μετά την επιχείρηση αυτή αρχίζει νέα ισόχρονη με την αρχική παραγραφή (ΟΛΑΠ 1143/1983), η οποία μπορεί να συμπληρωθεί με την παρέλευση του χρόνου που ισχύει γι' αυτή, εφόσον δεν μεσολαβήσει κάποια νέα διαδικαστική πράξη, ή άλλος λόγος διακοπής της πριν από την τελεσίδικη περάτωση της δίκης. Επομένως, εφόσον η αξίωση κατα-

στεί επίδικη, η παραγραφή μπορεί να συμπληρωθεί και σε επιδικία, αν οι διάδικοι απρακτούν (ΟΛΑΠ 1143/1983 ό.π., ΑΠ 1277/2003, Νόμος).

Κατά τα άρθρα 250 αριθ. 1 και 5 και 253 ΑΚ, οι αξιώσεις των εργολάβων κατά του εργοδότη από τη σύμβαση του έργου: α) αν αυτός έχει την ιδιότητα του εμπόρου και β) αν δεν είναι έμπορος, αλλά παρέχει απ' ευθείας τη δική του εργασία, παραγράφονται σε πέντε χρόνια, η παραγραφή δε αυτή αρχίζει μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο συμπύπτει η έναρξή της. Εξάλλου, κατά τα άρθρα 260 και 270 του ίδιου Κώδικα, η παραγραφή διακόπτεται όταν ο υπόχρεος αναγνωρίσει την αξίωση με οποιοδήποτε τρόπο, αν δε η παραγραφή διακόπηκε (με αυτόν ή με τους στα επόμενα άρθρα του Κώδικα αυτού αναφερόμενους τρόπους), ο χρόνος που πέρασε έως τότε δεν υπολογίζεται και, αφότου περατώθηκε η διακοπή, αρχίζει νέα παραγραφή, η οποία, στις περιπτώσεις του άρθρου 250, αρχίζει μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο περατώθηκε η διακοπή.

Από τις παραπάνω διατάξεις, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 277 ΑΚ, κατά την οποία το δικαστήριο δεν λαμβάνει αυτεπαγγέλτως υπόψη την παραγραφή που δεν έχει προταθεί, προκύπτει ότι, όπως ο ισχυρισμός για παραγραφή της αξίωσης αποτελεί ένσταση του από αυτήν υπόχρεου, έτσι και ο ισχυρισμός για διακοπή της παραγραφής αποτελεί αντένσταση κατά της τελευταίας, προτεινόμενη από τον δικαιούχο της αξίωσης, με την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο περιεχόμενος στην αντένσταση αυτή, που δεν λαμβάνεται αυτεπάγγελα υπόψη, ισχυρισμός έχει τα στοιχεία που απαιτούνται από το

νόμο για το πιο πάνω επιδιωκόμενο έννομο αποτέλεσμα της παρακώλυσης γέννησης ή άσκησης ή κατάλυσης μεταγενέστερα του επιδίκου δικαιώματος. Για την πληρότητα της αντένστασης διακοπής της παραγραφής δεν αρκεί μόνον η έκθεση γεγονότων που γίνεται προς θεμελίωση άλλης ένστασης ή άλλου ισχυρισμού, αφού δεν αναπληρώνεται και το αίτημα που πρέπει αναγκαίως να περιέχει η αντένσταση διακοπής της παραγραφής για απόρριψη της ένστασης παραγραφής λόγω διακοπής και μη συμπλήρωσης αυτής (ΑΠ 18/1998 ΝοΒ 47. 39, ΕΘ 2583/2004, Νόμος, ΕΘ 1732/2003, Νόμος, ΕΑ 5660/1998 ΝοΒ 47. 790).

Στην προκειμένη περίπτωση η εναγομένη, με τον πρόσθετο λόγο της έφεσής της και με τις προτάσεις της ισχυρίζεται, πλην άλλων, ότι η επίδικη αξίωση των εναγόντων έχει παραγραφεί εν επιδικία, και ζητεί την απόρριψη της αγωγής, αφού, μεταξύ των διαδικαστικών πράξεων και συγκεκριμένα της κατάθεσης της έφεσής της κατά της εκκαλούμενης απόφασης, που έγινε στο Γραμματέα του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου στις 4-12-1995 και της κατάθεσης αντιγράφου της έφεσης στο Γραμματέα του Δικαστηρίου τούτου με πράξη ορισμού δικασίμου για τη δικάσιμο της 12-1-2007, που έγινε στις 6-12-2005, μεσολάβησε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών, δεδομένου ότι η επίμαχη σύμβαση έργου, από την οποία πηγάζει η αξίωση των εναγόντων για καταβολή αμοιβής παραγράφεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 250 και 253 ΑΚ εντός πέντε ετών από του τέλους του έτους που αυτή γεννήθηκε (1990). Ο ισχυρισμός αυτός της εναγομένης συνιστά

ένσταση καταλυτική της αγωγής, που στηρίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία. Σε απάντηση της ενστάσεως αυτής οι ενάγοντες με τις προτάσεις τους, που εμπρόθεσμα κατέθεσαν στο Δικαστήριο τούτο, αρνούνται αυτήν και ισχυρίζονται, πλην άλλων, κυρίως ότι η επικαλούμενη παραγραφή από την εναγομένη έχει διακοπεί και δεν έχει συμπληρωθεί ο χρόνος της και ζητούν την απόρριψη της ένστασης της παραγραφής, αφού αυτή δια του νομίμου εκπροσώπου της Κ. Α. αναγνώρισε ρητά προς αυτούς την αξίωσή τους (που επιδικασθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση) και ζήτησε προθεσμία για πληρωμή της, αφενός το καλοκαίρι του έτους 1997 και αφετέρου το καλοκαίρι του έτους 2000, με συνέπεια να αρχίσει νέος χρόνος παραγραφής από το τέλος του έτους 2000, που δεν έχει συμπληρωθεί κατά την τελευταία διαδικαστική πράξη, δηλαδή της κατάθεσης από αυτούς στις 6-12-2005 αντιγράφου της έφεσης στο Γραμματέα του παρόντος Δικαστηρίου και την πράξη ορισμού δικασίμου. Ο ισχυρισμός αυτός των εναγόντων είναι νόμιμος, που στηρίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις και συνιστά αντένσταση διακοπής της παραγραφής, και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 276 ΑΚ, παραίτηση από την παραγραφή μετά τη συμπλήρωσή της είναι έγκυρη. Πρόκειται για παραίτηση από την ένσταση παραγραφής, η οποία όταν γίνει υπό τους όρους του νόμου είναι έγκυρη, διότι αποτελεί διάθεση απαλλοτριωτού δικαιώματος. Οι προϋποθέσεις έγκυρης παραίτησης είναι: α) να έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος της

παραγραφής, β) το πρόσωπο που προβαίνει σε παραίτηση να γνωρίζει ότι έχει συμπληρωθεί η παραγραφή, και γ) να υπάρξει η πράξη της παραίτησης, η οποία είναι μονομερής δικαιοπραξία, που περιέχει απευθυντέα δήλωση βουλήσεως προς τον δανειστή, η οποία μπορεί να γίνει ρητά ή σιωπηρά (Μπαλής, παρ. 141, Σημαντήρας, ΓενΑρχ, 775, αρ. 1976, Καλογεράει, Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ, υπό άρθρο 276 αρ. 2, ΕΔωδ 21/2004, Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση οι ενάγοντες με τις προτάσεις τους, που εμπρόθεσμα κατέθεσαν στο Δικαστήριο τούτο, επικουρικά ισχυρίζονται ότι η εναγομένη παραιτήθηκε εγκύρως σιωπηρά από την ένσταση παραγραφής της επίδικης αξίωσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 276 ΑΚ, μετά τη συμπλήρωση του χρόνου της στις 31-12-2000 εν γνώσει της και ζητούν την απόρριψη της ένστασης της παραγραφής. Ο ισχυρισμός αυτός των εναγόντων, είναι νόμιμος, στηρίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις και συνιστά αντένσταση κατά της ένστασης της παραγραφής της εναγομένης και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

Εξ άλλου, για να θεωρηθεί η άσκηση του δικαιώματος καταχρηστική, αρκεί η προφανής υπέρβαση των θεσπιζόμενων από το άρθρο 281 ΑΚ αντικειμενικών κριτηρίων να προκύπτει από την προσηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου ή από την πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε ή τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία (χωρίς κατά νόμο να εμποδίζουν την γέννηση ή να επάγονται την απόσβεση του δικαιώματος) καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκησή του κατά τις περί δικαίου

και ηθικής αντιλήψεις του μέσου συνετού κοινωνικού ανθρώπου, χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα (δόλος ή αμέλεια) του δικαιούχου. Συνέπεια της ύπαρξης και υπαιτιότητας είναι η υποχρέωση σε αποζημίωση εφόσον επήλθε ζημία στον άλλον, η οποία βρίσκεται σε αιτιώδη συνάφεια με την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος (ΑΚ 914). Περαιτέρω, κατά της ενστάσεως παραγραφής επιτρέπεται η προβολή της αντένστασης από την ΑΚ 281, όταν ο οφειλέτης με τη συγκεκριμένη συμπεριφορά του, έστω και αν δεν ενέχει το στοιχείο της υπαιτιότητας, οποτεδήποτε και αν εκδηλώθηκε, παρεμπόδιζε αποτελεσματικά τον δικαιούχο να διακόψει την παραγραφή, με την πρόκληση σ' αυτόν της εύλογης πεποίθησης, ότι δεν θα ασκήσει στο εξής το δικαίωμά του (ΑΠ 331/2006, Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγοντες με τις προτάσεις τους, που εμπρόθεσμα κατέθεσαν στο Δικαστήριο τούτο, επικουρικά ισχυρίζονται ότι η εναγομένη καταχρηστικά ασκεί το δικαίωμα της ενστάσεως της παραγραφής, αφού αυτή παρεμπόδιζε αποτελεσματικά τους ενάγοντες - δικαιούχους της επίδικης αξίωσης να διακόψουν την παραγραφή, με την πρόκληση σ' αυτούς της εύλογης πεποίθησης, ότι δεν θα ασκήσει στο εξής το δικαίωμά της. Ο ισχυρισμός αυτός των εναγόντων είναι νόμιμος, στηρίζεται στις προαναφερόμενες διατάξεις και συνιστά αντένσταση κατά της ένστασης της παραγραφής της εναγομένης και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία {...}.

754/2007

Πρόεδρος: Δήμητρα Κώνστα

Εισηγήτρια: Βασιλική Κωστοπούλου
Δικηγόροι: Σπυρ. Τσακιστάρης, Φιλ. Σαμαράς - Ευαγ. Διανελάκης, Γεωρ. Γκουντής

Υποχρέωση αδικοπραγήσαντος να αποδώσει, κατά τον αδικ. πλουτισμό, ό,τι περιήλθε σ' αυτόν, έστω και αν η απαίτηση από την αδικοπραξία έχει παραγραφεί. Ως «περιελθόν» νοείται ό,τι περιήλθε στον αδικήσαντα από την αδικοπραξία και όχι ό,τι ωφελήθηκε εκ της παραγραφής. Η αξίωση αδικ. πλουτισμού, συρρέουσα με την εξ αδικοπραξίας αξίωση, δεν επηρεάζεται από την βραχεία παραγραφή της τελευταίας.

Προϋποθέσεις αισχροκερδούς δικαιοπραξίας.

Αδικοπρακτική συμπεριφορά του συνολογούντος ή λαμβάνοντος περιουσιακά ωφελήματα υπερβαίνοντα το νόμιμο ποσοστό τόκου.

Επί παραγραφής της αδικοπρακτικής εκτοκογλυφίας αξίωσης αποζημίωσης, ο τοκογλύφος υποχρεούται σε επιστροφή του παράνομου πλουτισμού.

Λαθεςμένος νομικός χαρακτηρισμός και υπαγωγή πραγματικών περιστατικών σε μη προσήκοντα κανόνα δικαίου. Αντικατάσταση αιτιολογιών χωρίς εξαφάνιση της εκκαλουμένης.

Το άρθρο 938 ΑΚ ορίζει ότι «Όποιος οφείλει αποζημίωση από αδικοπραξία, έχει την υποχρέωση, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, να αποδώσει ό,τι περιήλθε σ' αυτόν, ακόμη και αν η απαίτηση από την αδικοπραξία έχει παραγραφεί». Ως «περιελθόν», κατά την έννοια της παραπάνω διατάξεως, νοείται

ό,τι από την αδικοπραξία, δηλαδή από την τέλεση αυτής, περιήλθε στον αδικήσαντα και όχι ό,τι ωφελήθηκε αυτός, συνεπεία της επελθούσας παραγραφής. Η λειτουργία της διατάξεως αυτής περιορίζεται να διασαφήσει, ότι η αξίωση αδικαιολογήτου πλουτισμού, συρρέουσα με την εξ αδικοπραξίας αξίωση του άρθρου 914 ΑΚ δεν επηρεάζεται από την από το άρθρο 937 ΑΚ προβλεπόμενη βραχεία παραγραφή της τελευταίας. Η εκ του άρθρου 938 ΑΚ απορρέουσα αξίωση είναι κατά τη φύση της αξίωση από αδικαιολόγητο πλουτισμό και συνεπώς πρέπει να κριθεί κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΑΚ ως προς τις προϋποθέσεις και την έκταση. Περαιτέρω, από το άρθρο 938 ΑΚ προκύπτει ότι σε αδικοπραξία, που τελέσθηκε από πρόθεση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ευθύνη του οφειλέτη διέπεται από το άρθρο 911 αρ. 2 ΑΚ. Ο σκοπός του νόμου, κατευθυνόμενος στην απόδοση της από παράνομη αιτία κηθείσας ωφέλειας, επιβάλλει την με ανάλογη εφαρμογή επέκταση της διατάξεως του άρθρου 911 ΑΚ και σε ωφέλεια, που προέκυψε από αδικοπραξία, η οποία είναι και η κατ' εξοχήν περίπτωση κτήσεως από παράνομη ή ανήθικη αιτία.

Όπως εξάλλου προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 179 ΑΚ, για το χαρακτηρισμό δικαιοπραξίας ως αισχροκερδούς και συνεπώς ακύρου, καθότι αντίκειται στα χρηστά ήθη, απαιτείται πλην των αντικειμενικών προϋποθέσεων της συνολογώσεως ή της λήψεως, δια της συναφθείσας περιουσιακής φύσεως επαχθούς δικαιοπραξίας, περιουσιακών ωφελημάτων τελούντων σε προφανή δυσαναλογία προς την παροχή και της συνδρομής ανά-

γκης, κουφότητας ή απειρίας του ετέρου συμβαλλομένου και η υποκειμενικής φύσεως προϋπόθεση της εκμεταλλεύσεως της ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας του ετέρου συμβαλλομένου, η οποία εκμετάλλευση υπάρχει όταν ο εν γνώσει τελών αυτής, επωφελείται αυτής προς επίτευξη υπέρ εαυτού ή τρίτου της δυσαναλόγως υπερβολικής αντιπαροχής (ΑΠ 524/1985 ΝοΒ 34. 399).

Κατά το άρθρο 294 ΑΚ «Κάθε δικαιοπραξία για τόκο που υπερβαίνει το ανώτατο θεμιτό όριο είναι άκυρη ως προς το επιπλέον» (ποσό). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 295 ίδιου Κώδικα, «Αν οφείλεται τόκος από δικαιοπραξία χωρίς να ορίζεται το ποσοστό του, ισχύει ο νόμιμος τόκος...». Αδικοπραξία τελεί και όποιος διαπράττει αξιόποινη πράξη κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 404 ΠΚ (τοκογλυφία) και δη κατά τις §§ 1, 2 αυτού, συνομολογεί ή παίρνει για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα που υπερβαίνουν το κατά το νόμο θεμιτό ποσοστό του τόκου, σε δικαιοπραξία για την παροχή οποιασδήποτε πίστωσης, ανανέωσής της, ή παράταση της προθεσμίας πληρωμής, εκμεταλλευόμενος την ανάγκη ή απειρία εκείνου που παίρνει την πίστωση, συνομολογώντας ή παίρνοντας για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα, που ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις είναι προφανώς δυσανάλογα προς την παροχή του υπαιτίου. Έτσι, εκείνος, ο οποίος με τη διάπραξη της παραπάνω αξιόποινης πράξης (τοκογλυφίας), που συνιστά και αδικοπραξία κατά την ευρύτερη έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, υποχρεώνεται, όταν η αξίωση αποζημιώσεως του αντισυμβαλλομένου (δικαιούχου

της απαίτησης) έχει υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 ΑΚ, να επιστρέψει τον παράνομο πλουτισμό του ως μη δικαιολογημένο από τη σύναψη της σύμβασης.

Με την από 9-9-2002 αγωγή της η ενάγουσα - εκκαλούσα - εφεσίβλητη Ε. Τ. ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας απευθυνόμενη, ισχυρίστηκε ότι περί τα τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου του 1992, προκειμένου να βρει χρήματα για να αντιμετωπίσει ανειλημμένες υποχρεώσεις της, προσέφυγε στον εναγόμενο - εφεσίβλητο - εκκαλούντα Κ. Π., για τον οποίο γνώριζε ότι συνηθίζει να δανείζει χρήματα σε τρίτους, ο οποίος της δάνεισε αρχικά το ποσό των 900.000 δρχ. και την υποχρέωσε, εκμεταλλευόμενος την ανάγκη της, να υπογράψει συναλλαγματικές ποσού 1.800.000 δρχ., με λήξη 31-7-92, επιβαρύνοντάς την με τόκους ποσοστού άνω των 600% ετησίως, όταν δε, δεν μπόρεσε κατά τη λήξη τους να τις εξοφλήσει, ενέγραψε προσημείωση υποθήκης στο αναφερόμενο στην αγωγή διαμέρισμά της, το οποίο αποτελούσε και την κύρια κατοικία της ίδιας και της οικογενείας της. Ότι στις 22-7-1993 εξαναγκάστηκε από τον εναγόμενο, προκειμένου αυτός να της επιστρέψει τέσσερις συναλλαγματικές ποσού 1.100.000 δρχ. που είχε αποδεχθεί από προηγούμενο δάνειο που εξόφλησε, να αποδεχθεί τέσσερις συναλλαγματικές ποσού 2.000.000 δρχ. με λήξη 30-10-1993, δηλαδή την επιβάρυνε με τόκους ποσοστού 325% ετησίως. Ότι προς πληρωμή των ανωτέρω συναλλαγματικών, ενώ προέβαινε σταδιακά σε διάφορες καταβολές προς τον εναγόμενο, αυτός αφενός μεν τις καταλόγιζε σε

τόκους, αφετέρου δε δεν της επέστρεψε τις αντίστοιχες συναλλαγματικές, ούτε της έδωσε αντίστοιχες αποδείξεις, με συνέπεια συνεχώς να μεγαλώνει το χρέος της και να αναγκασθεί να λάβει από Τραπεζικό λογαριασμό που διατηρούσε από κοινού με τον σύζυγό της το ποσό των 6.000.000 δρχ., το οποίο κατέβαλε σταδιακά στον εναγόμενο από αρχές Ιανουαρίου μέχρι τέλος Μαρτίου 1994. Επίσης, προκειμένου να καλύψει και χρέη της προς τρίτους δανειστές της, αναγκάστηκε να λάβει από τον εναγόμενο λόγω δανείου μία επιταγή ποσού 400.000 δρχ., για την εξόφληση του οποίου την εξανάγκασε να αποδεχθεί συναλλαγματικές ποσού 1.250.000 δρχ. εκδόσεως Απριλίου 1994 και λήξεως Αυγούστου του ιδίου έτους, ήτοι με ποσοστό τόκου 510% ετησίως.

Περαιτέρω εκθέτει ότι, ενώ το πραγματικό ποσό που είχε δανεισθεί και όφειλε να επιστρέψει στον εναγόμενο ύψους 2.400.000 δρχ. το είχε ήδη εξοφλήσει, χωρίς να έχει προς τούτο αποδείξεις, ο εναγόμενος την εξανάγκασε να προβεί σε μεταβίβαση σ' αυτόν δυνάμει του αναφερόμενου στην αγωγή συμβολαίου πώλησης του ως άνω διαμερίσματός της, αντί τιμήματος 10.000.000 δρχ., εκ του οποίου ο εναγόμενος ποσό 7.400.000 δρχ. συμψήφισε με υποτιθέμενο χρέος της, ενώ το υπόλοιπο ποσό συμφώνησε να καταβάλει σε τρίτους, οι οποίοι είχαν εγγράψει προσημείωση και υποθήκη στο παραπάνω διαμέρισμα, τελικά όμως κατέβαλε μόνο το ποσό των 1.114.000 δρχ. Ότι στις 29-8-94 όταν ζήτησε από τον εναγόμενο να της δανείσει κάποιο χρηματικό ποσό, αυτός της υποσχέθηκε και τη διαβεβαίω-

σε ότι θα της δανείσει ποσό ισόποσο με τη σύνταξη της από τότε και έως 26-8-97, πλέον δώρων, πείθοντάς την να του εκχωρήσει, δυνάμει του από την ως άνω ημερομηνία (29-8-94) συμβ/κού πληρεξουσίου, το οποίο ανανεώθηκε για το χρόνο μέχρι την 26-12-98, το δικαίωμα να επισπράττει τα ποσά της σύνταξής της, παρά δε την ως άνω διαβεβαίωσή του, τελικά της δάνεισε μόνο το ποσό των 500.000 δρχ., ενώ εισέπραξε συνολικά από την ως άνω αιτία το ποσό των 6.358.718 δρχ. όπως ειδικότερα αναλύεται στην αγωγή.

Περαιτέρω εκθέτει ότι, προκειμένου να μην πληροφορηθεί ο σύζυγός της τη διαμορφωθείσα κατάσταση και ιδίως την πώληση του διαμερίσματος στο οποίο κατοικούσαν, ο εναγόμενος την εξανάγκασε να υπογράψει ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης του διαμερίσματός της, στο οποίο παρέμεινε ως μισθώτρια και να του καταβάλει για το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο 1995 έως τον Αύγουστο του 1997 τα αναλυτικώς περιγραφόμενα στην αγωγή μισθώματα, συνολικού ποσού 2.776.480 δρχ., ενώ για το χρονικό διάστημα από 1-9-97 έως 31-8-2002, της στέρησε παράνομα το ποσό των 60.000 δρχ. μηνιαίως, το οποίο αντιστοιχεί στο μίσθωμα που πιθανολογείται ότι αυτός επισπράττει από τρίτους, με συνέπεια εκ της αιτίας αυτής η ζημία της να ανέρχεται στο ποσό των 3.600.000 δρχ. Επίσης, ότι τον μήνα Ιούνιο 1996 έδωσε στον εναγόμενο μία χρυσή αλυσίδα, αξίας 400.000 δρχ. προς εξόφληση μισθωμάτων, πλην όμως ο τελευταίος, συμψήφισε την αξία της με το ποσό μόνο των 100.000 δρχ. Ότι το συνολικό δάνειο που η ίδια έλαβε από τον εναγόμενο ανέρχεται στο ποσό των

2.400.000 δρχ. για το οποίο οι θεμιτοί τόκοι υπολογισμένοι με το νόμιμο επιτόκιο των 32% που ίσχυε κατά το χρονικό διάστημα της πίστωσης που της χορηγήθηκε, ανέρχονταν στο ποσό του 1.082.666 δρχ. και όφειλε να του αποδώσει το ποσό των 3.482.666 δρχ., πλέον του ποσού του 1.114.000 δρχ. που ο εναγόμενος κατέβαλε για λογαριασμό της, σε τρίτο δανειστή της, ήτοι έπρεπε να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 5.096.666 δρχ. αντί του οποίου ο εναγόμενος έλαβε τελικά όπως ανωτέρω εκτέθηκε το συνολικό ποσό των 29.035.198 δρχ., έλαβε δηλ. επιπλέον ποσό 23.938.532 δρχ. (70.252 Ε), ποσό το οποίο αντιστοιχεί στη ζημία της (θετική και αποθετική) την οποία αυτή υπέστη από την ως άνω παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του, άλλως ποσό που παράνομα και αδικαιολόγητα ο εναγόμενος ωφεληθήκε. Ότι εξαιτίας της ως άνω συμπεριφοράς του εναγομένου, υπέστη ηθική βλάβη για την ικανοποίηση της οποίας πρέπει να της επιδικασθεί ως χρηματική της ικανοποίηση το ποσό των 14.673 Ευρώ και 14.673 Ευρώ ως χρηματική της ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης εκ του θανάτου του συζύγου της, καθόσον ο εναγόμενος μετά την αποκάλυψη στο σύζυγό της ότι το σπίτι που έμεναν είναι δικό του και αν δεν του κατέβαλαν το μίσθωμα θα τους πετούσε στο δρόμο, με συνέπεια μη γνωρίζοντας εκείνος (σύζυγός της) την όλη κατάσταση να υποστεί καρδιακή προσβολή και την επομένη ημέρα να αποβιώσει. Ζήτησε λοιπόν, υπό τα εκτιθέμενα περιστατικά, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 99.598 Ευρώ, ως αποζημίωση και χρηματική της ικανοποίηση με το νόμιμο

τόκο από 1-1-2000 λόγω προηγηθείσας όχλησης του εναγομένου με επίδοση ομοίου περιεχομένου αγωγής που απορρίφθηκε ως αόριστη, άλλως από την επίδοση της κρινόμενης και έως την εξόφληση με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξιών, σε συνδυασμό με εκείνες του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

Από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, η οποία αφού απέρριψε τα αναφερόμενα σ' αυτήν αγωγικά κονδύλια ως αόριστα, ακολουθώς έκρινε ότι η αγωγή περιείχε βάσεις από αδικοπραξία και αδικαιολόγητο πλουτισμό, και αφού απέρριψε τη δεύτερη ως μη νόμιμη, τη δέχθηκε ακολουθώς εν μέρει και στην ουσία της κατά την κύρια βάση της που έκρινε νόμιμη, επιδικάζοντας υπέρ της ενάγουσας το συνολικό ποσό των 17.857,00 Ευρώ με το νόμιμο τόκο από 1-1-2000. Υπό τα εκτιθέμενα στην αγωγή πραγματικά περιστατικά εκτιμώντας τα ορθώς, η αγωγή περιέχει μία κύρια βάση, καθόσον ως εκ του επικαλουμένου χρόνου τελέσεως της αδικοπραξίας η αξίωση εκ της τελευταίας έχει παραγραφεί και στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 938, 904 επ. ΑΚ, αφού πληρούνται οι προϋποθέσεις της τελευταίας αξίωσης και περιέχονται στο δικόγραφο της. Επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση έκανε λανθασμένο νομικό χαρακτηρισμό και υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών όχι στον προσήκοντα κανόνα δικαίου. Πρέπει συνακόλουθα και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 534 και 535 ΚΠολΔ, χωρίς να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, αφού στο στάδιο αυτό δεν έχει διαπιστωθεί αν το διατακτικό της είναι ορθό και επομένως σφάλμα της σχε-

τικά με την ουσιαστική βασιμότητα της αγωγής, αλλά θα κριθεί μέσα στα πλαίσια της νομικής βάσης τα στοιχεία της οποίας και περιέχει, να αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της χωρίς να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη (ΑΠ 1090/83 Δνη 25. 560, ΕΚρ 451/91 Δνη 33. 1285, ΕΑ 8950/83 Δνη 25. 1039), όπως άλλωστε, βάσιμα παραπονεύεται η εκκαλούσα και ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο. Κατά της παραπάνω απόφασης, παραπονούνται ήδη με τις κρινόμενες εφέσεις τους αμφότεροι οι διάδικοι για τους σ' αυτές αναφερομένους λόγους και ζητούν την εξαφάνιση της προσβαλλόμενης απόφασης με σκοπό η μεν ενάγουσα την παραδοχή της αγωγής της στο σύνολό της, ο δε εναγόμενος την απόρριψη της αγωγής της αντιδίκου του καθ ολοκληρίαν.

Η ενάγουσα με την κρινόμενη αγωγή της, πλην των άλλων ζήτησε και τα αγωγικά κονδύλια των: α) 6.358.718 δρχ. από μηνιαίες συντάξεις της, που εκχώρησε στον εναγόμενο να εισπράττει με το .../29-8-94 πληρεξούσιο της συμβ/φου Θ. Ζ. - Κ. και με το .../27-11-96 πληρεξούσιο της ίδιας συμβ/φου έγινε ανανέωση της παραχώρησης έως 26-11-98, με τη συμφωνία, ο τελευταίος να της δανείσει τόσα χρήματα όσα και τα ποσά των εκχωρηθέντων συντάξεών της μετά των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, συμφωνία την οποία δεν τήρησε ο εναγόμενος εκτός του ποσού των 500.000 δρχ. που της παρέδωσε, αθετώντας έτσι την αναληφθείσα συμβατική του υποχρέωση, β) ποσών 2.776.480 δρχ. και 3.600.000 δρχ. από μισθώματα που του κατέβαλε και μισθώματα που αυτή (ενάγουσα) αποστερήθηκε εισπράττοντάς τα ο εναγόμενος από τρί-

τους. Τα ως άνω αγωγικά κονδύλια τυγχάνουν αόριστα και πρέπει ν' απορριφθούν, καθόσον δεν επικαλείται η ενάγουσα περιστατικά θεμελιωτικά αδικοπραξίας για τις εν λόγω αξιώσεις της παρά το πρώτον απαραδέκτως με το δικόγραφο της έφεσής της προσπαθεί με αναφορά σε νομικές έννοιες (όπως απάτης, απειλής, βίας κ.λ.π.) να συμπληρώσει τις ελλείψεις του δικογράφου της, καθώς και με παραπομπή σε αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων. Ειδικότερα, όσον αφορά την παραχώρηση των συντάξεών της στον εναγόμενο επικαλείται την ανάληψη ενοχικής υποχρέωσης από τον εναγόμενο που δεν εκπλήρωσε παρά τα συμφωνηθέντα, ήτοι για αντάλλαγμα προκαταβολής ισόποσου δανείου, όσον αφορά τα μισθώματα επικαλείται την κατάρτιση μεταξύ τους ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης, την εγκυρότητα του οποίου δεν αμφισβητεί (ενάγουσα), χωρίς την επίκληση ταυτόχρονα περιστατικών θεμελιωτικών αδικοπραξίας σε βάρος του. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε αυτά με την ίδια αιτιολογία δεν έσφαλε και οι περί του αντιθέτου σχετικοί λόγοι έφεσης, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι στην ουσία τους.

Εξάλλου και το αγωγικό κονδύλι της ενάγουσας για επιδίκαση χρηματικής της ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του συζύγου της, τυγχάνει αόριστο και πρέπει να απορριφθεί, καθόσον δεν επικαλείται σε τι συνίστατο η παράνομη και άδικη συμπεριφορά του εναγομένου σε βάρος του συζύγου της από την οποία και μόνο επήλθε ο θάνατός του, καθόσον η επίκληση της αποκάλυψης και

μόνο της όλης διαμορφωθείσας κατάστασης και δη ό,τι αφορούσε το σπίτι τους από τον εναγόμενο στο σύζυγό της, δεν συνιστά αδικοπραξία. Επομένως, η αιτίαση που αποδίδεται στην απόρριψη του ως άνω κονδυλίου από την εκκαλουμένη με σχετικό της έφεσης λόγο, ελέγχεται αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Από την ένορκη κατάθεση της μάρτυρας ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις αρχές του έτους 1992 η ενάγουσα, η οποία είναι συνταξιούχος του Ελληνικού Στρατού, αγόρασε από το κατάστημα της εμπόρου Ε. Μ. διάφορα εμπορεύματα, με σκοπό τη μεταπώλησή τους σε τρίτους, για συμπλήρωση των εισοδημάτων της, για το τίμημα δε αυτών υπέγραψε συναλλαγματικές, ποσού 300.000 δρχ., με δικαιούχο την παραπάνω έμπορο. Κατά το μήνα Απρίλιο του 1992 η ενάγουσα, μη μπορώντας να εξοφλήσει το ως άνω χρέος της προς την έμπορο Ε. Μ. (κατά τη λήξη των συν/κών), προσέφυγε στο γνώρισμό της εναγόμενο προς δανεισμό χρημάτων, με τα οποία επεδίωκε αφενός να εξοφλήσει το χρέος της και αφετέρου να προβεί στην αγορά νέων εμπορευμάτων, τα οποία θα μεταπωλούσε περιοδεύουσα την περιοχή Λ. (κυρίως μεταξύ γνωστών της), για να κερδίσει τα αναγκαία προς εξόφληση του νέου δανείου το οποίο θα σύναπτε με τον εναγόμενο. Ο τελευταίος, ο οποίος είχε αποκτήσει αρκετή περιουσία, κυρίως από την είσπραξη υπερβολικών τόκων δανείων και ήταν γνωστή αυτή η δραστηριότητά του στον κοινωνικό του περίγυρο, διέγινωσε και εκμεταλλεύθηκε την ανάγκη της ενάγουσας και συμφώνησε να της δανείσει χρηματικό ποσό 1.000.000 δρχ., α-

πό το οποίο της κατέβαλε μόνο 700.000 δρχ., ενώ 200.000 δρχ. της παρεκράτησε ως έξοδα εγγραφής προσημείωσης υποθήκης 1.800.000 δρχ. σε ακίνητό της (ενάγουσας) και συγκεκριμένα σε διαμέρισμα του πρώτου ορόφου της επί της οδού Χ. Σ. .. οικοδομής στη Λ., το οποίο η ενάγουσα είχε αποκτήσει με το .../18-9-87 αγοραπωλητήριο συμβόλαιο του συμβ/φου Γ. Φ. και το χρησιμοποιούσε ως κύρια κατοικία αυτής και του συζύγου της (βλ. αντίγρ. σχετ. συμβολαίου και σχετ. πιστ. Υποθ. Λ.). Το ως άνω ποσό αποτελούσε το αποδοτέο κεφάλαιο με τους τόκους του δανείου μέχρι τέλος Ιούλη 1992. Από το ως άνω ποσό του 1.800.000 δρχ. το επιπλέον του ποσού που της δάνεισε και των εξόδων (700.000 + 200.000) ήτοι 900.000 δρχ. αντιστοιχεί σε τόκους επί του ως άνω ποσού, τους οποίους ο εναγόμενος απαίτησε προκειμένου να της δανείσει το ως άνω ποσό. Ήτοι ο εναγόμενος συνολολόγησε τη λήψη τόκων για το παραπάνω τρίμηνο πίστωσης του δανεισθέντος ποσού με επιτόκιο πλέον των 500% ετησίως, ενώ κατά τον ως άνω χρόνο το θεμιτό επιτόκιο ανερχόταν σε 32% ετησίως. Κατά τον μήνα Ιούλιο του 1993 η ενάγουσα κατόπιν νέας σύμβασης δανείου με τον εναγόμενο, κατέβαλε ο τελευταίος κατ' εντολή της στην έμπορο Ε. Μ., προς εξόφληση συναλ/κών αποδοχής της ενάγουσας χρηματικό ποσό 1.100.000 δρχ., με τον όρο να του επιστρέψει αυτή συνολικό ποσό 2.000.000 δρχ., ήτοι προσαυξημένο με τόκους το ως άνω ποσό (του 1.100.000 δρχ.) 900.000 δρχ. Για το ποσό μάλιστα που απαίτησε ο εναγόμενος των 2.000.000 δρχ. η ενάγουσα αποδέχθηκε πράγματι στις 22-7-

93 ισόποσες συναλ/κές λήξης 30-10-93. Έτσι, για τη χορήγηση δανείου 1.100.000 δρχ. αποδοτέου εντός τριών μηνών ο εναγόμενος απαίτησε τόκους που υπερέβαιναν τους νομίμους, ήτοι με ετήσιο επιτόκιο περίπου 325%, ενώ το θεμιτό επιτόκιο και για εκείνο το χρονικό διάστημα ήταν 32%. Κατά τον μήνα Μάρτιο του 1994 ο εναγόμενος συνήψε με την ενάγουσα νέα σύμβαση δανείου, δυνάμει της οποίας κατέβαλε σ' αυτή χρηματικό ποσό 400.000 δρχ. αποδοτέο εντός πέντε μηνών κατά τη συμφωνία τους, ήτοι έως τέλος Αυγούστου του ιδίου έτους, προσαυξημένο όμως με τόκους 850.000 δρχ., ήτοι με ετήσιο επιτόκιο άνω των 500% ετησίως, δηλ. κατά πολύ μεγαλύτερο (εικοσαπλάσιο περίπου) από το θεμιτό (32%) επιτόκιο που ίσχυε την εποχή εκείνη.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος, ο οποίος επιχειρούσε κατ' επάγγελμα τοκογλυφικές πράξεις καθ' όλο το ανωτέρω χρονικό διάστημα, κατά το οποίο συνήπτε με την ενάγουσα συμβάσεις δανείων, εκμεταλλευόμενος την ανάγκη και την ψυχική έξαψη αυτής, που προέκυπταν από την αδυναμία της να εξοφλήσει τα δάνειά της, και την φροντίδα και το φόβο της να μην αποκαλυφθούν τα χρέη της προς τους οικείους της και ιδιαίτερα το σύζυγό της, στις εν λόγω συμβάσεις, την εξανάγκαζε (ο εναγόμενος) παράλληλα με τη λήψη των χρημάτων των δανείων εκ μέρους της, να προβαίνει στην αποδοχή συναλλαγματικών, στα ποσά των οποίων συμπεριλαμβάνονται και οι παραπάνω υπέρμετροι τόκοι, με αποτέλεσμα η ενάγουσα να αποδεχθεί συνολικά 14 συναλ/κές ποσού 4.920.000 δρχ.

Περαιτέρω, από το ίδιο ως άνω πιστο-

ποιητικό του Υποθηκοφυλακείου Λ., αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος στις 20-10-93 ενέγραψε και δεύτερη προσημείωση υποθήκης στο ίδιο ως άνω ακίνητο της ενάγουσας για ποσό 5.500.000 δρχ. την οποία έτρεψε σε υποθήκη στις 22-4-94, ενώ με βάση τις ως άνω συναλ/κές προέβη στην έκδοση τεσσάρων διαταγών πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και μία του Ειρηνοδίκη Λάρισας, αντίγραφα εξ απογράφων των οποίων επέδωσε στην ενάγουσα. Ωστόσο, η τελευταία δεν προέβη στην καταβολή των επιτασσομένων με αυτές ποσών, προφανώς λόγω οικονομικής της αδυναμίας, ούτε και στην άσκηση ανακοπών κατά των ως άνω διαταγών πληρωμής, στερουμένης χρημάτων για εμπλοκή της σε δικαστικούς αγώνες, με συνέπεια να προβεί στη συνέχεια ο εναγόμενος, δυνάμει της υπ' αριθμ. 981/13-7-94 έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή Α. Π. στην αναγκαστική κατάσχεση του ως άνω διαμερίσματος της ενάγουσας, για το ποσό των 7.400.000 δραχμών (βλ. πιστ. του ως άνω Υποθ/κείου). Ακολούθως, η ενάγουσα συμφώνησε υπό την πίεση της ως άνω αδυναμίας, ανάγκης και ψυχικής έξαψης και αποδέχθηκε πρόταση του εναγομένου - προκειμένου να αποφύγει τον πλειστηριασμό του παραπάνω διαμερίσματός της και να μη διαταραχθεί η οικογενειακή της γαλήνη - να αγοράσει ο τελευταίος τούτο (διαμέρισμα) που χρησίμευε ως κυρία κατοικία της ίδιας και του συζύγου της, - ο οποίος να σημειωθεί, δεν γνώριζε για τα παραπάνω δάνεια και τις οφειλές της -, αντί τιμήματος 10.000.000 δρχ., γεγονός που συνομολογεί ο εναγόμενος από το ο-

ποίο: 1) ποσό 7.400.000 δρχ. συμφώνησαν να «συμψηφιστεί» με το ποσό, για το οποίο είχε αυτό κατασχεθεί αναγκαστικά προς εξόφληση όλων των έως τότε κατά τον εναγόμενο οφειλών της ενάγουσας προς αυτόν, ενώ περαιτέρω συμφώνησαν ότι ο εναγόμενος θα καταβάλει το ποσό των 1.114.000 δρχ. κατ' εντολή και για λογαριασμό της (ενάγουσας) σε πιστωτή της, ονόματι Ε. Α., ο οποίος είχε εγγράψει για το εν λόγω ποσό προσημείωση υποθήκης στο ως άνω διαμέρισμά της και υποσχέθηκε επίσης ότι θα καταβάλει το ποσό των 1.400.000 δρχ. στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο για λογαριασμό της ενάγουσας σε εξόφληση τοκοχρεωλυτικών δόσεων στεγαστικού δανείου που είχε λάβει και είχε εγγράψει (Ταχ. Ταμιευτήριο) υποθήκη υπέρ αυτού επί του ως άνω ακινήτου της. Πράγματι, σε εκτέλεση της παραπάνω συμφωνίας, η ενάγουσα με το .../29-8-94 συμβόλαιο της συμβ/φου Θ. Ζ. που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ. (τομ. ... αριθμ. ...) μετεβίβασε στον εναγόμενο την κυριότητα του παραπάνω διαμερίσματος. Μετά την ανωτέρω μεταβίβαση ο εναγόμενος κατέβαλε το ποσό των 1.114.000 δρχ. στον δανειστή Α. Ε., δεν κατέβαλε όμως το ποσό του 1.400.000 στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο όπως είχαν συμφωνήσει και ο ίδιος συνομολογεί (βλ. προτάσεις εναγομένου στο πρωτόβ. Δικαστήριο). Για να αποτραπεί, μάλιστα, η αποκάλυψη αυτής της πώλησης στους οικείους της ενάγουσας, συμφώνησε αυτή με τον εναγόμενο να παραμείνει ως μισθώτρια στο διαμέρισμά της, που ήδη είχε μεταβιβάσει σ' αυτόν, έναντι μισθώματος 75.000 δραχμών, το οποίο αναπρο-

σαρμόστηκε κατά τα επόμενα χρόνια. Να σημειωθεί ότι με την κατάρτιση της ανωτέρω εκποιητικής δικαιοπραξίας, σχετικά με το διαμέρισμα της ενάγουσας, ολοκληρώθηκε η τοκογλυφία, όχι μόνο κατά το υποσχητικό αλλά και κατά το παραδοτικό μέρος της.

Από όσα παραπάνω εκτέθηκαν αποδείχθηκαν ότι ο εναγόμενος είχε δανείσει στην ενάγουσα το ποσό 2.400.000 δρχ., για το ποίο έλαβε συνολικά από αυτήν με την ως άνω μεταβίβαση του διαμερίσματος της στις 29-8-94 το ποσό των 10.000.000 δραχμών. Από αυτό, το ποσό των 2.400.000 δρχ. αντιστοιχεί στο ποσό που πραγματικά είχε δανειστεί και του όφειλε η ενάγουσα, το ποσό του 1.114.000 δρχ. σε καταβολή προς τρίτον για λογαριασμό της με βάση της συμφωνία τους την οποία εκπλήρωσε, και το υπόλοιπο ποσό των 6.486.000 δρχ. (10.000.000 - (2.400.000 + 1.114.000 δρχ.) σε τόκους επί του ως άνω δανεισθέντος κεφαλαίου. Το ανώτατο ποσό των τόκων που εδικαιούτο κατά νόμο να λάβει ο εναγόμενος για το ποσό των 2.400.000 δρχ. από την ημερομηνία δανεισμού κάθε επί μέρους ποσού μέχρι της 29-8-1994, υπολογισμένο με το ανώτατο θεμιτό επιτόκιο 32% ετησίως, που ίσχυε κατά τους επίμαχους χρόνους συνάψεως των δανείων, ανερχόταν στο συνολικό ποσό του 1.082.666 δρχ. (ήτοι 648.000 δρχ. για το ποσό δανείου των 900.000 δρχ., 381.333 δρχ. για το ποσό των 1.100.000 δρχ. και 53.338 δρχ. για το ποσό των 400.000 δρχ.). Κατά συνέπεια, αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος όχι μόνο συνομολόγησε, αλλά έλαβε τελικά τόκους πλέον του ανωτάτου θεμιτού κατά νόμο ποσού, συνολικού ύψους

5.403.334 δρχ. (ήτοι 6.486.000 - 1.082.666 δρχ. θεμιτοί τόκοι) κατά το οποίο ποσό παράνομα και υπαίτια ζημίωσε την ενάγουσα, προσπορίζων ωφέλεια στον εαυτό του, την οποία έχει υποχρέωση να της αποδώσει.

Εξάλλου, από τη συνεκτίμηση του συνόλου του αποδεικτικού υλικού, δεν αποδείχθηκε ότι το ποσό των δανείων που έλαβε η ενάγουσα από τον εναγόμενο, το οποίο ανέρχεται στο παραπάνω ποσό των 2.400.000 δρχ., είχε αποδώσει μετά των νομίμων τόκων σ' αυτόν, πριν την μεταβίβαση του διαμερίσματός της (29-8-94), ούτε ότι του έδωσε για συμψηφισμό μισθωμάτων που του όφειλε αλυσίδα αξίας 400.000 δρχ. αντί 100.000 δρχ., ούτε επίσης ότι του κατέβαλε το ποσό των 6.000.000 δρχ. επί πλέον από αρχές Ιανουαρίου έως Μάιο 1994 από τίμημα που προερχόταν από πώληση ακινήτου του συζύγου της. Την κρίση του το Δικαστήριο, περί μη καταβολής του ως άνω ποσού, ειδικότερα επιστηρίζει στα εξής: α) στο γεγονός ότι δεν προσκόμισε η ενάγουσα το συμβόλαιο πώλησης του ακινήτου του συζύγου της στη Χ. (οικόπεδο με σπίτι) τον Ιανουάριο του 1994, όπως υποστηρίζει, β) βεβαίωση της Τράπεζας όπου κατατέθηκε το τίμημα από την ως άνω πώληση σε κοινό λογαριασμό με το σύζυγό της γ) βεβαίωση των γενομένων αναλήψεων εκ μέρους της και του χρόνου αυτών δ) στο γεγονός ότι όπως η ίδια (ενάγουσα) παραδέχεται είχε και άλλους δανειστές, στους οποίους κατέβαλε κατά το χρόνο εκείνο χρήματα και ενδεχομένως εάν προέβαινε σε αναλήψεις χρημάτων εκ του κοινού λογαριασμού (που δεν αποδείχθηκε) να κατέβαλε και σ' αυτούς χρήμα-

τα ε) στο γεγονός ότι προέβη τον ίδιο μήνα (ανάληψης) του ως άνω ποσού κατά τους ισχυρισμούς της σε νέα σύναψη δανείου με τον εναγόμενο και υπογράφει συναλ/κές, ενώ με τη καταβολή του ως άνω ποσού έπρεπε να είχε ολοσχερώς εξοφλήσει τον τελευταίο και στ) στο γεγονός ότι σε μεταγενέστερο χρόνο (29-8-94) μεταβιβάζει το διαμέρισμά της στον εναγόμενο, όπου υπολογίζει στην αξία αυτού το σύνολο των ληφθέντων δανείων μετά των τόκων. Ο εναγόμενος κατά την ως άνω χρονική περίοδο (92 - 94) είχε διαμορφώσει υποδομή κατά τέτοιο τρόπο, ώστε με την επανειλημμένη διάπραξη του εγκλήματος της τοκογλυφίας την οποία επεδίωκε να επιτύχαινει εισόδημα, ήτοι διατηρούσε γραφείο χωρίς να δικαιολογείται από την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος, παλαιότερα ήταν ιδιοκτήτης κινηματογράφου και δεχόταν σ' αυτό τους συναλλασσομένους μαζί του, από τους οποίους και ελάμβανε για παρεχόμενα από αυτόν δάνεια, τόκους, που υπερέβαιναν κατά πολύ το θεμιτό ποσοστό νόμιμου (ή δικαιοπρακτικού τόκου), απέκτησε δε από την άσκηση (κυρίως και προεχόντως) αυτής της έκνομης δραστηριότητάς του και σημαντική ακίνητη περιουσία (βλ. προς τούτο ενδεικτ. 376/2002 απόφ. ΑΠ, 143/2001 ΤριμΕφ Λάρισας, 998/2000 ΤριμΠλημ Λάρισας και άλλες προσκομιζόμενες με τις οποίες καταδικάσθηκε για την ως άνω πράξη της τοκογλυφίας σε βάρος της ενάγουσας).

Περαιτέρω, το Δικαστήριο κρίνει, ότι εξαιτίας της ανωτέρω αδικοπραξίας του εναγομένου σε βάρος της ενάγουσας, ο οποίος ασκούσε έντονη σ' αυτήν πίεση, εκμεταλλευόμενος την ανάγκη και τη κου-

φότητά της, κάθε φορά που κατέφευγε σ' αυτόν για δανεισμό χρημάτων, της προκάλεσε μεγάλη στεναχώρια και ταλαιπωρία, αρχικά εξαιτίας της αναγκαστικής κατάσχεσης του μοναδικού περιουσιακού της στοιχείου (διαμερίσματος) και στη συνέχεια μεταβίβασής του σ' αυτόν, με συνέπεια να υποστεί ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας, πρέπει να της επιδικασθεί χρηματική ικανοποίηση, η οποία, λαμβανομένων υπόψη του είδους της προσβολής του εναγομένου, τις ιδιαίτερες περιστάσεις, την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων μερών, η οποία, όσον αφορά τον εναγόμενο είναι ιδιαίτερα καλή και απόρροια κατά μεγάλο μέρος της τέλεσης παρόμοιων πράξεων σε βάρος τρίτων (βλ. προσκομιζόμενες και επικαλούμενες από ενάγουσα καταδικαστικές σε βάρος του ως άνω αποφάσεις), ενώ της ενάγουσας ιδιαίτερα δυσχερής, ανέρχεται στο εύλογο ποσό των 6.000 Ευρώ, αξίωση την οποία δικαιούται και κατά το ποσό της οποίας ο εναγόμενος κατέστη πλουσιότερος από παράνομη αιτία.

Κατ' ακολουθίαν, ο εναγόμενος πρέπει, κατά παραδοχή εν μέρει της αγωγής ως βάσιμης και κατ' ουσίαν, να υποχρεωθεί κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού, λόγω παραγραφής των εξ αδικοπραξίας αξιώσεων κατά τα εις την μείζονα σκέψη αναπτυχθέντα, να καταβάλει στην ενάγουσα ως αποζημίωση για τη θετική ζημία που υπέστη από την κατά τα ανωτέρω παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του και που εξαιτίας αυτής κατέστη πλουσιότερος σε βάρος της περιουσίας της, το ισόποσο σε Ευρώ ποσό των 5.403.334 δρχ. ήτοι 15.857,18 Ε, καθώς

και το ποσό των 6.000 Ευρώ ως χρηματική της ικανοποίησης, που υπέστη από την ως άνω αδικοπρακτική συμπεριφορά του και που αδικαιολογήτως ωφελήθηκε και από την δικαιούμενη αυτή αξίωσή της. Πρέπει συνακόλουθα ο εναγόμενος να υποχρεωθεί να καταβάλει στην ενάγουσα συνολικά το ποσό των 21.857,18 Ευρώ με το νόμιμο τόκο από 1-1-2000 κατά το αίτημα της ενάγουσας δεδομένου ότι την 22-12-99 όχλησε τον εναγόμενο για την καταβολή των επιδίκων ποσών με την επίδοση της με αριθμ. καταθ. 837/1999 προγενέστερης αγωγής εναντίον του για την ίδια ως άνω αιτία και για τα νυν επιδίκια ποσά, η οποία απορρίφθηκε μεν ως αόριστη, συνιστά, όμως, όχληση του εναγομένου (βλ. επικαλούμενο και προσκομιζόμενο από τον εναγόμενο αντίγραφο της ως άνω αγωγής με βεβαίωση επ' αυτού του Δικαστικού Επιμελητή για την ημερομηνία επίδοσής του σ' αυτόν).

Το Πρωτοβάθμιο συνεπώς Δικαστήριο το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση επιδίκασε μικρότερο ποσό ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη της ενάγουσας από το παραπάνω, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις ...

25/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Κυριάκος Παπαγεωργίου, Αρχοντή Γιαννούχου

Επί κήρυξης απαράδεκτης της συζήτησης, λόγω μη κοινοποίησης αντιγράφου αγωγής στη ΔΟΥ, η απόφαση δεν είναι οριστική και δεν επιφέρει λήξη της εκκρεμοδικίας.

Το Εφετείο, λόγω μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, μπορεί να ερευνήσει, πριν εξαφανίσει την εκκαλουμένη, εφόσον ο εκκαλών παραπονείται για άλλο λόγο, το παραδεκτό, νόμιμο και ορισμένο της αγωγής, την υλική αρμοδιότητα και τις διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης.

Επί εκκρεμοδικίας, το Εφετείο μπορεί να διατάξει αναστολή της δίκης, αφού εξαφανίσει την εκκαλουμένη.

5ετής παραγραφή αξιώσεων αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας.

Η επίδοση της αγωγής διακόπτει την παραγραφή μόνο για το μέρος ως προς το οποίο δημιουργείται εκκρεμοδικία και όχι για άλλες αξιώσεις αποζημίωσης από την ίδια αιτία που ανάγονται σε μεταγενέστερο χρόνο, έστω και αν ως προς αυτές είχε διατυπωθεί επιφύλαξη για δικαστική επιδίωξη.

Επί προβλέψιμων αξιώσεων, επιμήκυνση της παραγραφής από την τελεσιδικία της απόφασης σε 20ετή, εφόσον η απόφαση κατέστη τελεσιδική εντός της 5ετίας και μέχρι την τελεσιδικία η αξίωση δεν έχει υποκύψει σε βραχυχρόνια παραγραφή.

Νέα παραγραφή για τις μη αρχήθεν προβλεπές δυσμενείς συνέπειες, αρχόμενη αφότου ο παθών έλαβε γνώση αυτών.

Αν με τελεσιδική απόφαση επιδικάσθηκε στον πρόσκαιρα ανίκανο προς εργασία αποζημίωση διαφυγόντων κερδών για ορισμένο διάστημα και ο παθών με νέα αγωγή ζητεί πρόσθετη αποζημίωση για την ίδια αιτία για μεταγενέστερο διάστημα, λόγω διαπιστωθείσας εφόρου ζωής ολικής ή μερικής αναπηρίας, το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο ως προς την έκταση των ζημιών, διότι καλεί-

ται να κρίνει αξιώσεις μη προβλεπές κατά το χρόνο άσκησης της πρώτης αγωγής.

{...}3. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Την 4.5.1999 η πρώτη εναγομένη, οδηγώντας το υπ' αριθ. ΒΟΖ- ... ΙΧΕ αυτοκίνητό της, ασφαλισμένο κατά τις διατάξεις του ν. 489/1976 στη δεύτερη εναγομένη, από αποκλειστική της υπαιτιότητα παρέσυρε τον (ανήλικο τότε) μοτοποδηλάτη ενάγοντα και του προξένησε σοβαρές σωματικές βλάβες. Για τα ζητήματα αυτά υπάρχει δεδικασμένο που πηγάζει από την υπ' αριθ. 742/2003 τελεσιδική απόφαση του Εφετείου Λάρισας, που έκρινε επί άλλης προηγούμενης αγωγής του ενάγοντος κατά των εναγομένων, αλλά για ζημίες του διαφορετικές από την επίδικη. Άλλωστε, οι εναγόμενοι δεν αρνούνται την αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου απ' αυτούς, ούτε τη σχέση ασφαλιστικής συμβάσεως που τους συνδέει. Ο ενάγων με την υπό κρίση αγωγή του ζήτησε την καταψήφιση αποζημιώσεως α) για τη θετική του ζημία που υπέστη επί πλέον εκείνης που του επιδικάσθηκε με την προαναφερόμενη τελεσιδική απόφαση και β) για την αποθετική του ζημία (διαφυγόντα κέρδη), διότι λόγω της επικαλούμενης αναπηρίας του κατέστη ανίκανος να εργασθεί από το χρόνο του τραυματισμού του (5.5.1999) μέχρι την άσκηση τη αγωγής (28.2.2006) και απώλεσε τα αναφερόμενα εισοδήματα, τα οποία διαφορετικά με πιθανότητα κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων θα κέρδιζε από το επάγγελμά του. Η αγωγή του έγινε δεκτή μόνο ως προς το κεφάλαιο της θετικής ζημίας, το οποίο

δεν μεταβιβάσθηκε ενώπιον του Εφετείου διότι δεν ασκήθηκε κατ' αυτού έφεση. Ως προς το κεφάλαιο των διαφυγόντων κερδών απορρίφθηκε κατά παραδοχή της ενστάσεως των εναγομένων περί παραγραφής, με την αιτιολογία ότι από το χρόνο του τραυματισμού (5.5.1999) μέχρι την κατάθεση της αγωγής (9.2.2005) παρήλθε χρόνος μεγαλύτερος της πενταετίας (άρθρο 937 παρ. 1 ΑΚ).

Ωστόσο, η εκκαλούμενη αντιπαρήλθε τα ακόλουθα, αν και προέκυπταν από τα διαδικαστικά έγγραφα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν: Πριν από την ένδικη αγωγή ο ενάγων είχε ασκήσει και άλλη (υπ' αριθ. κατ. 490/2002) ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, απευθυνόμενη κατά των εναγομένων, με την οποία ζητούσε, πλην άλλων, και αποζημίωση για την αποθετική του ζημία (διαφυγόντα κέρδη), διότι λόγω της επικαλούμενης αναπηρίας του κατέστη ανίκανος να εργασθεί από το χρόνο του τραυματισμού του (5.5.1999) μέχρι την 31.12.2005 και απώλεσε τα αναφερόμενα εισοδήματα, τα οποία διαφορετικά με πιθανότητα κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων θα κέρδιζε από το επάγγελμά του. Όπως καθίσταται φανερό, η αγωγή αυτή είναι όμοια ως προς την ιστορική και νομική βάση της (αναφορικά με την αποθετική ζημία) με την υπό κρίση, αλλά μόνο για το χρονικό διάστημα που οι δύο αγωγές συμπίπτουν: για το χρονικό διάστημα από 5.5.1999 έως 31.12.2005. Με την υπό κρίση αγωγή επαιξήθηκε αίτημα και για το διάστημα από 1.1.2006 έως 28.2.2006, δηλαδή για άλλους δύο μήνες. Ωστόσο, η εκκρεμοδικία από την υπ' αριθ. κατ. 490/2002 αγωγή δεν έληξε

διότι επί της ανωτέρω αγωγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 193/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία η συζήτηση της αγωγής (αναφορικά με το κεφάλαιο της αποζημίωσης για τα διαφυγόντα κέρδη) κηρύχθηκε απαράδεκτη κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 παρ. 5 ν. 479/1976, όπως προστέθηκε με το ν. 2741/1999, διότι ο ενάγων παρέλειψε να κοινοποιήσει αντίγραφο της αγωγής στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.. Η διάταξη αυτή δεν είναι οριστική (απορριπτική) και συνεπώς δεν έπαυσε μέχρι σήμερα με κάποιο νόμιμο τρόπο (λ.χ. με παραίτηση από το δικόγραφο) η εκκρεμοδικία της διαφοράς από την ανωτέρω αγωγή. Οι διάδικοι υπολαμβάνουν, από προφανή παρανόηση, ότι η διάταξη είναι οριστική, ισχυριζόμενοι αβάσιμα ότι απορρίφθηκε το ένδικο κονδύλιο ως απαράδεκτο, δηλαδή για τυπικούς λόγους. Το ορθό όμως είναι ότι η συζήτηση κηρύχθηκε απαράδεκτη, οπότε η εκκρεμοδικία δεν έληξε, διότι η διαδικαστική πράξη του δικαστηρίου (απόφαση), με την οποία για οποιοδήποτε λόγο κηρύσσει τη συζήτηση απαράδεκτη, δεν επιφέρει λήξη της εκκρεμοδικίας (ΕφΑθ 7158/1983 ΑρχΝ 35 (1983) σελ. 365). Εφόσον λοιπόν υπάρχει εκκρεμοδικία για τις αξιώσεις του διαστήματος από 5.5.1999 έως 31.12.2005, έπρεπε η εκκαλούμενη αυτεπαγγέλτως να διατάξει την αναστολή της εκδικάσεως της υπό κρίση (δεύτερης) αγωγής ωσότου περατωθεί η πρώτη δίκη που άρχισε με την υπ' αριθ. κατ. 4980/2002 αγωγή (άρθρα 221, 222 ΚΠολΔ). Η τελευταία μπορεί να επαναφερθεί με κλήση του επιμελέστερου διαδίκου. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν είχε εξουσία να προβεί στην

έρευνα της ενστάσεως παραγραφής που πρότειναν οι εναγόμενοι, αλλά όφειλε να αναστείλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τα προαναφερόμενα. Γι' αυτό η εκκαλούμενη έσφαλε και δεν εφάρμοσε ορθά το νόμο. Το σφάλμα της βέβαια δεν προβάλλεται από τον εκκαλούντα. Ωστόσο, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, λόγω του κατ' άρθρο 522 ΚΠολΔ μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει, πριν ακόμη εξαφανίσει την εκκαλούμενη απόφαση, εφόσον ο εκκαλών παραπονείται για άλλο λόγο και εν προκειμένω για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, ως προς την αγωγή για τα ζητήματα αυτής, εκτός από το νόμιμο, το ορισμένο, το παραδεκτό και την υλική αρμοδιότητα, και τις διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης. Τέτοια (αρνητική) διαδικαστική προϋπόθεση συνιστά και η εκκρεμοδικία. Σε μία τέτοια περίπτωση το εφετείο μπορεί και χωρίς ειδικό παράπονο να απορρίψει την αγωγή ως μη νόμιμη, απαράδεκτη κλπ και επί εκκρεμοδικίας να διατάξει την αναστολή της δίκης κατ' άρθρο 222 παρ. 2 ΚΠολΔ, αφού εξαφανίσει την εκκαλούμενη, γιατί λόγω της εκτάσεως του δεδικασμένου δεν επιτρέπεται αντικατάσταση αιτιολογιών, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν καθίσταται (χωρίς έφεση ή αντέφεση του εφεσίβλητου) χειρότερη η θέση του εκκαλούντος. Εν προκειμένω, η θέση του εκκαλούντος σαφώς δεν καθίσταται χειρότερη, αφού η αγωγή απορρίφθηκε κατ' ουσίαν λόγω παραγραφής, ενώ τώρα διατάζεται μόνο η αναστολή της αγωγής μέχρι να περατωθεί η πρώτη δίκη.

4. Περαιτέρω, για τις αξιώσεις διαφυγόντων κερδών που αναφέρονται στο

χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 28.2.2006, ως προς τις οποίες δεν υπάρχει εκκρεμοδικία, η ένσταση παραγραφής που πρότειναν οι εναγόμενοι είναι βάσιμη και πρέπει να γίνει δεκτή για τους εξής λόγους: Από το συνδυασμό των άρθρων 247, 251, 298, 914 και 937 ΑΚ συνάγεται ότι σε περίπτωση αδικοπραξίας, αφότου εκδηλώθηκε το ζημιόγono γεγονός, γεννάται υπέρ του ζημιωθέντος αξίωση αποζημιώσεως για την όλη ζημία, θετική και αποθετική, παρούσα ή μέλλουσα, αν είναι προβλεπτή κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον η δικαστική της επιδίωξη είναι δυνατή, η δε παραγραφή της αξιώσεως αυτής είναι πενταετής και αρχίζει να τρέχει για όλες τις ζημίες ενιαία από τότε που ο ζημιωθείς έλαβε γνώση των πρώτων επιζήμιων συνεπειών και του υπόχρεου προς αποζημίωση. Εξάλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 261 εδ. α' ΑΚ και 221 παρ. 1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι σε περίπτωση ασκήσεως αγωγής για μέρος μόνο της αξιώσεως για αποζημίωση, η επίδοση της αγωγής διακόπτει την παραγραφή μόνο για το μέρος αυτό, ως προς το οποίο δημιουργείται αντίστοιχα εκκρεμοδικία, όχι δε και για άλλες αξιώσεις προς αποζημίωση από την ίδια αιτία που ανάγονται σε μεταγενέστερο χρόνο, έστω και αν, ως προς τις τελευταίες, είχε διατυπωθεί επιφύλαξη για τη δικαστική επιδίωξή τους (ΑΠ 123/1999 ΕλλΔνη 40 (1999) σελ. 774). Επίσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 268 εδ. α' του ίδιου Κώδικα, κατά την οποία «κάθε αξίωση που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια, και αν ακόμη η αξίωση κα-

θαυτή υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή», εάν βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η ύπαρξη αξιώσεως για θετική και αποθετική ζημία από αδικοπραξία, η οποία υπόκειται κατ' αρχήν στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 παρ. 1 ΑΚ, από την τελεσιδικία αρχίζει εικοσαετής παραγραφή και ως προς το μέρος της όλης αξιώσεως για αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας, η οποία ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου, για τον οποίο επιδικάστηκε αποζημίωση (ΑΠολομ 24/2003 ΕλλΔνη 44 (2003) σελ. 1262). Αναγκαία όμως προϋπόθεση για τη δέσμευση από το δεδικασμένο εκδοθείσης αποφάσεως είναι η ασκούμενη με τη μεταγενέστερη αγωγή αξίωση καταβολής αποζημιώσεως (για βλάβη π.χ του σώματος ή της υγείας του παθόντος σε ατύχημα από αυτοκίνητο) να μπορούσε απ' αρχής να προβλεφθεί. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή η ζημία είναι απρόβλεπτη, ισχύει νέα παραγραφή για εκείνες τις δυσμενείς συνέπειες που δεν μπορούσαν από την αρχή να προβλεφθούν κατά τους κοινούς κανόνες, η οποία (παραγραφή) και αρχίζει από τότε που ο παθών έλαβε γνώση των νέων δυσμενών συνεπειών και της αιτιώδους συνάφειάς τους με το ατύχημα. Αν, επομένως, με τελεσίδικη απόφαση ο παθών από αυτοκινητικό ατύχημα κρίθηκε πρόσκαιρα ανίκανος προς εργασία για ορισμένο χρονικό διάστημα και του επιδικάστηκαν για το διάστημα αυτό αποζημιώσεις για διαφυγόντα κέρδη και με νέα αγωγή του ζητεί πρόσθετη αποζημίωση για την ίδια αιτία αλλά για μεταγενέστερο χρονικό διάστημα, λόγω της επικαλούμενης εφόρου ζωής ολικής ή μερικής αναπηρίας του, της οποίας έλαβε γνώση με-

τά την άσκηση της πρώτης αγωγής, το δικαστήριο που καλείται να δικάσει την υπόθεση δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο της αποφάσεως, ως προς την έκταση των ζημιών, διότι το δικαστήριο καλείται να κρίνει αξιώσεις του παθόντος από τις επιζήμιες συνέπειες του ατυχήματος που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής και δεν κρίθηκαν με την τελεσίδικη απόφαση. Εάν πρόκειται, όμως, περί προβλέψιμων αξιώσεων, παρατείνεται η παραγραφή σε εικοσαετία με την αναγκαία προϋπόθεση ότι η απόφαση κατέστη τελεσίδικη εντός του χρόνου της πενταετίας, καθώς και ότι μέχρι την τελεσιδικία δεν έχει υποκύψει η αξίωση σε προβλεπόμενες βραχυχρόνιες παραγραφές (ΑΠ 642/2007 αδημ., ΑΠ 1100/2005 ΝοΒ 54 (2006) σελ. 191).

Εν προκειμένω, οι αξιώσεις του διαστήματος από 1.1.2006 έως 28.2.2006 ασκήθηκαν για πρώτη φορά με την υπό κρίση αγωγή που κατατέθηκε την 9.2.2005. Πρόκειται για αξιώσεις προβλέψιμες, αφού η αναπηρία του ενάγοντος που τις προκάλεσε ήταν γνωστή σ' αυτόν ήδη από την ημέρα το ατυχήματος. Συνεπώς από τότε (5.5.1999) μέχρι την κατάθεση της αγωγής παρήλθε άπρακτο διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών χωρίς να έχει μέσα στο διάστημα των πέντε ετών - μεσολαβήσει τελεσίδικη βεβαίωση της ίδιας αξιώσεως, δηλαδή των διαφυγόντων κερδών, για προηγούμενο διάστημα. Ορθά λοιπόν η εκκαλούμενη απέρριψε την αγωγή ως προς τα μερικότερα κονδύλια του ανωτέρω διαστήματος. Ως προς τα κονδύλια του διαστήματος αυτού αβάσιμα ο εκκαλών υποστηρίζει ότι συνέτρεχε λόγος διακοπής της παραγραφής εξ αιτίας

της ασκήσεως της προηγούμενης αγωγής, διότι με αυτή δεν είχε αχθεί σε κρίση το εν λόγω διάστημα. Γι' αυτό ο σχετικός λόγος της εφέσεως ότι η εκκαλούμενη δεν εφάρμοσε ορθά το νόμο πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

5. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η υπό κρίση αγωγή (αναφορικά με το κεφάλαιο που ερευνάται: των διαφυγόντων κερδών) έπρεπε ως προς μεν τα κονδύλια που αναφέρονται στο διάστημα από 5.5.1999 έως 31.12.2005 να ανασταλεί μέχρι να περατωθεί η δίκη που άνοιξε επ' αυτών με την υπ' αριθ. 490/2002 αγωγή του εκκαλούντος κατά των εφεσίβλητων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ως προς δε το υπόλοιπο (1.1.2006 έως 28.2.2006) να απορριφθεί λόγω παραγραφής. Η εκκαλούμενη που απέρριψε την αγωγή στο σύνολό της έσφαλε μόνο ως προς το πρώτο διάστημα. Πρέπει λοιπόν να εξαφανισθεί ως προς αυτό και το δικαστήριο, αφού κρατήσει την υπόθεση και δικάσει την ουσία της, να διατάξει την αναστολή της αγωγής για το αντίστοιχο μέρος, όπως αναφέρεται στο διατακτικό. Η έφεση κατά τα λοιπά πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη...

62/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Δικηγόροι: Βηθλεέμ Ευτυχιάδου, Ανδρ. Ζέρβας

Η επίδοση αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαίτησης δεν είναι μόνο διαδικαστική πράξη, αλλά έχει και χαρακτήρα οιονεί δικαιοπραξίας όχλησης. Ως εναρκτήρια διαδικαστική πράξη συνεπάγεται

τοκογονία του ληξιπρόθεσμου χρέους, χωρίς υπερημερία του οφειλέτη και ως όχληση καθιστά τον οφειλέτη υπερήμερο.

Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής, που έχει ως αποτέλεσμα να θεωρείται αυτή ως μη ασκηθείσα, επάγεται ανατροπή εξ υπαρχής μόνο των αποτελεσμάτων που επήλθαν με και από την άσκηση της αγωγής, όχι όμως των αποτελεσμάτων της δι αυτής όχλησης.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 340, 345, 346 ΑΚ, 215 παρ. 2 εδ. α' και 221 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η επίδοση στον εναγόμενο αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαίτησεως δεν είναι μόνον διαδικαστική πράξη, αλλά έχει και χαρακτήρα οιονεί δικαιοπραξίας όχλησεως, που ενέχει πρόσκληση του δανειστή απευθυντέα προς τον οφειλέτη για την εκπλήρωση της παροχής, ανεξαρτήτως του διαδικαστικού χαρακτήρος της ως στοιχείου ασκήσεως της αγωγής και μέσου ενάρξεως της δίκης, ώστε ως εναρκτήρια αυτής διαδικαστική πράξη να συνεπάγεται την τοκογονία του ληξιπρόθεσμου χρέους, χωρίς υπερημερία του εναγομένου οφειλέτη (άρθρο 346 ΑΚ) και ως όχληση να καθιστά τον οφειλέτη υπερήμερο, υπό την επιφύλαξη της ενστάσεως του άρθρου 342 ΑΚ και υπόχρεο να πληρώσει το νόμιμο τόκο υπερημερίας όχι ως άμεσο αποτέλεσμα της ασκήσεως της αγωγής, η οποία δεν έχει τέτοια συνέπεια, αλλά της όχλησεως που και όταν ασκείται με την αγωγή, της οποίας δεν αποτελεί αναγκαίο στοιχείο, ούτε τη νομική της φύση, ούτε την αυτοτέλειά της αποβάλλει. Η κατά το άρθρο 294, 295 παρ. 1 και 297

ΚΠολΔ παραίτηση του ενάγοντος από το δικόγραφο της αγωγής, που έχει ως αποτέλεσμα η αγωγή να θεωρείται ως μη ασκηθείσα, συνεπάγεται την ανατροπή εξ υπαρχής μόνον των αποτελεσμάτων που επήλθαν με και από την άσκηση της αγωγής, δεν αφορά, όμως και την επίδοση της αγωγής κατά το μέρος που η επίδοση αυτή έχει χαρακτήρα οχλήσεως δημιουργικής υπερημερίας του οφειλέτη και εντεύθεν οφειλής για αντίστοιχους τόκους κατά το άρθρο 345 ΑΚ (Ολ ΑΠ 13/94, ΑΠ 23/04 Δνη 45. 715). Εξάλλου, κατά το άρθρο 1498 ΑΚ διατροφή για το παρελθόν δεν οφείλεται παρά μόνον από την υπερημερία.

Στην προκειμένη περίπτωση με την με αριθμό καταθέσεως 306/25-8-05 αγωγή της η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα της πρώτης έφεσης και εφεσίβλητη της δεύτερης ισχυρίστηκε ότι από το γάμο της με τον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα της δεύτερης έφεσης και εφεσίβλητο της πρώτης απέκτησε ένα τέκνο τον Γ. ηλικίας 12 ετών, του οποίου τη γονική μέριμνα ασκεί αυτή και ο οποίος δεν μπορεί να διαθρέψει τον εαυτό του από εισοδήματα, από εργασία ή άλλη πηγή. Με βάση αυτά και προσδιορίζοντας τις ανάγκες αυτού και τα εισοδήματα του εναγομένου ζήτησε να υποχρεωθεί ο τελευταίος να καταβάλει σ' αυτήν υπό την ανωτέρω ιδιότητά της 2.500 ευρώ το μήνα για δύο έτη από την επίδοση ίδιας προγενέστερης αγωγής από το δικόγραφο της οποίας αυτή παραιτήθηκε και με το νόμιμο έκτοτε τόκο. Επ' αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη, η οποία την έκρινε νόμιμη (1485, 1486, 1487, 1489, 1493, 1486 ΑΚ) εκτός από το αίτημα για επιδίκαση τόκων από την

προηγούμενη αγωγή. Έτσι όμως, όπως αποφάνθηκε το Πρωτόδικο δικαστήριο έσφαλε, αφού, όπως προεκτέθηκε, η παραίτηση αυτή δεν αφορά και το μέρος που η επίδοση της αγωγής έχει το χαρακτήρα οχλήσεως. Επομένως πρέπει, αφού γίνει δεκτός ο σχετικός πρώτος λόγος της πρώτης έφεσης, να εξαφανιστεί η απόφαση και αφού κρατηθεί η αγωγή να ερευνηθεί αυτή εκ νέου και κατά το εν λόγω αίτημά της μαζί με τους υπόλοιπους λόγους αμφοτέρων των εφέσεων, με τους οποίους ζητούν η μεν εκκαλούσα της πρώτης έφεσης την καθ ολοκληρία παραδοχή της αγωγής της, που έγινε εν μέρει δεκτή κατ' ουσίαν, ο δε εκκαλών της δεύτερης την επιδίκαση μικρότερου ποσού διατροφής{...}.

83/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Μαρία Σωτηρίου. Κων. Ευθυμίου

Προϋποθέσεις αξίωσης συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα. Στοιχεία αγωγής. Τα αποκτηθέντα κατά το χρόνο της διάστασης περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν αποκτήματα γάμου, εφόσον, λόγω της αντιδικίας, αγοράσθηκαν με δαπάνη του ενός συζύγου.

Δεν συνιστούν αποκτήματα τα ακίνητα, των οποίων τα οριστικά συμβόλαια έγιναν σε εκτέλεση προγενέστερων του γάμου προσυμφώνων και το τίμημα είχε ήδη καταβληθεί κατά την κατάρτισή τους. Για την καταχρηστικότητα της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα του γάμου πρέπει ο εναγόμενος να επικαλεσθεί συ-

γκεκριμένα περιστατικά, που συνδέουν την ενέργεια του δικαιώματος με εξαιρετικά επαχθείς συνέπειες για τον υπόχρεο, χωρίς αντίστοιχο εύλογο όφελος του δικαιούχου.

Η μετά τη συζήτηση της υπόθεσης γονική παροχή των αποκτημάτων προς τα κοινά τέκνα δεν αποστερεί το δικαιούχο από το έννομο συμφέρον να επιδιώξει την ικανοποίησή του με την απόδοση σε χρήμα της συμβολής του, αφού η προς τρίτον μεταβίβαση της κυριότητας δεν ασκεί έννομη επιρροή, παρεκτός του ότι είναι επιλογή του υπόχρεου, μη συναρτώμενη με συμπεριφορά του δικαιούχου.

{...}2. Από τη διάταξη του άρθρου 1400 ΑΚ συνάγεται ότι βασικές προϋποθέσεις της αξιώσεως συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα, η οποία είναι κατ' αρχήν ενοχή αξίας, δηλαδή χρηματική ενοχή (ΑΠολομ 28/1996), είναι: α) η προηγούμενη λύση ή ακύρωση του γάμου καθώς και, κατ' ανάλογη εφαρμογή, η συμπλήρωση τριετούς διαστάσεως των συζύγων, β) η αύξηση της περιουσίας του ενός των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου και γ) η συμβολή του άλλου συζύγου στην αύξηση με οποιονδήποτε τρόπο. Για το ορισμένο, επομένως, της αγωγής αρκεί να προσδιορίζονται στην αγωγή η διαφορά της περιουσιακής κατάστασης του εναγομένου προ και κατά τη διάρκεια του γάμου και η αποτίμηση της συμβολής του δικαιούχου στην αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου (ΑΠ 430/2002 Δνη 43 (2002) σελ. 1625, ΑΠ 84/2001 Δνη (42) 2001 σελ. 908). Εν προκειμένω, η υπό κρίση αγωγή διαλαμβάνει όλα τα ανωτέρω, αναγκαία για την πληρότητά της, στοι-

χεία και συγκεκριμένα α) τα περί συμπλήρωσης τριετούς διαστάσεως των διαδίκων συζύγων, β) τα περιουσιακά στοιχεία του εναγομένου συζύγου τόσο κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου, όσο και κατά το χρόνο της συμπλήρωσης τριετίας από τη διάσταση, καθώς και γ) την αξία των περιουσιακών αυτών στοιχείων κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής. Επίσης, προσδιορίζεται επακριβώς το ποσοστό συμμετοχής της ενάγουσας στην επαύξηση των αποκτημάτων του εναγομένου (50% κυρίως και κατά το νόμιμο τεκμήριο του 1/3 επικουρικά). Ορθά, επομένως, απορρίφθηκε από την εκκαλούμενη η ένσταση του εναγομένου περί αοριστίας της αγωγής και γι' αυτό ο πρώτος λόγος της εφέσεως του εναγομένου, με τον οποίο υποστηρίζει τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

3. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο γάμος των διαδίκων, που έγινε την 24.8.1980 στη Λ., λύθηκε με την υπ' αριθμ. 668/1998 αμετάκλητη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Από το γάμο απέκτησαν δύο τέκνα: Τον Α. και τον Κ., που γεννήθηκαν στις 24-12-1980 και 9-3-1982 αντίστοιχα. Ωστόσο, όπως και με την περί διαζυγίου απόφαση κρίθηκε, οι (πρώην) σύζυγοι τελούσαν σε διάσταση ήδη από τον Ιούνιο 1993.

Κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου, η ενάγουσα είχε στην κυριότητά της τα ακόλουθα ακίνητα: 1) Ένα διαμέρισμα εμβαδού 122,5 τ.μ. που βρίσκεται στο δεύτερο όροφο πολυκατοικίας επί της οδού Α. Γ. αριθμ. ... της Λ., αποτελούμενο από τρία δωμάτια, σαλοτραπεζαρία, κουζίνα και λουτρό. Έγινε κυρία αυτού δυνάμει του

υπ' αριθ. .../1979 δωρητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Β. Γ. που μεταγράφηκε νόμιμα. Η αξία του κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου ήταν 2.450.000 δρχ. και κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής 18.000.000 δρχ. 2) Διάφορα αγροτεμάχια, συνολικής έκτασης 120 στρεμμάτων, που βρίσκονται στην κτηματική περιφέρεια Α. Α. Λ.. Έγινε κυρία αυτών δυνάμει των υπ' αριθμ. .../1980 και .../1980 προικοσυμβολαίων του ιδίου συμβολαιογράφου που μεταγράφηκαν νόμιμα. Η αξία τους κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου ήταν 9.600.000 δρχ. και κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής 42.000.000 δρχ. 3) Δύο διαμερίσματα κείμενα στο ημιυπόγειο και το ισόγειο αντίστοιχα πολυκατοικίας επί της οδού Α. Γ. αριθμ. ... της Λ., τα οποία αποτελούνται το μεν ημιυπόγειο από τρία δωμάτια, χώλ, κουζίνα και λουτρό, επιφανείας 70 τ.μ., το δε ισόγειο από δύο υπνοδωμάτια, σαλοτραπεζαρία, κουζίνα και λουτρό, επιφανείας 85 τ.μ.. Έγινε κυρία αυτών δυνάμει του υπ' αριθμ. .../1980 προικοσυμφώνου του ιδίου συμβολαιογράφου που μεταγράφηκε νόμιμα. Η αξία τους κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου ήταν 2.750.000 δρχ. και κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής 25.000.000 δρχ. Συγκεκριμένα: 11.300.000 δρχ. του ημιυπογείου και 13.700.000 δρχ. του ισόγειου. Επομένως, η συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων της ενάγουσας κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου ήταν 14.800.000 δρχ. και κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής της 85.000.000 δρχ.

Εξάλλου, η ενάγουσα από την τέλεση του γάμου της με τον εναγόμενο μέχρι και τον Ιούνιο 1996, που κατά τα προαναφερόμενα συμπληρώθηκε τριετία από τη

διακοπή της έγγαμης συμβίωσής τους (Ιούνιος 1993), έγινε κατά πλήρη κυριότητα κυρία των εξής ακινήτων: α) Του ½ εξ αδιαιρέτου ενός διαμερίσματος 138 τ.μ., που βρίσκεται στο δεύτερο όροφο πολυκατοικίας επί της οδού Μ. αριθμ. ... (υπό στοιχεία Β-2), αποτελούμενο από σαλόνι, τραπεζαρία, τρία δωμάτια, κουζίνα και λουτρό. Έγινε κυρία αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../3.10.1985 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ε. Γ. που μεταγράφηκε νόμιμα αντί τιμήματος 2.300.000 δρχ. Η αξία του κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής ήταν 11.500.000 δρχ. β) Ενός αγροτεμαχίου στη θέση «Δ. ή Κ.» της κτηματικής περιφέρειας Α. Α. Λ., έκτασης 16.553 τ.μ., του οποίου έγινε κυρία δυνάμει του υπ' αριθ. .../31.10.1991 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ε. Ρ. που μεταγράφηκε νόμιμα αντί τιμήματος 3.000.000 δρχ. Η αξία του κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής ήταν 5.800.000 δρχ. γ) Του υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ... ΙΧΕ αυτοκινήτου τύπου GOLF WOLKSWAGEN, του οποίου έγινε κυρία τον Απρίλιο 1994 αντί τιμήματος 5.700.000 δρχ. Η αξία του κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής ήταν 4.000.000 δρχ.

Αντίθετα, ο εναγόμενος, ο οποίος δεν βαρύνονταν με χρέη, κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που είχε ήταν το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΤΗ ... ΙΧΕ αυτοκίνητο τύπου MERCEDES που είχε αξία 2.000.000 δρχ.

Ωστόσο, μέχρι τη συμπλήρωση τριετίας από τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης (δηλαδή μέχρι τον Ιούνιο 1996), ο εναγόμενος έγινε και εξακολουθεί να είναι κύριος των εξής ακινήτων:

1) Ενός διαμερίσματος εμβαδού 110, 94 τ.μ. του πέμπτου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Κ., το οποίο αποτελείται από μία σαλοτραπεζαρία, τρία δωμάτια, χώλ, κουζίνα και λουτρό. Περιήλθε στον εναγόμενο κατά πλήρη κυριότητα με το υπ' αριθ. .../9.2.1983 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Δ. Ζ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 2.520.000 δρχ.

2) Ενός διαμερίσματος εμβαδού 18,23 τ.μ. του πέμπτου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Κ., το οποίο είναι συνεχόμενο με το προηγούμενο και αποτελείται από ένα δωμάτιο και λουτρό. Περιήλθε στην κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../9.2.1983 πωλητηρίου συμβολαίου του ίδιου συμβολαιογράφου νομίμως μεταγεγραμμένου αντί τιμήματος 360.000 δρχ.

3) Ενός διαμερίσματος του ημιώροφου της ίδιας πολυκατοικίας (υπό στοιχείο 1) αποτελούμενο από ένα δωμάτιο, χώλ, κουζίνα και λουτρό, επιφανείας 41,30 τ.μ., το οποίο περιήλθε στην κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../12.10.1984 πωλητηρίου συμβολαίου του ίδιου συμβολαιογράφου, νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 850.000 δρχ.

4) Του $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου του υπό στοιχείο Β - 1 διαμερίσματος του δευτέρου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Μ. αριθμ. ... της Λ. εμβαδού 138 τ.μ., το οποίο αποτελείται από σαλόνι, τραπεζαρία, τρία δωμάτια, κουζίνα και λουτρό. Περιήλθε στην κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../3.10.1985 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ε. Γ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 2.300.000 δρχ.

5) Του υπό στοιχείο 6 χώρου στάθμευ-

σης 13 τ.μ., που βρίσκεται στο υπόγειο της επί της οδού Κ. αριθμ. ... πολυκατοικίας. Περιήλθε στην κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../8.9.1987 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Β. Γ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 155.480 δρχ.

6) Ενός (υπό στοιχείο 2) διαμερίσματος, εμβαδού 64,68 τ.μ., του ημιώροφου πολυκατοικίας κειμένης στη Λ. επί της οδού Κ. ..., το οποίο αποτελείται από δύο δωμάτια, χώλ, λουτρό και κουζίνα. Περιήλθε στην κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../4.4.1988 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Δ. Ζ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 1.500.000 δρχ.

7) Του υπογείου χώρου πολυκατοικίας κειμένης επί της γωνίας των οδών Κ. και Α. της Λ., εμβαδού 880 τ.μ., ο οποίος είναι διαμορφωμένος σε χώρους στάθμευσης. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../20.6.1988 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Δ. Ζ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 1.500.000 δρχ.

8) Ενός διαμερίσματος (υπό στοιχείο 1) εμβαδού 69,99 τ.μ., που βρίσκεται στον πρώτο όροφο πολυκατοικίας κειμένης στον Π. Π. επί της οδού Μ. Α. και αποτελείται από δύο δωμάτια, κουζίνα, καθιστικό, λουτρό, με δικαίωμα χρήσης χώρου στάθμευσης στην πυλωτή εμβαδού 31,20 τ.μ.. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../20.7.1988 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Β. Ν., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 4.000.000 δρχ.

9) Ενός καταστήματος (υπό στοιχείο Κ - 3) εμβαδού 56,39 τ.μ. που βρίσκεται στο ισόγειο πολυκατοικίας κειμένης επί της οδού Α. ... της Λ. (με το υπ' αυτού υπόγειο

εμβαδού 57,64 τ.μ.). Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../5.5.1989 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Ν. Ν., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 5.100.000 δρχ.

10) Ενός διαμερίσματος - γραφείου (υπό στοιχεία Β-2) εμβαδού 64,77 τ.μ. που βρίσκεται στο δεύτερο όροφο πολυκατοικίας κειμένης επί της οδού Α. ... της Λ.. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../5.5.1989 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ν. Ν. νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 4.500.000 δρχ.

11) Ενός διαμερίσματος - γραφείου (υπό στοιχεία Β-3) εμβαδού 52,55 τ.μ. που βρίσκεται στο δεύτερο όροφο πολυκατοικίας κειμένης επί της οδού Α. ... της Λ., αποτελούμενου από δύο αίθουσες και αποχωρητήριο. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../14.2.1990 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Ν. Ν., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 2.900.000 δρχ.

12) Ενός αγροτεμαχίου εκτάσεως 15.188 τ.μ., το οποίο βρίσκεται στη θέση ... της κτηματικής περιφέρειας Γ. Λ. επί της Εθνικής οδού Λ. - Τ.. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../26.6.1991 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ε. Ρ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 4.000.000 δρχ. Δια του ακινήτου αυτού διέρχεται διαγώνια αγωγός καυσίμου του Ελληνικού Στρατού και το καθιστά μη άρτιο και οικοδομήσιμο για ένα σημαντικό τμήμα του περίπου 80%.

13) Των 18,12/100 εξ αδιαιρέτου ενός αγροτεμαχίου, εκτάσεως 20.794 τ.μ., το οποίο βρίσκεται στη θέση «Σ. Λ.» Ν. Λ.. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../19.10.1993 πωλητηρίου συμβολαίου

της συμβολαιογράφου Β. Κ., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος (του όλου ακινήτου) 96.000.000 δραχμών.

14) Του (υπό στοιχεία Ε) διαμερίσματος εμβαδού 17,3 τ.μ. που βρίσκεται στον τέταρτο όροφο πολυκατοικίας κειμένης επί της διασταυρώσεως των οδών Κ. Κ. και Α. Γ. αριθ. ... του Β. και αποτελείται από ένα δωμάτιο, κουζίνα και λουτρό. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../26.3.1993 πωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. Α., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 1.130.000 δρχ.

15) Τριών οικοπέδων, εμβαδού 207, 203 και 205 τ.μ. αντίστοιχα, τα οποία βρίσκονται τη θέση «Μ.» Δήμου Λ., τα οποία περιήλθαν στην κυριότητά του ως διαιρετά τμήματα από τη διανομή τριών μεγαλύτερων συνεχόμενων ακινήτων (εμβαδού 18.746 τ.μ., 20.901 τ.μ. και 10.500 τ.μ.), επί των οποίων ήταν ήδη συγκύριος κατά ποσοστό 1/57, 1/442 και 1/33 εξ αδιαιρέτου αντιστοίχως, δυνάμει των υπ' αριθ. .../28.2.1990, .../28.11.1990 και .../18.12.1990 πωλητηρίων συμβολαίων της συμβολαιογράφου Ε. Ρ., νομίμως μεταγεγραμμένων, αντί τιμήματος 400.000, 2.160.575 και 400.000 δρχ αντιστοίχως.

16) Ενός οικόπεδου εμβαδού 840, 75 τ.μ. που βρίσκεται στη θέση «Κ.» Π. Π.. Έγινε κύριος αυτού δυνάμει του υπ' αριθ. .../8.3.1991 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Π. Π., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 4.000.000 δρχ.

17) Του υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΡΙΖ ... ΙΧΕ αυτοκινήτου τύπου VITARA, το οποίο απέκτησε περί τις αρχές 1993 με αγορά αντί τιμήματος 11.000.000 δρχ.

18) Του υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΡΙΖ ... ΙΧΕ αυτοκινήτου τύπου SAAB GABRIO

TURBO, το οποίο απέκτησε περί το θέρος 1995 με αγορά αντί τιμήματος 18.500.000 δρχ.

Βέβαια, την 3.7.1996 έγινε κύριος και ενός άλλου ακινήτου και συγκεκριμένα ενός οικοπέδου 698 τ.μ. που βρίσκεται στη Ν. Λ.. Απέκτησε την κυριότητά του δυνάμει του υπ' αριθ. .../3.7.1996 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Α. Π., νομίμως μεταγεγραμμένου, αντί τιμήματος 4.700.000 δρχ. Ωστόσο, το ακίνητο αυτό αποκτήθηκε μετά τη συμπλήρωση τριετίας από τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης των διαδίκων, που κατά τα προαναφερόμενα (η συμπλήρωση) έγινε τον Ιούνιο 1996. Συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί απόκτημα κατά την έννοια του άρθρου 1400 ΑΚ, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η ενάγουσα.

Όλα τα υπόλοιπα ακίνητα του εναγομένου που αναφέρονται ανωτέρω (υπ' αριθ. 1 - 18) συνιστούν τέτοια αποκτήματα, διότι δεν υπήρχαν κατά την τέλεση του γάμου του και αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια αυτού.

Ειδικά, όμως, τα υπ' αριθ. 13 και 18 περιουσιακά στοιχεία (ιδανικά μερίδια αγροτεμαχίου και ένα αυτοκίνητο) αποκτήθηκαν από τον εναγόμενο αντίστοιχα την 19.10.1993 και το θέρος 1995. Ήδη τέλούσε σε διάσταση με την ενάγουσα από τον Ιούνιο 1993 και έκτοτε ζούσαν χωριστά. Η μοναδική σχέση που υπήρχε μεταξύ των συζύγων ήταν σχέση αντιδικίας. Επομένως είναι φανερό ότι η απόκτηση αυτών των δύο περιουσιακών στοιχείων έγινε με αποκλειστική δαπάνη του εναγομένου χωρίς η ενάγουσα να έχει κάποια συμβολή. Γι' αυτό και δεν διατηρεί καμία αξίωση επ' αυτών.

Επίσης, η ενάγουσα δεν συνέβαλε και στην απόκτηση των υπ' αριθ. 15 τριών οικοπέδων (θέση «Μ.» Λ.), αφού οι τίτλοι κτήσεως, δηλαδή πωλητήρια συμβόλαια υπ' αριθμ. .../28.2.1990, .../28.11.1990 και .../18.12.1990 της συμβολαιογράφου Ε. -Ε. Ρ. - Κ. δεν ήταν πρωτογενή, αλλά έγιναν σε εκτέλεση άλλων προγενέστερων και συγκεκριμένα των υπ' αριθ. .../12.6.1979 και .../19.6.1979 προσυμφώνων συμβολαίων της συμβολαιογράφου Γ. Κ., ενώ το τίμημα της αγοράς τους είχε ήδη καταβληθεί κατά την κατάρτιση των προσυμφώνων, δηλαδή πριν από το γάμο των διαδίκων. Ο ισχυρισμός της ότι το διαλαμβανόμενο στο υπ' αριθ. .../28.11.1990 οικόπεδο δεν προέρχεται από προσύμφωνο, αλλά συνιστά πρωτογενή αγορά δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι η απ' αυτόν αγορά του αγροτεμαχίου εκτάσεως 15.188 τ.μ. που βρίσκεται στη Γ. Λ., έγινε αποκλειστικά με δικά του χρήματα και συγκεκριμένα με την καταβολή συναλλάγματος που είχε αποταμιεύσει όσο ζούσε στη Γερμανία, δηλαδή κατά τα έτη 1976 - 1979, κατά τα οποία απασχολούνταν στη χώρα αυτή ως γιατρός, είναι ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, από το συμβόλαιο αγοράς προκύπτει ότι το τίμημα καταβλήθηκε με συνάλλαγμα, γεγονός που είχε σημασία για την απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης. Ωστόσο, το δηλωθέν «συνάλλαγμα» δεν έχει πηγή προελεύσεως αποταμίευση του εναγομένου τα έτη 1976 - 1979. Τούτο συνάγεται ευχερώς από το γεγονός ότι η εν λόγω αγορά έγινε το 1991, δηλαδή δώδεκα έτη μετά την επιστροφή του

στην Ελλάδα. Το χρονικό αυτό διάστημα είναι πολύ μεγάλο για να διατηρείται ανέπαφη η όποια αποταμίευση. Κατά τη διάρκεια των 11 ετών ο εναγόμενος είχε ήδη πραγματοποιήσει άλλες έντεκα αγορές ακινήτων. Αν σώζονταν η αποταμίευσή του, θα είχε χρησιμοποιηθεί προγενέστερα ως λόγος απαλλαγής από το φόρο μεταβίβασης. Αντίθετα, προέκυψε ότι το συνάλλαγμα αυτό είχε προκύψει από άλλη κατάθεση του εναγομένου σε τράπεζα του εξωτερικού και πηγή της ήταν τα κοινά έσοδα των συζύγων. Γι' αυτό ο ανωτέρω ισχυρισμός του, τον οποίο ορθά απέρριψε η εκκαλούμενη και επαναφέρει αβάσιμα με την έφεσή του, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Συμπερασματικά, λοιπόν, μέχρι τη συμπλήρωση τριετίας από τη διάσπαση της έγγαμης σχέσης των συζύγων, δηλαδή μέχρι τον Ιούνιο 1996, η ενάγουσα είχε συμβολή στην εκ μέρους του εναγομένου απόκτηση μόνον των υπ' αριθ. 1 - 12, 14, 16 και 17 περιουσιακών στοιχείων αυτού.

4. Περαιτέρω, αναφορικά με το ποσοστό συμβολής της ενάγουσας στην ανωτέρω αύξηση της περιουσίας του εναγομένου, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Όσο οι διάδικοι συμβίωναν ως σύζυγοι, συνεισέφεραν από κοινού στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών. Ας σημειωθεί ότι διαβιούσαν πολυτελώς με ταξίδια στο εξωτερικό και διασκεδάσεις, αλλά αυτό δεν ήταν απαίτηση ή ιδιοτροπία της ενάγουσας. Ήταν κοινά αποφασισμένος τρόπος ζωής, αρεστός και στους δύο. Τα 13 έτη της έγγαμης συμβίωσης (1980-1993) η ενάγουσα εργαζόταν ως φαρμακοποιός, εκμεταλλευόμενη δικό της φαρμακείο. Είχε επίσης έσοδα από την εκμετάλλευση

της ατομικής της, αστικής και αγροτικής, ακίνητης περιουσίας. Συγκεκριμένα εισέπραξε: α) Από την καλλιέργεια των αγρών της συνολικά 26.000.000 δρχ (2.000.000 δρχ κατά μέσο όρο ετησίως X 13 έτη). β) Μισθώματα από την εκμίσθωση των διαμερισμάτων της συνολικά 9.750.000 δρχ (62.500 δρχ κατά μέσο όρο το μήνα X 12 μήνες X 13 έτη). Και γ) από τη λειτουργία και την εκμίσθωση του φαρμακείου της συνολικά 23.000.000 δρχ (καθαρά κέρδη 2.500.000 δρχ κατά μέσο όρο ετησίως X 8 έτη (1980 - 1984 και 1990 - 1993), κατά τα οποία λειτουργούσε η ίδια το φαρμακείο και 50.000 δρχ X 12 μήνες X 5 έτη (1985 - 1989), κατά τα οποία το εκμεταλλεύονταν συνεταιρικά με τρίτο πρόσωπο). Το προαναφερόμενο φαρμακείο της είναι κεντρικό και βρίσκεται στη γωνία των οδών Π. και Α. της Λ., σε απόσταση 70 μ. από την πλατεία Τ. και 200 μ. από το κτίριο που στεγάζονταν μέχρι το τέλος του 2002 οι υπηρεσίες του Ι.Κ.Α. Λ.. Κατά το χρόνο έναρξης της λειτουργίας του (1977), τα φαρμακεία της Λ. ήταν περιορισμένα και μάλιστα τέσσερις φορές λιγότερα απ' όσα λειτουργούν σήμερα, αφού υπήρχαν 39 φαρμακεία το 1977 και 155 κατά την άσκηση της αγωγής. Συνεπώς, η λειτουργία του φαρμακείου της ενάγουσας δικαιολογούσε τα προαναφερόμενα έσοδα. Εξάλλου, αυτή προέρχεται από γνωστή οικογένεια της Λ. με κοινωνικές και ιατρικές γνωριμίες, οι οποίες σε συνδυασμό με την καλή θέση του φαρμακείου δημιούργησαν γρήγορα σταθερή και μεγάλη πελατεία. Ωστόσο, η ενάγουσα, παράλληλα με την επαγγελματική της απασχόληση, παρείχε και προσωπική εργασία στη συζυγική οικία. Πλην άλλων πρόσφε-

ρε στην ανατροφή, περιποίηση και φροντίδα των δύο κοινών τέκνων τους, υπηρεσίες που είναι αποτιμητές σε χρήμα και συγκεκριμένα σε 15.600.000 δρχ συνολικά (100.000 δρχ το μήνα X 12 μήνες X 13 έτη). Συνολικά λοιπόν συνεισέφερε στον οικο του 74.350.000 δρχ (26.000.000 + 9.750.000 + 23.000.000 + 15.600.000).

Από τα έσοδα όμως αυτά η ενάγουσα διέθεσε 5.300.000 δρχ (2.300.000 + 3.000.000) δραχμές για να αποκτήσει με αγορά την 3.10.1985 και 31.10.1991 τα προαναφερόμενα ακινήτά της, δηλαδή το 1/2 εξ αδιαιρέτου του διαμερίσματός της επί της οδού Μ. αριθμ. ... της Λ. και το αγροτεμάχιο της 16.553 τ.μ. στους Α. Α. Λ.. Περί του ότι το τίμημα για την αγορά τους καταβλήθηκε αποκλειστικά από την ενάγουσα ο εναγόμενος δεν αντιλέγει και το συνομολογεί έμμεσα. Στη σελίδα 11 των προτάσεών του στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο αναφέρει ότι «...τα εισοδήματά της τα αποταμίευε και από την αποταμίευση αυτή αγόρασε στο όνομά της τα αναφερόμενα στην αγωγή της περιουσιακά στοιχεία». Έτσι, τα ποσά των τιμημάτων αγοράς των δύο αυτών ακινήτων της πρέπει να αφαιρεθούν από τις 74.350.000 δρχ που είχε συνολικά ως δικά της έσοδα, για να εξευρεθεί το ποσό που πράγματι η ενάγουσα εισέφερε στο κοινό συζυγικό ταμείο. Η αγορά του αυτοκινήτου της έγινε μετά τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης και γι' αυτό το τίμημα που κατέβαλε (5.700.000 δρχ) δεν επηρεάζει τα ανωτέρω. Επίσης, η δαπάνη για την αποπεράτωση του διαμερίσματός της, που βρίσκεται στο δεύτερο όροφο της πολυκατοικίας επί της οδού Α. Γ. αριθμ. ... δεν καταβλήθηκε από την ενάγουσα, διότι βά-

ρυνε τους γονείς της που την υποβλήθηκαν. Ομοίως και η δαπάνη για την ανόρυξη των γεωτρήσεων, από τις οποίες αρδεύονται τα χωράφια της, δεν έγινε από την ίδια, διότι οι γεωτρήσεις αυτές έγιναν στα όμορα αγροτεμάχια της μητέρας της Ε. Μ., η οποία και υποβλήθηκε στη σχετική δαπάνη των 40.000.000 δρχ. Το τελευταίο ενισχύεται και από τις υπ' αριθμ. .../22.10.90 αποφάσεις της Νομαρχίας Λ., με τις οποίες χορηγήθηκαν στην μητέρα της οι δύο άδειες για την ανόρυξη γεωτρήσεων στα αγροτεμάχια της. Συνεπώς η ενάγουσα, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο 1980 έως τον Ιούνιο 1993, κατά το οποίο οι σύζυγοι συμβίωναν, συνεισέφερε στον κοινό οικο τους 69.050.000 δρχ (74.350.000 - 5.300.000).

Εξάλλου, ο εναγόμενος από το 1970 απουσίαζε επί 9 έτη στη Γερμανία, όπου σπούδασε ιατρική και πήρε την ειδικότητα του μαιευτήρα - γυναικολόγου. Εγκαταστάθηκε στη Λ. το 1979, όπου ασκεί το ιατρικό επάγγελμα. Οι εξειδικευμένες γνώσεις του, οι προχωρημένες μέθοδοι γυναικολογίας - μαιευτικής που χρησιμοποιούσε και ο υπερσύγχρονος εξοπλισμός του ιατρείου του γρήγορα συνέβαλαν (και στην εκτός Λ.) αύξηση της φήμης και της πελατείας του. Κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης αποκόμισε εισοδήματα από το ιατρικό επάγγελμα και την εκμετάλλευση της αγροτικής και αστικής περιουσίας του τα εξής ποσά: 1) Συνολικά 234.000.000 δρχ από την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος (1.500.000 δρχ κατά μέσο όρο το μήνα X 12 μήνες X 13 έτη). Και 2) 93.600.000 δρχ από μισθώματα των ακινήτων του (600.000 δρχ κατά

μέσο όρο το μήνα X 12 μήνες X 13 έτη). Τελικό σύνολο: 327.600.000 δρχ (234.000.000 + 93.600.000).

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, ο εναγόμενος εισέφερε στο συζυγικό οίκο 327.600.000 δρχ και η ενάγουσα 69.050.000 δρχ. Άρα η συμβολή της τελευταίας ανέρχεται σε ποσοστό 18%. Στο ίδιο ποσοστό ανέρχεται και η συμβολή της στην - μετά το γάμο - απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων του εναγομένου.

Ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι η συμβολή της υπήρξε μηδενική είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ο ίδιος ισχυρισμός συνιστά και ένσταση κατά το μέρος που πλήττει την τεκμαιρόμενη από το νόμο συμβολή της ενάγουσας στο 1/3 της αύξησης. Πρέπει δε να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη (για 18%). Αλλά και ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι η συμβολή της υπήρξε μεγαλύτερη (της τάξεως του 1/2) και επικουρικά ίση με το νόμιμο τεκμήριο (1/3) είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ορθά, λοιπόν, η εκκαλούμενη καθόρισε το ποσοστό συμβολής της ενάγουσας σε 18% και οι αντίθετοι λόγοι των εφέσεων πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

5. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 281 και 1400 ΑΚ συνάγεται ότι η άσκηση του δικαιώματος του ενός συζύγου να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της επαύξησης της περιουσίας του άλλου, το οποίο προέρχεται από τη δική του συμβολή κατά τη διάρκεια του γάμου, είναι δυνατό να θεωρηθεί απαγορευμένη, ως καταχρηστική, εφόσον υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός αυτού. Για να

συμβεί αυτό, όμως, πρέπει ο σύζυγος, κατά του οποίου ασκείται το δικαίωμα συμμετοχής στα αποκτήματα, να επικαλεσθεί συγκεκριμένα περιστατικά, τα οποία πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις της ΑΚ 281 και τα οποία, ενώ δεν αποκλείουν τη γέννηση του δικαιώματος, συνδέουν την ενέργειά του με εξαιρετικά επαχθείς συνέπειες για τον υπόχρεο, χωρίς αντίστοιχο, εύλογο όφελος για το δικαιούχο, έτσι, ώστε να προκύπτει κατάχρηση για την αποτροπή της οποίας να είναι απαραίτητη η απαγόρευση της άσκησης αυτού.

Εν προκειμένω, ο εναγόμενος ισχυρίσθηκε (στην μετ' απόδειξη συζήτηση του πρώτου βαθμού) ότι, μετά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, μεταβίβασε κατά κυριότητα το μεγαλύτερο μέρος των αποκτημάτων στα δύο κοινά τέκνα τους λόγω γονικής παροχής. Ότι εξ αιτίας του γεγονότος αυτού η ενάγουσα δεν έχει πλέον έννομο συμφέρον να συνεχίσει τη δίκη και σε κάθε περίπτωση η άσκηση του ενδίκου δικαιώματός της υπερβαίνει προφανώς τα όρια που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ. Ο ισχυρισμός του, όμως, αυτός δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί διότι η εκποίηση από τον υπόχρεο της κυριότητας των αποκτημάτων, έστω και αν έγινε προς τα κοινά τέκνα, δεν αποστερεί το δικαιούχο της (ενοχικής) αξιώσεως για την απόδοση του μέρους της επαύξησης της περιουσίας του εναγομένου, το οποίο προέρχεται από τη δική του συμβολή, από το έννομο συμφέρον της να επιδιώξει την ικανοποίησή του με την απόδοση σε χρήμα της συμβολής του, αφού η προς τρίτον (όπως είναι τα τέκνα) μεταβίβαση της κυριότητας καμία έννομη επιρροή δεν ασκεί επί της αξιώσεώς του. Τέλος, ούτε κατα-

χρηστική παρίσταται η μετά τη γονική παροχή συνέχιση της δίκης, όπως επικουρικά ισχυρίζεται ο εναγόμενος, αφού, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η γενόμενη εν προκειμένω εκποίηση ούτε εξαιρετικά επαχθείς συνέπειες έχει για τον υπόχρεο εναγόμενο, ούτε καθιστά χωρίς όφελος τη δικαιούχο ενάγουσα. Σε κάθε περίπτωση η λόγω γονικής παροχής εκποίηση υπήρξε επιλογή του εναγομένου, η οποία δεν συναρτάται με κάποια (εκδηλωθείσα) συμπεριφορά της ενάγουσας, που να αποκλείει την μετά τη γονική παροχή επιδίωξη ικανοποίησης της ένδικης αξιώσεώς της. Η εκκαλούμενη απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό σιωπηρά. Επομένως δεν έσφαλε κατ' αποτελεσμα. Πρέπει μόνο να συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της. Γι' αυτό ο αντίθετος λόγος της εφέσεως του εναγομένου πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

6. Περαιτέρω, η αξία των προαναφερόμενων αποκτημάτων κατά τον κρίσιμο χρόνο της άσκησης της αγωγής, στον οποίο πρέπει να γίνει η χρηματική αποτίμησή τους για τον προσδιορισμό της ενοχικής (κατ' αρχήν χρηματικής) αξιώσεως συμμετοχής της ενάγουσας στα εν λόγω αποκτήματα, είναι η ακόλουθη, ταυτιζόμενη με την αξία που είχαν κατά το χρόνο συμπληρώσεως τριετίας από την διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης:

1) Του διαμερίσματος εμβαδού 110,94 τ.μ. του πέμπτου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Κ.: Σύμφωνα με το βάσιμο και αιτιολογημένο πόρισμα της από 5.1.2007 πραγματογνωμοσύνης του πολιτικού μηχανικού Δ. Μ. η αξία του είναι 19.534.856 δρχ (57.329 Ε) και όχι 88.041

Ε, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η ενάγουσα. Ωστόσο, θα υπολογιστεί με την αξία που δέχθηκε η εκκαλούμενη, δηλαδή 23.000.000 δρχ. (67.498 Ε), διότι ο εναγόμενος δεν προβάλλει λόγο εφέσεως αναφορικά με την αξία των αποκτημάτων και συνεπώς δεν μπορεί να καταστεί χειρότερη η θέση της ενάγουσας {...}

Συνολικά η αξία τους ήταν: 672.265,42 Ε. Δικαιούται, λοιπόν, η ενάγουσα να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της αύξησης της περιουσίας του εναγομένου που προέρχεται από τη δική της συμβολή (18%), δηλαδή 121.007,7 Ε.

7. Η εκκαλούμενη, εκτιμώντας εν μέρει διαφορετικά την αξία τους, έκρινε ότι η συνολική αξία των αποκτημάτων ήταν 222.000.000 δρχ ή 651.504 Ε και το ποσοστό (18%) συμβολής της ενάγουσας 117.270 Ε. Κρίνοντας όμως έτσι, εκτίμησε εσφαλμένα τις αποδείξεις αναφορικά με την εκτίμηση της αξίας των αποκτημάτων κατά τον εν μέρει βάσιμο λόγο της εφέσεως της ενάγουσας. Πρέπει λοιπόν η μεν έφεση του εναγομένου να απορριφθεί στο σύνολό της, η δε έφεση της ενάγουσας να γίνει δεκτή και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη. Στη συνέχεια το δικαστήριο πρέπει να κρατήσει την υπόθεση και να δικάσει την ουσία της κάνοντας δεκτή την αγωγή εν μέρει όπως ορίζεται στο διατακτικό...

94/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Ελένη Κατσούλη

Δικηγόροι: Πηνελόπη Ροντογιάννη, Ιωαν. Σαμαράς

Η κατάθεση βεβαίωσης ασφάλισης του

ζημιογόνου αυτ/του στην αστυνομική αρχή αποτελεί, κατά πλάσμα νόμου, ευθεία πρόταση της ασφ. εταιρίας προς τους (α-όριστα) δικαιούχους αποζημίωσης τρίτους ότι προσφέρεται να ικανοποιήσει τις αξιώσεις τους. Με την αποδοχή της πρότασης, που μπορεί να γίνει και με έγερση αγωγής κατά του ασφαλιστή, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής, που ιδρύει άμεση ευθύνη του αναδεχόμενου προς τον ζημιωθέντα, ίδια με αυτή του οφειλέτη - ζημιώσαντος. Εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, ο αναδοχέας ασφαλιστής αυτή την παραγραφή μπορεί να προτείνει.

Η τελεσίδικη απόφαση επί αγωγής αποζημίωσης αποτελεί δεδικασμένο ως προς τις συνθήκες της αδικοπραξίας, την ευθύνη του υπαιτίου, τη συνυπαιτιότητα και τη ζημία του παθόντος για το διάστημα της πρώτης αγωγής, όχι όμως και για ζημιές αναγόμενες σε μεταγενέστερο χρόνο, που δεν κατέστησαν αντικείμενο έρευνας κατά την πρώτη αγωγή.

Ζημία παθόντος, που κατέστη ανίκανος για την εργασία του ως κτηνοτρόφου και προέβη αναγκαστικά σε πρόσληψη άλλου προσώπου, για τη φροντίδα του ποιμνιοστασίου.

Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στην έκταση της ζημίας, αφού δεν μπορούσε να απασχοληθεί σε άλλη, ανάλογη με την αναπηρία του, εργασία, ενόψει ηλικίας, γνώσεων και εκπαίδευσης, μήτε αποδείχθηκε προσφορά ή δυνατότητα ανάλογης εργασίας, ενόψει και της υπάρχουσας ανεργίας.

{...}Από τη διάταξη του άρθρου 10

παρ. 1 του Ν. 489/1976 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2 εδ. α', 5 παρ. 2 - 3, 6 παρ. 1 και 11 παρ. 1 του ίδιου νόμου συνάγεται, ότι σε περίπτωση που επέλθει η ασφαλιστική περίπτωση και προξηγηθεί ζημία σε τρίτο πρόσωπο από αυτοκίνητο για το οποίο υπάρχει ασφαλιστική κάλυψη, ο τρίτος παθών, χωρίς καμμία άλλη προϋπόθεση, έχει ίδια αξίωση (ευθεία αγωγή) κατά της ασφαλιστικής εταιρίας, η οποία κατά τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 2 του ίδιου νόμου παραγράφεται μετά πάροδο δύο ετών από της ημέρας του ατυχήματος. Περαιτέρω από τη διάταξη του άρθρου 43 παρ. 6 του ΚΟΚ συνάγεται, ότι ειδικώς η από τον οδηγό ζημιογόνου αυτοκινήτου κατάθεση βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρία στην οικεία Αστυνομική Αρχή, αποτελεί κατά πλάσμα του νόμου, ευθεία πρόταση της ασφαλιστικής εταιρίας, που εξέδωσε τη βεβαίωση, απευθυνόμενη αόριστα προς τους δικαιούχους αποζημίωσης τρίτους από ζημιές που προκάλεσε σ' αυτούς το αυτοκίνητο, ότι προσφέρεται να ικανοποιήσει τις αξιώσεις τους μέχρι του ύψους του ασφαλιστικού ποσού. Έτσι, με την αποδοχή της πρότασης αυτής, η οποία μπορεί να γίνει και με την έγερση της σχετικής από τον ενδιαφερόμενο αγωγής κατά του ασφαλιστή, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής, η οποία ιδρύει, σύμφωνα με τα άρθρα 361 και 477 ΑΚ, άμεση ευθύνη του αναδεχόμενου απέναντι στο πρόσωπο που ζημιώθηκε από το ατύχημα μέχρι του παραπάνω ποσού (ΟΛΑΠ 715/1978 ΝοΒ 27. 538). Στην περίπτωση αυτή της σωρευτικής αναδοχής χρέους, η έκταση της ευθύνης του ανα-

δοχεία ρυθμίζεται κατά τις λοιπές γενικές διατάξεις των άρθρων 472 και 475 ΑΚ και, επομένως, ο ασφαλιστής υπέχει έναντι του παθόντος όμοια υποχρέωση, όπως και ο οφειλέτης - ζημιώσας, με όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Κατά συνέπεια, εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος προσώπου στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε πενταετή παραγραφή, κατά τους όρους του άρθρου 937 ΑΚ, ο συμβατικός αναδοχέας ασφαλιστής αυτή την παραγραφή της απαίτησης μπορεί να προτείνει (βλ. Αθανασίου Γ. Κρητικού, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα - Συμπλήρωμα εκδ. 1996, παρ. 2015, σελ. 109 επ., με τις εκεί παραπομπές στη θεωρία και νομολογία, ΑΠ 934/1993 Δνη 35. 1504, ΑΠ 420/2000 Δνη 41. 1308, ΕφΑθ 7562/1993 Δνη 36. 1596, ΕφΑθ 12793/1995 ΕΣυγκΔ 1996. 516).

Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της ένδικης αγωγής, ο ενάγων τις επίδικες αξιώσεις του κατά της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας θεμελιώνει στην κατάρτιση συμβάσεως σωρευτικής αναδοχής του χρέους από την εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, καθόσον επικαλείται, ότι ο υπαίτιος οδηγός αμέσως μετά το ατύχημα κατέθεσε στο Τμήμα Τροχαίας Β. βεβαίωση ασφαλίσεως (άρθρ. 5 παρ. 2 του Ν. 489/1976) που είχε εκδώσει η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, από την οποία προκύπτει, ότι το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΒΟΚ - ... ΙΧΕ ζημιόγono αυτοκίνητο ήταν ασφαλισμένο στην τελευταία για το από 8-11-1999 έως 8-5-2000 χρονικό διάστημα. Έτσι, με την κατάθεση της παραπάνω βεβαιώσεως ασφαλίσεως και την άσκηση

της αγωγής καταρτίστηκε σύμβαση σωρευτικής αναδοχής του χρέους από την εναγομένη ασφαλιστική εταιρία και, αφού η απαίτηση του ζημιωθέντος - ενάγοντος στηρίζεται σε αδικοπραξία, που υπόκειται σε πενταετή παραγραφή κατά τους όρους του άρθρου 937 ΑΚ, η συμβατική αναδοχέας εναγομένη ασφαλιστική εταιρία αυτή την παραγραφή μπορεί να προτείνει και όχι την από το άρθρο 10 παρ. 2 του Ν. 489/1976 διετή παραγραφή. Επομένως, η ένδικη αγωγή του εκκαλούντος - εφεσίβλητου (ενάγοντος) κατά της εκκαλούσας - εφεσίβλητης (εναγομένης) ασφαλιστικής εταιρίας δεν έχει παραγραφεί, αφού από την ημέρα του ατυχήματος και την επέλευση της ζημίας (12-3-2000) μέχρι την επίδοση της αγωγής (4-1-2005) δεν παρήλθε πενταετία. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την θεωρούμενη ως συνεκκληθείσα (άρθρ. 513 παρ. 2 ΚΠολΔ) 178/2005 μη οριστική απόφασή του δέχθηκε ότι μεταξύ της εκκαλούσας - εφεσίβλητης (εναγομένης) ασφαλιστικής εταιρίας, στην οποία ήταν ασφαλισμένο το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΒΟΚ - ... ΙΧΕ αυτοκίνητο και του εκκαλούντος - εφεσίβλητου (ενάγοντος) καταρτίστηκε σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους του υπαίτιου οδηγού του πιο πάνω αυτοκινήτου, ενόψει της καταθέσεως βεβαιώσεως ασφαλίσεως τούτου και με βάση την παραδοχή αυτή έκρινε ότι η ένδικη αγωγή του εκκαλούντος - εφεσίβλητου (ενάγοντος) κατά της εκκαλούσας - εφεσίβλητης (εναγομένης) ασφαλιστικής εταιρίας δεν υπέπεσε στην από την τελευταία παραδεκτώς προβληθείσα πρωτοδικώς διετή παραγραφή του άρθρου 10 παρ. 2 του Ν. 489/1976 και απέρριψε την

ένσταση αυτή, ορθά το νόμο εφάρμοσε και δεν έσφαλε, ο δε περί του αντιθέτου λόγος της από 10-10-2006 εφέσεως της εναγομένης είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 322, 324 ΚΠολΔ, 914, 928 και 929 ΑΚ προκύπτει ότι η τελεσίδικη απόφαση που εκδόθηκε επί της περί αποζημιώσεως λόγω θανατώσεως ή βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου αγωγής, αποτελεί δεδικασμένο επί της νέας με την αυτή ιστορική και νομική αιτία δίκης, ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες έλαβε χώρα η αδικοπραξία, την ευθύνη του υπαιτίου, την τυχόν συνυπαιτιότητα του παθόντος και τη ζημία του ενάγοντος, που αναφέρεται στον οριοθετηθέντα με την πρώτη αγωγή χρόνο, για τον οποίο και επιδικάστηκε αποζημίωση. Η απόφαση αυτή δεν αποτελεί δεδικασμένο για ζημιές αναγόμενες σε μεταγενέστερο της πρώτης αγωγής χρόνο, γιατί αυτές δεν είχαν προβληθεί ούτε καταστεί αντικείμενο έρευνας κατά την πρώτη αγωγή (ΑΠ 419/1997 Δνη 38. 1784, ΑΠ 185/1994 Δνη 36. 1059).

Από την επανεκτίμηση των εγγράφων που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με την 628/2004 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, η οποία εκδόθηκε επί της προγενέστερης από 30-6-2001 αγωγής του ενάγοντος και ήδη εκκαλούντος - εφεσίβλητου κατά της εναγομένης και ήδη εκκαλούσας - εφεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρίας, ύστερα από αντίθετες εφέσεις κατά της 278/2001 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου κρίθηκε ότι: α) την 12-3-2000 και περί ώ-

ρα 16.00 ο Ι. Κ., οδηγώντας το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΒΟΚ - ... ΙΧΕ αυτοκίνητο, στο οποίο επέβαινε ως συνοδηγός ο ενάγων, και το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι τρίτων αστική του ευθύνη στην εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, με την επωνυμία «Α. Ε. Γ. Α. Η Ε.» κινείτο επί της Εθνικής Οδού Β. - Λ., με κατεύθυνση προς Β.. Στο 10ο χιλιόμετρο της άνω οδού, ο οδηγός Ι. Κ. από αμέλειά του, ήτοι από έλλειψη της δέουσας επιμέλειας και προσοχής, την οποία όφειλε και μπορούσε να καταβάλει ως μέσος, συνετός και ευσυνείδητος οδηγός, οδηγώντας με μεγάλη ταχύτητα, υπερβαίνουσα την προβλεπόμενη στο σημείο εκείνο ταχύτητα των 80 χλμ ανά ώρα, απώλεσε τον έλεγχο και την εποπτεία του οχήματός του, με συνέπεια να εκτραπεί απότομα αριστερά, να επιπέσει σε κολώνα φωτισμού, παρακείμενη του οδοστρώματος και στη συνέχεια να προσκρούσει στο υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΒΟΚ - ... ΙΧΕ αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Θ. Κ., ο οποίος εκινείτο αντίρροπα στην ανωτέρω οδό, με αποτέλεσμα να τραυματιστεί σοβαρά ο συνεπιβαίνων στο όχημα αυτού ενάγων, β) το ατύχημα αυτό οφείλεται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού Ι. Κ., γ) λόγω του ατυχήματος ο ενάγων τραυματίστηκε σοβαρά και ειδικότερα υπέστη κρανιοεγκεφαλική κάκωση, κάκωση αυχένος (ΜΣΣ) και επιπλεγμένο κάταγμα μεσότητας κνήμης, με απώλεια συνειδήσεως μεγάλης διάρκειας, απώλεια μνήμης, ρινορραγία και έντονη κεφαλαλγία, θλαστικό τραύμα του τριχωτού της κεφαλής και επιπλεγμένο κάταγμα μεσότητας κνήμης, για το οποίο υποβλήθηκε σε εξωτερική οστεοσύνθεση στο Α. Νοσοκομείο Β., στο οποίο νοση-

λεύτηκε κατά το από 12-3-2000 έως 22-3-2000 χρονικό διάστημα προς αποκατάσταση της υγείας του, δ) εξαιτίας του ανωτέρω σοβαρότατου τραυματισμού του ο ενάγων υπέστη μόνιμες υπολειμματικές βλάβες που συνίστανται σε διαταραχή της αισθητικότητας κατά την κατανομή του δεξιού ωλενίου νεύρου και σε επώδυνη δυσκαμψία του αριστερού γόνατος και της αριστεράς ποδοκνημικής καθώς και στο σύνδρομο SUDDECK, (τοπική οστική ατροφία) των οστών του αριστερού τارسού με πάρεση του συστοίχου περονιαίου νεύρου και ότι συνεπεία των ως άνω σωματικών κακώσεων που υπέστη από το ένδικο ατύχημα κατέστη ανίκανος προς εργασία και δη προς άσκηση του επαγγέλματος του κτηνοτρόφου που ασκούσε πριν από τον τραυματισμό του ή παρεμφερούς με αυτό εφ' όρου ζωής. Για τα περιστατικά αυτά υπάρχει δεδicated από την πιο πάνω απόφαση, το οποίο εμποδίζει την εκ νέου έρευνά τους.

Περαιτέρω, από την κατάθεση του μάρτυρα ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων, ο οποίος κατά το χρόνο του ατυχήματος, ασκούσε το επάγγελμα του κτηνοτρόφου, διατηρώντας προς τούτο κτηνοτροφική μονάδα στο Β. Μ., στην οποία πρόσφερε χειρωνακτική εργασία, εξαιτίας του τραυματισμού του και της συνεπεία αυτού ολικής ανικανότητάς του προς άσκηση του παραπάνω επαγγέλματός του, αναγκάστηκε να προβεί στην πρόσληψη άλλου προσώπου, το οποίο ανέλαβε την επιμέλεια του ποιμνιοστασίου του (εκτροφή των ζώων, αρμεγή αυτών, περιποίηση του ποιμνιοστασίου κτλ). Έτσι, κατά το επίδικο χρονικό διάστημα από 1-1-2003 έως

31-12-2004 τον αντικατέστησε στην εκτέλεση των πιο πάνω χειρωνακτικών εργασιών ο πατέρας του Ι. Μ., στον οποίο κατέβαλλε ως αμοιβή το ποσό των 780 μηνιαίως και συνολικά το ποσό των 18.720 Ευρώ. Δεν αποδείχθηκε ότι ο ενάγων, ενόψει της ηλικίας του, των γνώσεών του και της εκπαίδευσής του, θα μπορούσε να απασχοληθεί σε οποιαδήποτε άλλη εργασία που δεν εμποδίζεται από την αναπηρία του και συγκεκριμένα σε εργασία ιδιωτικού ή δημόσιου υπαλλήλου, όπως υποστηρίζει η εναγομένη, αφού δεν αποδείχθηκε η προσφορά ανάλογης εργασίας ή η ανεύρεση αυτής από τον ενάγοντα, ενόψει και της υφισταμένης ανεργίας ικανού ποσοστού του εργατικού δυναμικού της Χώρας. Επομένως, ορθά, αν και σιγή, απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη η ένσταση που παραδεκτά προέβαλε η εναγομένη πρωτοβαθμίως και επαναφέρει στο Δικαστήριο τούτο περί συντρέχοντος πταίσματος του ενάγοντος από την παράλειψή του να μετριάσει την έκταση της άνω ζημίας του, με την απασχολήσή του σε ανάλογη με την αναπηρία του εργασία (άρθρο 300 ΑΚ), γι' αυτό και ο αντίθετος σχετικός λόγος της από 10-10-2006 εφέσεως της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατ' ουσίαν.

Περαιτέρω δεν συντρέχει, και κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, κανένας λόγος να διαταχθεί η συμπλήρωση της διενεργηθείσας ιατρικής πραγματογνωμοσύνης κατ' άρθρο 388 ΚΠολΔ, καθόσον ο ανωτέρω πραγματογνώμονας γνωμοδότησε για όλα τα κρίσιμα θέματα που του τέθηκαν με την 178/2005 μη οριστική απόφαση του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και ειδικότερα περί της καταστά-

σεως της υγείας του ενάγοντος μετά τον τραυματισμό του, αναφέροντας στην έκθεσή του τις μόνιμες βλάβες που έχει υποστεί ο τελευταίος (πάρεση του ωλενίου νεύρου του δεξιού άκρου, πάρεση του εν τω βάθει περονιαίου νεύρου του αριστερού κάτω άκρου, δυσκαμψία του αριστερού γόνατος, της ποδοκνημικής άρθρωσης και του ταρσού, χωλότητα και αστάθεια του αριστερού κάτω άκρου καθώς και διάχυτη οστεοπόρωση οστών της ποδοκνημικής άρθρωσης και του ταρσού), καθώς και περί της ανικανότητας του ενάγοντος για κάθε άλλη χειρωνακτική εργασία με άρση βαρών και ορθοστασία, πέραν της εργασίας του κτηνοτρόφου, σωστά δε έκρινε το ίδιο και η εκκαλουμένη απόφαση και απέρριψε σιγή το σχετικό προς τούτο αίτημα της εναγομένης, και συνεπώς, είναι αβάσιμος ο σχετικός τρίτος λόγος της από 10-10-2006 εφέσεως της τελευταίας, για τον ίδιο δε ως άνω λόγο πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο το υποβαλλόμενο με το λόγο της εφέσεως αίτημα της εναγομένης να διαταχθεί η συμπλήρωση της ιατρικής πραγματογνωμοσύνης καθώς και η αυτοπρόσωπη εμφάνιση του ενάγοντος ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου.

Περαιτέρω αποδείχθηκε, ότι ο ενάγων δαπάνησε το ποσό των 4.680 Ευρώ για τριακόσιες δώδεκα (312) μετακινήσεις του με Δ.Χ. επιβατικά αυτοκίνητα (ταξί) από την οικία του που βρίσκεται στο Β. στην πόλη του Β. και αντιστρόφως, για ιατρικές εξετάσεις και φυσιοθεραπείες, αντί κομίστρου 15 Ευρώ κατά μέσο όρο η κάθε διαδρομή, καθόσον λόγω της σοβαρότητας των σωματικών βλαβών του ήταν δυσχερής η μετακίνησή του με τα μέσα

μαζικής μεταφοράς. Έτσι το αγωγικό κονδύλιο του ποσού των 7.325,76 Ευρώ, που αξιώνει ο ενάγων για κόμιστρα που πλήρωσε για τις μετακινήσεις του με Δ.Χ. επιβατικά αυτοκίνητα (ταξί) από το Β. στην πόλη του Β. και αντιστρόφως, ως προς το οποίο η αγωγή είναι πλήρως ορισμένη, αφού αναφέρονται σ' αυτήν οι συγκεκριμένες διαδρομές για τις οποίες χρησιμοποίησε ταξί, ο αριθμός των διαδρομών και το κόμιστρο κάθε διαδρομής, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτό ως ουσιαστικά βάσιμο και να επιδικαστεί στον εκκαλούντα - εφεσίβλητο για την άνω αιτία το παραπάνω ποσό των 4.680 Ευρώ. Έτσι η συνολική περιουσιακή ζημία του ενάγοντος από τις παραπάνω αιτίες, ανέρχεται στο ποσό των 23.400 Ευρώ (18.720 + 4.680). Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και εκείνο των 7.325,76 Ευρώ που επιδικάστηκε εξολοκλήρου στον ενάγοντα για δαπάνη φυσιοθεραπειών με την εκκαλουμένη απόφαση, η οποία δεν πλήττεται κατά τούτο από την εναγομένη. Επομένως, η επιδικαστέα στον ενάγοντα αποζημίωση ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 30.725,76 Ευρώ, κατά το οποίο πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει η αγωγή ως και κατ' ουσίαν βάσιμη.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων: α) επιδίκασε στον ενάγοντα για την πρόσληψη άλλου προσώπου στην επιχείρησή του το ποσό των 1.000 Ευρώ μηνιαίως και συνολικά το ποσό των 24.000 Ευρώ για το επίδικο χρονικό διάστημα από 1-1-2003 έως 31-12-2004, ενώ έπρεπε να του επιδικάσει για την αιτία αυτή το ποσό των 18.720 Ευρώ, κατά το

βάσιμο περί τούτου σχετικό λόγο της από 10-10-2006 εφέσεως της εναγομένης, απορριπτομένου του αντίθετου σχετικού λόγου της από 13-10-2006 εφέσεως του ενάγοντος, και β) επιδίκασε στον ενάγοντα για δαπάνη μετακίνησής του με δημοσίας χρήσεως επιβατικά αυτοκίνητα (ταξί) κατά το ένδικο χρονικό διάστημα το ποσό των 2.184 Ευρώ, αντί εκείνου των 4.680 Ευρώ κατά το βάσιμο περί τούτου σχετικό λόγο της από 13-10-2006 εφέσεως του ενάγοντος, ενώ ο αντίθετος σχετικός λόγος της από 10-10-2006 εφέσεως της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος...

100/2008

Πρόεδρος: Ελένη Σπίτσα

Εισηγήτρια: Αργυρή Βογιατζάκη

Δικηγόροι: Βασ. Μπρούζος, Αλεξάνδρα Δημόγλου

Νόμιμη υποχρέωση εργοδότη να παρακρατεί ποσά από το μισθό για απόδοση στους οργανισμούς ασφάλισης, όπως και φόρο μισθωτών υπηρεσιών ή χαρτόσημο εξόφλησης μισθού, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο της δίκης αποδοχών, αλλά παρακρατούνται κατά την εκτέλεση της απόφασης, χωρίς ανάγκη μνείας τους στην αγωγή.

Η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας μισθωτών που απασχολούνται σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος δεν αποτελεί στοιχείο της αγωγής καταβολής μισθών, διότι η έλλειψή του αποτελεί ένσταση περί ακυρότητας της σύμβασης, η παραδοχή της οποίας επάγεται απόρριψη της αγωγής ως ουσιαστικά αβάσιμης.

Στοιχεία αγωγής καταβολής συμφωνημέ-

νων αποδοχών οδηγού φορτηγού αυτ/του.

Επί παράνομης υπερωρίας, οφείλεται στο μισθωτό, κατά τον αδικ. πλουτισμό, το ποσό που ο εργοδότης θα κατέβαλε ως αμοιβή σε άλλο μισθωτό με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι λοιπές περιστάσεις του τελευταίου, όπως προϋπηρεσία και οικογενειακά επιδόματα.

Από 1.4.2001 κατάργηση υπερεργασίας και καθιέρωση ιδιόρρυθμης και παράνομης υπερωρίας.

Αμοιβή εργαζόμενου τις Κυριακές.

Άκυρη συμφωνία εργοδότη και μισθωτού ότι οι αμοιβές και αποζημιώσεις για υπερωρίες καλύπτονται εν όλω ή εν μέρει από το μεγαλύτερο του νομίμου μισθό. Έγκυρη η συμφωνία συμψηφισμού των προσαυξήσεων και αποζημιώσεων του μισθωτού για πρόσθετη απασχόληση λόγω υπερεργασίας ή παροχής εργασίας σε μέρες υποχρεωτικής ανάπαυσης, Κυριακές, αργίες και κατά τη νύκτα.

{...} Ο ενάγων και τώρα εφεσίβλητος άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου την από 25-11-2004 και με αριθμό καταθ. 189/14-12-2004 αγωγή του, στην οποία εξέθεσε ότι προσελήφθη από τον εναγόμενο και τώρα εκκαλούντα, που διατηρεί επιχείρηση γενικών μεταφορών στο Β., στις 19-8-2002 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αρχικά ορισμένου και στη συνέχεια αορίστου χρόνου ως οδηγός δημοσίας χρήσεως φορτηγού αυτοκινήτου άνω των 13 τόνων, αντί συμφωνηθέντος μηνιαίου μισθού 880 ευρώ και για εβδομαδιαία απασχόληση 40 ωρών, έχο-

ντας πριν από την πρόσληψή του δύο χρόνια προϋπηρεσίας. Ότι έκτοτε εργάστηκε στην παραπάνω επιχείρηση του εναγομένου μέχρι και την 4-3-2003, που ο τελευταίος τον απέλυσε, χωρίς να του κοινοποιήσει έγγραφη καταγγελία και να του καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση. Ότι καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης απασχολείτο από τον εναγόμενο πέραν του νομίμου ωραρίου και του εβδομαδιαίου πενθημέρου του, καθώς και Κυριακές και νύχτες, κατά τις διακρίσεις που αναλυτικά αναφέρονται στην αγωγή και ότι ο εναγόμενος κατά την ημέρα της απόλυσης του στις 4-3-2003, αλλά και μετέπειτα στην Επιθεώρηση Εργασίας, τον απείλησε με τις αναφερόμενες φράσεις και συγχρόνως δήλωσε ψευδώς στον ΟΑΕΔ ότι αυτός (ενάγων) αποχώρησε οικειοθελώς από την εργασία του, με αποτέλεσμα να μην μπορέσει να λάβει κατά το αναφερόμενο χρονικό διάστημα το επίδομα ανεργίας που εδικοιούτο, ανερχόμενο στο συνολικό ποσό των 1.446 ευρώ και επιπλέον να υποστεί ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να του επιδικασθεί ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 1.500 ευρώ. Ζήτησε δε ο ενάγων με την αγωγή να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει Α) κυρίως με βάση την παραπάνω σύμβαση εργασίας και επικουρικά, για την περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί άκυρη η σύμβαση αυτή, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, α) 1.026,66 ευρώ για αποζημίωση απόλυσης, β) 12.973,01 ευρώ για αμοιβή ι-διόρρυθμης υπερωριακής απασχόλησης, παράνομης υπερωριακής απασχόλησης, απασχόλησης κατά τις Κυριακές και απασχόλησης κατά τη νύχτα, και γ) 716,98

ευρώ για επίδομα δώρων εορτών Πάσχα, αποδοχές αδειάς και επίδομα αδειάς έτους 2003, και Β) κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών α) 1.500 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, και β) 1.446 ευρώ ως αποζημίωση, με το νόμιμο τόκο όλα τα παραπάνω ποσά από 3-9-2003, που οχλήθηκε ο εναγόμενος για την καταβολή τους, αλλιώς από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφλησή τους. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 2/2006 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, η οποία απέρριψε την αγωγή ως αόριστη κατά την επικουρική από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό βάση της και ακολούθως, αφού διέταξε το χωρισμό των παραπάνω υπό στοιχεία Α-α, Β-α και Β-β αιτημάτων, λόγω απαράδεκτης, όπως έκρινε, σώρευσής τους στο ίδιο δικόγραφο με τα υπόλοιπα αιτήματα, δέχθηκε κατά τα λοιπά εν μέρει την αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν κατά την κύρια από τη σύμβαση εργασίας βάση της και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 8.428,44 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από 3-9-2003 και μέχρι την εξόφλησή του. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα ο εναγόμενος για τους λόγους που αναφέρει στο δικόγραφο της εφέσεως της και ζητεί την εξαφάνισή της, προκειμένου να απορριφθεί στο σύνολο της η εναντίον του αγωγή.

Κατά το άρθρο 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 117 ή 118, πρέπει να περιέχει α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκηση της από τον ενάγοντα κατά του εναγομέ-

νου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς, και γ) ορισμένο αίτημα. Εξάλλου, ο εργοδότης υποχρεούται από το νόμο να παρακρατεί ορισμένα ποσά από το μισθό, για την καταβολή τους στους οργανισμούς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, όπως το ΙΚΑ και το TEAM (άρθρα 26 παρ. 5 α.ν. 1846/1951 και 32 ν. 2084/1997 και εκτελεστικές υπουργικές αποφάσεις), όπως και φόρο μισθωτών υπηρεσιών, χαρτόσημο εξοφλήσεως μισθού κλπ. Τα ποσά αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της δίκης για τις αποδοχές και δεν αφαιρούνται από το δικαστήριο που επιδικάζει οφειλόμενες στο σύνολο τους ή κατά ένα μέρος δεδουλευμένες αποδοχές ή μισθούς υπερημερίας, αλλά παρακρατούνται από τον εργοδότη κατά την εκτέλεση της απόφασης και αποδίδονται στους τρίτους δικαιούχους (ΑΠ 135/2003 Δνη 44. 1320, ΑΠ 1171/2007 Δνη 48. 1068). Έτσι, για να είναι ορισμένη η σχετική αγωγή δεν χρειάζεται να αναφέρονται σ' αυτήν οι νόμιμες κρατήσεις που έγιναν ή πρόκειται να γίνουν επί των αξιούμενων οικείων χρηματικών ποσών (ΑΠ 1171/2007, ό.π.), ενώ η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας δεν αποτελεί στοιχείο της αγωγής που επιδιώκει την πληρωμή οφειλόμενων από σύμβαση εργασίας μισθών, διότι η έλλειψη τούτου αποτελεί ένσταση του εναγομένου περί ακυρότητας της συμβάσεως, η παραδοχή της οποίας συνεπάγεται την απόρριψη της αγωγής, ως ουσιαστικά αβάσιμης και όχι ως αόριστης (ΑΠ 1098/2003 Δνη 46. 125, ΑΠ 914/1998 Δνη 40. 314).

Στην προκειμένη περίπτωση η με το προεκτεθέν περιεχόμενο και αίτημα αγωγή είναι πλήρως ορισμένη, αφού περιέχει

όλα τα απαραίτητα στοιχεία που θεμελιώνουν τις αγωγικές πιο πάνω αξιώσεις του ενάγοντος, καθόσον αναφέρεται σ' αυτήν το ύψος των μηνιαίων αποδοχών του ενάγοντος (συμβατικών και νόμιμων), με βάση τις οποίες πρέπει να υπολογισθεί, κατά τις απόψεις του, η αμοιβή του για την εργασία του, ενώ δεν ήταν κατά νόμο αναγκαίο για τη θεμελίωση των αξιώσεων αυτών να διαλαμβάνεται στο δικόγραφο της αγωγής α) εάν ο συμφωνημένος μηνιαίος μισθός του ενάγοντος είναι μικτός ή καθαρός, αφού, όπως προεκτέθηκε, τα ποσά που παρακρατούνται από τον εργοδότη και αποδίδονται σε τρίτους δικαιούχους δεν αποτελούν αντικείμενο της δίκης για τις αποδοχές, β) το είδος του φορητού αυτοκινήτου στο οποίο απασχολήθηκε ο ενάγων για τον υπολογισμό των νομίμων αποδοχών του σύμφωνα με τις ισχύουσες ΣΣΕ του κλάδου του, αφού στην αγωγή γίνεται λόγος για συμφωνημένο μηνιαίο μισθό, ο δε υπολογισμός των νομίμων μηνιαίων αποδοχών του ενάγοντος είναι εφικτός με βάση τα λοιπά εκτιθέμενα στοιχεία, γ) ότι υποβλήθηκαν στον εναγόμενο εργοδότη τα σχετικά έγγραφα που αποδεικνύουν την επικαλούμενη από τον ενάγοντα προϋπηρεσία, αφού η υποβολή των εγγράφων αυτών στον εργοδότη δεν αποτελεί στοιχείο της βάσεως της αγωγής, και δ) ότι ο ενάγων ήταν εφοδιασμένος με βιβλίο υγείας, αφού, όπως προεκτέθηκε, η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας δεν αποτελεί στοιχείο της αγωγής. Το πρωτόβαθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που, με την εκκαλούμενη απόφαση του απέρριψε τον ισχυρισμό περί απαραδέκτου του δικογράφου της αγωγής, λόγω αοριστίας του ως προς τα παραπάνω στοιχεία, που

παραδεκτά προέβαλε ο εκκαλών πρωτοδίκως και επαναφέρει και στο Δικαστήριο αυτό, ορθά έκρινε γι' αυτό και ο αντίθετος σχετικός λόγος της εφέσεως κατά τα α', β', γ', δ' και ε' σκέλη του, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατ' ουσίαν. Ο ίδιος λόγος της εφέσεως του εκκαλούντος κατά το τελευταίο σκέλος του, με το οποίο πλήττεται η εκκαλουμένη απόφαση, διότι δεν απέρριψε ως αόριστη την επικουρική από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό βάση της αγωγής, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος του εκκαλούντος, αφού, όπως ήδη προεκτέθηκε, η αγωγή ως προς τη βάση της αυτή απορρίφθηκε ως αόριστη.

Κατά το άρθρο 14 παρ. 1 της ΑΙβ/8577/1983 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του α.ν. 2520/1940 και αντικαταστάθηκε ήδη από 11-11-1992 με την 8405/29-10-1992 απόφαση των Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΦΕΚ 665 Β'/11-11-1992), «όσοι ασκούν ή επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του χειριστή τροφίμων ή ποτών, είτε ως ειδικοί επαγγελματίες, είτε ως υπάλληλοι ή εργάτες ή βοηθοί αυτών, ή απασχολούνται με οποιαδήποτε σχέση σε ξενοδοχεία, δημόσια λουτρά, καθαριστήρια, κομμωτήρια, κουρεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία και άλλες επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος, παρέχοντας τις υπηρεσίες τους στο κοινό, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με βιβλιário υγείας, στο οποίο θα βεβαιώνεται ότι ο κάτοχος του δεν πάσχει από μεταδοτικό νόσημα και δεν είναι φορέας εντερικών παθογόνων μικροβίων,

ιών και παρασίτων». Από τη διάταξη αυτή, που αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας, συνάγεται ότι με βιβλιário υγείας οφείλουν να εφοδιάζονται όσοι ασκούν εργασία χειριστή τροφίμων ή ποτών ή απασχολούνται σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος και ειδικότερα αυτοί που απασχολούνται με την παρασκευή, συσκευασία και προετοιμασία των τροφίμων ή ποτών για τη διάθεση τους στην κατανάλωση ή που παρέχουν υπηρεσίες προς το κοινό, και έρχονται έτσι σε άμεση επαφή με τα τρόφιμα ή ποτά ή με τον καταναλωτή τούτων ή με το χρήστη των υπηρεσιών, ώστε να υπάρχει κίνδυνος μεταδόσεως των νοσημάτων από τα οποία τυχόν πάσχουν ή των μικροβίων, των ιών και των παρασίτων, των οποίων είναι φορείς (ΑΠ 1098/2003 Δνη 46. 125, ΑΠ 1141/1994 Δνη 37. 118).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 435/1976 οι μισθωτοί που απασχολούνται νομίμως πέραν από τα επιτρεπόμενα για κάθε κατηγορία ανώτατα χρονικά όρια της ημερήσιας εργασίας δικαιούνται αμοιβής για κάθε ώρα τέτοιας απασχόλησης, που είναι ίση προς το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 ποσοστά, ενώ οι μισθωτοί που παρέχουν μη νόμιμη υπερωριακή εργασία δικαιούνται από την πρώτη ώρα, πέραν από τον πλουτισμό που αποκόμισε ο εργοδότης χωρίς νόμιμη αιτία, και πρόσθετη αποζημίωση ίση προς το 100% του καταβαλλομένου ωρομισθίου τους.

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 6 της από 14.2.1984 Εθνικής Γενικής Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας, που κηρύχθηκε εκτελεστή με την 11710/20.3.1984 από-

φαση του Υπουργού Εργασίας (Φ.Ε.Κ. Β 81/1984), η εβδομαδιαία διάρκεια της εργασίας των μισθωτών ορίστηκε από 1.1.1984 σε 40 ώρες, για την απασχόληση δε πέραν από το συμβατικό (συλλογικό) αυτό εβδομαδιαίο ωράριο έως τη συμπλήρωση του νομίμου ανωτάτου ορίου εβδομαδιαίας εργασίας (υπερεργασία) καταβάλλεται αμοιβή σύμφωνα με το άρθρο 9 της 1/1982 αποφάσεως του Δ.Δ.Δ.Δ. Αθηνών, που κηρύχθηκε εκτελεστή με την ΥΑ 11245/1982, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 29 του ν. 1346/1983, δηλαδή με το ωρομίσθιο, προσαυξημένο κατά 25%, το οποίο κατά το άρθρο 5 της από 26-2-1975 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε., που κυρώθηκε με το ν. 133/1975, υπολογίζεται επί του καταβαλλομένου μισθού. Ειδικά για τους εργαζόμενους με το σύστημα της πενθήμερης εργασίας, όπως είναι οι οδηγοί φορτηγών αυτοκινήτων κάθε φύσεως, για τους οποίους με την Δ.Α. 40/1985 που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 1533/1-11-1985, καθιερώθηκε πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία με διάρκεια 40 ωρών, ως υπερεργασία θεωρείται η κατά τις εργάσιμες μόνο πέντε (5) ημέρες της εβδομάδος απασχόληση πέραν των 40 και μέχρι τη συμπλήρωση 45 ωρών εργασίας εβδομαδιαίως, δοθέντος ότι με το άρθρο 6 της από 26.2.1975 ΕΓΣΣΕ οι ώρες εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 9 ημερησίως. Για τους ίδιους εργαζόμενους ως υπερωριακή εργασία θεωρείται η απασχόληση πέραν των 9 ωρών ημερησίως, έστω και αν με την απασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του νομίμου ανωτάτου ορίου εβδομαδιαίας εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημερήσιας υπερωριακής απασχολήσεως με τις

ολιγότερες ώρες απασχολήσεως σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ίδιας εβδομάδος (ΑΠ 950/2004 Δνη 47. 1654, ΑΠ 418/2004 Δνη 47. 146, ΑΠ 1207/2002 Δνη 44. 161).

Επί παροχής παράνομης υπερωριακής εργασίας οφείλεται στο μισθωτό, κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (άρθρα 904 επ. ΑΚ), το ποσό που ο εργοδότης θα κατέβαλε ως βασική αμοιβή σε άλλο μισθωτό με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι λοιπές περιστάσεις του τελευταίου, όπως προϋπηρεσία, οικογενειακά επιδόματα κλπ, αφού κατά το ποσό αυτό, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το νόμιμο ημερομίσθιο καθίσταται πλουσιότερος ο εργοδότης από την υπερωριακή απασχόληση του απασχοληθέντος μισθωτού, καθώς και πρόσθετη αποζημίωση ίση προς το 100% του ωρομισθίου (ΑΠ 45/2006 Δνη 47. 1395, ΑΠ 678/2004 Δνη 47. 798).

Από 1-4-2001 όμως η υπερεργασία καταργήθηκε με το άρθρο 4 του ν. 2874/2000, οπότε η μεν απασχόληση πέραν από τις 40 ώρες και μέχρι τις 43 ώρες την εβδομάδα θεωρείται «ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση», η οποία αμβιβάζεται με το ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50%, η δε απασχόληση πέραν των 43 ωρών εβδομαδιαίως θεωρείται υπερωριακή, ως προς όλες τις νόμιμες συνέπειες, διατυπώσεις και διαδικασίες έγκρισης, για την οποία οφείλεται α) μέχρι τις 120 ώρες το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50%, β) για τις πέραν των 120 το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 75%, και γ) για κάθε ώρα παράνομης υπερωρίας το καταβαλ-

λόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 150%, δηλαδή συνολική αμοιβή ίση με το 250% του καταβαλλομένου ωρομισθίου, που πλέον στηρίζεται στη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 4 του άνω νόμου και όχι στις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (ΕΑ 3150/2006 Δνη 47. 1475).

Επίσης, από τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 8900/1946 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, όπως αυτή ερμηνεύτηκε με την υπ' αριθμ. 25825/1951 απόφαση των ιδίων Υπουργών και από το συνδυασμό αυτών προς τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του β.δ. 748/1966 προκύπτει ότι ο εργαζόμενος τις Κυριακές επιτρεπτός και με μηνιαίο μισθό αμειβόμενος μισθωτός, δικαιούται να λάβει για κάθε Κυριακή προσαύξηση 75% του 1/25 του νομίμου μισθού του, όχι δε και το 1/25 του μισθού του, το οποίο οφείλεται, κατά το άρθρο 904 ΑΚ, μόνο σε περίπτωση παράνομης στέρησης του από τη δικαιούμενη εβδομαδιαία ανάπαυσή του άλλων ημερών της εβδομάδας (ΑΠ 1520/2003 Δνη 46. 1097, ΑΠ 1207/2002 Δνη 44. 161).

Εξάλλου, από τις διατάξεις της 18130/1946 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, όπως αυτή ερμηνεύθηκε και συμπληρώθηκε με την 25825/1951 απόφαση των ιδίων και την Φ.27019/1953 απόφαση του Υπουργού Εργασίας, προκύπτει ότι οι παρέχοντες την εργασία τους τη νύκτα (από 10.00 μ.μ. έως 6.00 π.μ. της επομένης ημέρας) μισθωτοί δικαιούνται προσαυξήσεως 25% επί του ωρομισθίου τους, όχι όμως και επιπλέον ωρομίσθιο, πέραν εκείνου που λαμβάνουν ως μέρος του μηνιαίου μισθού τους ή ημερομισθίου τους,

εκτός αν πρόκειται για παροχή υπερεργασίας ή υπερωριακής εργασίας, οπότε δικαιούνται και το ωρομίσθιο, για κάθε ώρα τέτοιας εργασίας μετά των νομίμων, αναλόγως της φύσεως της, προσαυξήσεων (ΑΠ 1520/2003, ό.π.).

Τέλος, από τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 4 του ν.δ. 4020/1959 προκύπτει, ότι είναι άκυρη η μεταξύ του εργοδότη και του μισθωτού συμφωνία, κατά την οποία οι αμοιβές και αποζημιώσεις για νόμιμες και παράνομες υπερωρίες καλύπτονται εν όλω ή εν μέρει με την πληρωμή μισθού, μεγαλύτερου του νομίμου. Αντιθέτως, δεν είναι άκυρη η συμφωνία για συμψηφισμό στον υπέρτερο του νομίμου μισθό των οφειλομένων προσαυξήσεων και αποζημιώσεων που δικαιούται ο μισθωτός για πρόσθετη απασχόλησή του, λόγω υπερεργασίας, παροχής εργασίας κατά τις ημέρες υποχρεωτικής ανάπαυσης, τις Κυριακές και αργίες και κατά τη διάρκεια της νύκτας (ΑΠ 1321/2006 Δνη 48. 806).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες, στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εφεσίβλητος - ενάγων προσελήφθη από τον εκκαλούντα - εναγόμενο, που διατηρεί επιχείρηση γεωικών μεταφορών στο Β., στις 19-8-2002, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, για να εργασθεί στην παραπάνω επιχείρηση του τελευταίου ως οδηγός δημοσίας χρήσεως φορτηγού αυτοκινήτου άνω των 13 τόνων. Η διάρκεια της συμβάσεως αυτής ορίστηκε για τρεις (3) μήνες και ο μηνιαίος μισθός του εφεσίβλητου συμφωνήθηκε στο ποσό των 880 ευρώ, που ήταν υπέρτερος του νομίμου,

όπως εκτίθεται παρακάτω. Μετά τη λήξη του χρόνου διάρκειας της παραπάνω συμβάσεως καταρτίσθηκε μεταξύ των διαδίκων στις 22-11-2002 νέα σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου με τους ίδιους όρους, όπως και η προηγούμενη. Σημειωτέον ότι ο εφεσίβλητος είχε εργασθεί και κατά το παρελθόν στην επιχείρηση του εκκαλούντος ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου, από 17-9-1999 και για ένα έτος έκτοτε. Σε εκτέλεση των δύο πιο πάνω διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ο εφεσίβλητος απασχολήθηκε στην επιχείρηση του εκκαλούντος ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου άνω των 13 τόνων μέχρι και την 3-3-2003, που οι διάδικοι διαπληκτίσθηκαν, και την επομένη ημέρα 4-3-2003 ο εκκαλών αρνήθηκε να δεχθεί τις υπηρεσίες του εφεσιβλήτου και έτσι κατήγγειλε σιωπηρά τη σύμβαση. Η εργασία του εφεσιβλήτου στην επιχείρηση του εκκαλούντος, η οποία την περίοδο εκείνη συνεργαζόταν με την επιχείρηση «Α. Λ.», συνίστατο στη μεταφορά, με φορτηγό αυτοκίνητο, εμπορευμάτων και κυρίως τυποποιημένων σε πακέτα αλεύρων της παραπάνω επιχείρησης, από το Β. στην Α., στην παράδοση των εμπορευμάτων αυτών στον προορισμό τους και στην εν συνεχεία παραλαβή από διάφορες βιομηχανίες της Α. άλλων εμπορευμάτων, συνήθως σιτηρών και τυποποιημένης ζάχαρης, τα οποία κατά την επιστροφή του μετέφερε στο Β.. Ο εφεσίβλητος, όπως και όλοι οι άλλοι οδηγοί που απασχολούνταν στη επιχείρηση του εκκαλούντος, παραλάμβανε το φορτηγό αυτοκίνητο φορτωμένο από το Β. και το οδηγούσε στον προορισμό του, ενώ κατά την παραλαβή των νέων εμπορευμάτων από διάφο-

ρες βιομηχανίες απλώς επέβλεπε τη φόρτωσή τους και ακολούθως οδηγούσε το φορτηγό αυτοκίνητο στο Β. Επομένως, ο εφεσίβλητος κατά την παροχή της παραπάνω εργασίας του δεν ερχόταν σε άμεση επαφή με τα τρόφιμα (άλευρα, ζάχαρη κλπ) που μετέφερε ή με τον καταναλωτή τούτων, ώστε να υπάρχει κίνδυνος μεταδόσεως στον τελευταίο των νοσημάτων από τα οποία τυχόν έπασχε ή των μικροβίων, ιών και παρασίτων, των οποίων τυχόν ήταν φορέας, και ως εκ τούτου ο εφεσίβλητος δεν ήταν υποχρεωμένος να είναι εφοδιασμένος με το προβλεπόμενο από το άρθρο 14 παρ. 1 της Α1β/8577/1983 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας βιβλιário υγείας. Συνεπώς, ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι οι μεταξύ αυτού και του εφεσιβλήτου πιο πάνω συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας είναι άκυρες, διότι ο τελευταίος σε όλο το διάστημα της εργασίας του δεν κατείχε το παραπάνω βιβλιário υγείας, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Το πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που, με την εκκαλουμένη απόφαση του κατέληξε στην ίδια κρίση και απέρριψε τον παραπάνω ισχυρισμό περί ακυρότητας των εν λόγω συμβάσεων, που παραδεκτά προέβαλε ο εκκαλών πρωτοδίκως και επαναφέρει και στο Δικαστήριο τούτο, ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και εφάρμοσε το νομό, και ο αντίθετος σχετικός λόγος της εφέσεως είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

Ο εφεσίβλητος, καθ' όλη τη διάρκεια της απασχόλησης του στην επιχείρηση του εκκαλούντος, πραγματοποιούσε τα ακόλουθα δρομολόγια α) την πρώτη και τρίτη εβδομάδα κάθε μήνα αναχωρούσε τη Δευτέρα το βράδυ περί ώρα 22.00 από

το Β. για Α., όπου έφθανε 4.00 το πρωί της επόμενης ημέρας Τρίτης, αναπαυόταν για τρεις ώρες περίπου σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο εντός του φορτηγού αυτοκινήτου, διένειμε στη συνέχεια, από τις 7.00 μέχρι τις 12.30 περίπου, τα εμπορεύματα που είχε μεταφέρει και τα παρέδιδε στους παραλήπτες τους, και ακολούθως παραλάμβανε άλλα εμπορεύματα από διάφορες επιχειρήσεις και περί ώρα 15.00 αναχωρούσε από την Α. για το Β., όπου έφτανε περί ώρα 20.00 της ίδιας ημέρας Τρίτης. Την Τετάρτη αναχωρούσε περί ώρα 22.00 από Β. για Α., όπου έφθανε στις 4.00 το πρωί της επόμενης ημέρας Πέμπτης, αναπαυόταν για τρεις ώρες περίπου εντός του φορτηγού αυτοκινήτου, απασχολούνταν στη συνέχεια με τον ίδιο τρόπο, όπως και την Τρίτη, και περί ώρα 15.00 αναχωρούσε από Α. για το Β., όπου έφτανε περί ώρα 20.00 της ίδιας ημέρας Πέμπτης. Τις επόμενες ημέρες, Παρασκευή και Σάββατο, είχε ρεπό. β) Τη δεύτερη και τέταρτη εβδομάδα κάθε μήνα αναχωρούσε την Κυριακή το βράδυ περί ώρα 22.00 από το Β. για Α. όπου έφθανε 4.00 το πρωί της Δευτέρας, αναπαυόταν για τρεις ώρες περίπου εντός του φορτηγού, διένειμε από τις 7.00 έως τις 12.30 τα εμπορεύματα που είχε μεταφέρει και παρέδιδε αυτά στους παραλήπτες τους, παραλάμβανε στη συνέχεια άλλα εμπορεύματα και περί ώρα 15.00 αναχωρούσε για το Β., όπου έφτανε περί ώρα 20.00 της ίδιας ημέρας Δευτέρας. Την Τρίτη το βράδυ και περί ώρα 22.00 αναχωρούσε από το Β. για Α., όπου έφθανε 4.00 το πρω της Τετάρτης, αναπαυόταν για τρεις ώρες περίπου εντός του φορτηγού, απασχολούνταν με τον ίδιο τρόπο, όπως και

τη Δευτέρα, και περί 15.00 αναχωρούσε για το Β., όπου έφτανε περί ώρα 20.00 της ίδιας ημέρας Τετάρτης. Την Πέμπτη το βράδυ περί ώρα 22.00 αναχωρούσε από το Β. για Α., όπου έφθανε 4.00 το πρω της Παρασκευής, αναπαυόταν για τρεις ώρες περίπου εντός του φορτηγού, απασχολούνταν με τον ίδιο τρόπο, όπως τη Δευτέρα και την Τετάρτη και αναχωρούσε περί ώρα 15.00 για το Β., όπου έφτανε περί ώρα 20.00 της ίδιας ημέρας. Τις επόμενες ημέρες, Σάββατο και Κυριακή, είχε ρεπό.

Με βάση τα παραπάνω, ο εφεσίβλητος, ο οποίος, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη νομική σκέψη, απασχολείτο με το σύστημα της πενήμερης εβδομαδιαίας εργασίας με διάρκεια 40 ωρών, την πρώτη και τρίτη εβδομάδα κάθε μήνα, που εκτελούσε δύο δρομολόγια, εργαζόταν συνολικά 38 ώρες (19 ώρες κατά μέσο όρο για έκαστο των δύο δρομολογίων), και συγκεκριμένα 2 ώρες τη Δευτέρα, 17 ώρες την Τρίτη (μετά από αφαίρεση των τριών ωρών ανάπαυσης), 2 ώρες την Τετάρτη και 17 ώρες την Πέμπτη (μετά από αφαίρεση των τριών ωρών ανάπαυσης), από τις οποίες 12 ώρες νυχτερινή εργασία και 18 ώρες παράνομη υπερωριακή απασχόληση, εκ των οποίων οι 3 πρώτες ώρες θα υπολογισθούν ως ι-διόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση, κατά το σχετικό αίτημα της αγωγής, ενώ τη δεύτερη και τέταρτη εβδομάδα κάθε μήνα, που εκτελούσε τρία δρομολόγια, εργαζόταν συνολικά 57 ώρες και συγκεκριμένα 2 ώρες την Κυριακή, 17 ώρες τη Δευτέρα (αφαιρουμένων των τριών ωρών ανάπαυσης), 2 ώρες την Τρίτη, 17 ώρες την Τετάρτη (μετά από αφαίρεση των

τριών ωρών ανάπαυσης), 2 ώρες την Πέμπτη και 17 ώρες την Παρασκευή (αφαιρουμένων των τριών ωρών ανάπαυσης), εκ των οποίων 2 ώρες εργασία κατά την Κυριακή, 18 ώρες νυχτερινή εργασία, 3 ώρες ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση (από 41ης έως 43ης ώρας εβδομαδιαίας απασχολήσεως) και 24 ώρες παράνομη υπερωριακή απασχόληση.

Εξάλλου, οι νόμιμες μηνιαίες αποδοχές του εφεσιβλήτου, που ήταν άγαμος, με προϋπηρεσία ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου τουλάχιστον ενός (1) έτους στον ίδιο μάλιστα τον εκκαλούντα, όπως ήδη προεκτέθηκε, ανέρχονταν α) για το έτος 2002, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 14/2002 Διαιτητική Απόφαση «Για τους όρους αμοιβής και εργασίας των οδηγών φορτηγών και λοιπών πάσης φύσεως αυτοκινήτων όλης της Χώρας», που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την Υ.Α. 14174/2002, σε 580,88 ευρώ + 56 ευρώ διορθωτικό ποσό αγάμων + 62 ευρώ για οδηγούς φορτηγών άνω των 13 τόνων, δηλαδή συνολικά σε 698,88 ευρώ, και β) για το έτος 2003, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 15/2003 οικεία Διαιτητική απόφαση, που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την Υ.Α. 15468/2003, σε 608 ευρώ + 59 ευρώ διορθωτικό ποσό αγάμων + 65 ευρώ για οδηγούς φορτηγών άνω των 13 τόνων, δηλαδή συνολικά σε 732,44 ευρώ. Την παραπάνω δε προϋπηρεσία του εφεσιβλήτου ε γνώριζε ο εκκαλών κατά την πρόσληψη του, αφού, όπως ήδη προεκτέθηκε, ο εφεσίβλητος είχε εργασθεί και κατά το παρελθόν ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου στην επιχείρηση του εκκαλούντος για ένα (1) έτος.

Με βάση όσα έγιναν παραπάνω δεκτά

για το ωράριο εργασίας του εφεσιβλήτου αυτός εδικαιούτο να λάβει {...}

Εξάλλου, από τα ίδια πιο πάνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω ότι ο εκκαλών καθ' όλη τη διάρκεια της εργασιακής σχέσεως κατέβαλε στον εφεσίβλητο προς εξόφληση των συμφωνημένων μηνιαίων αποδοχών του ύψους 880 ευρώ και των επιδίκων πιο πάνω απαιτήσεων του το συνολικό ποσό των 7.040,91 ευρώ, και συγκεκριμένα 1) 513,81 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 19-8-2002 έως 31-8-2002, 2) 1.395 ευρώ για το μήνα Σεπτέμβριο 2002, 3) 1.116,29 ευρώ για το μήνα Οκτώβριο 2002, 4) 1.119 ευρώ για το μήνα Νοέμβριο 2002, 5) 1.091,21 ευρώ για το μήνα Δεκέμβριο 2002, 6) 991,60 ευρώ για το μήνα Ιανουάριο 2003, 7) 755 ευρώ για το μήνα Φεβρουάριο 2003, και 8) 59 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1-3-2003 έως 4-3-2003, που λύθηκε η σχέση εργασίας. Συνεπώς, με το καταβληθέν από τον εκκαλούντα πιο πάνω ποσό των 7.040,91 ευρώ εξοφλήθηκαν οι συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές του εφεσιβλήτου, που ανέρχονταν κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα σε 5.720 ευρώ (880 X 6,5 μήνες), και μέρος των επιδίκων πιο πάνω απαιτήσεων του τελευταίου από 1320,91 ευρώ (7.040,91 - 5.720) και απέμεινε οφειλόμενο υπόλοιπο από τις απαιτήσεις αυτές ποσού 6.335,53 ευρώ (7.656,44 - 1320,91), κατά μερική παραδοχή ως βάσιμης και κατ' ουσίαν της ενστάσεως εξοφλήσεως, που παραδεκτά προέβαλε ο εκκαλών πρωτοδίκως και επαναφέρει και στο Δικαστήριο αυτό.

Αντίθετα, ο ισχυρισμός του εκκαλούντος για συμψηφισμό στον καταβαλλόμε-

νο, μεγαλύτερο του νομίμου, μισθό του εφεσιβλήτου, και των επιδίκων πιο πάνω απαιτήσεων του τελευταίου, είναι αόριστος και απορριπτέος, διότι ο εκκαλών δεν επικαλείται την ύπαρξη τέτοιας περί συμφητισμού συμφωνίας μεταξύ αυτού και του εφεσιβλήτου. Επομένως, ο περί συμφητισμού αυτός ισχυρισμός, που παραδεκτά προέβαλε ο εκκαλών πρωτοδίκως και επαναφέρει και στο Δικαστήριο αυτό, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, λόγω της παραπάνω αοριστίας του. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω, εσφαλμένα εν μέρει τις αποδείξεις εκτίμησε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που, με την εκκαλουμένη απόφαση του δέχθηκε ότι ο εφεσίβλητος δικαιούται να λάβει για τις παραπάνω αιτίες το ποσό των 8.428,44 ευρώ, αντί εκείνου των 6.335,53 ευρώ, κατά τους εν μέρει βάσιμους περί τούτου συναφείς τρίτο και τέταρτο λόγους της εφέσεως.

Κατά συνέπεια, η υπό κρίση έφεση, πρέπει να γίνει δεκτή στην ουσία της κατά τους παραπάνω λόγους της, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί, κατ' άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ, η υπόθεση από το Δικαστήριο αυτό, αφού δε δικασθεί κατ' ουσίαν, πρέπει η ένδικη αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, και συγκεκριμένα πρέπει να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα το ανωτέρω ποσό των 6.335,53 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από 3-9-2003, όπως δέχθηκε η εκκαλουμένη απόφαση και δεν πλήττεται ως προς διάταξη της αυτή με ειδικό παράπονο έφεσης. Μετά την κατά τα παραπάνω εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί ως άνευ αντικειμένου ο λό-

γος της εφέσεως, με τον οποίο πλήττεται η εκκαλουμένη απόφαση κατά τη διάταξη της για τη δικαστική δαπάνη, αφού το Εφετείο, που εξαφανίζει την πρωτόδικη απόφαση και αποφασίζει οριστικά επί της υποθέσεως, εξαφανίζει και την περί δικαστικής δαπάνης διάταξη της τελευταίας και προσδιορίζει την καταβλητέα δικαστική δαπάνη και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας (ΑΠ 192/1998 Δνη 39. 825). Επίσης, η αίτηση που υπέβαλε ο εκκαλών με τις προτάσεις του ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού για επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, καθόσον αφορά το χρηματικό ποσό των 4.000 ευρώ, που κατέβαλε στον εφεσίβλητο σε εκτέλεση της εκκαλουμένης αποφάσεως, που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή για το ποσό αυτό, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, εφόσον το ποσό που επιδικάζεται με την παρούσα απόφαση στον ενάγοντα - εφεσίβλητο υπερβαίνει το ποσό που εισέπραξε αυτός σε εκτέλεση της εκκαλουμένης αποφάσεως...

110/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Δήμητρα Ζώη

Δικηγόροι: Δημ. Τζινάλας, Νικολέττα Μπασδέκη, Χρ. Γούλας, Γεωρ. Βέβης

Αντικειμενική ευθύνη προστήσαντος για ζημία προκληθείσα από αδικοπραξία του προστηθέντα. Στοιχεία αγωγής αποζημίωσης από τη σχέση πρόστησης.

Ανάθεση από ιδιοκτήτη αγροκτήματος σε προστηθέντα να εξεύρει κατάλληλο πρόσωπο για εκρίζωση του κτήματός του. Υπόδειξη, εξ αμελείας του προστηθέντος,

αντί του συμφωνηθέντος αγροκτήματος, άλλου παρακείμενου, μισθωμένου από τον ενάγοντα.

Αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη από την εκμετάλλευση του εκριζωθέντος κτήματος. Ένσταση συνυπολογισμού κέρδους από την εξοικονόμηση καλλιεργητικών δαπανών.

Μη συντρέχον πταίσμα ενάγοντος για περιορισμό της ζημίας, καθόσον και αν ακόμη πραγματοποιούνταν επαναφύτευση του κτήματος, η καρποφορία θα καθυστέρησε αρκετά έτη, πέραν του ότι απαιτούσε μεγάλη δαπάνη.

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως πατέρα διαδίκου δε στοιχειοθετεί έννομο συμφέρον.

Επί πλειόνων συνυπόχρεων προς αποζημίωση, αναγωγή του καταβαλόντος κατά το μέτρο της συνευθύνης, ασκούμενη με αυτοτελή ή παρεμπύπτουσα αγωγή. Απαράδεκτη παρεμπύπτουσα (αν)αγωγή στρεφόμενη κατά μη διαδίκου στην κύρια δίκη, χωρίς προηγούμενη προσεπίκλησή του να παρέμβει.

Εξουσία εφετείου να εξετάσει και αυτεπαγγέλτως το παραδεκτό και νόμιμο της αγωγής, λόγω μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, και να την απορρίψει ως απαράδεκτη, έστω και αν ο ενάγων παραπονείται για την ουσιαστική απόρριψη.

Ο ενάγων και ήδη πρώτος των εφεσιβλήτων, Χ. Ο. με την από 8-9-2004 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ισχυρίστηκε ότι από το έτος 1999 είχε μισθώσει από τον πατέρα του ένα αγρόκτημα μετά των ευρισκόμενων εντός αυτού διακοσίων είκοσι (220) δένδρων ροδακινιάς, που βρίσκεται στη θέση «Γ.» της κτηματικής περιφέρειας Β.

Λ.. Ότι στις 27-10-2001 ο πρώτος εναγόμενος, ιδιοκτήτης του ομόρου ακινήτου, έχοντας αποφασίσει την εκρίζωση του δικού του οπωρώνα από ροδακινιές, ανέθεσε στον δεύτερο των εναγομένων, τον οποίο είχε προστήσει στην υπηρεσία του, να προβεί στην εξεύρεση κατάλληλου ανθρώπου για την εκτέλεση της εργασίας αυτής, στον οποίο και θα υποδείκνυε το περιβάλλον που θα εκρίζωνε. Ότι ο τελευταίος σε εκτέλεση της εντολής του πρώτου εναγομένου απευθύνθηκε στον Θ. Μ. (τρίτο μη διάδικο), ο οποίος διατηρεί συννεργείο κοπής δένδρων και καυσοξύλων, στον οποίο όμως από αμέλειά του, υπέδειξε αντί του κτήματος του πρώτου εναγομένου, το μισθωμένο από τον ενάγοντα κτήμα, με αποτέλεσμα ο τελευταίος (Θ. Μ.) να εισέλθει στο κτήμα αυτό και να προβεί στην εκρίζωση 167 δένδρων ροδακινιάς. Ότι εξαιτίας της παράνομης και υπαίτιας αυτής πράξης των εναγομένων ζημιώθηκε κατά το ποσό των 27.125 ευρώ, το οποίο θα εισέπραττε με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων από την εκμετάλλευση του κτήματος για χρονικό διάστημα επτά (7) ετών. Με βάση τα παραπάνω ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολόκληρον να του καταβάλουν το πιο πάνω ποσό των 27.125 ευρώ, ως αποζημίωση, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής.

Ο ως άνω πρώτος των εναγομένων Δ. Μπ., με την υπ' αριθμ. 1347/9-11-2004 παρεμπύπτουσα (αν)αγωγή κατά του δεύτερου εναγομένου της κύριας αγωγής Ν. Π. και του Θ. Μ. (τρίτου μη διαδίκου στην κύρια δίκη), ισχυριζόμενος ότι συνυπαίτιοι στην πρόκληση της αναφερόμενης στην

πιο πάνω κύρια αγωγή ζημίας του ενάγοντος είναι οι δύο εναγόμενοι, άλλως συνυπαίτιοι κατά ποσοστό 95%, ζήτησε να υποχρεωθούν οι τελευταίοι, ο καθένας εις ολόκληρον, να του καταβάλουν ό,τι αυτός υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα της κύριας αγωγής, με το νόμιμο τόκο από την ημέρα καταβολής. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση, αφού συνεκδίκασε τις παραπάνω αγωγές: α) δέχθηκε την κύρια αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη και υποχρέωσε τους εναγόμενους σ' αυτή, τον καθένα εις ολόκληρον, να καταβάλουν στον ενάγοντα ως αποζημίωση το ποσό των 27.125 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής και β) απέρριψε τη δεύτερη παρεμπόππουσα αγωγή ως προς το δεύτερο παρεπιμπτόντως εναγόμενο ως ουσιαστικά αβάσιμη και δέχθηκε εν μέρει αυτή κατά την επικουρική βάση της ως προς τον πρώτο εναγόμενο, υποχρεώνοντας αυτόν να καταβάλει στον παρεπιμπτόντως ενάγοντα το ποσό των 13.562,5 ευρώ και υπό την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος θα πληρώσει το ποσό στον ενάγοντα της κύριας αγωγής, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της καταβολής. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται τώρα με τις κρινόμενες εφέσεις τους, τόσο ο πρώτος εναγόμενος της κύριας αγωγής Β. Μπ., όσο και ο δεύτερος εναγόμενος της κύριας αγωγής και πρώτος εναγόμενος της παρεμπόππουσας αγωγής, Ν. Π., για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν ο μὲν πρώτος να απορριφθεί η κύρια αγωγή και επικουρικά να γίνει δεκτή η παρεμπόππουσα αγωγή στο σύνολό της, ο δε δεύτερος

να απορριφθεί η κύρια αγωγή σε βάρος του, καθώς και η παρεμπόππουσα.

Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 300 και 914 ΑΚ προκύπτει ότι προϋποθέσεις της ευθύνης προς αποζημίωση είναι η υπαιτιότητα του υποχρέου, το παράνομο της πράξης ή παράλειψης αυτού και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημιολογούσας πράξεως ή παραλείψεως και της ζημίας που επήλθε. Αμέλεια κατά το άρθρο 330 ΑΚ υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, αυτή δηλαδή που πρέπει να καταβάλλεται κατά τη συναλλακτική πίστη από το δράστη στον κύκλο της αρμοδιότητάς του, είτε υπάρχει προς τούτο σαφές νομικό καθήκον είτε όχι, αρκεί να συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο αντίθετο από εκείνο που επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Υπάρχει δε η αιτιώδης αυτή συνάφεια, όταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας (άρθρο 336 παρ. 4 ΚΠολΔικ) η φερόμενη ως ζημιολογούσα πράξη ή παράλειψη κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως ήταν επαρκώς ικανή (πρόσφορη) να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα, επέφερε δε πράγματι τούτο στη συγκεκριμένη περίπτωση (ΑΠ 1658/2002 Δνη 44. 1558, ΑΠ 579/1993 Δνη 35. 1099, ΑΠ 1349/1993 Δνη 35. 1272). Ο ενάγων δικαιούχος προς αποκατάσταση της ζημίας του οφείλει να επικαλεστεί με την αγωγή του και να αποδείξει τη ζημία, το νομικό λόγο που γεννά την ευθύνη και την αιτιώδη συνάφεια ζημίας και ζημιολογούσας γεγονότος (ΑΠ 1449/1998 ΕΕΝ 2000. 161). Η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του

ζημιωθέντος και το κέρδος που αυτός απώλεσε λόγω της υπαίτιας πράξης.

Περαιτέρω, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 922 ΑΚ προστήσας είναι εκείνος, ο οποίος με τη βούλησή του δέχεται τις υπηρεσίες του προστηθέντος, που απασχολείται διαρκώς ή παροδικά στη διεκπεραίωση υπόθεσης και γενικά στην εξυπηρέτηση επαγγελματικών, οικονομικών ή κοινωνικών συμφερόντων του προστήσαντος και συνήθως υπόκειται στον έλεγχο ή απλώς στις γενικές οδηγίες και εντολές ή στην επίβλεψη του προστήσαντος (ΑΠ 22/2004 ΝοΒ 2004. 1206). Μια τέτοια εκούσια χρησιμοποίηση άλλων (ενδιάμεσων) προσώπων (φυσικών ή νομικών) μπορεί να έχει δικαιοπρακτικό χαρακτήρα, να γίνεται δηλαδή στο πλαίσιο υφιστάμενης δικαιοπρακτικής σχέσης ανάμεσα στον προστήσαντα και στον προστηθέντα, αλλά και στο πλαίσιο μιας οποιασδήποτε βιοτικής σχέσης, ανεξάρτητα από το εάν ο προστηθείς αμείβεται ή όχι για την υπηρεσία ή την υπόθεση που διεξάγει και η οποία μπορεί να είναι είτε υλικής είτε νομικής φύσης. Ο εν λόγω προστήσας ευθύνεται αντικειμενικά προς αποζημίωση του τρίτου, ο οποίος ζημιώθηκε από αδικοπραξία τελεσθείσα από τον προστηθέντα και ευρισκόμενη σε εσωτερική αιτιώδη σχέση με την εκτέλεση της υπό διεκπεραίωση υποθέσεως του προστήσαντος (βλ. ΑΠ 22/2004, ό.π., ΑΠ 959/1999 Δνη 2000. 47, ΑΠ 960/1997 ΕΕΝ 1999. 66, ΕφΛαρ 431/2000 ΝοΒ 49. 2001, ΕφΚερ 213/2000 ΔΕΕ 2001. 1107, ΕΑ 2188/1993 ΕΣυγκΔ 1993. 565, Γαζή, Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, σελ. 139 επ. και σε ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλο υπό άρθρο 922 αριθ. 14 επ.).

Στην προκειμένη περίπτωση, η αγωγή, με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε, είναι επαρκώς ορισμένη, σύμφωνα και με τη νομική σκέψη που προηγήθηκε, περιέχουσα όλα τα αναγκαία σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 216 παρ. 1, 2, 118 ΚΠολΔ για τη θεμελίωσή της στοιχεία, καθόσον εκτίθενται σ' αυτήν: α) η σχέση της προστήσεως μεταξύ των εναγομένων, β) ότι ο προστηθείς ενεργούσε σύμφωνα με οδηγίες του προστηθέντος, ότι η υπαίτια ενέργειά του έγινε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του και ότι τελούσε σε αιτιώδη σύνδεσμο μ' αυτήν, γ) ότι ο προστηθείς ενήργησε παράνομα και υπαίτια και τέλος δ) προσδιορίζεται η ζημία που υπέστη ο ενάγων (ΕφΚερ 211 και 213/2000 ΔΕΕ 2001. 1251 και 1107). Η παράλειψη αναφοράς στην αγωγή του χρονικού διαστήματος της μίσθωσης του ακινήτου από τον ενάγοντα, δεν οδηγεί σε αοριστία αυτής, αφού το στοιχείο αυτό μπορεί να προκύψει με πληρότητα από τις αποδείξεις. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που έκρινε ορισμένη την αγωγή, δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, τα δε αντιθέτως υποστηριζόμενα από τους εκκαλούντες - πρώτο και δεύτερο εναγόμενο με τους σχετικούς λόγους της έφεσής τους είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων, Χ. Ο. το έτος 1999 μίσθωσε από τον πατέρα του Α. Ο., δύναμει του υπ' αριθμ. .../23-9-1999 μισθωτηρίου συμφωνητικού της συμβολαιογράφου Α. Γ., ένα περιβόλι με ροδακινιές, εκτάσεως 3.928 τ.μ., το οποίο βρίσκεται στη θέση «Γ.» της κτηματικής περιφέ-

ρειας Β., για χρονικό διάστημα δέκα πέντε ετών, ήτοι μέχρι τις 3-9-2014, με μίσθωμα 35.000 ευρώ ετησίως. Στις αρχές Οκτωβρίου 2001 ο πρώτος εναγόμενος, Β. Μπ., ιδιοκτήτης ομόρου αγροκτήματος με ροδακινίες, αποφάσισε να εκκρίζωσει τα δένδρα που υπήρχαν στο ακίνητό του, καθόσον ήταν κατεστραμμένα από τον παγετό και δεν καρποφορούσαν. Προς τούτο ανέθεσε στον συγχωριανό και φίλο του, δεύτερο των εναγομένων, Ν. Π., να προβεί στην εξεύρεση κατάλληλου προσώπου για την εργασία αυτή, στο οποίο και θα υπεδείκνυε το περιβόλι που θα εκκρίζωνε. Ο τελευταίος, προκειμένου να διεκπεραιώσει την υπόθεση που του ανέθεσε ο Μπ., απευθύνθηκε στον Θ. Μ., κάτοικο Α., ο οποίος διατηρεί συνεργείο κοπής ξυλείας και του πρότεινε να αναλάβει την κοπή των δένδρων. Την ίδια μέρα τον μετέφερε με το αυτοκίνητό του στην περιοχή «Γ.», όπου βρίσκεται το ακίνητο προκειμένου να του υποδείξει την ακριβή θέση και τα όριά του. Στη συνέχεια οι δύο άνδρες μετέβησαν στην οικία του Μπ., όπου ο Θ. Μ. ήλθε σε συμφωνία με τον τελευταίο και ανέλαβε την κοπή των δένδρων, κρατώντας ως αμοιβή την ξυλεία τους για καυσόξυλα. Όμως ο παραπάνω, δεύτερος εναγόμενος, όταν μετέβη με τον Θ. Μ. στην περιοχή «Γ.», όπου βρίσκεται το ακίνητο του πρώτου εναγομένου, από αμέλειά του, δεν υπέδειξε στον τελευταίο την ακριβή θέση και τα όρια του ακινήτου αυτού, αλλά του υπέδειξε το μισθωμένο από τον ενάγοντα ακίνητο, πιστεύοντας ότι επρόκειτο για το ακίνητο του πρώτου εναγομένου. Έτσι ο Μ. λίγες μέρες μετά εισήλθε με το συνεργείο του στο περιβόλι του ενάγοντος και προέβη

στην εκκρίωση 127 δένδρων ροδακινιάς. Με βάση τα παραπάνω υπήρχε σχέση εξάρτησης του δεύτερου εναγομένου από τον πρώτο εναγόμενο και ως εκ τούτου σχέση προστήσεως μεταξύ τους, η οποία καθιστούσε, σύμφωνα με τα εκτεθέντα πιο πάνω, τον πρώτο εναγόμενο υπεύθυνο για τις υπαίτιες και παράνομες ζημιολόγες πράξεις του τελευταίου, κατά τη διεκπεραίωση της υποθέσεως που του είχε αναθέσει. Η ζημία δε που προκλήθηκε στον ενάγοντα τελεί οπωσδήποτε σε αιτιώδη σύνδεσμο με την εκτέλεση της υπηρεσίας που είχε ανατεθεί στον προστηθέντα. Ο πρώτος εναγόμενος αρνείται τη σχέση προστήσεως μεταξύ αυτού και του Π. και ισχυρίζεται ότι ο ίδιος ήλθε σε συμφωνία με το Μ. για την κοπή των δένδρων και ότι ο τελευταίος χωρίς να έλθει σε επικοινωνία μαζί του για να του υποδειχθούν τα ακριβή όρια του ακινήτου, εισήλθε παράνομα στο ακίνητο του ενάγοντος και εκκρίωσε τα δένδρα. Όμως ο ισχυρισμός του αυτός δεν αποδεικνύεται από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά μέσα. Ο μάρτυρας του ενάγοντος, πατέρας του, ο οποίος επισκέφθηκε τυχαία το περιβόλι, την ώρα που οι εργάτες είχαν ήδη κόψει τα δένδρα, κατέθεσε ότι ο Μ. του ανέφερε πως ο Π. του υπέδειξε το περιβόλι και ότι ο ίδιος (Π.) του είπε ότι είχε εντολή από τον Μπ. να το υποδείξει. Επίσης, ο μάρτυρας του δεύτερου εναγομένου (Π.) κατέθεσε ότι η σύζυγος του Μπ. πήγε στο σπίτι του Π. και του ζήτησε να βρει κάποιον να κόψει το περιβόλι και ότι ο Π. πήρε τον Μ. και πήγαν στο περιβόλι και μετά άφησε το Μ. στο σπίτι του Μπ.. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Μπ. εκείνες τις μέρες ασχολείτο με τις προετοιμασίες

του γάμου του γιου του και γι' αυτό ανέθεσε στον Π. την υπόθεση αυτή. Εξάλλου ο Π. δεν είχε λόγο να μεταβεί με το Μ. στο περιβόλι του Μπ., αν ο τελευταίος δεν του είχε αναθέσει κάτι τέτοιο. Μάλιστα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι δύο άνδρες μετέβησαν αμέσως μετά στο σπίτι του Μπ., όπου έγινε η τελική συμφωνία για την κοπή των δένδρων και την αμοιβή. Από αυτό συνάγεται ότι ο Μπ. γνώριζε ότι ο Μ. είχε ήδη επισκεφθεί το περιβόλι του και έτσι συμφώνησαν και την αμοιβή που θα έπαιρνε για τη συγκεκριμένη εργασία.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι στο ανωτέρω ακίνητο του ενάγοντος, εκτάσεως 3.928 τ.μ. υπήρχαν εκατόν ογδόντα (180) δένδρα ροδακινιάς, τα οποία παρήγαγαν ροδάκινα ποικιλίας «Ε.» και τα οποία ο ενάγων παρέδιδε κάθε χρόνο μέσω του συνεταιρισμού στο εργοστάσιο κονσερβοποιίας και παρασκευής φυσικού χυμού. Το γεγονός ότι ο αριθμός των δένδρων ανερχόταν σε εκατόν ογδόντα και όχι σε διακόσια είκοσι (220) που εκθέτει ο ενάγων με την αγωγή του, προκύπτει από τις με ημερομηνία 25-6-2001 και 28-6-2002 υπεύθυνες δηλώσεις του ίδιου του ενάγοντος προς τον Αγροτικό Συνεταιρισμό επεξεργασίας και πώλησεως συμπύρηνων ροδάκινων Φ. ΣυνΠΕ - ΓΕ και της αντίστοιχης δηλώσεως του ίδιου προς την Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης Νομ. Λ.. Επομένως, εφόσον κατά τον ενάγοντα τα εναπομείναντα δένδρα ανέρχονται σε 53, ο αριθμός των καταστραφέντων δένδρων ανέρχεται σε 127 (180-53) και όχι σε 167 που αναφέρει ο ενάγων. Από την παράνομη και υπαίτια κοπή των ως άνω δένδρων ο ενάγων υπέστη την ακόλουθη ζημία: Οι

ροδακινιές αυτές ήταν μεγάλα καρποφόρα δένδρα, ηλικίας εννέα (9) ετών, δηλαδή στην ακμή της καρποφορίας τους. Κάθε ροδακινιά απέδιδε ετησίως, κατά μέσο όρο 100 κιλά ροδάκινα. Επομένως, οι 127 ροδακινιές απέδιδαν ετησίως 12.700 κιλά ροδάκινα, από τα οποία 10.000 κιλά επωλούντο για κονσερβοποίηση προς 0,22 ευρώ το κιλό και 2.700 κιλά για την παρασκευή χυμού προς 0,11 ευρώ το κιλό. Δηλαδή, ο ενάγων είχε συνολικά έσοδα 2.497 ευρώ ετησίως. Τούτο ενισχύεται και από την προσκομιζόμενη με ημερομηνία 16-3-2005 κατάσταση εξατομίκευσης ζημιών φυτικού κεφαλαίου του ΕΛΓΑ, σύμφωνα με την οποία η κατά δένδρο αποζημίωση προσδιορίστηκε για το έτος 2003 σε 21,150 ευρώ. Από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί, το ποσό των 300 ευρώ που αντιστοιχεί στα καλλιεργητικά έξοδα (αγορά φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων), κατά τη βάσιμη ένσταση των εναγομένων περί συνυπολογισμού κέρδους από την εξοικονόμηση των καλλιεργητικών δαπανών. Οι υπόλοιπες εργασίες (κλάδεμα, συγκομιδή κ.λ.π.) γίνονταν από τον ενάγοντα και τα μέλη της οικογενείας του και ως εκ τούτου δεν βαρυνόταν με σχετική δαπάνη. Επομένως τα καθαρά έσοδα του ενάγοντος από την παραπάνω αιτία ανέρχονταν στο ποσό των 2.197 ευρώ ετησίως. Κατά συνέπεια ο ενάγων απώλεσε από την ανωτέρω αιτία για το χρονικό διάστημα των επτά (7) ετών, το ποσό των 15.379 ευρώ, το οποίο κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων και με πιθανότητα θα κέρδιζε, αν δεν είχε μεσολαβήσει η πιο πάνω παράνομη και υπαίτια πράξη των εναγομένων.

Ο πρώτος εναγόμενος προέβαλε ενώ-

πιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου τον ισχυρισμό ότι για την άσκηση της ένδικης αγωγής αποζημιώσεως νομιμοποιείται ενεργητικά μόνο ο κύριος και εκμισθωτής του ακινήτου και όχι ο ενάγων ως μισθωτής αυτού. Ο ισχυρισμός αυτός, τον οποίο επαναφέρει στο Δικαστήριο τούτο με λόγο έφεσης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον ο ενάγων είναι ο δικαιούχος της ένδικης αποζημίωσης, αφού αυτός είχε σύμφωνα με ρητό όρο της συμβάσεως μισθώσεως την εκμετάλλευση του οπωρώνα, τον οποίο καλλιεργούσε και εισέπραττε τα εισοδήματα από τη συγκεκριμένη καλλιέργεια, τα οποία και απώλεσε εξ' αιτίας της πιο πάνω παράνομης και υπαίτιας πράξης του δευτέρου εναγομένου.

Επίσης, ο πρώτος εναγόμενος προέβαλε τον ισχυρισμό ότι ο ενάγων παρέλειψε υπαίτια να περιορίσει τη ζημία του, καθόσον δεν προέβη άμεσα στην επαναφύτευση του κτήματος με ροδακινιές, οι οποίες και θα του απόφεραν εισόδημα μετά από τρία έτη (αρθρ. 300 ΑΚ). Ο ισχυρισμός αυτός, τον οποίο επαναφέρει στο Δικαστήριο τούτο με λόγο έφεσης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον και αν ακόμη ο ενάγων πραγματοποιούσε επαναφύτευση του κτήματος με ροδακινιές, η καρποφορία αυτών και η απόδοσή τους, ανάλογη με αυτή των καταστραφέντων δένδρων, θα καθυστερούσε επί χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι με επτά ετών, πέραν του ότι η επαναφύτευση των δένδρων θα απαιτούσε μεγάλη δαπάνη (αγορά δένδρων, εργασία φύτευσης κ.λ.π.).

Επίσης, προέβαλε τον ισχυρισμό ότι για το έτος 2002 ο ενάγων δε δικαιούται αποζημίωση, καθόσον το έτος αυτό δεν υ-

πήρξε παραγωγή, γιατί τα δένδρα δεν καρποφόρησαν λόγω του παγετώνα και ο ενάγων αποζημιώθηκε από τον ΕΛΓΑ για την απώλεια της παραγωγής του στο συγκεκριμένο οπωρώνα. Ο ισχυρισμός του αυτός, τον οποίο επίσης επαναφέρει ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού με λόγο έφεσης, δεν είναι βάσιμος, καθόσον ναι μεν αποδείχθηκε ότι πράγματι το έτος 2002 τα δένδρα της περιοχής δεν καρποφόρησαν λόγω παγετώνα και ότι ο ΕΛΓΑ χορήγησε στους δικαιούχους αποζημίωση 7.000 δρχ. για κάθε δένδρο, πλην όμως ο ενάγων δεν έλαβε αποζημίωση από την αιτία αυτή για τα 127 καταστραφέντα δένδρα, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο πρώτος εναγόμενος, αλλά εισέπραξε αποζημίωση μόνο για τα εναπομείναντα 53 δένδρα. Αντίθετα, ο πρώτος εναγόμενος το ίδιο έτος, εισέπραξε το παραπάνω ποσό των 7.000 δρχ. για κάθε δένδρο του περιβολιού που ήθελε να κόψει και από την προαναφερόμενη αιτία δεν έκοψε. Εξάλλου, η αποζημίωση αυτή χορηγείται από τον ΕΛΓΑ μόνο μετά από επιτόπια έρευνα των αρμοδίων οργάνων του Υπουργείου Γεωργίας, τα οποία επισκέπτονταν τους οπωρώνες, καταμετρούσαν τα δένδρα, εκτιμούσαν τη ζημία και συνέτασσαν τις σχετικές καταστάσεις για το ύψος της αποζημίωσης που δικαιούταν ο κάθε παραγωγός.

Επιπλέον, ο πρώτος εναγόμενος προέβαλε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος του ενάγοντος, ισχυριζόμενος ειδικότερα ότι δεν διέπραξε αδικοπραξία σε βάρος του ενάγοντος, ότι ο ενάγων είναι μισθωτής του ακινήτου και όχι κύριος αυτού, ότι το φυτικό κεφά-

λαιο του ενάγοντος καταστράφηκε από παγετό αμέσως μετά την κοπή των δένδρων, ότι ο ενάγων αποζημιώθηκε από τον ΕΛΓΑ και ότι τα απαιτούμενα καλλιεργητικά έξοδα υπερβαίνουν το καθαρό ποσό που θα εισέπραττε. Η ένσταση αυτή, την οποία επαναφέρει με την έφεσή του ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, είναι απορριπτέα ως αβάσιμη, καθόσον υπό τα εκτιθέμενα πιο πάνω περιστατικά, δε μπορεί να γίνει λόγος για καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος του ενάγοντος, καθόσον στην προκειμένη περίπτωση δεν υπήρξε συμπεριφορά του τελευταίου, η οποία να υπερακοντίζει και μάλιστα κατά τρόπο που να προκαλεί έντονη εντύπωση αδικίας, τα όρια του άρθρου 281 ΑΚ.

Τέλος, η ένσταση περί εξαιρέσεως του μάρτυρα του ενάγοντος Α. Ο., που πρότείνει ο πρώτος εναγόμενος ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ορθά απορρίφθηκε σιωπηρά με την εκκαλουμένη, αφού το γεγονός ότι ο μάρτυρας αυτός είναι πατέρας του ενάγοντος και εκμισθωτής του ακινήτου, δε στοιχειοθετεί και την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος αυτού από την έκβαση της δίκης. Ούτε και το γεγονός ότι ο μάρτυρας αυτός είχε καταθέσει το έτος 2004 ανάλογη αγωγή για την επιδίκαση σ' αυτόν αποζημιώσεως από την ίδια αιτία ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου σε βάρος του εναγομένου, αφού μόνη η κατάθεση της αγωγής, χωρίς την εγγραφή της στο πινάκιο και επίδοση αυτής δεν επιφέρει έννομες συνέπειες.

Κατόπιν αυτών, ο ενάγων για τη ζημία που υπέστη από την πιο πάνω παράνομη και υπαίτια πράξη του προστηθέντος από τον πρώτο εναγόμενο, δικαιούται ως αποζημίωση το ανωτέρω ποσό των 15.379

ευρώ. Επομένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε ότι μεταξύ των εναγομένων υπήρχε σχέση προστήσεως και ότι ο ενάγων υπέστη ζημία από την ως άνω παράνομη και υπαίτια πράξη του προστηθέντος, την οποία είναι υποχρεωμένοι να αποκαταστήσουν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολόκληρον, απορρίπτοντας τις προβληθείσες από τον πρώτο εναγόμενο πιο πάνω ενστάσεις του άρθρου 300 ΑΚ και 281 ΑΚ, ορθά το νόμο εφάρμοσε και εκτίμησε τις αποδείξεις, πλην όμως εκτιμώντας ότι η ζημία ανήλθε στο ποσό των 27.125 ευρώ, χωρίς να λάβει υπόψη του και τη νομίμως προταθείσα ένσταση των εναγομένων περί συνυπολογισμού του κέρδους από την εξοικονόμηση των καλλιεργητικών δαπανών και επιδικάζοντας μεγαλύτερη αποζημίωση, δεν εκτίμησε ως προς το ζήτημα αυτό ορθά τις αποδείξεις και γι' αυτό ο σχετικός λόγος και των δύο εφέσεων πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος από ουσιαστική άποψη και να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς το κεφάλαιό της αυτό. Τέλος, αφού το δικαστήριο κρατήσει την υπόθεση και δικάσει την ουσία της, πρέπει να δεχθεί την αγωγή εν μέρει ως ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολόκληρον να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 15.379 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Επίσης πρέπει να καταδικαστούν οι εναγόμενοι σε μέρος των δικαστικών εξόδων του ως άνω ενάγοντος και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας λόγω της μερικής νίκης και ήττας τους (άρθρ. 178 παρ. 1, 183 ΚΠολΔ).

Περαιτέρω, αναφορικά με την παρε-

μπίπτουσα υπ' αριθμ. καταθ. 1347/9-11-2004 αγωγή κατά το μέρος που στρέφεται κατά του δευτέρου εναγομένου, προέκυψαν τα ακόλουθα: Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 926 και 927 ΚΠολΔ, εκείνος που αποκατέστησε ζημία, για την οποία ευθύνονται περισσότεροι, έχει δικαίωμα να ζητήσει από τους συνοφειλέτες του αναγωγικά εκείνο το μέρος που βαρύνει αυτούς. Το μέτρο της μεταξύ τους ευθύνης προσδιορίζεται από το δικαστήριο ανάλογα με το βαθμό του πταίσματος που βαρύνει καθένα συνοφειλέτη. Το δικαίωμα της αναγωγής μπορεί να ασκηθεί είτε με αυτοτελή αγωγή, εάν ο ενάγων συνοφειλέτης αποκατέστησε αυτός όλη τη ζημία ή πλήρωσε ποσό μεγαλύτερο από τη μερίδα του, είτε με παρεμπίπτουσα αγωγή στη δίκη αποζημιώσεως (όταν ακόμη δεν έχει καταβάλει κανένα ποσό), στρεφόμενος κατά του συνεναγόμενου οφειλέτη του, διαφορετικά δε προσεπικαλώντας τον και ενώνοντας συγχρόνως στην προσεπικλήση και την παρεμπίπτουσα (αν)αγωγή. Από τις παραπάνω διατάξεις, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 283 παρ. 1 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η παρεμπίπτουσα (αν)αγωγή ασκείται μόνο μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο ίδιο δικαστήριο, στο οποίο εκκρεμεί η κύρια υπόθεση. Αν λοιπόν ο παρεμπιπτόντως εναγόμενος δεν είναι διάδικος της κύριας δίκης (λ.χ. ομόδικος του παρεμπιπτόντως ενάγοντος), αλλά τρίτος, τότε η μόνη δικονομική δυνατότητα για να ασκήσει ο τελευταίος εναντίον του μια τέτοια αγωγή είναι να τον προσεπικαλέσει προς συμμετοχή στη δίκη για απόκρουση της (κύριας) αγωγής, ενώνοντας στο ίδιο δικόγραφο και την παρεμπίπτουσα αγωγή α-

ποζημιώσεως (βλ. σχετ. Κρητικού, αποζημίωση από αυτ/κά ατυχήματα, παρ. 1036, πρβλ Εφθεσ 469/1986 ΕπΣυγκΔ 1984. 164).

Στην προκειμένη περίπτωση ο πρώτος των εναγομένων στην κύρια αγωγή, Δ. Μπ., με την υπ' αριθμ. 1347/9-11-2004 παρεμπίπτουσα αγωγή εξ αναγωγής κατά του πρώτου εναγομένου της κύριας αγωγής Ν. Π. (συνεναγόμενος) και του Θ. Μ. (τρίτου μη διαδίκου στην κύρια δίκη), ισχυριζόμενος ότι συνυπαίτιοι στην πρόκληση της αναφερόμενης στην πιο πάνω κύρια αγωγή ζημίας του ενάγοντος είναι οι δύο εναγόμενοι, άλλως συνυπαίτιοι κατά ποσοστό 95%, ζήτησε να υποχρεωθούν οι τελευταίοι, ο καθένας εις ολόκληρον, να του καταβάλουν ό,τι αυτός τυχόν υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα της κύριας αγωγής, με το νόμιμο τόκο από την ημέρα καταβολής. Όμως η παρεμπίπτουσα αυτή (αν)αγωγή, είναι απαράδεκτη κατά το μέρος που στρέφεται κατά του δευτέρου εναγομένου, Θ. Μ., σύμφωνα άλλωστε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, γιατί ασκήθηκε κατά προσώπου που δεν είναι διάδικος στην κύρια δίκη χωρίς προηγουμένως να προσεπικληθεί κατά το άρθρο 89 ΚΠολΔ να παρέμβει προς υποστήριξή του, ώστε να διευρυνθούν τα υποκειμενικά όρια αυτής και να καταστεί διάδικος. Το πρωτοβάθμιο, όμως, δικαστήριο δεν απέρριψε την παρεμπίπτουσα αγωγή ως απαράδεκτη, όπως όφειλε, αλλά την έκρινε νόμιμη και στο τέλος την απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Επομένως, αφού το δικαστήριο έχει την εξουσία να εξετάσει και αυτεπαγγέλτως (χωρίς την προβολή ειδικού παραπόνου) το παραδεκτό και νόμιμο της αγωγής λόγω του

μεταβιβαστικού αποτελέσματος της εφέσεως (άρθρο 522 ΚΠολΔ), μπορεί να την απορρίψει ως απαράδεκτη, έστω και αν ο ενάγων παραπονείται με την έφεσή του για την ουσιαστική απόρριψή της (ΑΠ 96/1987 Δνη 29 (1988) σελ. 1391, ΑΠ 2089/1984 Δνη 26 (1985) σελ. 52). Επίσης πρέπει να επιβληθούν σε βάρος του ενάγοντος, λόγω της ήττας του, τα δικαστικά έξοδα του δευτέρου εναγομένου και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας (αρθρ. 176 , 183 ΚΠολΔ).

Όσον αφορά όμως την ίδια παρεμπύπτουσα αγωγή κατά το μέρος που στρέφεται κατά του πρώτου εναγομένου, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων και ο πρώτος εναγόμενος σ' αυτή είναι συνυπαίτιοι κατά ποσοστό 50% ο καθένας για την προκληθείσα στον ενάγοντα της κύριας αγωγής ζημία, καθόσον δεν επέδειξαν την επιμέλεια που όφειλαν ως συνετοί άνθρωποι και συγκεκριμένα, ο μεν πρώτος απασχολούμενος με τις προετοιμασίες του γάμου του γιου του, παρέλειψε να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διενέργεια των εργασιών στο κτήμα του, ενώ δε φρόντισε να επιλέξει το κατάλληλο πρόσωπο για τη διεκπεραίωση της υποθέσεώς του, ο δε δεύτερος ανέλαβε να υποδείξει στο Θ. Μ. το κτήμα του πρώτου (Β. Μ.) χωρίς να γνωρίζει τα ακριβή όρια αυτού. Κατόπιν αυτών, ο εναγόμενος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 7.689,5 ευρώ, που αντιστοιχεί στο ποσοστό συνυπαιτιότητας (50%) που βαρύνει αυτόν και υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ενάγων θα πληρώσει το ποσό αυτό στον ενάγοντα της κύριας αγωγής.

Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκρινε ότι οι διάδικοι είναι συνυπαί-

τιοι κατά ποσοστό 50% ο καθένας στην επέλευση της ένδικης ζημίας, ορθά μεν εκτίμησε τις αποδείξεις, πλην όμως εκτιμώντας ότι η ζημία ανήλθε σε μεγαλύτερα ύψη (27.125 ευρώ), υποχρεώνοντας τον εναγόμενο να πληρώσει μεγαλύτερη αποζημίωση στον ενάγοντα, που αντιστοιχεί στο ποσοστό συνυπαιτιότητάς του, δηλαδή 13.562,5 ευρώ, δεν εκτίμησε ως προς το ζήτημα αυτό ορθά τις αποδείξεις και γι' αυτό ο σχετικός λόγος της έφεσης πρέπει να γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος. Πρέπει συνεπώς να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς το κεφάλαιό της αυτό και αφού το Δικαστήριο κρατήσει την υπόθεση και δικάσει την ουσία της, πρέπει να δεχθεί την αγωγή εν μέρει ως ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 7.689,5 ευρώ, που αντιστοιχεί στο ποσοστό συνυπαιτιότητας (50%) που βαρύνει αυτόν και υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ενάγων θα πληρώσει το ποσό αυτό στον ενάγοντα της κύριας αγωγής...

162/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης
Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα - Ξένου ή
Κοκολέτση
Δικηγόροι: Χρ. Βούλγαρης

Συμβάσεις ορισμένου και αορίστου χρόνου.

Η σύμβαση εργασίας εν αμφοβιλία θεωρείται αορίστου χρόνου.

Αυτοδίκαιη παύση της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου, χωρίς ανάγκη καταγγελίας και καταβολής αποζημίωσης.

Επί συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών με απορρόφηση ή σύσταση νέας εταιρείας, από την ολοκλήρωσή της με την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο Μητρώο ΑΕ, επέρχεται υποκατάσταση της νέας ή απορροφώσας εταιρείας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθεισών εταιρειών και συνέχιση από αυτήν των εκκρεμών δικών, χωρίς βίαιη διακοπή της δίκης.

Αυτεπάγγελτη καταδίκη οφειλέτη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση, αν δεν επιχειρήσει πράξη δυνάμενη να γίνει μόνο από τον ίδιο.

Επί οφειλέτη νομικού προσώπου η προσωπική κράτηση απαγγέλλεται κατά του εκπροσώπου. Η χρηματική ποινή απαγγέλλεται κατά του νομικού προσώπου, βαρύνουσα την περιουσία του.

Άκυρη καταγγελία σύμβασης αορίστου χρόνου χωρίς τήρηση των νόμιμων όρων.

{...} Η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα με την από 16.7.2002 αγωγή της, εκθέτει ότι προσλήφθηκε με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου από την πρώτη εναγομένη κοινοπραξία, της οποίας κοινοπρακτούντα μέλη είναι οι δεύτερη και τέταρτη των εναγομένων (ως προς την δεύτερη η ενάγουσα παραιτήθηκε από το δικόγραφο της αγωγής, με δήλωση της, που καταχωρήθηκε στα ταυτόριθμα με την εκκαλουμένη πρακτικά), για να εργαστεί ως αρχαιολόγος, αντί του νόμιμου κάθε φορά μισθού. Ότι την 10.6.2002 καταγγέλθηκε η σύμβαση εργασίας της άκυρα, κύρια γιατί έγινε χωρίς έγγραφη καταγγελία και την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, επικουρικά γιατί έ-

γινε ομαδική απόλυση (25) εργαζομένων, χωρίς να τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία του ν. 1387/1983. Ότι έκτοτε η εργοδότης της δεν αποδέχεται τις νομίμως προσφερόμενες υπηρεσίες της, με αποτέλεσμα να έχει περιέλθει σε υπερημερία εργοδότη και ότι εξ αιτίας της άκυρης απόλυσης της μειώθηκε η προσωπική της και επαγγελματική της υπόσταση. Με βάση τα περιστατικά αυτά ζήτησε: α) να αναγνωριστεί η ακυρότητα της από 10.6.2002 καταγγελίας της σύμβasεως εργασίας της εκ μέρους της εργοδότης της, β) να υποχρεωθούν οι εναγόμενες, με απειλή κατά αυτών χρηματικής ποινής χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ και προσωπικής κράτησης έξι (6) μηνών των νομίμων εκπροσώπων τους για κάθε παράβαση της εκδοθησομένης αποφάσεως, να αποδέχονται τις νομίμως και προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες της γ) να υποχρεωθούν οι εναγόμενες εις ολόκληρον να της καταβάλουν για μισθούς υπερημερίας της κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2002 μέχρι 31.5.2003, συμπεριλαμβανομένων των δώρων εορτών Χριστουγέννων του έτους 2002 και Πάσχα του έτους 2003, το συνολικό ποσό των 18.223,10 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα κατά τον οποίον έπρεπε να καταβληθεί κάθε μηνιαίος μισθός, από 1.1.2003 το Δώρο Χριστουγέννων και από 1.5.2003 το Δώρο Πάσχα, δ) να υποχρεωθούν οι εναγόμενες εις ολόκληρον να της καταβάλουν το ποσόν των 1.500 ευρώ ως χρηματική της ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, με το νόμιμο τόκο από τότε που έγινε η επίδοση της αγωγής, ε) να κηρυχτεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή και στ)

να επιβληθούν τα δικαστικά της έξοδα εις βάρος των εναγομένων. Άλλως, και για την περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι η από 10.6.2002 καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της είναι έγκυρη για οποιονδήποτε λόγο, ζητούσε να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να της καταβάλουν εις ολόκληρον η καθεμία τη νόμιμη αποζημίωση της, η οποία ανερχόταν στο ποσό των 4.504,18 €, με το νόμιμο τόκο από την επόμενη της απολύσεως της, διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής. Επί της αγωγής αυτής, αφού κρίθηκε ως αόριστο το παρεπόμενο αίτημα της απαγγελίας προσωπικής κράτησης και απειλής χρηματικής ποινής κατά των νομίμων εκπροσώπων των εναγομένων, εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία, αφού καταργήθηκε η δίκη ως προς την τρίτη εναγομένη, απορρίφθηκε η αγωγή ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται η ενάγουσα με την κρινόμενη έφεση, για λόγους αναγόμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ζητεί την εξαφάνιση αυτής (εκκαλουμένης) με σκοπό να γίνει δεκτή η αγωγή της.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 669 και 672 ΑΚ προκύπτει ότι σύμβαση ορισμένου χρόνου είναι εκείνη στην οποία ρητά ή σιωπηρά έχει συμφωνηθεί η λήξη της σε ορισμένο χρόνο, ή η λήξη της προκύπτει από το είδος και το σκοπό της εργασιακής συμβάσεως, ή αυτή η λήξη επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή άλλη διάταξη ισχύος. Η σύμβαση αυτή παύει αυτοδικαίως, σύμφωνα με το άρθρο 669 παρ. 1 του ίδιου κώδικα, όταν λήξει ο χρόνος για τον οποίο

συνομολογήθηκε, χωρίς να χρειάζεται καταγγελία και καταβολή αποζημιώσεως (ΑΠ 1318/1998 ΕλλΔνη 40. 109, ΕφΑθ 6166/1991 ΝοΒ 39. 1222, βλ. και Ντάσιο, Εργατικό Δικονομικό δίκαιο, έκδοση 1995, τόμος Α 1, παρ. 418, σελ. 505 και τις εκεί παραπομπές). Η βεβαιότητα επομένως της λήξης και ο αυτόματος χαρακτήρας αυτής αποτελούν τα δύο κύρια χαρακτηριστικά στοιχεία της συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση εργασίας εν αμφιβολία θεωρείται, κατά την κρατούσα άποψη, ότι συνομολογήθηκε για αόριστο χρόνο, γιατί είναι η συνηθέστερη στις συναλλαγές μορφή συμβατικής εργασιακής σχέσης (ΕφΑθ 6166/1991 ο.π. και εκεί παραπομπές, Ντάσιος, ό.π., σελ. 506, κατά τον οποίο η λύση αυτή, που θεωρείται πλέον ευνοϊκή για τον εργαζόμενο, προσήκει και διότι είναι υπέρ αυτού, που είναι το ασθενέστερο μέρος στην εργασιακή σχέση). Κατά κανόνα λοιπόν οι συμβάσεις εργασίας είναι αορίστου χρόνου και εξαίρεση αποτελούν οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου (ΕφΑθ 3181/2001, Νόμος, Ντάσιος, ό.π., παρ. 397, σελ. 487 και εκεί παραπομπές στην υποσημ. 113). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 68, 69, 75 § 1 περ. α και 80 § 1 ν. 2190/1920, που προστέθηκαν με το π.δ. 498/31.12.87 για την προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της από 9.10.1978 τρίτης κοινοτικής οδηγίας 78/855/ΕΟΚ για το εταιρικό δίκαιο, συνάγεται ότι στην περίπτωση της συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών, που πραγματοποιείται είτε με την απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρείας, από την ολοκλήρωση της συγχώνευσης, η οποία και ως προς τις δύο μορφές της επισυμβαίνει

με την καταχώρηση της κατ' άρθρ. 74 § 1 του ως άνω νόμου, εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (Μ. Α. Ε.), επέρχεται υποκατάσταση της νέας ή της απορροφώσας εταιρείας σ' όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταιρειών, που για τη συγχώνευση τους συνιστούν τη νέα ή των απορροφουμένων εταιρειών, και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με κληρονομική διαδοχή (ΑΠ 1018/2001 Δνη 43. 417). Έτσι, η απορροφούμενη ή οι απορροφούμενες εταιρείες παύουν να υπάρχουν και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρεία ή κατ' αυτής, χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της, χωρίς δηλαδή να επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης και χωρίς να απαιτείται δήλωση για την επανάληψη τους (ΑΠ 1773/01 Δνη 43. 1353). Τέλος, από τα άρθρα 62, 64 παρ. 2α, 118, 216 και 946 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δικαστήριο καταδικάζει αυτεπαγγέλτως τον οφειλέτη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση, αν δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η εκτέλεση της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του. Αν ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο, η προσωπική κράτηση απαγγέλλεται κατά του εκπροσώπου του, άλλως είναι απαράδεκτη ως αόριστη. Η χρηματική ποινή, όμως, βαρύνει την παρουσία του νομικού προσώπου και επομένως νομίμως απαγγέλλεται κατ' αυτού ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως κατά το άρθρο 946 παρ. 1 ΚΠολΔ (ΑΠ 1618/1998 Δνη 2001. 115).

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά

περιστατικά που έχουν ουσιώδη επιρροή για την έκβαση της δίκης: Η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Β. ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ Α.Ε.», καθώς και οι δεύτερη και τέταρτη των εναγομένων, της οποίας αρχικά οιονεί καθολική διάδοχος ήταν η ανώνυμη εταιρία «Ε. Α.Τ.Ε.» και στη συνέχεια τόσοσον αυτής, όσο και της δεύτερης εναγομένης οιονεί καθολική διάδοχος ήταν η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Α. Α. Ε. Γ. Κ. Ν. Τ. Γ. και Δ. Επιχειρήσεων» (βλ. με αριθμ. φύλ. 10161/4.10.2002 και 12564/9.12.2005 ΦΕΚ - τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Περιορισμένης Ευθύνης), ήταν ανώνυμες τεχνικές εταιρίες, που δραστηριοποιούνταν στην εκτέλεση δημοσίων έργων και δυνάμει ιδιωτικού συμφωνητικού συνέστησαν την πρώτη εναγόμενη με τη μορφή της κοινοπραξίας, η οποία, επειδή δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 42 του ΕμπΝ, λειτούργει ως εν τοις πράγμασι ομόρρυθμη εμπορική εταιρία. Η πρώτη εναγομένη, δυνάμει συμβάσεως την οποία κατήρτισε με το Ελληνικό Δημόσιο, ανέλαβε την κατασκευή μέρους του τεχνικού έργου «Αυτοκινητόδρομος ΠΑΘΕ, κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου με τα συνοδό του έργα στο τμήμα Α. Θ.- Α. (από χ.θ. 261+ 350 έως χ.θ. 287+ 507). Εκτός από την εκτέλεση του έργου αυτού συμφωνήθηκε προσθέτως με τον 13° όρο της άνω σύμβασης ότι η πρώτη εναγομένη κοινοπραξία θα εκτελέσει και ανασκαφικές εργασίες με δικά της μέσα, με ιδιαίτερη αμοιβή και κάτω από την επιστημονική επιτήρηση της ΙΓ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, αν βρεθούν στο τμήμα του έργου αρχαιολογικά ευρήματα. Λόγω της ύπαρξης πολλών αρχαιοτήτων η πρώτη ε-

ναγομένη άρχισε και ανασκαφικές εργασίες από τον Φεβρουάριο του 1998 και για τις ανάγκες του έργου αυτού, μετά από έγγραφη υπόδειξη, βάσει του άρθρου 42 παρ. 2 του Π.Δ/τος 609/1985, της ως άνω Υπηρεσίας, προσέλαβε το απαραίτητο προσωπικό (αρχαιολόγους, εργάτες κ.λ.π.). Με βάση σχετική υπόδειξη της ΙΓ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων η εναγομένη κοινοπραξία, δια του νομίμου εκπροσώπου της προσέλαβε, εκτός των άλλων, την 2.6.1998 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και την ενάγουσα, που είναι αρχαιολόγος, για να εργαστεί με την ειδικότητα αυτή «όπου εκτελεί έργα η εργοδότης επιχείρηση» (βλ. επικαλούμενη και προσκομιζόμενη από την ενάγουσα σύμβαση εργασίας), αντί του νόμιμου κάθε φορά μισθού. Η ενάγουσα εργάστηκε μέχρι την 10.6.2002, οπότε η εναγομένη κοινοπραξία την απέλυσε χωρίς έγγραφη καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της και την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, με την αιτιολογία ότι η σύμβαση εργασίας της ήταν ορισμένου χρόνου, η οποία έληξε, αφού τελείωσαν οι ανασκαφικές εργασίες. Ο ισχυρισμός της όμως αυτός, ο οποίος προβλήθηκε από τις εναγόμενες και ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, δεν είναι βάσιμος στην ουσία του. Και τούτο διότι η σύμβαση εργασίας της ενάγουσας ήταν αορίστου χρόνου όπως επιβεβαιώνεται και από την προσκομιζόμενη ως άνω σύμβαση εργασίας, όπου πανηγυρικά αναγράφεται ότι ο τύπος της σύμβασης είναι «αορίστου χρόνου» και ο αντίθετος ισχυρισμός των εναγομένων ότι οφείλεται σε «λάθος έντυπο» του λογιστή της κοινοπραξίας είναι εντελώς

αβάσιμος στην ουσία του και ελάχιστα πειστικός, αφού το ίδιο ακριβώς συνέβαινε και με άλλους εργαζόμενους στην κοινοπραξία (βλ. επικαλούμενες και προσκομιζόμενες συμβάσεις εργασίας από 2.6.1998 της Γ. Γ., αρχαιολόγου, από 21.8.1998 του Η. Τ., από 21.8.1998 του Α. Κ., από 21.8.1998 του Ε. Κ. και από 18.3.1998 του Ν. Π., εργατών αρχαιολογικών χώρων).

Εξάλλου, όπως προεκτέθηκε, στην σύμβαση εργασίας της ενάγουσας αναφέρεται ως τόπος εργασίας της όχι η ανασκαφή συγκεκριμένου έργου αλλά «όπου εκτελεί έργα η εργοδότης επιχείρηση», γεγονός που υποδηλώνει αφενός ότι η διάρκεια της δεν συνδέθηκε με ορισμένο έργο και την εκτέλεση αυτού και αφετέρου ότι βούληση των συμβαλλομένων ήταν η διαρκής απασχόληση της ενάγουσας, που είναι η συνηθέστερη στις συναλλαγές μορφή εργασίας, σύμφωνα και με όσα προεκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Η μάρτυρας απόδειξης Γ. Γ., αρχαιολόγος και αυτή, παρούσα κατά την κατάρτιση της σύμβασης μεταξύ των διαδίκων, αφού την ίδια στιγμή καταρτίστηκε και η σύμβαση εργασίας της ίδιας με την εναγομένη κοινοπραξία, ρητά και κατηγορηματικά καταθέτει ότι η ενάγουσα δεν προσλήφθηκε για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου σε συγκεκριμένη θέση, ούτε συνδέθηκε ο χρόνος εργασίας της με το χρόνο περατώσεως κάποιου έργου, αλλά συμφωνήθηκε αορίστου χρόνου, μάλιστα δε μετά από διαπραγμάτευση αυτής και του νομίμου εκπροσώπου της εναγομένης, επειδή υπήρχε διαφωνία ως προς τους όρους της σύμβασης. Επίσης, η ως άνω μάρτυρας καταθέτει ότι απόδειξη για

το γεγονός ότι η εναγομένη κοινοπραξία κατάρτιζε με τους αρχαιολόγους συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου αποτελεί και το ότι οι συνάδελφοί της Ε. Π., Α. Γ., Δ. Κ., Ν. Κ. και Ε. Μ. απελύθηκαν, αφού προηγουμένως καταγγέλθηκε η σύμβαση εργασίας τους εγγράφως και με την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Αντίθετη κρίση δεν μπορεί να προκύψει από την κατάθεση του μάρτυρα ανταποδείξης, ο οποίος δεν καταθέτει συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά από τα οποία να προκύπτει ότι η σύμβαση εργασίας της ενάγουσας ήταν ορισμένου χρόνου, αλλά μόνο ότι άκουσε ότι «ό,τι έγινε, έγινε από λάθος του λογιστή, ο οποίος πήρε μία «φόρμα» του ΟΑΕΔ και συνέταξε το χαρτί για την κ. Φ.», ισχυρισμός όμως των εναγομένων, ο οποίος κατά τα προαναφερθέντα δεν έγινε δεκτός. Και ο ισχυρισμός τέλος των εναγομένων ότι η απόλυση της ενάγουσας έγινε κατ' επιταγή της αρμόδιας Εφορείας, που είχε την επίβλεψη του έργου πρέπει ν' απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, αφού η τελευταία δεν ήταν η εργοδότη της ενάγουσας, αλλά ασκούσε την επιμέλεια και την επίβλεψη των αρχαιολογικών ερευνών, βάσει του άνω Π.Δ/τος 609/1985.

Ενόψει των άνω εκτεθέντων η σύμβαση εργασίας της ενάγουσας ήταν αυτή της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου και όχι αυτής της σύμβασης ορισμένου χρόνου, όπως άλλωστε δέχθηκε για άλλους εργαζόμενους στην εναγομένη κοινοπραξία και δη για εργάτες των αρχαιολογικών χώρων η υπ' αριθμ. 1215/2005 απόφαση του Αρείου Πάγου, καθώς και η υπ' αριθμ. 937/2005 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού (βλ. αυτές επικαλούμενες

και προσκομιζόμενες από την ενάγουσα), οι οποίες και δεν παράγουν δεδικασμένο για την παρούσα υπόθεση. Συνεπώς, εφόσον η καταγγελία της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας έγινε χωρίς έγγραφο και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, είναι άκυρη σύμφωνα με τα άρθρα 174, 180 ΑΚ και άρθρο 5 του Ν. 3198/1955 και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, παρελκομένης της έρευνας της επικουρικής βάσης της αγωγής, γιατί δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις του Ν. 1387/1983. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι οι εναγόμενες κατέστησαν υπερήμερες από την επόμενη της απόλυσης της ενάγουσας, ήτοι την 11.6.2002 και εφεξής και υποχρεούνται κατά το άρθρο 656 ΑΚ να καταβάλουν στην ενάγουσα τις αποδοχές της, κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2002 μέχρι 31.5.2003. Ο νόμιμος μισθός της ενάγουσας το επίδικο χρονικό διάστημα ανερχόταν στο ποσό των 1.286,91 Ε. Έτσι αυτή δικαιούται: α) για μηνιαίες αποδοχές το χρονικό διάστημα από 11.6.2002 μέχρι 30.6.2002 το ποσό των 815,04 Ε ($1.286,91 : 30 = 42,897 \times 19$) και για καθένα από τους υπόλοιπους μήνες μέχρι 31.5.2003, το ποσό των 1.286,91 Ε για καθένα από τους μήνες αυτούς, ήτοι συνολικά το ποσό των 14.971,05 Ε ($815,04 + (11 \text{ μήνες} \times 1.286,91 \text{ Ε})$), με το νόμιμο τόκο από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα κατά τον οποίον έπρεπε να καταβληθεί κάθε μηνιαίος μισθός, β) για δώρο Χριστουγέννων 2002 το ποσό των 1.286,91 Ε, με το νόμιμο τόκο από 1.1.2003 και το δώρο Πάσχα 2003 το ποσό των 643,45 Ε ($1.286,91 : 2$), με το νόμιμο τόκο από 1.5.2003 και συνολικά το ποσό των 16.901,41 Ε ($815,04 + (11 \text{ μήνες} \times$

1.286,91 E) + 1.286,91 E + 643,45 E).

Περαιτέρω, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα προκύψαντα από τις ως άνω αποδείξεις πραγματικά περιστατικά, το παράνομο της καταγγελίας και την εξ αυτού προσβολή της προσωπικότητας της ενάγουσας - εργαζομένης, καθώς και την οικονομική κατάσταση των διαδίκων μερών κρίνει ότι η τελευταία υπέστη ηθική βλάβη για την ικανοποίηση της οποίας πρέπει να της επιδικαστεί το ποσό των τριακοσίων (300) E. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και κακώς εκτίμησε τις αποδείξεις, όπως βάσιμα παραπονείται η ενάγουσα με τους λόγους της έφεσης της.

Επομένως, πρέπει η έφεση να γίνει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν και να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς όλες τις τις διατάξεις, στη συνέχεια δε, αφού κρατηθεί η υπόθεση στο παρόν Δικαστήριο και δικαστεί κατ' ουσίαν, πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και στην ουσία της και να αναγνωριστεί ότι η από 10.6.2002 καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου της ενάγουσας είναι άκυρη, υποχρεωθούν οι εναγόμενες, την δίκη των οποίων συνεχίζει ως προς την δεύτερη και τέταρτη των εναγομένων η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Α. Α. Ε. Γ. Κ. Ν. Τ. Γ. και Δ. Επιχειρήσεων» ως οιονεί καθολική διάδοχος αυτών, να αποδέχονται τις υπηρεσίες της ενάγουσας, όπως αυτές προσφέρονταν πριν την απόλυση της, να απειληθεί κατά των ως άνω εναγομένων εταιριών χρηματική ποινή εκατόν πενήντα (150) E για κάθε παράβαση της παραπά-

νω διατάξεως της παρούσας, να υποχρεωθούν οι ως άνω εναγόμενες εις ολόκληρον να καταβάλουν στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 17.201,41 E (16.901,41 E + 300 E), με το νόμιμο τόκο, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο διατακτικό...

166/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Δημ. Μπαρπάκης, Λεωνίδας Στύλας

Η αρνητική αγωγή ασκείται επί μερικής και όχι ολικής προσβολής της κυριότητας. Έννοια διατάραξης της κυριότητας. Κτήση νομής με παράδοση στον αποκτώντα με τη βούληση του έως τώρα νομέα ή με μόνη τη συμφωνία για μεταβίβασή της, εφόσον ο αποκτών είναι σε θέση να ασκεί εξουσία στο πράγμα, ή με κληρονομική διαδοχή.

Έγγραφα συνταχθέντα νομίμως από καθ ύλην και κατά τόπον αρμόδιο πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται ότι έγιναν από τον συντάσσοντα ή ενώπιον του. Ο πρόεδρος κοινότητας έχει αρμοδιότητα έκδοσης πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών και όχι πιστοποιητικών κατοχής ακινήτου.

Έγγραφο περιέχον βεβαίωση τρίτου, που εκδόθηκε πριν ή κατά τη διάρκεια της δίκης, με αποκλειστικό σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή, δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως δικαστικό τεκμήριο.

Με την από 14-7-2003 αγωγή που ά-

σκησε ο εκκαλών - ενάγων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου ιστορούσε ότι τυγχάνει νομέας και κύριος κατά ποσοστό 3/4 εξ αδιαιρέτου του περιγραφομένου σ' αυτή ακινήτου εμβαδού 4.644,64 τ.μ. κειμένου στο χωρίο Λ. ήδη δήμου Α. του νομού Μ., περιελθούσης της κυριότητας του σ' αυτόν με την μεταγραφή της υπ' αριθ. .../1980 αποδοχής κληρονομίας, που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Μ. Ν. Ρ. και ότι οι εναγόμενοι προσέβαλαν δι' αποβολής το δικαίωμα της νομής του στο περιγραφόμενο στην αγωγή τμήμα του ακινήτου τούτου, στο οποίο - τμήμα - ο ίδιος είχε διαμορφώσει ιδιωτικό δρόμο προς εξυπηρέτηση του άνω μείζονος εκτάσεως ακινήτου του. Ότι αυτός τυγχάνει επίσης νομέας και κύριος του περιγραφομένου στην αγωγή ακινήτου κειμένου στην ίδια περιοχή, εμβαδού 225,66 τ.μ., η κυριότητα του οποίου περιήλθε σ' αυτόν με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, δοθέντος ότι το έτος 1981 ο μέχρι τότε νομέας του Ν. Θ. του μεταβίβασε την νομή του ακινήτου τούτου, από την απόκτηση δε με ειδική διαδοχή της νομής και μέχρι της ασκήσεως της αγωγής έχει στη φυσική του εξουσία το εν λόγω ακίνητο με διάνοια κυρίου και ασκεί τις αναφερόμενες σ' αυτή υλικές εμφανείς πράξεις νομής. Ότι οι εναγόμενοι στις αρχές Σεπτεμβρίου 2002 διατάραξαν το δικαίωμα της νομής και της κυριότητός του στο περιγραφόμενο στην αγωγή τμήμα εμβαδού 18,30 τ.μ., κείμενο στην Νοτιανατολική πλευρά του άνω μείζονος εκτάσεως ακινήτου, με την τοποθέτηση πασσάλων στα όρια αυτού. Με βάση αυτά τα περιστατικά ζήτησε ο ενάγων 1) κύρια να αναγνωρισθεί νομέας του εδαφικού

τμήματος του πρώτου από τα άνω ακίνητα και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του το αποδώσουν, επικουρικά δε να αναγνωρισθεί το δικαίωμα της κυριότητας του επ' αυτού και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του το αποδώσουν, με απόφαση που θα πρέπει να κηρυχτεί προσωρινά εκτελεστή και 2) κύρια να αναγνωρισθεί νομέας του άνω εδαφικού τμήματος εμβαδού 18,30 τ.μ. εκ του δευτέρου των ως άνω ακινήτων και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παύσουν κάθε μελλοντική διατάραξη του δικαιώματος της νομής του, με την απειλή χρηματικής ποινής και την απαγγελία προσωπικής κρατήσεως. Επικουρικά, να αναγνωρισθεί το δικαίωμα της κυριότητας επί του εδαφικού αυτού τμήματος, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παύσουν να διαταράσσουν το δικαίωμα του αυτό δια της απομακρύνσεως των τοποθετηθέντων στα όρια του πασσάλων, να απαγορευθεί κάθε μελλοντική διατάραξη του δικαιώματος της κυριότητας του με την απειλή χρηματικής ποινής και την απαγγελία προσωπικής κρατήσεως, με απόφαση που θα πρέπει να κηρυχτεί προσωρινά εκτελεστή.

Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την υπ' αριθμ. 247/2005 εκκαλουμένη απόφασή του, έκρινε παραδεκτή και νόμιμη την αγωγή τόσο στις κύριες όσο και στις επικουρικές βάσεις της και έκανε αυτή δεκτή κατά ένα μέρος ως ουσιαστικά βάσιμη, και ειδικότερα η σωρρευόμενη στο δικόγραφο αγωγή περί αποβολής από την νομή έγινε δεκτή ως βάσιμη και στην ουσία της, απερρίφθη δε η σωρρευόμενη στο δικόγραφο αγωγή περί διαταράξεως της νομής, αλλά και η επικουρικά σωρρευόμενη αρνητική αγωγή ως κατ' ουσία

αβάσιμες. Κατά της αποφάσεως αυτής και κατά το μέρος που απερρίφθη η περί διαταράξεως της νομής και η επικουρικά σωρρευόμενη αρνητική αγωγή, παραπονεείται με την κρινόμενη έφεση ο ενάγων - εκκαλών, για λόγους αναγόμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητά την εξαφάνιση της κατά το μέρος αυτό προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή του ως κατ' ουσία βάσιμη στο σύνολο της.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1108 ΑΚ, αν η κυριότητα προσβάλλεται με άλλο τρόπο εκτός από αφαίρεση ή κατακράτηση του πράγματος, ο κύριος δικαιούται να απαιτήσει από εκείνον που προσέβαλε την κυριότητα να άρει την προσβολή και να την παραλείπει στο μέλλον. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η αρνητική αγωγή ασκείται στην περίπτωση μερικής και όχι ολικής προσβολής της κυριότητας, δηλαδή όταν ο κύριος διαταράσσεται στη νομή του που ασκεί επί του πράγματος και όχι όταν προσβάλλεται με άλλο τρόπο, όπως με την αφαίρεση ή κατακράτηση του πράγματος, οπότε προστατεύεται με τη διεκδικητική αγωγή κατ' αυτού που κατέχει το πράγμα. Διατάραξη της κυριότητας (ή συγκυριότητας) αποτελεί κάθε έμπρακτη εναντίωση στο θετικό ή αποθετικό περιεχόμενο της κυριότητας, δηλαδή όταν ο εναγόμενος ενεργεί στο πράγμα πράξεις, τις οποίες μόνο ο κύριος δικαιούται να ενεργήσει ή όταν εμποδίζει τον κύριο να ενεργήσει στο δικό του πράγμα, η δε διατάραξη αυτή έχει ως συνέπεια την μη ελεύθερη και ανενόχλητη χρησιμοποίηση, εκμετάλλευση και απόλαυση ορισμένων μόνο εξουσιών εκ της κυριότητας επί του πράγματος (ΑΠ 1062/2006, Νόμος).

Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 984 παρ. 1 και 989 εδ. α ΑΚ, προκύπτει ότι στοιχεία της βάσεως της αγωγής διαταράξεως της νομής είναι ότι ο ενάγων είχε την νομή του επιδίκου, δηλαδή την κατοχή με διάνοια κυρίου, τόσο κατά τον χρόνο της διαταράξεως, όσο και κατά τον χρόνο επιδόσεως της αγωγής και προσβολή αυτής από τον εναγόμενο με παράνομη διατάραξη και χωρίς την θέληση του νομέα. Εξ άλλου, κατά τις διατάξεις των άρθρων 976 και 983 του ίδιου Κώδικα, η νομή αποκτάται είτε με παράδοση αυτής στον αποκτώντα με την βούληση του έως τώρα νομέα ή και με μόνη την μεταξύ τους συμφωνία για μεταβίβαση αυτής, εφόσον ο αποκτών είναι σε θέση να ασκεί την εξουσία πάνω στο πράγμα, είτε με κληρονομική διαδοχή (βλ. ΑΠ 646/2001, Νόμος). Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 438 ΚΠολΔ, έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται στο έγγραφο ότι έγιναν από το πρόσωπο που συνέταξε το έγγραφο ή ότι έγιναν ενώπιον του, αν το πρόσωπο αυτό είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο να κάνει αυτή τη βεβαίωση. Εξ άλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 87 παρ. 1 περ. ι' του π.δ. 323/1989 «κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας», των ισχυουσών διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν», ο πρόεδρος της κοινότητας εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως

των δημοτών. Από τις ανωτέρω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι ο πρόεδρος της κοινότητας δεν έχει αρμοδιότητα να εκδίδει πιστοποιητικά για το αν κάποιο μέλος της Κοινότητας κατέχει από ορισμένο χρόνο ένα ακίνητο και, επομένως, πιστοποιητικό με τέτοιο περιεχόμενο δεν αποτελεί απόδειξη περί τούτου. Εξ άλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 341, 396 έως 398, 406 και 410 του ΚΠολΔ, σαφώς προκύπτει ότι έγγραφο που περιέχει βεβαίωση τρίτου και το οποίο εκδόθηκε πριν από τη δίκη ή κατά τη διάρκεια αυτής, με αποκλειστικό σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή ως αποδεικτικό μέσο, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, αφού διαφορετικά θα επήρχετο καταστρατήγηση των διατάξεων που αφορούν στο αποδεικτικό μέσο των μαρτύρων. Για το σκοπό δε που εκδόθηκε το έγγραφο κρίνει ανελέγκτως και ελευθέρως το δικαστήριο της ουσίας, επί τη βάσει αυτού τούτου του περιεχομένου του εγγράφου, χωρίς να υποχρεούται να διατάξει απόδειξη (βλ. ΑΠ 1408/2001, Νόμος).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ..., αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι διάδικοι τυγχάνουν νομείς ομόρων ακινήτων κειμένων εντός του χωρίου Λ. και ήδη του δήμου Α. του νομού Μ.. Το επίδικο εδαφικό τμήμα εμβαδού 18,30 τ.μ. και σχήματος περίπου τριγώνου εμφανίζεται στο από 7-10-2002 τοπογραφικό διάγραμμα του τοπογράφου μηχανικού Δ. Μ., που προσκομίζει και επικαλείται ο εκκαλών - ενάγων, μεταξύ των στοιχείων Β8 - Β9 - Β10 - Π9 - Π10 - Β8 και σύμφωνα μ' αυτό συνορεύει Νοτιοανατολικά σε πλευρά Π9 - Π10 - Β8 με ιδιοκτησία του ίδιου

του ενάγοντα, Δυτικά σε πλευρά Β8 - Β9 - Β10 με ιδιοκτησία των εναγομένων και Βόρεια σε πλευρά Β10 - Π9 με ιδιοκτησία του ίδιου του ενάγοντα, ως ισχυρίζεται δε ο τελευταίος το προπεριγραφόμενο εδαφικό τμήμα αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης εκτάσεως ακινήτου, του οποίου τυγχάνει αυτός νομέας και κύριος, εμβαδού 225,65 τ.μ., το οποίο στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα εμφανίζεται μεταξύ των στοιχείων Β7 - Β8 - Β9 - Β10 - Β11 - Β12 - Β13 - Β14 - Β15 - Β16 - Β7 και συνορεύει Βόρεια σε πλευρά Β11 - Β12 με παλαιό λιθόστρωτο μονοπάτι, Νότια σε πλευρά Β7 - Β16 με ιδιοκτησία του ίδιου Νοτιοανατολικά σε πλευρές Β12 - Β13 - Β14 με χωμάτινη οδό, Β14 - Β15 επίσης με χωμάτινη οδό και σε πλευρά Β15 - Β16 με δημοτική έκταση και Δυτικά σε Β8 - Β9 - Β10 - Β11 με ιδιοκτησία εναγομένων. Κατά τους ισχυρισμούς επίσης του εκκαλούντα το άνω μείζονος εκτάσεως ακίνητο από την Βόρεια πλευρά (Β11 - Β12) συνορεύει με λιθόστρωτο μονοπάτι, πέραν του οποίου εκτείνεται το ακίνητο των εναγομένων, το μονοπάτι δε αυτό αποτελούσε πάντοτε το βόρειο όριο της ιδιοκτησίας του. Περαιτέρω, από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η πρώτη εφεσίβλητη τυγχάνει νομέας τριών ακινήτων κειμένων στην άνω περιοχή και ειδικότερα: 1- ενός δάσους κειμένου στη θέση Ρ. της κτηματικής αυτής περιοχής που συνορεύει γύρωθεν με δρόμο, με ρεύμα, Κ. Ν. και δρόμο, η νομή δε του ακινήτου τούτου περιήλθε σ' αυτή με καθολική διαδοχή στη νομή μετά το θάνατο του πατέρα της Β. Ο. (βλ. .../1961 διαθήκη του τότε συμ/φου Ν. Ρ. και .../1969 αποδοχή κληρονομίας του συμ/φου Π. Π.) 2- ενός αγρού εμβαδού έ-

ξι περίπου στρεμμάτων κειμένου στη θέση Α. Γ. της ίδιας κτηματικής περιοχής, η νομή του οποίου περιήλθε σ' αυτή με καθολική επίσης διαδοχή μετά το θάνατο του αδελφού της Α. Ο. (βλ. .../1978 αποδοχή κληρονομιάς του ίδιου ως άνω συμ/φου), 3- ενός αγροτεμαχίου εμβαδού 2.000 τ.μ. κειμένου πλησίον του νεκροταφείου Λ. που συνορεύει Β. και Δυτικά με ιδιοκτησία της ίδιας, Νότια με κοινοτική οδό και Ανατολικά με ιδιοκτησία του εκκαλούντος, η νομή του οποίου περιήλθε στην πρώτη εφεσίβλητη με ειδική διαδοχή από τον μέχρι τότε νομέα Θ. Π. (βλ. .../1981 συμ/λαιο συμ/φου Π. Π.), τα ως άνω δε ακίνητα είναι όμορα, έχουν συνενωθεί και αποτελούν πλέον ενιαίο ακίνητο. Ο ενάγων - εκκαλών έγινε νομέας με καθολική διαδοχή οικοπέδου 1000 τ.μ. μετά της επ' αυτού οικίας μετά το θάνατο του πατέρα του Δ. Χ., το οποίο συνορεύει γύρωθεν με δρόμο, ρεύμα και πέραν αυτού με Ι. Μ., Α. Π., Β. Ο. (δικαιοπάροχος της εφεσίβλητης) και Ν. Π., εκτός του ακινήτου τούτου ο ενάγων - εφεσίβλητος αξιώνει δικαίωμα κυριότητας και επί του άνω ακινήτου που προπεριγράφεται και συνορεύει από τη δυτική πλευρά με την ιδιοκτησία της πρώτης εφεσίβλητης, τμήμα δε του ακινήτου τούτου αποτελεί το επιδικίο, την νομή του οποίου ισχυρίζεται ότι απέκτησε αυτός με ειδική διαδοχή, αφού ο μέχρι τότε νομέας του Ν. Θ. του πώλησε το ακίνητο αυτό άτυπα, έκτοτε δε και μέχρι της ασκήσεως της αγωγής το έχει στην φυσική του εξουσία με διάνοια κυρίου, με αποτέλεσμα να αποκτήσει την κυριότητα αυτού με τα προσόντα της έκτακτης χρησιμότητας.

Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα

ουδόλως αποδείχθηκε όμως ότι ο ενάγων - εκκαλών το θέρος του 2002 είχε στην φυσική του εξουσία με διάνοια κυρίου το επιδικίο εδαφικό τμήμα εμβαδού 18,30 τ.μ. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι το εδαφικό αυτό τμήμα είχε στη φυσική της εξουσία με διάνοια κυρίου η πρώτη εφεσίβλητη, η οποία και ασκούσε επ' αυτού τις προσιδιάζουσες στη φύση και τη θέση του υλικές εμφανείς πράξεις νομής. Ειδικότερα, το θέρος του 2002 η πρώτη εφεσίβλητη προτιθέμενη να κατασκευάσει περίφραξη επί των ορίων των άνω ακινήτων της συμπεριέλαβε στο σύνολο της ιδιοκτησίας της και το επιδικίο εδαφικό τμήμα στα όρια του οποίου τοποθέτησε πασσάλους. Ο ενάγων - εκκαλών με την από 7-8-2002 «αίτηση - καταγγελία» προς το τμήμα πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μ. αναφέρει ότι αυτή χωρίς άδεια περιέφραξε με πασσάλους και αγκαθωτό σύρμα «1- την ανατολική πλευρά ενός δάσους κείμενου στο χωρίον Λ. Μ., ευρισκόμενο άνωθεν και σε απόσταση 15 περίπου μέτρων από το Νεκροταφείο του χωρίου και 2- Ιδιωτικό αυτοκινητόδρομο της ιδιοκτησίας μου, κείμενο στη δυτική πλευρά του οικοπέδου μου». Στη συνέχεια, έγινε αυτοψία από μηχανικούς της Κτηματικής Υπηρεσίας Ν. Μ. και συνετάγη η από 28-3-2003 Τεχνική Έκθεση του τοπογράφου μηχανικού Δ. Ε., που συνοδεύεται από σχετικό τοπογραφικό διάγραμμα. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή έγινε εφαρμογή των τίτλων της πρώτης εφεσίβλητης, καθώς και της υπ' αριθ. .../1985 αποδοχής κληρονομιάς που συνέταξε ο συμ/φος Ν. Ρ. και αφορά την περιέλευση στον ενάγοντα της νομής του άνω ακινήτου εμβαδού 1000 τ.μ. μετά της επ' αυτού οικίας. Στην

έκθεση και στο συνοδεύον αυτή τοπογραφικό διάγραμμα τα μεν ανήκοντα στην νομή της εφεσίβλητης ακίνητα προσδιορίζονται με την σειρά που προπεριγράφονται με τα στοιχεία 1 - 2 και 3, το άνω δε ακίνητο του ενάγοντος με το στοιχείο 4. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, η επίδικη έκταση εμπίπτει στην ιδιοκτησία αυτής με στοιχείο 1 και διαχωρίζεται από την ιδιοκτησία 3 της ίδιας με το άνω λιθόστρωτο μονοπάτι, το οποίο ο ενάγων - εκκαλών αβάσιμα ισχυρίζεται ότι πάντα αποτελούσε το φυσικό όριο των ομόρων ακινήτων του ίδιου και της πρώτης εφεσίβλητης. Σύμφωνα επίσης με το συνοδεύον την έκθεση τοπογραφικό διάγραμμα η ιδιοκτησία με στοιχείο 3 της εφεσίβλητης εκτείνεται στο σημείο αυτό Βόρεια του λιθόστρωτου μέχρι τον κοινοτικό χωματόδρομο που έχει διαμορφωθεί από την Νομαρχία Μ.. Την επίδικη έκταση είχε στην φυσική της εξουσία με διάνοια κυρίου η άνω εφεσίβλητη το θέρος του 2002, όταν και τοποθέτησε πασσάλους στα όριά της, προκειμένου να κατασκευάσει περίφραξη, αντίθετα όμως δεν απεδείχθη ότι ο εκκαλών στο ίδιο διάστημα, ήτοι κατά τον χρόνο που ισχυρίζεται ότι διαταράχθηκε στη νομή του, είχε στην φυσική εξουσία με διάνοια κυρίου το επίδικο, γι' αυτό και δεν νομιμοποιείται να ασκήσει την περί διαταράξεως της νομής αγωγή που αποτελεί και την κύρια βάση αυτής, όπως και με την εκκαλούμενη απόφαση κρίθηκε.

Από τα ίδια αποδεικτικά μέσα δεν αποδείχθηκε περαιτέρω ότι ο εκκαλών είχε το επίδικο εδαφικό τμήμα στη φυσική του εξουσία με διάνοια κυρίου για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας, ήτοι από το έτος 1981 μέχρι την άσκηση

της αγωγής, ούτε ότι ασκούσε επ' αυτού τις προσιδιάζουσες στη φύση και τη θέση του υλικές εμφανείς πράξεις νομής ώστε να αποκτήσει την κυριότητα αυτού με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, όπως βάσιμα και η εφεσίβλητη ισχυρίζεται, αρνούμενη την ιστορική βάση της αγωγής αυτής, άλλωστε η με αριθμό πρωτ. .../15-5-2006 βεβαίωση του Δημάρχου Α., που προσκομίζει και επικαλείται ο εκκαλών προς απόδειξη της επί του επιδίκου υπερεικοσαετούς νομής του εκδόθηκε δε επ' ευκαιρία της παρούσης δίκης και μετά την συζήτηση της αγωγής στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε για την συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, σύμφωνα και με τα προαναφερόμενα. Κατ' ακολουθία δεν νομιμοποιείται ο ενάγων - εκκαλών να ασκήσει την αρνητική αγωγή προς προστασία του επικαλουμένου απ' αυτόν δικαιώματος κυριότητας, όπως και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη έκρινε απόφαση και απέρριψε την αγωγή και κατά την επικουρική της βάση. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση του έκρινε όμοια και δη απέρριψε τόσο την κύρια βάση της αγωγής όσο και την επικουρική ως ενεργητικά ανομοιομοιοποιήτες, δεν έσφαλε αλλά ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις γι' αυτό και ο περί του αντιθέτου λόγος της ένδικης έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ενόψει τούτων εφόσον απορρίφθηκαν ως αβάσιμοι όλοι οι λόγοι της ένδικης έφεσεως, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσία αβάσιμη και η έφεση στο σύνολο της...

181/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθύμιαδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Χρ. Γκέβρος, Χρ. Φίκας

Η αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αρ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης) απευθύνεται είτε κατά του αντιδίκου του ενάγοντος στην αρχική δίκη, είτε εναντίον εκείνου που θα ήταν κατηγορούμενος στη σχετική ποινική δίκη, είτε εναντίον και των δύο (τελούντων σε αναγκαστική ομοδικία).

Επί θανάτου διαδίκου, βίαιη διακοπή δίκης και επανάληψη με κοινοποίηση πρόσκλησης στους κληρονόμους μετά την πάροδο της τετράμηνης προθεσμίας αποποίησης.

Η αναγνωριστική αγωγή δεν υπόκειται σε παραγραφή, αν όμως η αξίωση που πρόκειται να προπαρασκευάσει παραγράφηκε (ή παρήλθε η αποσβεστική προθεσμία), απορρίπτεται ως απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος.

Η προθεσμία άσκησης αναψηλάφησης είναι 60 μέρες από το αμετάκλητο της απόφασης, με την οποία αναγνωρίζεται η πλαστότητα.

Παραδεκτή προβολή ένστασης κατάχρησης δικαιώματος κατά την πρώτη συζήτηση και όχι σε μεταγενέστερη ή το πρώτον στο Εφετείο, χωρίς συνδρομή των 269 παρ. 2 και 527 περ. 3 ΚΠολΔ.

Η ημιτελής κατάθεση μάρτυρα λαμβάνεται υπόψη μόνο ως έμμεση απόδειξη.

Δεν μπορεί να είναι μάρτυρας, ως μη τρίτος, ο διάδικος και ο νόμιμος εκπρόσωπός του. Η εξέταση διαδίκων αποτελεί ίδιο (επώνυμο) επικουρικό αποδεικτικό

μέσο, εφόσον τα πραγματικά γεγονότα δεν αποδείχθηκαν πλήρως από τα λοιπά αποδεικτικά μέσα.

Η πρωτόδικη μαρτυρική κατάθεση του πατέρα, νομίμου εκπροσώπου ανηλίκου ως διαδόχου του αρχικού διαδίκου, συνιστά ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο και δεν πρόκειται για εξαίρεση μάρτυρα.

Πρωτόδικη απόρριψη της αγωγής ως απαράδεκτης, αλλά αναπομπή της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο με απόφαση του Εφετείου που έκρινε την αγωγή εμπρόθεσμη και παραδεκτή. Ενδοδικαστική δέσμευση του δικαστηρίου της αναπομπής.

{...}2. Η ενάγουσα, προτιθέμενη να ασκήσει αναψηλάφηση κατά της υπ' αριθ. 941/1986 αποφάσεως του Εφετείου Λάρισας, με την υπό κρίση αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του Β. Τ. και του δεύτερου εκκαλούντος, ισχυρίσθηκε ότι η απόφαση αυτή στηρίχθηκε σε πλαστά έγγραφα (δύο συμβολαιογραφικά πληρεξούσια). Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να αναγνωρισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ, η πλαστότητα των εγγράφων αυτών, διότι η άσκηση της ποινικής αγωγής (συνακόλουθα και η αναγνώριση της πλαστότητας από ποινικό δικαστήριο) είναι αδύνατη λόγω παραγραφής. Η υπόθεση συζητήθηκε αντιμωλία των διαδίκων και στην αρχή εκδόθηκε η υπ' αριθ. 659/1991 απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη. Η απόφαση αυτή εξαφανίστηκε, μετά από έφεση της ενάγουσας, με την υπ' αριθ. 302/1993 απόφαση του Εφετείου Λάρι-

σας, το οποίο έκρινε ότι η αγωγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και συνεπώς είναι παραδεκτή, ανέπεμψε δε την υπόθεση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο για να δικάσει την ουσία της. Το τελευταίο, αφού εξέδωσε την υπ' αριθ. 229/1997 προδικαστική απόφαση, εν τέλει με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε την αγωγή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη. Κατά της ανωτέρω αποφάσεως άσκησαν έφεση οι εναγόμενοι και παραπονούνται τόσο για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, όσο και για κακή εκτίμηση των αποδείξεων. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η έρευνα των λόγων της εφέσεως.

3. Κατά τη διάρκεια των αποδείξεων στον πρώτο βαθμό απεβίωσε ο πρώτος εναγόμενος και στη θέση του υπεισήλθε ο καθολικός του διάδοχος ανήλικος Β. Τ. (νόμιμα εκπροσωπούμενος από τους γονείς του). Μετά τη βίαιη διακοπή της δίκης (άρθρα 286 και 287 ΚΠολΔ) η ενάγουσα προκάλεσε την επανάληψή της με κοινοποίηση δικογράφου στον προαναφερόμενο κληρονόμο του αρχικού διαδίκου (άρθρο 291 ΚΠολΔ), ο οποίος συνέχισε τη δίκη με την ιδιότητα αυτή. Η ιδιότητά του ως μοναδικού εκ διαθήκης κληρονόμου του πρώτου εναγομένου συνομολογείται. Συνεπώς, ο διαλαμβανόμενος στον πρώτο λόγο της εφέσεως ισχυρισμός του ανηλίκου ότι δεν νομιμοποιείται παθητικά να συνεχίσει τη δίκη, διότι δεν υπήρξε αντιδίκος της ενάγουσας στην αρχική δίκη, επί της οποίας εκδόθηκε η υπό αναψηλάφηση απόφαση, ούτε κατηγορούμενος για πλαστογραφία θα μπορούσε να είναι, στηρίζεται σε αναληθή προϋπόθεση και πρέπει να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμος. Πράγματι, όπως γίνεται δεκτό (Κων. Μπέ-

ης, Πολιτική Δικονομία, στο άρθρο 544 σελ. 2031), η αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση ασκήσεως του ενδίκου μέσου της αναψηλάφσεως) απευθύνεται είτε κατά του αντιδίκου του ενάγοντα στην αρχική δίκη, είτε εναντίον εκείνου που θα ήταν κατηγορούμενος στη σχετική ποινική δίκη, είτε εναντίον και των δύο (τελούντων σε αναγκαστική ομοδικία). Γι' αυτό, άλλωστε, παραδεκτώς απευθύνθηκε η αγωγή κατά των εναγομένων: του πρώτου ως αντιδίκου του ενάγοντα στην αρχική δίκη και του δεύτερου ως συμβολαιογράφου συντάξαντος τα προσβαλλόμενα ως πλαστά πληρεξούσια και επομένως ως πιθανού κατηγορούμενου στη σχετική ποινική δίκη. Η πρόσκληση, όμως, του ανηλίκου Β. Τ. να συνεχίσει τη δίκη στη θέση του αποβιώσαντος πρώτου εναγομένου θεμελιώνεται σε διαφορετικές δικονομικές προϋποθέσεις που ήδη εκτέθηκαν, δηλαδή στην ιδιότητά του ως μοναδικού εκ διαθήκης κληρονόμου.

4. Από τη διάταξη του άρθρου 247 ΑΚ συνάγεται ότι η αναγνωριστική αγωγή δεν υπόκειται σε παραγραφή, διότι αυτή χωρεί για αξιώσεις. Αν όμως η αξίωση, την οποία πρόκειται να προπαρασκευάσει η αγωγή αυτή, παραγράφηκε (ή παρήλθε η αποσβεστική προθεσμία), τότε λείπει, κατ' αρχήν, το απαιτούμενο για την άσκησή της έννομο συμφέρον του ενάγοντος και για το λόγο αυτό είναι απαράδεκτη (ΑΠ 1452/1997 Δ 29 (1998). 1300, ΑΠ 413/1989 ΕΕΝ 1990. 106). Όταν όμως πρόκειται για αναγνωριστική αγωγή, για την οποία δεν υπάρχει αντίστοιχη αξίωση που υπόκειται σε παραγραφή, τότε δεν

εκλείπει το έννομο συμφέρον του ενάγοντος για την άσκησή της. Εν προκειμένω, η υπό κρίση αναγνωριστική αγωγή ασκήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ για να προετοιμάσει, όχι κάποια κληρονομική ή εμπράγματη αξίωση της ενάγουσας (λ.χ. το κληρονομικό της δικαίωμα ή το δικαίωμα κυριότητας), αλλά την άσκηση του δικονομικού της δικαιώματος να ασκήσει αναψηλάφηση κατά της προαναφερόμενης αποφάσεως που έκρινε με βάση τα φερόμενα ως πλαστά έγγραφα. Άρα, είναι αδιάφορο, για το έννομο συμφέρον της ενάγουσας προς άσκηση της υπό κρίση αγωγής, αν έχουν παραγραφεί ή όχι οι εμπράγματα ή οι κληρονομικές αξιώσεις της επί του επιδικίου ακινήτου. Η προθεσμία, όμως, για το δικονομικό δικαίωμα, που η υπό κρίση αγωγή προετοιμάζει, δεν παρήλθε, αφού η προθεσμία ασκήσεως της αναψηλαφήσεως, που η ενάγουσα, επιδιώκει είναι 60 ημέρες από το αμετάκλητο της απόφασης, με την οποία αναγνωρίζεται η πλαστότητα (άρθρο 545 παρ. 1 και 2 περ. δ ΚΠολΔ). Επομένως, ο ισχυρισμός των εκκαλούωντων ότι η ενάγουσα και ήδη εφεσβίλητη δεν έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό κρίση αγωγής, γιατί οι εμπράγματα και οι κληρονομικές αξιώσεις της επί του επιδικίου ακινήτου έχουν παραγραφεί, δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί, αφού, κατά τα προαναφερόμενα, η υπό κρίση αναγνωριστική αγωγή ασκήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ για να προετοιμάσει την άσκηση του δικονομικού δικαιώματος της ενάγουσας να ασκήσει αναψηλάφηση. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό. Ορθά λοιπόν

εφάρμοσε το νόμο και γι' αυτό ο δεύτερος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο οι εκκαλούντες υποστηρίζουν τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

5. Επειδή η χωρίς δικαιολογημένη αιτία μη προβολή κατά την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας της ενστάσεως εκ του άρθρου 281 ΑΚ, η οποία προβολή πρέπει να γίνει με επίκληση όχι μόνο των πραγματικών περιστατικών, επί των οποίων η ένσταση εδράζεται, αλλά και της καταχρήσεως δικαιώματος που προκύπτει από τα περιστατικά αυτά και με διατύπωση και αιτήματος απορρίψεως της αγωγής για την αιτία αυτή, έχει ως συνέπεια την απόρριψη της ενστάσεως αυτής ως απαράδεκτης σε περίπτωση προβολής της σε μεταγενέστερη συζήτηση ή το πρώτον ενώπιον του Εφετείου (ΑΠολ 472/1983 ΝοΒ 32 (1984). 48, ΑΠ 966/2004 αδημ., ΑΠ 1253/2004 αδημ., ΑΠ 368/2003 αδημ., ΑΠ 769/2000 αδημ., ΑΠ 762/1993 ΕλλΔνη 36 (1995). 110). Εν προκειμένω, οι εναγόμενοι με τις προτάσεις τους στην μετ' απόδειξη συζήτηση της υποθέσεως προτείνουν για πρώτη φορά την ένσταση της καταχρηστικής ασκήσεως του ένδικου δικαιώματος από την ενάγουσα για όσους λόγους επικαλέστηκαν. Ωστόσο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η καθυστερημένη αυτή προβολή της ανωτέρω ενστάσεως σε χρόνο μετά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό ήταν απαράδεκτη κατά τα άρθρα 262, 269 ΚΠολΔ, όπως το τελευταίο είχε πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 11 ν. 2915/2001 (η τροποποίηση ισχύει από 1.1.2002· άρθρο 15 ν. 2943/2001), δεδο-

μένου ότι, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των προτάσεων αυτών, οι εναγόμενοι δεν επικαλέστηκαν με ορισμένο τρόπο κάποιον από τους εξαιρετικούς λόγους του άρθρου 269 παρ. 2 ΚΠολΔ (δικαιολογημένη αιτία, το οψιγενές της ενστάσεως ή παραχρήμα απόδειξη αυτής με ομολογία ή έγγραφα) που δικαιολογούσε την καθυστερημένη προβολή. Επομένως, η εκκαλούμενη που απέρριψε την ένσταση αυτή, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και γι' αυτό ο τρίτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο οι εναγόμενοι υποστηρίζουν το αντίθετο, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Τέλος, οι εκκαλούντες ούτε με το εφετήριο, με το οποίο επαναφέρεται η ένσταση, προβάλλουν κάποιο λόγο που δικαιολογεί την κατά τα άρθρα 269 παρ. 2 περ. γ' και 527 περ. 3 ΚΠολΔ καθυστερημένη προβολή της στο εφετείο. Έτσι, και η ενώπιον του δικαστηρίου αυτού με το εφετήριο προβολή της ίδιας ένστασης πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

6. Όπως προαναφέρθηκε, κατά τη διάρκεια των αποδείξεων στον πρώτο βαθμό απεβίωσε ο πρώτος εναγόμενος. Μετά τη βίαιη διακοπή της δίκης (άρθρα 286 και 287 ΚΠολΔ) η ενάγουσα προκάλεσε την επανάληψή της με κοινοποίηση δικογράφου στον εκ διαθήκης κληρονόμο του (άρθρο 291 ΚΠολΔ), ο οποίος συνέχισε τη δίκη με την ιδιότητα αυτή χωρίς να αμφισβητήσει την ιδιότητά του ως μοναδικού εκ διαθήκης κληρονόμου του αρχικού διαδίκου. Η επανάληψη της δίκης έγινε από την ενάγουσα με την υπ' αριθ. κατ. 221/27.3.2002 κλήση προς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, κοινοποιηθείσα στον διάδοχο την 1.4.1002, με την οποία ζη-

τούσε να του χορηγηθεί νέα προθεσμία για τη διεξαγωγή των αποδείξεων. Η υπόθεση συζητήθηκε, αντιμωλία των διαδίκων, την 11.2.2003 και το ανωτέρω αίτημα έγινε δεκτό. Επομένως, από τη δημοσίευση (28.2.2002) της δημόσιας διαθήκης, με την οποία ο πρώτος εκκαλών ορίσθηκε κληρονόμος του αρχικού (πρώτου) ενάγοντος, μέχρι τη συζήτηση της ανωτέρω κλήσεως (11.2.2003) είχε παρέλθει η κατ' άρθρο 1847 ΑΚ τετράμηνη - από την επαγωγή της κληρονομίας - προθεσμία αποποίησης και γι' αυτό η επανάληψη της δίκης έγινε παραδεκτώς κατά το άρθρο 292 ΚΠολΔ. Αβάσιμα λοιπόν οι εκκαλούντες με τον τέταρτο λόγο της εφέσεώς τους υποστηρίζουν τα αντίθετα, ότι δηλαδή η επανάληψη της δίκης έγινε κατά τρόπο απαράδεκτο, και γι' αυτό ο ανωτέρω λόγος πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

7. Περαιτέρω, οι εκκαλούντες με τον έκτο λόγο της εφέσεώς τους ισχυρίζονται ότι, αν και η εξέταση της μάρτυρος αποδείξεως Ε. Κ. ενώπιον του εισηγητή δικαστή στον πρώτο βαθμό δεν ολοκληρώθηκε, αλλά παρέμεινε ημιτελής, εν τούτοις η κατάθεσή της λήφθηκε υπόψη από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Ωστόσο, και αυτός ο λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, διότι η εκκαλούμενη ρητά μνημονεύει ότι την κατάθεση αυτή έλαβε υπόψη της όχι ως πλήρη μαρτυρική κατάθεση προς άμεση απόδειξη, αλλά ως τεκμήριο. Κρίνοντας έτσι, ορθά το νόμο εφάρμοσε διότι η ημιτελής κατάθεση μάρτυρα μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο ως έμμεση απόδειξη (ΑΠ 144/1997 ΝοΒ 46 (1998). 1056).

8. Από τις διατάξεις των άρθρων 62,

64 παρ. 2, 339, 409 παρ. 1 και 2, 410 παρ. 3 και 415 έως 420 ΚΠολΔ και 61, 65, 67 και 70 ΑΚ συνάγεται ότι δεν μπορεί να είναι μάρτυρας, αφού δεν είναι τρίτος και δεν μπορεί γι' αυτό να έχει (καταρχήν τουλάχιστον) την αντικειμενικότητα του τρίτου, ο διάδικος και, για την ταυτότητα του λόγου, ο νόμιμος εκπρόσωπος διαδίκου. Τούτο συνάγεται ιδίως από το ως άνω άρθρο 415 του ΚΠολΔ, που προβλέπει ως αποδεικτικό μέσο την εξέταση των διαδίκων ή των νομίμων εκπροσώπων των διαδίκων, διότι η εξέταση αυτή δεν αποτελεί μαρτυρία, αλλά ίδιο (επώνυμο) αποδεικτικό μέσο, επιτρεπόμενο όταν τα πραγματικά γεγονότα δεν αποδείχθηκαν καθόλου ή αποδείχθηκαν ατελώς από τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα. Υπό την αντίθετη εκδοχή, θα ήταν δυνατό να εξετάζεται το ίδιο πρόσωπο ως μάρτυρας και στη συνέχεια ως διάδικος ή ως εκπρόσωπος διαδίκου - λύση προδήλως άτοπη (ΑΠ 1312/2002 ΝοΒ 2003. 1031). Εν προκειμένω, ο (ανήλικος) διάδοχος του αρχικού πρώτου εναγομένου και ήδη εφεσίβλητος εξέτασε ενώπιον του εισηγητή δικαστή στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ως μάρτυρα του τον πατέρα του Ε. Τ., κάτοικο Φ., ο οποίος κατά τον κρίσιμο χρόνο της εξετάσεώς του (21.11.2003) ήταν ένας από τους νόμιμους εκπροσώπους αυτού, διότι μαζί με τη μητέρα του ασκούσε τη γονική μέριμνα του προσώπου του ως ανηλίκου. Συνεπώς, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, ως νόμιμος εκπρόσωπος διαδίκου, δεν μπορούσε να είναι μάρτυρας. Άρα, η κατάθεσή του συνιστά ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο (ΑΠ 1312/2002 ό.π.), αφού δεν ήταν τρίτος και γι' αυτό δεν μπορούσε να είναι μάρτυ-

ρας. Δεν πρόκειται, λοιπόν, περί εξαιρέσεως μάρτυρα κατά τους όρους του άρθρου 400 ΚΠολΔ, αλλά για ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο. Επομένως, δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω οι διατάξεις του άρθρου 403 παρ. 2, 4 και 5 ΚΠολΔ αναφορικά με το χρόνο και τις προϋποθέσεις παραδεκτής προβολής λόγου εξαιρέσεως μάρτυρα. Η εκκαλούμενη, ορθά εφαρμόζοντας το νόμο, έκρινε ότι δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη του δικαστηρίου η κατάθεσή του. Γι' αυτό ο αντίθετος λόγος της εφέσεως (εμπεριεχόμενος στον έβδομο) είναι ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

9. Από την κατάθεση ενός μάρτυρα αποδείξεως ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η Χ. Τ., κάτοικος όσο ζούσε Φ., απεβίωσε την 10.6.1978 στα Φ. και άφησε την από 20.12.1976 ιδιωτική διαθήκη, με την οποία όριζε ως αποκλειστική κληρονόμο της την ενάγουσα ανιψιά της. Στο σύζυγό της Β. Ε. Τ., (αρχικό) πρώτο εναγόμενο, άφησε το δικαίωμα ισόβιας οικήσεως επί μίας οικίας στα Φ.. Η διαθήκη αυτή κηρύχθηκε κυρία με την υπ' αριθ. 276/1980 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Ωστόσο, ο προαναφερόμενος σύζυγος της διαθέτιδας άσκησε κατά της ενάγουσας αγωγή, με την οποία ζητούσε να κηρυχθεί άκυρη η διαθήκη, διότι δεν γράφτηκε ούτε υπογράφηκε από την ίδια. Προς απόδειξη του ισχυρισμού του επικαλέστηκε και προσκόμισε α) τα επίμαχα δύο συμβολαιογραφικά πληρεξούσια (υπ' αριθ. .../20.12.1972 και .../28.2.1973), που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Π. Κ. (δεύτερος εναγόμενος). Τα πληρεξούσια αυτά φέρονται ότι υπογράφηκαν από την εντολέα (διαθέτιδα) ενώπιον του ανωτέ-

ρω συμβολαιογράφου και περιέχουν εντολή προς το σύζυγό της για την εκτέλεση κάποιων εξώδικων πράξεων. Επίσης, β) την από 1.3.1979 ιδιωτική γνωμοδότηση του γραφολόγου Μ. Μ., ο οποίος λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι η υπογραφή της διαθέτιδας επί των πληρεξουσίων είναι γνήσια και συγκρίνοντας αυτή με τη γραφή και την υπογραφή της διαθήκης κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η διαθήκη είχε γραφεί και υπογραφεί από τρίτο πρόσωπο. Επί της ανωτέρω αγωγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 115/1995 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που έκρινε ότι η διαθήκη είναι έγκυρη και απέρριψε την αγωγή. Ωστόσο, μετά από έφεση του ενάγοντος, το Εφετείο Λάρισας, με την υπ' αριθ. 941/1986 αμετάκλητη απόφασή του, την εξαφάνισε και δικάζοντας επί της ουσίας δέχθηκε την αγωγή και κήρυξε τη διαθήκη άκυρη. Προς τούτο στηρίχθηκε στα ανωτέρω δύο πληρεξούσια και το πόρισμα της ιδιωτικής πραγματογνωμοσύνης.

Η ενάγουσα (τότε εναγόμενη) ισχυρίζεται ότι η υπογραφή της διαθέτιδας επί των δύο κρίσιμων πληρεξουσίων δεν είναι γνήσια και έχει τεθεί από τον αντιδικό της (σύζυγο της διαθέτιδας), ενώ ο συμβολαιογράφος βεβαίωσε ψευδώς ότι δήθεν η εντολέας εμφανίστηκε και υπέγραψε ενώπιόν του, πράγμα που δεν είναι αληθινό. Προβάλλοντας λοιπόν την πλαστότητα των εγγράφων αυτών, επί των οποίων στηρίχθηκε η ανωτέρω απόφαση, άσκησε την υπό κρίση αγωγή σύμφωνα με το άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ, για να αναγνωρισθεί με δικαστική απόφαση η πλαστότητα (διότι λόγω παραγραφής ήταν αδύνατη η άσκηση ποινικής διώξεως και η αναγνώρι-

ση της πλαστότητας με απόφαση ποινικού δικαστηρίου) και στη συνέχεια να ασκήσει το ένδικο μέσο της αναψηλάφησης κατά της απόφασης που κήρυξε άκυρη τη διαθήκη. Όπως προαναφέρθηκε, στην αρχή εκδόθηκε η υπ' αριθ. 659/1991 απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη. Η απόφαση αυτή εξαφανίστηκε, μετά από έφεση της ενάγουσας, με την υπ' αριθ. 302/1993 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, το οποίο έκρινε ότι η αγωγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και συνεπώς είναι παραδεκτή, ανέπεμψε δε την υπόθεση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο για να δικάσει την ουσία της. Επομένως, οι εκκαλούντες απαραδέκτως επαναφέρουν ισχυρισμούς και επιχειρήματα (διαλαμβανόμενα στον πέμπτο λόγο της εφέσεώς τους) ότι η υπό κρίση αγωγή είναι απαράδεκτη ως δήθεν ασκηθείσα μετά την πάροδο έξι μηνών αφότου προέκυψε η αδυναμία άσκησης της ποινικής αγωγής. Και τούτο διότι από την ανωτέρω απόφαση του Εφετείου προκαλείται για το συγκεκριμένο ζήτημα που έκρινε, δηλαδή το παραδεκτό της αγωγής, στο μετ' αναπομπή δικαστήριο ενδοδιαδικαστική δέσμευση από το δόγμα της ιεραρχίας, η οποία επιβάλλει το δικαστήριο της αναπομπής να θέσει ως βάση της περαιτέρω έρευνάς του τη νομική λύση που επέλεξε το εφετείο (Σ. Σαμουήλ. Η Έφεση, 2004, 436 παρ. 1148, Πάρις Αρβανιτάκης, Η κατ' ουσίαν έρευνα της διαφοράς μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, 2001, 202). Το ζήτημα του παραδεκτού ορθά δεν επανακρίθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

Περαιτέρω, αναφορικά με τη γνησιότητα της υπογραφής της διαθέτιδας επί των

πληρεξουσίων προέκυψαν τα ακόλουθα: Η υπογραφή της διαθετιδας κάτω από την ένδειξη «ο εντολέυς» δεν τέθηκε από την ίδια, αλλά από το σύζυγό της πρώτο (αρχικά) εναγόμενο. Ο τελευταίος εμφανίστηκε αντ' αυτής ενώπιον του συμβολαιογράφου, δεύτερου εναγομένου, με τον οποίο είναι κουμπάροι και του ζήτησε την «εξυπηρέτηση» να υπογράψει αντί της συζύγου του λόγω κωλύματός της. Αυτός το δέχθηκε και έτσι βεβαίωσε ψευδώς στα πληρεξούσια ότι εμφανίστηκε ενώπιόν του η εντολέας και υπέγραψε. Ωστόσο, η υπογραφή της επί των πληρεξουσίων δεν τέθηκε από την ίδια, αλλά από το σύζυγό της κατ' απομίμηση. Έτσι, το υπ' αριθ. 187/1995 αμετάκλητο βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λάρισας αποφάνθηκε ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία κατά του πρώτου εναγομένου για χρήση πλαστού (η πλαστογραφία είχε ήδη παραγραφεί), διότι έθεσε μεν αυτός την υπογραφή της συζύγου του αλλά με την εντολή της και τη συναίνεση της, πράγμα που αναιρεί τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος της πλαστογραφίας. Στο ίδιο αποτέλεσμα καταλήγει και ο πραγματογνώμονας που όρισε το δικαστήριο. Στην από 27.1.2003 «γραφολογική του έκθεση» συμπεραίνει αιτιολογημένα ότι «Οι υπό κρίση υπογραφές οι φερόμενες ως τεθείσες από τη Χ. Τ. δεν είναι γνήσιες υπογραφές αυτής τεθείσες δια χειρός της αλλά έχουν χαραχθεί δι' απομιμήσεως του υπογραφικού της τύπου». Επίσης, ότι «Στις υπό κρίση υπογραφές απαντώνται στοιχεία του γραφισμού του Β. Τ. ιδιαιτέρως σημαντικά, τα οποία οδηγούν αβίαστα στο συμπέρασμα ότι οι υπό κρίση υπογραφές έχουν τεθεί δια χειρός Β. Τ.».

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η α-

γωγή έπρεπε να γίνει δεκτή και να αναγνωριστεί η πλαστότητα των δύο πληρεξουσίων ως προς την υπογραφή του εντολέα, υπό την έννοια που διευκρινίστηκε, ότι δηλαδή η υπογραφή στη θέση «εντολέας» δεν τέθηκε από τη διαθετιδα, αλλά από τρίτο πρόσωπο και άρα δεν είναι γνήσια. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και δέχθηκε την αγωγή. Συνεπώς, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και δεν έσφαλε. Γι' αυτό, ο αντίθετος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος...

189/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθύμιαδης

Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα-Ξένου ή Κοκολέτση

Δικηγόροι: Ιωαν. Ορφανός, Μαρία Ριζοπούλου

Απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης επί μη κλήτευσης αναγκάιου ομοδίκου. Ο κλητευθείς και μη παραστάς αναγκάιος ομόδικος, που θεωρείται ότι και αυτός άσκησε έφεση, εκπροσωπείται από τους λοιπούς αναγκάιους ομοδίκους.

Επί αστικής εταιρίας, υποχρέωση αναληφθείσα στο όνομα της εταιρίας από τον διαχειριστή εταίρο, βαρύνει όλους τους εταίρους, κατά το λόγο της εταιρικής τους μερίδας.

Διαφορετική αντιμετώπιση της ευθύνης επί αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα, στην οποία οι δανειστές της εταιρίας έχουν υπέγγυα προς ικανοποίησή τους την περιουσία της εταιρίας, μη δυνάμενοι να στραφούν κατά των εταίρων. Μη εις ολόκληρον ευθύνη των εταίρων μεταξύ τους και με την εταιρία, εκτός αν

τέτοια ευθύνη αναλήφθηκε ρητά από αυτούς με το δημοσιευμένο καταστατικό. Αγωγή καταβολής τιμήματος πώλησης κατά μη κερδοσκοπικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα και των εταίρων της, που ευθύνονται αλληλέγγυα και εις ολόκληρον δυνάμει ρητής πρόβλεψης του καταστατικού.

{...}Ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος με την από 18.3.2003 αγωγή του, ισχυρίστηκε ότι στις 10.10.2002 στην Σ. Ν. Μ. δυνάμει προφορικής σύμβασης πώλησης πώλησε και παρέδωσε στην υπό στοιχείο Α εναγομένη αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με την επωνυμία «Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας (ΔΗΣΥΝ) Σ.» και το διακριτικό τίτλο «Ε.», το καταστατικό της οποίας νόμιμα δημοσιεύθηκε και που νόμιμα εκπροσωπείται, τα λεπτομερώς αναφερόμενα σ' αυτή (αγωγή) κατ' είδος, ποσότητα και αξία κινητά πράγματα (εξοπλισμό καφετέριας - μπαρ), αντί συνολικού τιμήματος 29.946,4 Ε, συμπεριλαμβανομένου και του ΦΠΑ. Ότι, παρότι το τίμημα συμφωνήθηκε να καταβληθεί εντός είκοσι (20) ημερών από την ημέρα κατάρτισης της σύμβασης, μέχρι την άσκηση της αγωγής δεν του καταβλήθηκε. Με βάση το ιστορικό αυτό ζήτησε, με απόφαση που θα κηρυχτεί προσωρινά εκτελεστή, να υποχρεωθεί η ως άνω εναγομένη αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, εις ολόκληρον με τους λοιπούς εναγόμενους υπό στοιχεία Β 1- 7, οι οποίοι τυγχάνουν ιδρυτικά της μέλη και μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού της ευθύνονται αλληλέγγυως και εις ολόκληρον ο καθένας με αυτήν για τις οφειλές της, να του καταβά-

λουν το ποσό των 29.946,4 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της παρελεύσεως του 20ημέρου από της καταρτίσεως της σύμβασης πώλησης, άλλως από τότε που έγινε η επίδοση της αγωγής και να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στα δικαστικά του έξοδα. Με την εκκαλουμένη απόφαση, αφού κρίθηκε η αγωγή νόμιμη, έγινε δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη και υποχρεώθηκαν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, να καταβάλουν στον ενάγοντα το ως άνω ποσό των 29.646,4 Ε, με το νόμιμο τόκο από 5.8.2002 και μέχρις εξοφλήσεως και καταδικάστηκαν οι εναγόμενοι στα δικαστικά έξοδα του ενάγοντος, τα οποία ορίστηκαν στο ποσό των 1.000 Ε. Εναντίον της απόφασης αυτής παραπενοούνται οι εναγόμενοι με την κρινόμενη έφεση, ζητώντας να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη και να απορριφθεί η αγωγή του εφεσιβλήτου - ενάγοντος, για τους διαλαμβανόμενους σ' αυτήν λόγους, συνιστάμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων.

Κατά το άρθρο 759 ΑΚ, οι υποχρεώσεις που γεννήθηκαν απέναντι σε τρίτους από την διαχείριση ή την αντιπροσώπευση της εταιρίας, βαρύνουν όλους τους εταίρους κατά το λόγο της εταιρικής μερίδος του καθενός, επομένως όταν πρόκειται για αστική εταιρία του άρθρου 741 ΑΚ κάθε υποχρέωση την οποίαν αναλαμβάνει στο όνομα της εταιρίας απέναντι στους τρίτους ο διαχειριστής εταίρος που είναι συνάμα και πληρεξούσιός της (αρθρ. 786 ΑΚ) βαρύνει τόσο τον πληρεξούσιο διαχειριστή (αν αυτός είναι και εταίρος), όσο και τους υπόλοιπους εταίρους κατά το λόγο της εταιρικής τους μερίδας. Με άλλα

λόγια, οι υποχρεώσεις της αστικής εταιρίας απέναντι σε τρίτους βαρύνουν όλους τους εταίρους και όχι μόνο τον πληρεξούσιο διαχειριστή και μάλιστα όχι εις ολόκληρον, γιατί η εις ολόκληρον ενοχή δεν δικαιολογείται, αλλά διαιρείται σε καθένα από τους εταίρους κατά το λόγο της εταιρικής του μερίδας. Ο δικαιολογητικός λόγος μιας τέτοιας ενοχής είναι ότι η ενοχή καθενός από τους εταίρους στην εταιρική περιουσία είναι ενοχή στα κέρδη και τις ζημίες (αρθρ. 768 παρ. γ' ΑΚ), οι δε κατ' ιδία υποχρεώσεις δεν είναι τίποτα άλλο παρά τα κατ' ιδία στοιχεία, από τα οποία συνίσταται το τελικό αποτέλεσμα του κέρδους και της ζημίας. Εφόσον, λοιπόν, ο εταίρος έχει ορισμένη συμμετοχή στα κέρδη και τις ζημίες της εταιρίας, ανάλογη πρέπει να είναι και η ενοχή του απέναντι στις εταιρικές υποχρεώσεις. Τότε μόνο ευθύνεται ο ίδιος ο διαχειριστής εταίρος απέναντι στους τρίτους, όταν συναλλάχθηκε μ' αυτούς στο όνομα του, για λογαριασμό της εταιρίας. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο τρίτος μόνο κατ' αυτού μπορεί να στραφεί και να ζητήσει την ικανοποίηση της απαίτησης του (Καυκά, Ενοχ. Δίκαιο, έκδ. 1982, αρθρ. 759, παρ. 2, σελ. 204 - 205). Διαφορετικά βέβαια αντιμετωπίζεται το όλο ως άνω θέμα της ευθύνης της αστικής εταιρίας, απέναντι στους τρίτους όταν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 784 ΑΚ, η εταιρία αυτή κατά τις εκεί διακρίσεις και προϋποθέσεις (επιδίωξη οικονομικού σκοπού, σύνταξη εγγράφου και δημοσίευση αυτού κατά τις διατάξεις των άρθρων 42 - 44 ΕμπΝ) αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι δανειστές της εταιρίας θα έχουν υπέγγυα προς ικανοποίηση τους

την περιουσία της εταιρίας, χωρίς να μπορούν να στραφούν κατά των εταίρων και να ζητήσουν την απ' αυτούς ικανοποίηση των απαιτήσεων τους, γιατί δεν έχουν οφειλέτες τους αυτούς (τους εταίρους), αλλά το νομικό πρόσωπο της εταιρίας (σε μια τέτοια περίπτωση δεν εφαρμόζεται το αρθρ. 759 ΑΚ) - βλ. ΕφΑθ 9785/1988 Δνη 1989. 151. Έτσι, οι εταίροι της αστικής εταιρίας, που απέκτησε νομική προσωπικότητα, δεν θα ευθύνονται μεταξύ τους είτε με την εταιρία εις ολόκληρον, διότι το ως άνω άρθρο 784 δεν παραπέμπει και στο άρθρο 22 του ΕμπΝ, αλλά μόνο στα άρθρα περί δημοσιεύσεως αυτής. Τέτοια όμως ευθύνη θα δύναται να αναληφθεί ρητά απ' αυτούς με το δημοσιευόμενο καταστατικό της εταιρίας (βλ. Καυκά ό.π. αρθρ. 784, παρ. 6, σελ. 231).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης: Από το έτος 1999 ο ενάγων διατηρούσε στην πόλη της Σ., επιχείρηση καφετέρια - σνακ μπαρ με το όνομα «Α. Ρ.», η οποία στεγαζόταν σε μισθωμένη, δυνάμει του από 27.2.1999 ιδιωτικού συμφωνητικού μισθώσεως, οικοδομή, αποτελούμενη από κατάστημα, εμβαδού 68 τ.μ. με βεράντα 26 τ.μ., δύο αποθήκες και δύο WC, έτερο κατάστημα, εμβαδού 44 τ.μ., με ένα WC και μία γκαρσονιέρα με ανεξάρτητη είσοδο, εμβαδού 27 τ.μ., με ένα WC, ιδιοκτησίας της Ι. Μονής Μ. Α. Α. Ό. Α.. Την επιχείρηση αυτή ο ενάγων την λειτούργησε μέχρι τον Ιούλιο του έτους 2002, οπότε για λόγους υγείας δεν μπορούσε να συνεχίσει την εμπορική του αυτή δραστηριότητα. Έτσι αποφάσισε να λύ-

σει την ως άνω σύμβαση μίσθωσης και να πωλήσει τον εξοπλισμό της επιχείρησης του σε τρίτους, τις σχετικές δε με αυτούς διαπραγματεύσεις ανέλαβε να τις πραγματοποιήσει η μητέρα του Α. συζ. Θ. Α., εξ αιτίας των προβλημάτων υγείας που αντιμετώπιζε, στην οποία μάλιστα με το με αριθμ. .../7.5.2001 ειδικό πληρεξούσιο της Συμβολαιογράφου Μ. Κ. - Σ. της παρείχε, εκτός των άλλων, την εντολή και πληρεξουσιότητα «Να εμφανίζεται και να υπογράφει ιδιωτικά συμφωνητικά πώλησεως της άνω επιχείρησης, ή συμβόλαια πωλητήρια ενώπιον συμβολαιογράφου, ακόμα και προσύμφωνα πώλησεως, για λογαριασμό του εντολέως, να πωλεί αυτήν σε οποιονδήποτε και στον εαυτό της συμβαλλόμενη με αυτοσύμβαση, με οποιουσδήποτε όρους και συμφωνίες κρίνει αυτή συμφερότερους, να εισπράττει το τίμημα, να πιστώνει αυτό ολόκληρο ή μέρος αυτού, να εκδίδει συναλλαγματικές, να αποδέχεται επιταγές και να εξοφλεί αυτές, να εκδίδει τα σχετικά τιμολόγια και αποδείξεις σχετικά με την άνω πώληση της επιχείρησης με τα εμπορεύματα, τα έπιπλα και τα μηχανήματα που περιλαμβάνονται σ' αυτήν...».

Με βάση την πληρεξουσιότητα αυτή η μητέρα του ενάγοντος ήρθε σε επαφή με τον νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης των εναγομένων Δ. Γ. και συμφώνησαν προφορικά να της πωλήσει ολόκληρο τον εξοπλισμό της επιχείρησης, αντί τιμήματος 26.501,23 Ε, πλέον ΦΠΑ 13% ήτοι 3.445,17 Ε και συνολικά αντί 29.946,4 Ε, το οποίο συμφωνήθηκε να καταβληθεί είκοσι (20) ημέρες μετά την έκδοση των σχετικών τιμολογίων, η οποία (έκδοση) και έγινε στις 10.10.2002. Η πρώτη ενα-

γομένη, η οποία συστήθηκε με το από 4.9.2000 καταστατικό και αποτελεί αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με σκοπό την εξοικείωση των νέων με το συλλογικό τρόπο δράσης, την ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ τους και με την Δημοτική Αρχή και την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους και απέκτησε, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 784 ΑΚ νομική προσωπικότητα, αφού το ως άνω καταστατικό της νόμιμα δημοσιεύθηκε στα οικεία βιβλία του Πρωτοδικείου Βόλου, με αύξοντα αριθμό 1172/2000, στα πλαίσια της ως άνω σύμβασης πώλησης παρέλαβε τον παρακάτω εξοπλισμό της επιχείρησης του ενάγοντος, δεδομένου ότι ήθελε να δημιουργήσει κέντρο νεότητας στο μίσθιο, όπου στεγαζόταν η επιχείρηση του τελευταίου, ενώ ήδη και ο Δήμος Σ. είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον για να μισθώσει το ίδιο ακίνητο για να εγκαταστήσει της υπηρεσίες του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Συγκεκριμένα παρέλαβε τα εξής{...}. Τα ως άνω κινητά παρέμειναν στο μίσθιο κατάστημα, το οποίο εν τω μεταξύ ο Δήμος Σ. με το από 15.7.2002 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, το οποίο καταρτίστηκε αφ' ενός μεταξύ του Σ. Π., τότε Δημάρχου Σ., ο οποίος ενεργούσε ως εκπρόσωπός του (Δήμου Σ.) και του Ν. Κ., ο οποίος ενεργούσε ως πληρεξούσιος της Ι. Μονής Μ. Λ. του Α. Ό. μίσθωσε, προκειμένου να στεγάσει σ' αυτό το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών και το Κέντρο Πληροφόρησης Νέων του Δημοτικού Διαμερίσματος Σ., υπό τους ειδικότερους αναφερόμενους σ' αυτό όρους.

Η κατάρτιση της σύμβασης πώλησης μεταξύ των διαδίκων, καθώς και η ημερο-

χρονολογία καταβολής του τιμήματος προκύπτει από την κατάθεση της μάρτυρος του ενάγοντος Α. Α. - μητέρας του, η οποία ενεργούσε κατ' εντολή και για λογαριασμό του. Ειδικότερα, η μάρτυρας απόδειξης καταθέτει ότι η συμφωνία αγοράς έγινε στα μέσα Ιουλίου 2002 με τον πρόεδρο της εταιρίας «Γ.», που ήταν και δημοτικός σύμβουλος της Γ., στον οποίον και παραδόθηκαν τα σκεύη και το κλειδί του μισθίου ακινήτου και ότι τα τιμολόγια εκδόθηκαν στις 10.10.2002 από την Π. Σ., που ήταν λογίστριά της, και παραδόθηκαν στον εναγόμενο Δ. Γ., ως νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης εναγομένης, ο οποίος την διαβεβαίωσε ότι θα της καταβάλει το τίμημα σε 20 - 25 ημέρες. Η κατάθεση δε αυτή ενισχύεται και από το από με αριθμ. .../10.6.2003 έγγραφο του Δήμου Σ., που επικαλείται και προσκομίζει ο ενάγων, από το οποίο προκύπτει ότι σε απάντηση εξώδικων οχλήσεων του δια του συνηγόρου του πολίτη, ο νέος Δήμαρχος Σ. Γ. Π. αναφέρει ότι «...Έτσι, μετά από διαπραγματεύσεις ο κ. Α. επώλησε προς το Δ. τον εξοπλισμό της επιχείρησης του ΚΑΦΕ ΜΠΑΡ Α. Ρ. και εκδόθηκαν για το σκοπό αυτό τα σχετικά τιμολόγια, αντίγραφα των οποίων σας αποστέλλουμε. Αξίζει να σημειωθεί ότι από τον μήνα Σεπτέμβριο 2002 το ΚΕΠ Σ. στεγάζεται στο κτίριο που ήταν η επιχείρηση του κ. Α. και υπάρχουν κλιματιστικά τα οποία ανήκαν στην επιχείρησή του και τα οποία τους επώλησε όπως φαίνεται και από το 10/2002 επισυναπτόμενο σε φωτοτυπία δελτίο αποστολής - τιμολόγιο. Κατόπιν των ανωτέρω, θεωρούμε δικαιολογημένες τις διαμαρτυρίες του πολίτη για εμπαιγμό και παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες.».

Εξάλλου, η κατάθεση της ως άνω μάρτυρος απόδειξης όχι μόνον δεν αναιρείται από την κατάθεση του μάρτυρα ανταπόδειξης Σ. Π., πρώην, κατά τα προεκτεθέντα, Δημάρχου Σ., αλλά αντίθετα ενισχύεται, αφού και αυτός καταθέτει ότι τα «σκεύη» του ενάγοντος βρίσκονται στο μίσθιο, χωρίς περαιτέρω να δικαιολογεί γιατί αυτός (ενάγων) να εγκαταλείψει τον εξοπλισμό της επιχείρησης του στο μίσθιο, αν πράγματι δεν είχε συναφθεί η επίδικη σύμβαση πώλησης με την πρώτη εναγομένη, η οποία δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Δήμου Σ. και ιδιωτών και δη των λοιπών εναγομένων και ότι τα τιμολόγια παραδόθηκαν στον «Γ.», τα οποία, όπως τον πληροφόρησε ο τελευταίος τα επέστρεψε, χωρίς και πάλι να δικαιολογεί γιατί ο ενάγων εξέδωσε τα τιμολόγια αυτά και μάλιστα καταβάλλοντας και στην αρμόδια ΔΟΥ 13% ΦΠΑ, ενόψει και της δεινής οικονομικής κατάστασης στην οποίαν βρισκόταν, εξ αιτίας του προβλήματος της υγείας του. Όπως προαναφέρθηκε ο ενάγων εξέδωσε τα τιμολόγια πώλησης - δελτία αποστολής στις 10.10.02 και δη τα με αριθμ. .../10.10.2002, συνολικού ποσού 29.946,4 Ε, συμπεριλαμβανομένου και του ΦΠΑ, πλην όμως, παρότι παρήλθε η προθεσμία των είκοσι (20) ημερών για την καταβολή του ποσού αυτού, που αφορούσε το τίμημα πώλησεως του αναφερομένου σ' αυτό εξοπλισμού, ο οποίος και προαναφέρθηκε, δεν καταβλήθηκε από τους εναγόμενους στον ενάγοντα.

Ειδικότερα, υπόχρεοι για την καταβολή του ποσού αυτού είναι όλοι οι εναγόμενοι και μάλιστα εις ολόκληρον ο καθένας, δεδομένου ότι οι εξ αυτών υπό στοιχ.

Β 1- 7 εναγόμενοι, ιδρυτικά μέλη της πρώτης εναγομένης αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με τον με αριθμ. 5 όρο του ως άνω από 4.9.2000 καταστατικού, που νόμιμα δημοσιεύθηκε, συμφωνήθηκε να ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έναντι των υποχρεώσεων της τελευταίας (αστικής εταιρίας). Η συμφωνία δε αυτή είναι νόμιμη, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στην πιο πάνω νομική σκέψη, και κατ' ακολουθίαν πρέπει να υποχρεωθούν να καταβάλουν το ποσό των 29.946,4 Ε στον ενάγοντα, με το νόμιμο τόκο από την 31.10.2002, ήτοι μετά την πάροδο είκοσι (20) ημερών από την έκδοση των τιμολογίων στις 10.10.2002.

Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση του, εκτιμώντας ότι μεταξύ των διαδίκων καταρτίστηκε η ως άνω σύμβαση πώλησης και δέχθηκε ως κατ' ουσία βάσιμη την ένδικη αγωγή, υποχρεώνοντας τους εναγόμενους να καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας στον ενάγοντα το ίδιο ως άνω ποσό, ορθά κατ' αποτέλεσμα ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και στη συνέχεια προέβη, έστω και με διαφορετική εν μέρει και με ελλιπή αιτιολογία, σε σωστή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού και δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα και για το λόγο αυτόν πρέπει, μετά τη συμπλήρωση των αιτιολογιών της εκκαλουμένης με τις παρούσες (άρθρο 534 ΚΠολΔ), να απορριφθούν ως κατ' ουσία αβάσιμοι οι σχετικοί λόγοι της υπό κρίση έφεσης. Εσφαλμένα όμως ερμήνευσε και εφάρμοσε τον νόμο και κακώς εκτίμησε τις αποδείξεις επικαλώντας τόκους από 5.8.2002 και μέχρι εξοφλήσεως, ενώ έπρεπε να επιδικάσει

τόκους από 31.10.2002, δεκτού καθισταμένου ως ουσιαστικά βάσιμου του σχετικού λόγου της έφεσης των εκκαλούντων. Συνακόλουθα τούτων πρέπει, μετά την ουσιαστική παραδοχή του ανωτέρω λόγου της εφέσεως, να γίνει δεκτή η έφεση και ως κατ' ουσία βάσιμη, παρά την απόρριψη των λοιπών λόγων αυτής, και για χάριν της ενότητας της εκτελέσεως, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς όλες τις διατάξεις της, να κρατηθεί η υπόθεση αυτή στο Δικαστήριο τούτο (ΚΠολΔ 535 παρ. 1) και αφού δικαστεί η αγωγή, να γίνει δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη, και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρο ο καθένας να καταβάλουν στον ενάγοντα το συνολικό ποσό των 29.646,4 Ε, με το νόμιμο τόκο από 31.10.2002 και μέχρις εξοφλήσεως...

196/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθύμιαδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Αγγ. Αγγελίδης, Θεοδ. Γκούμας

Επί οριζόντιας ιδιοκτησίας, χωριστή κυριότητα επί διαμερίσματος ή ορόφου και αναγκαστική συγκυριότητα κατ' ανάλογη μερίδα επί των κοινόχρηστων μερών του όλου ακινήτου. Κοινής χρήσης είναι και το οικοδομημένο ή ακάλυπτο έδαφος, μη επιτρεπόμενου του αποχωρισμού διακεκριμένων τμημάτων του από το καθεστώς της συνιδιοκτησίας.

Το δικαίωμα επέκτασης της οικοδομής καθ' ύψος ή πλάγια ανήκει από κοινού σε όλους τους συνιδιοκτήτες του εδάφους, εκτός αν με κοινή συμφωνία παραχωρηθεί σε έναν ή ορισμένους εξ αυτών, χω-

ρίς ανάγκη ύπαρξης αντιστοιχίας των ποσοστών συγκυριότητας των χωριστών ιδιοκτησιών με τον όγκο ή την αξία τους, όσα δε ανεγερθούν στο μέλλον ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα του(ς) και η σύσταση της διαιρεμένης αυτής ιδιοκτησίας τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της μελλοντικής κατασκευής.

Ο συννομέας έχει τις αγωγές της νομής κατά τρίτων, έναντι όμως του συννομέα μόνο επί αποβολής και όχι επί διατάραξης, οπότε για τον κανονισμό της σύγχρησης ισχύουν οι περί κοινωνίας δ/ξεις. Απορριπτέα αγωγή περί προσβολής της νομής δι' αποβολής από το δικαίωμα της καθ' ύψος επέκτασης και της συννομής επί του εδάφους, αφού το δικαίωμα του υψούν είναι αποτέλεσμα υφιστάμενου δικαιώματος στο έδαφος και προϋποθέτει έγκυρη σύσταση οροφοκτησίας, στοιχεία που δεν επικαλείται η ενάγουσα, ώστε να είναι δυνατή η κτήση χωριστής νομής επ' αυτών.

Με την από 13-4-2004 αγωγή, που άσκησε η εκκαλούσα - ενάγουσα ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου ισοκρίνοντας ότι η αποβίωσασα στις 7-5-1988 μητέρα της ίδιας και της εναγομένης με την από 10-7-1987 ιδιόγραφη διαθήκη της εγκατέστησε κληρονόμους αυτής τα τέκνα της, ήτοι την ενάγουσα, την εναγομένη και τους μη διαδίκους Β. και Δ. Κ., στους οποίους κατέλειπε το περιγραφόμενο στην αγωγή ακίνητο μετά των επ' αυτού κτισμάτων, κείμενο στο δήμο Α. του νομού Μ.. Ότι ειδικότερα στη θυγατέρα της Β. η διαθήκη κατέλειπε διαιρετό τμήμα του άνω ακινήτου εμβαδού 37,65 τ.μ. μετά των επ' αυτού ισογείων κτισμά-

των, καθώς και το δικαίωμα της καθ' ύψος επέκτασης με την προσθήκη επί των υπαρχόντων ορόφων ενός ακόμη ορόφου, στην εναγομένη η διαθήκη κατέλειπε το περιγραφόμενο στην αγωγή τμήμα του άνω ακινήτου μετά της επ' αυτού ισόγειας οικίας εμβαδού 42,68 τ.μ., που αποτυπώνεται στο επισυναπτόμενο στην αγωγή τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο Α, στο υπόλοιπο δε τμήμα του κληρονομιαιού ακινήτου εγκατέστησε τον γιο της Δ.. Ότι στην ενάγουσα η διαθήκη κατέλειπε το δικαίωμα της καθ' ύψος της άνω υπό στοιχείο Α οικίας με την προσθήκη δύο ορόφων εμβαδού εκάστου 42,68 τ.μ. και συνολικά 85,36 τ.μ. στην οικοδομή δε αυτή με στοιχείο Α, ήτοι τόσο στον υπάρχοντα ήδη όροφο, όσο και στους μέλλοντες να ανεγερθούν, αντιστοιχούν, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, 118,45 τ.μ. εξ αιρείτου εκ του όλου οικοπέδου. Ότι πραγματική βούληση της διαθέτιδος ήταν να συστήσει στην με στοιχείο Α οικοδομή οριζόντια ιδιοκτησία, παρά το ότι αυτή με την διαθήκη της δεν καθόρισε τα ποσοστά αναγκαστικής συγκυριότητας που αναλογούν στο υφιστάμενο κτίσμα αλλά και στο δικαίωμα της καθ' ύψος επέκτασης που κατέλειπε στην ενάγουσα, η εναγομένη δε αποδεχόμενη την επαχθείσα σ' αυτή κληρονομιά δεν προέβει στον προσδιορισμό των ποσοστών του οικοπέδου που αναλογούν στην άνω οικία. Ότι περί τα τέλη Μαΐου του 2003 η εναγομένη μετά την έκδοση σχετικής οικοδομικής άδειας, ανήγειρε επί του άνω οικοπεδικού τμήματος κατ' επέκταση της με στοιχείο Α υφισταμένης οικίας και σε επαφή μ' αυτή νέα οικία, εμφανιζόμενη στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα με στοιχείο Β, τις οικίες δε

αυτές ενοποίησε κατασκευάζοντας περιμετρικά αυτών γρυπίδα επί της οποίας εδράζεται ενιαία στέγη με επικάλυψη από κεραμίδια με αποτέλεσμα να αποτελούν πλέον τα κτίσματα αυτά ένα σύνολο. Ότι με τις άνω ενέργειές της η εναγομένη προσέβαλε το δικαίωμα νομής της ενάγουσας τόσο δι' αποβολής όσο και δια διαταράξεως και συγκεκριμένα με την κατασκευή του υπό στοιχείο Β κτίσματος επί του άνω εδαφικού τμήματος η εναγομένη κατέλαβε τμήμα εμβαδού 20 τ.μ. εκ του μείζονος εκτάσεως ακινήτου με αποτέλεσμα να αποβάλλει την ενάγουσα από την σύννομη της στο ενιαίο αυτό ακίνητο, περαιτέρω η εναγομένη με την ενοποίηση των άνω κτισμάτων αφενός μεν διαταράσσει την νομή της ενάγουσας στο δικαίωμα της καθ' ύψος επεκτάσεως της υπό στοιχείο Α οικοδομής, αφού είναι αδύνατη πλέον η κατασκευή περιμετρικά της εν λόγω οικίας υποστηλωμάτων προς ανέγερση μελλοντικών ορόφων, αφετέρου απέβαλε αυτή από τη συννομή της. Με βάση αυτά τα περιστατικά ζητεί η ενάγουσα, 1- να αναγνωρισθεί νομέας του δικαιώματος της καθ' ύψος επεκτάσεως της υπό στοιχείο Α οικοδομής, 2- να αναγνωρισθεί συννομέας του όλου οικοπέδου εμβαδού 374,57 τ.μ., 3- να υποχρεωθεί η εναγομένη να της αποδώσει τη νομή του δικαιώματος της καθ' ύψος επεκτάσεως και την σύννομη στο άνω οικόπεδο και λογαριασμό των λοιπών συννομένων, 4- να υποχρεωθεί η εναγομένη να προβεί στην κατεδάφιση του υπό στοιχείο Β κτίσματος και να απαγορευθεί σ' αυτή κάθε μελλοντική διατάραξη του δικαιώματος της σύννομης της στο ενιαίο ακίνητο καθώς και του δικαιώματος της νομής της στην καθ'

ύψος επέκταση. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την μεν αγωγή περί αποβολής από την νομή επί του δικαιώματος του υψούν ως μη νόμιμη, την δε αγωγή περί αποβολής από το δικαίωμα της εκκαλούσας από την συννομή της στο έδαφος ως αόριστη και αντιφατική. Κατά της αποφάσεως αυτής η ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση έφεση, με την οποία παραπονείται για λόγους αναγόμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ζητά δε την εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως, ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή της ως νόμιμη και ουσιαστικά βάσιμη.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1002, 1117 ΑΚ, 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 και 13 του ν. 3741/1929 «περί ιδιοκτησίας κατ' ορόφους» συνάγεται ότι επί οριζοντίου ιδιοκτησίας ιδρύεται κυρίως μεν χωριστή κυριότης επί ορόφου οικοδομής ή διαμερίσματος ορόφου, παρεπομένως δε και αναγκαστική, αυτοδικαίως κτώμενη, συγκυριότης κατ' ανάλογη μερίδα επί των κοινών μερών του όλου ακινήτου, που χρησιμεύουν στην κοινή χρήση των οροφокτητών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το έδαφος στο οποίο έχει ανεγερθεί η κοινή οικοδομή (ΟλΑΠ 380/1977). Τούτο είναι το βασικότερο από τα κοινά μέρη του όλου ακινήτου και ως τέτοιο νοείται το οικόπεδο ολόκληρο, ως αδιαίρετο σύνολο, που περιλαμβάνει δηλαδή τόσο το καλυπτόμενο από την οικοδομή όσο και το ακάλυπτο μέρος του, ο δε αποχωρισμός διακεκριμένων τμημάτων του από το καθεστώς της συνιδιοκτησίας και η υπαγωγή τους στην αποκλειστική κυριότητα ενός εκ των οροφокτητών δεν είναι επιτρεπτός, πολύ περισσότερο

διότι το οικοπέδο, όπως προσδιορίζεται από τα όρια του, χρησιμεύει οίκοθεν στην κοινή χρήση όλων των οροφοκτητών. Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 8 του ν. 3741/1929, σε συνδυασμό με αυτήν του άρθρου 1002 ΑΚ, προκύπτει ότι εάν ο κύριος ορόφου ή διαμερίσματος κατά το σύστημα της οριζόντιας ιδιοκτησίας ανεγείρει αυθαιρέτως επί του κοινού ακινήτου όροφο ή διαμέρισμα ή κατάσταση, γίνονται συγκύριοι κατά την αναλογία της μερίδος τους και οι υπόλοιποι συγκύριοι του ακινήτου.

Από τις ίδιες διατάξεις προκύπτει ότι το δικαίωμα επεκτάσεως της οικοδομής καθ' ύψος με την προσθήκη ορόφου ανήκει από κοινού σε όλους τους συνιδιοκτήτες του εδάφους, εκτός αν με κοινή συμφωνία παραχωρηθεί σε ένα μόνο από αυτούς, δεν είναι όμως απαραίτητο να υπάρχει αντιστοιχία των ποσοστών συγκυριότητας των χωριστών ιδιοκτησιών με τον όγκο ή την αξία τους (βλ. ΑΠ 1168/2003, Νόμος). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, η αγωγή εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117 πρέπει να περιέχει α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και γ) ορισμένο αίτημα. Εξάλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1, 3, 4, 5, 8 παρ. 1, 9 και 13 του ν. 3741/1929, 1002 και 1117 ΑΚ, προκύπτει ότι με τη συστατική πράξη της οριζόντιας ιδιοκτησίας επιτρέπεται να επιφυλαχθεί υπέρ ενός ή περισσότερων ιδιοκτητών οριζόντιας ιδιοκτησίας το δικαίωμα επέκτα-

σης της οικοδομής προς τα άνω, προς τα κάτω και προς τα πλάγια. Σε τέτοια περίπτωση, αυτά που θα ανεγερθούν στο μέλλον ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η επιφύλαξη του δικαιώματος επέκτασης της οικοδομής. Διαιρεμένη ιδιοκτησία σε ανοικτό χώρο μπορεί να συσταθεί και με μεταγενέστερη από τη συστατική πράξη συμφωνία όλων των οροφοκτητών, που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ότι ο χώρος αυτός πρόκειται να οικοδομηθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, η σύσταση της διαιρεμένης ιδιοκτησίας αναφέρεται στους μελλοντικούς ορόφους ή διαμερίσματα και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της κατασκευής τους (άρθρο 201 ΑΚ). Ακόμη, το δικαίωμα αυτό της επέκτασης μπορεί να μεταβιβαστεί (αν το αποφασίσουν ομόφωνα οι οροφοκτήτες) σε τρίτο μη οροφοκτήτη. Πρόκειται για μεταβίβαση μέλλουσας οροφοκτησίας. Ο τρίτος αποκτά δικαίωμα προσδοκίας για την κτήση πλήρους δικαιώματος κυριότητας όταν κτιστεί η οικοδομή. Ο χώρος αυτός που προορίζεται προς οικοδόμηση είναι αγαθό εκμεταλλεύσιμο με την άσκηση του δικαιώματος της επέκτασης (υψούν). Το δικαίωμα αυτό δεν νοείται ως δικαίωμα κυριότητας, αλλά ως εξουσία όλων των συνιδιοκτητών ή μερικών εξ αυτών κατά τη συμφωνία των μερών, απορρέουσα από το δικαίωμα της κυριότητας τους στο έδαφος της υφιστάμενης οικοδομής. Αυτός, στον οποίο αναγνωρίζεται το δικαίωμα επέκτασης πρέπει να είναι συνιδιοκτήτης ποσοστού στο έδαφος (βλ. ΑΠ 1377/2004, Νόμος).

Από το συνδυασμό των άρθρων 974, 984 παρ. 1, 989 και 993 ΑΚ προκύπτει ότι η προσβολή της νομής αν είναι παράνο-

μη και γίνεται χωρίς τη θέληση του νομέα παρέχει στον τελευταίο αγωγή που τείνει σε αποκατάσταση της πριν από την προσβολή κατάστασης. Προσβολή της νομής αποτελεί κάθε θετική πράξη ή παράλειψη του προσβολέα που επάγει είτε αποβολή του νομέα από τη νομή, είτε διατάραξη του στην άσκηση της νομής του. Ακόμη, από το άρθρο 994 ΑΚ, συνάγεται ότι ο συννομέας του πράγματος έχει τις αγωγές της νομής κατά τρίτων, έναντι όμως του συννομέα την ένδικη προστασία της νομής μόνο σε αποβολή, όχι δε και σε διατάραξη (βλ. ΑΠ 306/2004, Νόμος).

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, με το περιεχόμενο και το αίτημα αυτό η υπό κρίση αγωγή ελέγχεται απορριπτέα στο σύνολο της, ήτοι τόσο στη βάση αυτής περί διαταράξεως της νομής της ενάγουσας, όσο και στην βάση περί αποβολής. Ειδικότερα, η μεν αγωγή περί προσβολής της νομής της ενάγουσας έσωθεν δια διαταράξεως ελέγχεται απορριπτέα, αφού αν η προσβολή του συννομέα, ως εν προκειμένω, φθάνει μόνον μέχρι διαταράξεως της συννομής του από τον συννομέα, τότε αυτός δεν έχει προς προστασία την αγωγή αυτή, αλλά παραπέμπεται για τον κανονισμό της συγχρήσεως στις περί κοινωνίας διατάξεις, συνεπώς η ενάγουσα δεν δικαιούται για την προστασία της συννομής της να ασκήσει κατά της εναγομένης συννομέως την αγωγή αυτή. Περαιτέρω, η σωρευόμενη αγωγή περί προσβολής της νομής της ενάγουσας δι' αποβολής στο δικαίωμα της καθ' ύψος επεκτάσεως της οικοδομής και της σύννομης της επί του εδάφους ελέγχεται επίσης απορριπτέα, αφού το δικαίωμα του υψούν είναι αγαθό εκμεταλλεύσιμο, που παρέχει

δικαίωμα στην ανέγερση μελλοντικών ορόφων και είναι αποτέλεσμα του υφιστάμενου δικαιώματος στο έδαφος, τούτο δε προϋποθέτει έγκυρη σύσταση οροφοκτησίας, στοιχεία τα οποία δεν επικαλείται εν προκειμένω η ενάγουσα, ώστε να είναι δυνατή η κτήση χωριστής νομής επ' αυτών και η προστασία των με τις περί αποβολής από την νομή διατάξεις. Συνεπώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή, αν και με εν μέρει διαφορετική αιτιολογία, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο, γι' αυτό και ο μοναδικός λόγος εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα κρίνεται αβάσιμος και πρέπει η υπό κρίση έφεση να απορριφθεί...

199/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Βάνα Παπακωνσταντίνου, Δημ. Βούλγαρης

Κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών δεν τρέχουν, ως προς το Δημόσιο, οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων. Η ρύθμιση αφορά μόνο στις βραχείες προθεσμίες που αρχίζουν με την επίδοση της απόφασης και όχι και την τριετή προθεσμία του 518 παρ. 2 ΚΠολΔ, που υπολογίζεται από τη δημοσίευση της απόφασης.

Ο αιγιαλός, που είναι πράγμα κοινής χρήσης και ανήκει στο Δημόσιο, αποτελεί τμήμα γης που περιβάλλει τη θάλασσα με όριο προς την ξηρά το σημείο μέχρι το οποίο φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα. Μόνος ο καθορισμός του ορίου αυτού με απόφαση της διοικητικής επι-

τροπής δεν προσδίδει την ιδιότητα του αιγιαλού σε τμήμα γης, που στερείται τα αναγκαία χαρακτηριστικά, διότι, άλλως, ο κύριος του εδάφους, που κατά πλάνη περιλήφθηκε στα όρια του αιγιαλού, θα έχανε την ιδιοκτησία με απλή πράξη της διοίκησης, κατά παράβαση του Συντάγματος. Τμήματα ιδιωτικών εδαφών, που χαρακτηρίστηκαν από την επιτροπή ως ανήκοντα στον αιγιαλό, λογίζονται ότι κηρύχθηκαν απαλλοτριωτέα αναγκαστικώς υπέρ του Δημοσίου συγχρόνως με τη δημοσίευση στην ΕτΚ της έκθεσης και του διαγράμματος.

Νόμιμα φέρεται για συζήτηση η υπό κρίση έφεση κατά της υπ' αριθ. 58/2002 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η επανάληψη της συζήτησης της οποίας διατάχθηκε από το Δικαστήριο κατ' άρθρο 307 ΚΠολΔ, δοθέντος ότι από λόγο που παρουσιάστηκε μετά την συζήτηση αυτής στη δικάσιμο της 22-9-2006 δεν ήταν δυνατή η έκδοση αποφάσεως. Κατά τη διάταξη του άρθρου 11 του Κ.Δ. της 26.6 - 10.7/1944 «περί του Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου», που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 50 παρ. 3 του ΕισΝΚΠολΔ, ουδεμία απολύτως προθεσμία τρέχει ως προς το Δημόσιο, κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, για την άσκηση, εκτός άλλων, οιοδήποτε ένδικου μέσου (άρθρα 35 α.ν. 1539/1939 και 4 παρ. 1 α.ν. 1557/1939). Η αληθινή έννοια της τελευταίας διατάξεως είναι ότι η από αυτή προβλεπόμενη αναστολή δεν περιορίζεται μόνο στο διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου, αλλά επεκτείνεται, ως προς το Δημόσιο, καθόλη τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, δη-

λαδή από 1 Ιουλίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου (άρθρο 11 παρ. 2 ν. 1756/1988 «Κώδικας οργανισμού των δικαστηρίων και κατάσταση δικαστικών λειτουργιών»), πλην όμως αφορά μόνο τις βραχείες προθεσμίες που αρχίζουν με την επίδοση της αποφάσεως και, συνεπώς, ως προς την έφεση, την προθεσμία του άρθρου 518 παρ. 1 του ΚΠολΔ, και όχι, και την τριετή προθεσμία του άρθρου 518 παρ. 2 ΚΠολΔ, που υπολογίζεται από τη δημοσίευση της αποφάσεως. Τούτο δε γιατί είναι φανερό, ότι αυτή η ειδική ρύθμιση υπέρ του Δημοσίου θεσπίστηκε, για να αποφευχθεί ο κίνδυνος να χαθούν προθεσμίες, ένεκα της απουσίας, σε διακοπές, κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών (άρθρο 2 ν. 1564/1918 «περί μεταρρυθμίσεως του νόμου, ΑΚΑ περί νομικών συμβουλών» και άρθρο 2 παρ. 6 του από 12.6/15.11.1937 Κανονισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, όπως ίσχυαν, κατά το χρόνο που έγινε η ρύθμιση) του κυρίου προσώπου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που χειρίζεται τη συγκεκριμένη υπόθεση (βλ. ΑΠ 666/2005, ΑΠ 1485/2002, Νόμος).

Η άνω έφεση του ενάγοντος και ήδη εκκαλούντος Ελληνικού Δημοσίου, κατά της υπ' αριθμ. 58/2002 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που δίκασε την από 26-11-1982 (με αριθ. κατ. 519/1982) αγωγή του, κατά την τακτική διαδικασία, κατ' αντιμωλία των διαδίκων έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και είναι εμπρόθεσμη, αφού η εκκαλούμενη απόφαση επιδόθηκε στον Υπουργό Οικονομικών στις 4-9-2002 (βλ. .../4-9-2002 έκθεση επιδόσεως του αρμόδιου δικαστικού επιμελητή Β. Μ.) και

ασκήθηκε στις 8-10-2002 αρμοδίως δε φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρ. 511, 513 παρ. 1, 518 παρ. 1 ΚΠολΔ). Πρέπει, επομένως, να γίνει τυπικά δεκτή (άρθρ. 532 ΚΠολΔ), απορριπτομένου του σχετικού ισχυρισμού του εφεσίβλητου περί εκπροθέσμου ασκήσεώς της, δοθέντος ότι, ως προαναφέρεται, κατά το διάστημα των δικαστικών διακοπών ουδεμία προθεσμία τρέχει ως προς το εκκαλών για την άσκηση των ενδίκων μέσων. Συνακόλουθα πρέπει η υπό κρίση έφεση να εξετασθεί περαιτέρω κατά την ίδια διαδικασία ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της (άρθρ. 533 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Επειδή κατά το άρθρο 967 ΑΚ, μεταξύ των κοινής χρήσεως πραγμάτων περιλαμβάνεται και ο αιγιαλός. Είναι δε αιγιαλός, κατά τον ορισμό που δίνει το άρθρο 1 του α.ν. 2344/1940, που διατηρήθηκε σε ισχύ και υπό το κράτος του ΑΚ, σύμφωνα με το άρθρο 53 του Εισαγωγικού Νόμου αυτού «η περιστοιχούσα την θάλασσαν χερσαία ζώνη η βρεχομένη από τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων». Από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι ο αιγιαλός είναι τμήμα της γης που περιβάλλει τη θάλασσα με όριο προς την ξηρά το σημείο εκείνο, μέχρι το οποίο φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα. Εξάλλου, ο αιγιαλός ανήκει, κατά νομική επιταγή στο Ελληνικό Δημόσιο (άρθρα 968 ΑΚ και 1 του α. ν. 2344/1940). Μόνος δε ο καθορισμός του ορίου αυτού από τη διοικητική επιτροπή, που προβλέπεται στα άρθρα 2 και 3 του α.ν. 2344/1940, με απόφασή της, με τη σύνταξη του εκεί αναγραφόμενου τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος, που συνοδεύεται από σχετική

έκθεση, δεν είναι ικανός να προσδώσει την ιδιότητα του αιγιαλού σε τμήμα γης, το οποίο στερείται τα παραπάνω χαρακτηριστικά, δηλαδή σε έδαφος μη βρεχόμενο όπως πιο πάνω από τα θαλάσσια ύδατα. Και αυτό διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, ο κύριος του εδάφους, που κατά πλάνη περιλήφθηκε στα όρια του αιγιαλού θα έχανε την ιδιοκτησία του με απλή πράξη της διοίκησης, κατά παράβαση των προστατευτικών αυτής συνταγματικών ορισμών, ενόψει ακριβώς των οποίων και θεσπίστηκαν τα όσα στο άρθρο 4 του ιδίου α.ν. 2344/1940 διαλαμβάνονται, κατά τα οποία τμήματα ιδιωτικών τμημάτων, που χαρακτηρίστηκαν από την προαναφερόμενη επιτροπή ως τμήματα που ανήκαν πλέον στον αιγιαλό, λογίζονται ότι κηρύχθηκαν απαλλοτριωτέα αναγκαστικώς υπέρ του Δημοσίου συγχρόνως με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της έκθεσης και του διαγράμματος της ίδιας επιτροπής, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, ως προς την αποζημίωση, της προβλεπόμενης στους ισχύοντες για τις απαλλοτριώσεις νόμους διαδικασίας. Έτσι, η ιδιότητα του αιγιαλού προκύπτει από φυσικά και μόνο φαινόμενα και δεν δημιουργείται με πράξη της Πολιτείας και σε κάθε τοπική περίπτωση καθορισμός της έκτασης ως αιγιαλού ανήκει στην εκτίμηση του τακτικού δικαστή και όχι της διοίκησης (βλ. και ΟΛΑΠ 24/2000 Δνη 42. 62, ΑΠ 255/2007, Νόμος).

Με την υπ' αριθ. κατ. 519/28-11-1982 αγωγή, απευθυνόμενη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, το ενάγον και ήδη εκκαλόν Ελληνικό Δημόσιο ισχυρίσθηκε ότι ο εναγόμενος Χ. Χ., ο οποίος έχει ήδη αποβιώσει και την ανοιγεί-

σα δίκη συνεχίζουν οι εφεσίβλητοι ως νόμιμοι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι αυτού, είναι κύριος ακινήτου μετά της επ' αυτού οικίας, κειμένου στον οικισμό Α. Ι. Π. της κτηματικής περιφέρειας της τότε Κοινότητας Α. Δ., το οποίο συνεχεται με τον αιγιαλό και ότι αυτός τον Σεπτέμβριο του 1980 αυθαίρετα και παράνομα κατέλαβε τμήμα αιγιαλού εμβαδού 60 τ.μ., το τμήμα δε αυτό ενσωμάτωσε στο άνω ακίνητο του καθ' όλο το μήκος της προσόψεώς του, κατασκευάζοντας κρηπίδωμα αντιστηρίξεως από σκυρόδεμα, που αποτελεί πλέον το όριο του εν λόγω ακινήτου του προς τον αιγιαλό. Ότι κατά του εναγομένου εκδόθηκε σχετικό πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής από τον αρμόδιο Οικονομικό Έφορο, το οποίο με απόφαση του αρμοδίου Δικαστηρίου ακυρώθηκε τελεσίδικα και αυτός αρνείται πλέον να αποδώσει στο ενάγον το επίδικο εδαφικό τμήμα. Με βάση αυτά τα περιστατικά ζήτησε το ενάγον να αναγνωρισθεί ότι το παραπάνω ακίνητο αποτελεί τμήμα αιγιαλού και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του το αποδώσει. Ο εναγόμενος αρνήθηκε την αγωγή ισχυρισθείς ότι το επίδικο εδαφικό τμήμα δεν αποτελεί τμήμα αιγιαλού, αλλά αποτελεί ιδιωτική έκταση που περιλαμβάνεται στην ιδιοκτησία του. Επί της αγωγής εκδόθηκε αρχικά η 163/1983 απόφαση του άνω Δικαστηρίου, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή για λόγους μη ουσιαστικούς, κατά της αποφάσεως αυτής το εκκαλόν άσκησε έφεση και με την υπ' αριθ. 556/1987 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου η εκκαλουμένη απόφαση εξαφανίσθηκε και αναπέμφθηκε η υπόθεση για συζήτηση. Στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αριθ. 5/570/60/89 μη οριστική απόφαση του

Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η αγωγή και διατάχθηκε η διεξαγωγή αποδείξεων επί των άνω ισχυρισμών των διαδίκων καθώς και η διενέργεια αυτοψίας, μετά από αυτά δε εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησε το ενάγον - εκκαλόν την υπό κρίση έφεση, με την οποία παραπονείται για λόγους αναγόμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητά την παροδοχή της εφέσεως και την εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το υπ' αριθ. .../1962 συμβόλαιο, που συνέταξε ο τότε συμβολαιογράφος Α. Α. και μεταγράφηκε νόμιμα, ο Δ. Ν. συνέστησε υπέρ της πρώτης εφεσίβλητης θυγατέρας του Α., εν όψει του γάμου της με τον αρχικό εναγόμενο Χ. Χ. προίκα και μεταβίβασε σ' αυτούς στην μεν πρώτη την ψιλή κυριότητα στο δε δεύτερο την επικαρπία διαιρετού τμήματος εμβαδού 1000 τ.μ., κείμενο στο βορειοδυτικό τμήμα μείζονος εκτάσεως ακινήτου, που συνορεύει κατά τον τίτλο κτήσεως με υπόλοιπη έκταση του προικοδότη, με ρεύμα, δρόμο και με ιδιοκτησία Ν. Μ. καθώς και έτερο τμήμα κείμενο στο βορειοδυτικό επίσης τμήμα του άνω μείζονος ακινήτου με το ήμισυ της επ' αυτού οικίας και το ήμισυ του προαυλίου, που συνορεύει επίσης κατά τον τίτλο κτήσεως ανατολικά με θάλασσα, βόρεια με ιδιοκτησία Ε. Μ., δυτικά με ιδιοκτησία Μ. Μ. και νότια με την υπόλοιπη οικία και το προαύλιο. Το άνω ακίνητο κείται στη θέση Π. Α.

Ι. της κτηματικής περιφέρειας της πρώην κοινότητος Α. Δ. Π., είχε περιέλθει στον προικοδότη εξ αγοράς με την μεταγραφή του υπ' αριθ. .../1941 συμβολαίου αγοράς του τότε συμβολαιογράφου Χ. Μ., ήδη δε μετά την ισχύ του Ν. 1329/1983 περιήλθε αυτοδικαίως στην πρώτη εφεσίβλητη κατά πλήρη κυριότητα. Το περιελθόν στον εναγόμενο εδαφικό τμήμα, ως προαναφέρεται, από την ανατολική πλευρά συνόρευε με την αμμόδη ακτή του Αιγαίου πελάγους στην παρυφή του ανατολικού Πηλίου όπου είχε πρόσοψη, διαχωρίζεται δε πλέον από αυτή με τσιμεντοστρωμένο δρόμο πλάτους οκτώ μέτρων στην οποία έχει πρόσοψη, η οδός δε αυτή διανοίχθηκε κατά μήκος του οικισμού με παραχώρηση τμημάτων ιδιοκτησίας παρόδιων ιδιοκτητών μεταξύ των οποίων και ο εναγόμενος. Το επίδικο εδαφικό τμήμα εμβαδού 60 τ.μ. εκτείνεται σε όλο το μήκος της προσόψεως του άνω ακινήτου, ήτοι στην ανατολική πλευρά αυτού, και το ενάγον - εκκαλόν ισχυρίζεται ότι σύμφωνα και με το συνταχθέν τον Ιούνιο του 1979 από την τεχνική υπηρεσία του Λιμενικού Ταμείου Β. τοπογραφικό διάγραμμα, το εδαφικό αυτό τμήμα αποτελεί αιγιαλό που κατέλαβε αυθαίρετα και παράνομα τον Σεπτέμβριο του 1980 ο εναγόμενος δικαιοπάροχος των εφεσίβλητων και το ενσωμάτωσε στο άνω ακίνητο του, στην συνέχεια δε προέβει στην επιχωμάτωση του καταληφθέντος τμήματος και στην κατασκευή τοίχου αντιστήριξης στην ανατολική πλευρά αυτού, με αποτέλεσμα το τμήμα αυτό του αιγιαλού να εμφανίζεται ως ενιαίο με το παραπάνω ακίνητο του, ο κατασκευασθείς κρηπιδότοιχος δε αποτελεί πλέον το όριο του ακινήτου του με τον αιγιαλό. Μετά από

αυτά εξεδόθη σε βάρος του εναγομένου το υπ' αριθ. 7/16-10-1980 πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής κατά του οποίου ο τελευταίος άσκησε ενώπιον του Ειρηνοδίκειου Ζαγοράς ανακοπή. Επί της ανακοπής αυτής εξεδόθη η υπ' αριθ. 7/1981 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία ακυρώθηκε το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο, η απόφαση δε αυτή επικυρώθηκε με την υπ' αριθ. 740/1982 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, αφού κρίθηκε ότι το καταληφθέν τμήμα δεν αποτελεί αιγιαλό και δεν ανήκει στην αδιαμφισβήτητη κυριότητα του εκκαλούμενου.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω ότι η διερχόμενη από την ανατολική πλευρά του ακινήτου του εναγομένου, ήτοι προς την πλευρά της θάλασσας, κοινοτική οδός πλάτους οκτώ μέτρων έχει ήδη επιστρωθεί με τσιμέντο και αντιστηρίζεται με κρηπίδωμα που κατασκευάστηκε το έτος 1980 από την κοινότητα Α. Δ., το κρηπίδωμα αυτό έχει κατασκευασθεί ανάμεσα στην οδό και την αμμόδη κατηφορική έκταση που παρεμβάλλεται προς την ακτή, προορίζεται δε όχι μόνο προς αντιστήριξη της οδού αλλά και προς προστασία αυτής από την θάλασσα. Εξάλλου, επί της άνω οδού έχει εγκατασταθεί υποσταθμός της ΔΕΗ για την ηλεκτροδότηση της περιοχής, κατά μήκος δε αυτής και προς την πλευρά της θάλασσας υπάρχουν καλλωπιστικά φυτά που τοποθετήθηκαν από την δημοτική αρχή, επίσης από την οδό αυτή διέρχεται ο αγωγός για την υδροδότηση του λιμανιού της περιοχής, όλα αυτά δε επισημαίνονται και από τον διενεργήσαντα την αυτοψία δικαστή του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου. Περαιτέ-

ρω, δεν αποδείχθηκε ότι τα κύματα της θάλασσας κατά τις συνήθεις μεγαλύτερες αναβάσεις τους βρέχουν την ιδιοκτησία του εναγομένου και το επίδικο εδαφικό τμήμα, το οποίο απέχει από την θάλασσα τριάντα περίπου μέτρα. Βέβαια, το εκκαλόν ισχυρίζεται ότι οι αναβάσεις των κυμάτων παρεμποδίζονται από τον κρηπιδότοιχο και από τα έργα που έχουν γίνει, πλην όμως αν πράγματι οι μέγιστες αναβάσεις των κυμάτων έφθαναν μέχρι την άνω ιδιοκτησία του εναγομένου δεν θα ήταν δυνατή η κατασκευή του δρόμου, ούτε η κατασκευή και διατήρηση άλλων εγκαταστάσεων όπως και ευδοκίμηση φυτών, άλλωστε και ο πρώτος μάρτυς του εκκαλούντος δεν μπορεί με βεβαιότητα να καταθέσει αν οι μέγιστες αναβάσεις θα ήταν δυνατόν να φθάσουν στο επίδικο χωρίς την ύπαρξη του κρηπιδότοιχου.

Από τα αυτά αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε επίσης ότι το έτος 1988 με την υπ' αριθμ. ΝΠ 38 απόφαση του Νομάρχη Μαγνησίας (ΦΕΚ 239) καθορίστηκε η γραμμή του αιγιαλού στην περιοχή του επιδίκου και σύμφωνα με τον διοικητικό αυτό καθορισμό η επίδικη έκταση ενέπιπτε στον αιγιαλό. Στη συνέχεια όμως, η ίδια η διοίκηση διαπίστωσε την ύπαρξη σφάλματος κατά την χάραξη της γραμμής του αιγιαλού στην περιοχή αυτή και με την υπ' αριθμ. 1058904/5266/Β0010 απόφαση της 23-7-2003 του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (ΦΕΚ 881/14-8-2003), που εκδόθηκε μετά την ισχύ του Ν. 2971/2001 - Περί αιγιαλού και παραλίας - επανακαθορίστηκαν τα όρια αιγιαλού και δημιουργήθηκε ζώνη παραλίας στη θέση Α. Ι. δήμου Μ. Ν. Μ.. Έτσι, καθορίστηκε εκ νέου η γραμμή του αιγιαλού και δη-

μιουργήθηκε ζώνη παραλίας πλάτους δέκα μέτρων, η οποία εκτείνεται μετά τη γραμμή του αιγιαλού, περιλαμβάνει την άνω κοινοτική οδό και δεν θίγει τα υφιστάμενα κτίσματα. Μετά τον επανακαθορισμό αυτό η επίδικη έκταση δεν εμπίπτει στον αιγιαλό ούτε στην παραλία, για τον επανακαθορισμό δε αυτό ελήφθησαν υπόψη από την αρμόδια επιτροπή τα ανωτέρω καθώς και το ότι δεν διαπιστώθηκε η ύπαρξη παλαιού αιγιαλού, η γεωμορφολογία του εδάφους, ο τομέας ανάπτυξης του κυματισμού και τα λοιπά στοιχεία που αναφέρονται στην από 18-9-2002 έκθεση της επιτροπής. Συνεπώς, το επίδικο εδαφικό τμήμα δεν αποτελεί αιγιαλό ανήκον ως κοινόχρηστο στο εκκαλόν Ελληνικό Δημόσιο, γι' αυτό και η υπό κρίση αγωγή ελέγχεται αβάσιμη κατ' ουσία. Συνεπώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια πραγματικά περιστατικά ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό και ο μοναδικός λόγος εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα κρίνεται αβάσιμος και πρέπει η υπό κρίση έφεση να απορριφθεί...

222/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Δήμητρα Ζώη

Δικηγόροι: Σπ. Χατζής, Άγις Παπαστεργίου

Το Δημόσιο, επί χρηματικής οφειλής του, υποχρεούται σε καταβολή τόκων υπερμερίας από την επίδοση της καταψηφιστικής αγωγής, χωρίς τούτο να αντίκειται στο Σύνταγμα και τις διεθνείς συμβά-

σεις Επί περιορισμού του καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό, μη οφειλή τόκων υπερημερίας.

Οι δήμοι έχουν τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου.

Οι απαιτήσεις των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου κατ' αυτού, που αφορούν σε αποδοχές ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασίζονται σε παρανομία των οργάνων του ή στις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις, εφόσον ανάγονται σε χρόνο μετά την 1.1.1996, παραγράφονται 2 έτη μετά τη γένεσή τους, χωρίς η ρύθμιση αυτή να αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας ή στο Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Η παραγραφή αρχίζει από το χρόνο γένεσης κάθε περιοδικής αξίωσης και όχι από το τέλος του έτους εντός του οποίου γεννήθηκε και κατέστη δικαστικά επιδιώξιμη.

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης υποχρεούται σε απόδοση της ωφέλειας που αποκόμισε και η οποία συνίσταται στην αμοιβή που θα κατέβαλλε για την ίδια εργασία σε πρόσωπο με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα επιδόματα γάμου, τέκνων και προϋπηρεσίας, ως προσιδιάζοντα στην προσωπική κατάσταση του μισθωτού.

Εφαρμογή των δ/ξεων αδικ. πλουτισμού επί του Δημοσίου και των νηδδ και επί αξιώσεων από σχέση εργασίας, διότι δεν εισάγεται υπέρ αυτών εξαίρεση από τις δ/ξεις του Συντάγματος, που απαγορεύουν την πρόσληψη υπαλλήλου σε μη νομοθετημένη θέση.

Οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι με την από 28-6-2006 αγωγή τους ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας ισχυρίστηκαν ότι με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσλήφθηκαν κατά τους αναφερόμενους χρόνους από τον εναγόμενο πρωτοβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με την επωνυμία «Δήμος Π.», προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως χειριστής ανυψωτικού μηχανήματος ο πρώτος, εργατοτεχνίτες οι δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος και εργάτες καθαριότητας οι έκτος και έβδομος. Επιπλέον, ότι με την πιο πάνω ιδιότητα τους απασχολήθηκαν με σταθερά καταβαλλόμενο μηνιαίο μισθό ύψους 500 ευρώ μέχρι την καταγγελία της εργασιακής τους σύμβασης κατά τα αναφερόμενα χρονικά διαστήματα ο καθένας και συγκεκριμένα ο πρώτος επί επτά (7) ημέρες εβδομαδιαίως, οι δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος επί έξι (6) ημέρες εβδομαδιαίως και δέκα (10) ώρες ημερησίως, χωρίς να τους χορηγηθεί αναπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση και οι έκτος και έβδομος επί πέντε (5) ημέρες εβδομαδιαίως και δέκα (10) ώρες ημερησίως. Με βάση δε τα παραπάνω και μετά τον περιορισμό του καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό και την παραίτηση του έκτου από το κεφάλαιο της αγωγής περί αποζημιώσεως απολύσεως, οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες ζήτησαν να αναγνωριστεί ότι είναι υποχρεωμένος ο εναγόμενος να καταβάλει στον πρώτο το συνολικό ποσό των 10.023,76 Ε, στο δεύτερο το συνολικό ποσό των 22.944,98 Ε, στον τρίτο το συνολικό ποσό των 18.797,73 Ε, στον τέταρτο το συνολικό ποσό των

30.428,90 Ε, στον πέμπτο το συνολικό ποσό των 32.101,24 Ε, στον έκτο το συνολικό ποσό των 42.160,40 Ε και στον έβδομο το συνολικό ποσό των 52.914,78 Ε, για αξιώσεις τους από την παραπάνω εργασιακή σύμβαση και συγκεκριμένα για διαφορές καταβαλλόμενων αποδοχών από τις νόμιμες, αποζημίωση λόγω μη χορηγήσεως αναπληρωματικής εβδομαδιαίας αναπαύσεως (REPO), προσαύξηση της αμοιβής λόγω παροχής εργασίας κατά τις Κυριακές, αμοιβή για υπερωριακή απασχόληση, επιδόματα εορτών και άδειας, αποδοχές άδειας και αποζημίωση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. Άλλως δε και για την περίπτωση ακυρότητας των παραπάνω συμβάσεών τους, οι εφεσβλήτοι - ενάγοντες ζήτησαν τα παραπάνω ποσά κατά τις διατάξεις περί του αδικαιολογήτου πλουτισμού, καθόσον ο εκκαλών - εναγόμενος Δήμος θα απασχολούσε στις θέσεις τους και με τους αυτούς όρους άλλους εργαζόμενους. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή και αναγνώρισε ότι ο εκκαλών - εναγόμενος Δήμος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στους εφεσβλήτους - ενάγοντες τα πιο κάτω ποσά με το νόμιμο τόκο από το χρόνο που κατέστη απαιτητή καθεμία παροχή και ειδικότερα στον πρώτο το ποσό των 7.445,72 Ε, στο δεύτερο το ποσό των 20.645,94 Ε, στον τρίτο το ποσό των 16.314,75 Ε, στον τέταρτο το ποσό των 24.303,91 Ε, στον πέμπτο το ποσό των 24.800,16 Ε, στον έκτο το ποσό των 36.032,64 Ε και στον έβδομο το ποσό των 43.232,97 Ε. Κατά της εν λόγω αποφάσεως ο εναγόμενος Δήμος Π. άσκησε την κρινόμενη έφεση του για εσφαλμένη

εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να απορριφθεί στο σύνολο της η αγωγή των αντιδίκων του.

Με τη διάταξη του άρθρου 21 του Δ/τος της 26 Ιουνίου - 10 Ιουλίου 1944 «περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου», η οποία, κατ' αρθρ. 109 παρ. ΕισΝΑΚ, διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ ορίζεται ότι «Ο νόμος και ο της υπερημερίας τόκος πάσης του Δημοσίου οφειλής ορίζεται εις 6% ετησίως, πλην αν άλλως ορίσθη δια συμβάσεως ή ειδικού νόμου. Ο ειρημένος τόκος άρχεται από της επιδόσεως της αγωγής». Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι στην περίπτωση χρηματικής οφειλής του Δημοσίου, αυτό, κατ' εξαίρεση προς τις γενικές διατάξεις, υποχρεούται στην καταβολή νόμιμων τόκων υπερημερίας από την επίδοση σε αυτό της καταψηφιστικής αγωγής με αντικείμενο την επιδίκαση της οφειλής του. Η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από λόγους γενικότερου δημόσιου συμφέροντος και δεν αντίκειται στις διατάξεις του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά δικαιώματα, των άρθρων 4 παρ. 1 και 22 παρ. 1 του Συντάγματος, του άρθρου 119 της ιδρυτικής Συνθήκης της ΕΟΚ που κυρώθηκε με το Ν. 945/1979, του άρθρου 100 της Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας που κυρώθηκε με το Ν. 46/1975 και του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ (ΑΠ 145/2006 Δνη 48. 149). Σε περίπτωση δε παραιτήσεως του δικαιούχου από το σχετικό καταψηφιστικό αίτημα της αγωγής και περιορισμού αυτού σε αναγνωριστικό δεν οφείλονται από το Δημόσιο τόκοι υπερημερίας, αφού η καταψηφιστική αγωγή θεω-

ρείται ως μη ασκηθείσα και ανατρέπονται εξ υπαρχής τα αποτελέσματα που επήλθαν με την άσκηση της (ΟΛΑΠ 7/2000, ΟΛΑΠ 6/1997, ΑΠ 242/2004, ΑΠ 1249/2003, ΑΠ 1641/1998 Δνη 40. 148). Επιπλέον, κατά τη διάταξη του άρθρου 304 του Π.Δ. 410/1995 περί «Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα» οι δήμοι απολαμβάνουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο, μεταξύ δε αυτών περιλαμβάνεται και το ως άνω προνόμιο του άρθρου 21 του δ/τος της 26-6/10-7-1944 περί οφειλής τόκων (ΑΠ 328/2005 Δνη 2006. 1438).

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 90 παρ. 3 του Ν. 2362/1995 «περί Δημοσίου λογιστικού ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις», που κατήργησε το νομοθετικό διάταγμα 321/1969 με το άρθρο 113 εδ. α' αυτού και εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον οι επιδικες απαιτήσεις ανήκουν σε χρόνο μετά την έναρξη ισχύος του, δηλαδή μετά την 1-1-1996, σύμφωνα με το άρθρο 119 αυτού, η απαίτηση οποιουδήποτε των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορά σε αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασίζεται σε παρανομία των οργάνων του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, παραγράφεται μετά διετία από της γενέσεως της. Η θεσπιζόμενη με την παραπάνω διάταξη βραχυπρόθεσμη παραγραφή, ο χρόνος της οποίας είναι μικρότερος ή μεγαλύτερος από το χρόνο παραγραφής παρόμοιων αξιώσεων (άρθρ. 250 παρ.6 και 17

ΑΚ, 289 παρ.1 ΚΙΝΔ), είναι συνταγματικά θεμιτή και δεν αντίκειται στην καθιερωμένη με το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της ισότητας του νόμου έναντι των πολιτών, αφού η ως άνω διαφορετική ρύθμιση δικαιολογείται από τη φύση των πιο πάνω αξιώσεων και την ανάγκη ταχείας εκκαθάρισεως των σχετικών υποχρεώσεων του Δημοσίου. Επιπλέον, η θέσπιση διαφορετικού χρόνου παραγραφής κατά κατηγορία αξιώσεων ή δικαιούχων και υπόχρεων, δεν προσκρούει στη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, που εξασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα να δικάζεται η υπόθεση του δίκαια και αμερόληπτα, ούτε αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 1 του πρώτου προσθέτου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, που επιβάλλουν το σεβασμό της παρουσίας του προσώπου και ούτε (προσκρούει) στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 3α του Ν. 2462/1997 περί «κύρωσης του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και του Δευτέρου Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα σχετικού με την κατάργηση της ποινής του θανάτου», που εξασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο μία πρόσφορη προσφυγή στην περίπτωση που παραβιάζονται τα ατομικά του δικαιώματα και οι ελευθερίες του. Τούτο δε διότι οι διατάξεις αυτές παρεμποδίζουν το νομοθέτη να καταργεί ενοχικά δικαιώματα, όχι όμως και να θεσπίζει κανόνες που καθορίζουν διαφορετικό, κατά περίπτωση, χρόνο παραγραφής των αξιώσεων που θα γεννηθούν μετά την ισχύ τους (ΑΠ 145/2006, ΑΠ 460/2005, Νόμος, ΑΠ 1726/2002 ΕΕργΔ 2003. 792). Η πιο πάνω παραγραφή, αρχίζει από το χρόνο γε-

νέσεως της καθεμίας από τις περιοδικές αυτές αξιώσεις και όχι από το τέλος του έτους εντός του οποίου οι ίδιες αυτές αξιώσεις γεννήθηκαν και κατέστησαν δικαστικώς επιδιώξιμες (ΟΛΑΠ 29/2006, Νόμος). Εξάλλου, οι ως άνω διατάξεις του Ν. 2362/1995 εφαρμόζονται και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΠ 1037/2005, Νόμος).

Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 και 908, επί παροχής εργασίας από άκυρη σύμβαση ο εργοδότης υποχρεούται, ως καθιστάμενος αδικαιολογήτως πλουσιότερος, στην απόδοση της ωφέλειας που αποκόμισε, ανεξαρτήτως της ζημίας του εργαζόμενου. Επομένως, υποχρεούται να αποδώσει σε αυτόν την αμοιβή την οποία αναγκάτως θα κατέβαλλε εάν ήταν έγκυρη η σύμβαση εργασίας υπό τις επικρατούσες στον τόπο της παροχής της συνθήκες, για την ίδια εργασία σε πρόσωπο με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη τα επιδόματα γάμου, τέκνων και προϋπηρεσίας, δηλαδή επιδόματα που προσιδιάζουν στην προσωπική κατάσταση του μισθωτού, εφόσον αυτά δεν θα συνέτρεχαν αναγκάτως στο πρόσωπο του δυναμένου να απασχοληθεί εγκύρως (ΑΠ 760/2003 ΕΕργΔ 2004. 1373). Επιπλέον, ο γενικός κανόνας του άρθρου 904 ΑΚ, έχει εφαρμογή και επί του Δημοσίου όπως και επί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Αυτό ισχύει και επί αξιώσεων κατ' αυτών από σχέση εργασίας, διότι δεν εισάγεται υπέρ αυτών εξαίρεση με τις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 2 και 6 του Συντάγματος, που απαγορεύουν την πρόσληψη υπαλλήλου απ' αυτά σε μη νομοθετημένη θέση. Η πα-

ρά την απαγόρευση αυτή ενέργεια, η οποία συνεπάγεται την ακυρότητα της πρόσληψης, συνιστά απλώς τη βασική προϋπόθεση της έλλειψης νόμιμης αιτίας, ένεκα της οποίας, εφόσον συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 904 ΑΚ, το Δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ενέχεται σε απόδοση της ωφέλειας που προήλθε από την εργασία η οποία παρασχέθηκε σε αυτό και από την οποία αυτό κατέστη πλουσιότερο, όχι δε και λόγο αποκλεισμού της αναζητήσης της ωφέλειας από αυτόν που εργάστηκε (ΑΠ 250/2006, ΑΠ 1127/2003, ΑΠ 760/2003, ΑΠ 61/1996, ΑΠ 876/1995, ΟΛΑΠ 218/1977, Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση από τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες προσλήφθηκαν κατά τους αναφερόμενους χρόνους από τον εκκαλούντα - εναγόμενο πρωτοβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με την επωνυμία «Δήμος Π.», προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως χειριστής ανυψωτικού μηχανήματος ο πρώτος, εργατοτεχνίτες οι δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος και εργάτες καθαριότητας οι έκτος και έβδομος. Με την πιο πάνω ιδιότητά τους οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες απασχολήθηκαν μέχρι την καταγγελία της εργασιακής τους σύμβασης κατά τα αναφερόμενα χρονικά διαστήματα ο καθένας και συγκεκριμένα ο πρώτος απασχολήθηκε από 1-8-2003 μέχρι 30-11-2003, ο δεύτερος από 1-4-2003 μέχρι 31-5-2004, ο τρίτος από 1-8-2003 μέχρι 30-5-2004, ο τέταρτος από 15-2-2003 μέχρι

31-5-2004, ο πέμπτος από 15-4-2003 μέχρι 31-7-2004, ο έκτος από 20-4-2004 μέχρι 25-5-2006 και ο έβδομος από 1-8-2003 μέχρι 25-5-2006. Καθ' όλη τη διάρκεια της απασχόλησής τους οι εφεσιβλήτοι - ενάγοντες ελάμβαναν σταθερά καταβαλλόμενο μηνιαίο μισθό ύψους 500 ευρώ, ουδέποτε δε καταβλήθηκαν σ' αυτούς αποδοχές και επιδόματα αδείας, ούτε επιδόματα εορτών, ούτε προσαύξηση για την απασχόληση τους κατά τις Κυριακές, ούτε αμοιβή για την υπερωριακή τους απασχόληση, ούτε αποζημίωση λόγω μη χορηγήσεως αναπληρωματικής εβδομαδιαίας αναπαύσεως (REPO). Επίσης, αποδεικνύεται ότι η παρούσα από 28-6-2006 αγωγή επιδόθηκε στον εκκαλούντα - εναγόμενο Δήμο Π. την 7-7-2006 (βλ. υπ' αριθ. .../7-7-2006 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Α. Π. -Α.). Επομένως, για τις ως άνω αξιώσεις των εναγόντων πριν την 7-7-2004, κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα του Δικαστηρίου (άρθρ. 94 του Ν. 2362/1995), την οποία άλλωστε προτείνει και ο εκκαλών - εναγόμενος, συμπληρώθηκε ο προβλεπόμενος από τις διατάξεις των άρθρων 90 και 91 του ίδιου νόμου χρόνος της διετούς παραγραφής αυτών, η οποία αρχίζει από τη γένεση αυτών (αξιώσεων) και έτσι επήλθε απόσβεση αυτών. Ειδικότερα δε επήλθε απόσβεση: α) του συνόλου των αξιώσεων του πρώτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Η. Α. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-8-2003 μέχρι 30-11-2003, β) του συνόλου των αξιώσεων του δευτέρου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Β. Α. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-4-2003 μέχρι 31-5-2004, γ) του συνόλου των αξιώσεων του τρίτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ν. Δ.

που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-8-2003 μέχρι 30-5-2004, δ) του συνόλου των αξιώσεων του τετάρτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ι. Π. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 15-2-2003 μέχρι 31-5-2004, ε) μέρους των αξιώσεων του πέμπτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Δ. Ρ. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 15-4-2003 έως 7-7-2004 (παραμένει η αξίωση για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004), στ) μέρους των αξιώσεων του έκτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Β. Σ. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 20-4-2004 έως 7-7-2004 (παραμένει η αξίωση για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 25-5-2006) και ζ) μέρους των αξιώσεων του εβδόμου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ι. Λ. που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-8-2003 έως 7-7-2004 (παραμένει η αξίωση για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 25-5-2006). Πρέπει δε να σημειωθεί ότι μετά την 7-7-2004 δεν μεσολάβησε κάποια πράξη αναστολής ή διακοπής της παραγραφής, η δε επικαλούμενη από τους εφεσιβλήτους - ενάγοντες συνεχής καταβολή ποσού 500 ευρώ μηνιαίως μέχρι το χρόνο που ο αντίδικος τους έπαυσε να αποδέχεται την εργασία τους έλαβε χώρα για καθένα από τους πρώτους πριν από την κατά ως άνω έναρξη της παραγραφής την 7-7-2004 και εκ τούτου δεν συνιστά λόγο διακοπής αυτής από τους προβλεπόμενους στη διάταξη του άρθρου 93 του Ν. 2362/1995. Επομένως, η αγωγή των εφεσιβλήτων - εναγόντων, που αφορά στις αξιώσεις αυτών για το χρονικό διάστημα πριν από την 7-7-2004 είναι απορριπτέα ως κατ' ουσίαν αβάσιμη και ειδικότερα: α) του πρώτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Η. Α. για το σύνο-

λο των αξιώσεων του, β) του δευτέρου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Β. Α. για το σύνολο των αξιώσεων του, γ) του τρίτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ν. Δ. για το σύνολο των αξιώσεων του, δ) του τετάρτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ι. Π. για το σύνολο των αξιώσεων του, ε) του πέμπτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Δ. Ρ. για μέρος των αξιώσεων του που αφορούν το χρονικό διάστημα από 15-4-2003 έως 7-7-2004, στ) του έκτου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Β. Σ. για μέρος των αξιώσεων του που αφορούν το χρονικό διάστημα από 20-4-2004 έως 7-7-2004 και ζ) του εβδόμου εφεσιβλήτου - ενάγοντος Ι. Λ. για μέρος των αξιώσεων του που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-8-2003 έως 7-7-2004.

Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι οι ως άνω συμβάσεις εργασίας των εφεσιβλήτων - εναγόντων ήσαν άκυρες, καθόσον δεν προκύπτει ότι περιβλήθηκαν τον έγγραφο τύπο, ο οποίος αποτελεί συστατικό στοιχείο της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας για μισθωτούς που προσλαμβάνονται με σχέση ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 79 - 85 του Ν. 2362/1995 και Ν. 993/1979, όπως κωδικοποιήθηκε με το ΠΔ 410/1988. Επομένως, οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες τελούσαν σε απλή σχέση εργασίας με τον εκκαλούντα - εναγόμενο ΟΤΑ, ο οποίος κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερος από την παρασχεθείσα εργασία τους και υποχρεούται σε απόδοση της ωφέλειας, συνιστάμενης στις αποδοχές που θα κατέβαλε σε άλλους μισθωτούς, τους οποίους νομίμως θα προσλάμβανε για την αυτή εργασία υπό τις αυτές κατά τα λοιπά περιστάσεις. Ο εκκαλών - εναγόμενος Δή-

μος ισχυρίζεται ότι οι συμβάσεις εργασίας των εφεσιβλήτων - εναγόντων ήσαν απαγορευμένες κατά τις διατάξεις του Ν. 2190/1994 και ως εκ τούτου αυτός δεν είχε τη δυνατότητα να απασχολήσει οποιονδήποτε άλλον στη θέση τους με βάση την έγκυρη σύμβαση εργασίας και έτσι δεν επήλθε αδικαιολόγητος πλουτισμός του. Με το περιεχόμενο αυτό, ο πιο πάνω ισχυρισμός του εκκαλούντος - εναγόμενου Δήμου είναι αβάσιμος, δεδομένου ότι η παρά την αναφερόμενη απαγόρευση ενέργεια, επαγόμενη την ακυρότητα της προσλήψεως, συνιστά απλώς τη βασική προϋπόθεση της ελλείψεως νόμιμης αιτίας, ένεκα της οποίας, ενόψει του ότι συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 904 ΑΚ, ο πιο πάνω Δήμος ενέχεται σε απόδοση της ωφέλειας που προήλθε από την παρασχεθείσα σε αυτό εργασία, από την οποία και αυτός κατέστη πλουσιότερος.

Κατά συνέπεια τούτων, καθένας από τους πέμπτο, έκτο και έβδομο των εφεσιβλήτων - εναγόντων έχει δικαίωμα να λάβει από τον εκκαλούντα - εναγόμενο Δήμο Π. τα εξής ποσά για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης τους μετά την 7-7-2004, ήτοι:

Α) Ο πέμπτος Λ. Ρ. για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004, κατά το οποίο απασχολήθηκε κάθε εβδομάδα, από Δευτέρα έως και Παρασκευή καθώς και την Κυριακή, κατά τις ώρες από 7.00 έως 15.00 και από 17.00 έως 19.00, ήτοι πέραν του νομίμου ωραρίου συνολικά 10 ώρες εβδομαδιαίως. Ο νόμιμος μισθός του καθορίζεται με βάση την από 4-7-2003 ΣΣΕ «Για τους όρους αμοιβής και εργασίας του με σχέση εργασίας

Ιδιωτικού Δικαίου Προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (πράξη κατάθεσης Υπ. Εργασίας 46/4-7-2003) καθώς και την από 23-7-2004 όμοια ΣΣΕ (πράξη κατάθεσης Υπ. Απασχόλησης και Κοιν. Προστασίας 71/26-7-2004). Σύμφωνα με αυτές τα ημερομίσθια των εργαζομένων με την ειδικότητα του εργατοτεχνίτη είχαν διαμορφωθεί από την 1-1-2004 στο ποσό των 31,68 (27,04 ημερησίως + 4,64 επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ημερησίως) ευρώ, ήτοι μηνιαίως 792 ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθεί και το ποσό των 206 ευρώ μηνιαίως κατ' αποκοπή για έξοδα κίνησης (Αποφ. υπ' αριθ. 2/6771/0022/2004 Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών - Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «κατ' αποκοπή έξοδα κινήσεως υπαλλήλων των ΟΤΑ») και συνολικά στο ποσό των 998 ευρώ. Έτσι, αυτός έχει δικαίωμα να λάβει: 1) Για διαφορές αποδοχών. Κατά το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004 έπρεπε να λάβει το ποσό 765 (998 X 23/30) ευρώ. Αντί αυτών έλαβε ποσό 383 (500 X 23/30) ευρώ και συνεπώς έχει δικαίωμα να λάβει τη διαφορά από 382 ευρώ. 2) Για ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση. Κατά το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004 έχει δικαίωμα να λάβει το ποσό των 80,86 ευρώ (5,99 ευρώ ωρομίσθιο X 150% X 3 ώρες εβδομαδιαίως X 3 εβδομάδες). 3) Για παράνομη υπερωριακή απασχόληση. Κατά το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004 έχει δικαίωμα να λάβει το ποσό των 314,48 ευρώ (5,99 ευρώ ωρομίσθιο X 250% X 7 ώρες εβδομαδιαίως X 3 εβδομάδες), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 2874/2000. 4) Για την απα-

σχόληση του επί 3 Κυριακές κατά το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004 έχει δικαίωμα να λάβει ως προσαύξηση της αμοιβής του το ποσό των 134,80 (5,99 ευρώ ωρομίσθιο X 75% X 10 ώρες X 3 Κυριακές). 5) Για αποζημίωση λόγω μη χορηγήσεως αναπληρωματικής εβδομαδιαίας αναπαύσεως για τις 3 Κυριακές που απασχολήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 31-7-2004 έχει δικαίωμα να λάβει το ποσό των 119,76 ευρώ (ημερομίσθιο 39,92 ευρώ X 3 εβδομάδες). 6) Για επίδομα εορτών Χριστουγέννων 2004 (αναλογία) το ποσό των 386,40 ευρώ (9,68 ημερομίσθια X 39,92 ευρώ), σύμφωνα με την υπ' αριθ. 19040/1981 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας. 7) Για αποδοχές αδείας το ποσό των 998 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν. 539/1945, του Ν. 1346/1983 καθώς και το άρθρο 6 του Ν. 3144/2003 και 8) Για επίδομα αδείας το ποσό των 499 (998 X 1/2) ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4505/1966 και σε γενικό σύνολο απ' όλες τις πιο πάνω αιτίες έχει δικαίωμα να λάβει το ποσό των 2.915,30 ευρώ (382 + 80,86 + 314,48 + 134,80 + 119,76 + 386,40 + 998 + 499).

Β) Ο έκτος Β. Σ. για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 25-5-2006, κατά το οποίο απασχολήθηκε κάθε εβδομάδα, από Δευτέρα έως και Παρασκευή, κατά τις ώρες από 7.00 έως 15.00 και από 17.00 έως 19.00, ήτοι πέραν του νομίμου ωραρίου συνολικά 10 ώρες εβδομαδιαίως. Ο νόμιμος μισθός του καθορίζεται με βάση την ως άνω από 4-7-2003 ΣΣΕ «Για τους όρους αμοιβής και εργασίας του με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Προ-

σωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», την από 23-7-2004 όμοια ΣΣΕ, την από 31-8-2005 όμοια ΣΣΕ (πράξη καταθέσεως Υπ. Απασχόλησης 94/1-9-2005) καθώς και την από 5-10-2006 όμοια ΣΣΕ (πράξη καταθέσεως Υπ. Απασχόλησης 126/6-10-2006). Σύμφωνα με αυτές τα ημερομίσθια των εργαζομένων με την ειδικότητα του εργάτη καθαριότητας είχαν διαμορφωθεί: α) από 1-1-2005 στο ποσό των 32,52 (27,88 ευρώ ημερησίως + 4,64 επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ημερησίως) ευρώ, ήτοι μηνιαίως στο ποσό των 813 ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθούν και τα κατ' αποκοπή έξοδα κίνησης που καθορίστηκαν από 1-1-2005 έως 30-6-2005 σε 238 ευρώ μηνιαίως και από 1-7-2005 και μεταγενέστερα σε 270 ευρώ μηνιαίως (απόφ. 2/35576/0022/2005 Υφ. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Κατ' αποκοπή έξοδα κινήσεως υπαλλήλων των ΟΤΑ) και συνολικά για το από 1-1-2005 έως 30-6-2005 χρονικό διάστημα στο ποσό των 1051 (813 + 238) ευρώ και για το από 1-7-2005 έως 31-12-2005 χρονικό διάστημα στο ποσό των 1083 (813 + 270) ευρώ και β) από 1-1-2006 στο ποσό των 33,24 (28,60 ευρώ ημερησίως + 4,64 επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ημερησίως) ευρώ, ήτοι μηνιαίως 831 (33,24 X 25) ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθούν και τα κατ' αποκοπή έξοδα κινήσεως από 270 ευρώ μηνιαίως και συνολικά στο ποσό των 1.101 ευρώ, πλην όμως θα υπολογιστούν με βάση το αίτημα της αγωγής στο ποσό των 1.099 ευρώ. Έτσι αυτός έχει δικαίωμα να λάβει: {...}

Γ) Ο έβδομος Ι. Α. για το χρονικό διάστημα από 7-7-2004 μέχρι 25-5-2006,

κατά το οποίο απασχολήθηκε κάθε εβδομάδα, από Δευτέρα έως και Παρασκευή, κατά τις ώρες από 7.00 έως 15.00 και από 17.00 έως 19.00, ήτοι πέραν του νομίμου ωραρίου συνολικά 10 ώρες εβδομαδιαίως. Ο νόμιμος μισθός του καθορίζεται με βάση την ως άνω από 4-7-2003 ΣΣΕ «Για τους όρους αμοιβής και εργασίας του με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», την από 23-7-2004 όμοια ΣΣΕ, την από 31-8-2005 όμοια ΣΣΕ (πράξη καταθέσεως Υπ. Απασχόλησης 94/1 -9-2005) καθώς και την από 5-10-2006 όμοια ΣΣΕ (πράξη καταθέσεως Υπ. Απασχόλησης 126/6-10-2006). Σύμφωνα με αυτές τα ημερομίσθια των εργαζομένων με την ειδικότητα του εργάτη καθαριότητας είχαν διαμορφωθεί: α) από 1-1-2005 στο ποσό των 32,52 (27,88 ευρώ ημερησίως + 4,64 επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ημερησίως) ευρώ, ήτοι μηνιαίως στο ποσό των 813 ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθούν και τα κατ' αποκοπή έξοδα κίνησης που καθορίστηκαν από 1-1-2005 έως 30-6-2005 σε 238 ευρώ μηνιαίως και από 1-7-2005 και μεταγενέστερα σε 270 ευρώ μηνιαίως (απόφ. 2/35576/0022/2005 Υφ. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Κατ' αποκοπή έξοδα κινήσεως υπαλλήλων των ΟΤΑ) και συνολικά για το από 1-1-2005 έως 30-6-2005 χρονικό διάστημα στο ποσό των 1051 (813 + 238) ευρώ και για το από 1-7-2005 έως 31-12-2005 χρονικό διάστημα στο ποσό των 1083 (813 + 270) ευρώ και β) από 1-1-2006 στο ποσό των 33,24 (28,60 ευρώ ημερησίως + 4,64 επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ημερησίως) ευρώ, ήτοι μηνιαίως 831

(33,24 X 25) ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθούν και τα κατ' αποκοπή έξοδα κινήσεως από 270 ευρώ μηνιαίως και συνολικά στο ποσό των 1.101 ευρώ, πλην όμως θα υπολογιστούν με βάση το αίτημα της αγωγής στο ποσό των 1.099 ευρώ. Έτσι αυτός έχει δικαίωμα να λάβει...{...}

229/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Δικηγόροι: Δημ. Κρίτσanos, Ανδρ. Γεωργίου

Επί αναίρεσης απόφασης, οι διάδικοι επανέρχονται στην πριν την απόφαση κατάσταση και η πριν από αυτήν διαδικασία ακυρώνεται μόνο εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση, η δε υπόθεση συζητείται στα όρια της αναιρετικής απόφασης.

Η έκταση των ομαδικών απολύσεων προσδιορίζεται με κανονιστική απόφαση του Υπουργού Εργασίας ή του Νομάρχη, που έχει χαρακτήρα εκτελεστής διοικητικής πράξης, εφόσον εκδίδεται με τη νόμιμη διαδικασία και εκτίμηση κοινωνικών και οικονομικών κριτηρίων και δεσμεύει οριστικά τους εργοδότες.

Οι ομαδικές απολύσεις που γίνονται κατά παράβαση του νόμου, είτε γιατί ο εργοδότης δεν τήρησε τις νόμιμες διαδικασίες, είτε γιατί δεν εγκρίθηκε η πραγματοποίηση του συνόλου ή μέρους των απολύσεων, είναι άκυρες, η δε ακυρότητα αφορά όλες τις πραγματοποιηθείσες στη συγκεκριμένη περίοδο απολύσεις και όχι μόνο τις γενόμενες καθ' υπέρβαση του αριθμητικού ορίου.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 579 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε και η διαδικασία πριν από την απόφαση αυτή ακυρώνεται μόνον εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση, κατά δε τη διάταξη του άρθρου 582 παρ. 2 ΚΠολΔ η υπόθεση συζητείται μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση. Στην προκειμένη περίπτωση με την με αριθμό καταθέσεως 190/30-3-99 αγωγή του ο ενάγων - εκκαλών ισχυρίστηκε ότι προσλήφθηκε την 1-10-79 από την εναγομένη με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες του ως εργάτης στο Οινοποιείο της επί 9 μήνες αντί των προβλεπόμενων από τις ΣΣΕ του προσωπικού των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων αποδοχών, ότι η εργασία του συνεχίστηκε για αόριστο (μετά το 9μηνο) χρόνο και ότι στις 31-12-98 απολύθηκε αυτός, μαζί με άλλους 46 συναδέλφους του, από την εναγομένη, η οποία του κατέβαλε τη νόμιμη αποζημίωση, πλην όμως η απόλυσή του είναι άκυρη γιατί έγινε καθ' υπέρβαση του προβλεπόμενου από το άρθρο 1 Ν. 1387/83 «περί ομαδικών απολύσεων» ποσοστού του 2% των εργαζομένων σ' αυτήν κατά μήνα. Με βάση αυτά ζήτησε α) να αναγνωριστεί η υποχρέωση της εναγομένης να του καταβάλει για δεδουλευμένες αποδοχές από 1-6-97 μέχρι 31-12-98 το ποσό των 5.762.928 δρχ β) να αναγνωριστεί η ακυρότητα της καταγγελίας για τον ως άνω λόγο και γ) να διαταχθεί η επαναπρόσληψή του και να υποχρεωθεί η εναγομένη να δέχεται τις

πραγματικά και νόμιμα προσφερόμενες υπηρεσίες του. Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλούμενη με την οποία απορρίφθηκε αυτή ως μη νόμιμη 1) κατά μεν τα υπό στοιχ. (β) και (γ) αιτήματα, αφού κρίθηκε άκυρη η σύμβαση εργασίας γιατί κατά το άρθρο 8 του «Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού ΑΣΟ» (Ν. 1541/85, 27346/90 αποφ. Υπ. Γεωργ. και Εργασίας) η σύμβαση εργασίας ορίζεται υποχρεωτικά 12μηνιας διάρκειας και δεν μπορεί να συναφθεί νέα (ορισμένου χρόνου) πριν περάσουν 4 μήνες από τη λήξη της προηγούμενης, προϋπόθεση που δεν συνέτρεχε εν προκειμένω, 2) κατά δε το υπό στοιχ. (α) αίτημα, γιατί καίτοι πρόκειται για απλή εργασιακή σχέση, η αγωγή δεν έχει βάση για απόδοση της ωφέλειας του εργοδότη κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Κατά της απόφασεως αυτής ασκήθηκε η με αριθμό κατάθεσης 55/20-3-2000 έφεση, επ' αυτής δεν εκδόθηκε η υπ' αριθ. 270/01 απόφαση του δικαστηρίου τούτου, με την οποία η αγωγή 1) κρίθηκε και πάλι μη νόμιμη κατά τα υπό στοιχ. (β) και (γ) αιτήματα, με άλλη όμως αιτιολογία και ειδικότερα γιατί με τη λήψη της αποζημίωσης απολύσεως ο ενάγων εξέφρασε την βούλησή του να μην προσβάλλει το κύρος της καταγγελίας, και 2) κρίθηκε νόμιμη κατά το υπό στοιχ. (α) αίτημα, εξαφανίστηκε η εκκαλούμενη και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση της εναγομένης να καταβάλει στον ενάγοντα για δεδουλευμένες αποδοχές το ποσό των 4.359.911 δρχ.

Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε από τον ενάγοντα αίτηση αναιρέσεως, επ' αυτής δε εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 811/06 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την οποία

αναιρέθηκε αυτή κατά το μέρος με το οποίο το Εφετείο απέρριψε κατ' ουσίαν την έφεση του ενάγοντος επικυρώνοντας την απόφαση του Πρωτοβάθμιου δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή, κατά τα υπό στοιχ. (β) και (γ) αιτήματα, ως μη νόμιμη, και τούτο γιατί μόνη η (έστω ανεπιφύλακτη) είσπραξη από τον εργαζόμενο της αποζημίωσης απολύσεως, δεν συνεπάγεται σιωπηρή παραίτησή του από το δικαίωμα προσβολής του κύρους της καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας. Ήδη, με την από 28-12-06 κλήση του ενάγοντος, νόμιμα φέρεται η υπόθεση προς εκδίκαση ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και δεδομένου ότι οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν την έκδοση της αποφάσεως που αναιρέθηκε, πρέπει η έφεση να εξεταστεί εκ νέου, μέσα, όμως, στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση.

Κατά το άρθρο 1 § 1 του ν. 1387/1983 «περί ελέγχου των ομαδικών απολύσεων», ο οποίος θεσπίστηκε σε εκτέλεση της 75/129 Οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των Κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις», ομαδικές απολύσεις θεωρούνται όσες γίνονται από επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, που απασχολούν περισσότερους από 20 εργαζομένους, για λόγους που δεν αφορούν το πρόσωπο των απολυομένων και υπερβαίνουν κάθε ημερολογιακό μήνα τα όρια της επομένης παραγράφου, κατά δε την § 2 του άνω άρθρου: «Τα όρια, πέραν από τα οποία οι απολύσεις θεωρούνται ομαδικές, καθορίζονται από τον αριθμό του προσωπικού που απασχολείται στην αρχή του μήνα και είναι τα εξής: α)

.... β) ποσοστό 2-3% του προσωπικού και μέχρι 30 άτομα για επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις που απασχολούν πάνω από 50 εργαζόμενους. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για κάθε ημερολογιακό εξάμηνο και ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς εργασίας με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Εξάλλου κατά το άρθρο 3 του ίδιου νόμου ο εργοδότης, πριν προχωρήσει σε ομαδικές απολύσεις, οφείλει να προέλθει σε διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, με σκοπό να ερευνηθεί η δυνατότητα αποφυγής ή μείωσης των απολύσεων και των δυσμενών συνεπειών τους. Ο εργοδότης οφείλει α) να γνωστοποιεί εγγράφως στους εκπροσώπους των εργαζομένων τους λόγους για τους οποίους σχεδιάζει να πραγματοποιήσει ομαδικές απολύσεις, τον αριθμό εκείνων που θέλει να απολύσει κατά φύλο, ηλικία και ειδικότερα και τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολεί και β) να περιέχει κάθε πληροφορία που μπορεί να τους διευκολύνει στη διατύπωση εποικοδομητικών προτάσεων. Αντίγραφα των εγγράφων αυτών υποβάλλονται από τον εργοδότη στο Νομάρχη και τον Επιθεωρητή Εργασίας. Περαιτέρω κατά το άρθρο 5 του παραπάνω νόμου η προθεσμία των διαβουλεύσεων μεταξύ των εργαζομένων και του εργοδότη είναι 20 ημερών και αρχίζει από την πρόσκληση του εργοδότη για διαβουλεύσεις στους κατά το προηγούμενο άρθρο εκπροσώπους των εργαζομένων. Το αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων διατυπώνεται σε πρακτικό που υπογράφεται από τα δύο

μέρη και υποβάλλεται από τον εργοδότη στο Νομάρχη ή τον Υπουργό Εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 § 3. Εάν υπάρξει συμφωνία των μερών οι ομαδικές απολύσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με το περιεχόμενο της συμφωνίας και ισχύουν αφού περάσουν 10 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού πρακτικού στο Νομάρχη ή τον Υπουργό Εργασίας κατά περίπτωση. Εάν δεν υπάρξει συμφωνία των μερών, ο Νομάρχης ή ο Υπουργός Εργασίας με αιτιολογημένη απόφαση που εκδίδεται μέσα σε 10 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής του παραπάνω πρακτικού και αφού λάβει υπόψη τα στοιχεία του φακέλου και συνεκτιμήσει τις συνθήκες της αγοράς εργασίας, την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και το συμφέρον της Εθνικής Οικονομίας, μπορεί είτε να παρατείνει για 20 ακόμη ημέρες τις διαβουλεύσεις, ύστερα από αίτηση ενός των ενδιαφερομένων μερών είτε να μην εγκρίνει την πραγματοποίηση του συνόλου ή μέρους των σχεδιαζόμενων απολύσεων ... Ο εργοδότης μπορεί να πραγματοποιήσει ομαδικές απολύσεις στην έκταση που καθορίζει η απόφαση Νομάρχη ή του Υπουργού Εργασίας. Εάν δεν εκδοθεί τέτοια απόφαση μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες οι ομαδικές απολύσεις πραγματοποιούνται στην έκταση που δέχθηκε ο εργοδότης κατά τις διαβουλεύσεις. Τέλος κατά το άρθρο 6 § 1 ομαδικές απολύσεις που γίνονται κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού είναι άκυρες.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η έκταση των ομαδικών απολύσεων που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις που προ-

βλέπονται με το νόμο αυτό, προσδιορίζεται με κανονιστική απόφαση του Υπουργού Εργασίας ή του Νομάρχη, ανάλογα με την περίπτωση, η οποία έχει το χαρακτήρα εκτελεστής διοικητικής πράξεως, εφόσον εκδίδεται αφού τηρηθεί η προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία και εκτιμηθούν γενικά κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια, τα οποία αναφέρονται στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και το συμφέρον της εθνικής οικονομίας και δεσμεύει για το λόγο αυτό από την έκδοσή της οριστικά τους εργοδότες, οι οποίοι δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν απολύσεις πέραν από την έκταση που αυτή καθορίζει (ΣτΕ 2355/1989 ΕΕΔ 49. 60, ΕφΘρ 539/1992 ΕΕΔ 52. 67).

Περαιτέρω, προκύπτει ότι οι ομαδικές απολύσεις που γίνονται κατά παράβαση των διατάξεων του ανωτέρω νόμου, δηλαδή είτε γιατί ο εργοδότης δεν τήρησε τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες, είτε γιατί δεν εγκρίθηκε η πραγματοποίηση του συνόλου ή μέρους των σχεδιαζόμενων απολύσεων είναι άκυρες (ΕΑ 1805/98 Δνη 40. 405), η δε ακυρότητα αυτή αφορά όλες τις απολύσεις που πραγματοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς και όχι μόνο αυτά που έγιναν καθ' υπέρβαση του σχετικού αριθμητικού ορίου (ΑΠ 844/97 ΔΕΝ 1997. 1192, Δ. Ζερδελή, Το Δίκαιο της καταγγελίας της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας εκδ. Β' αρ. 1353).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες στο ακροατήριο του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου καταθέσεις των εκατέρωθεν μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα εξής: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, που καταρτίστηκε με-

ταξύ των διαδίκων στις 2-2-76 ο ενάγων προσλήφθηκε από την εναγομένη ως εργάτης για χρονικό διάστημα εννέα μηνών αντί των νόμιμων εκάστοτε αποδοχών. Όμως και μετά τη λήξη του συμφωνημένου χρόνου εξακολούθησε να προσφέρει την εργασία του στην εναγομένη, χωρίς εναντίωσή της, απασχολούμενος με πλήρες ωράριο εργασίας συνεχώς μέχρι τις 31-12-1998, οπότε η εναγομένη κατήγγειλε τη σύμβαση με την από 31-12-1998 έγγραφη καταγγελία και του κατέβαλε τη νόμιμη αποζημίωσή του, ανερχόμενη με βάση τις αποδοχές του κατά τον τελευταίο μήνα της εργασίας του (οι οποίες ήταν 338.630 δραχμές) στο ποσό των 2.191.874 δρχ. Με τα περιστατικά αυτά, τα οποία συνομολογούνται από τους διαδίκους, η αρχικώς ορισμένου χρόνου σύμβαση κατέστη - μετά την εξακολούθηση της παροχής της εργασίας του ενάγοντος χωρίς εναντίωση της εναγομένης - αόριστης διάρκειας, κατ' εφαρμογήν της διατάξεως του άρθρου 671 ΑΚ, την οποία δεν απέκλειε ο τότε ισχύων ν. 1859/1944 (και το β.δ. από 23/30-7-1946) ή οι μεταγενέστεροι και στερούμενοι αναδρομικής ισχύος ν. 1541/1985 και 2169/1993, η 27346/1990 απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας και ο κυρωθείς με αυτή Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, εφόσον δεν προκύπτει από κανένα αποδεικτικό στοιχείο (ούτε η εναγομένη επικαλείται) ότι κατά τον κρίσιμο ως άνω χρόνο της σιωπηρής παράτασης της σύμβασης είχε περιληφθεί σχετική απαγόρευση σε εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας αυτής (εναγομένης), όσα δε αντιθέτως υποστηρίζει η τελευταία

με τις έγγραφες προτάσεις της πρέπει να απορριφθούν ως μη νόμιμα. Να σημειωθεί ότι η εναγόμενη αναγνώρισε το χαρακτήρα της αορίστου χρόνου σύμβασης εργασίας του ενάγοντος τόσο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της (βλ. .../21-3-1986 πρακτικά αυτού), όσο και με την καταβολή στον ενάγοντα των αποδοχών που άρμοζαν σε μια τέτοια σύμβαση. Επί πλέον, με την υπ' αρ. 536/1987 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, η οποία εκδόθηκε επί προγενέστερης αγωγής του κατά της εναγομένης για επιδίκαση διαφορών από οφειλόμενες αποδοχές του, κρίθηκε με δύναμη δεδικασμένου (άρθρα 321, 324 ΚΠολΔ) δεσμευτικού στην παρούσα δίκη (ΑΠ 1171/99 Δνη 41. 673) ότι ο ενάγων εργαζόταν στην εναγομένη με έγκυρη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου. Αποδείχθηκε περαιτέρω ότι μαζί με τον ενάγοντα η εναγόμενη απέλυσε άλλους 46 εργαζόμενους, δηλ. υπερέβη κατά πολύ το ανώτατο όριο (ποσοστό) των ομαδικών απολύσεων που όριζε η ΥΑ (Εργασ. - Κοιν.Ασφαλ.) της 24/31-12-97, δηλ. το 2% και μέχρι 30 άτομα κάθε μήνα για επιχειρήσεις που απασχολούν στην αρχή κάθε μήνα πάνω από 50 άτομα, οι οποίες (απολύσεις) θεωρούνται, όπως αναφέρεται και στην εν λόγω ΥΑ ομαδικές. Επομένως, η απόλυση του ενάγοντος από την εναγομένη η οποία κατά το χρόνο της απόλυσης απασχολούσε 100 εργαζόμενους είναι σύμφωνα με τα προεκτεθέντα άκυρη.

Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή κατά τα ως άνω υπό στοιχ. (β) και (γ) αιτήματα αυτής, δεν εφάρμοσε ορθά το νόμο ούτε εκτίμησε κα-

λώς τις αποδείξεις, γι' αυτό και πρέπει αφού γίνουν δεκτοί οι σχετικοί πρώτος, δεύτερος και τέταρτος λόγος έφεσης, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικαστεί κατ' ουσίαν η αγωγή πρέπει αυτή να γίνει δεκτή ως εν μέρει ουσία βάσιμη, να αναγνωρισθεί ότι η αναφερόμενη ως άνω καταγγελία της συμβάσεως εργασίας του ενάγοντος είναι άκυρη και να υποχρεωθεί η εναγομένη να δέχεται τις νομίμως και προσηκόντως προσφερόμενες από αυτόν υπηρεσίες και να καταδικαστεί ο νόμιμος εκπρόσωπός της σε χρηματική ποινή εκατόν τριάντα (130) ευρώ σε περίπτωση άρνησής του κατά το άρθρο 946 ΚΠολΔ (ΑΠ 1167/99 Δνη 41. 404, Ζερδελής όπ. αρ. 940)...

244/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Θεοδ. Ματράκης, Νικ. Χελιδόνης

Η τριτανακοπή του 936 ΚΠολΔ περιέχει αφενός μεν αναγνώριση ή καταψήφιση του δικαιώματος του τρίτου, αφετέρου δε διάπλαση της ανενέργειας της εκτέλεσης, απευθύνεται κατά του δανειστή και του οφειλέτη, που τελούν σε αναγκαστική ομοδικία και, επί ακινήτου, εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων.

Με το 1020 ΚΠολΔ παρέχεται στον τρίτο που αξιώνει δικαίωμα κυριότητας στο αντικείμενο της εκτέλεσης, εάν τούτο πλειστηριάστηκε και ο υπερθεματιστής εγκαταστάθηκε σ' αυτό, η κατά το ουσιαστικό δίκαιο διεκδικητική αγωγή, με παθητικά νομιμοποιούμενο τον υπερθεματι-

στή, ασκούμενη σε βραχυπρόθεσμη 5ετή προθεσμία, η πάροδος της οποίας δεν επάγεται απώλεια της κυριότητας του τρίτου, αλλά παρέχει δικαίωμα στον υπερθεματιστή να την αποκρούσει, κατ' ένσταση.

Η κίνηση της άνω προθεσμίας προϋποθέτει για τα κινητά πραγματική παράδοση στον υπερθεματιστή, ενώ για τα ακίνητα μεταγραφή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης και εγκατάσταση του υπερθεματιστή με εκούσια παράδοση ή με εκτέλεση της έκθεσης.

Μη αναλογική εφαρμογή στην άνω προθεσμία των δ/ξεων περί επαναφοράς των πραγμάτων στην πρότερα κατάσταση, αλλά των περί παραγραφής τοιούτων.

Έγερση αναγνωριστικής αγωγής όταν ο εναγόμενος δεν είναι νομέας ή κάτοχος του ακινήτου, αλλά απλά ισχυρίζεται κυριότητά του ή αμφισβητεί την κυριότητα άλλου.

Κατά το άρθρο 936 ΚΠολΔ τρίτος έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης, αν προσβάλλεται δικαίωμα του επάνω στο αντικείμενο της εκτέλεσης, το οποίο δικαιούται να αντιτάξει σε εκείνον κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση και ιδίως α) δικαίωμα εμπράγματο που αποκλείει ή περιορίζει το δικαίωμα εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και β) απαγόρευση διάθεσης που έχει ταχθεί υπέρ αυτού και συνεπάγεται σύμφωνα με το νόμο την ακυρότητα της διάθεσης. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι βάση της ανακοπής είναι το δικαίωμα του τρίτου και η προσβολή του δικαιώματος αυτού που έγινε με την εκτέλεση. Ο τρίτος, εφόσον επικα-

λεστεί και αποδείξει το δικαίωμα του, στοιχείο που αφορά τη νομιμοποίηση του, καθιστά ανενεργό την εκτέλεση. Η εν λόγω ανακοπή περιέχει δύο αιτήματα ήτοι την αναγνώριση ή καταψήφιση του δικαιώματος του τρίτου και τη διάπλωση της ανενέργειας της εκτέλεσης (βλ. ΑΠ 434/95 Δνη 37. 331). Απευθύνεται δε κατά του δανειστή και του οφειλέτη, οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους με το δεσμό της αναγκαστικής ομοδικίας (βλ. ΕφΑθ 4087/92 ΝοΒ 36. 1145) και, αν πρόκειται για ακίνητο, εγγράφεται, κατά το άρθρο 220 του ΚΠολΔ, στο βιβλίο διεκδικήσεων. Με τη διάταξη του άρθρου 1020 ΚΠολΔ παρέχεται στον τρίτο που αξιώνει δικαίωμα κυριότητας στο αντικείμενο της εκτέλεσης ως μέσο προστασίας του, για την περίπτωση που το αντικείμενο πλειστηριάστηκε και κατακυρώθηκε και ο υπερθεματιστής εγκαταστάθηκε σ' αυτό, η κατά το ουσιαστικό δίκαιο διεκδικητική αγωγή, στην οποία παθητικά νομιμοποιείται ο υπερθεματιστής. Η αγωγή αυτή ασκείται μέσα στην ειδική βραχυπρόθεσμη αποκλειστική προθεσμία, που προβλέπεται από την άνω διάταξη, η πάροδος δε αυτής της προθεσμίας δεν έχει ως συνέπεια την απώλεια της κυριότητας του τρίτου στο πλειστηριασθέν πράγμα, αλλά παρέχει το δικαίωμα στον υπερθεματιστή να αποκρούσει κατ' ένσταση τη διεκδικητική αγωγή του τρίτου, κυρίου του πράγματος, ο οποίος παραμένει κύριος μέχρι να απολέσει την κυριότητα με νόμιμο τρόπο (Μπρίνιας Αναγκαστική Εκτέλεση άρθρο 1020, σελ. 2219-2201, ΟΛΑΠ 25/1993 Δνη 35. 345). Η κίνηση της παραπάνω αποκλειστικής προθεσμίας για την άσκηση της διεκδικητικής αγωγής τρίτου, η οποία απευ-

θύνεται κατά του νομέα ή κατόχου (1094 ΑΚ) για τη διεκδίκηση του πράγματος που εκπλειστηριάστηκε προϋποθέτει για τα κινητά την πραγματική παράδοση στον υπερθεματιστή, ενώ για τα ακίνητα, όχι μόνο τη μεταγραφή της περιλήψης της κατακυρωτικής έκθεσης αλλά και την εγκατάσταση του υπερθεματιστή στο ακίνητο, χωρίς να ενδιαφέρει αν αυτή έγινε με εκούσια παράδοση ή με εκτέλεση της κατακυρωτικής έκθεσης (βλ. Μπρίνια ό.π αριθ. 1020 § 669, Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ άρθρο 1020 Τόμ. ΣΤ' σελ. 544, ΑΠ 512/1992 Δνη 34. 1472, ΑΠ 1227/1979 ΝοΒ 28. 707, ΑΠ 1113/1976 ΝοΒ 25. 530, Εφθεσ 3102/1992 Δνη 35. 637). Επειδή πρόκειται για αποκλειστική προθεσμία δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις των άρθρων 152 - 158 ΚΠολΔ περί επαναφοράς των πραγμάτων στην πρότερα κατάσταση (Μπρίνιας ό.π. σελ. 1221), εφαρμόζονται όμως αναλόγως σύμφωνα με το άρθρο 279 ΑΚ όσες από τις διατάξεις περί παραγραφής συνάδουν προς την έννοια, τη φύση και το σκοπό της αποκλειστικής προθεσμίας, όπως είναι οι διατάξεις των άρθρων 255 και 257 για την αναστολή λόγω συνδρομής λόγων ανώτερης βίας ή δόλου του αντιδίκου, καθώς και εκείνες των άρθρων 261 και 263 του ίδιου Κώδικα για τη διακοπή της αποσβεστικής προθεσμίας με την έγερση της αγωγής (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ΑΚ άρθρο 279 σελ. 485 αριθ. 5, Σημαντήρας Γεν. Αρχές σελ. 599, ΑΠ 423/1975 ΝοΒ 23. 1175, ΑΠ 1036/1974 ΝοΒ 23. 618 ΕφΑθ 8262/2001, Νόμος)

Εξάλλου το άρθρο 70 του ΚΠολΔ ορίζει ότι όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ύπαρξη ή η μη ύπαρξη κά-

ποιας έννομης σχέσεως μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή. Από την ουσιαστικού δικαίου διάταξη αυτή προκύπτει ότι μπορεί να αναγνωριστεί με αγωγή η ύπαρξη ή ανυπαρξία έννομης σχέσεως η οποία τελεί σε αβεβαιότητα, εφόσον συντρέχει προς τούτο έννομο συμφέρον. Ως έννομη σχέση θεωρείται η βιοτική σχέση που ρυθμίζεται από το δίκαιο και συνεπάγεται ή ενέχει ως περιεχόμενό της σε σχέση με άλλο πρόσωπο ή αντικείμενο ένα τουλάχιστον δικαίωμα ή μία υποχρέωση, είτε δέσμη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και όχι απλών πραγματικών γεγονότων ή προϋποθέσεων δικαιώματος ή αξιώσεως. Εξάλλου, κατά το άρθρο 1094 ΑΚ, ο κύριος πράγματος δικαιούται να απαιτήσει από το νομέα ή τον κάτοχο την αναγνώριση της κυριότητας του και την απόδοση του πράγματος. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι αναγκαία στοιχεία της διεκδικητικής αγωγής είναι η κυριότητα του ενάγοντος επί του διεκδικουμένου ακινήτου και η νομή ή κατοχή του πράγματος από τον εναγόμενο, κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής. Όταν ο εναγόμενος δεν είναι νομέας ή κάτοχος του ακινήτου, αλλά απλώς ισχυρίζεται ότι η κυριότητα του ανήκει ή αν αμφισβητεί την κυριότητα του ενάγοντος, τότε δεν είναι δυνατή η έγερση κατ' αυτού της διεκδικητικής, αλλά μόνον της αναγνωριστικής αγωγής (άρθρο 70 ΚΠολΔ βλ. ΑΠ 927/2002, Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της χαρακτηρισιζόμενης ως ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ, από 26-1-2005 ανακοπής, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση και το οποίο, κατά το περιεχόμενο επισκοπείται από το παρόν Δικαστήριο

(άρθρο 522 ΚΠολΔ), οι ανακόπτοντες και τώρα εκκαλούντες ζήτησαν α) να αναγνωρισθεί η συγκυριότητά τους επί του περιγραφόμενου σ' αυτή ακινήτου, που κατασχέθηκε αναγκαστικά με επίσπευση του πρώτου των εφεσιβλήτων, προς ικανοποίηση χρηματικής αξιώσεώς του σε βάρος της δεύτερης αυτών, δυνάμει της υπ' αριθ. .../13-10-1992 εκθέσεως αναγκαστικής κατασχέσεως, δοθέντος ότι οι καθών - εφεσίβλητοι αμφισβητούν το άνω δικαίωμά τους, το οποίο οι εκκαλούντες, ως ισχυρίζονται, απέκτησαν με κληρονομική διαδοχή και β) να ακυρωθεί η επιβληθείσα επί του άνω ακινήτου αναγκαστική κατάσχεση, γιατί οι ανακόπτοντες έχουν δικαίωμα συγκυριότητος επ' αυτού. Η ανακοπή αυτή κατά της κατασχέσεως είναι παραδεκτή, παρά το ότι έχει ήδη διενεργηθεί ο πλειστηριασμός και δεν υπάρχει στάδιο εκτελέσεως, αφού ασκήθηκε αρχικά ενώπιον του Ειρηνοδικείου Τυρνάβου στις 13-7-1993, δηλαδή πριν την τελευταία πράξη εκτελέσεως, απορρίφθηκε όμως με την υπ' αριθμ. 308/2002 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης ως καθ' ύλην αρμοδίου δικαστηρίου για λόγους μη ουσιαστικούς. Εντός της υπό του άρθρου 263 ΑΚ προθεσμίας οι ανακόπτοντες άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης την άνω από 26-5-2005 ανακοπή τους, αιτούμενοι και πάλι τα ανωτέρω, η ανακοπή δε αυτή με την εκκαλούμενη υπ' αριθ. 257/2006 απόφαση κρίθηκε νόμιμη και παραδεκτή, αφού, κατά τα προαναφερόμενα, λόγω του αιτήματος περί αναγνώρισεως του δικαιώματος της κυριότητος των εκκαλούντων ως τρίτων έχει εν προκειμένω εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 263 ΑΚ, και απερρίφθαι

ως αβάσιμη κατ' ουσία. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν οι ανακόπτοντες την υπό κρίση έφεση, με την οποία παραπονούνται για λόγους αναγόμενους σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων.

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο πρώτος των εφεσίβλητων προς ικανοποίηση χρηματικής απαιτήσεως του σε βάρος της δεύτερης αυτών εκ της υπ' αριθμ. 423/1992 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, επέσπευσε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της ακίνητης περιουσίας της τελευταίας και με την υπ' αριθ. .../13-10-1992 προσβαλλόμενη έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως του δικαστικού επιμελητή Β. Τ., κατασχέθηκε αναγκαστικά η ακίνητη περιουσία αυτής και συγκεκριμένα ένα οικοπέδο εμβαδού 335 τ.μ. κείμενο εντός του χωρίου Δ. Τ. της ομώνυμου τότε κοινότητας, που συνορεύει Ανατολικά με ιδιοκτησία Α.Μ., δυτικά με κοινοτική οδό βόρεια με κοινοτική οδό, και Νότια με ιδιοκτησία Α. δεσπότη και Χ. Μ., το οποίο είχε περιέλθει στην καθ' ης η εκτέλεση δυνάμει του νομίμως μεταγραφέντος υπ' αριθ. .../6-6-1979 συμβολαίου δωρεάς, που συνέταξε ο τότε συμβολαιογράφος Δ. Ζ.. Μετά την έκδοση σχετικού προγράμματος πλειστηριασμού ορίσθηκε ημέρα διενέργειας αυτού η 14-7-1993 ενώπιον του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου συμβολαιογράφου Σ. Τ., στον πλειστηριασμό δε που διενεργήθηκε κατά την ημέρα αυτή, αναδείχθηκε υπερθεματιστής ο τρίτος των εφεσιβλήτων και συνετάγη η υπ' αριθ. .../14-7-1993 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού του επί

του πλειστηριασμού υπαλλήλου συνταγείσσης στην συνέχεια της υπ' αριθ. .../28-7-1993 περίληψης κατακυρωτικής εκθέσεως του ίδιου συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα, έκτοτε δε ο υπερθεματιστής εγκαταστάθηκε στο πλειστηριασθέν ακίνητο. Η πρώτη των εκκαλούντων και η αποβιώσασα ήδη Σ. συζ. Β. Μ. το γένος Δ. Κ. άσκησαν κατά της επισπευδομένης σε βάρος της δεύτερης των εφεσβλήτων αναγκαστικής εκτελέσεως ενώπιον του Ειρηνοδικείου Τυρνάβου την από 13-7-1993 ανακοπή κατ' άρθρο 936, διατεινόμενες, ότι έχουν δικαίωμα συγκυριότητας επί του αντικειμένου της εκτελέσεως ανερχόμενο σε ποσοστό 1/8 εξ αδιαρέτου δι' εκάστη αυτών περιελθόν σ' αυτές από κληρονομία του πατέρα τους Δ. Κ.. Το Δικαστήριο αυτό έκρινε ότι είναι υλικά αναρμόδιο για την εκδίκαση της ανακοπής και παρέπεμψε αυτή προς εκδίκαση ενώπιον του αρμόδιου καθ' ύλην Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, τη δίκη δε αυτή, μετά τον επισυμβάντα θάνατο της αρχικώς ανακόπτουσας Σ. Μ., συνέχισε ο δεύτερος των εκκαλούντων ως εκ διαθήκης κληρονόμος αυτής. Επίσης, στην ανοιγείσα δίκη παρενέβη και ο τρίτος των εφεσβλήτων υπερθεματιστής ζητώντας την απόρριψη της ανακοπής. Επί της ανακοπής εξεδόθη η άνω υπ' αριθ. 308/2003 απόφαση, με την οποία απερρίφθη αυτή για λόγους μη ουσιαστικούς και στην συνέχεια ασκήθηκε παραδεκτά, προ της παρόδου εξαμήνου από την απόρριψη της, η ανακοπή επί της οποίας εξεδόθη η εκκαλούμενη απόφαση. Βέβαια, στο μεταξύ έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως με τη διενέργεια του πλειστηριασμού και την γενομένη κα-

τακύρωση, ο τρίτος δε των εφεσβλήτων, όπως προαναφέρεται, μετέγραψε την περίληψη της κατακυρωτικής εκθέσεως και εγκαταστάθηκε έκτοτε στο εκπλειστηριασθέν και κατακυρωθέν ακίνητο. Έτσι οι εκκαλούντες θα μπορούσαν πλέον, αφού μέχρι την συζήτηση της ανακοπής είχε ολοκληρωθεί η άνω διαδικασία και δεν υφίστατο στάδιο εκτελέσεως, να ασκήσουν εντός της πενταετούς αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 1020 ΚΠολΔ την από το κοινό δίκαιο υπό του τρίτου διεκδίκηση του πλειστηριασθέντος και κατακυρωθέντος ακινήτου αγωγή (βλ. και ΑΠ 927/2002 ό.π.).

Περαιτέρω, από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε, ότι με την υπ' αριθ. 43/1923 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Α. παραχωρήθηκε στον Α. Κ., πατέρα της αποβιώσασας ήδη ανακόπτουσας Σ. συζ. Β. Μ. και πάππου από την πατρική γραμμή της πρώτης των ανακοπτόντων, οικοπεδικός κλήρος συνολικού εμβαδού 4.472 τ.μ., κείμενος στην εποικισθείσα περιοχή του αγροκτήματος Δ. Ε.. Ο κλήρος αυτός αποτελείτο από δύο τεμάχια, όπως αυτά καθορίστηκαν κατά την οριστική διανομή της περιοχής που κυρώθηκε με το από 26-4-1935 ΝΔ δημοσιευθέν στο ΦΕΚ 179 και αποτυπώθηκε στο από 12-7-54 επίσημο σχεδιάγραμμα της Δ/νσεως Τοπογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, ήτοι το υπ' αριθ. 172 οικόπεδο εμβαδού 353 τ.μ., επίδικο, και το υπ' αριθ. 399 οικόπεδο εμβαδού 4.119 τ.μ. στη συνέχεια δε εκδόθηκε και ο υπ' αριθ. .../1956 τίτλος κυριότητας του Υπουργείου Γεωργίας που μεταγράφηκε νόμιμα στις 22-3-1957. Στις 15-12-1934 ο άνω κληρούχος απεβίωσε και στην κλη-

ρονομία του υπεισήλθαν δι' αναμείξεως τα τέκνα, που αυτός απέκτησε από τον πρώτο του γάμο με την προαποβιώσασα σύζυγό του Μ., ήτοι Δ., πατέρας της πρώτης ανακόπτουσας, Σ. συζ. Β Μ., και Θ. καθώς και την δεύτερη σύζυγό του Α., το γένος Θ. Π., και τα τέκνα του από τον γάμο αυτό Α., Ν. και Θ.. Έτσι περιήλθε η κληρονομιά περιουσία αυτού στην μεν σύζυγό του κατά ποσοστό 6/24 ή 1/4 και σε έκαστο των τέκνων του κατά ποσοστό 3/24 ή 1/8. Στις 15-3-1945 απεβίωσε ο άνω Δ. Κ. και κληρονομήθηκε από την σύζυγό του Ά. και την ανακόπτουσα θυγατέρα του Β. Χ., οι οποίες υπησιέλθαν στην κληρονομία του δι' αναμείξεως. Η Ά. συζ. Δ. Κ. απεβίωσε στις 16-10-1989 και κληρονομήθηκε κατά τις περί εξ αδιαθέτου διαδοχής διατάξεις από την μοναδική κληρονόμο της, ήτοι την άνω θυγατέρα της, η οποία αποδέχθηκε την κληρονομία της με την υπ' αριθ. .../2004 δήλωση αποδοχής κληρονομίας, που συνέταξε η συμβολαιογράφος Π. Τ. - Τ. και μεταγράφηκε νόμιμα, δηλαδή αποδέχθηκε αυτή πολύ αργότερα από την άσκηση της υπό κρίση ανακοπής, η οποία περιέχει και όλα τα απαραίτητα στοιχεία της αναγνωριστικής της κυριότητος ακινήτου αγωγής.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω, ότι επί του άνω ακινήτου ο παραχωρησιούχος ανήγειρε οικία, στην οποία διέμεινε με την οικογένειά του, μετά το θάνατο δε αυτού διέμεινε στην οικία αυτή η σύζυγός του Α. με την θυγατέρα της Α. μέχρι το έτος 1980 περίπου. Στο άνω διάστημα η σύζυγος του κληρούχου Α. είχε στην φυσική της εξουσία με διάνοια κυρίου το άνω ακίνητο και ασκούσε αποκλειστικά για λογαριασμό

της επ' αυτού εμφανείς υλικές πράξεις νομής, ήτοι χρήση αυτού ως κύρια κατοικία, συντήρηση, προσθήκη κατ' επέκταση κουζίνας, τούτο δε κατέστησε γνωστό και στους λοιπούς συγκληρονόμους. Το γεγονός ότι η Α. Κ. γνωστοποίησε την πρόθεση της αυτή στους λοιπούς συγκληρονόμους της, μεταξύ των οποίων και στα τέκνα του συζύγου της από τον πρώτο του γάμο, ενισχύεται και από το ότι η αρχική ανακόπτουσα Σ. Μ. άσκησε κατ' αυτής και των τέκνων της Α. και Ν. περί κλήρου αγωγή, με την οποία ζητούσε την αναγνώριση του κληρονομικού της δικαιώματος στην κληρονομιά περιουσία του πατέρα της και την απόδοση του εξ 1/8 εξ αδιαιρέτου ποσοστού της, με την υπ' αριθ. 1038/1968 δε απόφαση του Πρωτοδικείου Λάρισας αναγνωρίσθηκε το δικαίωμά της αυτό. Στην συνέχεια αυτή άσκησε κατά των άνω συγκληρονόμων της την υπ' αριθ. 190/1968 αγωγή διανομής κοινού κλήρου, στην οποία αναφέρει ότι αναγνωρίσθηκε με την παραπάνω απόφαση το κληρονομικό της δικαίωμα στην κληρονομία του πατέρα της στα αναφερόμενα σ' αυτή ακίνητα, στα οποία όμως δεν περιλαμβάνεται και το επίδικο ακίνητο, ενώ αντίθετα περιλαμβάνεται ο άλλος οικοπεδικός κλήρος εμβαδού 4.119 τμ. Επίσης, το γεγονός ότι η πρώτη των ανακοπτόντων αποδέχθηκε το περιελθόν στην μητέρα της εξ αδιαιρέτου ποσοστό επί του ακινήτου τούτου το έτος 2004, ενισχύει την άποψη ότι το επίδικο ακίνητο από το θάνατο του συζύγου της είχε στην φυσική της εξουσία με διάνοια κυρίου η Α. Κ. αποκλειστικά για λογαριασμό της, με αποτέλεσμα να αποκτήσει την κυριότητα αυτού με τα προσόντα της έκτακτης χρησι-

κτησίας, δοθέντος ότι αυτό ήταν δεκτικό νομής από την κατά τα άνω κύρωση της οριστικής διανομής. Με το υπ' αριθ. .../1979 συμβόλαιο του τότε συμβολαιογράφου Δ. Ζ., η Α. Κ. μεταβίβασε λόγω δωρεάς στην θυγατέρα της Α. την κυριότητα του ως άνω ακινήτου, με την μεταγραφή δε του συμβολαίου αυτού η δωρεοδόχος κατέστη κυρία του ακινήτου τούτου, δοθέντος ότι η μεταβίβαση αυτή της κυριότητας έγινε από την μέχρι τότε κυρία λόγω της συνδρομής όλων των νομίμων προϋποθέσεων και της υπερεικοσαετούς επί του ακινήτου νομής της. Συνεπώς, κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως οι ανακόπτουσες δεν ήταν συγγκυρίες του κατασχεθέντος ακινήτου, όπως ισχυρίζονται, αφού ουδέποτε επελήφθησαν της νομής του, αλλά αποκλειστική κυρία τούτου ήταν η καθ' ης η εκτέλεση Α. Κ., γι' αυτό και η ανακοπή, με την σωρευόμενη σ' αυτή αναγνωριστική της κυριότητας αγωγή, ελέγχεται ουσιαστικά αβάσιμη, όπως και ο παριστάμενος εφεσίβλητος ισχυρίζεται ότι με την μεταγραφή της άνω περιλήψεως κατέστη κύριος του εκπλειστηριασθέντος ήδη ακινήτου αφού η καθ' ης η εκτέλεση ήταν κυρία του ακινήτου τούτου.

Κατ' ακολουθία, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια πραγματικά περιστατικά ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό και ο μοναδικός λόγος εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα κρίνεται αβάσιμος και πρέπει η υπό κρίση έφεση να απορριφθεί. Παράβολο ερημοδικίας δεν ορίζεται για τους εφεσίβλητους που δεν παραστάθηκαν αφού

πρόκειται για δίκη περί την εκτέλεση (ΚΠολΔ 937)...

249/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα-Ξένου ή Κοκολέτση

Δικηγόροι: Αναστ. Ψάρρας, Νικ. Μίστρας

Προσδιορισμός νόμιμης μοίρας συζύγου. Πραγματική και πλασματική περιουσία κληρονομίας. Αν η νόμιμη μοίρα δεν καλύπτεται από τα πραγματικά κληρονομιαία στοιχεία, τότε κάθε παροχή χωρίς αντάλλαγμα που έγινε κατά το 1831 ΑΚ υπόκειται σε ανατροπή.

Αίτημα της αγωγής μέμψης, στην οποία ενάγων είναι ο μεριδούχος ή οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι του και εναγόμενος ο δωρεοδόχος ή οι κληρονόμοι του, είναι η ανατροπή της δωρεάς καθό μέρος θίγει τη νόμιμη μοίρα του ενάγοντος (με την έννοια της διάπλασης νέας ενοχικής σχέσης - διαπλαστικό αίτημα) και η κατάδίκη του εναγόμενου σε καταβολή μέρους από τη δωρεά ή την αξία της προς συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας (καταψηφιστικό αίτημα).

Αν, σε κοινό τραπεζικό λ/σμό, δεν έχει τεθεί ο όρος ότι μετά το θάνατο συγκαταθέτη ο λ/σμός θα περιέλθει αυτοδίκαια στους επιζώντες, οι κληρονόμοι του καταθέτη δεν υπεισέρχονται έναντι της τράπεζας στη θέση συνδικαιούχου της κατάθεσης, αλλά έχουν αξίωση κατά των συγκαταθετών του μέρους της κατάθεσης, που αντιστοιχεί στο δικαιοπάροχό τους με βάση την εσωτερική σχέση. Αν αντίθετα έχει τεθεί ο ως άνω όρος, οι κληρονόμοι αποξενώνονται από το ποσό

της κατάθεσης, που εξαιρείται από την κληρονομία και περιέρχεται αυτοδίκαια στους επιζώντες συγκαταθέτες.

Προστασία νόμιμων μεριδούχων με το 117 ΕισΝΑΚ, κατά το οποίο, εφόσον με την κατάθεση σε κοινό λ/σμό συντελέσθηκε δωρεά, κρίνεται ως προς τη νόμιμη μοίρα ως δωρεά, προστίθεται στην κληρονομιά και υπόκειται σε μέμψη. Επί μη συνδρομής των περί νόμιμης μοίρας δ/ξεων, οι κληρονόμοι δεν έχουν κανένα δικαίωμα στο λ/σμό του κληρονομούμενου.

Με την από 20.10.2003 αγωγή, που άσκησε η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, στη θέση της οποίας υπεισήλθαν οι καθ' ων η κλήση, νόμιμοι κληρονόμοι της, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, κατά της εναγομένης Ε. Θυγ. Γ. Γ. και ήδη εφεσίβλητης - καλούσας, ζήτησε, κατ' ορθήν εκτίμηση του περιεχομένου αυτής, να ανατραπούν οι αναφερόμενες εν ζωή δωρεές και δη της καταθέσεως σε κοινό λογαριασμό, ποσού 6.750,24 Ε και του ακινήτου, το οποίο περιγράφεται λεπτομερώς κατά θέση, έκταση και όρια, αξίας κατά τον χρόνο της παροχής 25.518 Ε, στις οποίες πρόεβη εν ζωή ο Ε. Γ., προς την εναγομένη αδελφή του, καθόσον η κληρονομία, η οποία υπήρχε κατά το χρόνο του θανάτου του, ήτοι δύο διαμερίσματα, τα οποία περιγράφονται λεπτομερώς κατά θέση, έκταση και όρια και προσδιορίζονται κατ' αξίαν κατά το χρόνο του θανάτου του ως άνω κληρονομούμενου δεν επαρκεί για την ικανοποίηση της νομίμου μοίρας της. Ζήτησε, επίσης, να υποχρεωθεί η εναγομένη να της μεταβιβάσει ποσό 3.375 Ε από το ποσό της κατά-

θεσης και το παραχωρηθέν ακίνητο κατά το αναλογούν, προς συμπλήρωση της νομίμου μοίρας της, ποσοστό, άλλως να της καταβάλλει την αξία της σε χρήμα. Με την εκκαλουμένη απόφαση, αφού κρίθηκε νόμιμη η αγωγή, κατ' εκτίμηση του δικογράφου της, απορρίφθηκε ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής, παραπενοείται η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, με την κρινόμενη έφεση της και για όσους λόγους διαλαμβάνονται σ' αυτήν, αναγόμενους σε κακή ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, και ζητά την εξαφάνιση της με σκοπό να γίνει δεκτή η αγωγή της.

Κατά τα άρθρα 1825 και 1831 ΑΚ, ο σύζυγος που επιζεί του κληρονομούμενου τυγχάνει νόμιμος μεριδούχος αυτού και συντρέχει ως κληρονόμος κατά το μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας στην κληρονομία του αποβιώσαντος, έχει δε άμεσο δικαίωμα στα κατ' ιδίαν κληρονομικά στοιχεία που αποτελούν την πραγματική ομάδα της κληρονομίας κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου. Μολονότι, όμως, το δικαίωμα του νόμιμου μεριδούχου ασκείται επί των στοιχείων αυτών της κληρονομίας, για τον υπολογισμό αυτού (δικαιώματος νόμιμης μοίρας), κατά το άρθρο 1831 ΑΚ, λαμβάνεται υπόψη τόσο η κατάσταση και η αξία της κληρονομίας κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, αφού αφαιρεθούν τα χρέη και οι δαπάνες της κηδείας και της απογραφής της κληρονομίας (πραγματική ομάδα της κληρονομίας), όσο και οτιδήποτε ο κληρονομούμενος παραχώρησε, όσο ζούσε, χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο είτε με δωρεά είτε με άλλο τρόπο και επίσης οποιαδήποτε δωρεά, που ο κληρονομούμενος

έκανε την τελευταία δεκαετία πριν από το θάνατο του, εκτός αν την επέβαλαν λόγοι ευπρέπειας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον, με την αξία που τα παραπάνω στοιχεία είχαν κατά το χρόνο της παροχής (πλασματική κληρονομία), η οποία προστίθεται λογιστικά στην αξία της πραγματικής ομάδας της κληρονομίας. Αν η κατά τον τρόπο αυτό υπολογιζόμενη νόμιμη μοίρα δεν καλύπτεται κατά την αξία της από τα στοιχεία που πράγματι βρέθηκαν στην κληρονομία, τότε κάθε παροχή χωρίς αντάλλαγμα του κληρονομούμενου που έγινε υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις υπόκειται, κατά τα άρθρα 1835, 1836 ΑΚ, κατόπιν αγωγής του μεριδούχου σε ανατροπή, κατά το μέρος που η υπάρχουσα κληρονομιά, κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, δεν επαρκεί να καλύψει την αξία της νόμιμης μοίρας (ΕΑ 1689/2006 ΧρΙΔ 2007. 139). Αίτημα της αγωγής μέμψης, στην οποία ενάγων είναι εκείνος που έχει καταστεί ήδη μεριδούχος ή οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι του και εναγόμενος ο δωρεοδόχος ή οι κληρονόμοι του, είναι η ανατροπή της δωρεάς από το δικαστήριο κατά το μέρος που θίγει τη νόμιμη μοίρα του ενάγοντος (διαπλαστικό αίτημα) και η καταδίκη του εναγόμενου να τον ικανοποιήσει από αυτήν, με την καταβολή τόσο μέρους από τη δωρεά ή την αξία της, όσο χρειάζεται για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας του (καταψηφιστικό αίτημα). Βέβαια η ανατροπή της δωρεάς, κατά τη διάταξη του άρθρου 1836 ΑΚ, δεν σημαίνει ακύρωση της, αλλά διάπλαση νέας ενοχικής σχέσης. Η διάπλαση αυτή συνίσταται στη γέννηση ενοχικής υποχρέωσης του δωρεοδόχου να ικανοποιήσει το μεριδούχο και αντίστοιχης απαίτησης του

τελευταίου (βλ. Σταθόπουλο, στον ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρα 1835 - 1838, αρ. 15 - 16, ΕΑ 6349/1999 Δνη 2000. 1415, 4608/1990 Δνη 31. 1278).

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 και 3 ν. 5638/1932 συνάγεται ότι, ως προς την τύχη κοινού τραπεζικού λογαριασμού σε περίπτωση θανάτου ενός από τους συγκαταθέτες, πρέπει να διακριθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν δεν έχει τεθεί ο όρος του άρθρου 2, ότι δηλαδή μετά το θάνατο κάποιου συγκαταθέτη η κατάθεση και ο λογαριασμός θα περιέλθει αυτοδικαίως στους λοιπούς επιζώντες, οι κληρονόμοι του καταθέτη δεν υπεισέρχονται έναντι της τράπεζας στη θέση συνδικαιούχου της κατάθεσης με βάση το κληρονομικό τους δικαίωμα, λόγω της σχετικής απαγόρευσης του άρθρου 3 ν. 5638/1932, αλλά απλώς έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν από τους υπόλοιπους συγκαταθέτες το μέρος εκείνο της κατάθεσης που αντιστοιχεί στο δικαιοπάροχο τους με βάση την εσωτερική σχέση. β) Αν αντίθετα έχει τεθεί ο όρος του άρθρου 2 ν. 5638/1932, οι κληρονόμοι αποξενώνονται πλήρως από το ποσό της κατάθεσης, το οποίο εξαιρείται από την κληρονομία και περιέρχεται αυτοδίκαια στους επιζώντες συγκαταθέτες, χωρίς να μπορούν οι κληρονόμοι να αντλήσουν δικαιώματα από την εσωτερική σχέση των τελευταίων με τον κληρονομούμενο. Ωστόσο, για την προστασία των δικαιωμάτων των νομίμων μεριδούχων, ο νομοθέτης διόρθωσε τις δυσμενείς αυτές συνέπειες με το άρθρο 117 ΕισΝΑΚ, σύμφωνα με το οποίο, εφόσον με την κατάθεση σε κοινό λογαριασμό συντελέσθηκε δωρεά, κρίνεται (προκειμένου

για καταθέτη που απεβίωσε μετά την εισαγωγή του ΑΚ) ως προς το δίκαιο της νόμιμης μοίρας ως δωρεά. Έτσι, προστίθεται στην κληρονομιά για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας κατά τους όρους του άρθρου 1831 ΑΚ, υπόκειται δε σε ανατροπή ως άστοργος δωρεά κατά το άρθρο 1835 ΑΚ. Αν δεν συντρέχουν οι όροι εφαρμογής των περί νόμιμης μοίρας διατάξεων, οι κληρονόμοι δεν έχουν κανένα δικαίωμα πάνω σε ένα τέτοιο λογαριασμό του δικαιοπαρόχου τους (ΑΠ 855/2002 Δνη 43 (2002). 1700, ΑΠ 540/1998 Δνη 40 (1999). 148, ΑΠ 539/1992 Δνη 35 (1994). 78, ΕφΑθ 7530/1997 Δνη 39 (1998). 1685, Φουντεδάκη, Κατάθεση σε κοινό λογαριασμό και προστασία του νομίμου μεριδούχου, Αρμ 1997. 593 - 601 ι-δίως 595, Ψυχομάνη, Τραπεζικό δίκαιο Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, 189, Βελέντζα, Τραπεζικό δίκαιο, 135).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης: Στις 16 Φεβρουαρίου του έτους 2002 πέθανε στην Κ., όπου και κατοικούσε εν ζωή, ο σύζυγος της ενάγουσας Ε. Γ. Γ., χωρίς να αφήσει διαθήκη, καταλείποντας ως πλησιέστερους συγγενείς και εξ αδιαθέτου κληρονόμους του την τελευταία και την εναγομένη - αδελφή του, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου την καθεμία. Ενώσω βρίσκονταν εν ζωή ο ανωτέρω αποβιώσας μεταβίβασε στην εναγομένη δύναμει του υπ' αριθ. .../1997 συμβολαίου της Συμβολαιογράφου Φ. Ν. Μ., που νόμιμα μεταγράφηκε στα οικεία βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Κ., λόγω δωρεάς το 1/2 εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου, ε-

κτάσεως 273,60 τμ, που βρίσκεται στην Κ. και στην οδό Α. αρ. ..., εντός του οποίου υπάρχει μια παλιά πλινθόκτιστη ι-σόγειος οικία, εμβαδού 62,10 και μια παλιά αποθήκη 25 τμ, περίπου, που κτίστηκαν το έτος 1955, το οποίο είχε περιέλθει σ' αυτόν ως εξ αδιαθέτου κληρονόμο της μητέρας του Κ. χήρας Γ. Γ., η οποία απεβίωσε το έτος 1975 (βλ. ως άνω υπ' αριθ. .../1997 συμβόλαιο δωρεάς και .../1997 δήλωση αποδοχής κληρονομίας εξ αδιαθέτου της ίδιας ως άνω Συμβολαιογράφου). Η αντικειμενική αξία του εξ αδιαιρέτου ποσοστού επί του παραπάνω ακινήτου, που μεταβιβάσθηκε στην εναγομένη, ανέρχονταν, κατά το χρόνο της συστάσεως της δωρεάς, σε 3.927.457 δρχ. και ήδη 11.525,91 Ε, η δε εμπορική του αξία, λαμβανομένου υπόψει ότι το όλο ακίνητο είναι άρτιο και μη οικοδομήσιμο (βλ. Τοπογραφικό διάγραμμα - Διάγραμμα κάλυψης αυτού που συνέταξε η Λ. Θ.- Π. Μ., που επικαλείται και προσκομίζει η εναγομένη), κατά την κρίση του δικαστηρίου δεν υπερέβαινε το ποσό των 20.000 Ε. Ο ως άνω κληρονομούμενος κατά το χρόνο θανάτου του κατέλειπε κληρονομιά περιουσία και δη δύο διαμερίσματα, το υπό στοιχεία Ε1 και το υπό στοιχεία Ε2, του πέμπτου (Ε) υπέρ το υπερυψωμένο ισόγειο σε τρίτη εσοχή ορόφου της εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλεως Α. στη θέση «Κ.» της περιφέρειας του Δήμου Α. και επί της οδού Χ. αρ. ... οικοδομής, εκ των οποίων το πρώτο αποτελείται από ένα σαλόνι, ένα κοιτώνα, κουζίνα, λουτρό και διάδρομο, εμβαδού 42 τμ και με ποσοστό εξ αδιαιρέτου στο όλο οικόπεδο 51/1000 και το δεύτερο αποτελείται από ένα δωμάτιο, κουζίνα, λουτρό και διάδρο-

μο, εμβαδού 27 τμ και ποσοστό εξ αδιαιρέτου στο όλο οικοπέδο 33/1000. Η αξία της καταληφθείσας αυτής κληρονομιαίας περιουσίας, κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, λαμβανομένου υπόψει του εμβαδού τους, της θέσεώς τους σε κεντρικότατο σημείο της πόλης των Α., αλλά και της παλαιότητάς τους ανερχόταν κατά την κρίση του Δικαστηρίου, στο ποσό των 57.162,97 Ε και 36.747,56 Ε, αντίστοιχα και συνολικά στο ποσό των 93.910,43 Ε. Πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαίο να διατάξει πραγματογνωμοσύνη για την αξία των κληρονομιαίων ακινήτων και του δωρηθέντος ως άνω οικοπέδου, απορριπτόμενου του υποβληθέντος με τις προτάσεις ενώπιον πρωτοβαθμίου δικαστηρίου και επαναφερομένου με σχετικό λόγο εφέσεως αιτήματος της εκκαλούσης, δεδομένου ότι δεν συντρέχουν γι' αυτό λόγοι, αφού η αξία τους μπορεί να προσδιοριστεί κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ενόψει των ως άνω χαρακτηριστικών τους.

Εξάλλου, αποδείχτηκε ότι επ' ονόματι του κληρονομούμενου και της εναγομένης τηρούνταν στην τράπεζα Α. Β. κοινός λογαριασμός, το ύψος της καταθέσεως του οποίου κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου ανερχόταν στο ποσό των 6.750,24 Ε. Στον κοινό αυτό λογαριασμό, περιεχόταν ο όρος του άρθρου 2 του ν. 5638/1932, γεγονός που δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, σύμφωνα με τον οποίον σε περίπτωση θανάτου οιοδήποτε των ως άνω δικαιούχων η κατάθεση και ο λογαριασμός θα περιέλθει αυτοδικαίως στον άλλο επιζώντα. Συνεπώς, σύμφωνα και με όσα αναφέρθηκαν στην μείζονα σκέψη της παρούσας, το πο-

σό της κατάθεσης δεν περιλαμβάνεται στην κληρονομιαία περιουσία και οι κληρονόμοι αποξενώθηκαν πλήρως από την κατάθεση, η οποία εξαιρέθηκε από την κληρονομία και το ποσό της περιήλθε αυτοδίκαια στην εναγομένη, η οποία την εμπομένη του θανάτου του αδελφού της το εισέπραξε, χωρίς να μπορεί η ενάγουσα μεριδούχος να αντλήσει δικαιώματα από την εσωτερική σχέση της τελευταίας με τον κληρονομούμενο.

Επίσης, δεν αποδείχτηκε ότι με την ένδικη κατάθεση σε κοινό λογαριασμό συντελέστηκε δωρεά προς την εναγομένη, ώστε να προστεθεί στην κληρονομία του κληρονομούμενου Ε. Γ., κατ' αρθρ. 1831 ΑΚ, αφού το ανωτέρω ποσό των 6.750,24 Ε δημιουργήθηκε από καταθέσεις ποσών μόνον εκ μέρους της εναγομένης, η οποία αποκέρδαινε αρκετά χρήματα από την εργασία της τόσο στην Κ., όσο και στα Κ. Β., ενώ ο κληρονομούμενος ήταν συνταξιούχος του ΙΚΑ και ελάμβανε «μια πενιχρή σύνταξη», όπως χαρακτηριστικά κατέθεσε και ο μάρτυς απόδειξης Α. Μ. και ως εκ τούτου δεν μπορεί να προέβαινε και σε καταθέσεις στον κοινό λογαριασμό (βλ. και κατάθεση μάρτυρα ανταπόδειξης Ε. Τ., όπου ρητά και κατηγορηματικά καταθέτει ότι «...Τα χρήματα αυτά στο βιβλιόριο ήταν της Ε., η οποία δούλευε σαν σκλάβα και έκανε οικονομίες. Ο Σ. ήταν συνταξιούχος του ΙΚΑ. Η Β. δεν του έδινε χρήματα ... Τα λεφτά στον λογαριασμό, εδω, τα έβαζε η Ε. ...»). Κατά συνέπειαν, το εν λόγω ποσό δεν μπορεί να προστεθεί στην αξία της «πραγματικής» κληρονομίας του ως άνω κληρονομούμενου, προκειμένου να προσδιοριστεί η «πλασματική» κληρονομία αυτού, με βάση την

οποίαν προσδιορίζεται και η νόμιμη μοίρα της ενάγουσας.

Περαιτέρω, σύμφωνα και με όσα εκτίθενται σχετικά στη νομική σκέψη της απόφασης, για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας της ενάγουσας θα προστεθεί λογιστικά στην υπάρχουσα κληρονομία, με την αξία, που αυτή είχε κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, η αξία της προαναφερόμενης δωρεάς εν ζωή του κληρονομούμενου προς την εναγόμενη, με την αξία που είχε όταν έγινε. Έτσι η αξία της «πλασματικής» κληρονομίας ανέρχεται στο ποσό των 113.910,43 Ε (20.000 + 57.162,97 + 36.747,56). Η εξ αδιαθέτου κληρονομική μερίδα της ενάγουσας, ποσοστού 1/2 επί της παραπάνω πλασματικής κληρονομικής ομάδας (άρθρο 1820 ΑΚ), ανέρχεται έτσι σε 56.955,21 Ε (113.910,43 : 2) και η νόμιμη μοίρα αυτής σε 28.477,60 Ε (56.955,21 : 2) (άρθρο 1825 ΑΚ). Το ποσό αυτό αποτελεί τη νόμιμη μοίρα που αυτή δικαιούται. Εφόσον όμως η αξία του 1/2 της πραγματικής κληρονομίας ανέρχεται στο ποσό των 46.955,21 (93.910,43 Ε αξία των κληρονομιών διαμερισμάτων : 2) η νόμιμη μοίρα της ενάγουσας καλύπτεται κατά την αξία της από τα στοιχεία που πράγματι βρέθηκαν στην κληρονομία, ήτοι των δύο προπεριγραφέντων διαμερισμάτων, τα οποία επαρκούν για την κάλυψη της και συνεπώς δεν απαιτείται να ανατραπεί η δωρεά, που έγινε προς την εναγομένη με το ως άνω 2496/1997 συμβόλαιο.

Επομένως, αφού και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση του δέχτηκε τα ίδια και ακολούθως απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη,

ορθά ερμήνευσε το νόμο και σωστά εφάρμοσε τις προεκτεθείσες διατάξεις, όλα δε τα αντίθετα που υποστηρίζει η ενάγουσα - εκκαλούσα με την υπό κρίσιν έφεση της είναι αβάσιμα και απορριπτέα ως και η έφεση στο σύνολο της...

278/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθύμιαδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Μαρία Χρυσafiδου - Κλεάνθης Ρούσσος, Ιωαν. Διαμαντής - Βασιλική Νιαβή

Ακυρότητα επαχθούς αμφοτεροβαρούς δικαιοπραξίας περιουσιακής φύσης, που αντίκειται στα χρηστά ήθη. Άκυρη ως αντίθετη στα χρηστά ήθη η αισχροκερδής - καταπλεονεκτική δικαιοπραξία, στην οποία απαιτείται σωρευτική συνδρομή τριών στοιχείων, ήτοι α) προφανούς δυσαναλογίας παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας ενός των συμβαλλομένων και γ) εκμετάλλευσής της από τον εν γνώσει τελούντα αντισυμβαλλόμενο. Έννοια απειρίας και κουφότητας.

Υποχρέωση απόδοσης της αδικαιολόγητης ωφέλειας, επί παροχής για ανήθικη αιτία. Επί αναιτιωδών δικαιοπραξιών, όταν η ανήθικη αιτία αφορά και στο δότη, η αναζήτηση της παροχής αποκλείεται. Επί μεταβίβασης ακινήτου αιτία πώλησης και δικαστικής αναγνώρισης της ακυρότητάς της ως αισχροκερδούς, οπότε είναι άκυρη εξ αρχής τόσο η εκποιητική όσο και η υποσχετική δικαιοπραξία, δυνατή η μετά τη διεκδίκηση του ακινήτου αναζήτηση του καταβληθέντος τιμήματος. Μη λήψη υπόψη ένορκων βεβαιώσεων

που υπερβαίνουν τον κατά το 270 ΚΠολΔ νόμιμο αριθμό.

Κατά την έννοια του άρθρου 178 ΑΚ, στην οποία ορίζεται ότι δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη, ως κριτήριο των χρηστών ηθών χρησιμεύουν οι ιδέες του μέσης ηθικής κοινωνικού ανθρώπου που σκέπτεται με σωφροσύνη και χρηστότητα. Η αντίθεση δε αυτή, που επιφέρει ακυρότητα της δικαιοπραξίας, κρίνεται από το περιεχόμενο της τελευταίας, ενόψει όχι της μεμονωμένης του αιτίας, η οποία κίνησε τους συμβαλλομένους να τη συνάψουν, ή του σκοπού στον οποίο αυτοί απέβλεψαν, αλλά του συνόλου των περιστάσεων που την συνόδευσαν (ΟλΑΠ 2/1991 Δνη 32. 746, ΑΠ 1522/2000 Δνη 42. 1291, ΑΠ 727/1994 Δνη 37. 71, ΕφΑθ 404/1997 Δνη 39. 153). Κατά το επόμενο άρθρο 179 ΑΚ, το οποίο αποτελεί ειδικότερη περίπτωση εφαρμογής του προηγούμενου άρθρου (178 ΑΚ), άκυρη ως αντίθετη στα χρηστά ήθη είναι ιδίως η δικαιοπραξία, με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η δικαιοπραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, την κουφότητα ή την απειρία του άλλου και πετυχαίνει έτσι να συνομολογήσει ή να πάρει για τον εαυτό του ή τρίτο για κάποια παροχή, περιουσιακά ωφέληματα που κατά τις περιστάσεις βρίσκονται σε φανερή δυσαναλογία με την παροχή. Από τις διατάξεις αυτές και ειδικότερα τη δεύτερη προκύπτει ότι για να χαρακτηριστεί δικαιοπραξία ως αισχροκερδής - καταπλεονεκτική και συνεπώς άκυρη λόγω αντιθέσεώς της προς τα χρηστά ήθη απαιτείται να συντρέχουν αθροιστικώς τρία στοιχεία: α) προφανής

δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία του ενός των συμβαλλομένων και γ) η εκμετάλλευση της γνωστής σ' αυτόν ανάγκης ή κουφότητας ή απειρίας του συμβαλλομένου τούτου από τον αντισυμβαλλόμενο. Αν λείπει ένα από τα στοιχεία αυτά δεν μπορεί να γίνει λόγος περί ακυρότητας της δικαιοπραξίας ως αισχροκερδούς (βλ. ΑΠ 936/2007, 492/2004, Νόμος, ΑΠ 1522/2000 ό.π., ΑΠ 1121/2000 Δνη 41. 1632). Ως απειρία θεωρείται η έλλειψη συνήθους πείρας ως προς τα οικονομικά δεδομένα και μεγέθη, ως προς τις τιμές και τις συναλλαγές, ενώ ως κουφότητα η αδιαφορία για τις συνέπειες και την σημασία των πράξεων (βλ. ΑΠ 375/2004, Νόμος). Η διάταξη του άρθρου 179 ΑΚ εφαρμόζεται μόνο σε επαχθείς και μάλιστα αμφοτεροβαρείς δικαιοπραξίες περιουσιακής φύσεως (ΑΠ 1140/1991 Δνη 33. 820, ΕφΑθ 404/1997 ό.π.). Κατά τη διάταξη του άρθρου 904 του ΑΚ, όποιος έγινε πλουσιότερος με παροχή, μεταξύ άλλων περιπτώσεων και για αιτία ανήθικη, από την περιουσία ή ζημία άλλου έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 907 εδ. 1 του ΑΚ, παροχή που έγινε για ανήθικη αιτία δεν αναζητείται, αν η ανήθικη αιτία αφορά και τον δότη. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι μεταξύ των περιπτώσεων για τις οποίες προβλέπεται υποχρέωση αποδόσεως της αδικαιολόγητης ωφέλειας, που αναφέρονται στο νόμο ενδεικτικά, είναι και η παροχή για ανήθικη αιτία. Όταν όμως η ανήθικη αιτία αφορά και τον δότη, η αναζήτηση της παροχής αποκλείεται. Αυτό προϋποθέτει εγκύτως

γενόμενη παροχή και κατά συνέπεια έχει εφαρμογή μόνον επί των αναιτιωδών (αφηρημένων) και όχι επί των αιτιωδών δικαιιοπραξιών, στις οποίες η παροχή είναι από την αρχή άκυρη, εκ της ανηθικότητας της αιτίας της. Έτσι επί μεταβίβασης ακινήτου αιτία πώλησεως και δικαστικής αναγνώρισεως της ακυρότητας αυτής ως αισχροκερδούς (αρθ. 179 ΑΚ), οπότε είναι απολύτως άκυρη από την αρχή, τόσο η εκποιητική (εμπράγματη) όσο και η υποσχετική (ενοχική) δικαιοπραξία, δεν αποκλείεται, εκ της ανήθικης (αισχροκερδούς) αιτίας (μετά τη διεκδίκηση του ακινήτου), η αναζήτηση από τον αγοραστή του τιμήματος που έχει καταβληθεί, αφού η δικαιοπραξία με βάση την οποία αυτό δόθηκε, είναι άκυρη (βλ. ΑΠ 1601/2003, Νόμος).

Η εκκαλούσα Α. Β. άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου την με αριθ. κατ. 252/2003 αγωγή κατά της εφεσίβλητης Σ. Β., με την οποία ζητούσε να αναγνωρισθεί ότι είναι άκυρη ως αντικείμενη στα χρηστά ήθη - καταπλεονεκτική η από 24-8-2002 σύμβαση πώλησεως σε εκτέλεση της οποίας η εναγόμενη - εφεσίβλητη της επώλησε τα περιγραφόμενα στην αγωγή κινητά (αντίκες έπιπλα, διακοσμητικά κ.λ.π.) αντί τιμήματος 300.820 Ε, επικουρικά α) γιατί η εκκαλούσα κατά το χρόνο κατάρτισεως της άνω δικαιοπραξίας έπασχε από ψυχική νόσο, η οποία της διατάρασε τη βούλησή της σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορούσε να αντιληφθεί τις συνέπειες και την σημασία των δηλώσεών της β) άλλως γιατί παρασύρθηκε από την εφεσίβλητη με απάτη σε δόλωση και προέβει στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας αυτής, όπως ειδικότερα ανα-

φέρεται στην αγωγή, γ) άλλως γιατί υπαναχώρησε από την σύμβαση αυτή της πώλησεως, γιατί τα πωληθέντα έργα τέχνης δεν είχαν τις συνομολογηθείσες ιδιότητες και δεν οφείλει πλέον τίμημα. Ζητούσε επίσης α) να υποχρεωθεί η εναγόμενη να της επιστρέψει τις συναλλαγματικές που εξέδωσε αντί καταβολής του συμφωνηθέντος τιμήματος, αφού αποδέχθηκε αυτές χωρίς νόμιμη αιτία, β) να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλλει το ποσό των 20.000 Ε που έδωσε ήδη αυτή έναντι του συμφωνηθέντος τιμήματος, γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλλει το ποσό των 30.000 Ε για την ηθική βλάβη που υπέστη, λόγω της αδικοπραξίας δοθέντος ότι παρασύρθηκε αυτή στην κατάρτιση της άνω συμβάσεως με απάτη και το ποσό των 16.000 Ε ως αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία που υπέστη.

Η εφεσίβλητη άσκησε ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου την υπ' αριθ. κατ. 480/2003 αγωγή κατά της εκκαλούσας, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί η τελευταία να της καταβάλλει το ποσό των 281.820 Ε, ήτοι το ισόποσο επτά συναλλαγματικών εκδόσεώς της και πληρωτέες σε διαταγή της, τις οποίες αποδέχθηκε η εναγομένη και δεν πληρώθηκαν στην λήξη τους. Οι άνω αγωγές συνεκδικάσθηκαν και εκδόθηκε η εκκαλουμένη υπ' αριθ. 137/2005 απόφαση του άνω Δικαστηρίου, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η αγωγή της εκκαλούσας στην κύρια και τις δύο πρώτες επικουρικές βάσεις της, απορριφθείσης της τρίτης βάσης αυτής ως αόριστης, απερρίφθη δε στην συνέχεια ως ουσιαστικά αβάσιμη και έγινε δεκτή ως κατ' ουσία βάσιμη η αγωγή της εφεσίβλητης - ενά-

γους - εναγομένης. Κατά της αποφάσεως αυτής η ενάγουσα - εναγομένη Α. Β. άσκησε την υπό κρίση έφεση και τους προσθέτους αυτής λόγους, με ιδιαίτερο δικόγραφο ασκηθέντες, παραπονούμενη με το δικόγραφο της εφέσεως για λόγους που όλοι ανάγονται σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων και σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, με τους προσθέτους δε λόγους α) γιατί από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ελήφθη υπόψη έγγραφο που δεν είχε θεωρηθεί κατά τους νομίμους τύπους και β) για την απόρριψη της άνω επικουρικής βάσης της αγωγής της ως αόριστης, ζητά δε τόσο με την έφεση όσο και με τους προσθέτους λόγους αυτής την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης με σκοπό την παραδοχή της αγωγής της και την απόρριψη της αγωγής της εφεσίβλητης.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... τις υπ' αριθ. .../03 ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του συμ/φου Β. Μ. και Ε. Δ. αντίστοιχα, που ελήφθησαν νομότυπα και προσκομίζει η εκκαλούσα, τις υπ' αριθ. .../04, .../03, .../04 ένορκες καταθέσεις ενώπιον των συμβολαιογράφων Ι. Γ. και Θ. Μ. και της συμ/φου Κ. Β. αντίστοιχα, που επικαλείται η εφεσίβλητη και ελήφθησαν νομότυπα, οι λοιπές ένορκες βεβαιώσεις που προσκομίζονται από την τελευταία δεν λαμβάνονται υπ' όψη γιατί ξεπερνούν τον προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 270 ΚΠολΔ αριθμό ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η εφεσίβλητη διατηρεί στο Β. κατάσταση πώλησης επίπλων και διακοσμητικών ειδών, τον Αύγουστο δε του 2002 συνήφθη μεταξύ αυτής και της εκκαλούσας σύμβαση πώλησεως σε εκτέλεση της

οποίας επώλησε και παρέδωσε στην τελευταία διάφορα έπιπλα, φωτιστικά, διακοσμητικά και πίνακες αντί συνολικού τιμήματος 300.820 Ε. Ειδικότερα η εφεσίβλητη επώλησε στην εκκαλούσα τα παρακάτω κινητά πράγματα, όπως αυτά περιγράφονται στο από 24-8-2002 ιδιωτικό συμφωνητικό που συντάχθηκε για την σύμβαση αυτή {...}. Τα ανωτέρω περιγραφόμενα κινητά παραδόθηκαν, κατά τα αναφερόμενα στο άνω συμφωνητικό, στη Γερμανία. Περαιτέρω, σύμφωνα επίσης με το συμφωνητικό αυτό η εφεσίβλητη επώλησε και παρέδωσε στην εκκαλούσα τα κατωτέρω κινητά πράγματα {...}. Το συμφωνηθέν τίμημα των 300.820 Ε συμφωνήθηκε να καταβληθεί σε χρονικό διάστημα εννέα μηνών, χάριν δε καταβολής του τιμήματος η αγοράστρια αποδέχθηκε ίσου ποσού συναλλαγματικές, ως ειδικότερα αναφέρεται στο άνω συμφωνητικό, ήτοι «Το συνολικό τίμημα όλων των παραπάνω αντικειμένων ανέρχεται στο ποσό των 102.800.000 δρχ. Έναντι του τιμήματος η αγοράστρια αποδέχθηκε αυθημερόν 3 συν/κές η πρώτη λήξεως 27-12-2002 58.700 Ε, η δεύτερη 28-2-2003 119.560 Ε, η τρίτη 30-4-2003 42.560 Ε. Για το παραπάνω τίμημα των συν/κών η αγοράστρια υποσχέθηκε ότι θα καταβάλλει στην λήξη των συν/κών (τρεις δόσεις που είναι και με διευκόλυνση 9 μηνών) τα χρήματα μετρητοίς. Γι' αυτό οι συν/κές εκδόθηκαν και τις αποδέχθηκε η αγοράστρια για εξασφάλιση της απαιτήσεως. Σε περίπτωση αδυναμίας καταβολής των μετρητών...» Τελικώς η εκκαλούσα κατέβαλε στην εφεσίβλητη σε μετρητά το ποσό των 19.000 Ε, συγχρόνως δε αντί καταβολής του υπολοίπου τιμήματος αποδέχθηκε στις 12-

11-2002 επτά συναλλαγματικές εκδόσεις της πωλήτριας πληρωτέας σε διαταγή της συνολικού ποσού 281.820 Ε, οι οποίες δεν πληρώθηκαν στη λήξη τους ήτοι στις 27-12-02, 28-2-03, 30-4-03, 30-6-03, 30-8-03, 30-10-03, 27-12-03.

Περαιτέρω, από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι κατά την κατάρτιση της συμβάσεως αυτής η εφεσίβλητη διαβεβαίωσε την εκκαλούσα ότι τα περιγραφόμενα αντικείμενα ήταν ιδιαίτερης κατασκευής, υψηλής αισθητικής καθώς και ότι είχαν μεγάλη καλλιτεχνική αξία, όπως επίσης και ότι ορισμένα από αυτά ήταν παλαιά - αντίκες, τούτο δε αποδεικνύεται και από το άνω συμφωνητικό, στο οποίο αναφέρονται τα χαρακτηριστικά και η κατασκευή των πωληθέντων από την ίδια την εφεσίβλητη. Τα ως άνω όμως αντικείμενα ουδεμία καλλιτεχνική αξία έχουν, είναι αντικείμενα μαζικής παραγωγής, έχουν κατασκευασθεί πρόσφατα και η εμπορική τους αξία εκτιμήθηκε, από την ορισθείσα από το Δικαστήριο πραγματογνώμονα, στο ποσό των 24.515 Ε. Συγκεκριμένα, οι κορνίζες στα προαναφερόμενα κάδρα είναι κατασκευασμένες από λευκό ξύλο - φλαμούρι - βαμμένο με κάσια και κερί, το ασημένιο ντεκόρ δεν είναι χειροποίητο αλλά χυτό ασημί σε καλούπι και τα πρόσωπα που απεικονίζονται σ' αυτά δεν είναι ζωγραφισμένα, παρά μόνο σε ένα, αλλά μεταξοτυπίες, επίσης τρεις κορνίζες με ξύλινη διακόσμηση και επένδυση από χυτό κασσίτερο φέρουν στο κάτω μέρος εγχάρακτο έτος κατασκευής 1908 οι δύο και 1892 η τρίτη, όμως όλες έχουν κατασκευασθεί πρόσφατα και είναι ιταλικής προέλευσης. Επίσης, όλα τα φωτιστικά, επιτραπέζια και οροφής, διακο-

σμητικά, ήτοι κρύσταλλα, πορσελάνες, βάζα, κηροπήγια, πιατέλες, κανάτες, δίσκοι, ανθοστήλες κ.λ.π είναι κατασκευασμένα από σύγχρονα υλικά, μέτριας τεχνικής απόδοσης, αναπαραχθέντα κατά μηχανικό τρόπο και στην πλειοψηφία τους είναι αντικείμενα μαζικής παραγωγής, οι χρωματισμοί, οι διακοσμήσεις τα σκαλίσματα είναι βαμμένα σε απομίμηση χρυσού χρώματος με ρετρούς τεχνική παλαίωση και δεν καλύπτονται από φύλλα χρυσού, όπως αναφέρεται στο ιδιωτικό συμφωνητικό. Τα έπιπλα και οι καθρέφτες έχουν ογκώδη και εντυπωσιακή εμφάνιση, σκαλίσματα και ντεκόρ από ορειχάλκινες εναρμονίσεις σε απομίμηση χρυσού χρώματος και με στυλ εν μέρει ροκοκό και ύφος αναγεννησιακό, τα στοιχεία δε αυτά και η κατασκευή τους συντελούν ώστε τα έπιπλα, οι καθρέφτες και τα μικροέπιπλα να έχουν εξωτερικά την εμφάνιση παλαιότερων επίπλων με ρετρούς τεχνική παλαίωση, το ίδιο δε συμβαίνει και με την εμφάνιση των λοιπών αντικειμένων ήτοι κρύσταλλα, πορσελάνες, καθρέφτες, γυάλινα και ορειχάλκινα αντικείμενα. Το ντεκόρ στα έπιπλα και τους καθρέφτες είναι από χυτή πλαστική ύλη σε καλούπι και οι ορειχάλκινες εναρμονήσεις και κατασκευές είναι χυτός ορείχαλκος επίσης σε καλούπι.

Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε, περαιτέρω, ότι η εκκαλούσα είναι ιατρός και κατοικεί μόνιμα στην πόλη Β. της Γερμανίας από τριακονταπενταετίας και πλέον, από το έτος 1997 εμφάνισε έντονα συμπτώματα κατάθλιψης και σύμφωνα με την από 2-601997 ψυχιατρική γνωμάτευση του πανεπιστημιακού καθηγητή Σ. Μ. αυτή χαρακτηρί-

σθηκε «οριστικά νευρωτική», λόγω δε της χρόνιας ψυχικής της παθήσεως γνωματεύθηκε ότι δεν είναι σε θέση να εξασκήσει το επάγγελμά της ως ιατρός ή οποιαδήποτε άλλη ανάλογη απασχόληση. Στο χρονικό διάστημα από 4-3-1998 έως 30-4-1998 αυτή νοσηλεύθηκε στην κλινική Σ. - Νοσοκομείο για νευρολογικές, ψυχιατρικές παθήσεις Εσωτερική ιατρική και Ψυχοθεραπεία - στο Μ., με διάγνωση βαρύτατο καταθλιπτικό επεισόδιο με μακρόχρονη καταθλιπτική εξέλιξη, υποβλήθηκε δε σε διττή θεραπεία ήτοι φαρμακευτική αγωγή και ψυχοθεραπεία. Στις 30-4-1998, αφού σταθεροποιήθηκε η κατάσταση της, εξήλθε της κλινικής και της επετράπη η κατ' οίκον θεραπεία. Στην με αριθ. .../2006 ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη του ορισθέντος από το Δικαστήριο πραγματογνώμονος Ζ. Ν., ψυχιάτρου - ψυχοθεραπευτή, αναφέρεται ότι η εκκαλούσα πάσχει από διπολική διαταραχή και βρίσκεται υπό συνεχή φαρμακευτική αγωγή, στο ψυχιατρικό της ιστορικό δε αναφέρονται οι άνω γνωματεύσεις καθώς και γνωμάτευση του έτους 2003 από την Ακαδημία του Β. με διάγνωση ότι αυτή πάσχει από μανιοκαταθλιπτική διαταραχή και βεβαίωση της Πανεπιστημιακής Πολυκλινικής της Χ., χωρίς χρονολογία, στην οποία βεβαιώνεται ότι πάσχει από υποτροπιάζουσα καταθλιπτική διαταραχή και λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή. Στις 7-7-2002 απεβίωσε η μητέρα της εκκαλούσας, η οποία διέμενε στο Β. και αυτή ήλθε στην Ελλάδα για να παραστεί στην κηδεία της μητέρας της, παρέμεινε δε στο Β. για διάστημα μερικών μηνών. Κατά την παραμονή της στο Β. επισκέφθηκε αρχικά αρκετές φορές με τον σύζυγο της το κα-

τάστημα της εφεσίβλητης και προέβη σε αγορές διαφόρων αντικειμένων. Στη συνέχεια, στις 24-8-2002 η εκκαλούσα επισκέφθηκε και πάλι το κατάστημα της εφεσίβλητης ότε και συνήφθη η επίδικη σύμβαση της πωλήσεως, σε εκτέλεση της οποίας η τελευταία της επώλησε και της παρέδωσε τα προπεριγραφόμενα κινητά πράγματα. Η πωλήτρια κατά την κατάρτιση της συμβάσεως αυτής γνώριζε ότι η εκκαλούσα διαμένει μόνιμα στη Γ. από πολλών ετών, όπως επίσης γνώριζε την απειρία της τελευταίας στις συναλλαγές στην ελληνική αγορά, την άγνοιά της για τις κρατούσες σ' αυτή οικονομικές συνθήκες, είχε δε καλώς αντιληφθεί την έλλειψη της δυνατότητας αυτής να εκτιμήσει την εμπορική και καλλιτεχνική αξία καθώς και την αυθεντικότητα των πωληθέντων αντικειμένων. Έτσι, η εφεσίβλητη εκμεταλλευόμενη την απειρία της εκκαλούσας στο να εκτιμήσει την πραγματική ποιότητα των πωληθέντων, αλλά και την έλλειψη της ικανότητας της τελευταίας να αντιληφθεί τις συνέπειες και την σημασία των πράξεών της, λόγω της άνω κατάστασης της ψυχικής της υγείας, πέτυχε να συνομολογήσει για τον εαυτό της παροχή που τελούσε οπωσδήποτε σε προφανή δυσαναλογία με την παροχή, ήτοι πέτυχε να συνομολογηθεί και να λάβει τίμημα ύψους 300.820 Ε για τα άνω κινητά πράγματα, η πραγματική αξία των οποίων ανέρχεται σε 24.515 Ε.

Κατ' ακολουθία, αφού υπάρχει προφανής δυσαναλογία μεταξύ των εκατέρωθεν παροχών και η εφεσίβλητη πέτυχε και έλαβε περιουσιακά ωφελήματα δυσανάλογα μεγάλα σε σχέση με την αξία των πωληθέντων, η σύμβαση αυτή είναι εξ υπαρ-

χής άκυρη, αφού συντρέχουν εν προκειμένω και οι λοιπές προαναφερόμενες νόμιμες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των άρθρων 178 και 179 ΑΚ. Περαιτέρω, πρέπει να υποχρεωθεί η εφεσίβλητη να αποδώσει τις επίδικες συναλλαγματικές κατά τις προαναφερόμενες περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, δοθέντος ότι αυτές έγιναν αποδεκτές από την εκκαλούσα επί ζημιά της περιουσίας της και μετά την ακύρωση της επίδικης συμβάσεως πωλήσεως έχει υποχρέωση η πωλήτρια να της επιστρέψει.

Μετά από αυτά η με αριθ. κατ. 252/2003 αγωγή της εκκαλούσας πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσία στην πρώτη κύρια βάση της, παρελκομένης της εξέτασης των επικουρικών βάσεων αυτής, να απορριφθεί δε ως ουσιαστικά αβάσιμη η με αριθ. 483/2003 αγωγή της εφεσίβλητης, αφού μετά την ακύρωση της άνω συμβάσεως αυτή δεν μπορεί να απαιτήσει την καταβολή του συμφωνηθέντος τιμήματος και έχει υποχρέωση πλέον να επιστρέψει τις επίδικες συν/κές, την επιστροφή των οποίων αιτείται η εκκαλούσα με βάση τις άνω διατάξεις, τα στοιχεία των οποίων όμως δεν επικαλείται για το καταβληθέν μέρος του τιμήματος. Κατ' ακολουθία είναι βάσιμοι κατ' ουσίαν οι σχετικοί λόγοι της έφεσης, με τους οποίους προσάπτεται στην εκκαλούμενη απόφαση κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, δεν συντρέχει δε λόγος ανάκλησης των άνω 193/06 και 749/06 αποφάσεων του Δικαστηρίου αυτού, όπως αιτείται η εφεσίβλητη, αφού κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρ. 254 παρ. 1 ΚΠολΔ, το Δικαστήριο έχει την εξουσία να

διατάξει οτιδήποτε μπορεί να συντελέσει στη διάγνωση της διαφοράς. Η έφεση, επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή και κατ' ουσίαν και να μην εξετασθούν οι πρόσθετοι λόγοι εφέσεως η εξέταση των οποίων παρέλκει, να εξαφανισθεί δε η εκκαλούμενη απόφαση και, αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικασθούν οι άνω αγωγές, η μεν αγωγή της εφεσίβλητης να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, η δε αγωγή της εκκαλούσας να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσία στην κύρια βάση της και να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της επίδικης συμβάσεως πωλήσεως...

294/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Κων. Μπαϊράνης, Τριαντάφυλλος Πρωτοσύγγελος

Η μεταγραφή γονικής παροχής ακινήτου μπορεί να γίνει οποτεδήποτε και παράγει έκτοτε πλήρη τα αποτελέσματα, αρκεί να μην προηγηθεί για το ίδιο ακίνητο μεταγραφή άλλου τίτλου, μεταβιβαστικού της κυριότητας υπέρ τρίτου προσώπου. Δυνατή η μεταγραφή και μετά το θάνατο του μεταβιβάσαντος, τόσο πριν, όσο και μετά τη δήλωση αποδοχής της κληρονομίας από τον κληρονόμο και τη μεταγραφή της, καθόσον ο κληρονόμος δεν αποκτά έναντι του ειδικού διαδόχου του κληρονομηθέντος δικαιώματα περισσότερα από όσα είχε ο κληρονομηθείς.

Οι λόγοι έφεσης πρέπει να είναι λυσιτελείς, ώστε, αν κριθούν βάσιμοι, να οδηγήσουν στην εξαφάνιση της εκκαλουμένης. Αν η εκκαλουμένη έχει επάλληλη αιτιολογία, δεν αρκεί η προσβολή της κατά έ-

να μόνο σκέλος, αφού το διατακτικό της στηρίζεται αυτοτελώς και στο άλλο.

Επί παραδοχής αναγνωριστικής της κυριότητας αγωγής με επάλληλη αιτιολογία ότι ο ενάγων κατέστη κύριος του πράγματος τόσο παράγωγα με σύμβαση προίκας από αληθινό κύριο, όσο και πρωτότυπα με έκτακτη χρησικτησία, η έφεση του εναγομένου με μόνο λόγο ότι εσφαλμένα η αγωγή έγινε δεκτή ως προς τη θεμελίωση της κυριότητας στη χρησικτησία είναι αλυσιτελής, αφού το διατακτικό της απόφασης στηρίζεται αυτοτελώς στην αιτιολογία ότι ο ενάγων έγινε κύριος (και) με παράγωγο τρόπο.

{...}2. Επειδή, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1192 και 1198 ΑΚ, η γονική παροχή, καθώς και κάθε δικαιοπραξία εν ζωή, με την οποία σκοπείται η μεταβίβαση κυριότητας επί ακινήτου, υποβάλλεται σε μεταγραφή, χωρίς την οποία, η μεταβίβαση αυτή δεν συντελείται. Εφόσον όμως στο νόμο δεν τάσσεται προθεσμία, εντός της οποίας πρέπει να γίνει η μεταγραφή του οικείου συμβολαίου, αυτή μπορεί να γίνει οποτεδήποτε και παράγει έκτοτε πλήρη τα αποτελέσματά της, αρκεί μόνο να μη προηγηθεί για το ίδιο ακίνητο η μεταγραφή άλλου τίτλου, μεταβιβαστικού της κυριότητας υπέρ τρίτου προσώπου. Επομένως, η μεταγραφή μπορεί να γίνει και μετά το θάνατο του μεταβιβάσαντος και, μάλιστα, τόσο πριν την αποδοχή της κληρονομίας από τον κληρονόμο, όσο και μετά από αυτή, ακόμα δε και μετά την εκ μέρους τούτου μεταγραφή, κατά το άρθρο 1193 ΑΚ, της δηλώσεώς του περί αποδοχής της κληρονομίας, καθόσον ο κληρονόμος δεν αποκτά, έναντι του ειδικού δια-

δόχου του κληρονομηθέντος, δικαιώματα περισσότερα από αυτά που είχε ο ίδιος ο κληρονομηθείς, βαρυνόμενος, ως καθολικός διάδοχός του, να εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις, τις οποίες ο θανών εν ζωή είχε εγκύρως αναλάβει (ΑΠ 942/2000 Δνη 42 (2001). 137).

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 520 παρ. 1 ΚΠολΔ, το δικόγραφο της εφέσεως πρέπει να περιέχει, πλην άλλων, και τους λόγους της εφέσεως. Αυτοί δεν αρκεί να είναι σαφείς και ορισμένοι, αλλά πρέπει να είναι και λυσιτελείς, να οδηγούν δηλαδή, αν κριθούν βάσιμοι, στην εξαφάνιση της προσβαλλόμενης απόφασης. Έτσι, αν η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου έχει επάλληλη αιτιολογία, η προσβολή της κατά ένα μόνο σκέλος δεν αρκεί, αφού το διατακτικό της στηρίζεται αυτοτελώς και στο άλλο (πρβλ. ολΑΠ 25/1996 ΝοΒ 1996. 45, ΑΠ 319/1989 Δνη 1990. 521, ΑΠ 1390/1988 Δνη 1990. 94, Σ. Σαμουήλ, Η Έφεση, Αθήνα 2003, 221, παρ. 542). Συνεπώς αν μία αναγνωριστική της κυριότητας αγωγή έγινε δεκτή με την επάλληλη αιτιολογία ότι ο ενάγων κατέστη κύριος του πράγματος τόσο παράγωγα με σύμβαση προίκας από αληθινό κύριο, όσο και πρωτότυπα με έκτακτη χρησικτησία, η έφεση του εναγομένου με μοναδικό λόγο ότι εσφαλμένα η αγωγή έγινε δεκτή αναφορικά με τη θεμελίωση της κυριότητας του ενάγοντος στη χρησικτησία είναι αλυσιτελής, αφού το διατακτικό της αποφάσεως στηρίζεται αυτοτελώς στην αιτιολογία ότι ο ενάγων έγινε κύριος (και) με τον παράγωγο τρόπο.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη με την υπό κρίση αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώ-

πιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου κατά του εκκαλούντος, ισχυρίστηκε ότι με παράγωγο τρόπο (σύμβαση προίκας, το συμβόλαιο της οποίας μετέγραψε μετά το θάνατο του προικοδότη) αλλά και με πρωτότυπο (έκτακτη χρησικτησία) έγινε κυρία ενός οικοπέδου με την οικία της που βρίσκεται στο Β.. Ότι ο εναγόμενος αφενός αμφισβητεί και αφετέρου προσβάλλει την κυριότητα της επί του ανωτέρω οικοπέδου, ασκώντας αβάσιμα κληρονομικά δικαιώματα. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να αναγνωρισθεί κυρία του εν λόγω ακινήτου και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να άρει την προσβολή και να την παραλείψει στο μέλλον. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δικάζοντας κατά την τακτική διαδικασία αντιμωλία των διαδίκων, έκρινε νόμιμη την αγωγή, πλην ορισμένων αιτημάτων της, για τα οποία δεν ασκήθηκε έφεση. Επίσης, δέχθηκε την αγωγή και ως ουσιαστικά βάσιμη με την υπ' αριθ. 226/2006 οριστική του απόφαση. Ειδικότερα, δέχθηκε ότι η ενάγουσα έγινε κυρία και με τους δύο τρόπους που επικαλέστηκε: 1. Παράγωγα με σύμβαση προίκας από τη μητέρα της, το συμβόλαιο της οποίας μετέγραψε στα βιβλία μεταγραφών του αρμοδίου υποθηκοφυλακείου μετά το θάνατο της προικοδότης (πράγμα που κατά τα προαναφερόμενα ολοκλήρωσε τη μεταβίβαση της κυριότητας). Και 2. Πρωτότυπα με έκτακτη χρησικτησία, γιατί από το χρόνο συντάξεως του προικοσυμβολαίου (1972) νεμήθηκε το ένδικο ακίνητο συνεχώς επί είκοσι τουλάχιστον έτη. Ο εναγόμενος με την υπό κρίση έφεσή του προσβάλλει την ανωτέρω απόφαση μόνο ως προς το κεφάλαιο που αφορά την αναγνώριση της κυριότητας της ενάγου-

σας και το πλήττει μόνο ως προς το σκέλος που η κυριότητα αυτής θεμελιώνεται στην έκτακτη χρησικτησία, υποστηρίζοντας ότι λόγω κακής εκτιμήσεως των αποδείξεων έγινε δεκτό ότι η ενάγουσα χρησιδέσποσε και κατέλυσε την κυριότητα της δικαιοπαρόχου του. Σύμφωνα όμως και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες και δεδομένα, ο μοναδικός λόγος της έφεσης είναι αλυσιτελής, αφού πλήττει το προσβαλλόμενο κεφάλαιο της απόφασης μόνο ως προς τη μία αιτιολογία της (κτήση κυριότητας με τον πρωτότυπο τρόπο της χρησικτησίας), ενώ ως προς την άλλη αιτιολογία της (κτήση κυριότητας με τον παράγωγο τρόπο της προίκας), που επίσης στηρίζει το διατακτικό της, την αποδοχή δηλαδή της αγωγής ως προς το αίτημα της αναγνώρισεως της κυριότητας και τη σωρευμένη στο ίδιο δικόγραφο αρνητική αγωγή, η απόφαση δεν προσβάλλεται με την έφεση. Επομένως, η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη...

305/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Δήμητρα Ζώη

Δικηγόροι: Διαμαντής Παπανικολάου, Ανδρέας Χατζηλάκος

Η δ/γή πληρωμής, που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ούτε με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, αφού είναι απαράδεκτη η προβολή κατά της εκτέλεσης λόγων ανακοπής, που αν και ήταν γεγεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν, δεν προτάθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής πληρωμής.

Η ελλιπής ή ανακριβής στην έκθεση κατάσχεσης περιγραφή του ακινήτου δικαι-

ολογεί διόρθωση με ανακοπή του 954 § 4 ΚΠολΔ, εκτός αν δημιουργεί αμφιβολία ως προς την ταυτότητα, οπότε υπάρχει ακυρότητα, που κηρύσσεται με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, εφόσον προκαλείται βλάβη.

Η ανακοπή κατά της κατάσχεσης ασκείται έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, που είναι η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Η ελλιπής περιγραφή του ακινήτου ως προς τα συστατικά του επάγεται ακυρότητα μόνο αν προκάλεσε αναπότρεπτη βλάβη στον καθ' ου η εκτέλεση, μη δυνάμενη να προβληθεί μετά την έναρξη σύνταξης της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης, εκτός αν έχει ήδη στον χρόνο πραγμάτωσης του πλειστηριασμού τελεσίδικα απαγγελθεί ακυρότητα του προγράμματος με δικαστική απόφαση.

Η κατάχρηση δικαιώματος ως λόγος ανακοπής του 933 ΚΠολΔ. Προθεσμίες άσκησης των ανακοπών κατά της εκτέλεσης (934 ΚΠολΔ).

Νέοι λόγοι μπορούν να προταθούν, σύμφωνα με το 585 παρ. 2β ΚΠολΔ, και όχι με τις προτάσεις ή με το δικόγραφο της έφεσης, και αν ακόμη αφορούν ενστάσεις οψιγενείς.

Επί έκδοσης απόφασης απορριπτικής της ανακοπής χωρίς να έχουν προταθεί νόμιμα νέοι λόγοι, είναι παραδεκτή η πρόταση αυτών μόνο αν δημιουργείται, με άσκηση ενδίκου μέσου, διαδικαστικό στάδιο νέας εκδίκασης της ανακοπής με πρόσθετο δικόγραφο.

{...} Η διαταγή πληρωμής, η οποία έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, μετά την τελεσίδικη απόρριψη της ασκηθείσας

ανακοπής, ή σε περίπτωση μη ασκήσεως ανακοπής, μετά την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας ασκήσεως της ανακοπής του αρθρ. 633 § 3 ΚΠολΔ, ισοδυναμεί με τελεσίδικη απόφαση, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί πλέον να αμφισβητηθεί ούτε και με ανακοπή από το αρθρ. 933 ΚΠολΔ ή με αυτή βεβαιούμενη απαίτηση, αφού έκτοτε αποτελεί, κατά ρητή διάταξη του άνω αρθρ. 633 § 2 εδ. τελευταίο, δεδικασμένο, που, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 330 και 935 ιδίου κώδικα, καθιστά απαράδεκτη την προβολή σε μεταγενέστερη δίκη που αφορά το κύρος της εκτελέσεως λόγων ανακοπής, που αν και ήσαν γεγεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν, δεν προτάθηκαν με μία από τις πιο πάνω ανακοπές κατά της διαταγής πληρωμής (ΟλαΠ 30/87 Δνη 28. 1444). Στη νέα δίκη είναι απαράδεκτη και η επαναφορά προς συζήτηση λόγων που προβλήθηκαν ήδη με προγενέστερη ανακοπή και απορρίφθηκαν (Κεραμεύς/ Κονδύλης/ Νίκας, Ερμ. ΚΠολΔ, αρθρ. 935, 1794). Το γεγονός ότι η διαταγή πληρωμής δεν είναι δικαστική απόφαση, δεν συνεπάγεται αναγκαιώς και ότι αυτή δεν δύναται κατά νόμο να παραγάγει δεδικασμένο, υπό τη θετική και την αρνητική λειτουργία του, αφού το δεδικασμένο δεν αποτελεί εννοιολογικό γνώρισμα των δικαστικών αποφάσεων, αλλά έννομη συνέπεια αυτών που την προσδίδει διάταξη νόμου (ΑΠ 53/04 Δνη 45. 736, ΑΠ 1494/03 Δνη 45. 418).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανακόπτουσα με τον πρώτο λόγο της ανακοπής της βάλλει κατά της απαίτησης, αμφισβητώντας το ύψος της οφειλής της Β. Α.Ε., υπέρ της οποίας αυτή (ανακόπτουσα) εγ-

γυήθηκε προς την Τράπεζα Κ.Ε., την οποία διαδέχθηκε η καθής η ανακοπή Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία με την επωνυμία «Ε. ΤΡΑΠΕΖΑ», επικαλούμενη ότι η τελευταία προέβη σε μονομερή προσδιορισμό της οφειλής, με παράνομες χρεώσεις τόκων και παράνομους ανατοκισμούς, άλλως ισχυρίζεται ανυπαρξία οφειλής της εταιρίας Β. Α.Ε.. Ο λόγος αυτός της ανακοπής, ανεξάρτητα από την αοριστία του ως προς την ανυπαρξία οφειλής, αφού δεν εξειδικεύεται για ποιο λόγο δεν υφίσταται η οφειλή της Β. Α.Ε., είναι απαράδεκτος, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, διότι η ύπαρξη και το ύψος της απαίτησης που επιδικάστηκε με την υπ' αριθ. 872/1993 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδικείου Λάρισας, για την οποία εγγυήθηκε η ανακόπτουσα, κρίθηκε τελεσίδικα με την υπ' αριθ. 704/1997 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, που κατέστη αμετάκλητη με την υπ' αριθ. 758/2002 απόφαση του Αρείου Πάγου.

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται, αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Δυνάμει της υπ' αριθ. .../16-3-1981 σύμβασης χορήγησης πιστώσεως με ανοικτό λογαριασμό και τις ταυτάριμες αυξητικές συμβάσεις αυτής, η Τράπεζα Κ.Ε., την οποία διαδέχθηκε η καθής η ανακοπή Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία με την επωνυμία «Ε. ΤΡΑΠΕΖΑ» χορήγησε στην Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία «Β. Α.Ε. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ» πιστώσεις, ανοίγοντας τους υπ' αριθμ. ... και ... λογαριασμούς, τους οποίους έκλεισε στις 23-11-1984 και 14-12-1984 αντίστοιχα με χρεωστικό υπόλοιπο 52.026.559 και 8.724.291 δρχ. αντίστοι-

χα. Στη συνέχεια η ως άνω τράπεζα εξέδωσε σε βάρος της ως άνω πρωτοφειλέτριας και της ανακόπτουσας, που ήταν εγγυήτρια, την υπ' αριθ. 872/1993 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδικείου Λάρισας για το ποσό των 435.954.937 δρχ.. Οι καθών η διαταγή πληρωμής άσκησαν ανακοπή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, το οποίο απέρριψε την ανακοπή με την υπ' αριθ. 730/1995 απόφασή του, η οποία τελεσιδίκησε με την έκδοση της υπ' αριθ. 704/1997 απόφασης του Δικαστηρίου τούτου, η οποία κατέστη αμετάκλητη μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 758/2002 απόφασης του Αρείου Πάγου. Στις 14-4-2003 η καθής επέδωσε στους ανακόπτοντες επιταγή προς πληρωμή, με την οποία τους επέτασσε να της καταβάλουν το συνολικό ποσό των 942.943,48 ευρώ νομιμοτόκως από 10-5-2001 μέχρις εξοφλήσεως. Το ποσό αυτό σύμφωνα με τη δήλωση της καθής που συνοδεύει την επιταγή είναι το οφειλόμενο με βάση τη διάταξη του άρθρου 42 του Ν. 2912/2001. Ακολούθως, η καθής επέβαλε αναγκαστική κατάσχεση σε ακίνητο ιδιοκτησίας της ανακόπτουσας και συντάχθηκε σχετικά η υπ' αριθ. .../18-4-2003 έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης ακινήτου της δικαστικής επιμελήτριας Α. Π. - Α., ενώ με την υπ' αριθ. 744/2003 περιήληψη κατασχετήριας έκθεσης της ως άνω δικαστικής επιμελήτριας ορίσθηκε ημέρα πλειστηριασμού η 12-6-2003. Κατά της ως άνω επιταγής προς εκτέλεση η ανακόπτουσα άσκησε την υπ' αριθ. 545/2-5-2003 ανακοπή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία απορρίφθηκε με την 255/2004 απόφαση, που κατέστη τελεσίδικη με την υπ' αριθμ. 587/2006 από-

φαση του Εφετείου Λάρισας. Επιπρόσθετα, η ανακόπτουσα άσκησε την υπ' αριθ. 1507/2003 ανακοπή της, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 1502/2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία διορθώθηκε η περιγραφή του κατασχεθέντος ακινήτου, όπως αυτό περιγραφόταν στην πιο πάνω υπ' αριθμ. 744/2003 περίληψη κατασχετήριας έκθεσης. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, η ύπαρξη της οφειλής της Β. Α.Ε. και το ύψος αυτής μέχρι και την έκδοση της παραπάνω διαταγής πληρωμής κρίθηκε τελεσίδικα με την πιο πάνω υπ' αριθμ. 704/1997 απόφαση του Εφετείου Λάρισας.

Περαιτέρω, ο ίδιος λόγος προβλήθηκε με την υπ' αριθ. 545/2003 προγενέστερη ανακοπή κατά της επισπευδομένης εναντίον της ανακόπτουσας εκτέλεσης με την ίδια διαταγή πληρωμής (επιταγής προς πληρωμή και κατασχέσεως) και απορρίφθηκε με την υπ' αριθ. 255/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που κατέστη τελεσίδικη με την υπ' αριθμ. 587/2006 απόφαση του Εφετείου Λάρισας και ως εκ τούτου καλύπτεται από το δεδικασμένο. Σε κάθε περίπτωση ο λόγος αυτός, προβαλλόμενος με την ένδικη ανακοπή, η οποία ασκήθηκε στις 22-6-2004, ήτοι μετά τη διενέργεια του πλειστηριασμού, είναι απαράδεκτος, αφού θα έπρεπε να προβληθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 παρ.1 β' ΚΠολΔ, ήτοι μέχρι τη σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση που απέρριψε το λόγο αυτό, έστω και με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία, ορθά το νόμο εφάρμοσε, ο δε σχετικός πρώτος λόγος

της έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Η ελλιπής ή ανακριβής στην έκθεση κατασχέσεως περιγραφή του κατασχεμένου ακινήτου δικαιολογεί κατ' αρχήν τη διόρθωση της εκθέσεως με ανακοπή που ασκείται κατά το άρθ. 954 § 4 ΚΠολΔ, στο οποίο παραπέμπει το άρθ. 993 § 2 εδ. α' ίδιου Κώδικα. Όταν όμως η πλημμέλεια της περιγραφής είναι ιδιαίτερα σοβαρή και δημιουργεί αμφιβολία ως προς την ταυτότητα του κατασχεμένου, που δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με απλή διόρθωση της εκθέσεως κατασχέσεως, τότε, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρθ. 159 αριθ. 3, 954 § 2, 993 § 2 εδ. β' ΚΠολΔ, προκαλείται ακυρότητα της κατασχέσεως, που κηρύσσεται ύστερα από ανακοπή κατά το άρθ. 933 ΚΠολΔ, εφόσον η ανακρίβεια της περιγραφής συνεπάγεται γι' αυτόν που την προτείνει αναπότρεπτη αλλιώς βλάβη (βλ. ΑΠ 433/2002, Δελ. Δικ. ΕΤΕ 2002. 34, Δ 2003. 248, Νικολόπουλος στην ΕρμΚΠολΔ Κεραμέα/ Κονδύλη/ Νίκα (2000) άρθ. 954 αριθ. 3, άρθ. 993 αριθ. 5, ο ίδιος, Αναγκ. Εκτέλεση (2002), 179, Μάζης, Δ 1996. 957, πρβλ. και ΑΠ 1258/1997 Δνη 1998. 829).

Σύμφωνα με το άρθ. 934 §§ 1 περ. β και 2 ΚΠολΔ, η ανακοπή που αφορά το κύρος της κατασχέσεως, δηλαδή της πρώτης μετά την επιταγή πράξεως εκτελέσεως για την ικανοποίηση χρηματικής απαιτήσεως, πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη της τελευταίας πράξεως εκτελέσεως, που είναι η σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως, διαφορετικά, δηλαδή αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, θεραπεύεται η ακυρότητα της κατασχέσεως και καθίστανται ως

προς τα ελαττώματά της απρόσβλητες και οι μεταγενέστερες πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας, αφού τα ελαττώματα της κατασχέσεως δεν επιδρούν πλέον στο κύρος τους (ΑΠ 1107/2003 Δνη 46. 107, ΑΠ 1175/1994 ΕΕΝ 1995. 685, Μπρίνιας, Αναγκ. Εκτέλεση Ι (1978) άρθ. 934 § 162 σ. 452), η δε ανακοπή που στηρίζεται παρόλα αυτά στην ελαττωματικότητα της κατασχέσεως, είναι εκπρόθεσμη και απορρίπτεται για το λόγο αυτό και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτη (ΑΠ 872/1998 Δνη 1999. 103). Κρίσιμη για τη λήξη της προθεσμίας επικλήσεως της ακυρότητας της κατασχέσεως και γενικότερα για τη λήξη του δεύτερου σταδίου προσβολής των πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας (άρθ. 934 § 1 περ. β' ΚΠολΔ) είναι η έναρξη της συντάξεως εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως (βλ. ΑΠ 433/2002 και 1258/1997 ό.π.). Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4 του άρθρου 999 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 159 και 992 παρ. 2 εδ. α περ. α' ΚΠολΔ (που ορίζει ότι η κατάσχεση ακινήτου εκτείνεται και στα συστατικά του), το ελλιπές της περιεχόμενης στο πρόγραμμα πλειστηριασμού συνοπτικής περιγραφής του ακινήτου από την άποψη συστατικού, κατά την έννοια των άρθρων 953, 954 ΑΚ, μέρους του, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του πλειστηριασμού προβλητή εντός της ενενηκονθήμερης προθεσμίας του άρθρου 934 παρ. 1 περ. γ' ΚΠολΔ, αλλά επιφέρει, εφόσον προκάλεσε σε εκείνον εναντίον του οποίου επισημύεται ο πλειστηριασμός βλάβη επανορθώσιμη μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, ακυρότητα του προγράμματος,

κατά το άρθρο 159 αριθ. 3 ΚΠολΔ, μη δυνάμενη, κατά το άρθρο 934 παρ. 1 περ. β' και 2, να προβληθεί μετά την έναρξη της συντάξεως της εκθέσεως για τον πλειστηριασμό και την κατακύρωση, παραδεικνύως καθεαυτήν και ως λόγος ακυρότητας του πλειστηριασμού, εκτός αν έχει ήδη στον χρόνο πραγματώσεως του πλειστηριασμού, τελεσιδικώς απαγγελθεί η ακυρότητα του προγράμματος με δικαστική απόφαση (ΑΠ 116/1998 Δνη 39. 557, ΑΠ 1962/1990 Δνη 33. 542).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων 281 ΑΚ, 116 και 933 ΚΠολΔ και 20 παρ. 1, 25 παρ. 3 του Συντάγματος συνάγεται ότι η άσκηση ουσιαστικού δικαιώματος, που ανήκει στο δημόσιο δίκαιο, αποτελεί και η μέσω αναγκαστικής εκτελέσεως ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή. Επομένως, λόγω της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ μπορεί να αποτελέσει και η προφανής αντίθεση της επισπευδόμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως στην καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή στον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος και η εντεύθεν ακυρότητα της εκτελέσεως. Η αντίθεση αυτή προς τα ανωτέρω αντικειμενικά, αξιολογικά κριτήρια συνήθως περιλαμβάνεται στα ουσιαστικά ελαττώματα του τίτλου, μπορεί όμως και να αναφέρεται στην απαίτηση ή στην περαιτέρω πορεία της διαδικασίας της εκτελέσεως. Και αν μεν η αντίθεση αυτή αναφέρεται στην εγκυρότητα του ίδιου του εκτελεστού τίτλου, συνιστά ουσιαστικό ελάττωμά του, με την επιδίωξη εκτελέσεως δια τίτλου τυπικώς μεν εγκύρου, ο οποίος όμως επιτεύχθηκε αντιθέτως προς το άρθρο 281 ΑΚ, ο δε σχετικός λόγος ανακοπής πρέπει, για να

είναι παραδεκτός, να προβάλλεται μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1α' ΚΠολΔ. Αν η αντίθεση στα κριτήρια του άρθρου 281 ΑΚ αφορά στην απαίτηση ή στη διαδικασία εκτελέσεως, ο λόγος της ανακοπής πρέπει να προβάλλεται μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1β' ΚΠολΔ, δηλαδή ως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτελέσεως, η οποία προκειμένου περί ικανοποίησης χρηματικών απαιτήσεων, είναι, κατά το άρθρο 934 παρ. 2 ΚΠολΔ, η σύνταξη της εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως, ενώ αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης εκτελέσεως, εφόσον πρόκειται για εκτέλεση προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, προκειμένου περί ακινήτων, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 περ. γ' ΚΠολΔ (ΑΠ 95/2006 Δνη 2006. 475, ΑΠ 69/2001 Δνη 200. 914, ΑΠ 370/2001 Δνη 2002. 122).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανακόπτουμε με τους δεύτερο και τρίτο λόγους της ανακοπής της, προσβάλλει την υπ' αριθ. .../22-10-2003 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακυρώσεως του συμβολαιογράφου Δ. Δ., καθώς και την υπ' αριθ. .../23-3-2004 περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης του συμβολαιογράφου Χ. Τ., επικαλούμενη ακυρότητα της υπ' αριθ. .../18-4-2003 έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης της δικαστικής επιμελήτριας Α. Π., που εκδόθηκε σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 872/1993 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδίκη Λάρισας και της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης, για το λόγο ότι δεν περιέχουν ακριβή περιγραφή του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου της, καθώς δεν αναφέρεται σ' αυτές ότι υφίσταται υπόγειο, γεγονός που θα προσέδι-

δε αυξημένη τιμή στο όλο κτίσμα, ούτε ότι υφίσταται δικαίωμα «υψούν» επί της οικοδομής και ότι ο τρίτος όροφος είναι αυθαίρετος διότι έχει κτισθεί χωρίς την απαιτούμενη άδεια, με αποτέλεσμα να γεννάται οικονομική και τοπική αμφιβολία για την ταυτότητα του ακινήτου και να έχει υποστεί βλάβη, με συνέπεια την ακυρότητα και του βάσει των πράξεων αυτών διενεργηθέντος πλειστηριασμού. Επιπλέον, προβάλλει ότι η διενέργεια του πλειστηριασμού του αναφερομένου ακινήτου ήταν άκυρη, διότι έγινε κατά τρόπο αντιβαίνοντα στην καλή πίστη, τα συναλλακτικά ήθη και τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος προς διενέργεια αυτού και ειδικότερα επικαλείται καταχρηστική συμπεριφορά της καθ' ης η ανακοπή Τράπεζας αναφορικά με τη διαμόρφωση του τελικού ύψους της απαίτησής της, ισχυριζόμενη ότι αυτή αποτελεί προϊόν παράνομων ανατοκισμών και αυθαίρετων χρεώσεων και εξόδων. Ακόμη, ισχυρίζεται ότι οι προαναφερόμενες ελλείψεις και ανακρίβειες της περιγραφής των εκπλειστηριασθέντων στην περίληψη κατασχετήριας έκθεσης συνιστούν και συμπεριφορά της καθ' ης αντικείμενη στα χρηστά ήθη και την συναλλακτική καλή πίστη, αφού κατ' αυτόν τον τρόπο πέτυχε στο γενόμενο πλειστηριασμό να κατακυρωθεί σ' αυτή και έτσι να αποκτήσει ακίνητη περιουσία αντί τιμήματος υπολειπομένου ακόμη και της αντικειμενικής αξίας.

Σύμφωνα όμως με όσα εκτέθηκαν παραπάνω, ο λόγος της ανακοπής, με τον οποίο προβάλλεται η επικαλούμενη σ' αυτόν δικονομική ακυρότητα της εκθέσεως κατασχέσεως του εκπλειστηριαζομένου ακινήτου και της περίληψης κατασχετή-

ριας έκθεσης έπρεπε να ασκηθεί μέσα στην προβλεπόμενη από το άρθρο 934 παρ. 1β' ΚΠολΔ προθεσμία και απαραδέκτως προβάλλεται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 934 παρ. 1γ' προθεσμία ως λόγος ανακοπής κατά του πλειστηριασμού. Και τούτο διότι το ελλείπες της περιγραφής του ακινήτου εκ της παραλείψεως της μνείας στην περιλήψη κατασχετήριας έκθεσης της ύπαρξης του υπογείου και του δικαιώματος του υψούν, εφόσον στο εκπλειστηριασθέν ακίνητο δε φέρεται ότι είχε συσταθεί με σχετική δικαιοπραξία χωριστή κυριότητα, ώστε να αποτελέσουν χωριστές οριζόντιες ιδιοκτησίες, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του πλειστηριασμού.

Περαιτέρω, και ο ερειδόμενος στη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ λόγος έπρεπε να προβληθεί μέχρι την έναρξη του πλειστηριασμού, εφόσον τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την καταχρηστικότητα, πέραν της αοριστίας τους, αναφέρονται αφενός στην απαίτηση και αφετέρου στην ατελή περιγραφή των εκπλειστηριασθέντων στην περιλήψη της κατασχετήριας έκθεσης και δε βάλλουν ευθέως κατά του πλειστηριασμού ή της κατακύρωσης. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε τα ίδια και απέρριψε τους λόγους αυτούς της ανακοπής, ορθά ερμήνευσε τις ανωτέρω διατάξεις και οι σχετικοί λόγοι της έφεσης που υποστηρίζουν τα αντίθετα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Κατά την παρ. 2 του άρθρου 585 ΚΠολΔ «το έγγραφο της ανακοπής πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται στα άρθρα 118 έως 120, και τους λόγους της. Νέοι λόγοι

μπορούν να προταθούν μόνο με πρόσθετο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο τριάντα ή όταν πρόκειται για ειδικές διαδικασίες οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση». Από τις διατάξεις αυτές, οι οποίες έχουν εφαρμογή σε κάθε είδος ανακοπής (άρα και σε εκείνες του άρθρου 933 ΚΠολΔ) προκύπτει ότι νέοι, μη περιεχόμενοι στο δικόγραφο της ανακοπής, λόγοι δεν είναι επιτρεπτό να προταθούν με άλλο τρόπο εκτός από τον οριζόμενο στο άρθρο 585 παρ. 2 β' του ΚΠολΔ, όπως με τις έγγραφες προτάσεις του ανακόπτοντος στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια δίκη ή με το δικόγραφο της εφέσεως του εναντίον αποφάσεως απορριπτικής της ανακοπής, και αν ακόμη πρόκειται για λόγους που συνίστανται σε ενστάσεις οψιγενείς, των οποίων ο χρόνος γενέσεως δεν καθιστούσε δυνατή την προγενέστερη προβολή τους, με τήρηση της διατάξεως του άρθρου 585 παρ. 2 εδ. β' του ΚΠολΔ, η οποία λόγω της ειδικότητάς της κατισχύει των γενικών διατάξεων των άρθρων 269 και 527 του ίδιου Κώδικα. Σε περίπτωση εκδόσεως αποφάσεως απορριπτικής της ανακοπής χωρίς να έχουν προταθεί νέοι λόγοι κατά την ανωτέρω ειδική διάταξη, είναι παραδεκτή η πρόταση τέτοιων λόγων μόνο σε περίπτωση που δημιουργείται, κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου, διαδικαστικό στάδιο νέας εκδικάσεως της ανακοπής και εφόσον η πρότασή της γίνεται με πρόσθετο δικόγραφο, που έχει κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου απευθύνεται η

ανακοπή, όπως το άρθρο 585 παρ. 2 εδ. β' του ΚΠολΔ ορίζει (ΑΠ 660/2005 αδημ., ΑΠ 114/1984 Δνη 26 (1985). 1330).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανακόπτουσα και ήδη εκκαλούσα με τις προτάσεις της ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου ισχυρίζεται ότι ο διενεργηθείς σε βάρος της πλειστηριασμός, που επισπεύτηκε σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 872/1993 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδικείου Λάρισας, είναι άκυρος καθόσον η οφειλή της από την ένδικη διαταγή πληρωμής αιτία έχει τραπεζικό δάνειο και συνεπώς υπήχθη στις ρυθμίσεις του άρθρου 30 ν. 2789/2000, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 ν. 2912/2001, με βάση τις οποίες η καθ' ης έπρεπε να επαναπροσδιορίσει το ύψος της οφειλής της. Ότι, παρά ταύτα, ούτε την οφειλή της επαναπροσδιόρισε, ούτε την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της ανέστειλε, αφού μέσα στο κρίσιμο διάστημα προέβη στην κατάσχεση ακινήτου της. Σύμφωνα, όμως, με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η πρόταση του ανωτέρω λόγου με τις προτάσεις ενώπιον του δικαστηρίου αυτού είναι απαράδεκτη διότι παραδεκτώς μπορούσε να προταθεί μόνο με πρόσθετο δικόγραφο κατατιθέμενο στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση. Μάλιστα ο πρόσθετος αυτός λόγος, αν είχε προβληθεί παραδεκτώς, θα μπορούσε να ερευνηθεί μόνο σε περίπτωση που μετά από παραδοχή κάποιου λόγου της εφέσεως εξαφανιζόταν η εκκαλούμενη και το εφετείο ερευνούσε κατ' ουσίαν την απόφαση. Πρέπει, λοιπόν, ο νέος αυτός λό-

γος, που για πρώτη φορά προτείνεται με τις προτάσεις ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Κατόπιν αυτών η υπό κρίση έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της...

316/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Γούλα

Δικηγόροι: Δημ. Βούλγαρης, Κων. Γαλάνης - Δημ. Γκούβας

Για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου απαιτείται συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη συμφωνία κυρίου και αποκτώντος ότι μετατίθεται σ' αυτόν η κυριότητα για νόμιμη αιτία.

Ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης κυριότητας. Με την κατακύρωση και μεταγραφή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε ο καθού η εκτέλεση, θεωρούμενος ειδικός διάδοχός του. Η εκποίηση με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό αποτελεί ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης υπό το κύρος της αρχής.

Με την υπ' αριθ. κατ. 98/2002 αγωγή, απευθυνόμενη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίσθηκε, ότι ο απώτερος δικαιοπάροχος του Ν. Σ. έγινε κύριος με νόμιμα μεταγεγραμμένη συμβολαιογραφική πράξη του περιγραφόμενου στην αγωγή ακινήτου εμβαδού 1000 τ.μ. περίπου, κειμένου στον Α. Γ. Ζ. Π.. Ότι με νόμιμα μεταγεγραμμένη συμβολαιογραφική πράξη ο άνω Ν. Σ. τμήμα του ακινήτου αυτού μετά της επ' αυτού οικίας μεταβίβασε λό-

γω προικός στον Γ. Γ., το υπόλοιπο δε τμήμα μεταβίβασε με νόμιμα μεταγεγραμμένη συμβολαιογραφική πράξη στην θυγατέρα του Α. Σ.. Ότι η τελευταία το έτος 1969 μεταβίβασε άτυπα στον ενάγοντα - εκκαλούντα το ανήκον στην κυριότητα της τμήμα του άνω μείζονος εκτάσεως ακινήτου, το οποίο έκτοτε αυτός και μέχρι το έτος 2000 είχε στη φυσική του εξουσία με διάνοια κυρίου, με αποτέλεσμα να αποκτήσει την κυριότητα αυτού με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας. Ότι με την μεταγραφή των αναφερομένων στην αγωγή κατακυρωτικών εκθέσεων ο Σ. Μ. κατέστη κύριος του πρώτου των ως άνω διαιρετών τμημάτων, το οποίο στη συνέχεια το έτος 2001 μεταβίβασε λόγω πωλήσεως στον εναγόμενο, στον οποίο επίσης μεταβίβασε για την ίδια αιτία και το ανήκον στην κυριότητα του ενάγοντος όμορο εδαφικό τμήμα, εμβαδού 1101 τ.μ., που περιγράφεται στην αγωγή, έκτοτε δε ο τελευταίος κατέλαβε και κατέχει αυθαίρετα και παράνομα το εν λόγω ακίνητο και αρνείται να του το αποδώσει. Με βάσει αυτά τα περιστατικά ζήτησε ο ενάγων να αναγνωρισθεί κύριος του άνω ακινήτου και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του το αποδώσει. Ο εναγόμενος αρνήθηκε την αγωγή ισχυρισθείς ότι κατέστη κύριος του επιδίκου εδαφικού τμήματος με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, αφού οι δικαιοπάροχοί του και ο ίδιος έχουν αυτό στη φυσική τους εξουσία με διάνοια κυρίου από το έτος 1974 και μέχρι της ασκήσεως της αγωγής, περαιτέρω ισχυρίσθηκε ότι κατέστη κύριος αυτού με την μεταγραφή του σχετικού συμβολαίου, ο ισχυρισμός δε αυτός αποτελεί νόμιμη ένσταση ίδιας κυριότητας. Το Πρωτο-

βάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, κατ' αυτής δε άσκησε ο ενάγων την υπό κρίση έφεση, με την οποία παραπονείται για λόγους που όλοι ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητά την παραδοχή της εφέσεώς του και την εξαφάνιση της εκκαλουμένης, με σκοπό να γίνει δεκτή η αγωγή του.

Κατά το άρθρο 1033 ΑΚ, για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου απαιτείται συμφωνία μεταξύ του κυρίου και εκείνου που την αποκτά, ότι μετατίθεται σ' αυτόν η κυριότητα για κάποια νόμιμη αιτία. Η συμφωνία γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υποβάλλεται σε μεταγραφή. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι μεταξύ των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την απόκτηση της κυριότητας ακινήτου με σύμβαση είναι ότι ο μεταβιβάσας ήταν κύριος του ακινήτου που μεταβιβάσθηκε (βλ. ΑΠ 79/2007, ΑΠ 1568/1995 Νόμος). Κατά το άρθρο 1005 παρ. 1 ΚΠολΔ, από τη στιγμή που ο υπερθερματιστής καταβάλλει το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού του δίνει περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Με την κατακύρωση και αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ο υπερθερματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση. Δηλαδή, με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται ρητώς η αρχή ότι ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσεως της κυριότητας και συνεπώς ο υπερθερματιστής θεωρείται ειδικός διάδοχος του καθού η εκτέλεση, τον οποίο και διαδέχεται στο δικαίωμα. Ειδι-

κότερα, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα αυτό δυνάμει συμβάσεως, όπως είναι η εκποίηση με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό, που αποτελεί, όπως με σαφήνεια συνάγεται από την άνω διάταξη (1005 παρ. 1 ΚΠολΔ), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 1017 παρ. 2 του ίδιου Κώδικα και 199, 513, 1192 και 1198 του ΑΚ, ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησεως, η οποία ενεργεί υπό το κύρος της αρχής και τελειώνεται με την κατακύρωση, που αποδέχεται την τελευταία προσφορά του υπερθερματιστή. Έτσι, με τον πλειστηριασμό δεν δημιουργείται νέο δικαίωμα υπέρ του υπερθερματιστή, αλλά αυτός ως ειδικός διάδοχος παραλαμβάνει το πράγμα με όσα δικαιώματα σ' αυτό κατά το χρόνο του πλειστηριασμού είχε ο καθού η εκτέλεση (ΑΠ 242/2000 Δνη 41. 1039, ΑΠ 442/1993 Δνη 36. 88, ΕφΑθ 358/2002 Δνη 43. 799, ΕφΑθ 7157/95 Δνη 37. 1089, Εφθ 1762/2003, ΕφΠατ 99/2003 Νόμος, Ι. Μπρίνιας, Αναγκ. Εκτέλ., τόμ. Δ, έκδ. Β παρ. 577, σελ. 1817 επ).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το υπ' αριθ. .../1931 συμβόλαιο, που συνέταξε ο τότε συμβολαιογραφών Ειρηνοδίκης Ζ. Ν. Μ. και μεταγράφηκε νόμιμα, ο Ν. Σ. εν όψει του γάμου της θυγατέρας του Μ. μεταβίβασε λόγω προικός στον επί θυγατρί γαμπρό του Γ. Γ. του Ν. την κυριότητα μίας οικίας μετά της περιοχής της κειμένης στην συνοικία Α. Γ. της κωμοπόλεως Ζ. νομού Μ., που συνόρευε γύρωθεν με δρόμο και ιδιοκτησίες Α. Μ., Ν. Γ. Σ. και ιδίου προικοδότη. Με το υπ' αριθ. .../1933 συμβόλαιο του τότε συμβολαιογραφού-

ντος Ειρηνοδίκη Ζ. Η. Τ., που μεταγράφηκε νόμιμα, ο Ν. Σ. μεταβίβασε στη θυγατέρα του Α. Σ., εκτός των άλλων, ένα οικοπέδο πρώην συκαμινότοπο, εμβαδού ενός περίπου στρέμματος, κείμενο στην συνοικία Π. της κωμοπόλεως Ζ., που συνόρευε γύρωθεν με ιδιοκτησία Γ. Ν., Ε. Κ. και κοινοτικό δρόμο, αμφότερα δε τα προπεριγραφόμενα ακίνητα είχαν περιέλθει στον μεταβιβάζοντα, ως αναφέρεται στα άνω συμβόλαια, δυνάμει του υπ' αριθ. .../1889 συμβολαίου. Με το υπ' αριθ. .../1974 συμβόλαιο, που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Α. Α. και μεταγράφηκε νόμιμα, ο άνω Γ. Γ. συνέστησε υπέρ της έγγαμης θυγατέρας του Ε. και του συζύγου της Α. Π. προίκα και τους μεταβίβασε για την αιτία αυτή την κυριότητα «...μίας παλαιάς ανώγειας οικίας μετά του υπ' αυτήν και μη οικοπέδου αυλής και περιοχής εκτάσεως εν όλω ημίσεως, 1/2, στρέμματος περίπου, κειμένη εις την συνοικίαν «Α. Γ.» Ζ. και συνορευόμενη γύρωθεν με ιδιοκτησίας Γ. Θ., Ν. Κ., κληρον Σ. και με κοινοτικόν δρόμον, περιελθούσα τω προικοδότη δυνάμει του υπ' αριθ. .../11-12-1931 συμβολαίου». Στη συνέχεια, η Ε. Π. κύρια πλέον, μετά την ισχύ του Ν. 1329/1983, του προπεριγραφόμενου προικώου ακινήτου, μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής στη θυγατέρα της Δ. Π. την ψιλή κυριότητα του ως άνω ακινήτου συνταγέντος προς τούτο του υπ' αριθ. .../1992 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. συζ. Α. Α., που μεταγράφηκε νόμιμα. Στο συμβόλαιο αυτό το μεταβιβαζόμενο ακίνητο περιγράφεται ως ακολούθως «...μία παλαιά ανώγεια οικία, που αποτελείται από ισόγειο και τον πρώτο πάνω από το ισόγειο όροφο, εμβαδού του κάθε ορόφου μέτρων τε-

τραγωνικών σαράντα πέντε (45) περίπου, με το οικόπεδο της καλυμμένο και ακάλυπτο συνολικής εκτάσεως μέτρα τετραγωνικά πεντακόσια (500) περίπου, που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Κοινότητας Ζ. Π. στην συνοικία Α. Γ. και ειδικότερα στη θέση Π. και συνορεύει γύρω με ιδιοκτησίες Γ. Θ., Ν. Κ., κληρονόμων Σ. και με κοινοτικό δρόμο». Με επίσηυση της Ε. Τράπεζας ΑΕ και με τίτλο εκτελεστό την υπ' αριθ. 1/1994 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου επεβλήθη αναγκαστική κατάσχεση στο παραπάνω ακίνητο τόσο επί του δικαιώματος της ψιλής κυριότητας όσο και σ' αυτό της επικαρπίας προς ικανοποίηση ενυπόθηκης χρηματικής απαιτήσεως της επισπεύδουσας σε βάρος της Ε. Π., δοθέντος ότι για την εξασφάλιση της χρηματικής αυτής απαίτησης είχε εγγραφεί επί του άνω ακινήτου προσημείωση υποθήκης, που ετράπη, στη συνέχεια σε υποθήκη. Για την αναγκαστική αυτή κατάσχεση συνετάγησαν οι υπ' αριθμ. .../23-9-1994 και .../14-10-1994 εκθέσεις αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητού Μ. Σ., σε αμφοτέρους δε τις εκθέσεις το κατασχεθέν ακίνητο περιγράφεται «ένα οικόπεδο με τη διώροφη οικία και το εφαιπτόμενο σ' αυτή κτίσμα, το οποίο έχει έκταση 500 τ.μ., βρίσκεται μέσα στη συνοικία Α. Γ. της κοινότητας Ζ. και συνορεύει γύρω Ανατολικά με κοινοτικό δρόμο, Βόρεια με ιδιοκτησία Ν. Κ., Δυτικά με ιδιοκτησία Γ. Θ. και Νότια με ιδιοκτησία κληρονόμων Σ. ...». Το προπεριγραφόμενο οικόπεδο είναι περιφραγμένο εν μέρει με τσιμεντολιθόκτιστο τοίχο, πάνω στον οποίο υπάρχουν σιδερένια κάγκελα και εν μέρει με σίτα, η οποία στηρίζεται σε πασ-

σάλους». Με το υπ' αριθ. .../1994 πρόγραμμα αναγκαστικού πλειστηριασμού του ίδιου δικαστικού επιμελητού επισπεύθηκε πλειστηριασμός σε βάρος του άνω ακινήτου και μετά από ματαίωση αυτού εκδόθηκαν τα με αριθμ. .../1995, .../1996, .../1997 προγράμματα αναγκαστικού πλειστηριασμού του ίδιου δικαστικού επιμελητή, στα οποία το πλειστηριζόμενο ακίνητο περιγράφεται ως ανωτέρω. Τελικώς ο πλειστηριασμός διενεργήθηκε στις 11-6-1997 ενώπιον της συμ/φου Α. Α. ως επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου και υπερθεματιστής αναδείχθηκε ο Σ. Μ., συνετάγησαν δε οι με αριθμό .../11-6-1997 εκθέσεις αναγκαστικού πλειστηριασμού από την άνω υπάλληλο αφορώσες αμφοτέρα τα πλειστηριασθέντα εμπράγματα δικαιώματα. Στην συνέχεια, συνετάγησαν οι υπ' αριθ. .../1997 περιλήψεις κατακυρωτικής εκθέσεως, οι οποίες μεταγράφηκαν νόμιμα. Στις περιλήψεις αυτές το πλειστηριασθέν και κατακυρωθέν ακίνητο περιγράφεται ως ανωτέρω και έτσι ο υπερθεματιστής με την μεταγραφή των οικείων εκθέσεων κατέστη κύριος κατά πλήρης ιδιοκτησίας δικαίωμα του ακινήτου αυτού.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω, ότι η προαναφερόμενη Α. Σ., αδελφή της μητέρας του ενάγοντα Μ. Σ., το έτος 1969 μεταβίβασε στον τελευταίο λόγω δωρεάς τη νομή του προπεριγραφόμενου ακινήτου εμβαδού ενός περίπου στρέμματος, το οποίο έκτοτε αυτός είχε στην φυσική του εξουσία με διάνοια κυρίου μέχρι το έτος 2001 περίπου, ασκώντας επ' αυτού εμφανείς υλικές πράξεις νομής και συγκεκριμένα το επισκεπτόταν και το επέβλεπε, καλλιερ-

γούσε δε σ' αυτό λαχανικά, χωρίς όμως στο μεταξύ να προβεί στην αξιοποίηση του. Έτσι ο ενάγων με την υπερεικοσαετή νομή κατέστη κύριος του ακινήτου τούτου με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας.

Το εν λόγω ακίνητο κατά πρόσφατη καταμέτρηση έχει εμβαδόν 1087,04 τμ (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης) και σύμφωνα με το συνοδεύον την έκθεση αυτή τοπογραφικό διάγραμμα εμφανίζεται μεταξύ των στοιχείων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 30, 31, 32, 33, 34, 20, 21 ... 29, 1, συνορεύει δε Ανατολικά με κοινοτικό δρόμο, Δυτικά με ιδιοκτησία Κ., Νότια με ιδιοκτησία Κ. και από την βόρεια πλευρά συνορεύει με το άνω ακίνητο εμβαδού 500 τ.μ. που πλειστηριάσθηκε και ανήκε η μεν επικαρπία του στην αδελφή του Ε., η δε ψιλή κυριότητα στην ανεψιά του επ' αδελφή Δ.. Το προπεριγραφόμενο ακίνητο, δηλαδή το επίδικο, σύμφωνα με την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, αλλά και από τα προαναφερόμενα συμβόλαια, είναι αυτό που περιγράφεται στο άνω υπ' αριθ. .../33 συμβόλαιο, με το οποίο περιήλθε η κυριότητα αυτού στην Α. Σ. και το πλειστηριασθέν ακίνητο είναι αυτό που περιγράφεται στο άνω .../1931 συμβόλαιο, με το οποίο περιήλθε η κυριότητα αυτού στον πατέρα του ενάγοντα Γ. Γ. ή Ν. όνομα (Ν.) που χρησιμοποιείτο ως «παρατσούκλι». Τα δύο αυτά ακίνητα προήλθαν από την φυσική διαίρεση σε δύο τμήματα του ακινήτου που ανήκε αρχικά στην κυριότητα του απώτερου κοινού δικαιοπαρόχου του ενάγοντος και της αδελφής του Ε., ήτοι του Ν. Σ., όταν ο τελευταίος προέβη στην κατάτμήσή του και μεταβίβασε την κυριότητα του ενός τμήματος λόγω προικός στο

σύζυγο της θυγατέρας του Μ., Γ. Γ., και την κυριότητα του υπολοίπου τμήματος στην θυγατέρα του Α.. Βέβαια το πρώτο από αυτά αναφέρεται ότι βρίσκεται στην συνοικία Π. και το δεύτερο στη συνοικία Α. Γ., όμως πρόκειται για την ίδια θέση ήτοι συνοικία Α. Γ. θέση Π., στο συμπέρασμα δε αυτό καταλήγει ο ορισθείς με την άνω απόφαση πραγματογνώμων, αφού στη Ζ. υπάρχουν τέσσερεις συνοικίες, μία εκ των οποίων είναι η συνοικία Α. Γ.. Άλλωστε, στο πλέον πρόσφατο υπ' αριθ. .../1992 συμβόλαιο η θέση του μεταβιβαζόμενου ακινήτου προσδιορίζεται ως ανωτέρω ήτοι συνοικία Α. Γ. θέση Π.. Τέλος, στο μεν συμβόλαιο με αριθ. .../31 αναφέρεται ότι το ακίνητο αυτό συνορεύει από μία πλευρά με ακίνητο «προικοδότη», στο μεταγενέστερο δε .../1933 συμβόλαιο αναφέρεται ότι το ακίνητο αυτό συνορεύει με ακίνητο Γ. Ν., αφού μετά την μεταβίβαση του ενός τμήματος στον Γ. Γ. ή Ν. το εναπομείναν τμήμα του μείζονος εκτάσεως ακινήτου συνόρευε πλέον με το ακίνητο του προικολήπτη. Έτσι, ουδεμία αμφιβολία καταλείπεται ότι το επίδικο ακίνητο και το πλειστηριασθέν είναι όμορα ακίνητα και προήλθαν από την γενομένη κατά τα άνω κατάτμηση του ανήκοντος στον Ν. Σ. μείζονος εκτάσεως ακίνητο, συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει και ο πραγματογνώμων.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε, ότι στο κοινό όριο των ακινήτων αυτών δεν υφίστατο περίφραξη λόγω και της συγγενικής σχέσεως των κυρίων αυτών, έτσι παρά το ότι πρόκειται περί διαφορετικών ακινήτων τα οποία είναι απλά όμορα, εμφανίζουν εικόνα ενιαίου ακινήτου, δοθέντος άλλωστε ότι στο επίδικο

είχε δημιουργηθεί δίοδος για την εξυπηρέτηση του πλειστηριασθέντος ακινήτου, χρησιμοποιείτο δε επίσης αυτό, με την ανοχή του ενάγοντος, ως χώρος στάθμευσης από την αδελφή του ενάγοντος και τους οικείους της. Το επίδικο όμως ακίνητο ουδόλως περιλαμβάνεται στους άνω τίτλους των καθ' ων η εκτέλεση, συμπέρασμα στο οποίο και ο πραγματογνώμονας καταλήγει, ούτε είχαν αυτό οι τελευταίοι στη φυσική τους εξουσία με διάνοια κυρίου από το έτος 1974 μέχρι της κατακυρώσεως, ώστε να αποκτήσουν την κυριότητα του εν λόγω ακινήτου με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, όπως αβάνισμα ισχυρίζεται ο εναγόμενος. Συνεπώς, με την μεταγραφή των άνω κατακυρωτικών εκθέσεων δεν περιήλθε στον υπερθεματιστή η κυριότητα του επιδίκου, δοθέντος ότι με τον πλειστηριασμό δεν δημιουργείται νέο δικαίωμα υπέρ του υπερθεματιστή, αλλά αυτός ως ειδικός διάδοχος παραλαμβάνει το πράγμα με όσα δικαιώματα σ' αυτό κατά το χρόνο του πλειστηριασμού είχε ο καθ' ου η εκτέλεση και εν προκειμένω οι καθ' ων η εκτέλεση δεν είχαν δικαίωμα κυριότητας επί του επιδίκου. Με το υπ' αριθ. .../2001 συμβόλαιο, που συνέταξε η συμ/φος Ζ. Α. Γ. και μεταγράφηκε νόμιμα, ο υπερθεματιστής μεταβίβασε στον εναγόμενο λόγω πωλήσεως ένα ακίνητο εμβαδού 1.708,5 τ.μ. κείμενο στη Ζ. στη συνοικία Α. Γ., που συνορεύει Νότια με ιδιοκτησία Α. Κ., ΝΑ με δημοτικό δρόμο, ΒΔ με ιδιοκτησία Κ., Δυτικά με ιδιοκτησία Κ., ΝΔ με ιδιοκτησία Θ., επικαλούμενος ότι έγινε κύριος του μεταβιβαζόμενου ακινήτου με τη μεταγραφή των άνω κατακυρωτικών εκθέσεων. Ο μεταβιβάσας όμως δεν ήταν κύριος ολοκλη-

ρου του μεταβιβασθέντος ακινήτου, ήτοι του εμφανιζόμενου στο συνοδεύον την έκθεση πραγματογνωμοσύνης μεταξύ των στοιχείων 1, 2, 3 ... 28, 29, 1 αλλά μόνο του ακινήτου του εμφανιζόμενου στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα μεταξύ των στοιχείων 7, 8, 9 ... 19, 20, 34, 33, 32, 31, 30, 7. Στο υπόλοιπο τμήμα του μεταβιβασθέντος ακινήτου του εμφανιζόμενου στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα μεταξύ των στοιχείων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 30, 31, 32, 33, 34, 20, 21 ... 29, 1 ο μεταβιβάσας δεν είχε δικαίωμα κυριότητας και συνεπώς ο εναγόμενος με την μεταγραφή του άνω συμβολαίου δεν κατέστη κύριος και του τελευταίου αυτού εδαφικού τμήματος, αφού δεν απέκτησε από κύριο. Το εδαφικό αυτό τμήμα ανήκει στην κυριότητα του ενάγοντα κτηθέν με τα άνω προσόντα, ως προαναφέρεται, γι' αυτό και πρέπει να απορριφθεί η περί ιδίας κυριότητας ένσταση που πρόβαλε ο εναγόμενος προς κατάλυση της αγωγής.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε περαιτέρω ότι ο εφεσίβλητος από της κατά τα άνω γενομένης μεταβίβασης κατέλαβε και κατέχει παράνομα και αυθαίρετα το επίδικο ακίνητο, το οποίο κατείχε μέχρι την άσκηση της αγωγής και αρνείται να το αποδώσει στον ενάγοντα. Κατ' ακολουθία είναι βάσιμοι κατ' ουσίαν οι σχετικοί λόγοι της έφεσης, με τους οποίους προσάπτεται στην εκκαλούμενη απόφαση κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου. Η έφεση, επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή και κατ' ουσίαν, να εξαφανισθεί δε η εκκαλούμενη απόφαση και, αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικασθεί η άνω αγωγή, να γίνει δεκτή ως βάσιμη και

κατ' ουσία, να αναγνωρισθεί δε το δικαίωμα κυριότητας του ενάγοντος επί του επιδίκου ακινήτου και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του το αποδώσει...

329/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα

Δικηγόροι: Ιωαν. Μηλίνης, Αντ. Μπουρτζής

Μίσθωση έργου. Στοιχεία αγωγής μείωσης εργολαβικής αμοιβής.

Ο εργοδότης δικαιούται να απαιτήσει α) επί επουσιωδών ελαττωμάτων, διόρθωση ή μείωση της αμοιβής, β) επί ουσιαδών ελαττωμάτων, που καθιστούν το έργο άχρηστο, ή επί έλλειψης συνολομολογηθεισών ιδιοτήτων, διόρθωση ή μείωση της αμοιβής, ή, αντί αυτών, αναστροφή της σύμβασης και γ) επί ελλείψεων του έργου (ουσιωδών και μη) εξ υπαιτιότητας του εργολάβου, αντί αναστροφής ή μείωσης της αμοιβής, αποζημίωση για κάθε ζημία.

Διαζευκτική συρροή περισσότερων δικαιωμάτων υπέρ του κυρίου του έργου, που έχει εκλεκτικό δικαίωμα να ασκήσει οποιοδήποτε από αυτά, αλλά μετά την επιλογή του ενός δεν μπορεί να παραιτηθεί και να ασκήσει άλλο. Η επιλογή μπορεί να γίνει με άτυπη, μονομερή και απευθυντέα δήλωση προς τον εργολάβο. Ένσταση εργοδότη για μείωση της αμοιβής του εργολάβου. Αντένσταση ότι ο εργοδότης είχε προηγούμενα επιλέξει το δικαίωμά διόρθωσης των ελαττωμάτων.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 681, 688 - 690 και 694 ΑΚ προ-

κύπτει ότι αν το έργο που εκτελέστηκε έχει ελλείψεις συμφωνημένων ιδιοτήτων ή πραγματικά ελαττώματα, που το καθιστούν άχρηστο, ο κύριος του έργου έχει τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 687 έως 690 ΑΚ δικαιώματα, μεταξύ των οποίων και το της μείωσης του τιμήματος (ΑΠ 403/2000 Δνη 41. 1369). Εξάλλου, για το ορισμένο της αγωγής, που απευθύνεται κατά του εργολάβου, περί μείωσης της αμοιβής, πρέπει κατ' άρθρο 216 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ να εκτίθενται σ' αυτή η κατάρτιση της σύμβασης έργου, η συμφωνηθείσα αμοιβή του εργολάβου και οι ελλείψεις του ανατεθέντος και εκτελεσθέντος απ' αυτόν έργου.

Στην προκείμενη περίπτωση με την από 27-5-2003 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ο ενάγων ισχυρίσθηκε ότι με σύμβαση έργου που καταρτίστηκε με το από 20-7-2000 ιδιωτικό συμφωνητικό στη Ν. Α. μεταξύ αυτού και της εναγομένης, η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση αντί της συμφωνηθείσης αμοιβής των 19.000.000 δρχ. πλέον Φ.Π.Α, να προμηθεύσει, μεταφέρει και εγκαταστήσει στο οινοπωλείο του που βρίσκεται στη Ν. Α. Μ., καθώς και να θέσει σε πλήρη και κανονική λειτουργία ένα ψυκτικό συγκρότημα, το οποίο συμφωνήθηκε να έχει τη συμφωνημένη απόδοση. Ότι η εναγομένη στις 23-11-2000 προέβη στην εκτέλεση του ανωτέρω έργου και εγκατέστησε το προαναφερόμενο μηχανήμα, πλην, όμως, αυτό δεν είχε την απόδοση που συμφωνήθηκε αλλά κατώτερη, γι' αυτό ο ίδιος δεν το ενέκρινε και δεν προέβη σε οριστική παραλαβή του έργου. Με βάση το ιστορικό αυτό ο ενάγων ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να του κατα-

βάλλει το ποσό των 29.347 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής λόγω μείωσης της αμοιβής της εξ αιτίας ελλείψεως των συνομολογηθεισών ιδιοτήτων του έργου. Με το ανωτέρω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη, καθόσον περιέχει όλα τα αναγκαία κατά νόμο στοιχεία και συνεπώς η ένσταση περί αοριστίας αυτής που υπέβαλε η εναγομένη - εκκαλούσα στην πρωτόδικη δίκη και επαναφέρει στην παρούσα κατ' έφεση δίκη πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του δέχθηκε την αγωγή ως ορισμένη, ορθά εφαρμόσε το νόμο και ο δεύτερος λόγος της έφεσης με τον οποίο η εκκαλούσα υποστηρίζει τα αντίθετα είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 688 - 690 ΑΚ, οι οποίες καθορίζουν λεπτομερώς και σε λογική αλληλουχία και ενότητα την ευθύνη του εργολάβου ανάλογα με τη φύση των ελαττωμάτων και ελλείψεων, τα οποία φέρει το έργο που εκτελέστηκε απ' αυτόν, σαφώς προκύπτει ότι ο εργοδότης δικαιούται να απαιτήσει α) σε περίπτωση επουσιωδών ελαττωμάτων είτε τη διόρθωση αυτών, είτε την ανάλογη μείωση της αμοιβής (688 ΑΚ), β) σε περίπτωση ουσιωδών ελαττωμάτων, τα οποία καθιστούν το έργο άχρηστο, ή έλλειψης συνομολογηθεισών ιδιοτήτων, είτε τη διόρθωση, είτε την ανάλογη μείωσης της αμοιβής, είτε αντί αυτών την αναστροφή της σύμβαση (689 ΑΚ) και γ) σε περίπτωση κατά την οποία οι ελλείψεις του έργου, οι οποίες ανάγονται τόσο σε ουσιώδη ή επουσιώδη ελαττώματα, όσο και σε συμφωνηθείσες ιδιότητες, οφεί-

λονται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργοδότης δικαιούται αντί αναστροφής ή μείωσης της αμοιβής να απαιτήσει αποζημίωση για κάθε ζημία, η οποία προήλθε από το γεγονός ότι ο εργολάβος υπαίτια δεν ανταποκρίθηκε στις από τη σύμβαση υποχρεώσεις του να κατασκευάσει έργο που να φέρει τις συμφωνημένες ιδιότητες και χωρίς ελαττώματα. Διαγράφεται δηλαδή από τα άρθρα αυτά διαζευκτική συρροή περισσοτέρων δικαιωμάτων υπέρ του εργοδότη, ο οποίος έτσι έχει το εκλεκτικό δικαίωμα να ασκήσει οποιοδήποτε από τα παρεχόμενα σ' αυτόν δικαιώματα, αλλά όταν κάνει την επιλογή του, ασκώντας το ένα απ' αυτά δεν μπορεί να παραιτηθεί απ' αυτό και να ασκήσει άλλο. Αυτό δε, διότι, σύμφωνα με τον κανόνα του άρθρου 306 ΑΚ, ο οποίος εφαρμόζεται και επί διαζευκτικής συρροής δικαιωμάτων, η ως άνω επιλογή, που μπορεί να γίνει με άτυπη, μονομερή και απευθυντέα δήλωση προς τον εργολάβο, είναι αμετάκλητη και αναλίσκεται με τη δήλωση του εργοδότη ότι ασκεί ένα από τα πιο πάνω δικαιώματα. Η ένσταση του εναγομένου εργοδότη για μείωση της αμοιβής του εργολάβου μπορεί να αποκρουσθεί με την αντένσταση του ενάγοντος εργολάβου ότι ο ενιστάμενος εργοδότης είχε προηγούμενα επιλέξει το δικαίωμά του για διόρθωση των ελαττωμάτων (ΕφΠειρ 328/2000 Δνη 42. 1680, ΕφΑθ 2046/1983, Αρμ 1984. 291).

Στην προκείμενη περίπτωση από την επανεκτίμηση των ένορκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση έργου που καταρτίστηκε στη Ν. Α. στις 20-7-2000 μεταξύ των διαδίκων και περιελήφθηκε

στο με την ίδια ημεροχρονολογία ιδιωτικό συμφωνητικό, η εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση αντί συμφωνηθείσης αμοιβής 19.000.000 δρχ. πλέον Φ.Π.Α εκ 3.420.000 δρχ., να προμηθεύσει, μεταφέρει και εγκαταστήσει στο οινοπωλείο του ενάγοντος, που βρίσκεται στη Ν. Α. Μ., καθώς και να θέσει σε πλήρη και κανονική λειτουργία ένα καινούργιο και αμεταχείριστο ψυκτικό συγκρότημα αποτελούμενο από τα εξής μέρη: 1) τρία μηχανήματα (κομπρεσέρ) προελεύσεως Γερμανίας, εργοστασίου κατασκευής DWM COPELAND, τύπου D 8DJ-6000, 2) τρεις συμπυκνωτές (κοντέσερ), προελεύσεως Ιταλίας, εργοστασίου κατασκευής WEST, τύπου N- ACK 800/ N. ACK- S 211, 3) ένα τσίλερ, προελεύσεως ETA EST, τύπου 648 H και 4) έναν ηλεκτρικό πίνακα μετά των συνοδευόντων αυτών οργάνων και λοιπών παραρτημάτων και από οποιοδήποτε άλλο απαραίτητο όργανο, εξάρτημα, συμπλήρωμα κλπ. Στο ως άνω συμφωνητικό συμφωνήθηκε ρητά η απόδοση του ψυκτικού συγκροτήματος θα ανέρχεται σε 573,750 KW για έξοδο γλυκολούχου ύδατος +5ο C και θερμοκρασία περιβάλλοντος 35ο C . Και ότι το ψυκτικό συγκρότημα θα έχει τη δυνατότητα ψύξεως του γλυκολούχου ύδατος στους -10ο C. Επίσης με τον 11ο όρο του ως άνω ιδιωτικού συμφωνητικού ορίστηκε ότι «ο εργολάβος αναλαμβάνει τη σαφή υποχρέωση όπως μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου το αργότερο, παραδώσει στον ιδιοκτήτη σε πλήρη και κανονική λειτουργία το ψυκτικό συγκρότημα, το οποίο αναλαμβάνει την υποχρέωση με το παρόν συμφωνητικό να εγκαταστήσει στις εγκαταστάσεις του ιδιοκτήτη». Ακόμη, με τον 13ο όρο του ιδίου ως άνω

συμφωνητικού ορίστηκε ότι «Για το καινούργιο ψυκτικό συγκρότημα που θα εγκατασταθεί στις εγκαταστάσεις του ιδιοκτήτη και εφόσον τούτο παραδοθεί σε πλήρη και κανονική λειτουργία θα επακολουθήσει η διαδικασία της προσωρινής και οριστικής παραλαβής από επιτροπή, την οποία θα ορίσει με απόφασή του ο ιδιοκτήτης, στην οποία θα κληθεί να συμμετάσχει και ο εργολάβος ...». Τέλος, με το ίδιο συμφωνητικό ορίστηκαν και οι παρεχόμενες από την εναγομένη εγγυήσεις καλής λειτουργίας και αποδόσεως του ψυκτικού συγκροτήματος. Από το ως άνω ποσό της συμφωνηθείσης αμοιβής, καταβλήθηκε στην εναγομένη τμηματικά το ποσό των 13.300.000 δρχ. συνολικά. Περιττώ, αποδείχθηκε ότι η εναγομένη τον μήνα Νοέμβριο του έτους 2000 πρόεβη στην εγκατάσταση του ως άνω ψυκτικού μηχανήματος με δικό της προσωπικό, στο οινοπωλείο του ενάγοντος. Στις 23-11-2000 έγινε η προσωρινή παραλαβή του ανωτέρω έργου από την προς τούτο συσταθείσα επιτροπή του ενάγοντος και στο σχετικό πρωτόκολλο σημειώθηκαν διάφορες παρατηρήσεις και η αδυναμία της επιτροπής να ελέγξει τη δυναμικότητα και πραγματική απόδοση του ψυκτικού συγκροτήματος, λόγω του ότι είχε παρέλθει η περίοδος του τρύγου των σταφυλιών από τους παραγωγούς, οπότε θα ακολουθούσε και η οριστική παραλαβή του έργου.

Στις 12-10-2001 ο ενάγων διαπίστωσε ότι το ψυκτικό συγκρότημα δεν είχε τη συμφωνημένη απόδοση αλλά μικρότερη αυτής (βλ. το πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής του έργου που συνέταξε η επιτροπή του ενάγοντος). Στη συνέχεια το εν

λόγω ψυκτικό συγκρότημα ελέγχθηκε από τον ηλεκτρολόγο - μηχανικό Α. Π., ο οποίος ορίστηκε ως πραγματογνώμονας με το με αριθμ. πρωτ. .../19-10-2001 έγγραφο του Τ.Ε.Ε Μ., κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος και διαπιστώθηκε ότι η πραγματική απόδοση αυτού είναι 417,21 KW ήτοι κατά 156,54 KW μικρότερη της συμφωνηθείσης. Ακολούθως, ο ενάγων στις 5-12-2001 κοινοποίησε στην εναγομένη, γεγονός που ομολογούν αμφότεροι οι διάδικοι, την από 3-12-2001 εξώδικη γνωστοποίηση, πρόσκληση και δήλωση, στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρει και τα εξής επί λέξει: «...σας καλούμε όπως, εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη λήψη της παρούσης, προβείτε στις απαραίτητες και απαιτούμενες ενέργειες (αντικατάσταση κάποιου από τους εγκατεστημένους συμπίεστρες με άλλον μεγαλύτερης ισχύος, προσθήκη και άλλου συμπιεστή ή τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου κρίνεται αναγκαίο), ώστε το εγκατασταθέν ψυκτικό μηχανήμα ν' αποκτήσει την υπεσχρημένη και απαραίτητη για το οינוποιείο μας δυνατότητα ψύξης (573,756 KW), γιατί διαφορετικά, παρερχομένης απράκτου της παραπάνω τασσομένης προθεσμίας, σας δηλώνουμε ότι θα αναθέσουμε σε άλλον προμηθευτή - τεχνίτη να πραγματοποιήσει την απαραίτητη και απαιτούμενη επέμβαση στο εγκατασταθέν από σας ψυκτικό συγκρότημα για ν' αποκτήσει αυτό την παραπάνω ψυκτική ικανότητα (573,756 KW) ...». Με την ανωτέρω εξώδικη δήλωση ο ενάγων επέλεξε την παρεχόμενη από το άρθρο 688 ΑΚ αξίωσή του για διόρθωση ελαττωμάτων. Ασκώντας το δικαίωμά του αυτό, δεν μπορεί να παραιτηθεί απ' αυτό και να ασκήσει ένα από τα

υπόλοιπα παρεχόμενα σ' αυτόν από το ως άνω άρθρο δικαιώματα. Κατά συνέπεια, επιλέγοντας το ως άνω δικαίωμά του (διόρθωση ελαττωμάτων), δεν μπορεί με την κρινόμενη αγωγή του να ασκεί το δικαίωμα μειώσεως της αμοιβής. Επομένως, η προταθείσα παραδεκτά πρωτοδικώς από την εναγομένη ένσταση επιλογής του δικαιώματος διορθώσεως, την οποία αυτή επαναφέρει στην παρούσα κατ' έφεση δίκη πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο απέρριψε την ανωτέρω ένσταση σιγή και ακολούθως δέχθηκε κατά ένα μέρος την αγωγή και ως ουσιαστικά βάσιμη, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βασίμου του τρίτου λόγου της έφεσης.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη έφεση και ως ουσιαστικά βάσιμη και να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικασθεί από το Δικαστήριο τούτο κατ' ουσίαν (άρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), πρέπει να απορριφθεί η αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη...

342/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα

Δικηγόροι: Δημ. Λιλές, Νικολέτα Μπασδέκη

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Κατά το δίκαιο αυτό κρίνεται και η αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, καθώς και ο προσδιορισμός των προσώπων που συγκροτούν την οικογένεια του θύματος,

στα οποία αναγνωρίζεται αξίωση χρηματικής ικανοποίησης.

Οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι από τους οποίους ο πρώτος και η δεύτερη παρίστανται ατομικά για τον εαυτό τους και ως ασκούντες τη γονική μέριμνα του αναφερομένου ανηλίκου τέκνου τους, με την από 30-7-2005 (αριθμ. εκθ. κατ. 598/2005) αγωγή τους κατά των εναγομένων: 1) C. L. και 2) ανώνυμης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία «Ε. Α.Ε.Γ.Α.», επικαλούμενοι το με λεπτομέρεια σ' αυτή εκτιθέμενο αυτοκινητικό ατύχημα, στο οποίο επήλθε ο θάνατος του L. Α. υιού του πρώτου και της δεύτερης απ' αυτούς και αδελφού του τρίτου ενάγοντος, ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και ήδη εφεσίβλητοι να καταβάλουν, εις ολόκληρο ο καθένας, σε καθένα από τους πρώτο και δεύτερη των εναγόντων το ποσό των 150.000 ευρώ και στον τρίτο ενάγοντα, όπως αυτός εκπροσωπείται από τους ασκούντες τη γονική μέριμνα γονείς του, το ποσό των 100.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης που υπέστησαν από το θάνατο του πιο πάνω συγγενικού τους προσώπου, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Επί της άνω αγωγής εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση με την οποία αυτή έγινε δεκτή κατά ένα μέρος και υποχρεώθηκαν οι εναγόμενοι να καταβάλουν, εις ολόκληρο ο καθένας στους δύο πρώτους ενάγοντες το ποσό των 80.000 ευρώ στον καθένα και στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 50.000 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται οι εναγόμενοι με την κρινόμενη έφεση για τους

αναφερόμενους σ' αυτή λόγους και ζητούν την εξαφάνισή της και στη συνέχεια απόρριψη της αγωγής.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 26 ΑΚ, οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι η σχέση που δημιουργείται από ατύχημα που προκάλεσε σε τρίτους αυτοκίνητο κατά τη λειτουργία του, διέπεται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα και αν διαπράχθηκε στην Ελλάδα, διέπεται από το Ελληνικό δίκαιο. Ειδικότερα δε η αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης κατά το άρθρο 932 παρ. 2 ΑΚ, η οποία συνιστά περιεχόμενο της ενοχής από το αδίκημα, θα κριθεί αποκλειστικά από το δίκαιο της πολιτείας στην περιοχή της οποίας τελέστηκε το αδίκημα. Κατά το δίκαιο δε αυτό θα κριθεί και ποία πρόσωπα συγκροτούν την οικογένεια του θύματος, στα οποία αναγνωρίζεται αξίωση χρηματικής ικανοποίησης, καθόσον δεν υφίσταται διάταξη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που να επιτάσσει την εφαρμογή άλλου δικαίου για τον καθορισμό της έννοιας της οικογένειας (βλ. ΑΠ 14/1999 Δνη 38. 1036, ΕφΑθ 2027/1986 Δνη 27. 1133). Εξάλλου, κατά το άρθρο 932 εδ. γ' ΑΚ, σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικασθεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης. Στη διάταξη αυτή δεν γίνεται προσδιορισμός της έννοιας «οικογένεια του θύματος», προφανώς διότι ο νομοθέτης δεν θέλησε να διαγράψει κατά τρόπο δεσμευτικό τα όρια ενός θεσμού, ο οποίος, ως εκ της φύσεώς του, κρίνεται αναγκαστικά από τις επιδράσεις των κοι-

νωνικών διαφοροποιήσεων κατά τη διαδρομή του χρόνου. Κατά τη σαφή, όμως, έννοια της ανωτέρω διάταξης, που απορρέει από το σκοπό της θέσπισής της, στην οικογένεια του θύματος, περιλαμβάνονται οι κατιόντες και οι ανιόντες, καθώς και οι αδελφοί (ΟΛΑΠ 21/2000 Δνη 42.56, Κρητικός «Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα» 1998 αρ. 959).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε ότι ο πρώτος και η δεύτερη των εναγόντων γονείς του θανόντος αλβανού υπηκόου, καθώς και ο τρίτος απ' αυτούς αδελφός του, θεωρούνται μέλη της οικογένειας για την εφαρμογή του άρθρου 932 ΑΚ και δικαιούνται να ζητήσουν χρηματική ικανοποίηση, λόγω ψυχικής οδύνης, για το θάνατο του υιού τους και αδελφού, αντίστοιχα, και ακολουθώντας επιδίκασε υπέρ αυτών τα ποσά που αναφέρονται σ' αυτή. Κρίνοντας κατά τον τρόπο αυτό, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 26 και 932 ΑΚ. Επομένως, τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τον δεύτερο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν{...}.

364/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Μαρία Ρώμη

Δικηγόροι: Κων. Βελησσαρίου, Σταυρούλα Γκούμα

Σύμβαση έργου για παροχή ψυκτικής ενέργειας με αποθήκευση νωπών φρούτων σε ψυκτικές εγκαταστάσεις.

Ζημία του κυρίου των αποθηκευθέντων φρούτων λόγω ελαττωμάτων, που οφείλονται σε πλημμελή λειτουργία και συντήρηση των ψυκτικών εγκαταστάσεων. Αποζημίωση λόγω καταστροφής ή αλλοίωσης των φρούτων και αδυναμίας πώλησής τους με προκαθορισμένο συμβατικό τίμημα.

Ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, η ενάγουσα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Θ. Χ. ΑΕ Ψυγεία - Διαλογητήρια» που εδρεύει στον Τ. ήγειρε την με αριθ. κατάθ. 92/2000 αγωγή της εναντίον της εναγομένης «ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ Λ. - Τ. - Α.», που εκπροσωπήθηκε νόμιμα, στην οποία ισχυρίσθηκε τα εξής: Ότι κατά το τελευταίο δεκαήμερο του μηνός Οκτωβρίου 1998 συνήψε με την εναγομένη, που διατηρεί ψυκτικές εγκαταστάσεις στη Γ. Λ. σύμβαση έργου, κατά τους όρους της οποίας η τελευταία ανέλαβε να παράσχει ψυκτική ενέργεια στις αποθηκευμένες ποσότητες νωπών ακτινιδίων που εμπορεύεται η ενάγουσα για το χρονικό διάστημα από 22/10/1998 έως 31/5/1999, αντί συμφωνηθείσης αμοιβής, που ανερχόταν στο ποσό, κατά μέσο όρο των 23 δραχμών ανά κιλό της ψυχθησομένης ποσότητας. Στη συνέχεια διατείνεται ότι σε εκτέλεση της σύμβασης αυτής η ενάγουσα μέχρι την 4/11/1998 εναπόθεσε στους ψυκτικούς θαλάμους της εναγομένης 338.759 κιλά νωπά ακτινίδια, από τα οποία, εξαιτίας της αντισυμβατικής συμπεριφοράς της εναγομένης, ειδικότερα δε λόγω κακής ψύξης και διαρροής τοξικής υγρής αμμωνίας, ποσότητα 38.926 κιλών υπέστησαν ζημία και η υπόλοιπη ποσότητα των 299.833 κιλών κατα-

στράφηκε ολοσχερώς, όπως ειδικότερα τα περιστατικά περιγράφονταν στην αγωγή. Με το ιστορικό δε αυτό ζητούσε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 136.112.038 δρχ, ως αποζημίωση για τη θετική και αποθετική ζημία που υπέστη, όπως ειδικότερα τα επί μέρους κονδύλια περιγράφονταν στην αγωγή με το νόμιμο τόκο από της υπερμερείας ή άλλως από την επίδοση της αγωγής.

Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε αρχικά η με αριθμό 589/2000 μη οριστική απόφαση του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, η οποία την έκρινε νόμιμη και έταξε τις δέουσες αποδείξεις. Μετά τη διεξαγωγή των αποδείξεων η ενάγουσα με την από 10/5/2004 κλήση της επανέφερε την αγωγή προς συζήτηση και εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, η οποία έκαμε εν μέρει δεκτή την αγωγή ως και ουσία βάσιμη, για το ποσό των 96.786.626 δρχ ή 284.039,90 ευρώ, το οποίο υποχρέωσε να καταβάλει η εναγομένη στην ενάγουσα με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται με την ένδικη έφεσή της η εν μέρει ηττώμενη εναγομένη για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων που προσκομίσθηκαν στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και διώκει την εξαφάνιση της εκκαλουμένης ή άλλως την μεταρρύθμισή της προς επίτευξη ευνοϊκότερου αποτελέσματος γι' αυτήν.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Η ενάγουσα εταιρία, η οποία έχει ως αντικείμενο το εμπόριο νωπών φρούτων, περί τα τέλη Οκτωβρίου 1998 συνήψε με την εναγομένη «Έ-

νωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Λ. - Τ. - Α.», σύμβαση έργου, κατά τους όρους της οποίας συμφώνησε με την τελευταία να εναποθέσει στους ψυκτικούς θαλάμους της (ψυγεία), που αυτή διατηρεί στη Γ. Λ., νωπά ακτινίδια της καλλιεργητικής περιόδου 1998, τα οποία θα αγόραζε από διάφορους παραγωγούς. Η εναπόθεση των νωπών ακτινιδίων θα διαρκούσε από το τέλος Οκτωβρίου 1998 μέχρι και τη διάθεση των ως άνω αγροτικών προϊόντων, ήτοι μέχρι τον Απρίλιο - Μάιο 1999, έναντι συμφωνηθείσας αμοιβής 23 δραχμών ανά κιλό. Επίσης, κατά τους όρους της συμφωνίας, η εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να διατηρήσει στον ψυκτικό θάλαμο άριστες συνθήκες ψύξης, υγρασίας και εξαερισμού ή απορρόφησης αιθυλενίου και θερμοκρασία μισού βαθμού πάνω ή κάτω από το μηδέν βαθμό Κελσίου, υγρασία όχι χαμηλότερη από 95% και κατάλληλο εξαερισμό ή απορρόφηση του αιθυλενίου, ώστε να κυμαίνεται σε επίπεδα κάτω από 0,5 μέρη στο εκατομμύριο, περιστατικά που αποδείχθηκαν αλλά και δεν αμφισβητούνται από τους διαδίκους.

Η ενάγουσα σε εκτέλεση της σύμβασής αυτής από την 22/10/1998 μέχρι την 4η/11/1998 εναπόθεσε στα ψυγεία της εναγομένης ακτινίδια, άριστης ποιότητας, συνολικού βάρους 338.759 Kg, που είχε αγοράσει από διάφορους παραγωγούς του Δήμου Ε. (Δ.Δ Ο. - Σ.) και κάτω Ο. (ΔΔ Α. - Κ.) αντί του συνολικού τιμήματος των 45.273.500 δρχ, ήτοι προς 133,645 δρχ /κιλό και κατά στρογγυλοποίηση 133,65 δρχ/κιλό (βλ. τα με αριθμό .../31-10-98, .../2-11-98, .../4-11-98 και .../31-10-98 τιμολόγια αγοράς των ως άνω προϊόντων της ενάγουσας, σε συνδυασμό και με τις

καταθέσεις των μαρτύρων απόδειξης, οι οποίοι καταθέτουν μετά λόγου γνώσης ό-τι κατά το επίδικο χρονικό διάστημα εισή-χθη στα ψυγεία ποσότητα 350 τόνων (βλ. Εισηγ. Έκθεση).

Επομένως, ο ισχυρισμός της εναγομέ-νης που αποτελεί και λόγο έφεσής της ό-τι η εισαχθείσα ποσότητα δεν ήταν η ανω-τέρω, αλλά εκείνη των 244.949 κιλών κρί-νεται αβάσιμος και απορριπτέος, δεδομέ-νου μάλιστα ότι προς επίρρωση της αλή-θειας του ισχυρισμού της επικαλείται τα δελτία εισαγωγής των ακτινιδίων καθώς και τα συνοδευόμενα ζυγολόγια, πλην ό-μως προσεκόμισε στο Δικαστήριο δελτία εισαγωγής ακτινιδίων που αφορούν μετα-γενέστερο χρονικό διάστημα, ήτοι από 4/11/98 έως 20/11/98, επιπροσθέτως δε στα επικυρωμένα αντίγραφα των ζυγολο-γίων δεν αναγράφεται το καθαρό βάρος του εμπορεύματος (βλ. προσκομιζόμενα έγγραφα).

Περαιτέρω, από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι καίτοι οι διάδικοι είχαν συμφωνήσει τις συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας και ε-ξαερισμού για τη διατήρηση των ακτινι-δίων, η εναγομένη δεν μερίμνησε για την προσήκουσα εκτέλεση του έργου που συμφωνήθηκε. Ειδικότερα αποδείχθηκε ότι μέχρι 4 Νοεμβρίου 1998 η θερμοκρα-σία στους ψυκτικούς θαλάμους υπερέβαι-νε τον ένα (1) βαθμό Κελσίου άνω του μη-δενός, δεν υπήρχε κατάλληλος και ικανός εξαερισμός ή απορρόφηση αιθυλενίου, κατά τρόπο ώστε να κυμαίνεται σε επίπε-δα κάτω από τα 0,5 μέρη στο εκατομμύριο και η σχετική υγρασία δεν ξεπερνούσε το 90 - 91%. Περαιτέρω, όπως συνομολογεί-ται από την εναγομένη, στις 4/11/1998

στα ψυγεία της παρουσιάσθηκε διαρροή ποσότητας τοξικής υγρής αμμωνίας από το δίκτυο μεταφοράς αυτής στους ψυκτι-κούς θαλάμους, όπου είχε εναποτεθεί η ανωτέρω ποσότητα νωπών ακτινιδίων της ενάγουσας. Το γεγονός αυτό της διαρ-ροής, που οφειλόταν σε αμελή συντήρηση των μηχανημάτων έγινε γνωστό στην ενά-γουσα μεταγενέστερα, τον Δεκέμβριο 1998 από έναν οδηγό της εναγομένης ε-ταιρίας, για το λόγο αυτό εξακολουθούσε και μετά την 4/11/98 να εναποθέτει ακτι-νίδια στα ψυγεία της εναγομένης. Μόλις όμως πληροφορήθηκε την ανωτέρω διαρ-ροή πρόεβη σε έλεγχο της ποσότητας των ακτινιδίων που είχαν εισαχθεί μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία και διαπιστώθη-κε ότι εξαιτίας της διαρροής της αμμω-νίας και της έλλειψης της κατάλληλης ψύ-ξης και θερμοκρασίας των ψυκτικών θα-λάμων, τα ακτινίδια εμφάνιζαν αλλοιωμέ-νη όψη. Συγκεκριμένα είχε προκληθεί α-ποχρωματισμός της επιδερμίδας τους, παρουσίαζαν μαύρες κηλίδες, νεκρωτικά κύτταρα και πολλαπλά βαθουλώματα στην επιφάνειά τους. Επιπροσθέτως, είχε ε-πέλθει ραγδαία επιτάχυνση της ωρίμαν-σής τους, με επακόλουθο την αφυδάτωσή τους, την απώλεια βάρους και την αδυνα-μία συντήρησής τους μέχρι την προγραμ-ματισμένη περίοδο των μηνών Μαρτίου, Απριλίου και Μαΐου του 1999, κατά τους οποίους η ενάγουσα σκόπευε να πουλή-σει τα ακτινίδια, οπότε και λόγω ζήτησης θα πετύχαινε αυξημένη τιμή πώλησης.

Αντίθετα, η ποσότητα ακτινιδίων που εισήχθη στους ψυκτικούς θαλάμους της εναγομένης μετά την ως άνω ημερομηνία (4/11/98) δεν εμφάνιζαν κανένα από τα ως άνω ελαττώματα ή συμπτώματα (βλ.

την έκθεση πραγματογνωμοσύνης του διορισθέντος με την με αριθμό 1025/99 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας Β. Χ., γεωπόνου, ο οποίος διενήργησε την πραγματογνωμοσύνη στις αρχές Ιουνίου 1999). Τα συμπτώματα αυτά διαπιστώνονται από τον επίκουρο καθηγητή денδροκομίας στο Πανεπιστήμιο Θ. Γ. Ν., που επισκέφθηκε τα ψυγεία της εναγομένης στις 14/12/1998 παρουσία και γεωπόνων και εργαζομένων στην Ε.Α.Σ και από τους Γεωπόνους της Γεωπονικής Αναπτυξιακής Θ. Γ. και Κ. Σ. (βλ. την από 14/1/1999 έκθεση πραγματογνωμοσύνης για ζημία συντηρουμένων ακτινιδίων και διαρροή αμμωνίας της Γεωπονικής Αναπτυξιακής που υπογράφουν οι γεωπόνοι αυτοί, οι οποίοι αποκλείοντας άλλα αίτια (παθολογικά, έλλειψη ιχνοστοιχείων, καιρικά φαινόμενα χαλάζι - παγετός) κρίνουν ότι τα ακτινίδια ζημιώθηκαν κατά μεγάλο ποσοστό 40%, με συνέπεια να είναι ποιοτικά अपαράδεκτα και ακατάλληλα για εξαγωγή). Επίσης, δείγματα των επίδικων ακτινιδίων εστάλησαν στη Χημική Υπηρεσία του Κράτους, η οποία, με την από 15/12/1998 έκθεση χημικής ανάλυσης βεβαιώνει ότι στα δείγματα βρέθηκε περιεκτικότητα σε αμμωνία 3,6 MG/KG δηλ. 3,6 PPM, η οποία επικάθησε στην επιφάνεια των ακτινιδίων της ενάγουσας δίνοντάς τους λευκή όψη (σαν ασβέστη).

Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε αποδείχθηκε ότι οι επίδικες ποσότητες ακτινιδίων δεν υπέστησαν αλλοιώσεις συννεπεία καιρικών συνθηκών (ανέμου ή χαλαζόπτωσης), ούτε από έλλειψη θρεπτικών συστατικών, σε ποσοτικές δε μετρήσεις που διενεργήθηκαν στους καρπούς έδειξαν ότι τα ποσοστά διαλυτών στερε-

ών και η σκληρότητα της σάρκας ήταν σύμφωνη με τα ευρωπαϊκά στάνταρ (12% δηλ. κατά τη συγκομιδή άνω του 6%) είχαν συλλεγεί σε καλή κατάσταση, μάλιστα ο μάρτυρας Χ. Σ. καταθέτει ότι τα ακτινίδια πριν εισαχθούν στα ψυγεία ελέγχονται ποιοτικά από τους γεωπόνους της Δ/σης Γεωργίας και συνεπώς μπορούσαν να συντηρηθούν μέχρι Απρίλιο - Μάιο 1990, αφού ο χρόνος συντήρησης κυμαίνεται από 4 - 8 μήνες. Επίσης, προέκυψε ότι λόγω της διαρροής της αμμωνίας ανοίχθηκαν οι πόρτες του ψυκτικού θαλάμου προκειμένου να γίνει εξαερισμός τουλάχιστον επί 24 ώρες, με συνέπεια να ανεβεί η θερμοκρασία πάνω από ένα (1) βαθμό Κελσίου, η σχετική υγρασία δεν ξεπερνούσε το 90 - 91% και δεν υπήρχε επαρκής εξαερισμός ή απορρόφηση αιθυλενίου, ώστε αυτό να κυμαίνεται κάτω από 0,5 μέρη στο εκατομμύριο. Επομένως, αποδείχθηκε ότι τα ως άνω συμπτώματα - ελαττώματα που εμφάνισαν οι επίδικες ποσότητες ακτινιδίων (αποχρωματισμός - μαύρες κηλίδες, νεκρωτικά κύτταρα, βαθουλώματα, πρόωρη ωρίμανση, αφυδάτωση, απώλεια βάρους, αδυναμία συντήρησης) οφείλεται στην προαναφερόμενη διαρροή αμμωνίας και στις πλημμελείς συνθήκες που επικρατούσαν στους ψυκτικούς θαλάμους της εναγομένης, όσα δε αντίθετα αυτή υποστηρίζει με την έφεσή της κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα.

Περαιτέρω, από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκαν και τα εξής. Η ενάγουσα από τα 338.759 κιλά νωπά ακτινίδια, που είχε εναποθέσει στα ψυγεία της εναγομένης μέχρι την 4/11/1998 πούλησε μετά από διαλογή μέχρι τον Μάρτιο 1999 38.926 κιλά και εισέ-

πραξε το ποσό των 4.942.700 δραχμών (βλ. τα υπ' αριθ. ... τιμολόγια πώλησης). Την άνω ποσότητα αγόρασε προς 133,65 δρχ. το κιλό και συνολικά 5.202.459 δρχ. Έτσι, υπέστη θετική ζημία που ανέρχεται σε 259.759 δρχ ($= 5.202.459 - 4.942.700$). Από την εναπομείνασα ποσότητα των 299.833 κιλών ($338.759 - 38.926$) μία ποσότητα 217.757 κιλών λόγω ακαταλληλότητας και καταστροφής πετάχθηκε απευθείας στην χωματερή του Τ. ποταμού, ενώ ποσότητα 82.076 κιλά επεχείρησε να πουλήσει στο εξωτερικό, πλην όμως επιστράφηκαν ως ακατάλληλα για βρώση (βλ. έγγραφα). Επομένως, η ενάγουσα, αφού η ανωτέρω ποσότητα καταστράφηκε και λόγω ακαταλληλότητας δεν μπόρεσε να την διαθέσει ζημιώθηκε κατά το ποσό που κατέβαλε για την αγορά της ποσότητας αυτής, ήτοι 40.072.680 δρχμ ($299.833 \text{ κιλά} \times 133,65 \text{ δρχ.}$). Εξάλλου, η ενάγουσα, η οποία είχε προγραμματίσει πώληση της ποσότητας αυτής από τον Μάρτιο μέχρι Μάιο του επομένου έτους 1999 θα πετύχαινε τιμή πώλησης κατά μέσο όρο 323,30 ανά κιλό (πρέπει να σημειωθεί ότι με την 164/2004 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, με βάση τιμολόγια πώλησης ακτινιδίων χωρίς ελάττωμα ή βλάβη, υπολογίζει την τιμή πώλησης ως ανωτέρω, με έτερη δε την 832/2005 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού που έκρινε ανάλογη υπόθεση υπολογίζει τιμή αγοράς ακτινιδίων 150,48 δρχ. ανά κιλό) και συνεπώς, όσα αντίθετα υποστηρίζει η εκκαλούσα με την έφεσή της, ότι δηλαδή οι ως άνω τιμές αγοράς και πώλησης ανά κιλό των ακτινιδίων υπερβαίνουν τις συνήθεις τιμές της αγοράς κατά τα συναλλακτικά ήθη κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα. Συνεπώς,

μετά από αφαίρεση ποσού 156,65 δρχ ($133,65 \text{ δρχ κόστος αγοράς} + 23 \text{ δρχ/κιλό για ψύξη}$) θα είχε κέρδος 166,65 δρχ ($323,30 - 156,65 \text{ δρχ}$), συνακόλουθα δε η ενάγουσα απώλεσε κέρδος που με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα αποκέρδαινε από την πώληση των ακτινιδίων, το ποσό των 56.454.187 δρχ ($166,65 \times 338.759 \text{ κιλά}$).

Μετά από αυτά είναι φανερό ότι η ενάγουσα υπέστη συνολική ζημία (θετική και αποθετική) ποσού 96.786.626 δρχ ($259.759 + 40.072.680 + 56.454.187 \text{ δρχ}$) ή άλλως 284.039,90 ευρώ, γενομένης εν μέρει δεκτής της αγωγής ως και ουσία βάσιμης. Συνεπώς, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια και έκαμε εν μέρει δεκτή την αγωγή ως και ουσιαστικά βάσιμη για το προαναφερόμενο ποσό ορθά το Νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις που προσκομίσθηκαν στο Δικαστήριο εξετίμησε, όσα δε αντίθετα υποστηρίζει με την έφεσή της η εναγομένη κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως αβάσιμη κατ' ουσία...

373/2008

Πρόεδρος: Ιωάννα Πετροπούλου

Εισηγητής: Ιωαν. Δουρουκλάκης

Δικηγόροι: Πηνελόπη Μπακαβέλου, Μαρία Ζαχαράκη - Μαρία Χατζηρίζου

Συνταγματική αρχή της ισότητας, βάσει της οποίας είναι ανεπίτρεπτη η μεταχείριση ουσιασώς όμοιων καταστάσεων ή κατηγοριών προσώπων κατά τρόπο ανόμοιο, εκτός αν η ιδιαίτερη ρύθμιση υπαγορεύεται από ειδικές περιστάσεις ή

λόγους γενικότερου, κοινωνικού ή δημόσιου, συμφέροντος. Συνταγματικό δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας. Άμεση εφαρμογή και υπερνομοθετική ισχύς του άρθρου 6 ΕΣΔΑ περί «δίκαιης δίκης».

Ιδιότυπος χαρακτήρας της ΑΤΕ ως οργανισμού διφυούς χαρακτήρα, που αποτελεί αφενός νηδίο ως προς την άσκηση των τραπεζικών εργασιών και αφετέρου νηδός ως προς τον έλεγχο των συνεταιριστικών οργανώσεων, που αποτελούσε εξουσία του Υπουργείου Γεωργίας και μεταβιβάστηκε στην ΑΤΕ με νόμο.

Καθιέρωση υπέρ της ΑΤΕ ουσιαστικών και δικονομικών προνομίων. Το υπέρ της ΑΤΕ προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα ενεχύρου επί των υπό εκτέλεση καρπών, μηχανημάτων, εργαλείων, προϊόντων υπερισχύει της ρύθμισης των 976 και 977 ΚΠολΔ.

Μετά τη μετατροπή της ΑΤΕ σε ανώνυμη εταιρεία και εισαγωγή της στο χρηματιστήριο, μη ανεκτή η διατήρηση των προνομίων, διότι προσβάλλεται η αρχή της ισότητας και το δικαίωμα αποτελεσματικής προστασίας των λοιπών δανειστών.

Τα προνόμια κρίνονται με τον κατά το χρόνο της κατάταξης ισχύοντα νόμο.

Δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτέλεσης οι δαπάνες για δικαστική επιδίωξη της απαίτησης, απόκτηση εκτελεστού τίτλου, αναγγελία, κατάθεση τίτλων και εξόφληση των απαιτήσεων κάθε δανειστή του πίνακα κατάταξης.

Προνόμιο απαιτήσεων για αναγκαίες δαπάνες διατήρησης, φύλαξης και επισκευής του εκπλειστηριαζόμενου πράγματος ως οικονομικής αξίας.

Από την αρχή της ισότητας, που κατοχυρώνει το άρθρο 4§1 του Συντάγματος, δεσμεύεται ο κοινός νομοθέτης, όταν πρόκειται να ρυθμίσει ουσιασώς όμοιες καταστάσεις ή σχέσεις ή κατηγορίες προσώπων να μην τις μεταχειρίζεται κατά τρόπο ανόμοιο, είτε με τη μορφή ενός χαρακτηριστικού μέτρου ή προνομίου που δεν συνδέεται με αξιολογικά κριτήρια, είτε με τη μορφή της επιβολής μιας αδικαιολόγητης επιβαρύνσεως ή της αφαιρέσεως δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από γενικότερο κανόνα, εκτός αν η ιδιαίτερη ρύθμιση υπαγορεύεται από ειδικές περιστάσεις, που τη δικαιολογούν, ή επιβάλλεται από λόγους γενικότερου, κοινωνικού ή δημόσιου, συμφέροντος, διότι διαφορετικά δημιουργείται ανισότητα στη νομοθετική μεταχείριση της αυτής κατηγορίας. Η συνδρομή δε των ειδικών περιστάσεων ή του κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος υπόκειται στον έλεγχο των δικαστηρίων (Ολ ΑΠ 3/2006, 38/2005, 30/2005, 23/2004).

Εξάλλου το άρθρο 20§1 του Συντάγματος ορίζει ότι καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως ο νόμος ορίζει. Από τη συνταγματική αυτή διάταξη δεν αποκλείεται στο νομοθέτη να θέτει περιορισμούς υπό τους οποίους τελεί το εν λόγω δικαίωμα, οι περιορισμοί, όμως, αυτοί δεν μπορούν να περιστέλλουν την προσφυγή στα δικαστήρια κατά τέτοιο τρόπο ή σε τέτοιο βαθμό ώστε το δικαίωμα αυτό να προσβάλλεται στον ίδιο τον πυρήνα του (βλ. ΑΕΔ 2/1999, Ολ ΣτΕ 3845/1997). Προς τις διατάξεις αυτές συμπορεύεται

και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο και «η δίκαιη δίκη», που καθιερώνεται με το άρθρο 6§1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974, και η οποία εγγυάται σε κάθε άτομο το δικαίωμα να ερευνά το δικαστήριο κάθε αμφισβήτηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικού χαρακτήρα, καθιερώνοντας τη «δίκαιη δίκη» υπό την ευρύτερη έννοια αυτής. Δηλαδή, υπό την έννοια της δικονομικής ισότητας των διαδίκων, οι δε σχετικοί περιορισμοί δεν θα πρέπει να περιορίζουν την πρόσβαση κατά τρόπο ή σε τέτοιο σημείο που το δικαίωμα να χάνει την ουσία του. Οι ως άνω διατάξεις δεν ιδρύουν μόνο διεθνή ευθύνη των συμβαλλομένων κρατών, αλλά έχουν άμεση εφαρμογή και υπερνομοθετική ισχύ, άρα θεμελιώνουν δικαιώματα υπέρ των προσώπων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής τους (Ολ ΑΠ 21/2001, Ολ ΑΠ 25/2006).

Σύμφωνα με το άρθρο 1§1 του ιδρυτικού της Αγροτικής Τράπεζας Ν. 4332/1929, η ΑΤΕ αποτελεί αυτόνομο τραπεζικό οργανισμό κοινωφελούς χαρακτήρα, με σκοπό την ενάσκηση αγροτικής πίστης σε όλες τις μορφές της, την ενίσχυση της συνεταιριστικής οργανώσεως και τη βελτίωση των όρων της διεξαγωγής των γεωργικών εν γένει και συναφών εργασιών. Ως ειδικότεροι σκοποί της ΑΤΕ αναφέρονται στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου, η χορήγηση δανείων και πιστώσεων πάσης φύσεως σε γεωργούς, γεωργικούς συνεταιρισμούς κάθε μορφής και γενικά σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την καλύτερη διεξαγωγή των γεωργικών τους επιχειρήσεων κ.α.. Από τα ανω-

τέρω προκύπτει ότι από το χρόνο της σύστασής της η ΑΤΕ αποτελούσε φορέα ενάσκησης της αγροτικής πίστης, έχοντας ως σκοπό τη συστηματική παροχή στα ασχολούμενα με τη γεωργία πρόσωπα των απαιτούμενων μέσων για τη βελτίωση των όρων διεξαγωγής των αγροτικών εργασιών. Ο ιδιότυπος χαρακτήρας της ΑΤΕ οδήγησε στο χαρακτηρισμό της ως οργανισμού διφυούς χαρακτήρα, που αποτελεί αφενός νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ως προς την άσκηση των τραπεζικών εργασιών και αφετέρου νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ως προς τον έλεγχο των συνεταιριστικών οργανώσεων, ο οποίος αποτελούσε εξουσία που ασκείτο από το Υπουργείο Γεωργίας και μεταβιβάστηκε στην ΑΤΕ δυνάμει του άρθρου 16 του Ν. 4332/1929. Πέραν όμως της άσκησης δημόσιας εξουσίας, η ΑΤΕ εμφάνιζε ιδιαιτερότητες ως προς την άσκηση της εμπορικής της δραστηριότητας, αφού ο κερδοσκοπικός χαρακτήρας δεν ήταν πρωτεύων, ενώ οι πιστοδοτήσεις των προσώπων που είχε ως αντισυμβαλλόμενους στη χορήγηση δανείων (αγρότες, αγροτικούς συνεταιρισμούς, πρόσωπα ασχολούμενα με τη γεωργία) εμφάνιζαν αυξημένους κινδύνους, ως προς την έγκαιρη και ασφαλή εξόφληση. Αποτέλεσμα αυτών ήταν η καθιέρωση σειράς ειδικών προνομίων, ουσιαστικών και δικονομικών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το αναφερόμενο στο άρθρο 8 § 1, 2, 3 και 5 του Ν. 4332/1929, με σκοπό την αποτελεσματικότερη εξασφάλιση της ΑΤΕ.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές, ορίζονται τα ακόλουθα: 1) Η ΑΤΕ δι' απάσας τας εξ οιασδήποτε αιτίας και εξ οίου-

δήποτε τίτλου γεωργικής απαιτήσεις της ως και δια τας εκ των άρθρων 22 και 23 και λοιπών διατάξεων του νόμου 602 κέκταιται αυτοδικαίως και άνευ ειδικού συστατικού εγγράφου προνόμιον πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου μέχρις ολοσχερούς εξοφλήσεως επί των κατωτέρω οριζομένων αντικειμένων λογιζομένων αυτοδικαίως υπεγγύων ταύτη ήτοι: α) επί των οφειλετών και των συνυποχρέων παραγομένων παντός είδους καρπών, β) επί των λοιπών παντός είδους προϊόντων και μέσων (εργαλείων, μηχανημάτων κλπ) γεωργικής, γεωργοβιομηχανικής, κτηνοτροφικής, σπηροτροφικής, δασικής, μελισσοκομικής, δένδροκομικής και πάσης άλλης των οφειλετών και συνυποχρέων επιχειρήσεως και εκμεταλλεύσεως οιασδήποτε μορφής, γ) ... κλπ 2) Η Τράπεζα δύναται να απαλλάσσει της υπεγγυότητος τα ως άνω αντικείμενα εν όλω ή εν μέρει ... 3) Το εκ του προνομίου τούτου δικαίωμα προτιμήσεως της ΑΤΕ προηγείται και κατισχύει πασών των απαιτήσεων άλλων δανειστού ή οιοδήποτε δικαιούχου ή της διεκδικήσεως λόγω κυριότητος ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος ... 4) Του προνομίου τούτου προτιμούνται μόνον τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως ...

Από τις ανωτέρω διατάξεις, που διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δύναμι των άρθρων 70 ΕισΝΑΚ και 52 αρ. 4 ΕισΝΚΠολΔ, προκύπτει ότι το υπέρ της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα ενεχύρου, όταν υπόκειται εκτέλεση επί των σε βάρος των οποίων υφίσταται το ενέχυρο καρπών, μη-

χανημάτων, εργαλείων, προϊόντων κλπ., υπερισχύει της ρύθμισης των άρθρων 976 και 977 ΚΠολΔ. Συνεπώς, οι απαιτήσεις της ΑΤΕ, επί πλειστηριασμού οιοδήποτε από τα άνω κινητά, προηγούνται όλων των άλλων και αυτών ακόμη του Δημοσίου, πλην εκείνων που αφορούν έξοδα εκτέλεσης, ως προς τα οποία και μόνον με ρητή διάταξη του άρθρου 51 αρ. 2 του ΕισΝΚΠολΔ καταργήθηκε η σχετική προτίμηση (βλ. ΑΠ 1569/1997, Νόμος).

Όμως, με μια σειρά νομοθετικών διατάξεων, μεταβλήθηκε ο νομικός χαρακτήρας και η δομή της ΑΤΕ στη διενέργεια οποιαδήποτε τραπεζικής εργασίας στο πλαίσιο του καταστατικού της, κατόπιν αποφάσεων των νομισματικών αρχών. Στη συνέχεια, με το άρθρο 26 §1 του ν. 1914/1990, η ΑΤΕ μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία και προβλέφθηκε η κατάρτιση του καταστατικού της σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανωνύμων τραπεζικών εταιρειών και η έγκρισή του με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, ενώ έχει εισαχθεί και στο Χρηματιστήριο. Τέλος, ο Ν. 2076/1992, ο οποίος ενσωμάτωσε στο Ελληνικό δίκαιο την οδηγία 89/646/ΕΟΚ και έχει εφαρμογή και στην ΑΤΕ δύναμι του άρθρου 3 αυτού, ορίζει στο άρθρο 26 §9 ότι η εφαρμογή των διατάξεων του ΝΔ 17.7/13.8.23 επεκτείνεται αυτόματα σε όλες τις Τράπεζες και τις ουσιώδεις μεταβολές που επήλθαν στο νομικό χαρακτήρα και το σκοπό της ΑΤΕ, το νομοθετικό καθεστώς των προνομίων αυτής, το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ με το άρθρο 52 του εισαγωγικού αυτού νόμου, εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα. Ειδικότερα, με τη διάταξη της παρ. 4

του άρθρου 26 του Ν. 1914/1990, διατηρήθηκαν σε ισχύ όλες οι ειδικές ρυθμίσεις, που αφορούν την Αγροτική Τράπεζα και αναφέρονται στα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμιά της, χωρίς να θιγούν από τις διατάξεις του Ν. 2076/1992 «Ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις», που είχε σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, την ενσωμάτωση στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία των διατάξεων της οδηγίας 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που αφορούσε κυρίως τη ρύθμιση ουσιαστικών και δικονομικών δικαιωμάτων των οφειλετών τραπεζών. Σημειώνεται, ότι ούτε η διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 26 του τελευταίου αυτού νόμου (2076/1992), με την οποία ορίσθηκε ότι διατάξεις νόμων που ρυθμίζουν θέματα καταστατικού των τραπεζών που έχουν έδρα την Ελλάδα καταργούνται, έθιξε τις αναφερόμενες στο ως άνω προνόμιο της ΑΤΕ ειδικές ρυθμίσεις, ενόψει του ότι αυτές έπαυσαν να αποτελούν περιεχόμενο αποκλειστικά του καταστατικού νόμου 4332/29 και διατηρήθηκαν σε ισχύ δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 26 του Ν. 1914/1990 (Ολ ΑΠ 25/2006). Για τους άλλους δανειστές, οι οποίοι τυχόν αναγγέλλονται σε πλειστηριασμό κινητών πραγμάτων, επί των οποίων υφίσταται δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου της ΑΤΕ, τα προνόμιά τους κρίνονται σύμφωνα με τα άρθρα 976, 977 ΚΠολΔ.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το πλέγμα των διατάξεων που αναφέρονται στα προνόμια της ΑΤΕ και συγκεκριμένα η ρύθμιση του άρθρου 8 § 1, 2, 4 του ν. 4332/29, με την οποία καθιερώνεται προ-

νόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου, παραβιάζουν την συνταγματική αρχή της ισότητας, διότι θέτουν τους λοιπούς αναγγελλθέντες δανειστές σε μειονεκτική θέση σε σχέση με την ΑΤΕ, ως δανείστρια, χωρίς η ρύθμιση αυτή να επιβάλλεται από λόγους γενικοτέρου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος. Επί πλέον η παραπάνω διάταξη αντιβαίνει στο δικαίωμα πλήρους και αποτελεσματικής προστασίας που παρέχουν οι προαναφερόμενες διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, αφού στο μέτρο που υπερσχίζει των ρυθμίσεων των άρθρων 976, 977 ΚΠολΔ και το προνόμιο της ΑΤΕ προηγείται όλων των άλλων, ακόμη και των ειδικών προνομίων του άρθρου 976 ΚΠολΔ, αποκλείει τα ειδικά προνόμια των άλλων δανειστών και τους αποστερεί από τη δυνατότητα άμυνας και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, ανατρέποντας την οριζόμενη από τις ως άνω διατάξεις σειρά και τάξη των προνομίων. Τούτο δε πολύ περισσότερο καθόσον ήδη μετά την μετατροπή της ΑΤΕ σε ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με σκοπούς και δραστηριότητες, που δεν διαφοροποιούνται από αυτούς μιας κοινής εμπορικής Τράπεζας, για την οποία δεν υφίστανται αντίστοιχα προνόμια, δεν είναι νομικά λογικό να διατηρείται το προνόμιο αυτό, το οποίο στη διαμορφωθείσα έννομη τάξη δεν είναι ανεκτό. Συνεπώς η διάταξη του άρθρου 8 § 1, 2, 4 του ν. 4332/29 που διατηρήθηκε σε ισχύ δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 1914/1990, είναι ανίσχυρη. Αντί αυτής, προκειμένης κατατάξεως δανειστών με απαιτήσεις εξοπλισμένες με ειδικά προνόμια, ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 976 και 977 ΚΠολΔ, που ισχύουν

για όλους τους αναγγελλόμενους δανειστές.

Περαιτέρω, οι νόμοι που ρυθμίζουν την συνδρομή των δανειστών στη διαδικασία της κατατάξεως δεν αφορούν κυρίως τα ίδια τα δικαιώματα, αλλά κανονίζουν τον τρόπο της ενασκήσεώς τους επί της ομάδας περιουσίας που υπάρχει σε ορισμένο χρόνο. Επομένως, τα καθιερούμενα από τους νόμους αυτούς προνόμια κρίνονται όχι σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο της γενέσεως του δικαιώματος ή της ενάρξεως της αναγκαστικής εκτελέσεως, αλλά σύμφωνα με αυτόν που ισχύει κατά τον χρόνο της κατατάξεως, αφού η λόγω του προνομίου προτίμηση δεν αποτελεί στοιχείο της απαίτησεως, αλλ' αφορά τη σχέση των απαιτήσεων μεταξύ τους, ως εκ της συνδρομής περισσοτέρων δανειστών (ΟΛΑΠ 21/1994 Δνη 36.574).

Η ανακόπτουσα και ήδη εφεσίβλητος με το δεύτερο λόγο της ανακοπής της ισχυρίστηκε ότι μετά τον πλειστηριασμό των αναφερομένων κινητών πραγμάτων την 16-2-2005 ενώπιον της υπαλλήλου του πλειστηριασμού συμβολαιογράφου Π. Κ. Ι. Β. με επιτευχθέν εκπλειστηρίασμα 45.300 ευρώ και στον οποίο η ίδια ανήγειλε την απαίτηση της ποσού 41.574,08 ευρώ, εξοπλισμένη με γεωργικό ενέχυρο και προνόμιο πρωτοπραξίας του άρθρου 8 § 1, 2, 3 και 5 του ν. 4332/29, όπως αυτό ισχύει μετά το άρθρο 2 § 4, 5 του ν. 2555/53 σε συνδ. με το άρθρο 26 του ν. 1914/90, κατά την σύνταξη του προσβαλλομένου πίνακα κατατάξεως από σφάλμα της υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού η απαίτηση του καθού προερχόμενη από δαπάνες συντηρήσεως των εκπλειστηρια-

σθέντων κινητών πραγμάτων κατετάγη πρώτη, ενώ έπρεπε να καταταγεί η απαίτηση της ιδίας, ενόψει ότι το προνόμιο της υπερισχύει των διατάξεων των άρθρων 976 και 977 ΚΠολΔ και η απαίτησή της προηγείται αυτής του καθού. Ο λόγος αυτός της ανακοπής είναι νομικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι, όπως αναφέρθηκε αρχικά στη μείζονα σκέψη, το προνόμιο της ΑΤΕ κατά τον χρόνο της κατατάξεως (16-2-2005) ήταν ανίσχυρο, ως αντιτιθέμενο στις διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ και συνεπώς η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 976 ΚΠολΔ, ορθώς κατέταξε την προαναφερόμενη απαίτηση του καθού πρώτη (άρθρο 976 §1 ΚΠολΔ) η οποία στηριζόταν στην 85/2004 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, πριν από την απαίτηση της ανακόπτουσας, την οποία κατέταξε ορθώς, δεύτερη (άρθρ. 976§2 ΚΠολΔ).

Η εκκαλουμένη απόφαση έκρινε νόμιμο το λόγο αυτό της ανακοπής δεχόμενη ότι κατά τον χρόνο της κατατάξεως ίσχυε το προνόμιο της ανακόπτουσας, βάσει του άρθρου 8 § 1, 2, 3 του ν. 4332/29 και στη συνέχεια έκανε δεκτή την ανακοπή και μεταρρύθμισε τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάσσοντας αυτή πρώτη προνομιακά. Έτσι όμως που έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν. Γι' αυτό ο δεύτερος λόγος της εφέσεως με τον οποίο ο εκκαλών παραπονείται για την αποδοχή του λόγου αυτού της ανακοπής, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος και κατ' ουσία. Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω, παρελκούσης της έρευνας των λοιπών λόγων της εφέσεως, πρέπει

να γίνει δεκτή αυτή κατ' ουσία, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς όλες τις διατάξεις της και αφού κρατηθεί, κατ' άρθρο 535§1 ΚΠολΔ, η υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό, ερευνηθούν οι λοιποί λόγοι της ανακοπής αν είναι νόμιμοι και βάσιμοι κατ' ουσίαν.

Με τη διάταξη του άρθρου 932 ΚΠολΔ ορίζεται ότι τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει. Στα έξοδα αυτά εμπίπτουν όλες οι δαπάνες που αποβλέπουν στο γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και αφορούν τόσο στην εκτέλεση καθεαυτήν, όσο και στην όλη διαδικασία της, από την έναρξη μέχρι την περάτωσή της. Ειδικότερα, στα έξοδα εκτελέσεως περιλαμβάνονται τα αναγκαία έξοδα για την έναρξη, κίνηση και γενικά τη διαδικασία της εκτελέσεως, βάσει της οποίας επιτεύχθηκε το πλειστηρίασμα που διανέμεται στους δανειστές, με αφετηρία τα έξοδα και δικαιώματα για την έκδοση απογράφου, την σύνταξη αντιγράφου και επιταγής προς εκτέλεση. Αντίθετα δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτελέσεως τα δικαστικά έξοδα του επισπεύδοντος ή των αναγγελθέντων δανειστών, δηλαδή τα έξοδα για δικαστική επιδίωξη της απαίτησής του, απόκτηση εκτελεστού τίτλου, αναγγελία, κατάθεση τίτλων, τα έξοδα εξοφλήσεως των απαιτήσεων κάθε δανειστή του πίνακα κατάταξης κλπ (ΕφΑθ 4896/1999 Δνη 41. 490, Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση § 407).

Με τον πρώτο λόγο της ανακοπής, η ανακόπτουσα ισχυρίστηκε ότι δεν έπρεπε να περιληφθούν στα έξοδα εκτελέσεως και να προαφαιρεθούν κατά τη σύνταξη του προβαλλομένου πίνακα κατάταξης από τον ε-

πί του πλειστηριασμού υπάλληλο και τα έξοδα για την απόκτηση εκτελεστού τίτλου, την αναγγελία και τις κοινοποιήσεις αυτής ποσού 86,29 ευρώ εκ μέρους του καθού η ανακοπή, γιατί αυτά έγιναν προς το συμφέρον του, καθώς και το ποσό των 11,30 ευρώ για την κατάθεση των σχετικών εγγράφων της εκτελέσεως, όπως και το ποσό των 29,35 ευρώ υπέρ του Ταμείου Νομικών. Ειδικότερα, επί του λόγου αυτού πρέπει να λεχθούν τα ακόλουθα: Επί του διενεργηθέντος την 16-2-2005 πλειστηριασμού ενώπιον της συμβολαιογράφου Π. Κ. Ι. Β., το εκπλειστηρίασμα που επετεύχθη ανήλθε στο ποσό των 45.300 ευρώ. Κατά τη σύνταξη του προσβαλλομένου πίνακα κατάταξης (.../16-2-2005) η ανωτέρω υπάλληλος αφείρεσε ως έξοδα εκτελέσεως το ποσό των 5.134,81 ευρώ. Μεταξύ αυτών περιέλαβε και το ποσό των 86,29 ευρώ, που αφορά έξοδα για επιδόσεις αναγγελίας του καθού η ανακοπή, ύψους 86,29 ευρώ. Όμως τα έξοδα αυτά, δεν περιλαμβάνονται, σύμφωνα και με τα προεκτεθέντα, στα έξοδα εκτελέσεως, καθώς αφορούν έξοδα αναγγελίας του καθού και έγιναν για το συμφέρον του ίδιου. Ενώ, αντίθετα, τα έξοδα που αφορούν την κατάθεση των εγγράφων της εκτέλεσης, την αμοιβή της υπαλλήλου του πλειστηριασμού και επαναληπτική εντολή ύψους 11,30 ευρώ, όπως και το ποσό των 29,30 ευρώ υπέρ του Ταμείου Νομικών, αποτελούν έξοδα εκτελέσεως. Συνεπώς από το συνολικό ποσό των εξόδων ύψους 5.134,81 ευρώ πρέπει να αφαιρεθεί και το ποσό των 86,29 ευρώ και να προσδιοριστούν αυτά στο ποσό των 5.048,52 (5.134,81 - 86,29) ευρώ. Κατ' ακολουθία αυτών ο λόγος αυτός της ανακοπής που στηρίζεται στην προαναφερόμενη

διάταξη είναι βάσιμος και κατ' ουσία.

Με το άρθρο 976 ΚΠολΔ ορίζεται ότι: «Οι απαιτήσεις που έχουν προνόμιο επάνω σε ορισμένο κινητό πράγμα ή σε ποσότητα χρημάτων κατατάσσονται με την ακόλουθη σειρά, εφόσον πρόκειται να διανεμηθεί το πλειστηρίασμα του πράγματος ή η ποσότητα χρημάτων, 1) οι απαιτήσεις που προέκυψαν από δαπάνες για τη διατήρηση του πράγματος, 2) ... 3) ...». Στην έννοια των δαπανών αυτών περιλαμβάνονται εκείνες που είναι αναγκαίες για τη διατήρηση του πράγματος ως οικονομικής αξίας και ειδικότερα οι δαπάνες για τη διάσωση, φύλαξη, συντήρηση και επισκευή του κινητού ή ακινήτου (ΑΠ 1264/99 Δνη 2001. 403). Με τον τρίτο λόγο της ανακοπής η ανακόπτουσα ισχυρίζεται ότι η απαίτηση του καθού δεν προέρχεται από δαπάνες συντήρησης του πράγματος και συγκεκριμένα των εκπλειστηριασθέντων κινητών πραγμάτων και συνεπώς, ως μη εξοπλισμένη με το προνόμιο του άρθρου 976§1 ΚΠολΔ, δεν έπρεπε να καταταγεί στον προσβαλλόμενο πίνακα προνομιακά ως πρώτη, αλλά μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως από το εκπλειστηρίασμα, έπρεπε να καταταγεί η ίδια ως πρώτη ενεχυρούχος δανείστρια για το ποσό των 41.574,08 ευρώ. Ο λόγος αυτός της ανακοπής που στηρίζεται στην προαναφερόμενη διάταξη, δεν είναι βάσιμος κατ' ουσία και πρέπει να απορριφθεί, καθόσον, όπως αποδεικνύεται από την 6/2002 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας και την 85/2004 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, οι απαιτήσεις του καθού η ανακοπή προέκυψαν από δαπάνες που έγιναν για την διατήρηση των εκπλειστηριασθέντων

βαμβακοσυλλεκτικών μηχανών, δηλαδή για την επισκευή και συντήρηση αυτών, δυνάμει συμβάσεως μεταξύ αυτού και του Αγροτικού Συνεταιρισμού Μ., που καταρτίσθηκε τον Αύγουστο 2000. Συνεπώς, είναι εφοδιασμένες με το ειδικό προνόμιο του άρθρου 976 αρ. 1 ΚΠολΔ και καλώς ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος κατέταξε αυτές στην πρώτη σειρά και πριν από την απαίτηση της ανακόπτουσας, η οποία ορθώς κατετάγη μετά την απαίτηση του καθού σύμφωνα με το άρθρο 976 αρ. 2 ΚΠολΔ.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση ανακοπή να γίνει δεκτή εν μέρει ως βάσιμη και κατ' ουσία κατά παραδοχή του πρώτου λόγου της ανακοπής, να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας κατάταξης, και αφού μειωθούν τα έξοδα, κατά το ποσό των 86,29 ευρώ, να καταταγεί σ' αυτό η ανακόπτουσα...

403/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Δημητρία Στρούζα-Ξένου ή Κοκολέτση

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Ιωαν. Σωτηρίου

Αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης προς εκτέλεση προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, η νομή του οποίου παραδόθηκε στον εκ προσυμφώνου αγοραστή από τον αποβιώσαντα εκ προσυμφώνου πωλητή. Διεκδικητική αγωγή από τους κληρονόμους του εκ προσυμφώνου υπόχρεου, λόγω παράγωγης εκ κληρονομίας κτήσης κυριότητας επί του ακινήτου.

Η μνεία στη διαθήκη ότι τηρήθηκαν τα οριζόμενα στον ΑΚ αποτελεί εξ ιδίας αντί-

ληψης βεβαίωση του Συμβολαιογράφου, υπάρχει δε πλήρης απόδειξη και δεν χωρεί ανταπόδειξη, χωρίς προσβολή της διαθήκης ως πλαστής.

Δεν μπορεί να προταθεί συνυπολογισμός νομής δικαιοπαρόχου στους αποκτήσαντες τη νομή από τον ίδιο (κοινό) δικαιοπάροχο.

Νομή σε κληρονομιαίο ακίνητο με καθολική διαδοχή, εφόσον ο κληρονομούμενος είχε τη νομή κατά το θάνατο.

Ένσταση ιδίας νομής του εναγόμενου με διεκδικητική αγωγή έναντι των κληρονόμων του εκ προσυμφώνου υπόχρεου, αφού λόγω κληρονομιάς μεταβιβάστηκε μόνο η κυριότητα, όχι και η νομή, που είχε ήδη μεταβιβαστεί με το προσύμφωνο, ο εκ του οποίου δικαιούχος έχει δικαίωμα να αρνηθεί την απόδοση του ακινήτου, διότι έναντι των εναγόντων (κυρίων) έχει δικαίωμα νομής.

Αβασιμότητα αναγνωριστικού της κυριότητας αιτήματος, ελλείψει εννόμου συμφέροντος, εφόσον συνομολογείται η κυριότητα των εναγόντων.

Υποχρέωση των κληρονόμων του εκ προσυμφώνου πωλητή να συμπράξουν στη σύναψη του οριστικού συμβολαίου, άλλως καταδίκη τους σε δήλωση βούλησης.

Με την εκκαλουμένη απόφαση συνεκδικάσθηκαν: Α) η από 14.1.2005 (αριθμ. εκθ. καταθ. 46/2005) αγωγή του Κ. Α. του Γ. κατά των: 1) Ε. Κ. του Χ. και 2) Δ. - Χ. Κ. του Ε. περί καταδίκης αυτών σε δήλωση βουλήσεως και Β) η από 6.9.2004 (αριθμ. εκθ. καταθ. 1055/2004) αγωγή διεκδικητική των τελευταίων κατά του ενάγοντος της ως άνω πρώτης αγωγής.

Α) Με την από 14.1.2005 αγωγή (αριθμ. εκθ. καταθ. 46/2005) ο ενάγων ισχυρίζεται ότι δυνάμει του με αριθ. .../1996 προσυμφώνου του Συμβολαιογράφου Δ. Ζ. η δικαιοπάροχος των εναγόμενων Ε. χήρα Γ. ή Γ. Α. ανέλαβε την υποχρέωση να του πωλήσει και μεταβιβάσει κατά κυριότητα τα περιγραφόμενα σ' αυτή δύο ακίνητα (αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες - κατάστημα και διαμέρισμα), που βρίσκονται στη Λ. και επί της επί της συμβολής της οδού Ο. αρ. ... και ανωνύμου παρόδου οικοδομής, αντί τιμήματος 16.652.170 δρχ., το οποίο και κατέβαλε στην ως άνω εκ προσυμφώνου πωλήτρια, η οποία έκτοτε του παρέδωσε και την νομή αυτών. Ότι η τελευταία απεβίωσε στις 7.2.2003 και με την με αριθ. .../2001 δημόσια διαθήκη της ενώπιον του Συμβολαιογράφου Ν. Ν., που νόμιμα δημοσιεύθηκε, εγκατέστησε κληρονόμους της τους εναγομένους, στους οποίους κατέλιπε τα ως άνω ακίνητα, αντιστοίχως, και οι οποίοι αποδέχτηκαν νόμιμα την επαχθείσα σ' αυτούς κληρονομία και ότι ως εκ διαθήκης κληρονόμοι της υποχρεούνται να υπογράψουν το οριστικό συμβόλαιο πώλησης των ακινήτων. Περαιτέρω, ισχυριζόμενος ότι οι εναγόμενοι παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις του αρνούνται να προσέλθουν ενώπιον συμβολαιογράφου και να δηλώσουν ότι μεταβιβάζουν την κυριότητα των προαναφερομένων ακινήτων ζήτησε, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να δηλώσουν ενώπιον συμβολαιογράφου ότι του μεταβιβάζουν την κυριότητα αυτών και να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στην δικαστική του δαπάνη.

Β) Με την από 6.9.2004 αγωγή (αριθμ.

εκθ. καταθ. 1055/2004) οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι είναι κύριοι των ιδίων ως άνω ακινήτων και δη ο πρώτος του καταστήματος και η δεύτερη του διαμερίσματος, αποκτήσαντες την κυριότητα τους με παράγωγο τρόπο και ειδικότερα δυνάμει της προαναφερθείσας με αριθ. .../2001 δημόσιας διαθήκης, που νόμιμα δημοσιεύθηκε, της αποβιώσας στις 7.2.2003 κυρίας αυτών, μητέρας και γιαγιάς τους, αντιστοίχως, Ε. χήρας Γ. ή Γ. Α., την κληρονομία της οποίας νόμιμα αποδέχτηκαν και μετέγραψαν τις αντίστοιχες πράξεις αποδοχής. Περαιτέρω, ισχυρίζονται ότι ο εναγόμενος κατέλαβε τα ακίνητα αυτά και ότι εξακολουθεί να τα κατέχει, αρνούμενος να τους τα αποδώσει παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις τους, ζήτησαν να αναγνωριστούν κύριοι των ανωτέρω ακινήτων, ο καθένας αντιστοίχως, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, με απόφαση, που θα κηρυχτεί προσωρινά εκτελεστή, να αποδώσει σε καθένα απ' αυτούς το αντίστοιχο ακίνητο και να καταδικαστεί στη δικαστική τους δαπάνη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του, αφού κρίθηκαν νόμιμες και οι δύο αγωγές, έκανε δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη την πρώτη αγωγή (αριθμ. εκθ. καταθ. 46/2005) και καταδικάστηκαν οι εναγόμενοι αυτής να δηλώσουν νομότυπα ενώπιον συμβολαιογράφου τη βούλησή τους ότι μεταβιβάζουν στον ενάγοντα την κυριότητα των επιδίκων ακινήτων, ο καθένας αντιστοίχως, συμψηφίστηκαν τα έξοδα μεταξύ του ενάγοντος και του πρώτου εναγομένου και καταδικάστηκε η δεύτερη εναγόμενη στα δικαστικά έξοδα του ενάγοντος, τα οποία ορίστηκαν στο ποσό των 1.600 Ε και απέρριψε ως ουσιαστικά αβά-

σιμη τη δεύτερη αγωγή (αριθμ. εκθ. καταθ. 1055/2004), συμψηφίστηκαν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ του πρώτου ενάγοντος και του εναγομένου και καταδικάστηκε η δεύτερη ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα του εναγομένου, τα οποία ορίστηκαν στο ποσό των 930 Ε. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται με την κρινόμενη έφεσή τους οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής και ενάγοντες της δεύτερης, για λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης, έτσι ώστε να απορριφθεί η πρώτη αγωγή (αριθμ. εκθ. καταθ. 46/2005) και να γίνει εξ ολοκλήρου δεκτή η δεύτερη αγωγή (αριθμ. εκθ. καταθ. 1055/2004).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του με αριθμ. .../27.3.1996 προσυμφώνου του Συμβολαιογράφου Δ. Ζ. η Ε. χήρα Γ. ή Γ. Α. ανέλαβε την υποχρέωση να πωλήσει και μεταβιβάσει κατά πλήρη κυριότητα στον ενάγοντα της πρώτης και εναγόμενο της δεύτερης αγωγής Κ. Α., υιό της, ως αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες, δύο ακίνητα, που βρίσκονται επί της επί της συμβολής της οδού Ο. αρ. ... (πρότερον Γ.) και ανωνύμου παρόδου της πόλεως της Α. οικοδομής, που ανεγέρθηκε σε οικοπέδο 202 τμ, και συνορεύει ανατολικά με πάροδο Ο., δυτικά με ιδιοκτησία Μ. Φ., βόρεια με ιδιοκτησία Γ. Κ. και νότια με οδό Ο. και ιδιοκτησία Μ. Φ. και συγκεκριμένα: α) το με αριθμ. ένδεκα (11) κατάστημα του ισόγειου ορόφου, που αποτελείται από μία αίθουσα, επιφανείας είκοσι οκτώ (28)

τ.μ., πατάρι ίσης επιφανείας και το κάτωθεν υπόγειο ίσης επιφανείας, έχει ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου 69/1000 εξ αδιαιρέτου και συνορεύει νότια με την οδό Ο., ανατολικά με έτερο κατάστημα του ισογείου, βόρεια με ακάλυπτο χώρο της οικοδομής και δυτικά με ακίνητο ιδιοκτησίας Μ. Φ. και β) το με αριθμ. δέκα τρία (13) διαμέρισμα του πρώτου υπέρ το ισόγειο ορόφου, επιφανείας εβδομήντα οκτώ (78) τ.μ., με ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου 77/1000 εξ αδιαιρέτου, αποτελούμενο από τρία δωμάτια, χωλ, κουζίνα, διάδρομο και λουτρό και το οποίο συνορεύει ανατολικά εν μέρει με ανώνυμο πάροδο της οδού Ο. και εν μέρει με φρέαρ ανελκυστήρα, βόρεια εν μέρει με υπ' αριθμ. 12 διαμέρισμα του ιδίου ορόφου, εν μέρει με κοινόχρηστο διάδρομο, εν μέρει με φρέαρ ανελκυστήρα και εν μέρει με ακάλυπτο χώρο της οικοδομής, δυτικά με ακίνητο ιδιοκτησίας Μ.Φ. και νότια με οδό Ο.. Ως τίμημα ορίστηκε το ποσό των 16.652.170 δρχ., το οποίο, όπως συνομολόγησαν τα συμβαλλόμενα μέρη, έλαβε η εκ προσυμφώνου πωλήτρια σε μετρητά προ της συντάξεως αυτού και χωρίς την παρουσία του Συμβολαιογράφου. Επί πλέον συμφωνήθηκε το οριστικό συμβόλαιο της αγοραπωλησίας να συνταχθεί ενώπιον της ίδιας ως άνω Συμβολαιογράφου ή του νόμιμου αναπληρωτή της και σε χρόνο τον οποίον θα ορίσει ο αγοραστής, ενώ παρασχέθηκε στον ως άνω ενάγοντα - εναγόμενο το δικαίωμα της αυτοσύμβασης σε περίπτωση μη σύμπραξης στην κατάρτιση του οριστικού συμβολαίου της εκ προσυμφώνου πωλήτριας ή των κληρονόμων της, καθώς επίσης ορίστηκε ότι σε περίπτωση που δε

θα γίνει το οριστικό πωλητήριο συμβόλαιο θα επέρχονται ποινές μεταμέλειας, ήτοι σε περίπτωση μεταμέλειας του αγοραστή, αυτός θα χάνει υπέρ της πωλήτριας, ολόκληρο το προκαταβληθέν τίμημα και σε περίπτωση μεταμέλειας της πωλήτριας, αυτή θα υποχρεούται να επιστρέψει στον αγοραστή το προκαταβληθέν τίμημα. Για το λόγο δε αυτό συνομολογήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων και υπέρ του αναίτιου και κατά του υπαιτίου, σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί η οριστική αγοραπωλησία και πρόσθετη ποινική ρήτρα, ανερχόμενη στο ποσό των 30.000.000 δρχ. Με την κατάρτιση του ως άνω προσυμφώνου η Ε. χήρα Γ. ή Γ. Α. παρέδωσε στον ενάγοντα της πρώτης αγωγής και εναγόμενο της δεύτερης τη νομή των ανωτέρω ακινήτων, γεγονός που αναφέρεται και σ' αυτό (προσύμφωνο) και έκτοτε ο τελευταίος ασκούσε σ' αυτό όλες τις πράξεις νομής και κατοχής που αρμόζουν στην φύση και τον προορισμό αυτών. Οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής και ενάγοντες της δεύτερης ισχυρίζονται ότι οι δηλώσεις οι περιεχόμενες στο προαναφερόμενο συμβολαιογραφικό προσύμφωνο έγιναν ουχί σπουδαίως, παρά μόνο φαινομενικώς και στην πραγματικότητα οι συμβαλλόμενοι συμφώνησαν και θέλησαν την κατάρτιση δωρεάς υπό τρόπο, κατά την οποία η μεν Ε. χα Γ. Α. προσυμφώνησε ότι θα μεταβίβαζε στον αντισυμβαλλόμενο υιό της λόγω δωρεάς την κυριότητα των επιδίκων ακινήτων και ο τελευταίος θα υποχρεούνταν να την περιθάλπει και να την περιποιείται δια βίου. Το ως άνω προσύμφωνο πωλήσεως, όπως δέχτηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία ως προς το κεφάλαιο αυτό δεν εκκαλείται, ήταν

(σχετικά) εικονικό ως προς το είδος της συμβάσεως που αναλάμβαναν με αυτό την υποχρέωση να συνάψουν οι συμβαλλόμενοι, διότι οι διαλαμβανόμενες σ' αυτό δικαιοπρακτικές βουλήσεις, της μεν ανωτέρω Ε. χας Γ. ή Γ. Α. περί αναλήψεως υποχρεώσεως πωλήσεως και μεταβιβάσεως αιτία πωλήσεως των ως άνω ακινήτων και του ενάγοντος της πρώτης αγωγής και εναγομένου της δεύτερης περί αποδοχής, δεν έγιναν σπουδαία, αλλά φαινομενικά μόνο, αφού στην πραγματικότητα και οι δύο συμβαλλόμενοι ήθελαν να ισχύσει ως προσύμφωνο δωρεάς (αρθρ. 138 εδ. β', 166 και 496 ΑΚ), ωστόσο δεν αποδείχτηκε από κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι επρόκειτο σε κάθε περίπτωση για δωρεά υπό τρόπο. Άλλωστε η Ε. χα Γ. ή Γ. Α. είχε ακίνητη περιουσία και διέθετε και μετρητά χρήματα σε διάφορα πιστωτικά ιδρύματα, όπως συνομολογούν και οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής και εναγόμενος της δεύτερης, μέρος δε αυτών ανέλαβε και ο πρώτος εξ αυτών, υιός της, τον Αύγουστο του έτους 2000, περιστατικό το οποίο απετέλεσε και την αιτία σύγκρουσης του ενάγοντα της πρώτης αγωγής και εναγομένου της δεύτερης αγωγής με την μητέρα του, δηλαδή είχε ικανούς πόρους για την αξιοπρεπή διαβίωσή της, προσλαμβάνουσα, όπως αποδείχτηκε, και οικιακές βοηθούς για την εξυπηρέτησή της, ενώ οι σχέσεις του τελευταίου με αυτή μέχρι τον Αύγουστο του έτους 2000 ήταν άριστες και τίποτα δεν προμήνυε ότι ο εν λόγω υιός της, με τον οποίον συμβιόουσιν, θα την εγκατέλειπε και δεν θα την περιποιόταν, όπως ισχυρίζονται οι αντίδικοι του, ώστε να φροντίσει αυτή να διασφαλίσει την διαβίωσή της

και περιποίησή της. Εξάλλου, και η ίδια η εκ προσυμφώνου υπόχρεη Ε. χα Γ. ή Γ. Α. στις επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από τον ενάγοντα της πρώτης αγωγής και εναγόμενο της δεύτερης ιδιόγραφες επιστολές της, παρότι σ' αυτές αναφέρονται δωρεές και προς τους δύο υιούς της, δεν αναφέρει ότι έγινε δωρεά υπό τρόπο προς τον ενάγοντα - εναγόμενο, αλλά ούτε και στην μεταγενεστέρως συνταχθείσα απ' αυτή και κατωτέρω αναφερόμενη με αριθ. .../5.10.2001 δημόσια διαθήκη της ενώπιον του Συμβολαιογράφου Ν. Ν. γίνεται μνεία για σύσταση δωρεάς υπό τρόπο με το προσύμφωνο, αλλά ούτε και στο ίδιο (προσύμφωνο) αναφέρεται η σύσταση με αυτό δωρεάς υπό τρόπο, παρελκουμένης κατά συνέπειαν της εξετάσεως περαιτέρω του ισχυρισμού των εναγόμενων της πρώτης αγωγής - και εναγόντων της δεύτερης - λόγων εφέσεως ότι με την ως άνω διαθήκη έγινε ανάκληση της δωρεάς λόγω μη εκτέλεσης του τρόπου και δη ως προς τη νομιμότητα του επικαλούμενου τρόπου και χρόνου ανάκλησης αυτής.

Μετά την κατάρτιση του ως άνω προσυμφώνου η Ε. χήρα Γ. ή Γ. Α., η οποία απεβίωσε στις 7.2.2003 με την με αριθ. .../5.10.2001 δημόσια διαθήκη της ενώπιον του Συμβολαιογράφου Ν. Ν., που νόμιμα δημοσιεύθηκε με τα με αριθ. 207/15.4.2003 πρακτικά συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εγκατέστησε, εκτός των άλλων, κληρονόμους της και τους εναγόμενους της πρώτης και ενάγοντες της δεύτερης αγωγής και δη τον Ε. Κ., υιό της, κατά τα προαναφερθέντα, και ετεροθαλή αδελφό του εναγομένου - ενάγοντα και Δ. - Χ. Κ., εγγονή της, στους οποίους κατέλιπε, διατηρώ-

ντας πλήρη την εξουσία νομικής και πραγματικής διάθεσης των ως άνω ακινήτων (βλ. και ΕφΑθ 2969/1998 Δνη 39. 665) στον μεν πρώτο εξ αυτών το αναφερόμενο ως άνω υπό στοιχείο (α) κατάσταση και στη δεύτερη εξ αυτών το αναφερόμενο ως άνω υπό στοιχείο (β) διαμέρισμα, συνιστώντας για κάθε ένα απ' αυτά οριζόντια ιδιοκτησία. Την κληρονομία αυτήν αποδέχτηκαν οι ενάγοντες - εναγόμενοι με τις με αριθ. .../9.6.2004 δηλώσεις αποδοχής κληρονομίας του ίδιου Συμβολαιογράφου, αντιστοίχως, οι οποίες μεταγράφηκαν νομίμως στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ. στον τόμο ... με αριθ. ..., αντιστοίχως, ως δηλώσεις αποδοχής κληρονομίας και με αριθ. ..., αντιστοίχως, ως σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Ο ενάγων της πρώτης αγωγής και εναγόμενος της δεύτερης ισχυρίζεται, όπως οι ισχυρισμοί του εκτιμώνται από το Δικαστήριο, ότι η ως άνω διαθήκη είναι άκυρη, γιατί αφενός μεν η διαθήκη κατά τη σύνταξη της βρισκόταν σε διανοητική σύγχυση, που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής της και αφετέρου γιατί ο συντάξας αυτήν Συμβολαιογράφος αναληθώς αναφέρει ότι καταχώρησε τις προφορικές δηλώσεις της διαθήκης, ενώ το κείμενο της διαθήκης ήταν γραμμένο καθ' υπαγόρευση του δικηγόρου στο γραφείο του ή του αντιδίκου του, και μάλιστα παρουσία των μαρτύρων, καθώς και ότι η διαθήκη κατανόησε πλήρως το περιεχόμενο της και την υπέγραψε.

Ο πρώτος ισχυρισμός πρέπει ν' απορριφθεί, αφού δεν αποδείχτηκε από τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία ότι η διαθήκη βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διατα-

ραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής της. Και είναι μεν αληθές ότι η διαθήκη Ε. Α. έπασχε από καρδιοπάθεια, η οποία αντιμετωπιζόταν με την εγκατάσταση βηματοδότη, από έλκος στο στομάχι, καταρράκτη στα μάτια, όγκο στο στήθος και παρουσίαζε πρόβλημα στην χοληδόχο κύστη, πλην όμως από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχτηκε ότι οι ασθένειες αυτές προκάλεσαν σ' αυτή οποιαδήποτε διανοητική ή ψυχική διαταραχή. Άλλωστε αυτές (ασθένειες) κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ουδόλως επηρεάζουν την νοητική κατάσταση ενός ασθενούς.

Ο δεύτερος ισχυρισμός πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος, καθόσον η μνεία στη διαθήκη ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στα άρθρα 1730 παρ. 1, 1732 παρ. 1 αρ. 4, 1733 παρ. 1 ΑΚ αποτελεί εξ ιδίας αντιλήψεως βεβαίωση του Συμβολαιογράφου, ώστε να υπάρχει πλήρης απόδειξη περί τούτου και ως εκ τούτου να μην χωρεί ανταπόδειξη, χωρίς να προσβάλλεται η διαθήκη ως πλαστή (βλ. και Κ. Παπαδόπουλου, Αγωγές Κληρονομικού Δικαίου, εκδ. 1994, 87).

Επίσης, ισχυρίζεται ο ενάγων της πρώτης αγωγής και εναγόμενος της δεύτερης ότι από της καταρτίσεως του προσυμφώνου πώλησης το έτος 1996 μέχρι την άσκηση της ένδικης διεκδικητικής αγωγής το έτος 2004 νέμεται και κατέχει τα επίδικα ακίνητα και ότι προσμετρώντας και το χρόνο νομής της Ε. χήρας Γ. Α. έγινε κύριος αυτών με έκτακτη χρησιμότητα. Ο ισχυρισμός του όμως αυτός πρέπει ν' απορριφθεί ως μη νόμιμος, δεδομένου ότι δεν μπορεί να προταθεί συνυπολογισμός νομής δικαιοπαρόχου σ' εκείνους

που έχουν αποκτήσει από τον ίδιο δικαιοπάροχο, όπως εν προκειμένω (ΕΑ 2093/1985 Δην 26. 720). Έτσι οι ενάγοντες της δεύτερης αγωγής και εναγόμενοι της πρώτης κατέστησαν κύριοι των ως άνω ακινήτων με παράγωγο τρόπο, όχι όμως και νομείς και κάτοχοι αυτών, αφού, όπως προεκτέθηκε, η διαθέτης είχε ήδη μεταβιβάσει από το έτος 1996 με συμφωνία και παράδοση (άρθρ. 974 επ. ΑΚ) στον εκ προσυμφώνου δικαιούχο - υιό της την νομή αυτών. Συνεπώς, αφού η διαθέτης, κατά τον χρόνο του θανάτου της δεν είχε και την ιδιότητα του νομέα, δεν μπορούσαν οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής και ενάγοντες της δεύτερης αγωγής να αποκτήσουν την νομή των επιδίκων με καθολική διαδοχή, αφού η νομή τους επί των κληρονομιαίων προϋποθέτει ότι ο κληρονομούμενος είχε την νομή αυτών κατά το χρόνο του θανάτου του.

Ο ενάγων της πρώτης αγωγής και εναγόμενος της δεύτερης, ο οποίος συνομολογεί την κυριότητα των εναγομένων της πρώτης αγωγής και εναγόντων της δεύτερης, ως κληρονόμων της δικαιοπαρόχου τους Ε. χας Γ. ή Γ. Α., που αποδέχτηκαν και μετέγραψαν τις ως άνω γενόμενες αποδοχές κληρονομίας, ισχυρίζεται, όπως το σύνολο των ισχυρισμών του εκτιμώνται από το Δικαστήριο, ότι έχει δικαίωμα να αρνηθεί την απόδοση των επιδίκων ακινήτων, διότι έναντι των αντιδίκων του (κυρίων) έχει δικαίωμα να νέμεται αυτά (άρθρ. 361 και 1095 ΑΚ - βλ. και Βαθρακοκοίλη ΕΡΝΟΜΑΚ, έκδ. 2001, υπ' άρθρ. 166 αρ. 14). Ο ισχυρισμός του δε αυτός, ο οποίος μπορεί να προταθεί έναντι των τελευταίων ως κληρονόμων της εκ προσυμφώνου υπόχρεης Ε. Γ. ή Γ. Α., α-

πέναντι της οποίας υπήρχε το δικαίωμα της προβολής της διάταξης του άρθρου 1095 ΑΚ (βλ. Βαθρακοκοίλη, Αναλυτική Ερμηνεία - Νομολογία Αστικού Κώδικα, Β' τόμος, έκδ. 1989, 1553), πρέπει να γίνει δεκτός από ουσιαστική πλευρά, αφού κατά τα προεκτεθέντα μεταβιβάστηκε μόνο η κυριότητα και όχι και η νομή των επιδίκων, που είχε ήδη αυτή μεταβιβαστεί ειδικά στον ενάγοντα της πρώτης αγωγής και εναγόμενο της δεύτερης από το έτος 1996. Επομένως, ως προς το καταψηφιστικό της αίτημα η δεύτερη διεκδικητική περί κυριότητας αγωγή πρέπει ν' απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη.

Αλλά και ως προς το αναγνωριστικό της αίτημα η αγωγή αυτή πρέπει ν' απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, ελλείψει εννόμου συμφέροντος (άρθρ. 70 ΚΠολΔ), ενόψει του ότι ο εναγόμενος σ' αυτή δεν αμφισβητεί την κυριότητα των εναγόντων επί των επιδίκων ακινήτων, αλλά την συνομολογεί, κατά τα προαναφερθέντα, παρελκουμένης της εξετάσεως των επικουρικών προβαλλόμενων ισχυρισμών του (εναγομένου).

Περαιτέρω όμως οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής ως κληρονόμοι της εκ προσυμφώνου υπόχρεης Ε. χας Γ. ή Γ. Α. έχουν υποχρέωση να συμπράξουν στη σύναψη του οριστικού συμβολαίου του καταρτισθέντος ως άνω προσυμφώνου της δικαιοπαρόχου τους, δεδομένου ότι αν αποβιώσει ο υπόχρεος από το προσύμφωνο, η από αυτό υποχρέωση, κατά τα άρθρα 1701, 1901 ΑΚ μεταβαίνει στους κληρονόμους (βλ. Μπαλή ΚληρΔ παρ. 2 αριθμ. 6, Ράμμος σε ΕρμΑΚ υπ' άρθρ. 166 παρ. 3, Βαθρακοκοίλη ΕΡΝΟΜΑΚ έκδ. 2001 σελ. 697 - 798, Κρητικού Το προ-

σύμφωνον έκδ. 1997 σελ. 340, Εθ 103/1970 ΝοΒ 18. 580, ΕφΑθ 6640/1990 Νόμος), αρνούμενοι δε να πράξουν τούτο πρέπει να καταδικαστούν, σύμφωνα με το άρθρο 949 ΚΠολΔ, να δηλώσουν νομότυπα ενώπιον Συμβολαιογράφου την βούληση τους ότι μεταβιβάζουν στον ενάγοντα της πρώτης αγωγής την κυριότητα των ως άνω ακινήτων, ο καθένας αντιστοίχως.

Συνεπώς, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αν και με ελλιπή αιτιολογία, η οποία συμπληρώνεται με την παρούσα, που δέχτηκε τα ίδια και έκανε δεκτή την πρώτη αγωγή και απέρριψε την δεύτερη, καλώς ερμήνευσε το νόμο και καλώς εκτίμησε τις αποδείξεις και δεν έσφαλε. Επομένως οι σχετικοί λόγοι της έφεσης, με τους οποίους παραπονούνται οι εναγόμενοι της πρώτης αγωγής και ενάγοντες της δεύτερης αγωγής για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και για κακή εκτίμηση των αποδείξεων είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν, καθώς και η έφεση στο σύνολό της...

422/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγήτρια: Άννα Πελεκούδα

Δικηγόροι: Θωμάς Μανασός, Πέρυ Χαρτοπούλου

Έφεση επιτρέπεται μόνο κατά των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή ανταγωγή. Οριστική είναι η απόφαση που δέχεται ή απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει αίτηση παροχής έννομης προστασίας, ακόμη και αν η απόρριψη γίνεται για έλλειψη διαδικαστικής προϋπόθεσης.

Εν μέρει οριστικές είναι οι αποφάσεις με

τις οποίες περατώνεται η δίκη ως προς ορισμένα κεφάλαια ή βάσεις της αγωγής ή προς ορισμένους διαδίκους, ενώ για τα υπόλοιπα κεφάλαια ή βάσεις ή διαδίκους η διαφορά δεν τέμνεται οριστικά, αλλά παραμένει εκκρεμής. Κατά των αποφάσεων αυτών δεν χωρεί κατά κανόνα έφεση, ούτε ως προς τις οριστικές δ/ξεις, πριν περατωθεί η εκδίκαση όλης της διαφοράς, μετά την οποία έφεση χωρεί και κατά των οριστικών δ/ξεων των αποφάσεων που έχουν προεκδοθεί.

Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 513§1 ΚΠολΔ έφεση επιτρέπεται μόνον κατά των αποφάσεων που εκδίδονται εις τον πρώτον βαθμόν, υπό στοιχ. β' των οριστικών αποφάσεων, που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνον τη δίκη διά την αγωγή ή την ανταγωγή. Οριστική είναι η απόφαση η οποία δέχεται ή απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει την αίτηση παροχής έννομου προστασίας ακόμη και αν η απόρριψη γίνεται δι' έλλειψη διαδικαστικής προϋποθέσεως (ΕφΑθ 2290/2003 Δνη 45. 876). Εν μέρει οριστικές είναι οι αποφάσεις με τις οποίες περατώνεται η δίκη ως προς ορισμένα μόνο κεφάλαια ή βάσεις της αγωγής ή προς ορισμένους μόνον διαδίκους, ενώ διά τα υπόλοιπα κεφάλαια ή βάσεις ή ως προς τους λοιπούς διαδίκους η διαφορά δεν τέμνεται οριστικώς, αλλά εξακολουθεί να είναι εκκρεμής. Κατά των αποφάσεων αυτών δεν χωρεί κατά κανόνα έφεση ούτε ως προς τις οριστικές των διατάξεις πριν περατωθεί η εκδίκαση όλης της διαφοράς (ΚΠολΔ 513 § 1 εδ. γ'). Σκοπός της απαγορεύσεως είναι η αποφυγή κατατμήσεως της διαφοράς μεταξύ των Δικαστηρίων πρώτου και δευτέρου

βαθμού, καθώς και η εξοικονόμηση δαπανών και χρόνου διά τον τερματισμόν της δίκης. Μετά την οριστική διάγνωση της όλης διαφοράς, έφεση χωρεί και κατά των οριστικών διατάξεων των αποφάσεων που έχουν προεκδοθεί (Σ. Σαμουήλ Η Έφεση εκδ. Ε' §§ 223 επ.).

Εν προκειμένω, οι ενάγοντες άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων την υπ' αριθμ. κατάθ. 104/2005 αγωγή κατά των εναγομένων, εις την οποίαν ιστορούσαν ότι ο πρώτος των εναγομένων κατά την οδήγηση του ΙΧΕ αυτοκινήτου κυριότητός του, το οποίο ήτο ασφαλισμένον διά την έναντι τρίτων αστική ευθύνη από ζημίες εκ της λειτουργίας του εις την δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρεία, εδρεύουσα εις την Γερμανία, εκπροσωπούμενη εις την Ελλάδα από το τρίτο εναγόμενον, εξ υπαιτιότητός του προξένησε το εις το δικόγραφον περιγραφόμενον αυτοκινητικό ατύχημα, με αποτέλεσμα την θανάτωση του συζύγου της πρώτης των εναγόντων, πατρός των δευτέρας, τετάρτης και έκτης αυτών, πενθερού των τρίτου, πέμπτου των εναγόντων και παππού των υπό στοιχείον 2α, 2β, 4α και 4β των λοιπών εναγόντων. Με το ιστορικό αυτό εξήτησαν οι ενάγοντες όπως 1) υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρον έκαστος εις την καταβολή εις την πρώτη αυτών του ποσού των 700 Ε ως αποζημίωση διά την καταστροφή του κυριότητος του θανατωθέντος συζύγου αυτής ΙΧΕ αυτοκινήτου ως και αποζημίωση διά στέρηση διατροφής της πρώτης εναγούσης διά χρονικόν διάστημα πέντε ετών, ήτοι από 25.12.2004, έως 31.11.2009 ποσού 210 Ε μηνιαίως προσαυξανόμενον κατά ποσοστόν 5% ετησίως, 2) όπως ανα-

γνωρισθεί ότι υποχρεούνται οι εναγόμενοι εις ολόκληρον έκαστος εις την καταβολήν αποζημιώσεως εις την πρώτη ενάγουσα διά στέρηση μηνιαίας διατροφής διά χρονικόν διάστημα 11 ετών από 1.12.2009 ποσού 268 Ε προσαυξανόμενον ετησίως κατά ποσοστόν 5%. Επίσης όπως υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρον έκαστος εις την καταβολήν χρηματικής ικανοποιήσεως εις την πρώτη ενάγουσα λόγω ψυχικής οδύνης ποσού 90.000 Ε και εις τους λοιπούς ενάγοντες αποζημίωση διά ψυχική οδύνη εις μεν τις δευτέρα, τετάρτη και έκτη ενάγουσες ποσόν εις εκάστη 70.000 Ε, εις έκαστον τρίτον και πέμπτον των εναγόντων ποσόν 70.000 Ε και εις τους υπό στοιχείον 2α, 2β και 4α και 4β ενάγοντες ποσόν 30.000 Ε εις έκαστον, πλέον νομίμων τόκων από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως.

Επί της αγωγής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 334/2005 απόφαση του δικάσαντος Δικαστηρίου, διά της οποίας έγινε δεκτή η αγωγή ως προς ορισμένα κονδύλια και υπεχρεώθησαν οι εναγόμενοι όπως καταβάλλουν εις ολόκληρον έκαστος ποσόν 55.000 Ε εις την πρώτη ενάγουσα, ανά 45.000 Ε εις τις δευτέρα, τετάρτη και έκτη των εναγόντων, ποσόν 8.000 Ε εις έκαστον των τρίτου και πέμπτου των εναγόντων και ανά 10.000 Ε εις έκαστον των λοιπών, κατά τα λοιπά δε αιτήματα της αγωγής περί αποζημιώσεως το Δικαστήριο ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και διέταξε την επανάληψη της συζητήσεως διά να προσκομισθούν 1) η άδεια κυκλοφορίας του ολοσχερώς κατεστραφέντος ΙΧΕ αυτοκινήτου, 2) το πιστοποιητικόν πλησιεστέρων συγγενών του

θανατωθέντος, 3) το πιστοποιητικόν περί δημοσιεύσεως ή μη διαθήκης του θύματος, 4) αντίγραφα των δηλώσεων φόρου εισοδήματος του θανατωθέντος της τελευταίας 5ετίας ως και αντίγραφα συμβάσεων εργασίας ή βεβαιώσεις των εργοδωτών περί απασχολήσεως του θανατωθέντος και του είδους και του ύψους των αποδοχών του της τελευταίας 5ετίας. Επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση είναι εν μέρει οριστική και η εισαχθείσα ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου διά της από 7.2.2005 αγωγής διαφορά εξακολουθεί να είναι εκκρεμής, καθόσον διά της εκκαλουμένης αποφάσεως, δυνάμει της οποίας διετάχθη και η προσκόμιση εγγράφων, δεν απεκδόθη το Δικαστήριον της εξουσίας διά την κρίση της αγωγής κατ' ουσίαν ως προς το αίτημα περί καταβολής αποζημιώσεως διά στέρηση διατροφής της εναγούσης συζύγου του θανατωθέντος, ως και διά την περιουσιακήν ζημίαν εκ της καταστροφής του οχήματος, αποτελούντος στοιχείον της κληρονομίας. Συνακολούθως τούτων και προς αποφυγήν του κατακερματισμού και της διαιωνίσεως της δίκης προς βλάβην των διαδίκων, πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως απαράδεκτη (ΚΠολΔ 513 § 1 εδ. β' αρ. 3).

Επίσης, η διά των προτάσεων των εφεσιβλήτων - εναγόντων ασκηθείσα αντέφεση συνεκδικαζομένη με την έφεση πρέπει να απορριφθεί χωρίς έρευνα της ουσίας αυτής, μετά την απόρριψη της εφέσεως ως απαράδεκτης (Σ. Σαμουήλ ενθ. ανωτ. §606)...

430/2008

Πρόεδρος: Δημ. Ευθυμιάδης

Εισηγητής: Γεωργ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Κων. Πάσχος, Στέλλα Γουλοπούλου - Χρ. Σταμόπουλος

Η παραίτηση του εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης πριν τη συζήτηση μπορεί να γίνει με καταχωρούμενη στα πρακτικά δήλωση ή με δικόγραφο επιδιδόμενο στον αντίδικο του παραιτούμενου. Η παραίτηση έχει ως αποτέλεσμα ό-τι η έφεση θεωρείται μη ασκηθείσα και η δίκη καταργείται αναδρομικά χωρίς έκδοση απόφασης. Αν ο αντίδικος του παραιτούμενου εμμένει στην έκδοση απόφασης, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει απλώς την επελθούσα, λόγω παραίτησης, κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της έφεσης. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να θεθεί, στο πλαίσιο της καταργούμενης δίκης, θέμα επιβολής δικ. εξόδων σε βάρος του παραιτούμενου, η εκκαθάριση των οποίων θα γίνει κατά τη διαδικασία των 679 - 681 ΚΠολΔ.

Από το συνδυασμό των άρθρων 294, 295 παρ. 1 και 297 ΚΠολΔ, οι διατάξεις των οποίων εφαρμόζονται και στα ένδικα μέσα σύμφωνα με το άρθρο 299 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι είναι επιτρεπτή η παραίτηση του εκκαλούντος από το δικόγραφο της εφέσεως πριν από τη συζήτησή της, που μπορεί να γίνει είτε με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά είτε με δικόγραφο που επιδίδεται στον αντίδικο του παραιτουμένου. Η παραίτηση δε αυτή έχει ως αποτέλεσμα ότι η έφεση θεωρείται πως δεν ασκήθηκε και η σχετική δίκη καταργείται αναδρομικά χωρίς την έκδοση αποφάσεως. Αν ο αντίδικος του παραιτουμένου εμμένει για οποιοδήποτε λόγο στην

έκδοση αποφάσεως, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει απλώς την επελθούσα, συνεπεία της παραιτήσεως, κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της εφέσεως. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να τεθεί στο πλαίσιο της καταργούμενης δίκης και θέμα επιβολής των δικαστικών εξόδων σε βάρος του παραιτουμένου (άρθρο 188 ΚΠολΔ). Η εκκαθάριση των εξόδων αυτών θα γίνει κατά τη διαδικασία των άρθρων 679 - 681 του ΚΠολΔ, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου Κώδικα (ΑΠ 1602/2001 Δνη 43 (2002). 397).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εκκαλούσα παραιτήθηκε νομότυπα από το δικόγραφο της υπό κρίση εφέσεως, με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της, που έγινε πριν από την έναρξη της προφορικής συζήτησεως και καταχωρίστηκε στα πρακτικά, ενώ οι εφεσίβλητοι ενέμειναν στην έκδοση αποφάσεως, προκειμένου να επιβληθούν σε βάρος της παραιτηθείσας αντιδίκου τους τα δικαστικά έξοδα. Θέμα, όμως, επιβολής των εξόδων αυτών δεν μπορεί, όπως εκτέθηκε, να τεθεί στη δίκη που καταργήθηκε με την ως άνω παραίτηση και συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί η έφεση ως μη ασκηθείσα (άρθρα 295 παρ. 1 και 299 ΚΠολΔ), χωρίς να αποφανθεί το Δικαστήριο τούτο περί των εξόδων.

804/2008

Πρόεδρος: Βασ. Φράγγος

Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα

Δικηγόροι: Φιλ. Ανδρέου - Βασ. Δημηνίκος, Κων. Τσακίρης

Η αγωγή αναγνώρισης νομής ακινήτου πρέπει να περιέχει ακριβή περιγραφή

του επιδίκου κατά θέση, έκταση, ιδιότητα και όρια, ώστε να μην ανακύπτει αμφιβολία για την ταυτότητά του.

Δεν υπόκειται στην ενιαύσια παραγραφή του 992 ΑΚ η αναγνωριστική αγωγή νομής.

Η με κοινή απόφαση των συννομέων διαιρετή χρήση τμημάτων του κληροτεμαχίου δεν συνιστά απαγορευμένη κατά τον Αγροτικό Κώδικα κατάτμησή του, αλλά επιτρεπτή ρύθμιση της χρήσης του.

Μη καταχρηστική η άσκηση της αγωγής εκ του ότι ο εναγόμενος νεμόταν επί χρόνια, χωρίς να ενοχληθεί, διαιρετά τμήματα του ακινήτου, διότι εφόσον τούτο είναι κληροτεμάχιο, η αναγνώριση της συννομής των εναγόντων αφορά εξ αιδιαιρέτου ποσοστά επί ολοκλήρου του κληροτεμαχίου.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 118 και 216 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής για αναγνώριση νομής ακινήτου (άρθρ. 70 ΚΠολΔ), εκτός από τα άλλα κατά νόμον στοιχεία, πρέπει να περιέχει ακριβή περιγραφή του επιδίκου ακινήτου, δηλ. να προσδιορίζεται τούτο στην αγωγή κατά θέση, έκταση, ιδιότητα και όρια με λεπτομέρεια, ώστε να μην ανακύπτει αμφιβολία για την ταυτότητα αυτού. Στην προκειμένη περίπτωση οι ενάγοντες με την από 25-2-2004 (αριθ. εκθ. κατ. 201/2004) αγωγή τους ισχυρίστηκαν ότι είναι νομείς, ενός ακινήτου εκτάσεως 2.500 τμ κατά τα αναφερόμενα ποσοστά, το οποίο αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης έκτασης ακινήτου, ήτοι συνολικής έκτασης 5.812 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Κ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δ.Δ. Σ. του Δήμου Μ., το ο-

ποίο περιγράφεται με λεπτομέρεια ως προς τα όρια και τις πλευρικές διαστάσεις και ότι οι εναγόμενοι αμφισβητούν τη νομή τους αυτή. Ζήτησαν δε, εκτός των άλλων, να αναγνωρισθούν συννομείς εξ αδιαιρέτου του όλου ακινήτου εκτάσεως 5.812 τμ κατά τα ποσοστά εξ αδιαιρέτου. Με το ανωτέρω περιεχόμενο η αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη, καθόσον σ' αυτή προσδιορίζεται το επίδικο ακίνητο κατά θέση, έκταση, όρια και πλευρικές διαστάσεις του, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον πρώτο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Κατά το άρθρο 992 ΑΚ οι αξιώσεις από την αποβολή και τη διατάραξη παραγράφονται μετά παρέλευση έτους από την αποβολή ή τη διατάραξη, ανεξαρτήτως από τη γνώση ή άγνοια του νομέα. Στην παραγραφή, όμως, αυτή δεν υπόκειται η αναγνωριστική αγωγή νομής, όπως η προκειμένη αγωγή. Συνεπώς η ένσταση περί ενιαύσιας παραγραφής της ένδικης αγωγής, την οποία πρόβαλαν νομότυπα οι εναγόμενοι ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και την οποία αυτοί επαναφέρουν στην παρούσα κατ' έφεση δίκη, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του απέρριψε την ανωτέρω ένσταση ως ουσιαστικά αβάσιμη δεν έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον δεύτερο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Από την επανεκτίμηση των ένορκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το έτος 1931, μετά από διανομή του αγροκτήματος Σ. του Δήμου Μ., δυνάμει

του με αριθ. .../23-11-1954 παραχωρητηρίου, που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., παραχωρήθηκε ως γεωργικός κλήρος στον αποβιώσαντα το έτος 1980 Α. Δ. του Δ., πατέρα των εναγομένων, παππού του πρώτου ενάγοντος, και προπάππου των λοιπών εναγόντων, το υπ' αριθ. 77 κληροτεμάχιο, συνολικής εκτάσεως 5.812 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Κ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δ.Δ Σ. του Δήμου Μ., το οποίο συνορεύει γύρωθεν με αγρούς Ι. Μ., Δ. Δ., Κ. Δ., έτερο αγρό του Α. Δ. και αγρό Φ. Ρ.. Το έτος 1952 ο ως άνω κληρούχος Α. Δ., παραχώρησε άτυπα στην θυγατέρα του Αν. Δ., συζ. Α. Π., ενόψει του γάμου της, τμήμα του κληροτεμαχίου εμβαδού 3000 τμ, το οποίο έκτοτε αυτή το καλλιεργούσε με σιτάρι, ρεβίθια, κουκιά και φύτεψε εντός αυτού ελαιόδενδρα. Τα ανωτέρω προκύπτουν από τις σαφείς και κατηγορηματικές καταθέσεις των μαρτύρων των εναγόντων Α. Π. και Ε. Π.. Ειδικότερα, οι μάρτυρες αυτοί κατέθεσαν μεταξύ των άλλων: Η μεν πρώτη εξ αυτών: «... Το χωράφι βρίσκεται στη θέση «Κ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δ. Δ. Σ. του Δήμου Μ. ... Ανήκε στον πατέρα μου Α. Δ.. Ήταν τότε 5.800 τμ. Τα τρία στρέμματα μου τα έδωσε το 1952 ως προίκα ... τα έσπερνα σιτάρι, ρεβίθια, κουκιά από το 1952 που το πήρα ... Το όργωνα, το έσπερνα χωρίς να μου πει κανείς φύγε από το χωράφι ... πούλησα 500 τμ το 2002 στον Δ. Μ. ...». Η δε δεύτερη μάρτυς κατέθεσε «... Έχω τριάντα χρόνια παντρεμένη και από τότε γνωρίζω ότι το καλλιεργεί η πεθερά μου... Τα 3 στρέμματα τα καλλιεργούσαν με ρεβίθια και χόρτα

για τα ζώα. Μετά έβαλαν ελιές μέχρι που πάγωσαν. Μετά έβαλαν αχλαδιές, κερασιές μέχρι πρόσφατα και πέρυσι μαζέψαμε ελιές σε ολόκληρο το ακίνητο εκτός από τα 500 τμ που πουλήθηκαν...» .

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι δυνάμει του υπ' αριθ. .../14-2-1979 συμβολαίου δωρεάς του συμβολαιογράφου Π. Κ., το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., στον τόμο ... και με αριθμό ..., ο ανωτέρω κληρούχος Α. Δ., δώρισε στον δεύτερο εναγόμενο Δ. Δ. το υπόλοιπο τμήμα του κληροτεμαχίου έκτασης 2.812 τμ εξ αδιαιρέτου. Όπως δε συνομολογείται και από τους εναγομένους με τις προτάσεις τους ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, ο δεύτερος εναγόμενος έκτοτε εγκαταστάθηκε σε δύο διαιρετά τμήματα του ανωτέρω κληροτεμαχίου. Ειδικότερα, σε διαιρετό τμήμα στη βόρεια πλευρά αυτού, εκτάσεως 948,63 τμ, το οποίο ορίζεται βόρεια επί πλευράς μήκους 49,50 με δρόμο, νότια επί πλευράς μήκους 46,01 μ. με υπόλοιπο κληροτεμάχιο 77, ανατολικά επί πλευράς μήκους 19,99 μ. με ιδιοκτησία Δ. Μ. και δυτικά επί πλευράς μήκους 21,03 μ. με ιδιοκτησία Γ. και σε διαιρετό τμήμα στη δυτική πλευρά αυτού, εκτάσεως 1863,37 τμ, το οποίο ορίζεται βόρεια επί πλευράς μήκους 53,82 μ. με ιδιοκτησία Γ., νότια επί πλευράς μήκους 53,81 μ. με υπόλοιπο κληροτεμάχιο 77, ανατολικά επί πλευράς μήκους 34,84 μ. με υπόλοιπο κληροτεμάχιο 77 και δυτικά επί πλευράς μήκους 34,71 με ιδιοκτησία Γ.. Το υπόλοιπο δε τμήμα του κληροτεμαχίου, εκτάσεως 3.000 τμ, το εκμεταλλεύεται η Αν. Δ. συζ. Α. Π., στην οποία είχε παραχωρηθεί το έτος 1952 άτυπα από

τον ανωτέρω κληρούχο, όπως προαναφέρθηκε. Επομένως η Αν. Δ. συζ. Α. Π., και ο Δ. Δ., ήταν συννομείς ολόκληρου του ως άνω κληροτεμαχίου και ρύθμισαν με κοινή τους απόφαση τη χρήση αυτού, με την οποία καθένας των συννομέων μπορούσε να εκμεταλλευθεί συγκεκριμένο διαιρετό τμήμα του ως άνω κληροτεμαχίου, όπως αυτά προσδιορίστηκαν πιο πάνω. Βάσει της απόφασης αυτής, ο καθένας των συννομέων χρησιμοποιούσε έκτοτε το διαιρετό τμήμα του με την καλλιέργεια που ο ίδιος επέλεγε, χωρίς ποτέ να αμφισβητηθεί το δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης, που είχε ο κάθε συννομέας στο τμήμα του. Η διαιρετή αυτή χρήση των τμημάτων, δεν είναι αντίθετη στις διατάξεις του Αγροτικού Κώδικα, διότι δεν πρόκειται για απαγορευμένη κατάτμηση κληροτεμαχίου, αλλά έγινε στα πλαίσια επιτρεπτής ρύθμισης της χρήσης του κοινού αγροτικού κλήρου με απόφαση των κοινωτών.

Στη συνέχεια, η Αν. Δ. συζ. Α. Π., με το με αριθ. .../13-11-2002 συμβόλαιο γονικής παροχής του συμβολαιογράφου Α. Α., που μεταγράφηκε στις 27-12-2002 στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., μεταβίβασε 1.000 τμ εξ αδιαιρέτου του όλου ως άνω κληροτεμαχίου των 5.812 τμ στον υιό της, πρώτο ενάγοντα και με το με αριθ. .../13-11-2002 συμβόλαιο δωρεάς του συμβολαιογράφου Α. Α., που μεταγράφηκε στις 27-12-2002 στον τόμο ... και με αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., μεταβίβασε από 500 τμ εξ αδιαιρέτου του όλου ως άνω κληροτεμαχίου των 5.812 τμ σε καθένα από τους δεύτερο, τρίτο και τέταρτο

των εναγόντων, (ενώ μεταβίβασε και 500 τμ εξ αδιαιρέτου στον Δ. Μ. το έτος 2002), οι οποίοι έκτοτε εκμεταλλεύονται το ως άνω τμήμα του όλου κληροτεμαχίου, το καλλιεργούν με χόρτα για τα ζώα και μαζεύουν τους καρπούς των υπαρχόντων ελαιοδένδρων. Μετά δε τις ανωτέρω μεταβιβάσεις, συννομείς του όλου κληροτεμαχίου των 5.812 τμ είναι ο Δ. Μ., οι ενάγοντες, ήτοι, ο Β. Π., η Α. Β. Π., η Ε. Β. Π., ο Α. Β. Π. και ο δεύτερος εναγόμενος Δ. Δ., ενώ ο πρώτος εναγόμενος δεν κατέστη ποτέ συννομέας του κληροτεμαχίου. Ωστόσο, ο πρώτος εναγόμενος με την με αριθ. .../14-10-2003 δήλωση αποδοχής κληρονομίας, της συμβολαιογράφου Δ. Κ., η οποία μεταγράφηκε στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., ισχυρίζεται ότι από κληρονομία του αποβιώσαντος το έτος 1980 πατέρα του Α. Δ. περιήλθε σ' αυτόν ποσοστό 1/6 εξ αδιαιρέτου του επιδικίου κληροτεμαχίου, ενώ και ο δεύτερος διαπραγματεύεται την μεταβίβαση ποσοστών πλέον των ανηκόντων σε αυτόν από το επίδικο, δημιουργώντας σύγχυση και αμφιβολία για το δικαίωμα της νομής των εναγόντων. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο έκρινε τα ίδια και δέχθηκε την αγωγή ως προς την επικουρική βάση της και αναγνώρισε τους ενάγοντες συννομείς του επιδικίου κληροτεμαχίου, τον μεν πρώτο κατά ποσοστό 1.000 τμ εξ

αδιαιρέτου και τους λοιπούς ενάγοντες κατά ποσοστό 500 τμ εξ αδιαιρέτου, δεν έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον τρίτο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Περαιτέρω η ένσταση περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος (άρθρ. 281 ΑΚ), που πρόβαλε ο δεύτερος εναγόμενος ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και την οποία αυτός επαναφέρει στην παρούσα, κατ' έφεση δίκη, για το λόγο ότι ο ίδιος νεμόταν επί χρόνια, χωρίς ποτέ να ενοχληθεί και με την πεποίθηση ότι και στο μέλλον δεν θα ενοχληθεί, τα προαναφερόμενα διαιρετά τμήματα του ακινήτου υπό τα όμματα των εναγόντων, πρέπει να απορριφθεί, διότι εφόσον αποδείχθηκε ότι το επίδικο είναι κληροτεμάχιο, η αναγνώριση της συννομής των εναγόντων σύμφωνα με το νόμο αφορά εξ αδιαιρέτου ποσοστά επί ολοκλήρου του επιδικίου κληροτεμαχίου. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε τα ίδια και απέρριψε την ανωτέρω ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος, δεν έσφαλε τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον τελευταίο λόγο έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**689/2008 (Εκουσία)****Πρόεδρος:** Βασιλική Γιαννακού**Δικηγόροι:** Χαρ. Πετρωτός, Ζήσης Σαμαράς, Φωτεινή Μαρία Σολδάτου

Απόκτηση της ιδιότητας του διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. Ο καθού η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του, αν δεν κλητεύθηκε ύστερα από δ/γή του Δικαστηρίου, δεν προσκλήθηκε ή δεν άσκησε παρέμβαση, έστω κι αν παραστεί στη δίκη και δεν έχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης, αλλά τριτανακοπής αν προκαλείται σ' αυτόν βλάβη. Για να καταστεί ο τρίτος διάδικος, και αν ακόμη η εναντίον του απεύθυνση της αίτησης και η κλήτευσή του εκτιμηθεί ως προσεπίκληση, θα πρέπει να παρέμβει κατά τη συζήτηση.

Η κύρια παρέμβαση ασκείται με δικόγραφο στη γραμματεία του δικαστηρίου, ενώ η πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο.

Η προσημείωση υποθήκης αποτελεί εμπράγματο δικαίωμα υπό αναβλητική αίρεση, πληρούμενη με την τελεσίδικη επιδίκαση της απαίτησης και την εμπρόθεσμη τροπή της σε υποθήκη με αναδρομικά αποτελέσματα από την ημέρα της εγγραφής της προσημείωσης.

Ομολογιακό δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία και διαιρείται σε ομολογίες, που αντιπροσωπεύουν δικαιώματα των ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους όρους του δανείου (ν. 3156/03).

Κατά το 14 παρ. 1 του νόμου αυτού, η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο Υποθηκοφυλακείο ή το Κτηματολογικό Γραφείο, για την εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας προερχόμενης από σύμβαση ομολογιακού δανείου απαλλάσσεται από κάθε άμεσο ή έμμεσο φόρο, τέλος ανταποδοτικό ή μη, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά του ν. 128/1975, προμήθεια, δικαίωμα ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, απαιτούμενης καταβολής μόνο πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ.

Η έννοια του διαδίκου, όπως αυτή καθορίζεται στα πλαίσια της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, δεν προσαρμόζεται στη ρυθμιζόμενη από τα άρθρα 741 - 781 ΚΠολΔ διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, στην οποία δεν υπάρχει αντιδικία, αλλά μετέχουν στη διαδικασία αυτή οι ενδιαφερόμενοι για το ρυθμιστικό μέτρο, οι οποίοι αποκτούν την ιδιότητα του διαδίκου: α) με την υποβολή της αίτησης για την εκδίκαση ορισμένης υπόθεσης της εκουσίας δικαιοδοσίας, β) με την κλήτευσή τους στη διαδικασία αυτή κατόπιν διαταγής του αρμοδίου δικαστηρίου (αρθ. 748 παρ. 3 ΚΠολΔ), γ) με την άσκηση κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης (αρθ. 752 ΚΠολΔ.), δ) με την προσεπίκλησή τους που γίνεται με πρωτοβουλία κάθε διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (αρθ. 753 ΚΠολΔ). Συνεπώς, κατά την ανωτέρω διαδικασία, ο καθού η αίτηση δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του διαδίκου με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του, αν δεν κλητεύθηκε ύστερα από διαταγή του Δικαστηρίου, δεν προσκλή-

θηκε ή δεν άσκησε παρέμβαση, ακόμη και όταν, χωρίς πάντως να ασκήσει παρέμβαση, παραστεί στη δίκη. Επομένως, δεν έχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης που θα εκδοθεί, αλλά αν προκαλεί σ' αυτόν βλάβη ή εκθέτει σε κίνδυνο τα συμφέροντά του, έχει δικαίωμα τριτανακοπήs (βλ. ΑΠ 41/2003 Δνη 44. 434, ΑΠ 1305/1994 Δνη 37. 638, ΑΠ 646/1978 ΝοΒ 24. 50, ΕφΔωδ 61/2006, 146/2005, 120/2004 Νόμος, ΕφΑθ 2295/1998 Δνη 39. 617, ΕφΑθ 7250/1990, Δνη 32. 1050, ΕφΑθ 6231/1982 Δνη 23. 611, ΕφΑθ 4455/1974 Δ 5. 532, ΜΠρθεσ 8592/2006 Αρμ 2006. 1979, 45766/2006, Νόμος, 45104/2006, 18153/2006, Νόμος, Σ. Σαμουήλ, ό.π. 312, Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ άρθρο 761, τομ. Δ', σελ 457, 458, Αρβανιτάκη Ερμηνεία ΚΠολΔ, Κεραμεύς - Κονδύλης - Νίκας άρθρο 761 αριθμ. 3, 4, 5).

Για να καταστεί ο τρίτος αυτός διάδικος, και αν ακόμη η εναντίον του απεύθυνση του δικογράφου της αιτήσεως και η κλήτευσή του εκτιμηθεί ότι έχει την έννοια της προσεπικλήσεως, κατά το άρθρο 753 του Κώδικα αυτού, θα πρέπει να παρέμβει, είτε κυρίως, είτε προσθέτως κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο και χωρίς προδικασία (ΕφΘεσ 186/93 Αρμ 1994. 684). Εξάλλου, κατά το άρθρο 752 ΚΠολΔ, με το οποίο καθορίζεται κατά το διαφορετικό από άρθρο 81 του ίδιου Κώδικα τρόπο η άσκηση των παρεμβάσεων σε δίκες εκούσιας δικαιοδοσίας, η κύρια παρέμβαση ασκείται με δικόγραφο και εφαρμόζονται γι' αυτήν οι διατάξεις των άρθρων 747, 748 και 751 του ίδιου Κώδικα, κατά τα οποία η κατάθεση δικογράφου πρέπει να γίνεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, ενώ η πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί και κατά τη συ-

ζήτηση στο ακροατήριο χωρίς προδικασία. Εξάλλου, οι προσδιορίζουσες την έννοια των κυρίας και πρόσθετης παρεμβάσεων διατάξεις των άρθρων 79 και 80 ΚΠολΔ, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό προς τη φύση και το σύνολο των διατάξεων της διαδικασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας, κατά την οποία, κατά κανόνα, δεν υπάρχει αντιδικία, αν ο παρεμβαίνων υποστηρίζει την αίτηση, η παρέμβαση είναι πρόσθετη, ενώ αν αντιδικεί, ζητώντας είτε την απόρριψη της αίτησης, είτε την παραδοχή δικού του αιτήματος, η παρέμβαση είναι κύρια (ΑΠ 1076/2002 Νόμος, ΕφΘεσ 915/1997 Δνη 38. 1859, ΕφΘεσ 2547/96 Δνη 39. 676, ΕφΠατρ 1121/1995 Δνη 38. 1662, ΕφΑθ 2184/87 Αρμ 41. 953).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αιτούντες με την κρινόμενη αίτηση τους εκθέτουν ότι η Υποθηκοφύλακας Λ. με το από 21-9-2007 έγγραφό της, αρνήθηκε για τους εκεί αναφερόμενους λόγους να εγγράψει στα οικεία βιβλία υποθηκών του υποθηκοφυλακείου την υπ' αριθμ. 4229/2007 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου (διαδικασία ασφαλ. μέτρων), με την οποία δόθηκε άδεια εγγραφής προσημείωσης υποθήκης στα σε αυτήν περιγραφόμενα ακίνητα της ιδιοκτησίας τους, ποσού 6.500.000 ευρώ, κατά των ιδίων και υπέρ της ανωνύμου τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ Π. Α.Ε.» ως ομολογιούχου δανειστή, προς διασφάλιση ομολογιακού δανείου που πρόκειται να χορηγήσει η ανωτέρω τράπεζα στην πρώτη αιτούσα, την εξόφληση του οποίου εγγυήθηκαν οι δεύτερος και τρίτος τούτων (αιτούντων). Ότι η υποθηκοφύλακας αρνήθηκε να μεταγράψει την ως άνω απόφαση, αξιώνοντας αναλογικά δικαιώματα επί της εγγραπτέας

πράξης, αν και δεν δικαιούται αυτών με βάση τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του Ν. 3156/2003. Ζητεί δε να υποχρεωθεί η καθής να προβεί στην αιτηθείσα έγγραφη. Και ναι μεν την αίτηση τους αυτή απηύθυναν οι αιτούντες κατά της υποθηκοφύλακος Λ., η οποία παρέστη κατά την συζήτηση, καταθέτοντας μάλιστα προτάσεις, πλην όμως αυτή δεν κατέστη διάδικος, εφόσον με βάση τα αναφερόμενα στην προηγηθείσα μείζονα σκέψη δεν ήταν υποχρεωτική η κλήτευσή της από κάποια διάταξη νόμου (791 ΚΠολΔ εν προκειμένω), ενώ δεν διατάχθηκε η κλήτευσή της από το Δικαστή που όρισε τη δικάσιμο της αιτήσεως, ούτε εξάλλου έγινε διάδικος από το γεγονός και μόνο της απευθύνσεως της αιτήσεως κατ' αυτής και της παραστάσεώς της, κατά τη συζήτηση της αίτησης, με την ιδιότητα της καθής η αίτηση, εφόσον δεν άσκησε νόμιμα παρέμβαση (βλ. και Εφθεσ 186/93 Αρμ 1994. 684, ΕφΔωδ 61/2006, Νόμος). Επομένως οι κατατεθείσες προτάσεις και ισχυρισμός της δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (ΜΠρθεσ 45104/2006, Νόμος).

Περαιτέρω η αίτηση αρμοδίως φέρεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (740 παρ.1 και 791 παρ.2 ΚΠολΔ) για να δικασθεί κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (αρθρ. 737 και 791 παρ 2 του ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 791 παρ. 2 του ΚΠολΔ. Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί κατ' ουσίαν.

Κατά την εκφώνηση της υποθέσεως στο ακροατήριο η τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ Π. Α.Ε.» με δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου της

καταχωρηθείσα στα πρακτικά άσκησε παραδεκτά και νόμιμα κατ' άρθρο 752 παρ. 2 του ΚΠολΔ πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των αιτούντων ζητώντας να γίνει δεκτή η αίτηση. Επομένως πρέπει να ερευνηθεί και αυτή κατ' ουσίαν, συνεκδικαζόμενη με την αίτηση της λόγω προδήλου μεταξύ τους συνάφειας (246 ΚΠολΔ).

Περαιτέρω η υποθηκοφύλακας Λ. με το από 28-2-2008 χωριστό δικόγραφο (εκθ. καταθ. 367/29-2-2008) ανακοίνωσης δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση, προσεπικαλεί το Ελληνικό Δημόσιο να παρέμβει στην ανοιγείσα μεταξύ αυτής και των αιτούντων ως αναφέρει δίκη. Η προσεπίκληση αυτή, ασκούμενη από μη διάδικο με βάση τα προαναφερθέντα, τυγχάνει απαράδεκτη για το λόγο αυτό (753 ΚΠολΔ). Συνακόλουθα και η παρέμβαση που άσκησε το Ελληνικό Δημόσιο (προσεπικαλούμενο) με προφορική δήλωση της πληρεξούσιας δικηγόρου του καταχωρηθείσα στα πρακτικά (και με τις προτάσεις που κατέθεσε πριν την έναρξη της συζητήσεως στο ακροατήριο), με την οποία ζητά την απόρριψη της αίτησης τυγχάνει απαράδεκτη, είτε ως πρόσθετη χαρακτηρισθεί (με βάση τους ισχυρισμούς του), είτε ως κύρια, κατά την άποψη του Δικαστηρίου, καθόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση έπρεπε με βάση τα αναφερόμενα στην προπαρατεθείσα νομική σκέψη, να ασκηθεί με κατάθεση δικογράφου στη Γραμματεία του Δικαστηρίου που απευθύνεται και όχι με τις προτάσεις.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 Ν. 3156/2003/α - 157 «Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση συζητήσεων από ακίνητα τροποποίηση Ν. 2190/20 κλπ» ομολογιακό είναι το δάνειο που εκδίδεται από

ανώνυμη εταιρεία που εδρεύει στην Ελλάδα (εκδότρια) και διαιρείται σε ομολογίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν δικαιώματα των ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους όρους του δανείου. Οι ομολογίες μπορεί να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές που λειτουργούν στην Ελλάδα (στις οποίες περιλαμβάνεται και η Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων ΗΔΑΤ) υπό την προϋπόθεση ότι οι αγορές αυτές συνδέονται με το σύστημα, Άυλων Τίτλων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 14 «Φορολογικές και άλλες ρυθμίσεις» τον ίδιου ως άνω νόμου 1. Η έκδοση ομολογιακού δανείου του νόμου αυτού, η παροχή κάθε είδους ασφαλειών, όλες οι συμβάσεις που προέρχονται από το νόμο αυτόν, καθώς και κάθε σχετική η παρεπόμενη σύμβαση ή πράξη και η καταχώρηση αυτών σε δημόσια βιβλία που απαιτείται, οι προσωρινοί τίτλοι ομολογιών, η διάθεση και κυκλοφορία αυτών, η εξόφληση του κεφαλαίου από ομολογίες και από επιχειρηματικές απαιτήσεις που τις καλύπτουν και εν γένει η άσκηση δικαιωμάτων που απορρέουν από ομολογίες που εκδίδονται σύμφωνα με τον νόμο αυτόν και από επιχειρηματικές απαιτήσεις που τις καλύπτουν, η μεταβίβαση ομολογιών εντός ή εκτός οργανωμένης αγοράς ή χρηματιστηρίου, απαλλάσσονται από κάθε άμεσο ή έμμεσο φόρο περιλαμβανομένου και του φόρου υπεραξίας, τέλος ανταποδοτικό ή μη, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά του ν. 128/1975, προμήθεια, δικαίωμα ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών. 2. Για κάθε

εγγραφή σύστασης ή μεταβίβασης ή άρση ή διαγραφή εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή σημειώσεων σε οποιοδήποτε δημόσιο βιβλίο, μητρώο ή κτηματολόγιο και για την καταχώρηση των συμβάσεων των άρθρων 10 και 11, καταβάλλονται μόνο πάγια δικαιώματα εμμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων εκατό ευρώ (100 ευρώ), αποκλεισμένης οποιασδήποτε άλλης επιβάρυνσης ή τέλους.

Τόσο από την γραμματική όσο και τη συστηματική ερμηνεία της ανωτέρω διάταξης προκύπτει ότι η ανωτέρω διάταξη έχει εφαρμογή και στα ομολογιακά δάνεια και στις τιτλοποιήσεις. Τούτο διότι η προσθήκη της φράσης «των συμβάσεων των άρθρων 10 και 11» έγινε γιατί η καταχώριση αφορά μόνο τις συμβάσεις, οι οποίες «καταχωρούνται» στα ιδιαίτερα βιβλία του Ν. 2844/2000, δεδομένου ότι εμπεριέχουν εκχώρηση επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η λέξη καταχώρηση δεν αρμόζει ούτε στη σύσταση υποθήκης, ούτε στην εγγραφή άλλου εμπράγματος δικαιώματος, η οποία απαντάται μόνο στα ομολογιακά δάνεια και όχι στις τιτλοποιήσεις όπου η κύρια διασφάλιση των επενδυτών είναι οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις. Η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14, δεν αναφέρεται μόνο στις μεταβιβάσεις ακινήτων, αλλά γενικά στην εγγραφή σύστασης ή μεταβίβασης ή αρχή ή διαγραφή εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή σημειώσεων σε οποιοδήποτε δημόσιο βιβλίο. Εξάλλου, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Ν. 3156/2003 σκοπός του νόμου είναι να θεσπίσει στην Ελλάδα ένα σύγχρονο, πλήρες αλλά και συμβατό με την οικογένεια δικαίων στην οποία ανήκει το ελληνικό δικαιο πλέγμα διατάξεων, που θα διασφαλί-

ζουν τη δημιουργία τόσο της χρηματιστηριακής αγοράς ομολόγων που εκδίδονται στα πλαίσια ομολογιακών δανείων ιδιωτικών επιχειρήσεων, με σκοπό να αποφευχθεί ο κίνδυνος, στα πλαίσια της έντονης ανταγωνιστικής αγοράς του ευρωπαϊκού χώρου, να οδηγηθούν οι επιχειρήσεις στην αναζήτηση κεφαλαίων και σε επενδύσεις εκτός της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, λόγω δυσκολίας χρηματοδότησης των φερέγγυων ελληνικών επιχειρήσεων με έκδοση ομολογιακών δανείων, λόγω του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου. Ο ανωτέρω σκοπός, να δημιουργηθεί δηλαδή ένα ευνοϊκό και σύγχρονο πλαίσιο χρηματοδότησης, είναι ανάλογος με τον περιορισμό των δικαιωμάτων των υποθηκοφυλάκων και αφορά καταρχήν τα ομολογιακά δάνεια. Εξάλλου, οι περισσότερες περιπτώσεις ομολογιακών δανείων αφορούν αναχρηματοδότηση επιχειρήσεων και αναδιάρθρωση των δανειακών τους υποχρεώσεων, για τις οποίες συνήθως εμπράγματα βάρη έχουν ήδη συσταθεί προς διασφάλιση των τραπεζών και τα σχετικά δικαιώματα υποθηκοφυλάκων έχουν ήδη καταβληθεί και εισπραχθεί. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές και την πάγια νομολογία, ο νομοθέτης μπορεί να εισάγει περιορισμούς στην οικονομική ελευθερία και την προστασία της που απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, χάριν της εθνικής οικονομίας μέσα στους σκοπούς της οποίας είναι και η ενίσχυση των ελληνικών επιχειρήσεων και του τραπεζικού συστήματος (ΑΠ 579/2006, ΑΠ 1109/2003). Η Διοίκηση δύναται να θεσπίσει περιορισμούς της οικονομικής ελευθερίας, κατά τρόπο γενικό και αντικειμενικό, για λόγους δημοσίου

συμφέροντος, οι περιορισμοί δε αυτοί μπορούν να φτάσουν μέχρι και την πλήρη απαγόρευση της άσκησης ορισμένης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΟλΣτΕ 1821/1995, 4357/1997, ΣτΕ 2003/2003, ΣτΕ 1038/2006).

Εν προκειμένω, ο περιορισμός του άρθρου 14 παρ. 2 Ν. 3256/2003 δεν φθάνει μέχρι του σημείου να καθιστά αδύνατη ή υπερμέτρως δυσχερή την πραγματοποίηση των θεμιτών σκοπών της οικονομικής δραστηριότητας των υποθηκοφυλάκων και προϊσταμένων κτηματολογικών γραφείων, από τους οποίους εξαρτάται η επιβίωση τους ως επαγγελματιών, ούτε θίγουν τον πυρήνα της οικονομικής και επαγγελματικής ελευθερίας τους, αλλά αντίθετα τα χρησιμοποιούμενα μέσα είναι ανάλογα με τον σκοπό στον οποίο αποβλέπει ο Ν. 3156/2003. Διαφορετικά, η χρηματοδότηση μέσω ομολογιακών δανείων θα είχε δυσβάσταχτο κόστος και δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος του νομοθέτη. Τούτο διότι το αναλογικό ποσοστό 3/1000 της αμοιβής των υποθηκοφυλάκων για την εγγραφή της κάθε πράξης σύστασης βάρους αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα στις επιλογές των επιχειρήσεων που χρήζουν χρηματοδότησης με βάση το Ν. 3156/2003 (ΜΠρΒέρ 150/2007 Νόμος).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 682 παρ. 1, 706 ΚΠολΔ και 1274 του ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 56 παρ. 1 του ΕισΝ του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι η εγγραφή προσημείωση υποθήκης αποτελεί κατά τον ΚΠολΔ, ασφαλιστικό μέτρο, που μπορεί να διαταχθεί από το δικαστήριο. Παρέχεται δε στο δανει-

στή, που δεν έχει τίτλο προς εγγραφή υποθήκης, προς ασφάλεια της χρηματικής απαιτήσεως του και εξασφάλιση της μελλοντικής αναγκαστικής εκτέλεσης, πάντοτε κατόπιν αδείας του δικαστηρίου, που ορίζει και το ασφαλιστέο ποσό. Τέλος, από τις διατάξεις των άρθρων 1276, 1277, 1278 ΑΚ και 29 παρ. 2 ΕισΝ του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η προσημείωση υποθήκης αποτελεί εμπράγματο δικαίωμα υπό αναβλητική αίρεση, πληρουμένη με την τελεσίδικη επιδίκαση της απαίτησης και την τροπή της σε υποθήκη εντός της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 1323 ΑΚ με αναδρομικά αποτελέσματα από την ημέρα της εγγραφής της προσημείωσης (Ολ ΑΠ 14/2006, Νόμος), και έτσι θεωρείται ότι από τότε έχει εγγραφεί με αντίστοιχη προτεραιότητα στη υποθηκική τάξη κατά τις διατάξεις των άρθρων 1272, 1277, 1323 αρ. 2 ΑΚ (ΜΠρΡεθ 25/2007 Νόμος).

Από την κατάθεση του μάρτυρα των αιτούντων που περιέχεται στα ταυτάρια με την παρούσα πρακτικά συνεδριάσεως και όλα τα έγγραφα που οι αιτούντες επικαλούνται και νόμιμα προσκομίζουν αποδείχθηκαν τα εξής: Με την υπ' αριθμ. 4229/2007 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου επιτράπηκε στην προσθέτως παρεμβαίνουσα τραπεζική εταιρεία «ΤΡΑΠΕΖΑ Π. ΑΕ» να εγγράψει προσημείωση υποθήκης μέχρι του ποσού των 6.500.000 ευρώ, στα σε αυτήν περιγραφόμενα ακίνητα των αιτούντων. Η προσημείωση αυτή εξασφαλίζει την απαίτηση της ως άνω τράπεζας κατά των ήδη αιτούντων, η οποία προέρχεται από τη σύναψη ομολογιακού δανείου ποσού 5.500.000 ευρώ μεταξύ της πρώτης των αιτούντων και της

άνω τραπεζικής εταιρείας, την εξόφληση του οποίου εγγυήθηκαν ο δεύτερος και ο τρίτος των αιτούντων. Στις 20-9-2007, οι αιτούντες και η «ΤΡΑΠΕΖΑ Π. ΑΕ» κατέθεσαν ενώπιον της Υποθηκοφύλακα Λ., αίτηση με συνημμένη απόφαση και περίληψη, προκειμένου να καταχωρηθεί στα οικεία βιβλία υποθηκών η ως άνω προσημείωση υποθήκης επί των ακινήτων που αναφέρονται στη συνημμένη περίληψη. Η Υποθηκοφύλακας Λ. με το με αριθμ. πρωτ. .../21-9- 2007 έγγραφό της αρνήθηκε την εγγραφή της ανωτέρω προσημείωσης υποθήκης στα οικεία βιβλία του Υποθηκοφυλακείου, ισχυριζόμενη ότι δεν καταβλήθηκαν τα απαιτούμενα από τις διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 1 του ν. 325/76 σε συνδ. με τα άρθρα του 20 ν. 2145/1993 και 5 ν. 2408/1996 αναλογικά δικαιώματα (τα οποία εν προκειμένω ανέρχονται στο ποσό των 50.375 ευρώ), απορρίπτοντας τον ισχυρισμό των αιτούντων ότι για την εγγραφή αυτή υποχρεούνται σε καταβολή πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 ν. 3156/2003, με την αιτιολογία ότι ο νόμος αυτός προβλέπει την καταβολή πάγιων δικαιωμάτων (100 ευρώ) μόνο για την εγγραφή υποθήκης και όχι προσημείωσης υποθήκης, ως εν προκειμένω, εφαρμόζεται δε μόνο για την περίπτωση της τιτλοποίησης απαιτήσεων και όχι για την περίπτωση κοινού ομολογιακού δανείου.

Η άρνηση όμως αυτή της υποθηκοφύλακος Λ., σύμφωνα με όσα ανωτέρω εκτέθηκαν, δεν είναι σύννομη. Ειδικότερα, η ως άνω προσημείωση υποθήκης επιτράπηκε, όπως αναφέρθηκε, για την εξασφάλιση απαίτησης της προσθέτως παρεμ-

βαίνουσας «ΤΡΑΠΕΖΑ Π. ΑΕ» προερχόμενης από σύμβαση ομολογιακού δανείου του ν. 3156/2003 κατά το άρθρο 12 παρ. 1 του νόμου αυτού. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 του νόμου αυτού, η παροχή ασφάλειας που καταχωρείται σε δημόσιο βιβλίο, για σύμβαση που προβλέπεται από τον ίδιο νόμο, όπως είναι η εγγραφή προσημείωσης, απαλλάσσεται από κάθε άμεσο ή έμμεσο φόρο, περιλαμβανομένου και του φόρου υπεραξίας, τέλος ανταποδοτικό ή μη, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, εισφορά του ν. 128/1975, προμήθεια, δικαίωμα ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων. Για δε την εγγραφή της προσημείωσης υποθήκης στο κτηματολόγιο ή στο υποθηκοφυλακείο, εφόσον με αυτήν εξασφαλίζεται απαίτηση από ομολογιακό δάνειο που υπάγεται στο νόμο 3156/2003, απαιτείται η καταβολή μόνον παγίων δικαιωμάτων 100 ευρώ, αποκλεισμένης άλλης επιβάρυνσης ή τέλους. Και τούτο διότι το άρθρο 14 του ως άνω νόμου, που προβλέπει την ως άνω καταβολή, αναφέρεται σε κάθε εγγραφή σύστασης ή μεταβίβασης ή άρση ή διαγραφή εμπραγμάτων δικαιωμάτων, και επομένως, αν και η προσημείωση υποθήκης είναι μεν εμπράγματο δικαίωμα, όπως αναφέρθηκε στη μείζονα σκέψη, αλλά υπό αναβλητική αίρεση, σε κάθε περίπτωση όμως αυτή, με την τελεσίδικη επιδίκαση της απαίτησης, τρέπεται σε υποθήκη και ανατρέχει στον χρόνο εγγραφής της προσημείωσης.

Κατόπιν αυτού του αποτελέσματος στο οποίο μπορεί να οδηγήσει η εγγραφή της προσημείωσης, δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι ο νομοθέτης με την μη ρητή αναφορά στη διάταξη του άρθρου 14 της εγγραφής προσημείωσης, ήθελε να αποκλείσει από αυτήν την ευνοϊκή για αναπτυσσόμενους λόγους διάταξη, την εγγραφή της προσημείωσης, όταν μάλιστα στην ίδια διάταξη επεκτείνει την καταβολή μόνον παγίων δικαιωμάτων 100 ευρώ και σε σημείωση σε οποιοδήποτε δημόσιο βιβλίο, μητρώο ή κτηματολόγιο. Συνεπεία όλων των παραπάνω, οι αιτούντες για την εγγραφή της εν λόγω προσημείωσης υποχρεούνται στην καταβολή μόνον παγίων δικαιωμάτων 100 ευρώ και η άρνηση της υποθηκοφύλακα Λ. να δεχθεί την ως άνω καταβολή και να προβεί στην σχετική εγγραφή δεν είναι σύνομη.

Συνεπώς, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, καθώς και η πρόσθετη υπέρ αυτής παρέμβαση και να διαταχθεί η υποθηκοφύλακας Λ. να εγγράψει στα βιβλία υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Λ. την εν λόγω απόφαση, αναδρομικά από την ημέρα καταβολής της σχετικής αίτησης. Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμπληρωθούν μεταξύ των διαδίκων λόγω του δυσερμηνεύτου των διατάξεων που εφαρμόστηκαν (179 ΚΠολΔ).

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

166/2008

Ειρηνοδίκης: Κων. Ζαρκανέλας

Δικηγόροι: Νικ. Πάκας, Ανδρ. Χατζηλάκος

Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, η προσβολή εγγράφου ως πλαστού μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή τις προτάσεις ή και προφορικά, όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική.

Υποχρέωση του προβάλλοντος ισχυρισμό πλαστότητας εγγράφου να προσκομίσει, με ποινή απαραδέκτου, ταυτόχρονα τα αποδεικτικά έγγραφα και να αναφέρει τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, όταν ο ισχυρισμός προβάλλεται κατ' ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή, όχι δε και όταν προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή ή με ανακοπή, που και αυτή αποτελεί εισαγωγικό δικόγραφο αυτοτελούς δίκης.

Ένσταση πλαστότητας υπογραφής του φερόμενου ως οπισθογράφου κατά του κομιστή, χωρίς υποχρέωση επίκλησης ότι ο κομιστής κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του. Δυνητική αναβολή της συζήτησης μέχρι την αμετάκλητη περάτωση της εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας, που έχει επιρροή στη διάγνωση της διαφοράς.

Με την κρινόμενη ανακοπή, επιδιώκεται η ακύρωση και εξαφάνιση της με αριθμό 295/2008 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδίκη Λάρισας, που εκδόθηκε μετά από αίτηση της καθής η ανακοπή κατά του

ανακόπτοντα, με βάση μία επιταγή ποσού 8.300 ευρώ, την οποία εξέδωσε ο ίδιος σε διαταγή της ΟΕ «Χ. Π. & Σια ΟΕ», η οποία φέρεται ότι τη μεταβίβασε στην καθής ως αξία λόγω ενεχύρου.

Η κρινόμενη ανακοπή, η οποία υπάγεται στην αρμοδιότητα του παρόντος Δικαστηρίου, έχει ασκηθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα (βλ. ημερομηνία επίδοσης του αρμόδιου δικαστικού επιμελητή επί του σώματος της διαταγής πληρωμής που επιδόθηκε στον ανακόπτοντα), είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 584, 625, 632 κατ 636 ΚΠολΔ, πρέπει δε να εκδικαστεί κατά τη διαδικασία των διαφορών από πιστωτικούς τίτλους των άρθρων 635 - 644 ΚΠολΔ, στην οποία υπάγεται η διαδικασία από την απαίτηση για την οποία εκδόθηκε η ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής (άρθρο 632 παρ. 3 ΚΠολΔ). Επομένως, πρέπει να εξετασθεί η νομική και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων της ανακοπής.

Κατά το άρθρο 460 του ΚΠολΔ κάθε έγγραφο μπορεί να προσβληθεί ως πλαστό, τα ιδιωτικά και όταν με παραβολή προς άλλα αποδείχθηκαν γνήσια. Κατά το επόμενο άρθρο 461 αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά, όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική, όπως και με τους τρόπους που προβλέπει ο κώδικας ποινικής δικονομίας. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 463, όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για πλαστότητα εγγράφου είναι ταυτόχρονα υποχρεωμέ-

νος να προσκομίζει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί του είναι απαράδεκτοι. Η προβλεπόμενη από την τελευταία αυτή διάταξη υποχρέωση, τείνουςα στην αποτροπή της στρεψοδικίας και παρελκύσεως της εκκρεμούς δίκης, έχει εφαρμογή μόνο όταν ο ισχυρισμός της πλαστότητας προβάλλεται κατ' ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή, όχι δε και όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή ή με ανακοπή, που και αυτή αποτελεί εισαγωγικό δικόγραφο αυτοτελούς δίκης, αφού, σύμφωνα με το άρθρο 585 § 1 ΚΠολΔ, οι διατάξεις για την άσκηση της αγωγής, την εισαγωγή της για συζήτηση και τη συζήτηση στο ακροατήριο εφαρμόζονται και στην ανακοπή (ΟΛΑΠ 23/99, Δνη 2000. 29, ΑΠ 817/2004, Νόμος). Εξάλλου, λόγω της καθιερούμενης στο άρθρο 10 του ν. 5950/1933 αρχής της αυτοτέλει των υπογραφών των προσώπων που ευθύνονται από την επιταγή, ο φερόμενος ως οπισθογράφος του οποίου έχει πλαστογραφηθεί η υπογραφή, μπορεί να προβάλει την ένσταση της πλαστότητας της υπογραφής του κατά του κομιστή, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να επικαλεστεί και να αποδείξει την προβλεπόμενη από το άρθρο 22 του προαναφερόμενου ν. 5960/1933 προϋπόθεση, ότι κατά την κτήση της επιταγής ο κομιστής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του (ΑΠ 93/2006, Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, στον μοναδικό λόγο της κρινόμενης ανακοπής ο ανακόπτων, ο οποίος παραστάθηκε στη συζήτηση στο ακροατήριο του Δικαστη-

ρίου μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του (ΑΠ 597/1993 Δνη 35. 1544, ΜΠρθεσ 266/2001 Αρμ 2002. 555), ισχυρίζεται ότι ουδέποτε εξέδωσε και παρέδωσε στην ΟΕ «Χ. Π. & ΣΙΑ» την επιδικη επιταγή, η δε υπογραφή του στη θέση του εκδότη είναι πλαστογραφημένη, κατονομάζει δε ως πλαστογράφο τον Χ. Π. του Δ., κάτοικο Λ., ο οποίος προκειμένου να προσπορίσει στον εαυτό του περιουσιακό όφελος, παραπλάνησε τις Τράπεζες, θέτοντας σε κυκλοφορία τις επιταγές του, πλαστογραφώντας την υπογραφή του και συμπληρώνοντας μόνος του το ποσό, την ημερομηνία, την εντολή προς πληρωμή κ.λ.π., επικαλείται δε έγγραφα και μάρτυρες προς απόδειξη των ισχυρισμών του.

Ο λόγος αυτός της ανακοπής (ένσταση πλαστογραφίας) είναι νόμιμος και απολύτως ορισμένος, στηριζόμενος στις διατάξεις των άρθρων 460, 461, 463 ΚΠολΔ και 10 ν. 5960/1933 «περί επιταγής» σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 216, 385, 386 ΠΚ, απορριπτομένου του ισχυρισμού της καθής περί αοριστίας της ανακοπής, επειδή δεν αναφέρεται σ' αυτήν η κακοπιστία της (κομίστριας - καθής) κατά τον χρόνο κτήσης της ένδικης επιταγής, καθώς και ότι αυτή ενήργησε με γνώση και προς βλάβη του ανακόπτο-ντα - οφειλέτη (άρθρο 22 ν. 5960/1933), αφού, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, αυτός του οποίου έχει πλαστογραφηθεί η υπογραφή, μπορεί να προβάλει την ένσταση της πλαστότητας της υπογραφής του κατά του κομιστή, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να επικαλεστεί και να αποδείξει την προβλεπόμενη από το άρθρο 22 του προαναφερόμενου ν. 5960/1933 προϋπόθεση, ότι κατά την

κτήση της επιταγής ο κοιμιστής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του, πρέπει επομένως να ερευνηθεί και για την ουσιαστική του βασιμότητα.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 250 του ΚΠολΔ, εάν είναι εκκρεμής ποινική αγωγή έχουσα επιρροή επί της διαγνώσεως της διαφοράς, το δικαστήριο δύναται αυτεπαγγέλτως ή κατ' αίτησιν τινός των διαδίκων να διατάξει την αναβολή της συζήτησεως μέχρις αμετακλήτου περατώσεως της ποινικής διαδικασίας. (ΕφΑθ 9234/1000 ΕΕΜΔ 2001. 516, Εφθεσ 331/1990 Αρμ 1990. 131). Όπως προαναφέρθηκε, στον μοναδικό λόγο της κρίνόμενης ανακοπής εκτίθεται ότι ο ανακόπτων ουδεμία σχέση έχει με την επιταγή, με βάση την οποία εκδόθηκε η ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής και ότι η υπογραφή του στη θέση του εκδότη είναι πλαστή και κατονομάζει ως πλαστογράφο τον Χ. Π. του Δ..

Επειδή από τον έλεγχο του φακέλου

της δικογραφίας προέκυψε ότι ο ανακόπτων υπέβαλε σε βάρος του Χ. Π. του Δ. την με Α08/1980/12-5- 2008 έγκλησή του ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Λάρισας για ιδιαίτερα διακεκριμένη πλαστογραφία κατ' εξακολούθηση, ισχυριζόμενος ότι έπεσε θύμα του παραπάνω μνηυομένου, ο οποίος πλαστογράφησε την υπογραφή του όχι μόνο στην επίδικη επιταγή, στη θέση του εκδότη, αλλά και σε πλήθος άλλων αξιογράφων (επιταγών), εκμεταλλευόμενος προηγούμενη εργασιακή τους σχέση. Η εκκρεμής αυτή ποινική δίκη που έχει ανοιχθεί με την παραπάνω έγκληση του ανακόπτοντα, ασκεί ουσιώδη επιρροή στην διάγνωση της παρούσας διαφοράς και κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να διαταχθεί η αναβολή της συζήτησης της ένδικης ανακοπής, μέχρις ότου περατωθεί αμετακλήτως η ποινική διαδικασία επί της υποβληθείσης από τον ανακόπτοντα κατά του καθ' ου εγκλήσεως.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ) ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008**

Από τη Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Οκτωβρίου 2007 - Σεπτεμβρίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 4,6%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΟΚΤΩΒΡΙΟ 2008** ανέρχεται σε **3,5%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Νοεμβρίου 2007 - Οκτωβρίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,9%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΝΟΕΜΒΡΙΟ 2008** ανέρχεται σε **2,9%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Δεκεμβρίου 2007 - Νοεμβρίου 2008 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 2,9%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2008** ανέρχεται σε **2,2%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**

Με την υπ' αριθμ. 1/15.1.2009 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, εγκρίνεται το καταστατικό της δικηγορικής εταιρίας με την επωνυμία "ΘΕΟΦΙΛΟΣ - ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΩΤΣΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ" και στην Αγγλική γλώσσα "THEOFILOS - FILIPPOS KOTSIOU AND ASSOCIATES LAW FIRM" και με τον διακριτικό τίτλο της εταιρίας "ΔΙΚΗ - ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ" και στην Αγγλική γλώσσα "TRIAL - LAW FIRM" με έδρα την Λάρισα στην οδό Δευκαλίωνος 1.

**ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΤΟΣ 2008 (16ο)
ΕΤΗΣΙΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2008

1. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις	211, 407, 615
2. Έγκριση καταστατικού δικηγορικής εταιρίας	616
3. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων	619
4. Αλφαβητικό ευρετήριο	621
5. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	671

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΧΟΛΙΩΝ

Ιωάννη ΒΟΪΛΑ, ε.τ. Προέδρου ΔΣ Τρικάλων:

Διοικητική αλλαγή και ρυθμοί ανάπτυξης	433
--	-----

Νικολέττας ΓΚΟΡΤΣΙΛΑ, Δικηγόρου:

Κτηματολόγιο: Βήματα και νομοθετήματα που συντελούν στη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου και στην εφαρμογή αυτού στην ελληνική πραγματικότητα	3
---	---

Εμμανουέλας ΚΟΥΡΣΟΒΙΤΗ - Πανωραίας ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ασκ. Δικηγόρων:

Γενικοί Όροι της Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής	10
---	----

Αντωνίου ΜΑΝΙΑΤΗ, Λέκτορας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων:

Συνδρομή σε οικονομική εφημερίδα	6
Χρήση πεζοδρομίου ως κοινόχρηστου χώρου	435

Νικολάου ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗ, Δικηγόρου:

Δικηγορική Δεοντολογία	36
------------------------------	----

Χρήστου ΝΤΟΛΑ, Δικηγόρου:

Προτάσεις σχετικά με τη βελτίωση απονομής δικαιοσύνης	33
---	----

Ελένης ΠΑΝΤΕΛΙΔΟΥ, Δικηγόρου:

Παρατηρήσεις στην υπ' αριθμ. 142/07 απόφαση του ΕιρΛαρ	205
--	-----

Τάσου ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Δικηγόρου:

Κρίσεις, απόψεις και προτάσεις επί του ασφαλιστικού νόμου	407
---	-----

Ροδόπης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δικηγόρου:

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων υπό το πρίσμα της σχετικής με την ιθαγένεια της Ένωσης νομολογίας του ΔΕΚ	213
---	-----

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η με κοινή απόφαση των συννομένων διαιρετή χρήση τμημάτων κληροτεμαχίου δεν συνιστά απαγορευμένη κατάτμηση, αλλά επιτρεπτή ρύθμιση της χρήσης κοινού. ΕφΛαρ 804/08, σ. 601

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ιδιότυπος διφυής χαρακτήρας ΑΤΕ. Καθιέρωση ειδικών, ουσιαστικών και δικονομικών, προνομίων υπέρ ΑΤΕ. Το προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα ενεχύρου επί καρπών ή μηχανημάτων υπερισχύει της ρύθμισης των 976 και 977 ΚΠολΔ.

Μετά τη μετατροπή της ΑΤΕ σε ανώνυμη εταιρεία και εισαγωγή της στο χρηματιστήριο, μη ανεκτή η διατήρηση των προνομίων. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΑΓΩΓΗ

Αγωγή νόμιμης μοίρας. ΕφΛαρ 11/07, σ. 37
Αγωγή αποζημίωσης από εργατικό ατύχημα. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Αγωγή επιδίκασης αποδοχών. ΕφΛαρ 46/07, σ. 52

Αγωγή από αυτ/κό ατύχημα. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57, ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Στοιχεία αγωγής νομής. ΕφΛαρ 95/07 (αποβολή), σ. 65, ΕφΛαρ 166/08 (διατάραξη), σ. 601, ΕφΛαρ 804/08 (αναγνωριστική), σ. 601

Στοιχεία αγωγής συζύγου για αποκτήματα γάμου. ΕφΛαρ 236/07, σ. 81, ΕφΛαρ 210/08, σ. 372, ΕφΛαρ 83/08, σ. 465

Αγωγή εξ οροφοκτησίας. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95, ΕφΛαρ 541/07, σ. 153

Αγωγή από σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Αγωγή εξ εγγυητικών επιστολών. ΕφΛαρ 371/07, σ. 125

Αγωγή εταιρού για απόδοση κερδών εξ αφανούς εταιρείας, βάσει των περί αδιοπραξίας δ/ξεων. ΕφΛαρ 701/07, σ. 173

Αγωγή μεταρρύθμισης απόφασης διατροφής. ΕφΛαρ 785/07, σ. 258

Παρεμπόμπουσα αγωγή για παρεπόμενο αίτημα καταβολής τόκων υπερημερίας. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Αγωγή αμοιβής μηχανικού. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

Αγωγή αφανούς εταιρού προς απόδοση εταιρικών κερδών και της μεταβιβασθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Αγωγή διάρρηξης καταδολευτικής δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

Αγωγή δικηγορικής αμοιβής. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Αγωγή ακύρωσης απόφασης ΓΣ περί αρχαεσιών. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Αγωγή αποζημίωσης χρήσης κοινού. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

Στοιχεία αγωγών εργολαβικής αμοιβής και ποινικής ρήτηρας. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Αγωγή επιδίκασης χρηματικής απαίτησης. Συνέπειες επίδοσης. Παραίτηση από το δικόγραφο. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

Αγωγή καταβολής μισθού οδηγού φορτηγού αυτ/του. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Αγωγή αποζημίωσης από σχέση πρόστησης. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης). ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Διεκδικητική αγωγή του 1020 ΚΠολΔ. Αναγνωριστική αγωγή όταν ο εναγόμενος δεν είναι νομέας ή κάτοχος του ακινήτου, αλλά απλώς ισχυρίζεται κυριότητά του ή αμφισβητεί κυριότητα άλλου. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

Αγωγή αναγνώρισης ακυρότητας δικαιοπραξίας ως καταπλεονεκτικής. ΕφΛαρ 278/08, σ. 554

Αγωγή κυριότητας κηθείσας με σύμβαση και χρησικτησία. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

Αγωγή μείωσης εργολαβικής αμοιβής λόγω έλλειψης ιδιοτήτων. ΕφΛαρ 329/08, σ. 575

Αγωγή αποζημίωσης επί σύμβασης έργου λόγω ελαττωμάτων. ΕφΛαρ 364/08, σ. 580

Αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης προς εκτέλεση προσυμφώνου πώλησης ακινήτου και διεκδικητική αγωγή από τους κληρονόμους του εκ προσυμφώνου υπόχρεου. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Ο κακόπιστος νομέας, για επωφελείς δαπάνες, έχει την εκ του 1063 ΑΚ αξίωση αδικ. πλουτισμού για απόδοση της ωφέλειας του κυρίου του πράγματος, που περιλαμβάνει την αξία των χρησιμοποιηθέντων υλικών για κατασκευή του έργου, όχι όμως και την αξία της εργασίας. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Επιβοηθητικός χαρακτήρας αγωγής αδικ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Υποχρέωση αδιοκοπραγής να αποδώσει, κατά τον αδικ. πλουτισμό, ό,τι περιήλθε σ' αυτόν, έστω και αν η απαίτηση εξ αδιοκοπραξίας έχει παραγραφεί. Η αξίωση αδικ. πλουτισμού, συρρέουσα με την εξ αδιοκοπραξίας τοιούτη, δεν επηρεάζεται από τη βραχεία παραγραφή της τελευταίας.

Υποχρέωση τοκογλύφου σε επιστροφή του παρόντος πλουτισμού. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Επί παράνομης υπερωριακής εργασίας οφείλεται στο μισθωτό, κατά τον αδικ. πλουτισμό, το ποσό που ο εργοδότης θα κατέβαλε ως αμοιβή σε άλλο μισθωτό. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

2ετής παραγραφή των κατά του Δημοσίου απαιτήσεων αποδοχών ή αποζημιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του, έστω και αν βασίζονται στις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις.

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης υποχρεούται σε απόδοση της ωφέλειας, που συνίσταται στην αμοιβή που θα κατέβαλλε σε πρόσωπο με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος.

Εφαρμογή δ/ξεων αδικ. πλουτισμού στο Δημόσιο και επί αξιώσεων από σχέση εργασίας. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

Υποχρέωση απόδοσης ωφέλειας, επί παροχής για ανήθικη αιτία. Επί αναιτιωδών δικαιωμάτων, αν η ανήθικη αιτία αφορά και στον δότη, η αναζήτηση της παροχής αποκλείεται. Επί πώλησης ακινήτου και δικαστικής αναγνώρισης της ακυρότητάς της ως αισχροκερδούς, δυνατή η μετά τη διεκδίκηση του ακινήτου αναζήτηση του καταβληθέντος τιμήματος. ΕφΛαρ 278/08, σ. 554

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Επί αφαίρεσης ή παράνομης και υπαίτιας βλάβης πράγματος, ο νομέας (και ο κάτοχος) έχει αγωγή αποζημίωσης εξ αδιοκοπραξίας για τους απωλεσθέντες καρπούς ή το αναγκαίο για αποκατάσταση ποσό. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Αγωγή αφανούς εταίρου για απόδοση κερδών, βάσει των περί αδιοκοπραξίας δ/ξεων, εάν ο εμφανής εταίρος ιδιοποιήθηκε κέρδη της εταιρίας. ΕφΛαρ 701/07, σ. 173

Αδιοκοπρακτικός χαρακτήρας της αξίωσης αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου, που μπορεί να εισπραχθεί και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Αμέλεια κατόχου σκύλου, που κυκλοφορούσε αφύλακτος, με συνέπεια να τραυματίσει πεζό. ΕφΛαρ 46/08, σ. 274

Αποζημίωση παθόντος για απασχόληση της μητέρας του ως αποκλειστικής νοσοκόμου, χωρίς προσκόμιση ιατρικών βεβαιώσεων και αποδείξεων, αφού η αναγκαιότητα πρόσληψης προκύπτει από την πορεία της υγείας. ΕφΛαρ 48/08, σ. 276

Σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης και της οφειλόμενης από τον τρίτο παροχής, εκτός αν τη ζημία καλύπτει το ΙΚΑ, στο οποίο εκ του νόμου μεταβιβάζονται οι αξιώσεις του παθόντος ασφαλισμένου.

Αποζημίωση του άμεσα ζημιωθέντος. Μη αποκαταστατέα η δαπάνη της συζύγου του παθόντος για μεταβάσεις στο νοσοκομείο με ταξί,

του οποίου τα κόμιστρα κατέβαλε ο παθών. ΕφΛαρ 52/08, σ. 277

Η αποζημίωση που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος εφάπαξ καταβολής. ΕφΛαρ 58/08, σ. 279

Υποχρέωση αδικοπραγήσαντος να αποδώσει, κατά τον αδίκ. πλουτισμό, ό,τι περιήλθε σ' αυτόν, έστω και αν η εξ αδικοπραξίας απαίτηση παραγράφηκε. Ως «περιελθόν» νοείται ό,τι περιήλθε στον αδικήσαντα από την αδικοπραξία και όχι ό,τι ωφελήθηκε εκ της παραγραφής. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

5ετής παραγραφή αξιώσεων αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, ο συμβατικός αναδοχέας ασφαλιστής αυτή την παραγραφή μπορεί να προτείνει. Μη δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση αποζημίωσης για μεταγενέστερες ζημιές. Ζημία καταστάντος ανίκανου για εργασία κτηνοτρόφου, που προέβη σε πρόσληψη τρίτου για το ποιμνιοστάσιο. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

Αντικειμενική ευθύνη προστήσαντος για αδικοπραξία προστηθέντος. Ανάθεση από ιδιοκτήτη αγροκτήματος σε προστηθέντα να εξεύρει άτομο για εκρίζωση του κτήματός του. Υπόδειξη, εξ αμελείας του προστηθέντος, αντί του συμφωνηθέντος αγροκτήματος, άλλου παρακείμενου, μισθωμένου από τον ενάγοντα.

Επί συνυπόχρεων, αναγωγή του καταβαλόντος κατά το μέτρο της συνευθύνης, ασκούμενη με αυτοτελή ή παρεμπόπτους αγωγή. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα, κατά το οποίο κρίνεται η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης και ο προσδιορισμός των προσώπων που συγκροτούν την οικογένεια του θύματος. ΕφΛαρ 342/08, σ. 578

ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Μη νόμιμα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών με πολλαπλή μίσθωση, ή για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του.

Αθέμιτος ανταγωνισμός από ιδιοκτήτες ταξί σε βάρος του ΚΤΕΛ λόγω απόσπασης πελατείας. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΑΙΓΙΑΛΟΣ

Έννοια αιγιαλού, που είναι πράγμα κοινής χρήσης και ανήκει στο Δημόσιο. Μόνος ο καθορισμός με απόφαση της διοικητικής επιτροπής δεν προσδίδει την ιδιότητα του αιγιαλού σε τμήμα γης, που στερείται τα αναγκαία χαρακτηριστικά, διότι, άλλως, ο κύριος του εδάφους θα έχανε την ιδιοκτησία με απλή πράξη της διοίκησης, κατά παράβαση του Συντάγματος. Τμήματα ιδιωτικών εδαφών, που χαρακτηρίστηκαν ως ανήκοντα στον αιγιαλό, λογίζονται αναγκαστικά απαλλοτριωτέα υπέρ του Δημοσίου. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού δικαιούται να αξιώσει ο ίδιος, αλλά και το ΤΕΕ. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο ΤΕΕ, για να διενεργηθούν οι νόμιμες κρατήσεις. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

Επί ειδικής διαδοχής κατά τη διάρκεια δίκης ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επίδικου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η δικηγορική αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αγωγικού αιτήματος, όπως διαμορφώνεται με τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση.

Η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής περιέχει και όχληση, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού του καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Υποχρέωση Δημοσίου σε καταβολή τόκων υπερημερίας από την επίδοση καταψηφιστικής αγωγής, όχι όμως και επί περιορισμού του αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

Αίτημα αγωγής μέμψης άστοργης δωρεάς. ΕφΛαρ 249/08, σ. 549

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Η μη επίδοση της διατάσσουσας την επανάληψη της συζήτησης απόφασης δεν καθιστά άκυρη την επαναλαμβανόμενη συζήτηση, εκτός εάν προκαλείται μη επανορθώσιμη άλλως δικονομική βλάβη. ΕφΛαρ 519/07, σ. 151

Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Πότε ακυρότητα εκτέλεσης λόγω ελλειπών η ανακριβούς περιγραφής του ακινήτου και των συστατικών του. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Λογαριασμός Αλληλόχρεος

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο δεν συνδέεται με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται άπαξ η αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών, ούτε στηρίζει λόγο αναίρεσης. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Δυνητική αναβολή συζήτησης έως την αμετάκλητη περάτωση εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας περί πλαστογραφίας. ΕφΛαρ 166/08, σ. 612

ΑΝΑΓΩΓΗ

Αδικοπρακτικός χαρακτήρας της αξίωσης αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου, που μπορεί να εισπραχθεί και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Επί συνυπόχρεων προς αποζημίωση, αναγωγή καταβαλόντος κατά το μέτρο της συνευθύνης, ασκούμενη με αυτοτελή ή παρεμπιπτούσα αγωγή. Απαράδεκτη παρεμπιπτούσα (αν)αγωγή κατά μη διαδίκου στην κύρια δίκη, χωρίς προηγούμενη προσεπίκληση να παρέμβει. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

ΑΝΑΔΟΧΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η κατάθεση βεβαίωσης ασφάλισής του ζημιόγνου αυ/του στην Αστυνομία αποτελεί, κατά πλάσμα νόμου, ευθεία πρόταση της ασφ. εταιρίας προς τους (αόριστα) δικαιούχους αποζημίωσης τρίτους για ικανοποίηση των αξιώσεών τους. Με την αποδοχή της πρότασης, που μπορεί να γίνει και με έγερση αγωγής κατά του ασφαλιστή, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους.

Εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, ο συμβατικός αναδοχέας ασφαλιστής την ίδια παραγραφή μπορεί να προτείνει. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται άπαξ αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών, ούτε στηρίζει λόγο αναίρεσης. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Επί αναίρεσης απόφασης, οι διάδικοι επανέρχονται στην πριν την απόφαση κατάσταση, η πριν από αυτή διαδικασία ακυρώνεται μόνο εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση και η υπόθεση συζητείται στα όρια της αναίρετικής απόφασης. ΕφΛαρ 229/08, σ. 539

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΙΚΗΣ

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, εάν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς

(οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 55/08, σ. 279

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Οι λόγοι ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής πρέπει να περιέχουν σαφείς ενστάσεις. Νέοι λόγοι δεν μπορούν να προταθούν το πρώτον με τις προτάσεις ή το δικόγραφο της έφεσης ή των πρόσθετων λόγων, έστω και αν αφορούν ισχυρισμούς των 269 και 527 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Η ανακοπή κατά πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και καθορισμού αποζημίωσης για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος δικάζεται κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Η τριτανακοπή του 936 ΚΠολΔ απευθύνεται κατά του δανειστή και του οφειλέτη, ως αναγκαίων ομοδίκων και, αν αφορά ακίνητο, εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

Απαράδεκτη η προβολή με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ λόγων, που αν και ήταν γεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν, δεν προτάθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής πληρωμής, που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου.

Επί ελλিপύς ή ανακριβούς περιγραφής ακινήτου διόρθωση με ανακοπή του 954 § 4 ΚΠολΔ, εκτός αν δημιουργείται αμφιβολία ως προς την ταυτότητα, οπότε υπάρχει ακυρότητα κηρυσσόμενη με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, επί συνδρομής αναπότερητης βλάβης.

Άσκηση ανακοπής κατά κατάσχεσης έως τη σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης.

Ανακοπή του 933 ΚΠολΔ λόγω αντίθεσης στο 281 ΑΚ. Προθεσμίες ανακοπής κατά της εκτέλεσης.

Προβολή νέων λόγων κατά το 585 παρ. 2β ΚΠολΔ και όχι με τις προτάσεις ή το δικόγραφο της έφεσης, και αν ακόμη αφορούν ενστάσεις οψιγενείς.

Επί έκδοσης απόφασης απορριπτικής ανακοπής χωρίς να έχουν προταθεί νέοι λόγοι, παραδεκτή η νομότυπη πρόταση αυτών μόνο αν δημιουργείται, με άσκηση ενδίκου μέσου, διαδικαστικό στάδιο νέας εκδίκασης της ανακοπής. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Μη επιτρεπτή ανακοπή ερημοδικίας στις δίκες περί την εκτέλεση. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Επί εργατικού ατυχήματος συρροή αξίωσης αποζημίωσης λόγω αναπηρίας του 931 ΑΚ με την περιορισμένη αποζημίωση του 3 ν. 551/1915.

Στοιχεία αυτοτελούς αξίωσης αποζημίωσης λόγω αναπηρίας. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Επιδίκαση αυτοτελούς αποζημίωσης λόγω αναπηρίας χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία. Προσδιορισμός της με βάση το είδος, τις συνέπειες της αναπηρίας και την ηλικία του παθόντος.

Η αξίωση αποζημίωσης λόγω αναπηρίας είναι διαφορετική από τις αξιώσεις διαφυγόντων εισοδημάτων και ηθικής βλάβης. Δυνατή σύρρευση των αξιώσεων αυτών. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85, ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (ΠολΔικ)

Η αναστολή του 912 ΚΠολΔ μπορεί να χορηγηθεί και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης, καθόσον προϋπόθεση έχει την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας ή έφεσης, ενώ η αναστολή του 938 ΚΠολΔ προϋποθέτει άσκηση ανακοπής κατά της εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 1063/2008, σ. 397

ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Επιτρεπτή η έγερση παρεμπόπουσας αγω-

γής για παρεπόμενο αίτημα καταβολής τόκων υπερημερίας.

Το αίτημα ανατοκισμού απαραδέκτως υποβάλλεται το πρώτον στο Εφετείο, διότι αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαίτησης αλλά νέας, την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία, κατ' εξαίρεση των περιορισμών των 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ για ανατοκισμό των τόκων, παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια υπολογισμού τόκων από την πρώτη μέρα καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών.

Επί αλληλόχρεου λ/σμού, όταν υπάρχει συμφωνία ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο αυτού, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται, ανεξάρτητα αν για το κατάλοιπο έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος, διότι βάσει της απόφασης της Ν.Ε. επιτρέπεται ο ανατοκισμός χωρίς διάκριση μεταξύ ενεργού και λήξασας σύμβασης ή εξαίρεση του εκτοκισμού, όταν έχει εκδοθεί για την οφειλή δικαστική απόφαση. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗ

Η αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης) απευθύνεται εναντίον είτε του αντιδίκου του ενάγοντος στην αρχική δίκη, είτε εκείνου που θα ήταν κατηγορούμενος στη σχετική ποινική δίκη, είτε και των δύο (τελούντων σε αναγκαστική ομοδικία).

Προθεσμία αναψηλάφησης. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκου και από τους δύο γονείς. Η κλήτευση και παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για τη νόμιμη εκπροσώπησή του, εκτός αν υπάρχει παύση γονικής μέριμνας ή πραγματική αδυναμία άσκησης

από τον άλλο γονέα. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269
Βλ. και Αδικοπραξία, Διατροφή, Τέκνο

ΑΝΤΕΦΕΣΗ

Στην τακτική διαδικασία η αντέφεση ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Εφετείου και κοινοποιείται στον εκκαλούντα 30 μέρες πριν τη συζήτηση της έφεσης. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ (Εμπ)

Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας. Λύση με καταγγελία του αντιπροσώπου, λόγω αδυναμίας αντιπροσωπευόμενου να εκτελέσει τις παραγγελίες.

Η σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας διέπεται από τις δ/ξεις του ΕμπΝ περί παραγγελίας, συμπληρωματικά δε από τις περί εντολής δ/ξεις του ΑΚ.

Ρύθμιση της εμπορικής αντιπροσωπείας από το ΠΔ 219/91, το οποίο εφαρμόζεται σε συμβάσεις που συνάπτονται μετά την ισχύ του, ενώ για προγενέστερες συμβάσεις εφαρμόζονται οι δ/ξεις του από 1-1-1994, εφόσον εξακολουθούν να λειτουργούν και μετά την ημερομηνία αυτή.

Αποζημίωση εμπορικού αντιπροσώπου, μετά τη λύση της σύμβασης, εφόσον κατά τη διάρκεια της έφερε νέους πελάτες στον εντολέα ή προήγαγε σημαντικά τις υποθέσεις και ο εντολέας διατηρεί ουσιαστικά οφέλη. Το ποσό της αποζημίωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ισοδύναμο με το μέσο ετήσιο όρο των αμοιβών που εισέπραξε ο αντιπρόσωπος τα 5 τελευταία έτη ή, αν η σύμβαση διήρκεσε λιγότερο, με το μέσο όρο αυτής της περιόδου. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Στοιχεία αγωγής αποζημίωσης λόγω αναπηρίας. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Στοιχεία αγωγής αποκτημάτων γάμου. ΕφΛαρ 236/07, σ. 81, ΕφΛαρ 83/08, σ. 465

Αοριστία κονδυλίου προμηθειών εμπορικού

αντιπροσώπου εκ μη εκτελεσθεισών παραγγελιών, εάν δεν προσδιορίζονται αυτές κατά χρόνο και πελάτες. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Στοιχεία αγωγής εξ αλληλοχρέου λ/σμού. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Στοιχεία αγωγής κοινωνού για αποζημίωση λόγω χρήσης κοινού από έναν κοινωνό. ΕφΛαρ 118/08, σ. 401

Η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας δεν αποτελεί στοιχείο της αγωγής καταβολής μισθών, διότι η έλλειψή του αποτελεί ένσταση περί ακυρότητας της σύμβασης. Στοιχεία αγωγής καταβολής συμφωνημένων αποδοχών οδηγού φορητού αυτ/του. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Στοιχεία αγωγής διατάραξης νομής. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Η παρακατάθεση της αποζημίωσης στο ΤΠΔ ή η είσπραξή της από τον δικαστικά αναγνωρισθέντα ως δικαιούχο επιφέρει συντέλεση της απαλλοτριώσης, ανεξάρτητα αν ο φερόμενος ως δικαιούχος είναι και πραγματικός κύριος του απαλλοτριωθέντος. Ο αληθινός κύριος έχει ενοχική αξίωση κατά του φερόμενου δικαιούχου που εισέπραξε την αποζημίωση, κατά τις δ/ξεις του νόμου περί απαλλοτριώσεων ή περί αδικοπραξίας (αν συντρέχει) ή επιβοηθητικά του αδικ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 733/07, σ. 184

Τμήματα ιδιωτικών εδαφών, που χαρακτηρίστηκαν ως ανήκοντα σε αιγιαλό, λογίζονται αναγκαστικά απαλλοτριωτέα υπέρ του Δημοσίου. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

ΑΠΑΤΗ (Αστ)

Ο απατηθείς δικαιούται είτε να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας και την ανόρθωση κάθε άλλης ζημίας, κατά τις δ/ξεις περί αδικοπραξίας, εφόσον η απάτη περιέχει και τους όρους αυτής, είτε να αποδεχθεί τη δικαιοπραξία και να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας του, κατά την έκταση που δικαιούται σε κάθε αδικοπραξία.

Έννοια απάτης. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Ανάκληση δικαστικής ομολογίας. ΕφΛαρ 310/07, σ. 112

Έγκυρη συμφωνία Τράπεζας και πελάτη περί απόδειξης της κίνησης του ανοικτού λ/σμού από αποσπάσματα των βιβλίων της. ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Μη ακυρότητα μαρτυρικής κατάθεσης επί μη καταχώρησης στα πρακτικά του θρησκευματος του μάρτυρα και των λοιπών στοιχείων του 407 ΚΠολΔ, εκτός από το ονοματεπώνυμο και την όρκισή του. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως συζύγου διαδίκου δεν αποτελεί λόγο εξαίρεσης, εφόσον, κατ' ανέλεγκτη πιθανολόγηση, δεν συνδέεται με συμφέρον του από τη δίκη. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Από μόνη την ιδιότητα του μάρτυρα ως μέλους ΔΣ (μη εκπροσώπου) νπ δεν προκύπτει συμφέρον, γιατί διάδικος είναι το νπ. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Το μαχητό τεκμήριο ότι η συμβολή του δικαιούχου συζύγου ανέρχεται στο 1/3 της αύξησης λειτουργεί αμφιμερώς, υπέρ και των δύο διαδίκων. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

Ένσταση εξόφλησης και αντένσταση ότι η εξόφληση αφορούσε άλλο χρέος. Βάρος απόδειξης. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως πατέρα διαδίκου δεν στοιχειοθετεί έννομο συμφέρον. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Έγγραφα συνταχθέντα από αρμόδιο πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται.

Έγγραφο βεβαίωση τρίτου, που εκδόθηκε πριν ή κατά τη διάρκεια δίκης, με σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή, δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως δικ. τεκμήριο. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Η ημιτελής κατάθεση μάρτυρα ληπτέα ως έμμεση απόδειξη.

Δεν μπορεί να είναι μάρτυρας, ως μη τρίτος, ο διάδικος και ο νόμιμος εκπρόσωπός του. Η εξέταση διαδίκων αποτελεί επικουρικό αποδεικτικό μέσο.

Ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο η πρωτόδικη μαρτυρική κατάθεση του πατέρα, νομίμου εκπροσώπου ανηλίκου ως διαδόχου του αρχικού διαδίκου. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Επί προβολής πλαστότητας εγγράφου υποχρέωση προσκόμισης, με ποινή απαραδέκτου, ταυτόχρονα των αποδεικτικών εγγράφων και μνείας των μαρτύρων, όταν η προβολή γίνεται κατ' ένσταση ή με παρεμπόμπουσα αγωγή και όχι με κύρια αυτοτελή αγωγή ή ανακοπή. ΕιρΛαρ 166/08, σ. 612

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Στοιχεία αγωγής αυτοτελούς αποζημίωσης λόγω αναπηρίας. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48, ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Επί αφαίρεσης ή παράνομης και υπαίτιας βλάβης πράγματος, ο νομέας (ή και ο κάτοχος) έχει και την αγωγή αποζημίωσης εξ αδικπραξίας. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Αποζημίωση λόγω αναπηρίας, χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Αποζημίωση πελατείας εμπορικού αντιπροσώπου. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Επί απαλλοτρίωσης, ο αληθινός κύριος, αν δεν συμπίπτει με το δικαιούχο της αποζημίωσης, έχει ενοχική αξίωση κατά του τελευταίου που την εισέπραξε. ΕφΛαρ 733/07, σ. 184

Αποζημίωση λόγω επέκτασης οικοδομής σε γειτονικό γήπεδο. ΕφΛαρ 805/07, σ. 268

Αποζημίωση παθόντος για απασχόληση της μητέρας του ως αποκλειστικής νοσοκόμου, χωρίς προσκόμιση ιατρικών βεβαιώσεων για την ανάγκη πρόσληψης. ΕφΛαρ 48/08, σ. 276

Δικαίωμα παθόντος για σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης και της οφειλόμενης από τον τρίτο παροχής. ΕφΛαρ 52/08, σ. 277

Η αποζημίωση που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος εφάπαξ καταβολής. ΕφΛαρ 58/08, σ. 279

Αποζημίωση αποχωρούντων λόγω συνταξιοδότησης μισθωτών. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη εκ δυσφημιστικών εκπομπών, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν στη συγκεκριμένη περίπτωση με την επιδίκαση της προβλεπόμενης ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Αποζημίωση λόγω αποκλειστικής χρήσης κοινού από έναν κοινωνό, ανάλογη με τη μερίδα των λοιπών κοινωνών, που συνίσταται στη μισθωτική αξία, αλλά δεν αποτελεί μίσθωμα. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383, ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

Υποχρέωση αδικοπραγήσαντος να αποδώσει, κατά τον αδικ. πλουτισμό, ό,τι περιήλθε σ' αυτόν, έστω και αν η απαίτηση από την αδικοπραξία έχει παραγραφεί. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Αποζημίωση κτηνοτρόφου, που κατέστη ανίκανος για εργασία και προέβη σε πρόσληψη τρίτου για το ποιμνιοστάσιο. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

Αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη από την εκμετάλλευση εκριζωθέντος κτήματος. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Αποζημίωση λόγω καταστροφής ή αλλοίωσης αποθηκευμένων σε ψυγείο φρούτων. ΕφΛαρ 364/08, σ. 580

ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ

Βλ. Γάμος, Σύζυγοι

ΑΠΟΛΥΣΗ ΥΦ ΟΡΟΝ

Το βούλευμα που ανακαλεί την υφ όρον απόλυση υπόκειται σε ανάκληση αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης.

Κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της χορηγηθείσας υφ όρον απόλυσης, μπορεί να αποφυλακιστεί μόνο με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που

αποφάνθηκε την τελευταία, ενώ σε αυτήν την περίπτωση δεν νοείται χορήγηση νέας υφ όρον απόλυσης. ΣυμβΕφΛαρ 128/08, σ. 405

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Οι κατά τη διαδικασία των μικροδιαφορών, αντιμωλία των διαδίκων, εκδιδόμενες αποφάσεις δεν υπόκεινται σε τακτικά ένδικα μέσα και είναι αμέσως εκτελεστές. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Η αποδοχή απόφασης μετά την άσκηση ενδίκου μέσου μπορεί να γίνει μόνο ρητά, με δήλωση καταχωριζόμενη στα πρακτικά ή με δικόγραφο επιδιδόμενο στον αντίδικο. Η μετά την άσκηση έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, των τόκων και της δικ. δαπάνης της εκκαλουμένης δεν συνιστά αποδοχή αυτής. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Οριστική είναι η απόφαση που δέχεται ή απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει αίτηση παροχής έννομης προστασίας, ακόμη και αν η απόρριψη γίνεται για έλλειψη διαδικαστικής προϋπόθεσης.

Εν μέρει οριστικές είναι οι αποφάσεις με τις οποίες περατώνεται η δίκη ως προς ορισμένα μόνο κεφάλαια ή βάσεις της αγωγής ή ορισμένους μόνο διαδίκους, ενώ για τα λοιπά κεφάλαια, βάσεις ή διαδίκους η διαφορά παραμένει εκκρεμής. ΕφΛαρ 422/08, σ. 598

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Αποκλειστική αρμοδιότητα ΜονΠρωτ για διενέξεις συνιδιοκτητών εκ της οροφοκτησίας, στις οποίες περιλαμβάνεται και η έχουσα ως αντικείμενο την άρση κατασκευάσματος που έγινε καθ' υπέρβαση των ορίων της συνιδιοκτησίας. ΕφΛαρ 541/07, σ. 153

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Η ανακοπή κατά πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και καθορισμού αποζημίωσης για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος δικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων, η δε εκδιδόμενη απόφαση υπόκειται μόνο σε έφε-

ση και παράγει προσωρινό δεδικασμένο. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Επί παραπομπής αίτησης ασφ. μέτρων περί διορισμού προσωρινής διοίκησης σωματείου προς εκδίκαση κατά την προσήκουσα διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αρμόδιος για έκδοση προσωρινής δ/γής είναι ο δικαστής της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Ισχύς προσωρινής δ/γής των ασφ. μέτρων έως την έκδοση απόφασης για την αίτηση.

Ανάκληση προσωρινής δ/γής. Δεν συνιστούν μεταβολή πραγματικές ή νομικές πλημμέλειες της απόφασης. ΜονΠρωτΛαρ 105/08, σ. 199

Απόφαση ασφ. μέτρων που διέταξε την υπό του εργοδότη αποδοχή των υπηρεσιών του εργαζομένου μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της κύριας αγωγής.

Έκδοση οριστικής απόφασης και αποδοχή της αγωγής. Άσκηση από τον εργοδότη έφεσης και αίτησης ανάκλησης των ασφ. μέτρων λόγω εκούσιας εκτέλεσης.

Η δικαστική ανάκληση προϋποθέτει απόφαση ασφ. μέτρων που δεν έληξε αυτοδίκαια με την έκδοση της οριστικής απόφασης επί της αγωγής. ΕφΛαρ 218/08, σ. 376

Λήψη ασφ. μέτρων ρύθμισης κατάστασης, λόγω επείγοντος, επί παρακώλυσης από κοινωνό της χρήσης του κοινού από συγκοινωνό. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Επιτρεπτή η συνεκτίμηση και άλλων στοιχείων για συναγωγή συμπεράσματος περί μέθης ή μη του οδηγού, αν δεν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία διαπίστωσής της.

Εγκυρότητα συμβατικού ασφ. όρου εξαίρεσης ζημιών επί μέθης οδηγού, έστω κι αν το ασφαλιστήριο φέρει την υπογραφή μόνο του ασφαλιστή, εφόσον ο ασφαλισμένος κατέβαλε ασφάλιστρα και παρέλαβε αντίγραφο του ασφαλιστηρίου και το ειδικό σήμα.

Επί ατυχήματος προκληθέντος όχι από τον αντισυμβαλλόμενο, αλλά από τρίτο οδηγό του ζημιογόνου αυτ/του, που τελούσε σε μέθη, ο

ασφαλιστής μπορεί να επικαλεσθεί και έναντι αυτού τον όρο ασφ. απαλλαγής, καθώς επί γνησίων υπέρ τρίτου συμβάσεων ο υποσχεθείς (ασφαλιστής) δικαιούται να αντιτάξει και στον τρίτο (οδηγό) ενστάσεις από τη σύμβαση. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

Η κατάθεση βεβαίωσης ασφάλισης του ζημιογόνου αυτ/του στην αστυνομία αποτελεί, κατά πλάσμα νόμου, ευθεία πρόταση της ασφ. εταιρίας προς τους (αόριστα) δικαιούχους αποζημίωσης τρίτους προς ικανοποίηση των αξιώσεών τους. Με την αποδοχή της πρότασης, που μπορεί να γίνει και με έγερση αγωγής κατά του ασφαλιστή, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής. Εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, ο συμβατικός αναδοχέας ασφαλιστής την ίδια παραγραφή μπορεί να προτείνει. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Σύγκρουση σε διασταύρωση. Συνυπαιτιότητα του οδηγού που παραβίασε πινακίδα προτεραιότητας και του οδηγού που είχε προτεραιότητα, αλλά κινούνταν σε κατοικημένη περιοχή με μεγάλη ταχύτητα και τελούσε σε μέθη. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

Σύγκρουση ομορρόπως κινουμένων. Αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού, που οδηγούσε χωρίς προσοχή και επέπεσε στο πορευόμενο, χωρίς να αντιληφθεί ότι το τελευταίο είχε ξεκινήσει μετά από διακοπή πορείας, κινούμενο με χαμηλή ταχύτητα.

Αποζημίωση λόγω αναπηρίας χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία.

Αποθετική ζημία παθόντος, λόγω απώλειας εισοδημάτων ως οδηγού ασθενοφόρου και αμοιβών ως διαιτητή και προπονητή αθλητικών αγώνων. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Προϋπόθεση ευθύνης βάσει του ν. Γπλ/1911 είναι η πρόκληση ατυχήματος κατά τη λειτουργία του αυτ/του, ακόμα και αν δεν λειτουργεί ο κινητήρας.

Υπαιτιότητα οδηγού, ο οποίος κατά τη στάθ-

μευση σε κατωφέρεια δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης, με αποτέλεσμα να κινηθεί και παρασύρει προ αυτού ευρισκόμενο αυτ/το. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Προτεραιότητα του εκ δεξιών κινουμένου σε κόμβους χωρίς σήμανση. Εξαιρέσεις. Επί ισόπεδου κόμβου, σχήματος «Τ», εάν δεν υπάρχει σήμανση, ισχύει ο κανόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας.

Καθορισμός προτεραιότητας οδών.

Συνυπαιτιότητα του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου διότι δεν έφερε κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε κόμβο χωρίς σήμανση. Το ότι μία οδός είναι κεντρικότερη δεν ασκεί επιρροή στην προτεραιότητα, εφόσον δεν πρόκειται για αυτοκινητόδρομο ή εθνική ή ταχείας κυκλοφορίας οδό, που έχουν πάντοτε προτεραιότητα.

Συνυπαιτιότητα και του εκ δεξιών κινούμενου, διότι δεν οδηγούσε με προσοχή, καίτοι γνώριζε ότι επικρατούσε η πεπλανημένη αντίληψη ότι η άλλη οδός ως κεντρικότερη είχε προτεραιότητα.

Απαγορευμένη επιβίβαση παθόντος σε καρότσα φορτηγού. Μη γνώση της απαγόρευσης από τον επιβάτη, καθόσον ο οδηγός είχε διαμορφώσει την καρότσα με σταθερά καθίσματα και μετέφερε εργάτες στους αγρούς, δημιουργώντας πεπλανημένη εντύπωση ότι δικαιούται να το κάνει. Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στον τραυματισμό του. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

Αποζημίωση παθόντος, που λόγω ανικανότητας προς εργασία κτηνοτρόφου προέβη σε πρόσληψη τρίτου για φροντίδα του ποιμνιοστασίου. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΡΚΕΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Η τριτανακοπή του 936 ΚΠολΔ, αν αφορά

ακίνητο, εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

ΒΙΒΛΙΑΡΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Εφοδιασμός με βιβλιάριο υγείας των ασκούντων εργασία χειριστή τροφίμων ή ποτών ή ασχολούμενων σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

ΓΑΜΟΣ

Αποκτήματα γάμου. Ο ενάγων πρέπει να διαλάβει την ύπαρξη και αξία των περιουσιακών στοιχείων του άλλου συζύγου κατά την τέλεση του γάμου («αρχική περιουσία»), αλλά και κατά το χρόνο που καθίσταται αμετάκλητη η απόφαση λύσης ή ακύρωσης του γάμου ή που ασκείται η αξίωση λόγω συμπλήρωσης 3ετούς διάστασης των συζύγων («τελική περιουσία»).

Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα του γάμου είναι δικαίωμα περιουσιακής φύσης, αποσυνδεδεμένο από υπαιτιότητα.

Η έλλειψη συμβολής του ενάγοντος στην περιουσιακή επαύξηση του εναγομένου ή η αποκλειστική υπαιτιότητα στον κλονισμό του γάμου δεν καθιστούν καταχρηστική την αξίωση. ΕφΛαρ 236/07, σ. 81

Στοιχεία αγωγής αποκτημάτων. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου, αλλά και σε παροχή υπηρεσιών αποτιμώμενων σε χρήμα, που παρέχονται στο συζυγικό οικό για επιμέλεια των τέκνων, καθότι αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφοράς. Η χρηματική αποτίμηση των υπηρεσιών του δικαιούχου συζύγου μπορεί να προκύπτει και από τη χρηματική αξία υποθετικού εισοδήματος, που θα αποκόμιζε αν, αντί για τις υπηρεσίες αυτές, ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

Προϋποθέσεις αξίωσης συμμετοχής στα συζυγικά αποκτήματα. Στοιχεία αγωγής. Τα αποκτηθέντα κατά τη διάσταση περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν αποκτήματα εφό-

σον αγοράστηκαν με δαπάνη ενός συζύγου. Δεν συνιστούν αποκτήματα τα ακίνητα, των οποίων τα οριστικά συμβόλαια έγιναν σε εκτέλεση προγενέστερων του γάμου προσυμφώνων με ταυτόχρονη τότε καταβολή του τιμήματος.

Στοιχεία καταχρηστικότητας της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα.

Η μετά τη συζήτηση της υπόθεσης γονική παροχή των αποκτημάτων στα κοινά τέκνα δεν στερεί το δικαιούχο της αξίωσης από το έννομο συμφέρον να επιδιώξει την ικανοποίησή του με την απόδοση σε χρήμα της συμβολής του. ΕφΛαρ 83/08, σ. 465

ΓΕΩΤΡΗΣΗ

Χρήση και εκμετάλλευση κοινής γεώτρησης με κοινή απόφαση των κοινωνιών. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκου και από τους δύο γονείς. Η κλήτευση και παράσταση του ενός γονέα δεν αρκεί για τη νόμιμη εκπροσώπησή του, εκτός αν υπάρχει παύση γονικής μέριμνας ή πραγματική αδυναμία άσκησης από τον άλλο γονέα. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Σε διάρρηξη καταδοलिएυτικής δικαιοπραξίας υπόκειται και η γονική παροχή, που είναι αμιγώς χαριστική, εφόσον δεν συντρέχουν οι όροι του 940 εδ. 2 ΑΚ (περί καταβολής ληξιπρόθεσμου χρέους). Ο χαρακτηρισμός της ως δωρεάς, καθότι μέτρο υπερβαίνει τις περιστάσεις, αποσκοπεί να αποκλείσει τη δυνατότητα ανάκλησής της, ως προς το μέρος που δεν αποτελεί δωρεά και όχι να τη χαρακτηρίσει εξ αντιδιαστολής ως επαχθή δικαιοπραξία. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

Μεταγραφή γονικής παροχής ακινήτου οποτεδήποτε, αρκεί να μη προηγηθεί για το ίδιο ακίνητο μεταγραφή άλλου τίτλου, μεταβαστικού κυριότητας υπέρ τρίτου. Δυνατή η

μεταγραφή και μετά το θάνατο του μεταβιβασαντος, πριν και μετά τη δήλωση και μεταγραφή της αποδοχής κληρονομίας. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

ΔΑΝΕΙΟ

Επί διεθνών συναλλαγών είναι επιτρεπτή η συνυπολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα, οπότε αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά το συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου. Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων κατά το χρόνο πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

ΔΑΝΕΙΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ

Ομολογιακό δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία και διαιρείται σε ομολογίες, που αντιπροσωπεύουν δικαιώματα των ομολογιούχων έναντι της εκδότριας.

Η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο Υποθηκοφυλακείο ή το Κτηματολογικό γραφείο προς εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας από σύμβαση ομολογιακού δανείου απαλλάσσεται από κάθε άμεσο ή έμμεσο φόρο ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, απαιτούμενης καταβολής μόνο πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ. ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΔΑΠΑΝΕΣ

Αναγκαίες και επωφελείς δαπάνες κακόπιστου νομέα. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Βλ. και Κυριότητα, Νομή

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Μη ύπαρξη δεδικασμένου, όταν για το ίδιο ακίνητο στη μία δίκη κρίθηκε αγωγή κυριότητας, ενώ σε μεταγενέστερη εισάγεται αγωγή αποβολής από τη νομή. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν και σε εκείνες που μπορού-

σαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις μη προταθείσες εξαιρούνται οι στηριζόμενες σε αυτοτελές δικαίωμα, που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή, προς τις οποίες εξομοιώνονται και οι απορριφθείσες για τυπικό λόγο ως αόριστες ή απαράδεκτες. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Προσωρινό δεδικασμένο από απόφαση ασφ. μέτρων επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Αν με τελεσίδικη απόφαση ο παθών κρίθηκε πρόσκαιρα ανίκανος και του επιδικάστηκε για ορισμένο διάστημα αποζημίωση διαφυγόντων κερδών και με νέα αγωγή ζητεί πρόσθετη αποζημίωση για μεταγενέστερο διάστημα, λόγω διαπιστωθείσας εφόρου ζωής ολικής ή μερικής αναπηρίας, το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο της απόφασης ως προς την έκταση των μη προβλεπτών ζημιών. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Η τελεσίδικη απόφαση αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας αποτελεί δεδικασμένο ως προς τις συνθήκες της αδικοπραξίας, την ευθύνη του υπαιτίου, τη συνυπαιτιότητα και τη ζημία του παθόντος, που αναφέρεται στο χρόνο της αγωγής, όχι όμως και για μεταγενέστερες ζημιές. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

Η δ/γή πληρωμής, που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, ισοδυναμεί με τελεσίδικη απόφαση. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

ΔΗΜΟΙ

Βλ. ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

Διάκριση μεταξύ αφενός της κατάληψης και κατοχής δημόσιου κτήματος προς απόκτηση δικαιώματος σ' αυτό και αφετέρου της απλής αυθαίρετης συλλογής καρπών του. Πρωτόκολλο αποζημίωσης συντάσσεται στη δεύτερη περίπτωση προς απόδοση της ωφέλειας που χωρίς νόμιμη αιτία αποκόμισε ο τρίτος, ενώ όταν η κατοχή του κτήματος περιορίζεται σε γυμνή εξουσίαση, χωρίς κάρπωση ή χρήση

του, συντάσσεται μόνο πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής κατά του αυθαίρετου κατόχου. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

ΔΗΜΟΣΙΟ

Αποζημιωτική ευθύνη Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις οργάνων του.

5ετής παραγραφή της αξίωσης αποζημίωσης κατά Δημοσίου.

Η παραγραφή υπέρ του Δημοσίου λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελα. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Διάκριση μεταξύ αφενός της κατάληψης και κατοχής δημόσιου κτήματος προς απόκτηση δικαιώματος σ' αυτό και αφετέρου της απλής αυθαίρετης συλλογής καρπών του. Προϋποθέσεις έκδοσης πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και αποζημίωσης. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Επιτρεπτή η σύναψη σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με φορέα δημόσιου τομέα για αντιμετώπιση εποχιακών ή πρόσκαιρων αναγκών, με τις νόμιμες προϋποθέσεις.

Συνταγματική απαγόρευση μονιμοποίησης εργαζόμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα, ή μετατροπής αυτών σε αορίστου χρόνου, έστω και αν καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες. ΕφΛαρ 408/07, σ. 131

Επί εγκατάλειψης της κοίτης ποταμού λόγω εκτέλεσης τεχνικών έργων από το Δημόσιο, τα εδαφικά τμήματα που προέρχονται από την αποξήρανση παραμένουν στο Δημόσιο. ΕφΛαρ 733/07, σ. 184

Κατά τις δικαστικές διακοπές δεν τρέχουν ως προς το Δημόσιο οι προθεσμίες άσκησης ένδικων μέσων.

Ο αιγιαλός ως πράγμα κοινής χρήσης ανήκει στο Δημόσιο. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

Τόκοι επί χρηματικής οφειλής του Δημοσίου. 2ετής παραγραφή των κατά Δημοσίου απαιτήσεων αποδοχών ή αποζημιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του.

Εφαρμογή των δ/ξεων αδικ. πλουτισμού στο Δημόσιο και επί αξιώσεων από σχέση εργασίας. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΠολΔικ)

Ρύθμιση συνεπειών ερημοδικίας εφεσίβλητου στις ειδικές διαδικασίες. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Η αγωγή του κοινωνού για αποζημίωση λόγω αυθαίρετης χρήσης του κοινού ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. Εάν εισαχθεί κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, ενόψει μη δυνατότητας εφαρμογής του 591 παρ. 2 ΚΠολΔ, παραπέμπεται στο ίδιο δικαστήριο κατά την προσήκουσα διαδικασία. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

ΔΙΑΔΙΚΟΙ

Μη επιτρεπτός, με δήλωση του εκκαλούμετος στο ακροατήριο, ο καθορισμός του διαδίκου ή η αντικατάστασή του με άλλον. ΕφΛαρ 511/07, σ. 150

Σωματείο διαγραφέν από τα βιβλία του πρωτοδικείου εξακολουθεί να έχει ικανότητα διαδίκου. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Κτήση ιδιότητας διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353, ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΔΙΑΘΗΚΗ

Ανίσχυρη η δ/ξη διαθήκης περί εγκατάστασης σε περιουσιακά στοιχεία, που μεταβίβασθηκαν στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή. Τέτοια εγκατάσταση δεν μπορεί να ισχύσει ως διανεμητική, δηλ. προς ανάλογη συμμετοχή στα κληρονομικά χρέη του εγκατάστατου, ως καθολικού διαδόχου, διότι προϋποθέ-

τει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται με πραγματική εγκατάσταση στην κληρονομία.

Ερμηνεία διαθήκης. Η κρίση ότι από τη διαθήκη προκύπτει ή όχι η βούληση του διαθέτη είναι ανέλεγκτη από τον ΑΠ. Εφαρμογή ερμηνευτικών κανόνων των 173 και 1781 ΑΚ, προς αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη, η οποία θα πρέπει να στηρίζεται, έστω και έμμεσα, στο κείμενο της διαθήκης.

Επί αμφιβολίας, επιβάλλεται η «φιλάγαθη» ερμηνεία της διαθήκης και προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η μνεία στη διαθήκη ότι τηρήθηκαν τα οριζόμενα στον ΑΚ αποτελεί εξ ιδίας αντίληψης βεβαίωση του Συμβολαιογράφου με πλήρη απόδειξη και δεν χωρεί ανταπόδειξη, χωρίς προσβολή της διαθήκης ως πλαστής. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΚΗΣ

Από την ολοκλήρωση της συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών, με την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο Μητρώο ΑΕ, η νέα ή η απορροφώσα εταιρεία συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες των συγχωνευθεισών εταιρειών χωρίς βίαιη διακοπή της δίκης. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

Επί θανάτου διαδίκου, βίαιη διακοπή δίκης και επανάληψη με κοινοποίηση πρόσκλησης στους κληρονόμους μετά πάροδο της 4μηνης προθεσμίας αποποίησης. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Στην αίτηση του κομιστή εξ οπισθογράφησης προς έκδοση δ/γής πληρωμής εξ επιταγής δεν απαιτείται μνεία της αιτίας μεταβίβασης.

Η δ/γή πληρωμής, που αποτελεί τίτλο εκτελεστό και όχι δικαστική απόφαση, πρέπει να αναφέρει την αιτία συνοπτικά, την επιταγή, τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών έγινε νόμιμος κο-

μιστής και τη μη πληρωμή, παρά την εμπρόθεσμη εμφάνιση.

Τρόπος προβολής λόγων ανακοπής. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Στην αίτηση δ/γής πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού αρκεί να αναφέρεται η συμφωνία περί απόδειξης από το απόσπασμα των εμπορικών βιβλίων της Τράπεζας, το κλείσιμο του λ/σμού, το κατάλοιπο και επισύναψη του αποσπάσματος των βιβλίων με την κίνηση του λ/σμού.

Ακυρότητα δ/γής πληρωμής εκδοθείσας με βάση σύμβαση πίστωσης, πρόσθετη αρχικής τοιαύτης, εφόσον δεν γίνεται μνεία για τον τρόπο που έκλεισε ο λ/σμός, αν αναγνωρίσθηκε, έστω και προσωρινά, από τον πιστούχο το κατάλοιπο του πρώτου λ/σμού και αν συμπεριλήφθηκε αυτό ως πρώτο κονδύλιο στο δεύτερο λ/σμό, οπότε δεν απαιτείται παράθεση στην αίτηση των επιμέρους κονδυλίων χρεοπιστώσεων και της αρχικής σύμβασης. ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Η δ/γή πληρωμής που δεν επιδίκασε τόκους των τόκων υπερημερίας για το μετά το κλείσιμο του αλληλόχρεου λ/σμού διάστημα δεν αποτελεί τίτλο εκτελεστό για την είσπραξή τους, αλλά δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οφειλής τέτοιων τόκων βάσει συμφωνίας των μερών, η οποία συνιστά νόμιμη αιτία, αποκλείουσα την εφαρμογή των δ/ξεων περί αδίκ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

Μη προσβολή δ/γής πληρωμής με ισχύ δεδικασμένου με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, αφού είναι अपараδєκτη η προβολή κατά της εκτέλεσης λόγων ανακοπής, που αν και ήταν γεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν, δεν προτάθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής πληρωμής. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Για άσκηση αγωγής μεταρρύθμισης απόφασης διατροφής απαιτείται η μετά την έκδοσή της επέλευση ουσιώδους μεταβολής συνθηκών.

Στην ανάλογη διατροφή ενηλίκου τέκνου περι-

λαμβάνεται και η δαπάνη επαγγελματικής εκπαίδευσης οποιασδήποτε βαθμίδας, περιλαμβανομένης και της πανεπιστημιακής. ΕφΛαρ 785/07, σ. 258

ΔΙΑΦΥΓΟΝ ΚΕΡΔΟΣ

Επί αξίωσης διαφυγόντος κέρδους πρέπει να εκτίθενται συγκεκριμένα περιστατικά, που πιθανολογούν μελλοντική, όχι απλώς ενδεχόμενη, ζημία. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65, ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Απώλεια εισοδημάτων παθόντος ως οδηγού ασθενοφόρου και αμοιβών ως διαιτητή αθλητικών αγώνων. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Αξίωση διαφυγόντων εισοδημάτων εκ προμηθειών εξαιτίας καταγγελίας της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, λόγω αντισυμβατικής συμπεριφοράς του αντιπροσωπευόμενου. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Δεδικασμένο επί διαφυγόντων κερδών λόγω πρόσκαιρης και ισόβιας ανικανότητας. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη από την εκμετάλλευση εκριζωθέντος κτήματος. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

ΔΙΚΑΙΟ

Διεθνής ιδιωτική διαφορά. Εφόσον οι διάδικοι δεν υποβλήθηκαν ρητά ή σιωπηρά σε κανένα δίκαιο και οι συμβάσεις δανείου, εγγύησης και αναγνώρισης χρέους καταρτίστηκαν στη Γερμανία, όπου όλοι οι συμβαλλόμενοι είχαν την κατοικία τους, και εν όψει του ότι τόπος εκπλήρωσης της παροχής ορίστηκε η Γερμανία, εφαρμοστέο δίκαιο, κατά τη Σύμβαση της Ρώμης, είναι το γερμανικό. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα, κατά το οποίο κρίνεται η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης και ο προσδιορισμός των προσώπων που συγκροτούν την οικογένεια του θύματος. ΕφΛαρ 342/08, σ. 578

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Επί μη εμπρόθεσμης ενσωμάτωσης στο εσωτερικό δίκαιο κράτους - μέλους οδηγίας περιέχουσας σαφείς και δεκτικούς απευθείας εφαρμογής κανόνες, κάθετη (κατά του κράτους) ισχύς της οδηγίας και όχι οριζόντια (στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών).

Οδηγία για συμβάσεις εργασίας. ΕφΛαρ 408/07, σ. 131

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων υπό το πρίσμα της σχετικής με την ιθαγένεια της Ένωσης νομολογίας του ΔΕΚ (Μελ), σ. 213

Το Δικαστήριο κράτους - μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. ΕφΛαρ 67/08, σ. 288

Βλ. και Σύνταγμα

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Το Δικαστήριο κράτους - μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία.

Αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας από τον εναγόμενο και παράλληλα προβολή, μη επικουρική, ενστάσεων παραγραφής και καταχρηστικής άσκησης. Παρέκταση δικαιοδοσίας με ταυτόχρονη θεραπεία όλων των τυχόν ακυροτήτων της προδικασίας. ΕφΛαρ 67/08, σ. 288

Διεθνής δικαιοδοσία Δικαστηρίου, εάν οι εναγόμενοι κατοικούν στην Ελλάδα. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί αίτησης για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της ΔΟΥ σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος. ΕφΛαρ 143/08, σ. 342

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Προϋποθέσεις μετατροπής άκυρης δικαιοπραξίας σε άλλη έγκυρη.

Η μεταγραφείσα συμβολαιογραφική σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας, με την οποία χώροι στάθμευσης της πιλοτής κατέστησαν αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες, είναι άκυρη, μπορεί όμως να ισχύσει, κατά μετατροπή, ως πράξη παραχώρησης δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης επί της πιλοτής σε οροφοκτήτη. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Κατάρτιση δικαιοπραξίας συνεπεία απάτης. Δικαιώματα απατηθέντος. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Προϋποθέσεις αισχροκερδούς δικαιοπραξίας.

Ακυρότητα τοκογλυφικής δικαιοπραξίας ως προς τον υπερβάλλοντα τόκο. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Ακυρότητα επαχθούς αμφοτεροβαρούς δικαιοπραξίας περιουσιακής φύσης, που αντίκειται στα χρηστά ήθη. ΕφΛαρ 278/08, σ. 554

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Προτάσεις σχετικά με τη βελτίωση απονομής δικαιοσύνης (Επιστολή), σ. 33

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Επί παραίτησης του εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης πριν τη συζήτηση, δεν μπορεί να τεθεί θέμα επιβολής σε βάρος του των δικ. εξόδων. Εκκαθάρισή τους κατά τα 679-681 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 430/08, σ. 600

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Κατά τις δικαστικές διακοπές δεν τρέχουν ως προς το Δημόσιο οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων. Η ρύθμιση αφορά μόνο στις βραχείες προθεσμίες που αρχίζουν με την επίδοση της απόφασης και όχι και στην 3ετή προθεσμία του 518 παρ. 2 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

Ο δικ. επιμελητής δεν δεσμεύεται από τη διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία

προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

Καθορισμός αμοιβών δικ. επιμελητών (ΥΑ), σ. 422

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠοινΔικ)

Η προσφυγή εγκαλούντος στον ΕισΕφ κατά απορριπτικής της έγκλησης δ/ξης του ΕισΠλημ ασκείται με έκθεση στο Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος.

Η κατ' άλλον τρόπο άσκηση της προσφυγής, και δη με αυτοτελές δικόγραφο, είναι απαράδεκτη ως ανυπόστατη διαδικαστική πράξη, έστω και αν συντάχθηκε έκθεση. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 97/07, σ. 208

Το βούλευμα που ανακαλεί την υφ όρον απόλυση υπόκειται σε ανάκληση, αν μεταγενέστερα γεγονότα δικαιολογούν διαφορετική εκτίμηση της κατάστασης.

Κρατούμενος που φυλακίστηκε εκ νέου με το θεσμό της κατ άρθρο 107 παρ. 1 ΠΚ ανάκλησης της χορηγηθείσας υφ όρον απόλυσης, μπορεί να αποφυλακιστεί μόνο με ανακλητικό της ανάκλησης βούλευμα του Συμβουλίου που αποφάνθηκε την τελευταία, ενώ σε αυτήν την περίπτωση δεν νοείται χορήγηση νέας υφ όρον απόλυσης. ΣυμβΕφΛαρ 128/08, σ. 405

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠολΔικ)

Η παραγραφή υπέρ του Δημοσίου λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως.

Παραδεκτή στην κατ' έφεση δίκη η προβολή μη προταθέντων πρωτοδικώς πραγματικών ισχυρισμών μόνο με τους όρους του 269 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Ανάκληση δικαστικής ομολογίας. ΕφΛαρ 310/07, σ. 112

Κλήτευση, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης, των παρεμβάντων στην εκούσια δικαιοδοσία. ΕφΛαρ 432/07, σ. 142

Μη επιτρεπτός, με δήλωση του εκκαλούντος στο ακροατήριο, ο καθορισμός του διαδίκου ή η αντικατάστασή του με άλλον, μη αναφερόμενο στην έφεση. ΕφΛαρ 511/07, σ. 150

Συνέπειες μη επίδοσης της διατάσσουσας την επανάληψη απόφασης. ΕφΛαρ 519/07, σ. 151

Συμπλήρωση ελλείψεων ως προς την ικανότητα των διαδίκων ή τη νόμιμη εκπροσώπηση τους. ΕφΛαρ 703/07, σ. 180

Οι κατά τη διαδικασία των μικροδιαφορών, αντιμωλία των διαδίκων, εκδιδόμενες αποφάσεις δεν υπόκεινται σε τακτικά ένδικα μέσα και είναι αμέσως εκτελεστές.

Απαράδεκτος ισχυρισμός που προβάλλεται με τις έγγραφες προτάσεις, χωρίς προφορική προβολή στο ακροατήριο με καταχώριση στα πρακτικά. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Παράσταση με δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους, όταν η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική.

Επίδοση επί ύπαρξης δύο κατοικιών. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο δεν συνδέεται με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Τρόπος επαναφοράς ισχυρισμών προηγούμενης συζήτησης στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Διόρθωση ονόματος διαδίκων. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Επανάληψη της συζήτησης, για προσκόμιση σε μετάφραση δ/ξεων αλλοδαπού Δικαίου. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δεν στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Πότε αποδοχή απόφασης. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Αναστολή του 912 ΚΠολΔ και 938 ΚΠολΔ. Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ επί των αμιγώς δια-

δικαστικών πράξεων του δικονομικού δικαίου. ΜονΠρωτΛαρ 1063/08, σ. 397

Η αγωγή του κοινωνού για αποζημίωση λόγω αυθαίρετης χρήσης του κοινού ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

Επί κήρυξης απαράδεκτης της συζήτησης λόγω μη κοινοποίησης αντιγράφου αγωγής στη ΔΟΥ, η απόφαση δεν είναι οριστική και δεν επιφέρει λήξη εκκρεμοδικίας. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Η επίδοση αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαίτησης έχει και χαρακτήρα οιονεί δικαιοπραξίας όχλησης. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

Απαράδεκτη παρεμπύπτουσα (αν)αγωγή στρεφόμενη κατά μη διαδίκου στην κύρια δίκη, χωρίς προηγούμενη προσεπίκληση να παρέμβει. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Μη διακοπή δίκης επί συγχώνευσης ΑΕ. Έμμεση εκτέλεση. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

Έγγραφη βεβαίωση τρίτου, που εκδόθηκε πριν ή κατά τη διάρκεια δίκης, με σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή, δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως δικ. τεκμήριο. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Παθητική νομιμοποίηση σε αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης).

Προβολή ένστασης κατάχρησης δικαιώματος σε μεταγενέστερη συζήτηση ή το πρώτον στο Εφετείο, μόνο με συνδρομή των 269 παρ. 2 και 527 περ. 3 ΚΠολΔ.

Η ημιτελής κατάθεση μάρτυρα ως έμμεση απόδειξη.

Ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο η πρωτόδικη μαρτυρική κατάθεση του πατέρα, νομίμου εκπροσώπου ανήλικου ως διαδόχου του αρχικού διαδίκου. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Κατά τις δικαστικές διακοπές δεν τρέχουν ως προς το Δημόσιο οι προθεσμίες άσκησης ένδικων μέσων. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

Εκκαθάριση δικ. εξόδων επί παραίτησης εκκαλούντος από το δικόγραφο πριν τη συζήτηση. ΕφΛαρ 430/08, σ. 600

Κτήση ιδιότητας διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353, ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

Αν η πλαστογραφία εγγράφου αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίππουσα αγωγή ή τις προτάσεις ή και προφορικά, όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική. ΕφΛαρ 166/08, σ. 612

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Δικηγορική Δεοντολογία (Επιστολή), σ. 36

Η εντολή σε δικηγόρο για δικαστική και εξώδικη εργασία είναι υποχρεωτικά αμειβόμενη εκ του νόμου.

Ακυρότητα συμφωνίας για λήψη αμοιβής μικρότερης της προβλεπόμενης στον Κώδικα Δικηγόρων.

Η αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση, εκτός αν αποδειχθεί ότι είναι προφανώς εξογκωμένο, οπότε η αμοιβή θα προσδιοριστεί με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί, βάσει επιμελημένης εξακρίβωσης των πραγμάτων.

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά ενάγοντος δικηγόρου, διότι από βαριά αμέλεια χειρίσθηκε πλημμελώς την υπόθεση. Απόρριψη ένστασης ως απαράδεκτης, διότι δεν ασκήθηκε εντός δμηνης αποσβεστικής προθεσμίας, αφού η ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας.

Μη καταχρηστική η αγωγή δικηγορικής αμοιβής εκ του ότι ο δικηγόρος δεν γνωστοποίησε στον εντολέα την πρόθεση να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Υπαγωγή στο άρθρο 21 του καταστατικού ΛΕΔΕ (εγκ), σ. 419

Αναπροσαρμογή ενσήμων ΤΝ και ΚΕΑΔ (εγκ), σ. 426

Νέα ένσημα επικύρωσης (εγκ), σ. 431

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ

Στον κακόπιστο νομέα οφείλονται οι αναγκαίες δαπάνες και οι δαπάνες εξαιτίας βαρών του πράγματος κατά τις δ/ξεις περί διοίκησης αλλοτρίων. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Μη ύπαρξη διοικητικής διαφοράς ουσίας και μη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων επί αίτησης για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της ΔΟΥ σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος. ΕφΛαρ 143/08, σ. 342

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Επί προσβολής προσωπικότητας, άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης όταν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, εκτός αν αποτελούν συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΔΩΡΕΑ

Βλ. Μέμψη δωρεάς

ΕΓΓΡΑΦΑ

Έγγραφα συνταχθέντα από αρμόδιο πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται ότι έγιναν από τον συντάσσοντα ή ενώπιόν του. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

ΕΓΓΥΗΣΗ

Η σύμβαση εγγυητικών επιστολών διέπεται από τις δ/ξεις περί εγγύησης. ΕφΛαρ 371/07, σ. 125

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Σύμβαση παροχής πίστωσης με ανοικτό λ/σμό για έκδοση εγγυητικών επιστολών προς εξασφάλιση απαίτησης πωλητή κατά πιστούχου - πελάτη της εγγυήτριας Τράπεζας. Ισχύς εγγυητικής επιστολής μέχρι την επιστρο-

φή της ή, επί μη κατάπτωσης, μέχρι την προ-σκόμιση από τον τρίτο, υπέρ του οποίου εκδόθηκε, δήλωσης απαλλαγής της Τράπεζας. Εγκυρότητα όρου σύμβασης περί καταβολής προμήθειας της Τράπεζας από τον πιστούχο μέχρι την επιστροφή της εγγυητικής. Η διαταχθείσα με απόφαση (ασφ. μέτρων) αναστολή πληρωμής των δόσεων του υπολοίπου τιμήματος, λόγω πραγματικών ελαττωμάτων του πωληθέντος και η, εκ τούτου, μη υποχρέωση της Τράπεζας προς πληρωμή των συναλλαγματικών, στις οποίες αφορά η εγγυητική, μέχρι την έκδοση απόφασης στην αγωγή αναστροφής πώλησης, δεν απαλλάσσει τον πιστούχο - πελάτη της Τράπεζας από την υποχρέωση πληρωμής της προμήθειας κατά το διάστημα της αναστολής. ΕφΛαρ 371/07, σ. 125

ΕΓΚΛΗΣΗ

Προσφυγή εγκαλούντος κατά απορριπτικής της έγκλησης εισαγγελικής δ/ξης εντός 15 ημερών από την επίδοσή της. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 97/07, σ. 208

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Επί διάλυσης σωματείου ακολουθεί αυτοδίκαια εκκαθάριση, που διαρκεί μέχρις ότου υπάρχουν απαιτήσεις τρίτων. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Μη ανάγκη εκκαθάρισης μετά τη λύση αφανούς εταιρίας. Παραδεκτή αγωγή αφανούς εταιρίου προς απόδοση εταιρικών κερδών και της μεταβιβασθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς του. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Εξακολούθηση της εταιρίας για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Λόγοι αντικατάστασης εκκαθαριστή. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΙΔΙΚΗ

Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας επιχείρησης και πιστωτών. ΕφΛαρ 432/07, σ. 142

Ειδική εκκαθάριση επιχείρησης που έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία της για οι-

κονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, με απόφαση του Εφετείου, κατά την εκούσια δικαιοδοσία (μη γνήσια).

Η παρέμβαση που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης υπό την ειδική εκκαθάριση του 46 ν. 1892/1990 είναι κύρια. Τρόπος άσκησης. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ

Η επέλευση εκκρεμοδικίας δε στερεί τους διαδίκους από την εξουσία μεταβίβασης του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος. Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. Ο ενάγων υποχρεούται να ζητήσει με τις προτάσεις την επιδίκαση του επίδικου στον ειδικό διάδοχο, κατ' επιτρεπτή μεταβολή του αγωγικού αιτήματος. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Επί κήρυξης απαράδεκτης της συζήτησης λόγω μη κοινοποίησης αντιγράφου αγωγής στη ΔΟΥ, η απόφαση δεν είναι οριστική και δεν επιφέρει λήξη εκκρεμοδικίας.

Επί εκκρεμοδικίας, το Εφετείο μπορεί να διατάξει αναστολή της δίκης, αφού εξαφανίσει την εκκαλουμένη. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Και στην εκούσια δικαιοδοσία κλήτευση παρεμβαίνοντων σε όλες τις επόμενες διαδικαστικές πράξεις, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης ως προς τους μη κλητευθέντες. Αν κατά τη συζήτηση εμφανιστεί ο αιτών και όχι ο τρίτος που έχει παρέμβει, η συζήτηση προχωρεί να είχε εμφανιστεί, εφόσον έχει κληθεί. ΕφΛαρ 432/07, σ. 142

Επί παραπομπής αίτησης ασφ. μέτρων περί διορισμού προσωρινής διοίκησης σωματείου προς εκδίκαση κατά την προσήκουσα διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αρμόδιος για έκδοση προσωρινής δ/γής είναι ο δικαστής της εκούσιας δικαιοδοσίας. ΜονΠρωτΛαρ 105/08, σ. 199

Αίτηση εκδικαζόμενη κατά την εκούσια δικαιοδοσία για να υποχρεωθεί ο προϊστάμενος της ΔΟΥ σε χορήγηση πιστοποιητικού έναρξης επαγγέλματος. Μη ύπαρξη διοικητικής διαφοράς ουσίας. Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων, αφού δεν υπάρχει αμφισβήτηση ως προς την ύπαρξη, το είδος και την έκταση υποχρέωσης του αιτούντος από τη φορολογική νομοθεσία ή από εκτελεστική διοικητική πράξη κατ' αυτού. ΕφΛαρ 143/08, σ. 342

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών, η συζήτηση ματαιώνεται, έστω κι αν παρίσταται τρίτος που κλητεύτηκε ή που άσκησε παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

Κτήση ιδιότητας διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. Ο καθ' ου η αίτηση δεν καθίσταται διάδικος με μόνη την απεύθυνση της αίτησης εναντίον του και δεν έχει δικαίωμα έφεσης, αλλά τριτανακοπής της απόφασης. Ούτε ο από το δικαστή ορισμός, κατά την κατάθεση της αίτησης, προθεσμίας για τυχόν κοινοποίησή της στον καθ' ου τον καθιστά διάδικο.

Για να καταστεί ο τρίτος διάδικος, και αν ακόμη η εναντίον του απεύθυνση της αίτησης εκτιμηθεί ως προσεπίκληση, πρέπει να παρέμβει κατά τη συζήτηση.

Τρόπος άσκησης κύριας και πρόσθετης παρέμβασης. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353, ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Έξοδα εκτέλεσης νοούνται οι δαπάνες

που αποβλέπουν στο συμφέρον των δανειστών. Περιεχόμενο αυτών. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195, ΕφΛαρ 272/07, σ. 233, ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

Μη επιτρεπτή ανακοπή ερημοδικίας στις δίκες περί την εκτέλεση. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195

Επί επίσπευσης εκτέλεσης με περισσότερους τίτλους του δανειστή χωρίς δικαιολογητικό λόγο, το δικαστήριο, κατόπιν ανακοπής του έχοντος έννομο συμφέρον, περιορίζει τα έξοδα εκτέλεσης στο μέτρο που καλύπτουν τον έναν από τους τίτλους.

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, που θεωρείται υπάρχον όταν η παραδοχή του αιτήματος της ανακοπής δεν εξαντλείται μόνο στην ακύρωση της κατάταξης του καθού, αλλά συνδέεται και με δυνατότητα κατάταξης του ανακόπτοντος. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ της αξίας του κατασχεθέντος και της απαίτησης του δανειστή.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών στοιχείων συνοφειλετών, διότι, ενόψει των αναγγελθεισών απαιτήσεων και του πλειστηριάσματος που θα επιτυγχάνονταν από τα άλλα κινητά, δεν θα ήταν εφικτή η ικανοποίηση της απαίτησης του επισπεύδοντος.

Προϋπόθεση εκπλειστηρίασης ακινήτου ως βιοτεχνικής επιχείρησης με τον εξοπλισμό είναι η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παραρτημάτων ως ενιαίο σύνολο, επιλογή που ανήκει στη διακριτική ευχέρεια του δανειστή. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Έμμεση εκτέλεση απόφασης επικοινωνίας με ανήλικο τέκνο. Επί πλειστών παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες χρηματικές ποινές, αλλά όταν οι παραβάσεις συνδέονται και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενέργειας, επιβάλλεται μία μόνο ποινή. ΕφΛαρ 61/08, σ. 281

Καταδίκη οφειλέτη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση, αν δεν επιχειρήσει πράξη δυνάμενη να γίνει μόνο από τον ίδιο. Επί οφειλέτη νπ η προσωπική κράτηση απαγγέλλεται κατά του εκπροσώπου του, ενώ η χρηματική ποινή κατά του νπ. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

Η τριτανακοπή του 936 ΚΠολΔ απευθύνεται κατά του δανειστή και του οφειλέτη, ως αναγκάων ομοδίκων και, επί ακινήτου, εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων.

Με το 1020 ΚΠολΔ παρέχεται στον τρίτο που αξιώνει κυριότητα στο κατασχεθέν, αν τούτο πλειστηριάστηκε και ο υπερθεματιστής εγκαταστάθηκε, η κατά το ουσιαστικό δίκαιο διεκδικητική αγωγή, με παθητικά νομιμοποιούμενο τον υπερθεματιστή. 5ετής προθεσμία άσκησης της αγωγής, η πάροδος της οποίας δεν επάγεται απώλεια της κυριότητας του τρίτου, αλλά παρέχει δικαίωμα στον υπερθεματιστή να αποκρούσει, κατ' ένσταση, τη διεκδικητική αγωγή του τρίτου.

Έναρξη της άνω προθεσμίας επί κινητών και ακινήτων. Μη αναλογική εφαρμογή των δ/ξεων περί επαναφοράς των πραγμάτων στην πρότερη κατάσταση, αλλά των περί παραγραφής τοιούτων. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

Μη προσβολή δ/γής πληρωμής με ισχύ δεδικασμένου με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ.

Διόρθωση της ελλιπούς ή ανακριβούς περιγραφής του ακινήτου με ανακοπή του 954 § 4 ΚΠολΔ, εκτός αν δημιουργείται αμφιβολία ως προς την ταυτότητα, οπότε υπάρχει ακυρότητα κηρυσσόμενη με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, εφόσον προκαλείται αναπότρεπτη αλλιώς βλάβη.

Ανακοπή κατά κατάσχεσης μέχρι τη σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης.

Ακυρότητα πλειστηριασμού επί ελλιπούς περιγραφής ακινήτου ως προς τα συστατικά, εάν προκλήθηκε βλάβη αναπότρεπτη άλλως, μη δυνάμενη να προβληθεί μετά την έναρξη σύνταξης της έκθεσης πλειστηριασμού και την κατακύρωση, εκτός αν έχει ήδη τελεσίδα απαγγελθεί ακυρότητα του προγράμματος.

Ανακοπή του 933 ΚΠολΔ λόγω αντίθεσης στο 281 ΑΚ. Προθεσμίες ανακοπής κατά της εκτέλεσης. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

Ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης κυριότητας και ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε ο καθού η εκτέλεση, ως ειδικός διάδοχός του. ΕφΛαρ 316/08, σ. 569

Καθιέρωση ειδικών, ουσιαστικών και δικονομικών, προνομίων υπέρ ΑΤΕ. Το προνόμιο πρωτοπραξίας και το δικαίωμα ενεχύρου, όταν υπόκειται εκτέλεση επί καρπών ή μηχανημάτων, σε βάρος των οποίων υφίσταται το ενέχυρο, υπερισχύει της ρύθμισης των 976 και 977 ΚΠολΔ.

Μετά τη μετατροπή της ΑΤΕ σε ΑΕ, μη ανεκτή η διατήρηση των προνομίων.

Τα προνόμια κρίνονται με τον κατά το χρόνο της κατάταξης ισχύοντα νόμο.

Προνόμιο απαιτήσεων αναγκάων δαπανών για διατήρηση και επισκευή του εκπλειστηριαζόμενου πράγματος ως οικονομικής αξίας. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Έγκυρη συμφωνία Τράπεζας και πελάτη περί απόδειξης του ανοικτού λ/σμού και του καταλοίπου από αποσπάσματα των βιβλίων της. ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

ΕΜΠΟΡΟΙ

Την εμπορική ιδιότητα αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα όταν ενεργούν κατά σύνηθες επάγγελμα εμπορικές πράξεις. Η ανώνυμη εταιρία είναι εμπορική και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός. ΕφΛαρ 715/07, σ. 181

ΕΝΕΧΥΡΟ

Για την ενεχύραση τίτλου σε δ/γή αρκεί η οπισθογράφηση του σε δ/γή του δανειστή, χωρίς άλλη διατύπωση, δεν αποκλείεται δε η επιλογή του κοινού τρόπου ενεχύρασης της απαίτησης. Δυνατή η ενεχύραση επιταγής με οπισθογράφηση. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Το υπέρ της ΑΤΕ δικαίωμα ενεχύρου επί καρπών ή μηχανημάτων υπερισχύει της ρύθμισης των 976 και 977 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Το ενάγον για ακύρωση απόφασης ΓΣ μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλεσθεί ειδικό έννομο συμφέρον, το οποίο θεωρείται υπάρχον εκ μόνης της ιδιότητάς του ως μέλους.

Μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα, που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Αβάσιμο αναγνωριστικό κυριότητας αίτημα, ελλείπει εννόμου συμφέροντος, εάν συνολογείται η κυριότητα ενάγοντος. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Μη λήψη υπόψη ένορκων βεβαιώσεων κατά την τακτική διαδικασία στο ΠολΠρωτ, ούτε για συναγωγή δικ. τεκμηρίων. ΕφΛαρ 11/07, σ. 37

Βεβαίωση τρίτου, που εκδόθηκε πριν ή κατά τη διάρκεια δίκης, με σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή, δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως δικ. τεκμήριο. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Μη λήψη υπόψη βεβαιώσεων που υπερβαίνουν το νόμιμο αριθμό του 270 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 278/08, σ. 554

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Διαζευκτική συρροή περισσότερων δικαιωμάτων υπέρ του κυρίου του έργου. Η επιλογή ενός καθιστά αδύνατη την εξ αυτού παραίτηση και την άσκηση άλλου. ΕφΛαρ 329/08, σ. 575

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το

δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. ΕφΛαρ 342/08, σ. 578

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος και επίσεσης. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Ποιες ενστάσεις καλύπτονται από το δεδικασμένο. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Ενστάσεις ενεχομένων εξ επιταγής κατά του κομιστή. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Ανεπίτρεπτη ένσταση συμψηφισμού, εφόσον η απαίτηση κατά της οποίας προβάλλεται ο συμψηφισμός προέρχεται από το εκ δόλουπραχθέν αδίκημα της απάτης. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου, διότι από βαριά αμέλειά του χειρίστηκε πλημμελώς την υπόθεση. Απόρριψη ένστασης ως απαράδεκτης διότι δεν ασκήθηκε εντός της δμηνης αποσβεστικής προθεσμίας, αφού η ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Η ένσταση εξόφλησης δεν απαιτεί μνεία του χρόνου καταβολής. Αντένσταση ότι η εξόφληση αφορούσε άλλο χρέος.

Ένσταση συμψηφισμού.

Ένσταση παραγραφής και αντένσταση διακοπής.

Ένσταση κατάχρησης δικαιώματος. Αντένσταση καταχρηστικής άσκησης ένστασης παραγραφής, εάν ο οφειλέτης παρεμπόδιζε το δικαιούχο να διακόψει την παραγραφή. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Ένσταση ακυρότητας της σύμβασης επί έλλειψης βιβλιαρίου υγείας μισθωτού. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Ένσταση συνυπολογισμού κέρδους, λόγω εξοικονόμησης δαπανών. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Χρόνος προβολής ένστασης κατάχρησης δικαιώματος. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Ένσταση εργοδότη για μείωση αμοιβής εργολάβου. Αντένσταση προηγούμενης επιλο-

γής του δικαιώματος διόρθωσης των ελαττωμάτων. ΕφΛαρ 329/08, σ. 575

Ένσταση ιδίας νομής επί διεκδικητικής αγωγής. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

Ένσταση πλαστότητας υπογραφής του φερόμενου ως οπισθογράφου αξιόγραφου. ΕιρΛαρ 166/08, σ. 612

ΕΝΤΟΛΗ

Η εντολή σε δικηγόρο για δικαστική και εξώδικη εργασία είναι υποχρεωτικά αμειβόμενη εκ του νόμου. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

ΕΞΟΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Αποτελούν έξοδα εκτέλεσης τα γενόμενα για έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος δανειστή και οφειλέτη και όχι τα γενόμενα από υπαιτιότητα του επισπεύδοντος. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195

Δεν συνιστούν έξοδα εκτέλεσης οι δαπάνες δικαστικής επιδίωξης της απαίτησης, αναγγελίας, εξόφλησης των απαιτήσεων των δανειστών και έκδοσης περιλήψης της κατακυρωτικής έκθεσης.

Επί επίσπευσης της εκτέλεσης με περισσότερους τίτλους του δανειστή χωρίς ειδικό δικαιολογητικό λόγο, περιορισμός των εξόδων εκτέλεσης, κατόπιν ανακοπής του έχοντος έννομο συμφέρον, στο μέτρο που καλύπτουν τον έναν από τους τίτλους. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233, ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση με την έφεση ή τις προτάσεις ή χωριστό δικόγραφο και μνεία των λόγων ανωτέρας βίας, του χρόνου άρσης αυτής και των αποδεικτικών στοιχείων. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Το αίτημα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση προϋποθέτει παραδοχή της έφεσης και απόρριψη της αγωγής

κατά το μέρος που έγινε δεκτή και εκτελέστηκε. ΕφΛαρ 541/07, σ. 153

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Η επίδοση της απόφασης από κάποιον ή προς κάποιον απλό ομόδοκο κινεί την προθεσμία έφεσης μόνο κατά του επιδόσαντος και εκείνου προς τον οποίον έγινε η επίδοση, όχι δε και ως προς τους λοιπούς. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Αν κάποιος έχει δύο κατοικίες, μία χειμερινή και μία θερινή, πρέπει να αναζητηθεί στην κατοικία που χρησιμοποιεί ως νυχτερινό κατάλυμα, εφόσον όμως και στη θερινή κατοικία η κατάλυση έχει διάρκεια, γιατί αν πρόκειται για αραιή ολιγοήμερη διαμονή, τότε η επίδοση πρέπει να γίνεται στην κατοικία που έχει μονιμότητα. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Ο δικ. επιμελητής δεν δεσμεύεται από την διεύθυνση που αναφέρεται στην παραγγελία προς επίδοση ή στο επιδοτέο έγγραφο και οφείλει εξ επαγγέλματος να διαπιστώσει την ύπαρξη κατάλληλου τόπου επίδοσης.

Ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Ισοτιμία κατοικίας αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάσταση, γραφείο ή εργαστήριο. Αρκεί η επίδοση να γίνει σε μία.

Προϋποθέσεις επίδοσης σε σύνοικο, αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, χωρίς να επιβάλλεται η αναζήτηση στον τόπο εργασίας.

Επίδοση αγωγής και απόφασης στην ίδια διεύθυνση στους σύνοικους γονείς, οι οποίοι δεν αρνήθηκαν να τις παραλάβουν. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

Η επίδοση αγωγής έχει και χαρακτήρα όχλησης, που καθιστά τον οφειλέτη υπερόμερο. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξαναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδιοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να επιδιωχθεί η

είσπραξη και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΕΧΝΙΚΟ

Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο, όσο και ο ίδιος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., για να διενεργηθούν οι νόμιμες κρατήσεις. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

ΕΠΙΣΧΕΣΗ

Το κατ' άρθρο 1106 εδ. α ΑΚ δικαίωμα επίσχεσης παρέχεται στο νομέα που ενάγεται με διεκδικητική αγωγή. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Το δικαίωμα επίσχεσης παρέχεται επί συμβατικών σχέσεων από τις οποίες γεννώνται αμοιβαίες υποχρεώσεις προς παροχή, όχι δε και επί αξιώσεων από αδικοπραξία, ελλείψει στοιχείου αμοιβαιότητας. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

ΕΠΙΤΑΓΗ

Νόμιμος κομιστής επιταγής είναι ο τυπικά νομιμοποιούμενος κάτοχος με αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων, συνυπολογιζόμενης και της ενδιάμεσης λευκής.

Στοιχεία δ/γής πληρωμής βάσει επιταγής. Μή ανάγκη μνείας της αιτίας μεταβίβασης.

Επί οπισθογράφησης «κατά πληρεξουσιότητα», ο κομιστής μπορεί να ασκήσει τα εκ της επιταγής δικαιώματα, ενώ οι υπόχρεοι μπορούν να του αντιτάξουν μόνο τις ενστάσεις, που θα μπορούσαν να αντιτάξουν κατά του οπισθογράφου.

Είναι δυνατόν υπό εξωτερικώς κανονική οπισθογράφηση να υποκρύπτεται οπισθογράφηση λόγω πληρεξουσιότητας, αλλά να έχει συμφωνηθεί ιδιαίτερος ότι ο υπέρ ου η οπισθογράφηση θα ασκήσει τα εκ της επιταγής δικαιώματα για λ/σμό του οπισθογράφου (καταπιστευτική οπισθογράφηση). Ο εκ της επιταγής υπόχρεος μπορεί, αποδεικνύοντας ειλικονικότητα της οπισθογράφησης, να προτείνει

κατά του κομιστή ενστάσεις που έχει κατά του προσώπου του οπισθογράφου.

Ενεχύραση επιταγής με οπισθογράφηση.

Τα εναγόμενα εκ της επιταγής πρόσωπα μπορούν να αντιτάξουν κατά του κομιστή ενστάσεις εκ προσωπικών σχέσεων τους με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές, μόνο αν ο κομιστής κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Ένσταση πλαστότητας της υπογραφής του φερόμενου ως οπισθογράφου κατά του κομιστή, χωρίς υποχρέωση επίκλησης ότι κατά την κτήση της επιταγής ο κομιστής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του. ΕφΛαρ 166/08, σ. 612

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας επιχείρησης και πιστωτών. ΕφΛαρ 432/07, σ. 142

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη. Επί μεταβίβασης επιχείρησης απαιτείται διατήρηση της ταυτότητάς της υπό το νέο φορέα. Η επί μακρόν διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης μπορεί να μεταβάλει την ταυτότητα, εφόσον η οργάνωση, πελατεία και φήμη εξαφανίζονται.

Η μεταβίβαση επιχείρησης συνιστά πραγματικό γεγονός, αδιαφόρως της ύπαρξης ή μη νομικής ή συμβατικής αιτίας και της τήρησης του νόμιμου τύπου. ΕφΛαρ 594/07, σ. 240

Ειδική εκκαθάριση επιχείρησης (46 ν. 1892/90). ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΕΡΓΑΣΙΑ

Αντικείμενο της δίκης για επιδίκαση αποδοχών είναι ο ακαθάριστος μισθός, ενώ οι κρατήσεις υπέρ ασφ. οργανισμών πραγματοποιούνται από τον εργοδότη κατά την εκτέλεση της απόφασης. ΕφΛαρ 46/07, σ. 52, ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Ιδιόρρυθμες, νόμιμες και παράνομες υπερωρίες και αμοιβή αυτών μετά το ν. 2874/00. Κατάργηση υπερεργασίας.

Επί χειριστών μηχανημάτων εκτέλεσης τεχνικών έργων, η εργασία το Σάββατο, ως 6η μέρα στο σύστημα της 5θήμερης εργασίας, δεν αποτελεί υπερωριακή απασχόληση και δεν συνυπολογίζεται στον εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας. ΕφΛαρ 46/07, σ. 52

Επί αλληπάλληλων συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, που συνάπτονται για καταστράτηγηση των δ/ξεων περί υποχρεωτικής καταγγελίας των αορίστου χρόνου συμβάσεων, θεωρείται ότι καταρτίστηκε ενιαία σύμβαση αορίστου χρόνου.

Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου με δημόσιο φορέα λόγω εποχιακών ή πρόσκαιρων αναγκών.

Συνταγματική απαγόρευση μονιμοποίησης εργαζόμενων με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα ή μετατροπής αυτών σε αορίστου χρόνου.

Κάθετη και οριζόντια ισχύς ευρωπαϊκών οδηγιών. ΕφΛαρ 408/07, σ. 131

Δυνατότητα διαθεσιμότητας, εγγράφως, των μισθωτών για 3 μήνες κάθε χρόνο, λόγω οικονομικής δυσχέρειας και περιορισμού εργασιών των επιχειρήσεων.

Αποζημίωση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας υπαλλήλου βάσει των τακτικών αποδοχών, στις οποίες περιλαμβάνονται ο μισθός και κάθε μόνιμη, ως αντάλλαγμα, παροχή. Συνυπολογίζονται τα δώρα εορτών, το επίδομα άδειας και η αμοιβή για τις ιδιόρρυθμες υπερωρίες, όχι όμως και η αποζημίωση για παράνομη υπερωρία. ΕφΛαρ 753/07, σ. 191

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη λόγω μεταβίβασης επιχείρησης, η οποία συνιστά πραγματικό γεγονός, αδιαφόρως της ύπαρξης ή μη νομικής ή συμβατικής αιτίας και της τήρησης του νόμιμου τύπου. ΕφΛαρ 594/07, σ. 240

Σύμβαση εργασίας εργατοτεχνίτη - υδρобоιολιστή. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

Η 6μηνη προθεσμία για άσκηση αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση αποζημίωσης λόγω απόλυσης του μισθωτού ισχύει και για

τη μειωμένη αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης. Αφετηρία έναρξης της προθεσμίας είναι η μέρα κατά την οποία ο εργαζόμενος αποχώρησε από την εργασία. Η προθεσμία είναι αποσβεστική, λαμβάνεται αυτεπάγγελα υπόψη και διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής, ισχύει δε όταν ο μισθωτός αποχωρεί, εν όψει συνταξιοδότησης, μετά από καταγγελία ή και με τη συγκατάθεση του εργοδότη. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Μη καταχρηστική η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος εργοδότη να τοποθετεί εργαζόμενο ως προϊστάμενο τμήματος ή καταστήματος της επιχείρησης κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, που υπερέχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, διότι πρόκειται για επιλογή του εργοδότη ως προς την οργάνωση και διεύθυνση της επιχείρησης. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας των εργαζόμενων σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος δεν αποτελεί στοιχείο της αγωγής καταβολής μισθών, η δε έλλειψή του αποτελεί ένσταση ακυρότητας της σύμβασης.

Επί παράνομων υπερωριών οφείλεται στο μισθωτό, κατά τον αδικ. πλουτισμό, το ποσό που ο εργοδότης θα κατέβαλε ως αμοιβή σε άλλον με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη προϋπηρεσία και οικογενειακά επιδόματα του τελευταίου.

Από 1.4.2001 κατάργηση υπερεργασίας και καθιέρωση ιδιόρρυθμης και παράνομης απασχόλησης.

Αμοιβή εργαζόμενου τις Κυριακές.

Ακυρότητα συμφωνίας εργοδότη και μισθωτού ότι οι αμοιβές για υπερωρίες καλύπτονται εν όλω ή εν μέρει από το μεγαλύτερο του νομίμου μισθό. Έγκυρη η συμφωνία συμψηφισμού των αποζημιώσεων του μισθωτού για πρόσθετη απασχόληση λόγω υπερεργασίας ή παροχής εργασίας σε μέρες υποχρεωτικής άπαυσης, Κυριακές, αργίες και κατά τη νύκτα. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Αυτοδίκαιη παύση της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου, χωρίς ανάγκη καταγγελίας και καταβολής αποζημίωσης.

Άκυρη καταγγελία σύμβασης αορίστου χρόνου χωρίς τήρηση νόμιμων όρων. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

2ετής παραγραφή των κατά Δημοσίου απαιτήσεων αποδοχών ή αποζημιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του, έστω και αν βασίζονται σε παρανομία των οργάνων του ή στις περί αδίκ. πλουτισμού δ/ξεις, εφόσον ανάγονται σε χρόνο μετά την 1.1.1996.

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης υποχρεούται σε απόδοση της ωφέλειάς του, που συνίσταται στην αμοιβή που θα κατέβαλε σε πρόσωπο με τις ικανότητες και τα προσόντα του απασχοληθέντος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη επιδόματα γάμου, τέκνων και προϋπηρεσίας του τελευταίου.

Εφαρμογή των δ/ξεων αδίκ. πλουτισμού επί του Δημοσίου και επί αξιώσεων από σχέση εργασίας. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

Προσδιορισμός της έκτασης των ομαδικών απολύσεων με κανονιστική απόφαση του Υπουργού Εργασίας ή του Νομάρχη, που δεσμεύει τους εργοδότες.

Επί ομαδικών απολύσεων που γίνονται κατά παράβαση του νόμου, ακυρότητα όλων των απολύσεων και όχι μόνο των γενόμενων καθ' υπέρβαση του αριθμητικού ορίου. ΕφΛαρ 229/08, σ. 539

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Επί εργατικού ατυχήματος συρροή αξίωσης αποζημίωσης λόγω αναπηρίας του 931 ΑΚ με την περιορισμένη αποζημίωση του 3 ν. 551/1915.

Τραυματισμός μισθωτού από πτώση μηχανισμού πόρτας του καταστήματος. Υπαιτιότητα εργοδότη λόγω μη λήψης μέτρων προς συντήρηση των τόπων εργασίας και άμεση αποκατάσταση των βλαβών τους. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Εργατικό ατύχημα κατά την επισκευή πλοίου. Συνυπαιτιότητα του κυρίου του έργου και του προστεθέντος τεχνικού, που έπρεπε να επιστήσουν στον εργαζόμενο την προσοχή για τον κίνδυνο από τη λειτουργία της υδροβολής, ο δε τεχνικός σύμβουλος να επισκέπτεται καθημερινά το έργο και να μην επιτρέψει την εργασία χωρίς κράνος ασφαλείας.

Συνυπαιτιότητα παθόντος, γιατί αν και είχε επίγνωση του κινδύνου δεν φορούσε κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Υπαιτιότητα εργοδότη λόγω μη λήψης κατάλληλων μέτρων προς συντήρηση των τόπων εργασίας και άμεση αποκατάσταση των βλαβών τους. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Διαδοχή στο πρόσωπο του εργοδότη επί μεταβίβασης επιχείρησης. ΕφΛαρ 594/07, σ. 240

Διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Βλ. και Εργασία, Εργατικό ατύχημα

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ

Από τις ειδικές διαδικασίες, μόνο στις γαμικές διαφορές και στις διαφορές γονέων και τέκνων ρυθμίζονται ειδικά οι συνέπειες της ερημοδικίας του εφεσίβλητου, ενώ στις λοιπές και στην εκούσια δικαιοδοσία, ελλείψει ειδικής πρόβλεψης, εφαρμόζεται η γενική δ/ξη, κατά την οποία ο απολιπόμενος εφεσίβλητος δικάζεται να ήταν παρών. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Ανακοπή ερημοδικίας. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ

Η ανώνυμη εταιρία είναι εμπορική και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός. ΕφΛαρ 715/07, σ. 181

Επί συγχώνευσης ΑΕ, με απορρόφηση ή σύσταση νέας εταιρείας, από την ολοκλήρωση της συγχώνευσης με την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο ΜΑΕ, επέρχεται υ-

ποκατάσταση της νέας ή απορροφώσας εταιρείας στα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συγχωνευθεισών εταιρειών και συνέχιση από αυτήν των εκκρεμών δικών χωρίς βίαιη διακοπή της δίκης. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

Αφανής εταιρία προς εκμετάλλευση νυκτερινού κέντρου. Λύση με καταγγελία. Αγωγή απόδοσης κερδών, βάσει των περί αδικοπραξίας δ/ξενων, εάν ο εμφανής εταίρος ιδιοποιήθηκε κέρδη της εταιρίας. ΕφΛαρ 701/07, σ. 173

Στην αφανή εταιρία υπάρχει έλλειψη νομικής προσωπικότητας και εταιρικής περιουσίας, οι δε αφανείς εταίροι μετέχουν μόνο ενοχικώς στα αποτελέσματα της δραστηριότητας του εμφανούς εταίρου και στην κατανομή των κερδοζημιών.

Παραδεκτή αγωγή αφανούς εταίρου προς απόδοση εταιρικών κερδών και της μεταβιβαθείσας στον εμφανή εταίρο εισφοράς, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο ή αν το δικαστήριο κρίνει αυτή αναγκαία. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση για τις ανάγκες της εκκαθάρισης, που ακολουθεί αυτοδίκαια.

Σπουδαίο λόγο αντικατάστασης του εκκαθαριστή αποτελεί κάθε γεγονός που καθιστά αδύνατη ή πολύ δυσχερή την πραγματοποίηση της εκκαθάρισης. ΕφΛαρ 167/08, σ. 353

Επί αστικής εταιρίας, οι υποχρεώσεις της εταιρίας βαρύνουν τους εταίρους κατά το λόγο της εταιρικής τους μερίδας. Διαφορετική αντιμετώπιση επί αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα, στην οποία οι δανειστές της εταιρίας έχουν υπέγγυα την περιουσία της εταιρίας, μη δυνάμενοι να στραφούν κατά των εταίρων. Μη εις ολόκληρον ευθύνη των εταίρων μεταξύ τους και με την εταιρία, εκτός αν τέτοια ευθύνη αναλήφθηκε ρητά με το δημοσιευμένο καταστατικό της εταιρίας. ΕφΛαρ 189/08, σ. 516

ΕΥΘΥΝΗ

Αποζημιωτική ευθύνη Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Ευθύνη κατόχου ζώου, χρησιμοποιούμενου προς φύλαξη της οικίας, για κάθε πταίσμα ως προς την εποπτεία του. ΕφΛαρ 46/08, σ. 274

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής, ενώ, για την αξίωση αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται και υπαιτιότητα. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Αντικειμενική ευθύνη προστήσαντος για ζημία προκληθείσα από αδικοπραξία του προστηθέντος. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Επί αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα μη εις ολόκληρον ευθύνη των εταίρων μεταξύ τους και με την εταιρία, εκτός αν τέτοια ευθύνη αναλήφθηκε ρητά με το δημοσιευμένο καταστατικό. ΕφΛαρ 189/08, σ. 516

ΕΥΡΩ

Βλ. Νόμισμα

ΕΦΕΣΗ

Προβολή μη προταθέντων πρωτοδίκως πραγματικών ισχυρισμών με τους όρους του 269 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Επί εκπρόθεσμης έφεσης, επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση με έφεση ή τις προτάσεις ή χωριστό δικόγραφο. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Νέοι λόγοι ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής δεν μπορούν να προταθούν το πρώτον με το δικόγραφο της έφεσης ή των πρόσθετων λόγων, και αν ακόμη αφορούν ισχυρισμούς των 269 και 527 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 278/07, σ. 104

Η επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και καθορισμού αποζημίωσης εκδιδόμενη απόφαση κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων υπόκειται μόνο σε έφεση. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Απαράδεκτη έφεση που στρέφεται κατά

προσώπου που πρωτοδίκως δεν διετέλεσε αντίδικος του εκκαλούντος. Μη επιτρεπτός, με δήλωση εκκαλούντος στο ακροατήριο, ο καθορισμός του διαδίκου ή η αντικατάσταση με άλλον, μη αναφερόμενο στην έφεση. Ούτε η δήλωση των διαδίκων ότι συμφωνούν να θεωρηθεί διάδικος κάποιος που δεν αναφέρεται στην έφεση μπορεί να άρει το απαράδεκτο, το οποίο δεν θεραπεύεται ούτε με την εμφάνιση του πρωτόδικου διαδίκου κατά τη συζήτηση της έφεσης. ΕφΛαρ 511/07, σ. 150

Η ερήμην απόφαση εξαφανίζεται με εμπρόθεσμη άσκηση έφεσης, ενώ η κατ' αντιμωλία με παραδοχή λόγου ως ουσιαστικά βάσιμου. Επί έφεσης εναντίον ερήμην απόφασης του ΜονΠρωτ οι προτάσεις κατατίθενται και στο ακροατήριο.

Στην τακτική διαδικασία άσκηση αντέφεσης με ιδιαίτερο δικόγραφο. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Για το τύποις παραδεκτό έφεσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης απαιτείται προηγούμενη άδεια της Νομαρχιακής Επιτροπής. Επί έφεσης από το Νομάρχη, λόγω κινδύνου από την αναβολή, απαιτείται έγκριση της Νομαρχιακής Επιτροπής. ΕφΛαρ 703/07, σ. 180

Εξουσία Εφετείου, λόγω μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, να απορρίψει αυτεπάγγελα ως νομικά αβάσιμη αγωγή ή ανακοπή, έστω και χωρίς ειδικό λόγο έφεσης, υπό τον όρο μη χειροτέρευσης της θέσης του εκκαλούντος. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195, ΕφΛαρ 89/08, σ. 296, ΕφΛαρ 25/08, σ. 459, ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Επί έφεσης εναντίον ερήμην απόφασης η προφορική συζήτηση είναι υποχρεωτική. Αν η έφεση απορριφθεί ως εκπρόθεσμη ή μη νόμιμα ασκηθείσα, απορρίπτεται και η αντέφεση. Επί ερημοδικίας εκκαλούντος σε ειδική διαδικασία η ασκηθείσα με τις προτάσεις αντέφεσης είναι απαράδεκτη για έλλειψη προδικασίας. ΕφΛαρ 56/07, σ.227

Εάν το αιτιολογικό της εκκαλουμένης κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό ορθό, το Εφετείο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορ-

ρίπτει την έφεση, εφόσον οι νέες αιτιολογίες δεν χειροτερεύουν τη θέση του εκκαλούντος. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Λόγος έφεσης όταν το Δικαστήριο έλαβε υπόψη μη επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα, όπως απόλυτα άκυρη κατάθεση μάρτυρα. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

Ρύθμιση συνεπειών ερημοδικίας εφεσίβλητου στις διάφορες διαδικασίες.

Παραδεκτή διόρθωση δικογράφου της έφεσης ως προς τη λαθεμένη αναγραφή του μικρού ονόματος του κληρονόμου του αρχικώς ενάγοντος. ΕφΛαρ 16/08, σ. 269

Επί διεκδικητικής αγωγής, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 55/08, σ. 279

Η μετά την άσκηση έφεσης καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, τόκων και δικ. δαπάνης της εκκαλουμένης δεν συνιστά αποδοχή της. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Η προθεσμία έφεσης κατά απόφασης που εκδίδεται επί αίτησης κληρονομητηρίου, αν μεν διατάσσεται η παροχή κληρονομητηρίου, είναι 20ήμερη, αρχόμενη από τη δημοσίευσή της και μη αναστελλόμενη στο διάστημα 1-31/8, αν δε απορρίπτεται η αίτηση είναι η προβλεπόμενη στη γενική δ/ξη του 518 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 157/08, σ. 352

Η εξαφάνιση ερήμην απόφασης επέρχεται με άσκηση εμπρόθεσμης έφεσης στα όρια της έφεσης, εκτός αν ο λόγος είναι μη νόμιμος, αόριστος ή αλυσιτελής, οπότε απορρίπτεται. Μετά την εξαφάνιση της απόφασης ο εκκαλών μπορεί να προτείνει όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους και πρωτοδίκως δικαιούταν να προτείνει, χωρίς περιορισμούς του 527 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτΛαρ 1063/08, σ. 397

Επί λαθεμένου νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών, αντικατάσταση αιτιολογιών χωρίς εξαφάνιση της εκκαλουμένης. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Επί εκκρεμοδικίας, το Εφετείο μπορεί να διατάξει αναστολή της δίκης, αφού εξαφανίσει την εκκαλουμένη. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Απαράδεκτη προβολή ένστασης κατάχρησης δικαιώματος το πρώτον στο Εφετείο, χωρίς συνδρομή των 269 παρ. 2 και 527 περ. 3 ΚΠολΔ.

Πρωτόδικη απόρριψη της αγωγής ως απαράδεκτης, αλλά αναπομπή της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο με απόφαση του Εφετείου που έκρινε την αγωγή εμπρόθεσμη και παραδεκτή. Ενδοδιαδικαστική δέσμευση του δικαστηρίου της αναπομπής. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης επί μη κλήτευσης αναγκαίου ομοδίκου. Ο κλητευθείς και μη παραστάς αναγκαίος ομόδικος εκπροσωπείται από τους λοιπούς. ΕφΛαρ 189/08, σ. 516

Κατά τις δικαστικές διακοπές δεν τρέχουν ως προς το Δημόσιο οι προθεσμίες άσκησης ένδικων μέσων. Η ρύθμιση αφορά μόνο στις βραχείες προθεσμίες που αρχίζουν με επίδοση απόφασης και όχι και στην 3ετή προθεσμία του 518 παρ. 2 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

Οι λόγοι έφεσης πρέπει να είναι λυσιτελείς.

Επί παραδοχής αναγνωριστικής της κυριότητας αγωγής με επάλληλη αιτιολογία ότι ο ενάγων κατέστη κύριος του πράγματος τόσο με σύμβαση, όσο και με έκτακτη χρησικτησία, η έφεση του εναγομένου με μοναδικό λόγο ότι εσφαλμένα η αγωγή έγινε δεκτή ως προς τη θεμελίωση της κυριότητας στη χρησικτησία είναι αλυσιτελής, αφού το διατακτικό της απόφασης στηρίζεται αυτοτελώς στην αιτιολογία ότι ο ενάγων έγινε κύριος (και) με παράγωγο τρόπο. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

Έφεση μόνο κατά οριστικών αποφάσεων. Κατά των εν μέρει οριστικών αποφάσεων δεν

χωρεί έφεση, ούτε ως προς τις οριστικές δ/ξεις, πριν την περάτωση όλης της διαφοράς. ΕφΛαρ 422/08, σ. 598

Η παραίτηση του εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης επιφέρει αναδρομική κατάργηση της δίκης χωρίς έκδοση απόφασης. Αν ο αντίδικος εμμένει στην έκδοση απόφασης, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει την κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της έφεσης. Εκκαθάριση δικ. εξόδων κατά τα 679 - 681 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 430/08, σ. 600

ΖΩΟ

Ευθύνη κατόχου ζώου, χρησιμοποιούμενου προς φύλαξη της οικίας, για κάθε πταίσμα ως προς την εποπτεία του.

Αμέλεια κατόχου σκύλου, που κυκλοφορούσε αφύλακτος, με συνέπεια να τραυματίσει πεζό. ΕφΛαρ 46/08, σ. 274

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Επί προσβολής προσωπικότητας δια του τύπου, ο καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς, αποτελεί άσκηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα εξουσίας του νομοθέτη. Το δικαστήριο όμως οφείλει να ερευνά αν με την επιδίκαση της προβλεπόμενης από το νόμο ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΙΣΟΤΗΤΑ

Έννοια συνταγματικής αρχής της ισότητας. Καθιέρωση ειδικών προνομίων, ουσιαστικών και δικονομικών, υπέρ ΑΤΕ. Μετά τη μετατροπή της ΑΤΕ σε ανώνυμη εταιρία, μη ανεκτή, ως παραβιάζουσα την αρχή της ισότητας, η διατήρηση των προνομίων, καθόσον θέτουν τους λοιπούς δανειστές σε μειονεκτική θέση, χωρίς να συντρέχουν λόγοι γενικότερου κοι-

νωνικού ή δημοσίου συμφέροντος. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΚΑΘΕΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Βάσει του 288 ΑΚ η ενοχή μπορεί να περισταλεί, επεκταθεί, διορθωθεί ή συμπληρωθεί και όχι να δημιουργηθεί εκ του μηδενός. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Η ένσταση εξόφλησης με καταβολή δεν απαιτεί μνεία του χρόνου καταβολής. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΣΕ ΔΗΛΩΣΗ ΒΟΥΛΗΣΗΣ

Αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης προς εκτέλεση προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, η νομή του οποίου παραδόθηκε στον εκ προσυμφώνου αγοραστή από τον αποβιώσαντα εκ προσυμφώνου πωλητή. Διεκδικητική αγωγή από τους κληρονόμους του εκ προσυμφώνου υπόχρεου.

Υποχρέωση των κληρονόμων του εκ προσυμφώνου πωλητή να συμπράξουν στη σύναψη του οριστικού συμβολαίου, άλλως καταδίκη σε δήλωση βούλησης. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Σε διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας υπόκεινται οι επαχθείς και οι χαριστικές δικαιοπραξίες, καθώς και οι γονικές παροχές. Την καταδολιευτική αγωγή μπορεί να ασκήσει και ο δανειστής που είναι φορέας απαίτησης από κατάλοιπο αλληλόχρεου λ/σμού και πριν το οριστικό κλείσιμό του (αρκεί τούτο να συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση), αφού τα παραγωγικά της απαίτησης περιστατικά υπάρχουν ήδη από το χρόνο σύναψης της σύμβασης και με το κλείσιμο του λ/σμού η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ

Η παραίτηση του εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης επιφέρει αναδρομική κατάργηση της δίκης χωρίς έκδοση απόφασης. ΕφΛαρ 430/08, σ. 600

ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ αξίας του κατασχεθέντος και απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών στοιχείων συνοφειλετών.

Κατάσχεση ακινήτου με τα παραρτήματα ως ενιαίου συνόλου βιοτεχνικής επιχείρησης. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Η ελλιπής ή ανακριβής στην έκθεση κατάσχεσης περιγραφή του ακινήτου δικαιολογεί διόρθωση με ανακοπή του 954 § 4 ΚΠολΔ, εκτός αν δημιουργεί αμφιβολία ως προς την ταυτότητα, οπότε υπάρχει ακυρότητα κηρυσόμενη με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, εφόσον προκαλείται αναπότρεπτη αλλιώς βλάβη. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου. Το επαχθές των συνεπειών για τον υπόχρεο κρίνεται και σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες συνέπειες σε βάρος του δικαιούχου από την παρακώλυση ικανοποίησης του δικαιώματός του. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Επί αγωγής αποκτημάτων γάμου η έλλειψη συμβολής του ενάγοντος συζύγου στην περιουσιακή επαύξηση του εναγομένου ή η αποκλειστική υπαιτιότητα στον κλονισμό της έγγαμης σχέσης δεν αρκούν για τη θεμελίωση της κατάχρησης, διότι η μεν έλλειψη συμβολής καθιστά το δικαίωμα αβάσιμο, η δε κακή συζυγική συμπεριφορά μπορεί να επηρεάσει

το δικαίωμα διατροφής. ΕφΛαρ 236/07, σ. 81

Μη καταχρηστική άσκηση δικαιώματος εκ μόνης της αδράνειας του δικαιούχου ή της καλόπιστης πεποίθησης του υπόχρεου ότι δεν υπάρχει ή ότι δεν θα ασκηθεί το δικαίωμα, εκτός αν ενισχύονται από προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου, που επιχειρεί ανατροπή παγιωθείσας κατάστασης με δυσμενείς για τον υπόχρεο επιπτώσεις. ΕφΛαρ 314/07, σ. 113

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου, λόγω δήθεν προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ αξίας του κατασχεθέντος και απαίτησης του δανειστή, διότι δεν αρκεί μόνο σύγκριση τούτων, αλλά απαιτείται συνεκτίμηση του τελικού καθαρού πλειστηριάσματος και όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων.

Μη καταχρηστική η επιλογή κατάσχεσης ακινήτου ενός συνοφειλέτη εκ πλειόνων κινητών συνοφειλετών. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Μη καταχρηστική η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη να τοποθετεί εργαζόμενο ως προϊστάμενο τμήματος της επιχείρησης κατά παράλειψη άλλου μισθωτού, που υπερέχει, έστω και καταφανώς, σε τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, διότι πρόκειται για επιλογή ως προς τη διεύθυνση της επιχείρησης. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Μη καταχρηστική η αγωγή δικηγορικής αμοιβής εκ του ότι ο δικηγόρος δεν γνωστοποίησε στον εντολέα την πρόθεση να ζητήσει τη νόμιμη αμοιβή. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Μη καταχρηστική η αγωγή ακύρωσης αρχαιρεσιών που διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο και όχι με το σύστημα απλής αναλογικής, εκ του ότι οι αιτούντες την ακύρωση είχαν θέσει προ Ζετίας υποψηφιότητα σε ενιαίο ψηφοδέλτιο χωρίς αντίρρηση, εφόσον δεν συνείνανε στη διεξαγωγή των ένδικων αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ επί των αμιγώς διαδικαστικών πράξεων του δικονομικού δικαίου. ΜονΠρωτΛαρ 1063/08, σ. 397

Κατάχρηση δικαιώματος λόγω προηγηθείσας συμπεριφοράς του δικαιούχου, χωρίς ανάγκη υπαιτιότητάς του.

Αντένσταση καταχρηστικής άσκησης ένστασης παραγραφής, εάν ο οφειλέτης παρεμπόδισε, έστω χωρίς υπαιτιότητα, το δικαιούχο να διακόψει την παραγραφή. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Για την καταχρηστικότητα της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα πρέπει να διαλαμβάνονται συγκεκριμένα περιστατικά που συνδέουν την ενέργεια του δικαιώματος με εξαιρετικά επαχθείς για τον υπόχρεο συνέπειες, χωρίς αντίστοιχο εύλογο όφελος για το δικαιούχο. ΕφΛαρ 83/08, σ. 465

Ανακοπή του 933 ΚΠολΔ λόγω αντίθεσης στο 281 ΑΚ. ΕφΛαρ 305/08, σ. 562

Μη καταχρηστική η αγωγή εκ του ότι ο εναγόμενος νεμόταν επί χρόνια, χωρίς να ενοχληθεί, διαιρετά τμήματα κληροτεμαχίου, διότι η αναγνώριση της συννομής αφορά εξ αδιαιρέτου ποσοστά επί όλου του ακινήτου. ΕφΛαρ 804/08, σ. 601

ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Επίδοση επί ύπαρξης δύο κατοικιών, χειμερινής και θερινής. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Ο καθού η επίδοση μπορεί να έχει περισσότερες κατοικίες στον ίδιο τόπο. Ισοτιμία κατοικίας αν το ίδιο πρόσωπο έχει στον ίδιο τόπο και κατάστημα, γραφείο ή εργαστήριο. Αρκεί η επίδοση σε μία από τις παραπάνω διευθύνσεις. ΕφΛαρ 66/08, σ. 286

ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ

Η προθεσμία έφεσης κατά απόφασης επί αίτησης παροχής κληρονομητηρίου, αν μεν διατάσσεται η παροχή κληρονομητηρίου είναι 20ήμερη, αρχόμενη από τη δημοσίευση της απόφασης και μη αναστελλόμενη στο διάστημα 1-31/8, αν δε απορρίπτεται η αίτηση είναι η προβλεπόμενη στη γενική δ/ξη του 518 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 157/08, σ. 352

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η υποχρέωση συγκληρονόμου για συνεισφορά αντιτάσσεται εναντίον του με ένσταση στη δίκη διανομής των κληρονομιών, αλλά και στην περί κλήρου αγωγή.

Πραγματική και πλασματική ομάδα κληρονομίας. Συνεισενεκτέες παροχές. Αναπροσαρμογή της αξίας της παροχής κατά το χρόνο του θανάτου με αναγωγή σε χρυσές λίρες Αγγλίας.

Αυτούσια διανομή ακινήτων με απονέμηση άνω των μερών και εξίσωσή τους με καταβολή ανάλογων ποσών. ΕφΛαρ 11/07, σ. 37

Μεταβίβαση νομής στους κληρονόμους χωρίς αποδοχή κληρονομίας και μεταγραφή. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Ανίσχυρη δ/ξη διαθήκης περί εγκατάστασης σε περιουσιακά στοιχεία, που μεταβιβάστηκαν στον εγκατάστατο από το διαθέτη εν ζωή. Τέτοια εγκατάσταση δεν μπορεί να ισχύσει ως διανεμητική, διότι προϋποθέτει ιδιότητα κληρονόμου, η οποία στην εκ διαθήκης διαδοχή προσδίδεται με πραγματική εγκατάσταση στην κληρονομία.

Η προσαύξηση, κατά το 1807 παρ. 1 ΑΚ, προϋποθέτει ότι ο υπέρ ου η προσαύξηση είναι ήδη νόμιμα εγκαταστημένος κληρονόμος. Ερμηνεία διαθήκης. Εφαρμογή ερμηνευτικών κανόνων των 173 και 1781 ΑΚ, προς αναζήτηση της αληθινής βούλησης του διαθέτη.

Επί αμφιβολίας, επιβάλλεται η «φιλάγαθη» ερμηνεία της διαθήκης και προτιμάται η ερμηνεία που διασώζει το κύρος της. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Νόμιμη μοίρα συζύγου. Πραγματική και πλασματική ομάδα κληρονομίας. Αν η νόμιμη μοίρα δεν καλύπτεται από τα πραγματικά κληρονομαία στοιχεία, κάθε παροχή χωρίς αντάλλαγμα κατά το 1831 ΑΚ υπόκειται σε ανατροπή.

Προστασία νομίμων μεριδούχων με το 117 ΕισΝΑΚ, κατά το οποίο, εφόσον με την κατάθεση σε κοινό λ/σμό συντελέσθηκε δωρεά, κρίνεται ως τοιαύτη για τη νόμιμη μοίρα, προ-

στίθεται στην κληρονομία και υπόκειται σε μέμψη. ΕφΛαρ 249/08, σ. 549

Δυνατή η μεταγραφή γονικής παροχής και μετά το θάνατο του μεταβιβάσαντος, πριν και μετά τη δήλωση και μεταγραφή αποδοχής της κληρονομίας, καθώς ο κληρονόμος δεν αποκτά δικαιώματα περισσότερα από όσα είχε ο κληρονομηθείς. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

Νομή σε κληρονομαίο ακίνητο με καθολική διαδοχή, εφόσον ο κληρονομούμενος είχε τη νομή κατά το θάνατο.

Μεταβίβαση, λόγω κληρονομίας, μόνο της κυριότητας, όχι και της ήδη μεταβιβασθείσας εν ζωή με προσύμφωνο νομής. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΚΛΗΡΟΣ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία, Νομή

ΚΛΗΤΕΥΣΗ (Πολ)

Απορριπτέος ο ισχυρισμός περί μη νόμιμης κλήτευσης, χωρίς επίκληση δικονομικής βλάβης μη δυνάμενης να ανορθωθεί παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, εφόσον ο διάδικος παραστάθηκε και πρόβαλε τους ισχυρισμούς του. ΕφΛαρ 67/08, σ. 288

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Βλ. ΟΤΑ

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Κοινόχρηστα μέρη πολυκατοικίας. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95, ΕφΛαρ 541/07, σ. 153, ΕφΛαρ 196/08, σ. 521

Ο μη πλεύσιμος ποταμός που ρέει με ελεύθερη και ανέμη ροή και το έδαφος που καταλαμβάνεται από την κοίτη του είναι κοινής χρήσης και εκτός συναλλαγής πράγματα που ανήκουν στο Δημόσιο, εφόσον δεν ανήκουν σε δήμο ή κοινότητα, ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. ΕφΛαρ 733/07, σ. 184

Χρήση πεζοδρομίου ως κοινόχρηστου χώρου (Μελ), σ. 435

Ο αιγιαλός είναι πράγμα κοινής χρήσης και ανήκει στο Δημόσιο. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δικαστικός καθορισμός της διοίκησης και χρήσης του κοινού, εφόσον δεν έχει καθοριστεί με ομοφωνία ή πλειοψηφία των κοινωνιών. Επί αντίθεσης της απόφασης της πλειοψηφίας στην καλή πίστη και τα συμφέροντα των κοινωνιών, δικαίωμα μειοψηφίας για δικαστική προσφυγή.

Επί αποκλειστικής χρήσης κοινού από έναν κοινωνόν, οι λοιποί δικαιούνται, και αν δεν πρόβαλαν αξίωση για σύγχρηση, αποζημίωση ανάλογη με τη μερίδα τους.

Αξίωση του παρακωλυόμενου στη χρήση του κοινού για παράλειψη και με ασφ. μέτρα επί επείγουσας περίπτωσης.

Χρήση και εκμετάλλευση κοινής γεώτρησης με ομοφωνία κοινωνιών. Η πλημμελής εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων ενός κοινωνού στις δαπάνες συντήρησης του κοινού γεννά υπέρ του άλλου κοινωνού αξίωση καταβολής των αναλογουσών δαπανών, όχι όμως και δικαίωμα αποκλεισμού του ασυνεπούς κοινωνού από τη χρήση του πράγματος. ΜονΠρωτΛαρ 3818/07, σ. 383

Αποζημίωση λόγω αυθαίρετης χρήσης κοινού από κοινωνόν, η οποία συνίσταται στη μισθωτική αξία, αλλά δεν αποτελεί μίσθωμα. Στοιχεία αγωγής, η οποία δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. ΕιρΛαρ 118/08, σ. 401

Η με κοινή απόφαση των συννομέων διαιρετή χρήση τμημάτων κληροτεμαχίου δεν συνιστά απαγορευμένη κατάτμηση, αλλά επιτρεπτή ρύθμιση της χρήσης. ΕφΛαρ 804/08, σ. 601

ΚΟΙΤΗ

Βλ. Δημόσιο, Κοινόχρηστα πράγματα, Κυριότητα

ΚΟΜΙΣΤΡΑ

Βλ. Μεταφορές

ΚΡΑΝΟΣ

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος

στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου εκ του ότι δεν έφερε κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Συνυπαιτιότητα του παθόντος εργαζόμενου, γιατί αν και είχε επίγνωση του κινδύνου δεν φορούσε κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

ΚΤΕΛ

Ανάθεση εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του συγκοινωνιακού έργου στα ΚΤΕΛ. Αθέμιτη συμπεριφορά σε βάρος ΚΤΕΛ από ιδιοκτήτες ταξί όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Κτηματολόγιο (Μελ), σ. 3

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Δαπάνες κακόπιστου νομέα. Για επωφελείς δαπάνες κατασκευής έργου στο αλλότριο ακίνητο, ο κακόπιστος νομέας δεν έχει την κατά το 1102 ΑΚ αξίωση αποζημίωσης, ούτε δικαίωμα επίσχεσης, αλλά την κατά το 1063 ΑΚ αξίωση αδικ. πλουτισμού για απόδοση της ωφέλειας του κυρίου, που συνίσταται στην αξία των υλικών για κατασκευή του έργου και όχι της εργασίας. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Η εγκαταλειφθείσα κοίτη ποταμού μη πλεύσιμου ανήκει στους κυρίους των παραποτάμιων κτημάτων, που βρίσκονται σε επαφή. Ο μη πλεύσιμος ποταμός που ρέει με ελεύθερη και αέναη ροή και το έδαφος που καταλαμβάνεται από την κοίτη του είναι κοινής χρήσης και εκτός συναλλαγής πράγματα.

Επί εγκατάλειψης της κοίτης λόγω εκτέλεσης τεχνικών έργων από το Δημόσιο, τα εκ της αποξήρανσης τμήματα παραμένουν στο Δημόσιο. ΕφΛαρ 733/07, σ. 184

Επί ανέγερσης οικοδομής, αν ο κύριος την επεκτείνει καλόπιστα σε γειτονικό γήπεδο, ο

κύριος του οποίου δεν διαμαρτυρήθηκε πριν την ανέγερσή της κατά μεγάλο μέρος, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει την κυριότητα του καταληφθέντος στον κύριο του οικοδομηθέντος ακινήτου, έναντι καταβολής της αξίας του και αποκατάστασης κάθε άλλης ζημίας, ιδίως από τυχόν μείωση της αξίας του υπολοίπου.

Η επιδίκηση ζητείται μόνο με αγωγή ή ανταγωγή και όχι με ένσταση προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής. ΕφΛαρ 805/07, σ. 268

Η αρνητική αγωγή ασκείται επί μερικής και όχι ολικής προσβολής της κυριότητας. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Τμήματα ιδιωτικών εδαφών, που χαρακτηρίστηκαν από την επιτροπή ως ανήκοντα στον αιγιαλό, λογίζονται αναγκαστικά απαλλοτριωτέα υπέρ του Δημοσίου. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

Επί παραδοχής αναγνωριστικής της κυριότητας αγωγής με επάλληλη αιτιολογία ότι ο ενάγων κατέστη κύριος του πράγματος τόσο με σύμβαση προίκας, όσο και με έκτακτη χρησιμότητα, η έφεση του εναγομένου με μοναδικό λόγο ότι εσφαλμένα η αγωγή έγινε δεκτή ως προς τη θεμελίωση της κυριότητας στη χρησιμότητα είναι αλυσιτελής, αφού το διατακτικό της απόφασης στηρίζεται αυτοτελώς στην αιτιολογία ότι ο ενάγων έγινε κύριος (και) με παράγωγο τρόπο. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

Ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης κυριότητας και ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε ο καθ ου η εκτέλεση, ως ειδικός διάδοχός του. ΕφΛαρ 316/08, σ. 569

Προσύμφωνο πώλησης ακινήτου και παράδοση της νομής στον εκ προσυμφώνου αγοραστή. Διεκδικητική αγωγή από τους κληρονόμους του εκ προσυμφώνου πωλητή, λόγω παράγωγης εκ κληρονομίας κτήσης κυριότητας. Ένσταση ίδιας νομής του εναγόμενου, αφού λόγω κληρονομίας μεταβιβάστηκε μόνο η κυριότητα, όχι και η μεταβιβάσθεισα με το προσύμφωνο νομή. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Σύγκρουση σε διασταύρωση. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

Σύγκρουση ομορρόπως κινουμένων. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Προτεραιότητα του εκ δεξιών κινουμένου σε κόμβους χωρίς σήμανση. Εξαιρέσεις. Επί ισόπεδου κόμβου, στον οποίο μια οδός τέμνει καθέτως άλλη σε σχήμα «Τ», επί έλλειψης σήμανσης, ισχύει ο κανόνας της εκ δεξιών προτεραιότητας.

Καθορισμός προτεραιότητας οδών με αποφάσεις αρμοδίων οργάνων και ισχύς από την τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης ή διαγραμμίσεων στο οδόστρωμα, εκτός αν η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμους. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την προτεραιότητα του εκ δεξιών κινούμενου σε οδικό κόμβο χωρίς σήμανση. Το ότι η μία οδός είναι κεντρικότερη δεν ασκεί επιρροή στην προτεραιότητα, εφόσον δεν πρόκειται για αυτοκινητόδρομο ή εθνική ή ταχεία κυκλοφορίας οδό, που έχουν, κατ' εξαίρεση, πάντα προτεραιότητα. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ

Ο τραπεζικός ανοικτός λ/σμός που κινείται με διαδοχικές αναλήψεις δανείου από τον πιστούχο της Τράπεζας και τμηματικές αποδόσεις συνιστά αλληλόχρεο λ/σμό, που μπορεί να κλείσει και προσωρινά κατά περιόδους. Εάν κατά το ενδιάμεσο κλείσιμο αναγνωρίστηκε από τον οφειλέτη το προσωρινό υπόλοιπο, τούτο αποτελεί το πρώτο κονδύλιο του λ/σμού της νέας περιόδου και κατά το οριστικό κλείσιμο του λ/σμού δεν απαιτείται παράθεση των κονδυλίων για την περίοδο της αναγνώρισης. Συνδυασμός τραπεζικής πίστωσης και αλληλόχρεου λ/σμού (άνοιγμα πίστωσης με ανοικτό λ/σμό). Επί περισσότερων αλληλόχρεων λ/σμών, μη επιτρεπτός συμψηφισμός των κονδυλίων των διαφόρων λ/σμών.

Έγκυρη συμφωνία Τράπεζας και πελάτη περί

απόδειξης της κίνησης του λ/σμού από αποσπάσματα των βιβλίων της.

Στοιχεία αίτησης και δ/γής πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού. ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Στοιχεία αγωγής εξ αλληλόχρεου λ/σμού. ΕφΛαρ 99/08, σ. 297

Καταδολιευτική αγωγή μπορεί να ασκήσει και ο δανειστής που είναι φορέας απαίτησης από κατάλοιπο αλληλόχρεου λ/σμού και πριν το οριστικό κλείσιμο (αρκεί τούτο να συντελεστεί μέχρι την πρώτη συζήτηση), αφού τα παραγωγικά της απαίτησης περιστατικά υπάρχουν από το χρόνο σύναψης και με το κλείσιμο η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη. ΕφΛαρ 107/08, σ. 304

Επί αλληλοχρέου λ/σμού, αν υπάρχει συμφωνία ανατοκισμού των τόκων υπερημερίας και μετά το κλείσιμο, οι τόκοι αυτοί ανατοκίζονται, ανεξάρτητα αν για το κατάλοιπο έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση ή εκτελεστός τίτλος. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΣ

Επί κοινού τραπεζικού λ/σμού, αν δεν έχει τεθεί ο όρος ότι μετά το θάνατο συγκαταθέτη ο λ/σμός θα περιέλθει αυτοδίκαια στους επιζώντες, οι κληρονόμοι του καταθέτη δεν υπεισέρχονται έναντι της τράπεζας στη θέση συνδικαιούχου της κατάθεσης, αλλά δικαιούνται να απαιτήσουν από τους συγκαταθέτες το μέρος της κατάθεσης που αντιστοιχεί στο δικαιοπάροχό τους με βάση την εσωτερική σχέση. Αν έχει τεθεί ο άνω όρος, οι κληρονόμοι αποξενώνονται από το ποσό της κατάθεσης, που περιέρχεται αυτοδίκαια στους επιζώντες συγκαταθέτες.

Προστασία νομίμων μεριδούχων με το 117 ΕισΝΑΚ, κατά το οποίο, εφόσον με την κατάθεση σε κοινό λ/σμό συντελέσθηκε δωρεά, κρίνεται ως τοιαύτη για τη νόμιμη μοίρα και υπόκειται σε μέμψη. ΕφΛαρ 249/08, σ. 549

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Μη ακυρότητα μαρτυρικής κατάθεσης επί

μη καταχώρισης στα πρακτικά του θρησκευόμενου του μάρτυρα και των λοιπών στοιχείων του 407 ΚΠολΔ, εκτός από το ονοματεπώνυμο και την όρκισή του.

Η υποχρέωση ερώτησης του μάρτυρα αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο, ισχύει για υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση προσδιορίσθηκε μετά την 1.1.2002. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

Η ιδιότητα μάρτυρα ως συζύγου διαδίκου δεν αποτελεί λόγο εξαίρεσης, εφόσον δεν συνδέεται με συγκεκριμένο συμφέρον από το αποτέλεσμα της δίκης, κατά την ανέλεγκτη με πιθανολόγηση κρίση του δικαστηρίου. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Από μόνη την ιδιότητα του μάρτυρα ως μέλους του ΔΣ (μη εκπροσώπου) νπ δεν προκύπτει συμφέρον, γιατί διάδικος είναι το νπ. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Η ιδιότητα του μάρτυρα ως πατέρα διαδίκου δεν στοιχειοθετεί έννομο συμφέρον. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Η ημιτελής κατάθεση μάρτυρα ληπτέα ως έμμεση απόδειξη.

Δεν μπορεί να είναι μάρτυρας, ως μη τρίτος, ο διάδικος και ο νόμιμος εκπρόσωπός του. Η εξέταση διαδίκων αποτελεί ίδιο επικουρικό αποδεικτικό μέσο.

Ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο η πρωτόδικη μαρτυρική κατάθεση του πατέρα, νομίμου εκπροσώπου ανηλίκου ως διαδόχου του αρχικού διαδίκου. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

ΜΑΤΑΙΩΣΗ

Επί των υποθέσεων γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας, αν κατά τη δικάσιμο της αίτησης δεν εμφανιστεί ο αιτών, η συζήτηση ματαιώνεται, ακόμα και αν παρίσταται τρίτος που κλητεύθηκε ή που έχει ασκήσει παρέμβαση, ενώ επί των υποθέσεων μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας η συζήτηση δεν ματαιώνεται, εφόσον εμφανίζεται στη συζήτηση έστω και ένας διάδικος. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

ΜΕΘΗ

Επιτρεπτή η συνεκτίμηση και άλλων στοιχείων για τη συναγωγή συμπεράσματος περί μέθης ή μη του οδηγού, αν δεν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία διαπίστωσης της. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

Βλ. και Ασφαλιστική σύμβαση

ΜΕΜΨΗ ΔΩΡΕΑΣ

Αίτημα της αγωγής μέμψης άστοργης δωρεάς, στην οποία ενάγων είναι ο μεριδούχος ή οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί του και εναγόμενος ο δωρεοδόχος ή οι κληρονόμοι του, είναι η ανατροπή της δωρεάς καθό μέρος θίγει τη νόμιμη μοίρα και η καταδίκη του εναγόμενου να ικανοποιήσει τον ενάγοντα με την καταβολή μέρους από τη δωρεά ή την αξία της για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας.

Προστασία νόμιμων μεριδούχων με το 117 ΕισΝΑΚ, κατά το οποίο, εφόσον με την κατάθεση σε κοινό λ/σμό συντελέσθηκε δωρεά, κρίνεται ως τοιαύτη για τη νόμιμη μοίρα και υπόκειται σε μέμψη. ΕφΛαρ 249/08, σ. 549

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βλ. Επιχείρηση, Εργασία

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Μεταγραφή γονικής παροχής ακινήτου οποτεδήποτε, αρκεί να μη προηγηθεί για το ίδιο ακίνητο μεταγραφή άλλου τίτλου, μεταβιβαστικού κυριότητας υπέρ τρίτου. Δυνατή η μεταγραφή και μετά το θάνατο του μεταβιβασαντος, πριν και μετά τη δήλωση και μεταγραφή αποδοχής κληρονομίας, καθόσον ο κληρονόμος δεν αποκτά δικαιώματα περισσότερα από όσα είχε ο κληρονομηθείς. ΕφΛαρ 294/08, σ. 560

Για τη μεταβίβαση κυριότητας ακινήτου απαιτείται συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη συμφωνία κυρίου και αποκτώντος ότι μετατίθεται η κυριότητα για νόμιμη αιτία. ΕφΛαρ 316/08, σ. 569

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

5ετής παραγραφή των αξιώσεων μεταφορέων για τα κόμιστρα. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

Η σύμβαση ανάθεσης σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό της εκπόνησης μελέτης συνιστά μίσθωση έργου. Τη συμφωνηθείσα αμοιβή του μηχανικού, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη της νόμιμης, δικαιούται να αξιώσει τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο, όσο και ο ίδιος. Αίτημα της καταψηφιστικής αγωγής είναι η καταβολή του οφειλόμενου ποσού στο Τ.Ε.Ε., προκειμένου να διενεργηθούν οι νόμιμες παρακρατήσεις, ενώ το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται στο μηχανικό. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

ΜΙΚΡΟΔΙΑΦΟΡΕΣ

Οι κατά τη διαδικασία των μικροδιαφορών, αντιμωλία των διαδίκων, εκδιδόμενες αποφάσεις δεν υπόκεινται σε τακτικά ένδικα μέσα και είναι αμέσως εκτελεστές. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

ΜΙΣΘΟΣ

Αντικείμενο της δίκης για επιδίκαση αποδοχών είναι ο ακαθάριστος μισθός, ενώ οι κρατήσεις υπέρ ασφ. οργανισμών πραγματοποιούνται κατά την εκτέλεση της απόφασης από τον εργοδότη. ΕφΛαρ 46/07, σ. 52, ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

Στο μισθό περιλαμβάνεται και κάθε σταθερή και μόνιμη, ως συμβατικό ή νόμιμο αντάλλαγμα της εργασίας, χορηγούμενη παροχή, καθώς και η αμοιβή για ιδιόρρυθμες υπερωρίες. ΕφΛαρ 753/07, σ. 191

ΜΙΣΘΩΣΗ

Σύμβαση εκμίσθωσης κυψέλης [σιλό] για αποθήκευση σίτου, με συμφωνημένο μίσθωμα ανά κιλό σίτου. Αποζημίωση χρήσης για παρακράτηση της κυψέλης πέραν του συμβατικού χρόνου. ΕφΛαρ 148/08, σ. 344

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών

Ιανουαρίου - Απριλίου 2008, σ. 212, ΔΤΚ μηνών Μαΐου - Σεπτεμβρίου 2008, σ. 432, Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2008, σ. 615

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Σύμβαση έργου για κατασκευή προκατασκευασμένης οικίας σε οικόπεδο του εργοδότη. Υπαναχώρηση εργοδότη, λόγω αντισυμβατικής συμπεριφοράς του εργολάβου. Αναζήτηση καταβληθέντος αρραβώνα. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Η σύμβαση ανάθεσης σε διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό της εκπόνησης μελέτης συνιστά μίσθωση έργου. ΕφΛαρ 89/08, σ. 296

Δικαιώματα εργοδότη επί ελαττωμάτων και έλλειψης συνομολογημένων ιδιοτήτων του έργου.

Διαζευκτική συρροή των δικαιωμάτων. Εκλεκτικό δικαίωμα του κυρίου του έργου να ασκήσει οποιοδήποτε από αυτά, αλλά μετά την επιλογή ενός δεν μπορεί να παραιτηθεί και να ασκήσει άλλο.

Ένσταση μείωσης της αμοιβής του εργολάβου. Αντένσταση προηγούμενης επιλογής του δικαιώματος διόρθωσης των ελαττωμάτων. ΕφΛαρ 329/08, σ. 575

Σύμβαση έργου για παροχή ψυκτικής ενέργειας με αποθήκευση νωπών φρούτων σε ψυκτικές εγκαταστάσεις.

Υπαιτιότητα εργολάβου λόγω πλημμελούς λειτουργίας των εγκαταστάσεων. ΕφΛαρ 364/08, σ. 580

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Εργατικό ατύχημα. Τραυματισμός μισθωτού από πτώση μηχανισμού πόρτας του καταστήματος. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Προϋποθέσεις διαθεσιμότητας μισθωτών. ΕφΛαρ 753/07, σ. 191

Αποχώρηση μισθωτών λόγω συνταξιοδότησης. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Ομαδική απόλυση μισθωτών. ΕφΛαρ 229/08, σ. 539
Βλ. και Εργασία

ΝΟΜΕΑΣ

Βλ. Κυριότητα, Νομή

ΝΟΜΗ

Μεταβίβαση νομής στους κληρονόμους χωρίς αποδοχή κληρονομίας και μεταγραφή. Επί αφαίρεσης πράγματος ή παράνομης και υπαίτιας βλάβης, ο νομέας (ή και ο κάτοχος) έχει και την αγωγή αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας.

Δικαίωμα επίσχεσης του νομέα, που ενάγεται με διεκδικητική αγωγή.

Στον κακόπιστο νομέα οφείλονται οι αναγκαίες και οι εξαιτίας βαρών του πράγματος δαπάνες, μόνο κατά τις δ/ξεις διοίκησης αλλοτρίων.

Για επωφελείς δαπάνες κατασκευής έργου στο αλλότριο ακίνητο, ο κακόπιστος νομέας δεν έχει την κατά το 1102 ΑΚ αξίωση αποζημίωσης, ούτε δικαίωμα επίσχεσης, αλλά την κατά το 1063 ΑΚ αξίωση αδικ. πλουτισμού για απόδοση της ωφέλειας του κυρίου, που συνίσταται στην αξία των χρησιμοποιηθέντων υλικών για κατασκευή του έργου και όχι της εργασίας. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Κτήση νομής με παράδοση στον αποκτώντα με βούληση του νομέα ή με συμφωνία για μεταβίβασή της, εφόσον ο αποκτών είναι σε θέση να ασκεί εξουσία στο πράγμα, ή με κληρονομική διαδοχή. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Ο συννομέας έχει τις αγωγές της νομής κατά τρίτων, έναντι όμως του συννομέα μόνο σε αποβολή, όχι και σε διατάραξη, οπότε για τη ρύθμιση της σύγχρησης ισχύουν οι περί κοινωνίας δ/ξεις.

Απορριπτέα αγωγή περί προσβολής της νομής δι' αποβολής από το δικαίωμα της καθ' ύψος επέκτασης και της συννομής επί του εδάφους, αφού το δικαίωμα του υψούν προϋποθέτει υφιστάμενο δικαίωμα στο έδαφος και έγκυρη σύ-

σταση οροφοκτησίας, στοιχεία που δεν επικαλείται ο ενάγων. ΕφΛαρ 196/08, σ. 521

Αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης προς εκτέλεση προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, η νομή του οποίου παραδόθηκε στον εκ προσυμφώνου αγοραστή από τον αποβιώσαντα εκ προσυμφώνου πωλητή.

Δεν μπορεί να προταθεί συνυπολογισμός νομής δικαιοπαρόχου στους αποκτήσαντες τη νομή από τον ίδιο δικαιοπάροχο.

Νομή σε κληρονομιαίο ακίνητο με καθολική διαδοχή, εφόσον ο κληρονομούμενος είχε τη νομή κατά το θάνατο.

Ένσταση ιδίας νομής έναντι των κληρονόμων του εκ προσυμφώνου πωλητή, αφού λόγω κληρονομίας μεταβιβάστηκε μόνο η κυριότητα, όχι και η μεταβιβασθείσα με το προσύμφωνο νομή. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

Η αναγνωριστική αγωγή νομής δεν υπόκειται στην ενιαύσια παραγραφή.

Η με κοινή απόφαση των συννομέων διαιρετή χρήση τμημάτων κληροτεμαχίου δεν συνιστά απαγορευμένη κατάτμηση, αλλά επιτρεπτή ρύθμιση χρήσης.

Μη καταχρηστική η αγωγή εκ του ότι ο εναγόμενος νεμόταν επί χρόνια, χωρίς να ενοχληθεί, διαιρετά τμήματα κληροτεμαχίου, διότι η αναγνώριση της συννομής αφορά εξ αδιαιρέτου ποσοστά επί όλου του ακινήτου. ΕφΛαρ 804/08, σ. 601

ΝΟΜΙΜΗ ΜΟΙΡΑ

Βλ. Κληρονομία, Λογαριασμός Κοινός

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επί αμφισβήτησης του δικαιώματος οροφοκτητή στην αποκλειστική χρήση χώρων στάθμευσης της πιλοτής, η αγωγή ασκείται όχι εναντίον όλων των οροφοκτητών, αλλά κατά του προσβάλλοντος το δικαίωμα. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Ο ισχυρισμός έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης συνιστά άρνηση της αγωγικής βάσης. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Σε ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης νομιμοποιούνται ο επισπεύδων, οι αναγγελλθέντες δανειστές και ο καθού η εκτέλεση, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον. ΕφΛαρ 272/07, σ. 233

Παθητική νομιμοποίηση σε αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης). ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

ΝΟΜΙΣΜΑ

Επί διεθνών συναλλαγών είναι επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα, οπότε αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος κατά τον συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου. Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία ευρώ - δανεισθέντων νομισμάτων, κατά τον χρόνο της πληρωμής, εφόσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Γενικοί όροι της Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής (Μελ), σ. 10

Προσδιορισμός των προσώπων που συγκροτούν την οικογένεια του θύματος και στα οποία αναγνωρίζεται αξίωση ψυχικής οδύνης κατά το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. ΕφΛαρ 342/08, σ. 578

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Η επίδοση της απόφασης από κάποιον ή προς κάποιον απλό ομόδικο κινεί την προθεσμία της έφεσης μόνο κατά του επιδόσαντος και εκείνου προς τον οποίον έγινε η επίδοση, όχι δε και ως προς τους λοιπούς. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Επί αναγκαστικής ομοδικίας, η έφεση, με ποινή απαραδέκτου, απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων. ΕφΛαρ 511/07, σ. 150

Η αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης) απευ-

θύνεται εναντίον είτε του αντιδίκου του ενάγοντος στην αρχική δίκη, είτε εκείνου που θα ήταν κατηγορούμενος στη σχετική ποινική δίκη, είτε και των δύο (τελούντων σε αναγκαστική ομοδικία). ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης επί μη κλήτευσης αναγκαίου ομοδίκου. ΕφΛαρ 189/08, σ. 516

Επί τριτανακοπής του 936 ΚΠολΔ αναγκαστική ομοδικία δανειστή και οφειλέτη. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

ΟΜΟΛΟΓΙΑ (ΠολΔικ)

Ανάκληση δικαστικής ομολογίας, εάν ο ομολογήσας αποδείξει ότι δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια. Γίνεται σε κάθε στάση της δίκης, με δήλωση του ομολογήσαντος, περιεχόμενη σε διαδικαστικό έγγραφο. Πλήρης απόδειξη δικαστικής ομολογίας κατά του ομολογήσαντος. ΕφΛαρ 310/07, σ. 112

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Συνδρομή σε οικονομική εφημερίδα (γνwm), σ. 6

Για το τύποις παραδεκτό έφεσης που ασκείται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση απαιτείται προηγούμενη άδεια της Νομαρχιακής Επιτροπής. Επί άσκησης έφεσης από το Νομάρχη, λόγω συνδρομής κινδύνου από την αναβολή, απαιτείται έγκριση της Νομαρχιακής Επιτροπής. ΕφΛαρ 703/07, σ. 180

Διοικητική αλλαγή και ρυθμοί ανάπτυξης (Μελ), σ. 433

Αρμοδιότητα προέδρου κοινότητας να εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών και όχι κατοχής ακινήτου. ΕφΛαρ 166/08, σ. 504

Οι δήμοι έχουν τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

ΟΡΚΟΣ

Η υποχρέωση ερώτησης του μάρτυρα αν

προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο, ισχύει για υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση προσδιορίστηκε μετά την 1.1.2002. ΕφΛαρ 282/07, σ. 239

ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ

Επί αμφισβήτησης του δικαιώματος οροφοκτήτη στην αποκλειστική χρήση χώρων στάθμευσης της πιλοτής, η αγωγή ασκείται όχι εναντίον όλων των οροφοκτητών, αλλά κατά του προσβάλλοντος το δικαίωμα.

Μετατροπή της μεταγραφείσας συμβολαιογραφικής σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, με την οποία ακύρως χώροι στάθμευσης της πιλοτής κατέστησαν αυτοτελείς ιδιοκτησίες, σε πράξη παραχώρησης δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης αυτών. ΕφΛαρ 273/07, σ. 95

Ελλείψει συμφωνίας όλων των συνιδιοκτητών, κάθε ιδιοκτήτης δικαιούται σε απόλυτη χρήση των κοινών μερών, επισκευές, μεταβολές και προσθήκες, με τον όρο ότι δεν παραβιάζει τη χρήση και τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών και δεν μεταβάλλει το συνήθη προορισμό.

Μεταβολή κοινών μερών νοείται η βελτίωση υπέρ όλων των συνιδιοκτητών, αν δε αυτή αφορά μερικούς εξ αυτών, πρέπει να μην καθιστά χειρότερη τη θέση των λοιπών.

Ανεπίτρεπτες οι προσθήκες που παραβλάπτουν την εμφάνιση. ΕφΛαρ 541/07, σ. 153

Μη επιτρεπτός ο αποχωρισμός διακεκριμένων τμημάτων του εδάφους από το καθεστώς της συνιδιοκτησίας.

Το δικαίωμα επέκτασης της οικοδομής καθ' ύψος και πλάγια ανήκει σε όλους τους συνιδιοκτήτες του εδάφους, εκτός αν με κοινή συμφωνία παραχωρηθεί σε έναν ή ορισμένους εξ αυτών, όσα δε ανεγερθούν στο μέλλον ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα του(ς) και η σύσταση της διαιρεμένης αυτής ιδιοκτησίας τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της μελλοντικής κατασκευής.

Απορριπτέα αγωγή περί προσβολής της νομής δι' αποβολής από το δικαίωμα της καθ'

ύψος επέκτασης και της συννομής επί του εδάφους, αφού το δικαίωμα του υφούν προϋποθέτει υφιστάμενο δικαίωμα στο έδαφος και έγκυρη σύσταση οροφοκτησίας, στοιχεία που δεν επικαλείται ο ενάγων. ΕφΛαρ 196/08, σ. 521

ΟΧΛΗΣΗ

Τοκοφορία επί περιορισμού του καταψηφιστικού χρηματικού αιτήματος σε αναγνωριστικό, διότι η επίδοση καταψηφιστικής αγωγής εμπεριέχει και όχληση του οφειλέτη, η οποία δεν ανατρέπεται εκ του περιορισμού. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής επάγεται ανατροπή μόνο των αποτελεσμάτων της αγωγής, όχι και της δι' αυτής όχλησης. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ-Πολ)

5ετής παραγραφή της αξίωσης αποζημίωσης κατά Δημοσίου, αρχόμενη από το τέλος του οικονομικού έτους κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και όχι από τη γνώση της ζημίας και του υπόχρεου.

Η παραγραφή υπέρ του Δημοσίου λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως. ΕφΛαρ 95/07, σ. 65

Οι αξιώσεις των ασκούντων μεταφορά προσωπών ή πραγμάτων για τα κόμιστρα υπόκεινται σε 5ετή παραγραφή, που αρχίζει μόλις λήξει το έτος, μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση.

Διακοπή παραγραφής με επίδοση εξώδικης όχλησης - πρόσκλησης στον εναγόμενο πριν τη συμπλήρωσή της. ΕφΛαρ 142/07, σ. 202

Διακοπή παραγραφής με άτυπη αναγνώριση της αξίωσης. Δεν συνιστά αναγνώριση η μη άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής.

Διακοπή παραγραφής με έγερση αγωγής. Παραγραφή εν επιδικία.

5ετής παραγραφή αξιώσεων εργολάβων κατά εργοδότη από τη σύμβαση έργου.

Ο ισχυρισμός διακοπής της παραγραφής αποτελεί αντένσταση. Έγκυρη παραίτηση από πα-

ραγραφή μετά τη συμπλήρωσή της, εφόσον ο παραιτούμενος γνωρίζει τούτο.

Αντένσταση καταχρηστικής άσκησης ένστασης παραγραφής, εάν ο οφειλέτης παρεμπόδισε, έστω χωρίς υπαιτιότητα, το δικαιούχο να διακόψει την παραγραφή. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Η αξίωση αδικ. πλουτισμού, συρρέουσα με την εξ' αδικοπραξίας τοιαύτη, δεν επηρεάζεται από τη βραχεία παραγραφή της τελευταίας. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

5ετής παραγραφή αξιώσεων αποζημίωσης εξ' αδικοπραξίας.

Η επίδοση της αγωγής διακόπτει την παραγραφή μόνο για το μέρος ως προς το οποίο δημιουργείται εκκρεμοδικία, όχι δε και για άλλες αξιώσεις μεταγενέστερου χρόνου, έστω και αν είχε διατυπωθεί επιφύλαξη δικαστικής επιδίωξης.

Επί προβλέψιμων αξιώσεων, επιμήκυνση της παραγραφής από την τελεσιδικία της απόφασης σε 20ετή, εφόσον κατέστη τελεσιδική εντός της 5ετίας και μέχρι την τελεσιδικία η αξίωση δεν έχει υποκύψει στη βραχυχρόνια παραγραφή.

Νέα παραγραφή για τις μη αρχήθεν προβλεπτές δυσμενείς συνέπειες, αρχόμενη αφότου ο παθών έλαβε γνώση αυτών. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Εφόσον η απαίτηση του ζημιωθέντος στηρίζεται σε αδικοπραξία και υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, ο συμβατικός αναδοχέας ασφαλιστής αυτή την παραγραφή μπορεί να προτείνει. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

Η αναγνωριστική αγωγή δεν υπόκειται σε παραγραφή, αν όμως η αξίωση που θα προπαρασκευάσει παραγράφηκε (ή παρήλθε η αποσβεστική προθεσμία), απορρίπτεται ως απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

2ετής παραγραφή των κατά Δημοσίου απαιτήσεων αποδοχών ή αποζημιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του, έστω και αν βασίζονται σε παρανο-

μία των οργάνων του ή στις περί αδίκ. πλουτισμού δ/ξεις, αρχόμενη από το χρόνο γένεσης κάθε περιοδικής αξίωσης. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

Η εκ του άρθρου 1020 ΚΠολΔ διεκδικητική αγωγή ασκείται σε 5ετή προθεσμία. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

Η αναγνωριστική αγωγή νομής δεν υπόκειται στην ενιαία παραγραφή. ΕφΛαρ 804/08, σ. 601

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής επάγεται ανατροπή εξ υπαρχής μόνο των αποτελεσμάτων που επήλθαν με και από την άσκηση της αγωγής, όχι και της δι αυτής όχλησης. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

Η παραίτηση του εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης επιφέρει αναδρομική κατάργηση της δίκης χωρίς έκδοση απόφασης. Αν ο αντίδικος του παραιτούμενου εμμένει στην έκδοση απόφασης, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει την κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της έφεσης. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να τεθεί θέμα επιβολής των δικ. εξόδων σε βάρος του παραιτούμενου. ΕφΛαρ 430/08, σ. 600

ΠΑΡΑΛΙΑ

Βλ. Αιγιαλός

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Και στην εκούσια δικαιοδοσία, οι παρεμβαίνοντες πρέπει να καλούνται σε όλες τις επόμενες διαδικαστικές πράξεις, με ποινή απαράδεκτου της συζήτησης ως προς τους μη κλητευθέντες. ΕφΛαρ 432/07, σ. 142

Ο κατά τη διάρκεια της δίκης καθιστάμενος ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, ούτε μπορεί να του εκχωρηθεί η αγωγή, αλλά έχει δικαίωμα παρέμβασης. ΕφΛαρ 113/08, σ. 308

Η παρέμβαση που έχει ως αντικείμενο την απόρριψη της αίτησης θέσης της επιχείρησης

υπό ειδική εκκαθάριση του 46 ν. 1892/1990 είναι κύρια, ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, προσδιορίζεται υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο με την αίτηση και είναι απαράδεκτη αν δεν κατατεθεί, χωρίς να απαιτείται και επίδοση στους κύριους διαδίκους, 24 ώρες πριν τη συζήτηση της αίτησης, οπότε αποκτά αυτοτέλεια και δικάζεται μόνη της, επί κατάργησης ή ματαίωσης της κύριας αίτησης. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

Επί αγωγής ακύρωσης απόφασης ΓΣ, μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

Στην εκούσια δικαιοδοσία, άσκηση κύριας παρέμβασης με δικόγραφο στη γραμματεία του δικαστηρίου, πρόσθετης δε και κατά τη συζήτηση. ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΠΑΥΣΗ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Βλ. Πτώχευση

ΠΙΛΟΤΗ

Βλ. Οροφοκτησία

ΠΙΝΑΚΙΟ

Η κατά πλάσμα δικαίου κλήτευση του διαδίκου με την εγγραφή στο πινάκιο δεν συνδέεται με τον αριθμό των χορηγούμενων αναβολών. Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών, ούτε στηρίζει λόγο αναίρεσης. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Παθητική νομιμοποίηση στην αγωγή για την κατ' άρθρο 544 αριθ. 6 ΚΠολΔ αναγνώριση της πλαστότητας εγγράφου (ως προϋπόθεση αναψηλάφησης). ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Αν η πλαστογραφία εγγράφου αποδίδεται

σε ορισμένο πρόσωπο προτείνεται σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπύπτουσα αγωγή ή τις προτάσεις ή και προφορικά, όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική.

Πότε είναι υποχρεωτική η ταυτόχρονη προσκόμιση εγγράφων και αποδεικτικών μέσων. ΕφΛαρ 166/08, σ. 612

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Έξοδα εκτέλεσης. Περιεχόμενο αυτών. ΕφΛαρ 95/08, σ. 195, ΕφΛαρ 272/07, σ. 233, ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

Προϋπόθεση εκπλειστηρίασης ακινήτου ως βιοτεχνικής επιχείρησης με τον εξοπλισμό είναι η σύγχρονη μαζί με το ακίνητο κατάσχεση και των παραρτημάτων ως ενιαίου συνόλου, επιλογή που αφήνεται από το νόμο στην πρωτοβουλία και διακριτική ευχέρεια του δανειστή. ΕφΛαρ 29/08, σ. 272

Με το 1020 ΚΠολΔ παρέχεται στον τρίτο που αξιώνει δικαίωμα κυριότητας στο αντικείμενο της εκτέλεσης, εάν τούτο πλειστηριάστηκε και ο υπερθεματιστής εγκαταστάθηκε σ' αυτό, η κατά το ουσιαστικό δίκαιο διεκδικητική αγωγή, με παθητικά νομιμοποιούμενο τον υπερθεματιστή. 5ετής προθεσμία άσκησης της αγωγής, η πάροδος της οποίας δεν επάγεται απώλεια της κυριότητας του τρίτου, αλλά παρέχει δικαίωμα στον υπερθεματιστή να αποκρούσει, κατ' ένσταση, τη διεκδικητική αγωγή του τρίτου. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

Ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης κυριότητας. Η εκποίηση με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό αποτελεί ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης υπό το κύρος της αρχής. ΕφΛαρ 316/08, σ. 569
Βλ. και Ανακοπή, Εκτέλεση, Έξοδα εκτέλεσης

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Κατάπτωση ποινής επί υπαίτιας αδυναμίας εκπλήρωσης της παροχής ή υπερημερίας του οφειλέτη, και χωρίς ζημία δανειστή. Επί ποινης για μη προσήκουσα ή μη έγκαιρη εκπλή-

ρωση παροχής, ο δανειστής μπορεί να απαιτήσει την ποινή και την παροχή. Στοιχεία αγωγής ποινικής ρήτηρας. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

ΠΟΤΑΜΟΙ

Βλ. Δημόσιο, Κοινόχρηστα πράγματα, Κυριότητα

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Η 6μηνη προθεσμία για άσκηση αγωγής προς καταβολή ή συμπλήρωση αποζημίωσης λόγω απόλυσης του μισθωτού ισχύει και για τη μειωμένη αποζημίωση που χορηγείται στους αποχωρούντες ή απομακρυνόμενους από την εργασία λόγω συνταξιοδότησης. Η προθεσμία είναι αποσβεστική, λαμβάνεται αυτεπάγγελτα υπόψη και διακόπτεται με την άσκηση της αγωγής. ΕφΛαρ 78/08, σ. 294

Προθεσμία αναψηλάφησης. ΕφΛαρ 181/08, σ. 510

Κατά τις δικαστικές διακοπές δεν τρέχουν ως προς το Δημόσιο οι προθεσμίες άσκησης ένδικων μέσων. ΕφΛαρ 199/08, σ. 525

Η εκ του άρθρου 1020 ΚΠολΔ παρεχόμενη στον τρίτο διεκδικητική αγωγή ασκείται σε 5ετή προθεσμία. ΕφΛαρ 244/08, σ. 543

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ

Επί διεκδικητικής αγωγής κυριότητας, η υπό του εναγόμενου ασκούμενη στο δεύτερο βαθμό ανακοίνωση της δίκης προς τους δικονομικούς εγγυητές είναι απαράδεκτη, αν δε ήθελε εκτιμηθεί ως προσεπίκληση προς αυτούς (οι οποίοι δεν παρενέβησαν υπέρ αυτού πρωτοδίκως, ούτε κατ' έφεση) είναι απαράδεκτη, λόγω μη εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων. ΕφΛαρ 55/08, σ. 279

Απαράδεκτη παρεμπύπτουσα (αν)αγωγή στρεφόμενη κατά μη διαδίκου στην κύρια δίκη, χωρίς προηγούμενη προσεπίκληση να παρέμβει. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΗ ΥΠΟΘΗΚΗΣ

Η προσημείωση υποθήκης αποτελεί ε-

μπράγματο δικαίωμα υπό αναβλητική αίρεση, πληρούμενη με την τελεσίδικη επιδίκαση της απαίτησης και εμπρόθεσμη τροπή της σε υποθήκη, με αναδρομικά αποτελέσματα από την ημέρα εγγραφής της προσημείωσης.

Η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο Υποθηκοφυλακείο ή το Κτηματολογικό γραφείο για την εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας προερχόμενης από σύμβαση ομολογιακού δανείου απαλλάσσεται από κάθε άμεσο ή έμμεσο φόρο ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, απαιτούμενης καταβολής μόνο πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ. ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Η σχέση πρόσκτησης καλύπτει κάθε εκούσια χρησιμοποίηση του προστηθέντος και μπορεί να στηρίζεται σε σύμβαση εργασίας, έργου, εντολής, ή σε οποιαδήποτε άλλη βιοτική σχέση, αδιάφορα αν είναι νόμιμη ή παράνομη, αν ο προσκτηθείς αμείβεται ή όχι, ή αν η σχέση πρόσκτησης είναι διαρκής ή ευκαιριακή. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282, ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

Αντικειμενική ευθύνη προστήσαντος για ζημία προκληθείσα από αδικοπραξία του προστηθέντος.

Ανάθεση από ιδιοκτήτη αγροκτήματος σε προστηθέντα να εξεύρει άτομο για εκρίζωση του κημάτός του. Υπόδειξη, εξ αμελείας του προστηθέντος, αντί του συμφωνηθέντος αγροκτήματος, άλλου παρακείμενου, μισθωμένου από τον ενάγοντα. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης προς εκτέλεση προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, η νομή του οποίου παραδόθηκε στον εκ προσυμφώνου αγοραστή από τον αποβιώσαντα εκ προσυμφώνου πωλητή. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΠΡΟΣΦΥΓΗ (Ποιν)

Η προσφυγή εγκαλούντος κατά απορριπτι-

κής της έγκλησης εισαγγελικής δ/ξης ασκείται με έκθεση στο Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος και αποτελεί οιονεί ένδικο μέσο.

Απαράδεκτη η άσκηση της προσφυγής κατ' άλλον τρόπο, και δη με αυτοτελές δικόγραφο, έστω και αν για την κατάθεση ο γραμματέας συνέταξε έκθεση. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 97/07, σ. 208

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Η αξίωση αποζημίωσης του ΕΚ κατά του εξ αναγωγής υπόχρεου διατηρεί τον αδικοπρακτικό χαρακτήρα και μπορεί να επιδιωχθεί η είσπραξη και με προσωπική κράτηση. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Επί έμμεσης εκτέλεσης κατά νπ ως οφειλέτη, η προσωπική κράτηση απαγγέλλεται κατά του εκπροσώπου του. ΕφΛαρ 162/08, σ. 498

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής, ενώ για την αξίωση αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται και υπαιτιότητα.

Εκδότης, Διευθυντής και Συντάκτης στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύβρισης και της απλής δυσφήμισης όταν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Επιτρεπτές ραδιοφωνικές εκπομπές για πληροφόρηση του κοινού, συνοδευόμενες από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς. Μη άρση του άδικου χαρακτήρα της εκδήλωσης όταν αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή από τον τρόπο και τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης.

Καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλά-

βης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς. Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν με την επιδίκαση της ελάχιστης νόμιμης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

Βλ. Ασφαλιστικά μέτρα, Εκούσια Δικαιοδοσία

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Βλ. Σωματεία

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επί έφεσης εναντίον ερήμην απόφασης του ΜονΠρωτ οι προτάσεις κατατίθενται και στο ακροατήριο. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Για επαναφορά ισχυρισμών προηγούμενης συζήτησης στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο, απαιτείται η επανυποβολή με σύντομη περιήληψη και αναφορά στις σελίδες των προσκομιζόμενων προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης. Δεν αρκεί η επίκληση ισχυρισμών με γενική αναφορά ή παραπομπή στις πρωτόδικες προτάσεις και ενσωμάτωση του κειμένου αυτών στις προτάσεις του εφετείου. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΒΟΛΗΣ

Βλ. Δημόσια κτήματα, Δημόσιο

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Ουσιαστικές προϋποθέσεις πτώχευσης. Πτωχευτική ικανότητα έχουν τα πρόσωπα που έχουν την εμπορική ιδιότητα.

Παύση πληρωμών μπορεί να συναχθεί και από μη πληρωμή ενός μόνο εμπορικού χρέους, εφόσον λόγω της σημασίας του εμφανίζει στοιχεία μονιμότητας και γενικότητας.

Η κατ' αρέσκεια του οφειλέτη εμπόρου πληρωμή μερικών μόνο χρεών δεν εμποδίζει την πτώχευσή του. ΕφΛαρ 715/07, σ. 181

ΠΩΛΗΣΗ

Η εκποίηση με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό αποτελεί ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης υπό το κύρος της αρχής. Ο υπερθεματιστής παραλαμβάνει το πράγμα με όσα δικαιώματα είχε σ' αυτό ο καθού η εκτέλεση. ΕφΛαρ 316/08, σ. 569

Υποχρέωση των κληρονόμων του εκ προσυμφώνου πωλητή ακινήτου, η νομή του οποίου παραδόθηκε στον εκ προσυμφώνου αγοραστή από τον αποβίωσαντα εκ προσυμφώνου πωλητή, να συμπράξουν στη σύναψη οριστικού συμβολαίου, άλλως καταδίκη σε δήλωση βούλησης. ΕφΛαρ 403/08, σ. 591

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Βλ. Προσωπικότητα, Τηλεόραση

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Ανάθεση εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του συγκοινωνιακού έργου στα ΚΤΕΛ.

Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κυριότητα

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Η παράλειψη επίδοσης της διατάσσουσας την επανάληψη της συζήτησης απόφασης δεν καθιστά άκυρη την επαναλαμβανόμενη συζήτηση, εκτός εάν υπάρχει δικονομική βλάβη, μη δυνάμενη να επανορθωθεί αλλιώς.

Μη ύπαρξη βλάβης όταν επιδόθηκε κλήση, στην οποία εκτίθεται το περιεχόμενο της απόφασης, ο δε διάδικος παραστάθηκε κατά την επαναληφθείσα συζήτηση και άσκησε υπεράσπιση. ΕφΛαρ 519/07, σ. 151

Παράσταση στη συζήτηση με δήλωση των διαδίκων, που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους, όταν η προφορική συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική, άλλως, ο διάδικος που κατέθεσε προτάσεις με δήλωση μη παράστασης στη συζήτηση και δεν παρουσιάστηκε δικάζεται ερήμην. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Η παράβαση του 19 παρ. 6 Κώδικα Απαλλοτριώσεων, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο μία φορά αναβολή συζήτησης, δεν επάγεται ακυρότητα των παραπέρα αναβολών. ΕφΛαρ 614/07, σ. 246

Επανάληψη συζήτησης για προσκόμιση σε μετάφραση δ/ξεων αλλοδαπού δικαίου. ΕφΛαρ 74/08, σ. 291

Ματαίωση συζήτησης επί υποθέσεων γνήσιας και μη γνήσιας εκούσιας δικαιοδοσίας. ΕφΛαρ 151/08, σ. 347

Επί κήρυξης απαράδεκτης της συζήτησης λόγω μη κοινοποίησης αντιγράφου αγωγής στη ΔΟΥ, η απόφαση δεν είναι οριστική και δεν επιφέρει λήξη εκκρεμοδικίας. ΕφΛαρ 25/08, σ. 459

Απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης επί μη κλήτευσης αναγκαίου ομοδίκου. ΕφΛαρ 189/08, σ. 516

Δυνητική αναβολή συζήτησης έως αμετάκλητη περάτωση εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας περί πλαστογραφίας. ΕφΛαρ 166/08, σ. 612

ΣΥΖΥΓΟΙ

Στοιχεία αγωγής συμμετοχής συζύγου στα αποκτήματα του γάμου.

Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα του γάμου είναι δικαίωμα περιουσιακής φύσης, αποσυνδεδεμένο από υπαιτιότητα. ΕφΛαρ 236/07, σ. 81, ΕφΛαρ 83/08, σ. 465

Στοιχεία αγωγής αποκτημάτων. Η συμβολή μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου, αλλά και σε παροχή υπηρεσιών αποτιμωμένων σε χρήμα, που παρέχονται για την επιμέλεια των τέκνων, καθότι μέτρο αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφο-

ράς στις οικογενειακές ανάγκες. ΕφΛαρ 210/08, σ. 372

Βλ. και Γάμος

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ-Εμπ)

Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας. ΕφΛαρ 355/07, σ. 119

Σύμβαση παροχής πίστωσης με ανοικτό λ/σμό για έκδοση εγγυητικών επιστολών προς εξασφάλιση απαίτησης πωλητή κατά του πιστούχου - πελάτη της εγγυήτριας Τράπεζας. ΕφΛαρ 371/07, σ. 125

Συνδυασμός τραπεζικής πίστωσης ή χορήγησης δανείου και αλληλόχρεου λ/σμού (άνοιγμα πίστωσης με ανοικτό λ/σμό). ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Σύμβαση έργου για κατασκευή προκατασκευασμένης οικίας σε οικόπεδο του εργοδότη.

Σύμβαση καταρτισθείσα με απάτη. Δικαιώματα απατηθέντος. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Προϋποθέσεις αισχροκερδούς τοκογλυφικής δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Σύμβαση έργου για παροχή ψυκτικής ενέργειας με αποθήκευση νωπών φρούτων σε ψυκτικές εγκαταστάσεις. ΕφΛαρ 364/08, σ. 580

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Άμεση εφαρμογή και υπερνομοθετική ισχύς του 6 ΕΣΔΑ περί «δίκαιης δίκης». ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΣΥΜΒΑΣΗ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΟΥ

Επί ατυχήματος προκληθέντος από τρίτο οδηγό του ζημιογόνου αυτ/του, που τελούσε σε μέθη, ο ασφαλιστής μπορεί να επικαλεσθεί και έναντι αυτού τον όρο της ασφ. απαλλαγής, καθώς επί γνησίων υπέρ τρίτου συμβάσεων, όπως η σύμβαση ασφάλισης αυτ/των, ο υποσχεθείς (ασφαλιστής) δικαιούται να αντιτάξει και στον τρίτο (οδηγό) ενστάσεις από τη σύμβαση. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Επί περισσότερων αλληλόχρεων λ/σμών, μη επιτρεπτός συμψηφισμός των κονδυλίων των διαφόρων λ/σμών. ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Ανεπίτρεπτη ένσταση συμψηφισμού εφόσον η απαίτηση κατά της οποίας προβάλλεται ο συμψηφισμός προέρχεται από το υπό του ενιστάμενου εκ δόλουπραχθέν αδίκημα απάτης. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

Ένσταση συμψηφισμού ανταπαίτησης αποζημίωσης του εντολέα κατά του ενάγοντος δικηγόρου, διότι από βαριά αμέλεια χειρίσθηκε πλημμελώς την υπόθεση. Εφόσον η προτεινόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτηση συνιστά περιεχόμενο αγωγής κακοδικίας κατά εντολοδόχου δικηγόρου, υπόκειται σε δμνη αποσβεστική προθεσμία. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Ο συμψηφισμός, αν η ανταπαίτηση αποδεικνύεται αμέσως, προτείνεται σε κάθε στάση της δίκης, ακόμη και κατά την εκτέλεση. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Άκυρη συμφωνία εργοδότη και μισθωτού ό-τι οι αμοιβές για υπερωρίες καλύπτονται εν όλω ή εν μέρει από το μεγαλύτερο του νομίμου μισθό. Έγκυρη η συμφωνία συμψηφισμού των αποζημιώσεων του μισθωτού για πρόσθετη απασχόληση λόγω υπερεργασίας ή παροχής εργασίας σε μέρες υποχρεωτικής ανάπαυσης, Κυριακές, αργίες και κατά τη νύκτα. ΕφΛαρ 100/08, σ. 480

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Βλ. Κληρονομία

ΣΥΝΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Υπαίτιότητα

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Συνταγματική απαγόρευση μονιμοποίησης εργαζόμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα, ή μετατροπής αυτών σε αορίστου χρόνου, έστω και αν καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες.

ΕφΛαρ 408/07, σ. 131

Ο καθορισμός εκ του νόμου ελάχιστου ποσού χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αναλόγως της δικτύωσης του ραδιοφωνικού σταθμού σε περισσότερους νομούς, αποτελεί άσκηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα εξουσίας του νομοθέτη, Το δικαστήριο οφείλει να ερευνά αν με την επιδίκαση της προβλεπόμενης ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, η οποία απορρέει από τη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

Συνταγματική η υποχρέωση του Δημοσίου για καταβολή τόκων υπερημερίας από την επίδοση της καταψηφιστικής αγωγής.

Δεν αντίκειται στην αρχή της ισότητας η 2ετής παραγραφή των κατά Δημοσίου απαιτήσεων αποδοχών ή αποζημιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του, που ανάγονται σε χρόνο μετά την 1.1.1996.

Εφαρμογή των δ/ξεων αδικ. πλουτισμού επί του Δημοσίου και επί αξιώσεων από σχέση εργασίας, διότι δεν εισάγεται υπέρ αυτού εξαίρεση από τις δ/ξεις του Συντάγματος, που απαγορεύουν πρόσληψη υπαλλήλου σε μη νομοθετημένη θέση. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

Έννοια συνταγματικής αρχής της ισότητας. Συνταγματικό δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Συνυπαιτιότητα 20% του τραυματισθέντος στο κεφάλι οδηγού μοτοποδηλάτου εκ του ότι δεν έφερε κράνος. ΕφΛαρ 774/07, σ. 247

Συνυπαιτιότητα παθόντος εργαζομένου διότι δεν έφερε κράνος. ΕφΛαρ 65/08, σ. 282

Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στον τραυματισμό του εκ του ότι αποδέχθηκε επιβίβαση σε χώρο αυ/του μη επιτρεπόμενο, αυτοδιακινδυνεύοντας την ασφαλή μεταφορά. ΕφΛαρ 179/08, σ. 358

Μη συντρέχον πταίσμα παθόντος στην έκταση της ζημίας, αφού δεν μπορούσε, ενόψει

ηλικίας, γνώσεων και εκπαίδευσης να απασχοληθεί σε άλλη ανάλογη με την αναπηρία εργασία, μήτε αποδείχθηκε προσφορά τέτοιας εργασίας ενόψει ανεργίας. ΕφΛαρ 94/08, σ. 474

Μη συντρέχον πταίσμα ενάγοντος στον περιορισμό της ζημίας, καθόσον και αν ακόμη επαναφύττει το εκριζωθέν κτήμα του, η καρποφορία θα καθυστερούσε αρκετά έτη και απαιτούσε μεγάλη δαπάνη. ΕφΛαρ 110/08, σ. 489

ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Εξουσίες προσωρινής διοίκησης σωματείου, που διορίστηκε με προσωρινή δ/γή, δίχως περιορισμό εξουσιών.

Η συμμετοχή της προσωρινής διοίκησης στις εκλογές της υπερκείμενης ομοσπονδίας και η κατά το καταστατικό προκήρυξη λειτουργίας σχολής για ανάδειξη νέων μελών δεν συνιστούν υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της, καθόσον αφορούν διαχείριση τρεχουσών υποθέσεων. ΜονΠρωτΛαρ 105/08, σ. 199

Επί διάλυσης σωματείου ακολουθεί αυτοδίκαια εκκαθάριση, η οποία διαρκεί μέχρι το χρόνο που υπάρχουν απαιτήσεις τρίτων κατ' αυτού και κατά την οποία το σωματείο θεωρείται υπάρχον για τις ανάγκες αυτής. Σωματείο διαγραφέν από τα βιβλία του πρωτοδικείου εξακολουθεί να έχει ικανότητα διαδίκου. ΕιρΛαρ 142/07, σ. 202

Οι αποφάσεις της εφορευτικής επιτροπής προσβάλλονται ως αποφάσεις της ΓΣ. Το ενάγον για ακύρωση μέλος του σωματείου δεν απαιτείται να επικαλείται ειδικό έννομο συμφέρον.

Μη ύπαρξη έννομου συμφέροντος συνδικαλιστικής οργάνωσης για άσκηση πρόσθετης παρέμβασης εκ του ότι σε μεταξύ τρίτων εκκρεμή δίκη έχει ανακύψει ζήτημα που ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των μελών της. Προσβολή απόφασης ΓΣ για αρχαιρεσίες σε συνδικαλιστικό σωματείο, διότι διεξήχθησαν με ενιαίο ψηφοδέλτιο και όχι με το σύστημα α-

πλής αναλογικής, όπως προβλέπει η αναγκαστικού δικαίου δ/ξη του 12 παρ. 1 ν. 1264/1982.

Το Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης λειτουργεί με εφαρμογή των δ/ξεων που αφορούν στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους και όχι στους Αστυνομικούς Υπαλλήλους. ΜονΠρωτΛαρ 221/08, σ. 386

ΤΑΞΙ

Απαγόρευση στους οδηγούς ταξί ή αγοραί-ων να αναλαμβάνουν υποχρέωση προμίσθωσης, εκτός αν μισθωτής είναι το Δημόσιο, νηδδ και ΟΤΑ, καθώς και αν πρόκειται για κοινωνικούς λόγους.

Μη νόμιμα τα δρομολόγια ιδιοκτητών ταξί για μεταφορά επιβατών όταν παρέχουν εξυπηρέτηση με πολλαπλή μίσθωση, ή πραγματοποιούν μισθώσεις για παραλαβή επιβατών όταν το ταξί βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, χωρίς το τέλος της διαδρομής να βρίσκεται εντός των ορίων της έδρας του. ΕφΛαρ 134/08, σ. 337

ΤΕΚΝΟ

Έμμεση εκτέλεση επί περισσότερων παραβιάσεων απόφασης επικοινωνίας με ανήλικο τέκνο. ΕφΛαρ 61/08, σ. 281
Βλ. και Γονική Μέριμνα, Διατροφή

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Προσβολή προσωπικότητας. Εκδότης, Διευθυντής και Συντάκτης στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΤΟΚΟΙ

Παρεμπίπτουσα αγωγή για παρεπόμενο αίτημα καταβολής τόκων υπερημερίας από την επίδοση της κύριας καταψηφιστικής αγωγής. Το αίτημα ανατοκισμού απαραδέκτως υποβάλλεται το πρώτον στο Εφετείο, διότι αποτελεί παρεπόμενο όχι της αρχικής απαίτησης, αλλά

νέας τοιαύτης, την οποία απαρτίζουν οι τόκοι ενός τουλάχιστον έτους. ΕφΛαρ 786/07, σ. 266

Η δικηγορική αμοιβή υπολογίζεται επί του χρηματικού αιτήματος της αγωγής, όπως διαμορφώνεται με τους τόκους υπερημερίας μέχρι την πρώτη συζήτηση του πρώτου βαθμού. Τοκοφορία επί περιορισμού του καταψηφιστικού χρηματικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΕφΛαρ 180/08, σ. 361

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία, κατ' εξαίρεση των περιορισμών των 296 ΑΚ και 111 παρ. 2 ΕισΝΑΚ για τον ανατοκισμό των τόκων, παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια υπολογισμού τόκων από την πρώτη μέρα καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών. Ανατοκισμός επί αλληλοχρέου λ/σμού. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

Ακυρότητα τοκογλυφικής δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 754/07, σ. 449

Η επίδοση αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαίτησης επιφέρει τοκογονία του ληξιπρόθεσμου χρέους, χωρίς υπερημερία του οφειλέτη. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

Υποχρέωση του Δημοσίου για καταβολή τόκων υπερημερίας από την επίδοση της καταψηφιστικής αγωγής, όχι όμως και επί περιορισμού του αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΕφΛαρ 222/08, σ. 530

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Σύμβαση παροχής πίστωσης με ανοικτό λ/σμό για έκδοση εγγυητικών επιστολών προς εξασφάλιση απαίτησης πωλητή κατά του πιστούχου - πελάτη της εγγυήτριας Τράπεζας. Ισχύς εγγυητικής επιστολής μέχρι την επιστροφή της ή, επί μη κατάπτωσης, μέχρι να προσκομίσει ο τρίτος, υπέρ του οποίου εκδόθηκε, δήλωση απαλλαγής της Τράπεζας από κάθε εξ αυτής υποχρέωση. ΕφΛαρ 371/07, σ. 125

Αλληλόχρεος λ/σμός. Κλείσιμο λ/σμού. Συνδυασμός τραπεζικής πίστωσης ή χορήγη-

σης δανείου και αλληλόχρεου λ/σμού (άνοιγμα πίστωσης με ανοικτό λ/σμό). ΕφΛαρ 503/07, σ. 143

Ο Οργανισμός της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου. ΕφΛαρ 117/08, σ. 320

Απόφαση Νομισματικής Επιτροπής με την οποία παρασχέθηκε στις Τράπεζες η ευχέρεια υπολογισμού τόκων από την πρώτη μέρα καθυστέρησής τους, εφόσον υπάρχει ρητή συμφωνία των μερών. ΕφΛαρ 264/08, σ. 377

Λειτουργία κοινού τραπεζικού λ/σμού επί θανάτου συγκαταθέτη. ΕφΛαρ 249/08, σ. 549

Ιδιότυπος χαρακτήρας ΑΤΕ ως οργανισμού διφυούς χαρακτήρα. Καθιέρωση ειδικών προνομίων, ουσιαστικών και δικονομικών, υπέρ ΑΤΕ. ΕφΛαρ 373/08, σ. 584

Για εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο Υποθηκοφυλακείο ή το Κτηματολογικό γραφείο προς εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας από σύμβαση ομολογιακού δανείου απαιτείται καταβολή μόνο πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ. ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ

Βλ. Ανακοπή, Εκτέλεση

ΤΥΠΟΣ

Προσβολή προσωπικότητας διά του τύπου. ΕφΛαρ 120/08, σ. 328

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Υπαιτιότητα εργοδότη λόγω μη λήψης μέτρων προς συντήρηση των τόπων εργασίας και άμεση αποκατάσταση των βλαβών τους. ΕφΛαρ 15/07, σ. 48

Συνυπαιτιότητα του οδηγού που παραβίασε ρυθμιστική προτεραιότητας πινακίδα και του οδηγού που είχε μεν προτεραιότητα, αλλά κινούνταν σε κατοικημένη περιοχή με μεγάλη ταχύτητα και τελούσε σε μέθη. ΕφΛαρ 79/07, σ. 57

Σύγκρουση ομορρόπως κινουμένων. Αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του αυτ/του,

που επέπεσε στο οπίσθιο τμήμα του προπορευόμενου ασθενοφόρου. ΕφΛαρ 241/07, σ. 85

Υπαιτιότητα οδηγού, ο οποίος κατά τη στάθμευση σε κατωφέρεια δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς ακινητοποίησης, με αποτέλεσμα να κινηθεί και να παρασύρει προ αυτού ευρισκόμενο αυτ/το. ΕφΛαρ 56/07, σ. 227

Επί σύμβασης έργου για παροχή ψυκτικής ενέργειας με αποθήκευση νωπών φρούτων σε ψυκτικές εγκαταστάσεις, υπαιτιότητα εργολάβου λόγω πλημμελούς λειτουργίας των εγκαταστάσεων. ΕφΛαρ 364/08, σ. 580

Βλ. και Αυτ/τα-Ατυχήματα, Εργατικό ατύχημα

ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Επί σύμβασης έργου, υπαναχώρηση εργοδότη λόγω αντισυμβατικής συμπεριφοράς εργολάβου. ΕφΛαρ 668/07, σ. 163

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Κατάπτωση ποινής επί υπερημερίας του οφειλέτη, και χωρίς ζημία δανειστή. ΕφΛαρ 332/07, σ. 443

Η επίδοση αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαίτησης έχει και χαρακτήρα οιονεί δικαιοπραξίας όχλησης, που καθιστά τον οφειλέτη υπερήμερο. ΕφΛαρ 62/08, σ. 464

Βλ. και Τόκοι

ΥΠΕΡΩΡΙΞ

Βλ. Εργασία

ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΟ

Για την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης

στο Υποθηκοφυλακείο ή το Κτηματολογικό γραφείο προς εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας από σύμβαση ομολογιακού δανείου απαιτείται καταβολή μόνο πάγιων δικαιωμάτων 100 ευρώ. ΜονΠρωτΛαρ 689/08, σ. 605

ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Επί χειριστών μηχανημάτων εκτέλεσης τεχνικών έργων, η εργασία το Σάββατο, ως 6η μέρα στο σύστημα της 5θήμερης εργασίας, δεν αποτελεί υπερωριακή απασχόληση και δεν συνυπολογίζεται στον εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας για την πραγματοποίηση ιδιόρρυθμης ή νόμιμης ή παράνομης υπερωρίας, εφόσον δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο ημερήσιας απασχόλησης. ΕφΛαρ 46/07, σ. 52

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη

ΧΡΗΣΤΑ ΗΘΗ

Ακυρότητα επαχθούς αμφοτεροβαρούς δικαιοπραξίας περιουσιακής φύσης, που αντίκειται στα χρηστά ήθη. Προυποθέσεις αισχροκερδούς δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 278/08, σ. 554

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Η αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης και ο προσδιορισμός των προσώπων που συγκροτούν την οικογένεια του θύματος κρίνονται κατά το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. ΕφΛαρ 342/08, σ. 578

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		ΕΤΟΥΣ 2008	
		16	σ. 269
		25	σ. 459
Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ		29	σ. 272
		46	σ. 274
ΕΤΟΥΣ 2007		48	σ. 276
11	σ. 37	52	σ. 277
15	σ. 48	55	σ. 279
46	σ. 52	58	σ. 279
56	σ. 227	61	σ. 281
79	σ. 57	62	σ. 464
95	σ. 65	65	σ. 282
236	σ. 81	66	σ. 286
241	σ. 85	67	σ. 288
272	σ. 233	74	σ. 291
273	σ. 95	78	σ. 294
278	σ. 104	83	σ. 465
282	σ. 239	89	σ. 296
310	σ. 112	94	σ. 474
314	σ. 113	95	σ. 195
332	σ. 443	99	σ. 297
355	σ. 119	100	σ. 480
371	σ. 125	107	σ. 304
408	σ. 131	110	σ. 489
432	σ. 142	113	σ. 308
503	σ. 143	117	σ. 320
511	σ. 150	120	σ. 328
519	σ. 151	134	σ. 337
541	σ. 153	143	σ. 342
594	σ. 240	148	σ. 344
614	σ. 246	151	σ. 347
668	σ. 163	157	σ. 352
701	σ. 173	162	σ. 498
703	σ. 180	166	σ. 504
715	σ. 181	167	σ. 353
733	σ. 184	179	σ. 358
753	σ. 191	180	σ. 361
754	σ. 449	181	σ. 510
774	σ. 247	189	σ. 516
785	σ. 258	196	σ. 521
786	σ. 266	199	σ. 525
805	σ. 268	210	σ. 372

218	σ. 376
222	σ. 530
229	σ. 539
244	σ. 543
249	σ. 549
264	σ. 377
278	σ. 554
294	σ. 560
305	σ. 562
316	σ. 569
329	σ. 575
342	σ. 578
364	σ. 580
373	σ. 584
403	σ. 591
422	σ. 598
430	σ. 600
804	σ. 601

**Β. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ
ΛΑΡΙΣΑΣ**

ΕΤΟΥΣ 2007	
Ασφαλιστικά	
3818	σ. 383

ΕΤΟΥΣ 2008	
Τακτική	
221	σ. 386

Ασφαλιστικά	
1063	σ. 397

Εκουσία	
105	σ. 199
689	σ. 605

Γ. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2007	
Μικροδιαφορά	
142	σ. 202

ΕΤΟΥΣ 2008	
118	σ. 401
166	σ. 612

**2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ**

Α. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2008	
128	σ. 405

**Β. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ**

ΕΤΟΥΣ 2007	
97	σ. 208

